שאול סַפִּיר

דוד המלך

Digitized by the Internet Archive
in 2026

https://archive.org/details/kingdavid0000saul

Abraham Savlov

KING DAVID

Saphire, Saul

DATE

דוד המלך

היסטאָרישער ראָמאַן פון דער צייט פון די ערשטע
אידישע מלכים.

פון

שאָול ספיר

מחבר פון „קאַליף פון קאָרדאָווא", „צווישן רוים און ירושלים",
„אברהם'ס איינִיקלאַך", א. אַז. וו.

צווייטער באַנד

KING DAVID

Historical Romance by Saul Saphire

UNITED PUBLISHING CO.
225 Center Street
New York, N. Y.

בוך צוויי

זיעבעצעהנטער קאפּיטעל

אוריה'ס פּערראַטה

איינינע טעג האט זיך דוד אויסבעהאלטען אין דער מערה פון ערום. ער האט זיך ערנעהרט פון די פרוכט פון די דערבייאיגע בוימער, אבער קיין וואסער האט ער דארטען ניט געקענט קריגען. צו א טייכעל איז געווען גאנץ ווייט, ער האט מורא געהאט צו געהן אהין, פיליכט וועט מען איהם דערקענען און אנזאגען דעם קעניג. דאס ביסעל וואסער וואס ער האט געהאט מיט זיך האט ער שוין לאנג אויסגעטרונקען. איהם האט זיך אנגעפאנגען דורשטען. און ער האט דעריבער גענומען טראכטען וואוהין ער זאל וויטער געהן...

נאך בית שמש — האט דוד בעשלאסען — ער וועט געהן אהין, ער האט דאך אלע איינוואוינער פון בית שמש פון די פלשתים גערעטעט, זיי זיינען דאך איהם געוויס דאנקבאר און וועלען איהם זיכער ניט פערראטהען צו שאול'ן...

דוד האט זיך ווידער געלאזט וואנדערען. אויפ'ן וועג האט ער זיך אפגעשטעלט אין דעם פלאץ פון אבן העזר. דארטען האט ער געפונען נאך א בריעף פון יונתן, וואו ער ווארענט איהם וויעדער ער זאל זעהר פארזיכטיג זיין ווייל דער קעניג האט פערשפרייט נעצען אומעטום איהם צו פאנגען. וועגען מיכל'ן שרייבט ער, אז זי איז געזונט אבער טרויעריג און בעזארגט וועגען איהם.

טרעהרען האבען זיך בעוויזען אין דוד'ס אויגען, ווען ער האט דורכגעלייענט דיעזען בריעף, ער האט זיך גענומען דערמאהנען די גליקליכע געצעהלטע טעג, וואס ער האט פערבראכט מיט מיכל'ן... געדענקט האט ער דאן, אז זיין גרויסער גליק וועט זיך ציהען לעבענסלאנג, אבער יעצט איז ער פארוואגעלט, ווייט, זעהר ווייט פון מיכל'ן... ער איז ארומגערינגעלט פון שאטען פון טויט... און ווער ווייס ווי לאנג עס וועט אזוי דויערען... דאס לעבען ווערט איהם נמאס, אפשר איז שוין גלייכער פאר איהם ער זאל זיך אליין איבערגעבען אין שאול'ס הענט און זאל ער מאכען א סוף צו זיין פארוואגעלטען וויסטען לעבען. אבער ניין, ער וועט עס ניט טהאן צוליבע מיכל'ן! זי ליעבט איהם אזוי שטארק ווי ער איהר... פון איהרטוועגען וועט ער זיין קאמפף ניט אויפגעבען. ביי גאט איז אלעס מעגליך: אפשר וועט איהם נאך דער בעשעפער ווידער אמאל צונויפבריינגען מיט מיכל'ן און בענייען זייער גליק...

דוד האט דארטען געפונען זיינע אלטע קליידער און האט זיך איבערגעטהאן. ער האט ארויסגענומען דעם שווערד פון גלית, וואס ער האט דארטען בעהאלטען, און איז ארויס פון אונטער דעם שטיין.

די זון האט געהאלטען ביים פערגעהן. עס איז גאנץ טונקעל געווארען. דוד איז געבליבען שטעהן אין א פערלעגענהייט; ער האט זיך ניט געקענט בעשליסען צי זאל ער גלייך געהן נאך בית שמש אדער צו ווארטען ביז מארגען גאנץ פריה. דער וועג איז א קורצער, סך הכל א שטונדע מהלך פון דאנען, אבער וואו וועט ער זיך אהינטהאן ביינאכט... באלד איז איהם ארויפגעקומען

אַנדערע ביכער ביי שאול ספיר:

„רמב"ם".
„משה רבנו'ס נאָכפאָלגער".
„צווישען רוים און ירושלים".
„פערציק יאָהר אין מדבר".
„טאָכטער פון מדבר".
„קאָלאָמבוס דער איד".
„פרינץ פון מצרים".
„שמשון הגבור".
„רות".
„דברה".

Copyright 1930
by
Saul Saphire

— אבער ווי אזוי קען דער קעניג דיך אזוי בעהאנדלען ? — האט אליעם אויסגערופען מיט פערוואונדערונג — דו האסט דאך דעם כבוד פון אונזער פאלק גערעטעט און פיעלע גבורות אין די מלחמות מיט די פלשתים בעוויזען און אחוץ דעם ביזטו דאך זיין איידעם...

— דער קעניג איז ניט מיט אלעמען, ער איז זעהר מעלאנכאליש און גייסטיג קראנק — האט דוד געזאגט — ער איז אייפערזיכטיג אויף מיר, זינט דאן, ווען איך האב גלית'ן געטויטעט... ער האט פיעלע מענשען ארויסגעשיקט מיך צו זוכען און צו טויטען... דעריבער מוז מיין אנקומען דא, אין דיזער שטאדט, בלייבען א סוד פאר אלעמען. און איך גלויב, אז אזא גוטער פריינד ווי אוריה דער חתי, דארף דערוואייל אויך דערפון ניט וויסען, אם ווענינסטענס, ניט גלייך... שפעטער, ווען דו וועסט זיך איבערציינגען אין זיין טרייהייט צו מיר, וועסטו איהם קענען דערצעהלען וועגען מיר.

אליעם האט איבערגעלאזען דוד'ן אין קעלער און אליין איז ער צוריק אריין אין הויז...

ווער איז דאס געוועזן, פאטער ? — האט בת שבע געפרעגט...

אליעם איז געבליבען שטעהן צוטומעלט און ניט געוואוסט וואס צו ענטפערען.

— עפעס האט דאך דא פאסירט, אז דו האסט אזוי לאנג פערזאמט. — האט בת שבע'ס מוטער זיך אפגערופען.

— גארניט וויכטיג — האט אליעם געענטפערט — אונזער שכן האט בעמערקט א רויטע קוה און האט געמיינט, אז זי איז אונזערע, איז ער געקומען פרעגען. אבער איך האב אונזער קוה געפונען אין שטאהל... עס איז געווען א טעות....

ווען אוריה האט פערלאזען דאס הויז, האט זיך אליעם אפגערופען צו זיין פרוי און טאכטער:

יעצט קען איך זאגען, אז מיר האבען א וויכטיגען גאסט אונטער אונזער דאך...

— ווער איז דאס ? ! — האבען די מוטער און טאכטער מיט אמאל אויסגערופען.

— דוד, דער זוהן פון ישי, איז נור וואס אנגעקומען !

— דוד ! — האט בת שבע אויסגערופען — דער, וועלכער האט מיך פון דעם פלשתי גערעטעט ?

— יע, ער האט עס אנגעקלאפט אין טיר... אבער ווען ער האט זיך דערוואוסט, אז א פרעמדער געפינט זיך ביי אונז אין הויז, האט ער מיך געבעטען איך זאל איהם דערוואייל ערגעץ וואו בעהאלטען... ער געפינט זיך יעצט אין קעלער.

בת שבע מיט איהר מוטער האבען אליעם'ן אנגעקוקט מיט ערשטוינונג.

— איך פערשטעה ניט, פאטער, פארוואס דוד דארף זיך בעהאלטען. איז ער ניט דער גרעסטער אידישער העלד פון יעצטיגער צייט ? — האט זיך בת שבע אפגערופען.

— דער קעניג שאול זוכט איהם צו טויטען... פיעלע שפיאנען האט ער

אויף׳ן זינען דאָס הויז פון אליעם, דעם פאָטער פון בת שבע וועמען ער האָט ניט לאַנג צוריק גערעטעט פון דעם פלשתי׳ס הענט... יע, ער וועט גיין אין בית שמש און זיך אויסבאַהאַלטן אין אליעם׳ס הויז... ער וועט זיי אַלעם דערציילן און זיי וועלן אים זיכער ניט פאַרראַטן...

דוד האָט אָנגעגורט אויף זיך גלית׳עס שווערד און איז אוועקגעגאַנגען נאָך בית שמש.

ווען ער איז געקומען אין שטאָט, איז שוין געווען גוט פינסטער... ער האָט אויפגעזוכט אליעם׳ס הויז און איז צוגעגאַנגען צום טיר. אַ ווײַלע איז ער געשטאַנען בעוועגלאָז און זיך אײַנגעהאָרכט. נאָכהער האָט ער אַ לײַכטן קלאַפּ געטאָן... די טיר האָט זיך געעפנט און אליעם איז אַרויסגעקומען.

— ווער ביזטו, און וואָס פאַרלאַנגסטו ? — האָט אליעם אים געפרעגט אין דער פינסטער.

— איך בין דוד, דער זוהן פון ישי, דערקענסטו דען מיך ניט ?

— אָה, דוד ! — האָט אליעם אויסגערופן מיט פרייד — געבענשט זאָל זײַן דײַן קומען צו מײַן הויז !

— ש...ש...ש... — האָט דוד צוגעלעגט זײַן פינגער צום מויל — איך האָב דיר אַ סוד צו ענטדעקן... געפינט זיך ווער עס איז אין דײַן הויז, אַחוץ דײַן פרוי און טאָכטער ?

— יע, אוריה דער חתי, וועלכער איז פאַררעכענט אַלס בת שבע׳ס חתן, געפינט זיך יעצט אין אונזער הויז... אָבער ער איז דאָך יעצט ניט קיין פרעמדער בײַ אונז, און איך בין זיכער, אַז ער וועט וויסן ווי צו האַלטן דײַן סוד פאַרזיגעלט אין זײַן האַרצן...

— וועט ער אין דײַן הויז פאַרבלײַבן נעכטיגען ? — האָט דוד געפרעגט.

— אָה ניין, מײַן האַר — האָט אליעם געענטפערט — ער וועט באַלד אוועקגעהן, אָבער איך ווייס, אַז אוריה וועט זיך זעהר גליקליך שעצן, ווען ער וועט דיך דערזעהן... ער האָט זינט דאַן, ווען דו האָסט בית שמש פאַרלאָזן מיט דײַנע גבורים, פון דיר ניט אויפגעהערט צו ריידען...

— דאָך אָבער וואָלט איך ניט וועלן זיך יעצט מיט אים בעגעגענען — האָט דוד געזאָגט — האָסטו פיליכט ערגעץ וואו אַ פּלאַץ, וואו דו וועסט מיך קענען פאַרבאַרגען ביז וואַנען ער וועט פון דײַן הויז אוועקגעהן...

— דערווײַל קענסטו אַרונטערגעהן אין קעלער — האָט אליעם געזאָגט — אָבער זאָג דאָך מיר, מײַן האַר, וואָס האָט אַזוינס פּאַסירט, אַז דו מוזט זיך פאַרבאַרגען ?

— פיהר מיך אַרונטער אין קעלער — האָט דוד אים געבעטען — און דאָרטען וועל איך דיר אַלעס דערציילען.

אליעם איז מיט אים אַרונטערגעגאַנגען אין קעלער און דוד האָט צו אים געזאָגט :

— זיי וויסען, אַז איך אַנטלויף עס פון דעם קעניג. ער האָט שוין געמאַכט עטליכע פאַרזוכען מיך צו טויטען, און יעצט זוכט ער מיך איבעראַל אַרום און אויב אים וועט געלינגען מיך צו געפינען, דאַן האָב איך מײַן לעבען פאַרשפּיעלט...

אין בית שמש אז דוד האט געהייראט מיט מיכל'ן... א שווערער שטיין איז פון זיין הארצען אראפ... יעצט איז זיין וועג צו בת שבע'ס הארץ פריי געווארען... ער האט נישט אויפגעהערט צו קומען צו איהר און ריידען וועגען זיין גרויסע ליעבע צו איהר...

אויף בת שבע'ן האט די נייעס פון דוד'ס חתונה מיט מיכל'ן געווירקט זעהר שלעכט... זי איז זעהר אומעטיג און טרויעריג געווארען... זי האט אזא שעהנעם טרוים פון דעם העלדישען דוד'ן געוועבט... זי האט איהם אימער גע־זעהן אין איהר פאנטאזיע... ווי גליקליך זי וואלט געווען ווען זי זאל קענען איהם נאך אמאל זעהן... זי וואלט די שטויב אונטער זיינע טריט געקושט... פיעלע טעג האט זי אין איהר הארצען געטרויערט וואס דער שעהנער געוועב פון איהרע חלומות איז אזוי שנעל צוריסען געווארען...

אוריה האט פארשטאנען וואס עס טהוט זיך אין בת שבע'ס הארץ... איהר קאלטקייט צו איהם, האט איהם זעהר געערגערט, האט איהם פיעל יסורים פער־שאפט, ער האט אבער געדולדיג געווארט ביז די צייט וועט אריבער, און בת שבע וועט ביסלעכווייז נעהמען פארגעסען אן דוד'ן...

בת שבע האט אוריה'ן ניט ליעב געהאט, הגם זי איז איהם דאנקבאר געווען פאר זיין העלפען דוד'ן צו רעטען איהר פון דעם פלשתי... זי האט נישט געגלי־כען זיין פלאטשיגען נאז און דיקע ליפען... און מעהר פון אלעס איז ער איהר נישט געווען צום הארצען צוליעב זיין חתי'שער אפשטאמונג... כאטש זיין מוטער איז געווען א אידישע און ער אליין איז געבארען געווארען אין ארץ ישראל צווישען אידען . . .

אויב אוריה האט קיין סך מעלות נישט געהאט וואס זאלען צו איהם צו־ציהען די שעהנע בת שבע, האט ער אבער געהאט א פאר אויסערגעוויינליכע אויגען וועלכע האבען געברענט מיט ליידענשאפט און ליעבע... און עפעס האט זי אין זיינע אויגען געזעהן וואס האט ביסלעכווייז איהר הארץ געוואונען, זיינע פייערדיגע בליקען האבען איהר נשמה דורכגעדרונגען... און איינמאל, נאך פיעלע נישט געלונגענע פארזוכען פון אוריה'ן צו געווינען בת שבע'ס האנד, האט זי פלוצלינג איינגעשטימט זיין פרוי צו ווערען.

צי דאס איז געווען צוליעב דעם וואס איהרע חלומות וועגען דוד'ן זיינען צורונגען געווארען, נאכדעם ווי דוד האט געהייראט מיכל'ן... אדער צי זי האט טאקע אוריה'ן אנגעפאנגען ליעב צו האבען, וועגען דעם האט אוריה גאר נישט געוואלט טראכטען. ער האט זיך העכסט גליקליך געפיהלט דאס בת שבע וועט געהערען צו איהם... אלע זיינע חברים און בעקאנטע האבען איהם שטארק מקנא געווען דאס ער האט געקראגען די שעהנסטע מיידעל פון בית שמש.

בת שבע איז פאר'קנס'ט געווארען צו אוריה'ן און איהר פאטער האט בע־שטימט די חתונה אין צעהן חדשים שפעטער.

אוריה פלעגט יעדען טאג קומען און פארברייינגען מיט בת שבע'ן, אפזיצען שטונדען לאנג און פלאנעווען צוזאמען זייער צוקונפט...

ווען בת שבע האט יעצט ווידער דערזעהן דוד'ן, האבען אין איהר אויפגע־וואכט איהרע חלומות. די ליעבע צו איהם האט זיך אין איהר אויף דאס ניי צו־פלאקערט... דוד געפינט זיך יעצט אין איהר הויז, בעהאלטענערהייד... אה, ווי גליקליך זי פיהלט זיך... ווען אוריה זאל נאר נישט קומען... זי ווייס אבער אז דאס

ארויסגעשיקט אין יעדער שטאָדט איהם צו פאנגען... איהר מוזט זעהן פאר קיינעם קיין וואָרט ניט ארויסריידען, אז דוד געפינט זיך ביי אונז... יעצט וועל איך ארונטערגעהן איהם ארויפברייגנען אין הויז. און איהר גרייט עפּעס אָן פאר איהם צו עסען.

אליעם איז ארונטערגעגאנגען אין קעלער און גלייך צוריקגעקומען מיט דוד'ן. בת שבע און איהר מוטער האָבען איהם זעהר וואַרים און הערצליך עמפּ־פאנגען. דוד האָט זיי אַלעס דערצעהלט, וואָס מיט איהם האָט פּאסירט זינט ער האָט זיך צוריקגעקעהרט פון בית שמש. בת שבע האָט געווישט איהרע אויגען, דערהערענדיג זיינע גרויסע ליידען... זי האָט זיך דערמאָהנט ווי העלדיש ער האָט איהר געראטעוועט פון פּלישתי'ס טמא'דיגע הענט און נאכהער ארויסגעטריבען אַלע פּלשתים פון שטאָדט... ווי דאנקבאר זי, איהרע עלטערען און אַלע איינוואוינער פון בית שמש זיינען דאַך איהם געוועזן... און יעצט איז ער פערוואָגעלט. ער דאַרף אנטלויפען פאר זיין לעבען און זיך אויסבעהאַלטען פון דעם צאָרן פון דעם קעניג...

בת שבע האָט דוד'ן דערלאנגט עסען און איהם געזאָגט:

— געה, מיין האר, וואַש זיך ארום און בייס עפּעס צו, ווייל דו ביזט זיכער הונגעריג.

דוד האָט איהר געפאָלגט, און זי האָט אָנגעוויזען דעם פּלאַץ.

נאָך'ן עסען האָט בת שבע'ס מוטער פאר איהם צורעכט געמאַכט א בעט און איהם געהייסען זיך געהן אָפּרוהען.

זעהר מיעד און שלעפעריג איז דוד געוועזן, און ווי נאָר ער האָט זיך אין דער ווייכער בעט אריינגעלייגט, האָט ער באַלד געשמאַק איינגעשלאָפען.

אוריה דער חתי איז יעצט געווען דער גליקליכסטער צווישען אַלע גבורים וואָס שאול האָט געהאַט. זינט ער האָט בת שבע'ן צום ערשטען מאָל דערזעהען, ווען ער האָט איהר געראטעוועט פון די פּלשתים, איז ער בעצויבערט געוואָרען פון איהר שעהנקייט... איהם האָט שטארק געצויגען צו איהר... ווען די צייט איז געקומען און אַלע גבורים האָבען געזאָלט פארלאָזען בית שמש צוזאמען מיט דוד'ן, האָט אוריה זעהר פיעל געליטען... עס איז איהם זעהר שווער געווען צו פארלאָזען די שטאָדט וואו בת שבע געפינט זיך... זייענדיג איינער פון די גבורים אין שאול'ס ארמעע אונטער דוד'ס פיהרערשאַפט, וועט ער נישט זיין פריי צו קומען נאָך בית שמש ווען איהם וועט זיך געלוסטען... און אפילו ווען עס זאָל איהם שוין יא געלינגען ווען עס איז צו קומען, קען עס זיין צו שפּעט... דאריבער איז צו זיין שמחה קיין גרעניץ נישט געווען ווען דוד האָט אין בית שמש איבער־געלאָזען פופציג גבורים און איהם נאָך באשטימט אלס זייער הויפּט (שר חמישים).

יעדען טאָג פלעגט אוריה קומען בעזוכען בת שבע'ן אין איהר פאטער'ס הויז. די ערשטע צייטען איז אוריה זעהר טרויעריג געווען, ווייל בת שבע האָט די גאנצע צייט נישט אויפגעהערט צו ריידען פון דוד'ן און פון זיינע העלדענטהאַטען... זי האָט איהם איינפאַך פארגעטערט... אוריה האָט זיך געפיהלט זעהר געקרענקט דערפון. זיין אייפערזוכט אויף דוד'ן האָט אין איהם געברענט... און ער האָט שוין כמעט געהאַט אויפגעגעבען זיין האָפנונג צו געווינען בת שבע'ס ליעבע... צו זיין גליק אָבער איז מיט א קורצע צייט שפּעטער אָנגעקומען די נייעס

— איך האָב צוטרויען אין אוריה'ן, — האָט דוד געזאָגט, — און איך גלויב, אז ער וועט וויסען ווי צו האַלטען מיין סוד פערבאָרגען ביי זיך אין הארצען... ער איז אַן עהרליכער און בראַווער יונג... יא, דו ביזט גערעכט מיין האַר, עס איז גלייכער אז ער זאָל גלייך וויסען וועגען מיין קומען דאַ... איך גלויב, אז ער וועט נאָך קענען עפּעס טהאָן פאַר מיר.

דעם זעלבען אבענד ווען אוריה איז געקומען בעזוכען בת שבע'ן, איז ער איבעראַשט געוואָרען צו געפינען דאָרטען דוד'ן.

דאָס בלוט איז איהם פאַרגליווערט געוואָרען... דוד! ווי קומט ער יעצט דאַ, אין בת שבע'ס הויז? ! זאָל עס זיין אַז ער איז געקומען אוועקרויבען בת שבע'ן פון איהם ?...

באַלד אָבער האָט איהם דוד דערצעהלט זיין גאַנצע לאַגע און אוריה האָט זיך בארוהיגט.

— זיי וויסען, מיין פריינד, — האָט דוד פאַרענדיגט, — אז אויב דו וועסט נישט זעהר פאָרזיכטיג זיין און זיך פאַר וועמען עס איז אַרויסריידען, אז איך געפין זיך דאַ אין בית שמש, וועט זיך דער קעניג גלייך דערפון דערוויסען, ווייל ער האָט שפּיאָנען איבעראַל... און ער וועט מיך זיכער טויטען.

— דאָס לעבען פון מיין האַר איז מיר זעהר טהייער, — האָט זיך אוריה אָפּגערופען, — און דאַריבער וועט דיין סוד זיין פאַרזיגעלט אין מיין הארצען.

* * *

דורך דער קורצער צייט וואָס דוד האָט זיך געפונען אין אליעם'ס הויז, האָט אוריה באַמערקט אַ גרויסע ענדערונג אין בת שבע'ן... זי האָט געזוכט אויסצומיידען זיין געזעלשאַפט, און ווען איהם איז געלונגען צו בלייבען אליין מיט איהר, איז זי צו איהם גאַנץ גלייכגילטיג געווען...

— בת שבע! זאָג מיר, איך בעט דיך, פאַרוואָס האָסטו זיך פּלוצלינג אַזוי געענדערט, — האָט אוריה איהר געגומען מאַכען פאָרווירפע — פאַרוואָס באַנעהמסטו זיך צו מיר מיט אַזאַ פרעמדקייט און קאַלטקייט... בין איך דען נישט דיין חתן... האָט דען נישט דיין פאָטער בעשטימט אונזער חתונה אין עטליכע מאָנאַטען אַרום!... און דו, האָסטו דען נישט אַליין איינגעשטימט צו ווערען מיין פרוי? !...

בת שבע האָט איהם גאַרנישט געענטפערט... אין איהר האַרץ איז אַ שטורעם געוועזען... קען זי דען פאַר איהם עפענען דאָס האַרץ... וועט ער איהר דען פאַרשטעהען...

אוריה האָט אויף איהר אָנגעשטעלט זיינע אויגען און זיינע פייערדיגע בליקען האָבען איהר ווייט מיט שפּיזען געשטאָכען...

— בת שבע, זאָג מיר, האָסטו דען מיר מעהר נישט ליעב? !

אַ שטילקייט האָט געהערשט אין צימער. בת שבע איז געשטאַנען נעבען אוריה'ן אַ באַוועגלאָזע... איהרע אויגען האָבען געשוויינדעלט, דאָס האַרץ האָט איהר פאַרקוועטשט... און פּלוצים האָט זי זיך פאַנאַנדערגעוויינט.

אוריה האָט איהר פּרובירט בארוהיגען. ער האָט איהר געבעטען זי זאָל זיך געהן אָפּרוהען, און זיך געשוואָרען אַז ער וועט איהר מעהר נישט באַלעסטיגען מיט זיינע פראַגען.

איז אונמעגליך; ער קומט יעדען טאג... וואס זאל זי טהאן? זאל זי איהם דערצעהלען וועגען דוד'ן און איהם בעטען האלטען עס בסוד. אדער ניט? ער וועט דאך אבער פריהער אדער שפעטער אויסגעפינען...

זי האט זיך בעראטהען מיט איהרע עלטערען ווי אזוי צו האנדלען...

— געוויס מיין טאכטער, דארף מען איהם דערצעהלען, — האט אליעם זיך אפגערופען, — ער איז דאך דיר שוין נישט קיין פרעמדער, און אז מיר וועלען איהם בעטען קיינעם וועגען דעם נישט צו דערצעהלען, וועט ער עס געוויס טהאן.

— און איך גלויב אז פריהער זאלען מיר זיך בעראטהען מיט דוד'ן, אין אויב ער האט גענוג צוטרויען צו אוריה'ן וועט מען איהם דעם סוד ענטדעקען, טאמער נישט, איז טאקע גלייכער אז אפילו אוריה זאל דערפון נישט וויסען — האט איהר מוטער זיך אפגערופען.

— אבער ווי וועט זיין אז טאמער קומט ער אן פלוצלינג און געפינט דוד'ן אין אונזער הויז? — האט אליעם געזאגט.

— איך וועל שוין זעהן אז ער זאל בלויז קומען צו א בעשטימטע צייט, — האט בת שבע געזאגט, — און דאן וועט דוד זיין אין זיין שלאף־צימער, אבער איך גלויב, אז די מוטער איז גערעכט. מיר וועלען הערען וואס דוד האט צו זאגען וועגען דעם.

ווען דוד האט זיך פון זיין שלאף אויפגעכאפט איז שוין געווען אין מיטען טאג... ער האט נאך די גאנצע צייט פון זיין וואנדערען אזוי געשמאק נישט געשלאפען ווי דא, אין אליעם'ס הויז. די פריהערדיגע נעכט ווען ער האט זיך בעהאלטען אין די הייהלען אדער אין די שפאלטען פון פעלזען־שטיינער, האט ער זיין אויג נישט געקענט צומאכען... אבער דא אין הויז האט ער זיך זיכער געפיהלט און זיין שלאף איז געווען גאנץ געשמאק און רוהיג.

ער האט זיך שנעל אנגעטהאן און איז אריין אין צווייטען צימער וואו בת שבע און איהרע עלטערען זיינען געווען.

זיי האבען איהם הערצליך באגריסט און בת שבע האט גלייך געגרייט פאר איהם צום טיש.

דערזעהענדיג די שעהנע בת שבע האט זיך דוד'ס פנים בעצויגען מיט א כמארע... אויף זיינע געדאנקען איז ארויפגעקומען זיין פרוי, די וואונדער־שעהנע מיכל, זי איז יעצט ווייט פון איהם... ווער ווייס ווי זי פיהלט זיך יעצט דארטען, אין גבעה... טרעהרען האבען זיך באוויזען אין דוד'ס אויגען... בת שבע האט די טרעהרען באמערקט און איהר הארץ איז פול געווארען מיט מיטלייד צו דעם אונגליקליכען פארוואגעלטען דוד'ן... זי האט שנעל פארלאזען איהם, און איז אריין צו זיך אין צימער און אפגעווישט איהרע טרעהרען.

נאך דעם ווי דוד האט אפגעגעסען, האט זיך אליעב צו איהם אפגערופען:

— דו ווייסט דאך, מיין הארר, וואס פאר א טהייערער און חשוב'ער גאסט דו ביזט ביי אונז, און דאריבער וואלטען מיר זיך וועלען בעראטהען מיט דיר ווי אזוי צו האנדלען מיט אוריה'ן, דעם חתן פון מיין טאכטער... ער קומט אין מיין הויז יעדען טאג... קען דאך זיין, אז ער וועט אמאל אנקומען אומגעריכטערהייד און דיך דא טרעפען, איז דען פיעלייכט נישט גלייכער אז מיר זאלען איהם אנפערטרויען דעם גאנצען סוד?

ווײל איך דיר אָנפערטרויען א געהיימע שליחות. וועסטו עס וועלען פאר מיר טהאָן?

— איך בין דײן קנעכט! — האָט איהם אוריה געענטפערט, — איך בין גרייט צו טהאָן אלעס וואָס דו וועסט מיר הייסען.

— דיר איז דאָך געוויס בעקאַנט דער פּלאַץ פון "אבן העזר", — האָט דוד צו איהם געזאָגט, — דאָרטען צו לינקס איז פאראַן א גרויסער לאָך, און דאָרטען האָב איך זיך שוין אייניגע מאָל פארבאָרגען. יונתן האָט מיט מיר אָפּגעמאכט אז ער וועט פאר מיר פון צייט צו צייט דאָרטען איבערלאָזען א בריעף, וואו ער וועט מיר לאָזען וויסען וועגען מיכל'ן און וועגען שאול'ס ווייטערע פּלענער וועגען מיר. געה אריבער אהין פיעלייכט וועסטו דאָרטען געפינען א בריף פאר מיר פון יונתן... אָבער זיי זעהר פאָרזיכטיג, קיינער זאָל דיר דאָרטען נישט טרעפען... איך האָב מורא יעצט צו געהן אליין אהין, פיעלייכט וועט מיך אימיצער דערקענען...

— איך געה! — האָט אוריה געזאָגט, — און זיי רוהיג, איך וועל שוין זעהר פאָרזיכטיג זיין.

* * *

פיעלע טעג האָט שאול געוואַרט אויף א בעריכט פון זיינע געטרייע דיענער וועמען ער האָט צושפּרייט איבער'ן לאַנד צו פאַנגען דוד'ן, אָדער אַם ווייניגסטען אויסגעפינען וואו ער בעהאַלט זיך. אָבער ער האָט פון זיי גאָר נישט געהערט... ער איז געוואָרען מעהר נערוועז און אומרוהיג. איהם האָט זיך גענומען דוכטען, אז זיינע בעסטע פריינד קעהרען זיך אָפּ פון איהם, און האַלטען מיט דוד'ן... זיין האַרץ האָט איהם נאָך מעהר אָנגעהויבען צו שרעקען... ער האָט זיך גענומען פאָרשטעלען אז זיינע קנעכט האָבען געמאַכט א בונד מיט דוד'ן און זיי זוכען איהם אומצוברייננען... ער האָט גענומען ציטערען פאר זיין אייגענעם שאָטען. און האָט אלעמען אָנגעפאַנגען חושד צו זיין אין פערראַטה.

איינמאָל ווען ער איז געזעסען אין זיין גאַרטען אונטער דעם שאָטען פון א בוים, האָט ער צונויפגערופען אלע זיינע דיענער און בעאַמטע, און האָט זיך צו זיי אָפּגערופען:

— הערט זיך איין, איהר אלע פון מיין שבט בנימין! ווי עס ווייזט אויס, האָב איך פאר אייך זעהר ווינציג געטהאָן... פון דוד'ן האָט איהר א סך מעהר צו ערוואַרטען... דוד וועט אייך אלעמען געבען פעלדער, וויינגערטנער, הייזער און בהמות... דוד וועט אייך געוויס אויך מאַכען פאר האַרען, פאר בעאַמטע... ער וועט געוויס יעדען פון אייך זוכען צו דערהויבען העכער פון די וועלכע געהערען צו זיין אייגענעם שבט, יהודה!... יאָ, אזוי ווייזט אויס, גלויבט איהר אלע, ווייל איהר האָט זיך אלע צוזאַמענגערעדט. אזוי ווי איהר וואָלט איין בונד געמאַכט געגען מיר... קיינעם פון אייך קימערט נישט פאר מיר, פאר מיין געזונד־צו־שטאַנד... אפילו מיין אייגענער זוהן איז מעהר איבערגעבען צו דעם זוהן פון ישי'ן ווי צו מיר... איהם קימערט אויך נישט וואָס דוד זוכט מיך צו בעפאַלען און צו רויבען מיין לעבען און מיין קעניגרייך... און ווי איך זעה, גלויבט איהר, אז פאר אייך וואָלט אויך געווען א סך בעסער ווען דוד וועט מיך טויטען, ווייל קיינער פון אייך וויל מיר נישט אויסזאָגען וואו מיין גרעסטער שונא געפינט זיך...

צווישען שאול'ס דיענער איז אויך געווען דואג, דער אדומי, וועלכער האָט

בת שבע איז אריין אין איהר צימער, און אוריה איז געבליבען אליין מיט זיינע געדאנקען... זיין אייפערזוכט האט זיך אין איהם צופלאקערט, און איז זיין הארצען האט געברויזט און געשטורעמט... יא, ער איז זיכער אז דוד איז שולדיג אין בת שבע'ס ענדערונג... ער האט גענומען האסען דוד'ן, און זיין שנאה צו איהם איז שטארקער געווארען פון טאג צו טאג... אה, ווען ער זאל נאר קענען מאכען אז דוד זאל פארלאזען בית שמש... אבער ער וועט דאך איהם נישט פערראטהען... איז דען דוד צו איהם נישט געווען גנעדיג? ער האט דאך איהם איבערגעלאזען אין בית שמש, און דערצו האט ער איהם געמאכט פאר א שר חמישים... ווען נישט זיין הויכען אמט וואלט ער דאך בת שבע'ס הארץ קיינמאל נישט געוואונען... אבער וואס האט ער דערפון יעצט?... ער פארלירט אלעס, זיין גליק, בת שבע'ס ליעבע, צוליעב דוד'ן...

דוד איז אריינגעקומען אין צימער און איבערגעשלאגען זיינע געדאנקען.

אוריה האט א ציטער געטהאן ווען ער האט דערזעהן דוד'ן. באלד אבער האט ער זיך געשטאחקט און איהם באגריסט מיט א שמייכעל:

— קען איך דיר מיט עפּעס דיענען, מיין האר?

— יא, איך וויל טאקע דו זאלסט מיר א טובה טהאן, — האט זיך דוד אפּגערופען.

— קיין זאך וועט מיר נישט זיין צו שווער צו טהאן פאר מיין האר, — האט אוריה געענטפערט, — דו האסט מיט מיר אזוי פיעל גוטעס געטהאן... דו האסט געגרויסט דיין גנאדע צו מיר און מיך געלאזען בלייבען אין בית שמש און דערצו נאך האסטו מיך געמאכט פאר דעם שר פון די פופציג גבורים... און בלויז א דאנק דיר האב איך געהאט די מעגליכקייט צו געווינען די ליעבע פון דער שעהנער בת שבע...

— יא, זי איז ווירקליך וואונדער־שעהן, — האט דוד געזאגט מיט א שמייכעל, — און דו פערדינסט גראטולירט צו ווערען פאר דיין אויסוואהל...

—און די פּרינצעסין מיכל, וועלכע מיין האר האט פאר זיין פרוי געקראגען איז דאך אויך וואונדער־שעהן! — האט אוריה געזאגט...

— יא, זי איז די שעהנסטע פון אלע טעכטער אין ארץ ישראל, אבער וואס האב איך דערפון, אז איך בין ווייט פון איהר... מיין גליק האט נישט לאנג אנגעהאלטען... איך בין פארוואגעלט פון מיין היים... נע ונד בין איך אין דער פרעמד, געיאגט און געפּלאגט ביי דעם קעניג... דער טויט איז מיר אימער פאר די אויגען... איך ווייס אפילו נישט וואס מיכל מאכט... און זי ווייסט נישט וואס מיט מיר קומט פאר, וואו איך געפין זיך... ווער ווייס צי זי גלויבט נישט אז איך בין טויט... יא, יא, מיין פריינד, איך בין יעצט אומגליקליך, זעהר אומגלקליך... דו קענסט פארגעבענט ווערען צו זיין גליקליך, אבער נישט איך.

אוריה האט ארונטערגעלאזען זיינע אויגען און האט ביי זיך געטראכט: איך בין געווען גליקליך ביז וואנען דו ביזט אהער געקומען, און יעצט רויבסטו פון מיר מיין גליק...

— איין געטרייער און איבערגעגעבענער פריינד איז מיר פארבליבען — האט דוד פארטגעזעצט, — און דאס איז יונתן, שאול'ס זוהן... דורך איהם, האף איך, וועט מיר געלינגען זיך אויסצוהיטען פון דעם קעניג... יעצט, אוריה,

א טויטע שטילקייט האט געהערשט ארום... **א פחד** איז אויף אלעמען **אנגעפאלען**... קיינער האט זיך נישט געריהרט פון ארט....

— פאר וואס שטעהט איהר דא! — האט שאול אויסגעשריען, — שיקט גלייך אן ארמעע נאך נב און זאל מען מיר גלייך ברייגנען אלע כהנים פון דארטען. אבנר, אייל זיך און שיק אהין דיינע סאלדאטען, פיעלייכט וועלען אויך מיינע איבריגע שונאים פון דארטען אנטלויפען.

אבנר האט זיך אויפגעשטעלט פון זיין פלאץ און איז שנעל אוועקגעגאנגען צו דעם שר האלף און איהם באפוילען צו ברייגנען אלע כהנים פון דער שטאדט נב.

מיט א שטונדע שפעטער זיינען טויזענד סאלדאטען פון דעם קעניג אנגעקומען אין נב. דער שר האלף האט עטליכע גבורים אוועקגעשטעלט נעבען די טויערען פון שטאדט און זיי אנגעזאגט קיינעם ניט ארויסצולאזען פון נב.

ווען זיי זיינען אנגערימען אין הויף, וואו דער אהל מועד איז געשטאנען, האבען זיי דארטען געטראפען אחימלך'ן דעם כהן גדול און נאך פינף און אכציג כהנים. דער שר האלף איז צוגעגאנגען צו אחימלך'ן און זיך אפגערופען:

— דו און די איבעריגע כהנים פו נב זיינען אין נאמען פון אונזער קעניג אויפגעפאדערט גלייך צו ערשיינען בעפאר איהם.

— וואס איז געשעהן? ! — האט אחימלך נעפרעגט דערשראקען.

— דאס וועט איהר אלע אויסגעפינען פון קעניג... איך בין בלויז געקומען אהער דורכצופיהרען דעם קעניג'ס בעפעהל.

— גיב אונז אביסעל צייט, מיר וועלען זיך איבערטהאן און זיך צוגרייטען צום וועג — האט אחימלך געבעטען דעם שר האלף.

— דעם קעניג'ס פארזאג איז דרינגענד און איך קען קיין רגע ניט פארלירען — האט דער הויפט געענטפערט — איהר מוזט גלייך מיט אונז מיטגעהן!

אנגעטהאן אין זייערע "בגדי כהנה" זיינען אלע כהנים פארגעבראכט געווארען פאר שאול'ן, וועלכער האט מיט גרויס אויפרעגונג און אומגעדולד געווארט צו נעהמען ראכע פון זיינע "שונאים".

— זאג מיר נאר, דו זוהן פון אחיטוב! — האט זיך שאול אפגערופען צו אחימלך'ן — וואס פאר א שלעכטעס האב איך דיר און די איבעריגע כהנים געטהאן, אז דו האסט צוזאמען מיט מיין גרעסטען שונא געמאכט א בונד געגען מיר...

— מיין האר קעניג! — האט אחימלך צושראקען געזאגט — דא האט געמוזט פארקומען א גרויסער מעות. ווי קום איך און די כהנים אונטריי צו זיין אונזער גנעדיגען קעניג!

— איז דוד, דער זוהן פון ישי, געקומען צו דיר אין נב? — האט שאול מיט כעס א פרעג געטהאן.

— יע, מיין האר, דוד איז געוועזן ביי מיר. ער איז אריין צו מיר אין אהל מועד — האט אחימלך געענטפערט.

— און דו האסט איהם אפגעגעבען דעם לחם הפנים און גלית'עס שווערד?

— האט זיך שאול אויפגעשטעלט פון זיין פלאץ און זיין גאנצער קערפער האט געציטערט פון אויפרעגונג און כעס.

— מיין האר קעניג! — האט אחימלך זיך **אפגערופען** — **ווער איז נאך**

זיך געהאט נאָר וואָס צוריקגעקעהרט פון דער שטאָדט נב. ער איז געווען זעהר ענטטוישט וואָס איהם איז נישט געלונגען צו כאַפּען דוד'ן און ברייגנגען פאַר דעם קעניג... ער האָט זיך אויך געשעהמט צו זאָגען אז ער האָט מורא געהאט צו וואַרנען די כהנים פון נב, דאָס דוד אנטלויפט פון קעניג. ער האָט דאריבער בעשלאָסען צו מאַכען א בלבול אויף אלע כהנים פון נב.

— מיין האַר קעניג, — האָט זיך דואג פאַרנייגט פאַר שאול'ן, — איך קום נאָר וואָס פון דער שטאָדט נב... דאָרטען האָב איך געזעהן דוד'ן.

דו האָסט דאָרטען געזעהן דוד'ן!! — איז שאול אויפגעשפּרונגען פון זיין פּלאַץ, — פאַרוואָס האָסטו מיר דען גלייך נישט מודיע געווען וועגען דעם?!

— ווען דוד וואָלט נישט געהאט הינטער זיך אלע כהנים פון נב, — וואָלט ער זיך שוין פון מיינע הענד נישט ארויסגעדרעהט... אָבער אזוי ווי דער כהן גדול, אחימלך, און די איבריגע כהנים האָבען איהם בעשיצט, בין איך געבליבען מאַכטלאָז, און ווען איך האָב געוואָלט שיקען אָנזאָגען דעם קעניג וועגען דעם, איז שוין געווען צו שפּעט. אחימלך האָט איהם געגעבען וואַפען און דוד איז אנטרונען געוואָרען...

— אה, די בעטריגער, די פעררעטהער! — האָט שאול אויסגערופען, — דערצעהל מיר, דואג, ווי אזוי האָבען די כהנים דוד'ן געהאָלפען.

— ווען איך בין אָנגעקומען אין נב, — האָט דואג אָנגעפאַנגען דערצעהלען, — האָב איך מיטגעבראַכט עטליכע שעפּסען, און איך האָב געזאָגט די כהנים, אז דער האַר קעניג האָט מיך געשיקט מקריב צו זיין די שעפּסען אויף דעם מזבח פאַר גאָט. דערווייל האָב איך גענומען אויספאָרשען צי דוד געפינט זיך אין נב... איינמאָל ווען איך בין געווען אין "אהל מועד", האָב איך דערהערט דוד'ס שטימע... איך האָב זיך בעהאַלטען הינטער'ן פאָרהאַנג קיינער זאָל מיך נישט באַמערקען... איך האָב געזעהן דעם כהן גדול אחימלך און נאָך איינינגע כהנים רינגלען ארום דעם זוהן פון ישי'ן... איך האָב איינגעבויגען מיין אויער און זיך גוט צוגעהערט צו זייער געשפּרעך. דוד האָט זיי דערצעהלט אז ער אנטלויפט פון דעם קעניג און ער וויל זיי זאָלען איהם העלפען זיך אויסבעהאַלטען. אחימלך האָט איהם געזאָגט, אז צו בעהאַלטען זיך אין נב איז זעהר געפעהרליך, ווייל דעם קעניג'ס דיענער קומען דאָ זעהר אָפט צו מקריב זיין קרבנות, און ווען זיי וועלען זיך דערוויסען, וועלען זיי גלייך מודיע זיין דעם קעניג וועגען דעם. דאריבער איז זיין עצה, — האָט ער איהם געזאָגט, — מיטנעהמען מיט זיך גלית הפּלשתי'ס שווערד און שפּייז אויפ'ן וועג און זאָל אנטלויפען, און זיך אויסבעהאַלטען אין א זיכערען פּלאַץ... איך האָב געזעהן ווי אחימלך האָט אראָפּגענומען גלית'עס שווערד פון וואַנט און דעם לחם הפּנים פון שלחן און זיי איבערגעגעבען צו דוד'ן... און ער איז אנטלאָפען... איך האָב זיך גלייך גענומען נאָכיאָגען נאָך איהם, אָבער די כהנים האָבען מיך פערהאַלטען און מיר אָנגעזאָגט, דאָס אויב איך וועל דוד'ן אָנריהרען וועלען זיי מיך טויטען!..

— דעם טויט האָבען זיי אלע פערדיענט!! — האָט שאול אויסגעשריען, — זאָל מען אחימלך'ן מיט אלע כהנים פון נב גלייך ברייגנגען צו מיר... נקמה וועל איך פון זיי אלעמען נעהמען... די פעררעטהער, מיינע שונאים!... דורך מיין שווערד וועלען אלע געטויטעט ווערען.

ער איז יעצט ווידער גרייט אויסצופאָלגען דעם קעניג'ס בעפעהל.
שאול האָט צו איהם א וואונק געטהאָן און דואג האָט נאָך מיט מעהר ביטערקייט זיך גענומען צו די הילפלאָזע כהנים און זיי אלעמען געטויטעט...
— אזוי וועל איך טהאָן צו אלע מיינע שונאים! — האָט שאול אויסגע־רופען, ווען די פינף און אכציג כהנים זיינען געלעגען טויטע פאר זיינע אויגען.
— נקמה וועל איך פון זיי נעהמען!
אוריה איז אוועק צו דעם "אבן העזר" און נאָכדעם ווי ער האָט א היבשע ווײַלע דאָרטען געזוכט, האָט ער געפונען יונתן'ס בריעף. ער האָט איהם פונאנ־דערגעוויקעלט און ער האָט דורכגעלייענט פאָלגענדעס:
"מיין טייערסטער פריינד דוד!
"זעהר טרויעריגע נייעס קום איך דיר יעצט דערצעהלען. דואג דער אדומי איז גראָדע געווען אין דער שטאָדט נב, ווען דער כהן גדול האָט דיר איבערגעגע־בען גליה'ס שווערד און שפייז. ער האָט דאריבער געמאַכט א בלבול אויף אלע כהנים, אז זיי זיינען געווען יד אחת מיט דיר. זיי האָבען דיך בעשיצט און געהאָלפען אנטלויפען פון דאָרטען. מיין פאָטער האָט געשיקט רופען אלע כהנים פון נב און אין א רגע, ווען דער בייזער גייסט איז אויף איהם אנגעקומען, האָט ער בעפוילען צו טויטען אלע כהנים פון נב. דואג דער אדומי האָט זיין בעפעהל גלייך אויסגעפיהרט און האָט אליין מיט זיין שווערד אויסגעשלאָכטעט פינף און אכציג כהנים צוזאמען מיט דעם כהן גדול אחימלך. בלויז אחימלך'ס זוהן אביתר'ן איז געלונגען צו אנטלויפען.
"יא, מיין ליעבער דוד, די לאַגע ווערט טרויעריגער און שרעקליכער פון טאָג צו טאָג. ניט נאָר זוכט מיין פאָטער דיך צו בעשטראָפען, אבער אויך די יעניגע, וועלכע גיבען דיר שפייז און שוץ...
"זעה צו זיין זעהר פאָרזיכטיג, ענטדעק צו קיינעם ניט דעם פּלאַץ, וואו דו האַלטסט זיך אויף און לאָמיר האָפען צו גאָט, אז מיין פאָטער וועט נאָך געזונד ווערען און זיך ארומזעהן ווי שטאַרק ער זינדיגט געגען דיר און געגען אונזער פּאָלק.
דיין ברודער יונתן".
אוריה האָט צונויפגעוויקעלט דעם בריעף און איז געבליבען שטעהן א ווײַלע אויף זיין פּלאַץ, פערטיעפט אין געדאַנקען... ווען דער קעניג זאָל זיך דערוויסען אז דוד געפינט זיך אין בת שבע'ס הויז, און אז זי און איהרע על־טערען בעהאַלטען איהם און גיבען איהם שפייז און שוץ, וועט ער דאָך געוויס אויסראָטען די גאַנצע פאַמיליע און אויך בת שבע'ן... ניין, דוד טאָר דאָרט מעהר ניט פארבלייבען... צו גרויס איז די סכנה פאר בת שבע'ן... און אחוץ דעם, אויב דוד וועט עטוואָס לענגער פארבלייבען אין בת שבע'ס הויז, וועט איהר ליעבע צו איהם אין גאַנצען אָפּגעקיהלט ווערען. זי האָט זיך שוין פיעל געענדערט... ער ווייס, אז בת שבע וועט גיכער איינשטימען צו זיין דוד'ס צווייטע ווייב, איידער די איינציגע ווייב צו איהם... יע, ער מוז זעהן פּטור צו ווערען פון דוד'ן... אבער ווי אזוי?... איבערגעבען שאול'ן, אז דוד געפינט זיך אין בית שמש, וועט דאָך אויסקומען, אז ער פערראַטה דעם, וועלכער האָט איהם פיעלע טובות געטהאָן און אחוץ דעם קען ער נאָך ברייננען שאדען צו

צווישען אלע דיינע דיענער אזוי חשוב און טייער ביי דיר ווי דוד, דיין איידעם...
איך בין געווען הײַנט געקליקן צו עפעס טהאן פאר דוד'ן!

— האסטו דען ניט געוואוסט, אז דוד איז מיין גרעסטער שונא, און דאס ער אנטלויפט פון מיר? ! — האט שאול געשטורעמט.

— ניין, מיין האר קעניג, איך האב פון קיין זאך ניט געוואוסט. איך האב געמיינט, אז ער איז געקומען אין די שליחות פון קעניג און דעריבער האב איך איהם געגעבען דעם שווערד פון גלית'ן און דעם לחם הפנים אלס שפייז פאר'ן וועג.

— ער איז א ליגנער! — איז דואג אויפגעשפרונגען פון זיין פלאץ — איך האב אליין געהערט, ווי ער האט דוד'ן געראטהען וואוהין צו אנטלויפען פון דעם קעניג.

— דו ביזט א פעררעטהער און א ליגנער! — האט שאול אויסגעשריען — דו האסט פערדיענט דעם טויט, אחימלך! דו און אלע כהנים, איהר האט אלע בוגד געווען אין אייער קעניג!..

— אה, מיין האר קעניג, מיר זיינען ריין פון זינד, מיר זיינען אונשולדיג!

— טויטעט זיי מיט אייערע שווערדען! — האט שאול בעפוילען זיינע גבורים — קיינער פון זיי זאל פון דאנען קיין לעבעדיגער ארויס, ווייל זיי זיינען יד אחת מיט דוד'ן!

די סאלדאטען זיינען געבליבען שטעהן בעוועגלאז, האלטענדיג זייערע שווערדען שטייף אין זייערע הענד און האבען מורא געהאט א ריהר זיך צו טהאן...

— דואג! — האט זיך שאול אפגערופען — דו ביזט געווען דער איינציגער, וועלכער האט מיר געטריי געדיענט ביז יעצט. נעהם דיין שווערד און טויט אפ די אלע שונאים, וועלכע שטעהען דא בעפאר מיר.

— מיר שטארבען אומשולדיגע! — האט אחימלך אויסגערופען און אויפגעהויבען די הענט צום הימעל, און געזונגען א תפלה צו גאט... די איבעריגע כהנים האבען איהם נאכגעטהאן און האבען מתפלל געווען צו גאט...

— דיין בלוט אויף דיין קאפ! — האט דואג אויסגערופען און מיט זיין שווערד האט ער א זעץ געטהאן אחימלך'ן איבער'ן האלדז...

דער כהן גדול פון נב איז אנידערגעפאלען צום בארען א צובלוטיגטער. ווען אביתר, אחימלך'ס זוהן, האט דערזעהן, אז דואג האט געטויטעט זיין פאטער, איז ער אויפגעשפרונגען פון זיין פלאץ און איז צוגעלאפען צו דואג'ען און איהם אריינגעלאזען אזא זעץ מיט זיין פויסט אין פנים, אז דואג איז אויך אומגעפאלען א צובלוטיגטער צום בארען... עס איז געווארען א טומעל... דואג האט געקרעכצט און געשריען פון וועהטאג... איניגע סאלדאטען האבען איהם אויפגעהויבען פון בארען...

אביתר האט דורכגעבראכען די שורות פון דעם חיל, וואס האבען ארומגערינגעלט אלע כהנים און ער איז אנטלאפען געווארען.

א היבשע ווײַלע איז דואג געשטאנען מיט א צובלוטיגטען פנים און צוקאלעטשעטען נאז, און זיך געקארטשעט און געדרעהט אין דרייען פון יסורים.. נאכהער, ווען ער איז געקומען צו זיך, האט ער זיך אפגערופען צו שאול'ן, דאס

קען נאָך אויסלאָזען זיין כעס אויף די יעניגע, וועלכע האבען מיט מיר גוטעס געטהאָן... ווען די זון וועט אונטערגעהן, וועל איך אייער הויז פארלאזען... איך האָב קיין ווערטער מיט וואָס אייך אלעמען צו באדאנקען פאר די גנאדע און גוטסקטט, וואָס איהר האָט מיט מיר געטהאָן... זאָל אייך דער באשעפער דער־פאר בעצאָהלען כפל כפלים...

— מיין האר! — האָט זיך בת שבע אפגערופען מיט טרעהרען אין די אויגען — דו האָסט מיין לעבען און עהרע גערעטעט. דו האסט אויך אונזער גאנצע שטאָדט בעפרייט פון דעם פלשתים יאָך... און איך האָב די גאנצע צייט געטראכט: וועל איך און מיינע עלטערען זיין אימשטאנד דיר מיט עפּעס צו באצאָהלען פאר אלעם וואָס דו האסט פאר אונז געטהאָן... און יעצט, אז דו געפינסט זיך אין אזא שלעכטער לאגע, ווען דו ווערסט אזוי שרעקליך פאר־פאָלגט און ביזט פארוואָגעלט אין דער פרעמד. און גאט האָט אונז די מעגליכקייט געגעבען צו לינדערן עטוואָס דיינע יסורים, ווילסטו אויך פון אונז דיעזען קליי־נעם פערגעניגען און בעפריעדיגונג פאָרמיידען? ניין, דוד, איך בעט דיך, פארלאָז אונז ניט, שטעה מיט אונז אזוי לאנג ביז וואנען דער באשעפער וועט דיך אין גאנצען באפרייען פון דעם קעניג׳ס אומגערעכטע פארפאָלגונג...

— איך דאנק דיר זעהר פאר דיין פריינדליכקייט און גוטהערציגקייט, אָבער אונטער איצטיגע אומשטענדען האָב איך קיין רעכט נים איינצושטעלען דיין לעבען און די לעבענס פון דיין משפחה אין געפאהר... איך וועל פון דאנען אוועקגעהן און זיך ווידער אויסבעהאלטען אין דער מדבר, אדער צווישען די פעלזען שטיינער, און דער קעניג וועט קיינעם ניט קענען בעשולדיגען, אז מען האָט מיך געשיצט געגען זיינע רדיפות... ניין, בת שבע, דו ביזט שעהן און יונג, א גליקליכע צוקונפט ערוואַרטעט דיך, דו טארסט ניט מסכן זיין דיין לעבען צוליעב מיר...

— איך וואָלט בעסער געשטאָרבען, איידער צו וויסען, אז דו וואַגעלסט און וואנדערסט ארום וויעדער אָהן שוץ און אָהן שפּייז, צוליעב דעם וואָס מיר האָבען זיך געשראָקען דיך צו בעשיצען... ניין, דוד, דיין זיכערקייט און וואויל־זיין איז מיר טייערער ווי מיין לעבען, וואָס באלאנגט אלץ איינס צו דיר... זאָג דאָך מיר צו, אז דו וועסט פארבלייבען...

— טהו מיר די געפעליגקייט צוליעב מיין טאָכטער און פארבלייב מיט אונז אויף ווייטער — האָט אליעם זיך ביי איהם געבעטען — דו ווייסט ניט, וואָס דאָס וועט מיינען פאר בת שבע׳ן, ווען זי וועט וויסען, אז זי וועט קענען אויסדריקען איהר דאנקבאַרקייט צו דיר כאָטש דערמיט, וואָס דו וועסט ניט דארפען פארוואָגעלט ווערען אין דער פרעמד און לײדען הונגער און דורשט.

— פון מיין טיעפסטען הארצען דאנק איך דיר, בת שבע, דו איידעלע און טייערסטע צווישען טעכטער... גוט, איך וועל דאָ פארבלייבען אזוי לאנג ווי מעגליך, און זאָל גאָט געבען, אז איהר זאָלט דערפון גאָרניט לײדען...

ווען אוריה האָט געהערט וואָס בת שבע האָט געזאָגט צו דוד׳ן, איז ער בלאַס געוואָרען... זיינע אויגען האָבען איהם געגומען שווינדלען... זיינע קניע האָבען זיך געבויגען, און מורא האָבענדיג, אז מען זאָל אויף איהם עפּעס ניט דערקענען, האָט ער זיך ענטשולדיגט און איז ארוים פון בת שבע׳ס הויז...

בת שבע'ן און איהרע עלטערן... אבער ער קען דאך ניט דערלאזען, אז דוד זאל דארטען ווייטער בלייבען... דאס וועט דאן מאכען אן ענדע צו זיין גליק... אפשר זאל ער קומען זאגען דוד'ן, דאס ער האט זיך דערוואוסט, אז דער קעניג וועט שיקען זיינע מענשען אין בית שמש איהם דארטען צו זוכען. ווען ער וועט דאס דערהערען, וועט ער זיכער פון דארטען אנטלויפען... דער פלאן איז אויך ניט קיין גוטער, האט אוריה ביי זיך בעשלאסען, ווען בת שבע וועט זעהן, אז דער קעניג האט זיינע מענשען ניט געשיקט אין בית שמש, וועט זי פערשטעהן, אז ער האט דוד'ן גענארט צוליעב זיין אייפערזוכט, און דאן קען ער איהר נאך אין גאנצען פארלירען...

— איך וועל מוזען ווארטען נאך איינינע טעג — האט אוריה אין זיך געטראכט — און נאכהער וועל איך שוין וויסען וואס צו טהאן. — ער איז שנעל צוריק־געגאנגען אין בית שמש און געבראכט דוד'ן דעם בריעף.

דוד האט איבערגעלייענט דעם בריעף אין דער הויך פאר אלעמען און האט זעהר פיעל טרעהרען פארגאסען אויף דעם גרויסען אומגליק, וואס ער האט פעראורזאכט צו אלע כהנים פון נב.

אלע האבען מיט איהם מיטגעוויינט.

— עס איז זעהר שרעקליך און טרויעריג, אז דער קעניג זאל אזוי טהאן צו א גאנצע שטאדט כהנים, אבער עס איז דאך ניט דיין שולד — האט בת שבע געטרייסט דוד'ן — זייער בלוט וועט פאלען אויף זיין קאפ...

— אה, ווען איך וואלט וויסען, אז דואג געפינט זיך אין נב, וואלט איך זיך דאך דארטען אויף א רגע ניט אפגעשטעלט... ער האט אויף זיי א בלבול געמאכט דער אדומי... אומשולדיגע בלוט האט ער פארגאסען — האט דוד געקלאגט — ער וועט מיט זיין לעבען דערפאר בעצאהלען.

— ווי גרוים איז דעם קעניג'ס שנאה צו דיר — האט זיך אוריה אפגערופען — אז ביי איהם איז רעכט געווען אויסצוהרג'ענען א גאנצע שטאדט כהנים צוליעב דעם, וואס זיי האבען דיר עטוואס אונטערשטיצט...

— ווען ער וואלט ניט געווען גייסטיג קראנק, וואלט ער דאך אזא זאך געוויס ניט געטהאן — האט זיך אליעם אפגערופען.

— איך באגעה זעהר א גרויסע אומרעכט געגען אייך, מיינע פריינד — האט דוד געזאגט — איך שטעל אייערע לעבענס אין געפאהר, ווייל זאל זיך דער קעניג דערוויסען, אז איהר האט מיך בעשיצט, געגעבען א דאך איבער מיין קאפ און שפייז, וועט ער זיך געוויס וועלען אפרעכענען מיט אייך דערפאר...

— יע, די סכנה איז זעהר גרוים. — האט אוריה צוגעגעבען.

— איך וועל אייך נאך היינט אין אווענט פארלאזען! — האט דוד אויס־גערופען — איך האב ניט קיין רעכט איינצושטעלען אייערע לעבענס אין סכנה!

— מיין האר — האט זיך אליעם אפגערופען — קיינער, אחוץ אונז ווייס דאך ניט דיין סוד, און דער קעניג וועט קיינמאל אויסגעפינען, וואו דו געפינסט זיך.

— אבער צו גרוים איז די געפאהר... דער קעניג האט פיעלע שפיאנען אין יעדער שטאדט... גרויזאם איז זיין נקמה! יע, איך מוז פון דאנען אוועק־געהן! איך האב קיין רעכט ניט צו זיין אין א אידישע הויז, ווייל דער קעניג

— זאָל דיר דער באַשעפער שיקען זיין ברכה פון הימעל — האָט בת שבע'ס מוטער געזאָגט.

— דוד! דוד! — האָט בת שבע אויסגעבראָכען אין א געוויין — **אָה, דוד, פערלאָז מיך ניט!**

— איך וועל דיר אָנצייגען א פארלאָזענעם וועג, וויו קיינער וועט דיך ניט דערזעהן — האָט זיך אוריה אָפּגערופען — און גאָט זאָל דיר צוריקקעהרען דיין פארלאָרענעם גליק... ער זאָל דיך ווידער פאראייניגען מיט דיין מיכל'ן און אייך מעהר קיינמאָל ניט צו שיידען.

— פריערען צו אייך אַלעמען! — האָט דוד ווידער אויסגערופען, און איז מיט אוריה'ן ארויס פון הויז.

אוריה האָט איהם דורכגעפיהרט דורך'ן גארטען.

— דו וועסט זיך פארנעהמען לינקס ביז וואנען דו וועסט צוקומען צו א קליינעם וואלד און דו וועסט איבערגעהן דעם וועלדעל, וועסטו זיין ווייט פון שטאָדט.

דוד האָט אוריה'ן נאָך אמאָל בעדאנקט און איז באלד פערשוואונדען געווארען אין וועלדעל.

אוריה האָט זיך אומגעקעהרט נאָך בית שמש. ער האָט צוגערופען צוויי פון זיינע סאָלדאטען, די צוויי ברידער רכב און בענה, און האָט זיך צו זיי אָפּגערופען:

— איך האָב אייך זעהר א וויכטיגע זאך צו פארטרויען, אָבער איידער איך געה אייך דערצעהלען, מוזט איהר שווערען קיינעם ניט צו ענטדעקען, אז איך האָב עס אייך געזאָגט. רכב און בעטה האָבען איהם צוגעשוואוירען, און אוריה האָט פאָרטגעזעצט: — אייך איז דאָך בעוואוסט, אז דוד איז געווארען דער גרעסטער שונא פון אונזער קעניג.. און שאול זוכט איהם ארום איבער גאנץ ארץ ישראל... ער האָט ארויסגעגעבען א בעפעהל, אז ווער עס וועט דערזעהן דוד'ן, זאָל איהם גלייך מודיע זיין... ווען איך בין געוועזען אויף מארק־פּלאַץ, האָב איך געהערט איינינגע מענשען ריידען, אז זיי האָבען בעמערקט דוד'ן אויף איינע פון די גאַסען פון בית שמש... און מיר, אלס דעם קעניג'ס אונטערטהאנען זיינען פארפליכטעט דורכצופיהרען דעם קעניג'ס באפעהל... דאריבער געהט אוועק צום קעניג און זאָגט איהם, אז מענשען האָבען דוד'ן געזעהן אין בית שמש. טאָמער פרעגט ער אייך, ווער עס זיינען די מענשען, זאָלט איהר זאָגען, אז איהר געדענקט ניט פון וועמען איהר האָט עס געהערט. זייט זעהר פאָרזיכטיג ניט ארייננצומישען מיין נאָמען אין דעם, זאָגט איהר מיר צו?!

— יע, מיין האר, מיר זאָגען דיר צו — האָט רכב און בענה געענטפערט.

אוריה האָט זיי ביידען געגעבען צוויי שטיקער זילבער און האָט זיי אוועקגעשיקט אין גבעה.

אויף'ן צווייטען טאָג האָט שוין שאול מיט זיינע מחנות ארומגערינגעלט די גאנצע שטאָדט ית שמש און האָט באפוילען זיינע סאָלדאטען צו היטען יעדען ארויסגאנג פון שטאָדט. און דער קעניג אליין איז אריין מיט א הונדערט סאָלדאטען אין שטאָדט און גענומען זוכען פון הויז צו הויז. צוויי טעג האָט דער קעניג געזוכט אין די הייזער פון אלע איינוואוינער פון בית שמש. ער

זיין כעס איז נאָך שטאַרקער געוואָרען... די אייפערזוכט האָט אין איהם נעפלאַקערט... יעצט איז ער זיכער, אז בת שבע האָט איהם אויפגעהערט ליעב צו האָבען און זי האָט איבערגעטראָגען איהר ליעבע צו דוד'ן... ער איז ביי איהר טייערער ווי איהר לעבען... דוד האָט איהם פעראורזאַכט ער זאָל פערזוכען דעם טעם פון הימעלשען גליק און יעצט רויבט ער עס אַזוי אכזריות'דיג אוועק פון איהם... ניין, ער טאָר ניט דערלאָזען, דוד זאָל צו לאַנג פארבלייבען אין בת שבע'ס הויז... ער מוז עפּעס טהאָן, וואָס זאָל צווינגען דוד'ן פון דאָרטען צו אנטלויפען... יע! ער האָט א גוטען פּלאַן, ער וועט קומען שנעל צו לויפען צו אליעם'ס הויז און זיי זאָגען, אז ער האָט נאָר וואָס געקראָגען א ידיעה, אז שאול האָט געשיקט זיינע שפּיאָנען נאָך בית שמש, און פון זיי האָט ער אויסגעפונען, אז דער קעניג וועט קומען מיט אן ארמעע אין שטאָדט און וועט זוכען פון הויז צו הויז... דאַן וועט דאָך דוד אנטלויפען פון בית שמש, און ווי דוד וועט נאָר זיין ווייט פון שטאָדט, וועט ער דאַן שיקען א שליח אנזאָגען דעם קעניג, אז ער האָט געהערט, אז דוד געפינט זיך אין בית שמש... שאול וועט געוויס גלייך שיקען זיינע סאָלדאַטען נאָך בית שמש... בת שבע וועט דאַן זעהן, אז ער האָט קיין ליגען געזאָגט און זי וועט איהם נאָך דאַנקבאַר זיין פאַרוואָס ער האָט דוד'ן געראַטעוועט פון שאול'ס הענד.

אוריה האָט זיך זעהר גליקליך געפיהלט מיט דעם געדאַנק. באַלד וועט ער פּטור ווערען פון דוד'ן... בית שבע וועט איהם ניט פערדעכטיגען און איהם נאָך דאַנקבאַר זיין... דוד וועט האָבען א געלעגענהייט זיך צו ראַטעווען... און וועט אויך מעהר ניט וואַגען אהער צו קומען... בת שבע וועט איהם ביסלעכווייז ווידער פארגעסען... דערווייל וועט אנקומען די בעשטימטע צייט פאַר זייער חתונה, און בת שבע וועט ווערען זיין פרוי.

אויף מאָרגען איז אוריה אריינגעקומען אין אליעם'ס הויז מיט האַסט און קוים אָפּכאַפּענדיג זיין אָטהעם, האָט ער אויסגערופען: דוד, ווי גאָט איז דיר ליעב, אנטלויף פון דאַנען וואָס שנעלער, איך האָב נאָר וואָס אויסגעפונען, אז דער קעניג שיקט אן ארמעע אין בית שמש, און מען וועט זוכען און נישטערען יעדען'ס הויז... אויב דיין לעבען איז ביי דיר טייער, טאָ אנטלויף פון בית שמש! איך וועל דערווייל פערהאַלטען דעם קעניג'ס חיל וואָס לייננער אין שטאָדט, כדי דו זאָלסט האָבען די מעגליכקייט אוועקצוגעהן גאַנץ ווייט פון בית שמש...

בת שבע און איהרע עלטערען זיינען געשטאַנען צושראָקענע און צוטומעלטע.

— יעצט מוז איך געהן! — האָט דוד אויסגערופען — אין אנגעגורט גלית'עס שווערד אויף זיך. — זייט אַלע געזונט! איך דאַנק אייך אַלעמען פאַר אייער גאַסטפריינדליכקייט און גוטסקייט, וואָס איהר האָט מיר אַלע ארויסגעוויזען... א דאַנק דיר, אוריה, מיין פריינד, פאַר דער וואָרנונג, וואָס דו האָסט מיר געגעבען אין צייט. זאָל גאָט געבען, אז איך זאָל נאָך אַלעמען קענען באַלוינען לויט אייערע פאַרדינסטען... שלום!

— זאָל גאָט זיין מיט דיר, דוד! — האָט אליעם זיך מיט איהם געזעגענט.

— איך האָב דעם קעניג נישט גענאַרט... איך האָב דערצעהלט אַלעס ווי אַזוי עס האָט פּאַסירט.

— געה יעצט פון מיר! — האָט דער קעניג באַפוילען דואָג'ן, און אומגע־קעהרט זיין קאָפּ.

דואג האָט פאַרלאָזען דעם פּאַלאַץ און שאול איז פארבליבען מיט זיינע מחשבות... און ווען דער "שלעכטער גייסט" האָט איהם אָפּגעלאָזען, האָט איהם זיין געוויסען גענומען שטאַרק פּלאָגען פאַר דער גרויזאַמער שחיטה וואָס ער האָט גורם געווען צו דער גאַנצער שטאָדט נב... און איינמאָל, זיצענדיג אַרום דעם טיש צוזאַמען מיט זיין פאַמיליע און פריינד — האָט ער זיך אָפּגערופען:

— איך ווייס אַז איך האָב זעהר פיעל געזינדיגט געגען גאָט מיט מיין גרויזאַמע טהאַט צו אַלע כהנים, די קינדער פון עלי, און אויב גאָט וועט מיך יעצט שטראָפען וועט עס בלויז זיין פאַר דיזער זינד... ווייל ביז דאַן, האָב איך געגען גאָט קיינמאָל נישט געזינדיגט... איך האָב אימער געטהאָן זיין רצון... און דער נביא שמואל האָט עס אליין גאַנץ גוט געוואוסט... אָבער ער האָט פּלוצלינג געוואָרפען אָן אומ'חן אויף מיר, גענומען זוכען חטאים פון קליינער בעדייטונג און זיי אַ סך פאַרגרעסערט, כדי מיר מיט זיי צו בעאומרוהיגען און צו פּייניגען. ער האָט אויף מיר אַ מרה שחורה אַרויפגעבראַכט... און אין דער צייט פון אויפ־רעגונג און אינערליכע ערשיטערונג האָב איך אַזוי אומ'ברחמנות'דיג אומגעבראַכט אַזוי פיעל אומשולדיגע נפשות... אַלע קינדער פון עלי, וועלכער איז אַמאָל געווען דער הייליגסטער מאַן אין ארץ ישראל.

— ערלויב דאָך מיר צו זאָגען אייניגע ווערטער, — האָט זיך אָפּגערופען פּלטיאל, דער זוהן פון ליש, וועלכער איז געזעסען אויף דוד'ס פּלאַץ, — איך האָב געהערט פון מיין זיידען, אַז די קינדער פון עלי'ן זיינען געווען שלעכטע און זינדיגע צו גאָט, און אַ געטליכער מאַן איז געקומען צו עלי'ן און איהם געזאָגט, אַז עס וועט קומען אַ צייט און גאָט וועט בעשטראָפען זיין גאַנצע משפּחה. און ווען שמואל דער נביא איז נאָך גאָר יונג געווען, איז די ערשטע נבואה וואָס ער האָט געהערט פון גאָט איז געווען: אַז די משפּחה פון עלי וועט פאַרטיליגט ווערען. און מיין האַר קעניג האָט בלויז אויסגעפיהרט דעם רצון פון גאָט...

שאול'ס פּנים האָט גענומען אויפלייכטען: "ביזטו זיכער אַז שמואל'ס ערשטע נבואה איז אויך געווען וועגען דער אויסראָטונג פון עלי'ס משפּחה?"

— איך בין אין דעם זיכער, — האָט פּלטיאל געזאָגט, — איך האָב עס פיעלע מאָל געהערט פון מיין זיידען.

— געבענשט זיי צו גאָט, מיין זוהן, — האָט איהם שאול אַ קוש געטהאָן אין קאָפּ — דיינע ווערטער זיינען יעצט ווי אַ באַלזאַם צו מיין האַרצען... — איך האָב, הייסט עס, בלויז אויסגעפיהרט די שליחות פון גאָט, און מיין זינד איז גאָר נישט אַזוי גרויס.

יונתן האָט געקוקט אויף זיין פאָטער מיט טריבע אויגען און האָט געשווי־גען. ער איז געווען צופריעדען איהם צו זעהן פרעהלאַך און מונטער, און כאָטש זיין האַרץ האָט געבלוטיגט ווימענדיג ווי אומגערעכט זיין פאָטער איז געווען מיט דער ערמאָרדונג פון אַלע כהנים, האָט ער דאָך יעצט קיין וואָרט וועגען דעם ניט גערעדט.

איז אויך אריין אין דער הויז פון אליעם. אָבער ער האָט דוד'ן ניט געפונען. ער האָט אויך ארומגעזוכט איז אלע געגענדען פון אויסער'ן שטאָדט, אָבער אומ־זיסט...

ווען שאול און זיינע מַחנות זיינען אוועקגעגאַנגען פון בית שמש, איז אוריה אריינגעקומען צו בת שבע'ן און מיט שטראַהלענדע אויגען זיך אָפּגערופען:

— איך בין דאַך אַזוי גליקליך, דאָס מיר איז געלונגען באַצייטענס ווארענען אונזער פריינד דוד'ן... געלויבט איז גאָט, וואָס איך האָב זיך דער־וואוסט ווענגען שאול'ס פּלאַן אין צייט.

— אוריה, ווי אַ מלאך פון הימעל האָט דיך גאָט געשיקט צו ראַטעווען דוד'ן פון אַ זיכערען טויט — האָט זיך בת שבע צו איהם אָפּגערופען.

אַ גליקליכער שמייכעל האָט זיך צוגאָסען איבער אוריה'ס פּנים... ער איז געווען זיכער ביי זיך, אַז ער האָט ווידער געוואונען בת שבע'ס הארץ...

אכטצעהנטער קאַפּיטעל

שאול גיט אָפּ מיכל'ן צו פלטיאל'ן

שאול האָט זיך צוריקגעקעהרט פון בית שמש ענטטוישט און נידערגעשלאָ־גען. ער האָט דוד'ן נישט געכאַפּט. אומזיסט איז געווען זיין זוכען... זיין פאַר־ביטערונג איז שטאַרקער געוואָרען. ער, דער קעניג פון אלע שבטים, דער הערשער פון גאַנצען לאַנד, זאָל נישט האָבען ביכולת צו כאַפּען אין זיין אייגען לאַנד זיין גרעסטען שונא און איהם בעשטראָפען... עפּעס זעהט ער דעם נביא'ס קללה רוהט אויף איהם: „גאָט האָט דיין מלוכה פון דיר אָפּגעריסען און זי אָפּגעגעבען צו איינעם וועלכער איז בעסער פון דיר"... אַז דוד איז בעסער פון איהם זעהט ער דאַך, ער איז געוואָרען מעהר פּאָפּולער און בעליעבט ביים פאָלק ווי ער. „שאול האָט טויזענדע געשלאָגען און דוד — צעהן טויזענדער!"... דאָס פאָלק האָט דוד'ן פאַר אַ גרעסערען העלד געמאַכט... אָבער ער, זייער קעניג, האָט אַ סך פאַרלאָרען אין די אויגען פון פאָלק, בפרט נאָכדעם ווי ער האָט אויסגעהרג'עט אלע כהנים פון נב... אמת, ער איז געווען צו איילינג, צו היציג, אָבער וואָס האָט ער געזאָלט טהאָן מיט זיינע שונאים... מעגליך אַז נישט אלע זיינען געווען שולדיג אין דעם פערראַטה און ער האָט געהאַפּט צו מאַכען אַ גענויערע אויספאָרשונג וועגען דעם.

שאול האָט געשיקט רופען דואג'ן און זיך צו איהם אָפּגערופען:

— זאָג מיר, דואג, ביזטו זיכער אַז אלע כהנים פון נב האָבען געמאַכט יד אחת מיט דוד'ן געגען מיר... אפשר זיינען פיעלע פון זיי אומשולדיג געווען?

— מיין האַר קעניג, — האָט דואג געענטפערט — זיי זיינען אלע געווען פערזאַמעלט אין אהל מועד ווען דוד איז דאָרט געווען. איך האָב געהערט ווי אלע האָבען זיך געסוד'עט און געשושקעט מיט דוד'ן. געוויס זיינען זיי אלע געווען שולדיג, פון קליין ביז גרויס...

— געדענק, דואג, — האָט שאול אויסגערופען, — טאָמער האָסטו מיך גענאַרט, וועט זייער אלעמענס בלוט פאַלען אויף דיין קאָפּ...

זאָגט: "גאָט האָט דיין מלוכה פון דיר אָפּגעריסען און זי אָפּגעגעבען צו איינעם וועלכער איז בעסער פון דיר"!

— יאָ, דער זעלבער נביא וועלכער האָט מיר פּלוצלינג צום העכסטען גליק געבראַכט, האָט מיר יעצט מיט זיין אייפערזיכטיגקייט אַרונטערגעשלעפּט צום אַבגרונד. ער האָט פּלוצלינג אויף מיר אָן אום'חן געוואָרפען און ער האָט מיך אומגליקליך געמאַכט. איך בין געוועזען אַזוי צופריעדען און גליקליך צו פּיטערען די שאָף און צו בעאַרבייטען מיין פעלד... איך האָב נישט געזוכט קיין כבוד. און האָב נישט געשטרעבט צו קיין הערשאַפט, און דאָ קומט דער נביא און זאַלבט מיר פאַר אַ קעניג, ער לאָזט מיך פאַרזוכען דעם טעם פון הערשאַפט... מיין גליק ווערט גרענצלאָז און דער ליעבער גאָט האָט מיר געהאָלפען און איך האָב בעזיעגט די עמונים, די פּלשתים און די עמלקים... דאָס גאַנצע פאָלק איז דאַך געוועזען אַזוי גליקליך און צופריעדען מיט מיר... איך בין ביי זיי פאַררעכענט געוועזען פאַר דעם גרעסטען העלד... און דאַן האָט שמואל דערזעהן אַז אַלע שבטים קוקען אויף מיר און וואַרטען איך זאָל זיי ברייגנען הילף פון זייערע פיינד... ער האָט באַמערקט אַז דאָס פאָלק רעכענט זיך מיט איהם שוין נישט ווי פריהער, און זיין השפּעה איז געמינערט געוואָרען, איז ער אויף מיר אייפערזיכטיג געוואָרען און גענומען אונטערגראָבען דעם פונדאַמענט פון מיין גליק... און איז דער צייט ווען די פּלשתים האָבען זיך פערזאַמעלט אין מכמש און איך האָב צונויפגעשטעלט אַ גרויסע אַרמיי אין גלגל און געוואָלט אָנפאַנגען די מלחמה... אָבער איך האָב געוואַרט אויף שמואל'ן ער זאָל מקריב זיין דעם קרבן פאַר גאָט... ווען אָבער ער איז צו דער בעשטימטער צייט נישט געקומען און דאָס פאָלק איז אומגעדולדיג געוואָרען און איך בין געצוואונגען געוועזען אַליין מקריב צו זיין דעם קרבן, איז שוין שמואל אויף מיר אין כעס געוואָרען און אויסגערופען: "דו האָסט זיך בענאַרישט! דיין קעניגרייך וועט שוין נישט זיין פעסט און נישט קיין אייביגע. גאָט וועט זוכען אַ מאַן וואָס וועט ווערטה זיין"...

— דער נביא האָט עס נישט געמיינט! — האָט יונתן איבערגעשלאָגען זיין פאַטער'ס רייד, — ער איז געוועזען אויפגערעגט און אין כעס.

— יאָ, איך אַליין האָב דאַן אויך געמיינט אַז שמואל רעדט עס פון כעס, און האָב קיין שום געוויכט נישט געלעגט אויף זיינע ווערטער... אָבער דעם צווייטען מאָל ווען איך האָב פון איהם געהערט דיזעלבע ווערטער נאָך מיט מעהר שטאַרקייט און ביטערקייט, און געמאַכט האָט ער אַזאַ וועזען צוליעב אַ קליינינ־קייט... איך האָב ערלויבט מיינע סאָלדאַטען צוצונעהמען די גוטע בהמות פאַר זיך... און כאָטש דער נצחון איבער די עמלקים איז געוועזען אַ פאָלקאָמענער, אגג זייער קעניג האָב איך גענומען אין געפאַנגענשאַפט, איז אַנשטאָט צו קומען און גראַטולירען מיך פאַר דעם גלענצענדען זיעג וואָס איך האָב אָבגעהאַלטען איבער אונזערע ערגסטע שונאים, איז ער געקומען און האָט מיך בעליידיגט. ער האָט מיך געזידעלט און געזאָגט אויסדריקליך, אַז מיין מלוכה וועט אָפּגע־געבען ווערען צו איינעם וועלכער איז בעסער פון מיר... און יעצט האָט ער געפונען איינעם, און דאָס איז דוד... יאָ, דוד וועט ווערען קעניג איבער גאַנץ ישראל... און איהר מעגט אַלע וויסען, אַז כל זמן דער זוהן פון ישי לעבט, איז מיין מלוכה נישט געזיכערט. אָבער דיר, יונתן קימערט נישט, איך זעה אַז דו ביזט פאַר דוד'ן שטאָל און אייזען... דו פאַרשטעהסט נישט, אַז מיט דעם וואָס

— יעצט ווען גאָט זאָל מיר געבען און דוד, מיין גרעסטער שונא, וועט אריינפאַלען צו מיר אין די הענד, דאַן וואָלט זיך מיין גאַנצער גליק צו מיר אומגעקערט... יאָ, כל זמן דער זוהן פון ישי לעבט, איז מיין לעבען צובראָכען... איך וועל קיינמאָל זיך אליין נישט מוחל זיין, פאַרוואָס איך האָב איהם אָפּגע־געבען מיכל'ן, מיין טאָכטער, פאַר אַ פּרוי!... דאַמיט איז זיין פּאָפּולאַריטעט פאַרגרעסערט געוואָרען צוזאַמען מיט זיינע שאַנסען צו ווערען קעניג נאָך מיר. יעצט איז ער דעם קעניג'ס איידעם און איז ביי אַלעמען מעהר געאַכטעט... ווען ער וואָלט מיין איידעם נישט געווען, וואָלט מען זיך אין איהם לאַנג פאַר־געסען...

— מיין האַר קעניג, — האָט זיך שמעי בן גרא אויפגעשטעלט, — איך גלויב, אַז עס איז נאָך יעצט אויך ניט צו שפּעט. דער קעניג האָט דאָך אַ רעכט מבטל צו מאַכען מיכל'ס הייראַט צו דוד'ן, און נאָכדעם קען ער איהר אָפּגעבען צו איינעם פון אונזער שבט און פיעלייכט אויך פון דער קעניגליכער משפחה.

— עס איז דאָס ערשטע מאָל וואָס איך הער פון דיר אַ גלייכע זאַך, שמעי, — האָט זיך שאול אָפּגערופען, — דו ביזט גערעכט! דוד וועט מעהר מיין איידעם נישט זיין. איך מאַך זיין חתונה צו מיין טאָכטער בטל. איך וועל בעסער אָפּגעבען מיין מיכל'ן צו איינעם וועלכער איז מיר אַ גוטער פריינד.

— פאָטער, וואָס געהסטו טהאָן! — האָט יונתן זיך אָפּגערופען, — האָסטו רען אַ רעכט צוצורייסען די קייטען מיט וואָס די צוויי יונגע ליעבענדע הערצער זיינען געבונדען געוואָרען?!...

— יאָ, מיין זוהן, איך האָב דאָס פולע רעכט, — האָט שאול אויסגערופען, מיין צושטימונג צו מיכל'ס הייראַט מיט דוד'ן איז געווען אַ טעות... ווען איך וואָלט דאַן געוואוסט אַז דוד פּלאַנעווועט אוועקצורויבען די מלוכה פון מיר, וואָלט איך געווים נישט דערלאָזען אַז מיין מיכל זאָל איהם הייראַטען. און דאַריבער האָב איך אַ רעכט בטל צו מאַכען די הייראַט...

— אָבער ווייסטו וואָס פאַר אַ שלעכטע ווירקונג דאָס וועט האָבען אויף מיכל? — האָט זיך שוין אחינועם נישט געקענט צוריקהאַלטען, — זי ליעבט דוד'ן מיט איהר גאַנצען לעבען און יעצט ווילסטו איהר גאָר אָפּגעבען צו אַ צווייטען.

— האָט זיך מיכל דען פערטראַכט וואָס פאַר אַ שלעכטע ווירקונג עס וועט האָבען אויף מיר, ווען זי האָט מיר אָפּגענאַרט און אוועקגעשיקט מיין גרעסטען שונא פון מיר?... וויפיעל צער, עגמת נפש און שלאָפלאָזע נעכט האָב איך זינט דאַן געהאַט?! . . .

— אָבער פאָטער, — האָט זיך יונתן אָפּגערופען, — איך בין נאָך אַלץ איבערצייגט אַז דוד איז געווען אומשולדיג און דאָס האָבען נאָר זיינע שונאים אויף איהם אַ בלבול אויסגעטראַכט, דאָס ער האָט זיך באַריהמט פאַר יואב'ן דאָס ער וועט קעניגען אַנשטאָט דיר...

— אַה, יונתן, יונתן, ביז ווי לאַנג וועט דיין קאָפּ זיין פאַרשטאָפּט, ביז ווי לאַנג וועסטו זיין גענאַרט אין דוד'ן... און אפילו ווען דוד זאָל זיך נישט האָבען בעריהמט אַז ער וועט ווערען קעניג אַנשטאָט מיר, ווייסטו דען נישט אַז ער איז דער בעסערער מאַן וועמען דער נביא שמואל האָט געמיינט ווען ער האָט גע־

צו מיר געווען... איך האָב אַז דו וועסט אויך זיין געטריי און איבערגעבן צו מיכל'ן און צו מיר...

— איך בין גליקליך אַז איך האָב געפונען גנאָדע אין דיינע אויגן! — האָט פּלטיאל זיך פאַרניינט. — ווען מיכל איז נאָך אַ קליין קינד געווען, האָב איך איהר שוין ליעב געהאַט... און זייט דאַן האָב איך נישט אויפגעהערט צו חלום'ן פון איהר... און יעצט, יעצט האָט דער ליעבער גאָט געמאַכט אַז מיינע חלומות זאָלען פאַרווירקליכט ווערען...

שמעי איז געבליבען זיצען אויף זיין פּלאַץ נידערשלאַגען און בעטריבט... אין די אויגען האָט איהם געגומען שווינדלען... אַ קאַלטער שוויים האָט בעגאָסען זיין קערפּער... יעצט האָט ער שוין מעהר נישט אויף וואָס צו האָפען... זיין גאַנצער לעבען איז געווען אַ דורכפאַל... אומזיסט האָט ער זיך געפרעהט אויף דוד'ס מפּלה... מיכל וועט שוין אַלין איינס נישט בעלאַנגען צו איהם... מעהר וועט ער שוין ניט פערבלייבען אין פּאַלאַץ, ער וועט געהן אהיים נאָך בחורים, זיך אָפּגעבען מיט ערד־אַרבייט, פּיטערען די שאָף און זוכען צו פאַרגעסען מיכל'ן און דעם פּאַלאַץ...

— יונתן, געה רוף מיכל'ן! — האָט דער קעניג באַפוילען, — איך וויל זיך מיט איהר דורכריידען.

יונתן האָט זיך אויפגעהויבען פון זיין פּלאַץ... אַ כמאַרע האָט באַדעקט זיין פּנים... איהם האָט זעהר באַנג געטהאָן פאַר זיין בעסטען פריינד, דוד... ער האָט זיך אָבער געטרייסט, דאָס זיין פאַטער וועט פיעלייכט אַן דוד'ן פאַרגעסען... נאָכדעם ווי ער וועט מעהר זיין איידעם נישט זיין, וועט ער אפשר אויך אויפהערען איהם צו רודף'ן... ער האָט געוואָרפען אַ בליק אויף פּלטיאל'ן און איז ארויסגעגאַנגען.

שאול איז אריין אין זיין צימער און אחינועם האָט איהם נאָכגעפאָלגט...

— איך בעט דיר, שאול, זיי זעהר פּאָרזיכטיג מיט מיכל'ן, דו ווייסט דאָך ווי פערביטערט זי איז... זי איז אויך יעצט זעהר שוואַך, און ווען דו וועסט איהר פּלוצלינג אַנזאָגען אַז דו האָסט בטל געמאַכט איהר חתונה מיט דוד'ן, קען זי נאָך קראַנק ווערען, — האָט איהם אחינועם געזאָגט.

— איך וועל וויסען ווי אַזוי צו ריידען מיט איהר, — האָט שאול געענטפערט, — איך וויל בלייבען מיט איהר אַליין.

* * *

זינט דוד איז געצוואונגען געווען צו אַנטלויפען פון זיין היים, האָט מיכל נישט אויפגעהערט צו טרויערען. זי איז געווען שטאַרק בעזאָרגט וועגען זיין געזונד־צושטאַנד, און יעדעס מאָל ווען איהר פאַטער פּלעגט זיך ארויסלאָזען מיט אַן ארמיי זוכען דוד'ן, האָבען זיך איהרע ליידען פערשטאַרקט... זי האָט מתפּלל געווען צו גאָט ער זאָל אָפּהיטען איהר ליעבען דוד און איהר פאַטער זאָל איהם נישט געפינען... נישט ווייניגער יסורים האָט איהר פאַרשאַפט איהר פאַטער'ס קראַנקהייט, זי האָט געוואוסט אַז זיין גרויסע שנאה צו דוד'ן איז צו איהם געקומען צוליעב זיין מרה שמורה... זי האָט אַלץ געהאָפט אַז ווען זיין געזונד־צושטאַנד וועט זיך פאַרבעסערען וועט ער זיך ארומזעהן וואָס פאַר אַ גרויסע עולה ער באַגעהט געגען איהר מאַן, און דאַן וועט דוד קענען צוריקקומען און זי וועט ווידער גליקליך זיין. אָבער וואָס ווייטער איז די לאַגע געוואָרען

דו העלפסט מיין גרעסטען שונא, גראבסטן דיין אייגענעם גרוב... איין זאך וועל איך יעצט טהאן: איך שווער ביי מיין לעבען, איך וועל מיכל׳ס הייראט צו דוד׳ן בטל מאכען און מיכל׳ן וועל איך אפגעבען צו איינעם פון מיינע בעסטע פריינד.

שמעי׳ס פנים האט גענומען שטראהלען פון שמחה ווען ער האט יעצט גע־הערט דעם קעניג׳ס שבועה.. "ווען מען דען האלט דער קעניג פאר זיין בעסטען פריינד אויב נישט מיר?" — האט ער זיך געטראכט.

— איך האב זיך אלע מאל געוואונדערט ווי אזוי דער קעניג האט צוגע־שטימט אפצוגעבען מיכל׳ן צו איינעם פון א פרעמדען שבט, — האט זיך שמעי אפגערופען, — יעצט וועט זיך שוין דוד נישט האבען מיט וואס גרויס צו האלטען... און וויבאלד ער איז שוין מעהר נישט דעם קעניג׳ס איידעם, וועט ארונטערגעהן א סך פון זיין חשיבות ביים פאלק...

שאול האט זיך א ווייל פערטראכט: אויב ער וויל אז דוד זאל מעהר נישט זיין זיין איידעם, דאן מוז ער אפגעבען מיכל׳ן צו א צווייטען, ווייל כל זמן מיכל וועט נישט הייראטען מיט אן אנדער מאן, וועט זי נאך אלץ פאררעכענט ווערען פאר דוד׳ס פרוי... ווען אבער זאל ער איהר אפגעבען?... שמעי בן גרא? ניין! ער איז זעהר נאריש און אומגעלומפערט... ער ווייס אויך, אז מיכל האסט איהם... זי וועט זעהר אומגליקליך זיין מיט איהם! פלטיאל, דער זוהן פון ליש! יא! ער וועט זיין דער פאסענדער מאן פאר מיכל׳ן אנשטאט דוד׳ן... מיכל איז געווען זעהר בעפריינדעט מיט זיין שוועסטער... מעגליך אז זי וועט זיין גליקליך מיט איהם און פארגעסען אן דוד׳ן...

אלע זיינען געזעסען ארום טיש און געשוויגען... קיינער האט נישט געוואגט אונטערצוברעכען דעם קעניג׳ס געדאנקען... שמעי בן גרא האט מיט גרויס אונגעדולד געווארט שאול זאל אויסרופען זיין נאמען אלס זיין צוקינפטיגער איידעם... א גליקליכער שמייכעל האט זיך באוויזען אויף זיינע ליפען, ווען ער האט זיך גענומען פארשטעלען אז ענדליך וועט מיכל געהערען צו איהם... דער קעניג וועט איהם געווים גלייך מאכען פאר א שר צבא, און דאן וועט ער געהן בעזוכען זיין שטאדט בחורים מיט מיכל׳ן... א גרויסע מחנה סאלדאטען וועלען זיי באגלייטען און ווי שטארק אלע וועלען איהם מקנא זיין... די אלע וועלכע האבען זיך געפרעהט מיט זיין דורכפאל, וועלען יעצט האבען דרך ארץ פאר איהם, דעם קעניגס איידעם! זיין פאטער און מוטער וועלען שטאלצירען מיט איהם און מיכל וועט איהם אזוי ליעב האבען!...

— יא, אזוי וועט עס בלייבען! — האט שאול פלוצים אויסגערופען, — מיכל וועט חתונה האבען מיט פלטיאל׳ן, דעם זוהן פון ליש! פלטיאל, — האט ער זיך צו איהם אנגערופען, — דו האסט געפונען חן אין מיינע אויגען, און דיר וועל איך אפגעבען מיכל׳ן...

פלטיאל איז אזוי צוטומעלט געווארען פון דער פלוצלינגער איבערראשונג אז ער האט נישט געוואוסט וואס צו זאגען. ער האט געקוקט אויף דעם קעניג מיט דאנקבארע אויגען און געשוויגען.

— ביזטו צופרידען, מיין זוהן? — האט שאול ארויפגעלייגט זיין האנד אויף פלטיאל׳ס פלייצע — איך האב נאך נישט פארגעסען די פיעלע טובות וואס איך האב געהאט פון דיין פאטער, ווען איך האב מיינע שאף געפיטערט נעבען גלים. זעהר אן איבערגעבענער און געטרייער פריינד איז דיין פאטער

ליעבע מיט איהר דוד'ן... ווייט, ווייט פון דעם מענשענס בייזע אויגעז, ווייט פון פאלשקייט און רכילות... דארטען, זעהט זי, איהר דוד'ן פיטערען די שאף... זי קומט נעהענטער צו איהם: ער שפיעלט אויף זיין הארפע אזעלכע שעהנע הימעלישע מעלאדיען... דאס וואסער פון טייכעל פלעטשעט דורך די שטיינדלעך, און בעגלייטען זיין שפיעלען, די ווארימע זוהן שמייכעלט אזוי ליעבליך צו זיי פון דעם בלויען קלארען הימעל... דער זמיר און די טורטעל טויב צולאזען זיך מיט א זיסען געזאנג... די לעמעלעך און יונגע ציגעלעך בעוועגען זיך אזוי גראציעז און ריטמיש, נאך די טענער פון דוד'ס הארפע... זי זעצט זיך נעבען איהם, שפארט אן איהר קאפ אויף דעם בוזים פון איהר געליעבטען און וועבט איהרע זיסע ליעבע חלומות און איהר איז דאך אזוי גוט... זי איז דאך אזוי גליקליך... דוד! דוד! ווי ליעב איך האב דיך! ער פיהרט זיינע הענט דורך איהרע האר... זי פיהלט זיין הייסען אטעם... ער בעדעקט איהר מיט ברענענדע קושען... זי איז זיינע, און ער איז איהרער! זי גראבט איין איהר קאפ טיפער אין זיין בוזים און א הימעלישער גליק דרינגט דורך איהר קערפער... זי מאכט צו איהרע אויגען און שפינט און וועבט גאלדענע טרוימען... אייביג, אייביג וואלט זי אזוי געלעגען און געטרוימט...

— מיכל! מיכל! — האט יונתן אונטערבראכען איהרע געדאנקען — וואס איז עס מיט דיר? דו ביזט געווען אזוי פערטיעפט אין דיינע מחשבות, אז דו האסט מיר גארנישט געזעהן, איך שטעה דאך שוין נעבען דיר א היבשע ווײלע!

— וואס איז, יונתן! — איז מיכל אויפגעשפרונגען פון איהר פלאץ — האסטו עפעס געהערט פון דוד'ן? ! ווי פיהלט ער זיך? וואו געפינט ער זיך? ! אה, זאג דאך מיר, מיין ברודער... וואס איז? פארוואס שווייגסטו? האט דען מיט דוד'ן אן אומגליק פאסירט? ! אה, יונתן! זאג דאך מיר!

— איך האב פון דוד'ן גארנישט געהערט, מיכל, און דו ווייסט דאך אז דעם פאטער'ס לעצטער פערזוך איהם צו כאפען איז אויך געווען ניט ערפאלגרייך...

— אבער איך קען זעהן פון דיינע אויגען אז עפעס איז דא נישט גלאט? זאג מיר, וואס ביזטו געקומען אהער אזוי פלוצלונג... עפעס האט דאך געמוזט געשעהן?...

— גארנישט איז געשעהן, מיין שוועסטער, בערוהיג זיך... המ... ער... דער פאטער וויל דיר זעהן... ער האט מיר געשיקט צו דיר איך זאל דיר רופען... ער וויל מיט דיר עטוואס ריידען...

—ער וויל מיט מיר ריידען! מסתמא ווידער וועגען דוד'ן.

— איך ווייס נישט — האט יונתן געענטפערט מיט א טרויעריגען פנים — אבער קום דאך שנעלער, ערווארט אויף דיר אין זיין צימער.

— עפעס שרעקט מיר דאס הארץ? — האט מיכל אויסגערופען — אבער קום לאמיר געהן — ערגער ווי עס איז יעצט קען דאך שוין נישט זיין... ער קען מיר אפילו טויטען אויב ער וויל... קום!

יונתן איז מיט איהר צוגעגאנגען ביז שאול'ס צימער און מיכל איז אליין אריינגעגאנגען אינוויינינג...

שאול איז געזעסען אויף זיין בעטעל, זיין פנים איז געווען בלאס און זיינע

ערגער... זיין פאַרביטערונג געגען דוד'ן האָט זיך נאָך בולט'ער אַרויסגעוויזען, נאָכדעם ווי ער האָט אומגעבראַכט אַלע כהנים פון נב... זי ווייס אַז ער האָט פאַנאַנדערגעשיקט פיעלע שפּיאָנען אויפצוזוכען דוד'ן, און ווי נאָר ער הערט אַז דוד געפינט זיך ערגעץ וואו קומט ער אַהין גלייך מיט אַן אַרמיי... וויפיעל זי האָט איהר פאַטער געבעטען ער זאָל אויפהערען צו רודפ'ן איהר אומשולדיגען דוד'ן... וויפיעל טרעהרען זי האָט פאַרגאָסען, צו זיינע פיס איז זי געפאַלען, אָבער עס האָט גאָרנישט געהאָלפען... ער איז נאָך אַלץ אויף איהר געוועזען שטאַרק ברוגז דערפאַר! און אַפילו ווען איהר ברודער יונתן האָט איהם פאַרזיכערט אַז דוד איז אומשולדיג, איז ער אויף איהם זעהר בייז געוואָרען. איהר הארץ טהוט איהר זעהר וועה פאַר איהר פאַטער... זי ווייס אַז ער ליידעט זעהר פיעל... זיין גרויזאַמקייט קומט ניט ווייל ער איז שלעכט, ער איז דאָך אימער צו געוועזען אַזוי גוט, אַזוי ליעבליך... ער איז ביי אַלעמען זעהר געאַכטעט און בעליעבט געוועזען פאַר זיין גוטהערציגקייט... אַה, ווי גליקליך זיינען געוועזען יענע יאָהרען, ווען זי איז נאָך גאַנץ יונג געוועזען... יעדען אָבענד פלעגט זי געהן איהר פאַטער אַנטקעגען ווען ער האָט זיך אומגעקעהרט פון פעלד... זי פלעגט צולויפען צו איהם און איהם האַלזען און קושען, און ער פלעגט איהר אַזוי שטאַרק צודריקען צו זיך... און ניט איינמאָל האָט ער איהר שעהנע מתנות געבראַכט... יאָ, ער האָט איהר אַ סך מעהר ליעב געהאַט ווי איהר עלטערע שוועסטער מרב... פיעלע מאָל האָט זי איהם געדאַרפט בעטען ער זאָל מרב'ן אויך עפּעס ברייגנען... אַפילו נאָכדעם ווי ער איז קעניג געוואָרען האָט ער איהר אויך אַרויסגעוויזען מעהר ליעבשאַפט ווי איהר שוועסטער און איהרע ברידער, יעצט אָבער, איז איהר פאַטער זעהר בייז אויף איהר... וואָס פאַר אַ רעכט האָט ער צו זיין אויף איהר אין כעס? ! איז נישט דוד איהר מאַן?... דאַרף זי דען איהם נישט זיין געטריי און בעשיצען פון אַלע אומגליקען?... האָט זי דען געקענט דערלאָזען ער זאָל איהם טויטען?... און בפרט ווען זי ליעבט איהם מעהר פון אַלץ אין דער וועלט... דוד איז דאָך אַזוי אומשולדיג... ער קלעהרט גאָרנישט פון הערשאַפט... אמת, ער האָט אַלע אויסזיכטען צו ווערען דער נעקסטער קעניג, ער איז העלדיש, שעהן און קלוג, און דערצו איז ער נאָך שטאַרק בעליעבט ביים גאַנצען פאָלק... אָבער זי אַליין וואָלט דאָך נישט געוואָלט דאָס איהר דוד זאָל קעניג ווערען... איהר איז נמאס געוואָרען דאָס לעבען פון פּאַלאַץ... זי האָט פיינט די פערשידענע אינטריגעס פון דעם קעניגליכען הויף... און די גרויזאַמקייטען פון הערשער איז איהר דערווידער... זי פעראַכטעט די חניפה און שמייכלעריי פון די הויפליייטע... די פערשייטע טענץ און זויפעריי פון די קעניגליכע אַמוזירער זיינען צו איהר עקעלהאַפטיג... ניין, זי וואָלט בשום אופן נישט געוואָלט דאָס איהר דוד זאָל קעניג ווערען... זי וועט זיך אַ סך גליקליכער פיהלען, ווען זי וואָלט קענען מיט איהר דוד'ן וואהנען אין אַ דאָרף אַרומגערינגעלט פון דער וואונדער שעהנע נאַטור. דאָס געזאַנג פון די פויגעלאַך זאָל זיי אַמוזירען און דאָס טאַנצען און שפּרינגען פון די יונגע שאָף זאָל זיי אונטערהאַלטען... דאָרטען, וואו קנאה און שנאה איז נישט בעוואוסט, וואו דאָס לעבען פליסט אַזוי שטיל און רוהיג ווי דאָס קלאָרע וואַסער פון דעם טייך... דאָרטען איז די ליעבע אַזוי רייצענד שעהן, אַזוי פּראַכטפול און אַנגענעהם ווי די נאַטור זעלבסט וואָס גאָט האָט געבענשט... דאָרטען וואָלט זי געוואָלט בויען איהר נעסט פון

— קענסטו מיר פיעלייכט זאגען, מיכל, פארוואס האט דוד צוגענומען דעם שווערד פון גלית דעם פלשתי, ווען ער איז אנגעקומען אין נב, צו די כהנים?... יע, ער האט גענומען דעם שווערד כדי ער זאל דערמיט קענען צוציהען פיעלע פון די אידען אויף זיין זייט, כדי ער זאל זיי שטענדיג האבען צו צייגען וואס ער האט אויפגעטהאן פאר ארץ ישראל... נו, דארפסטו נאך האבען א גרע־סערען בעווייז אז דוד מיינט צוצונעהמען פון מיר די מלוכה!

— דוד איז אנטלאפען געווארען פאר זיין לעבען, ער האט מיט זיך נישט געהאט קיין געוועהר זיך צו בעשיצען געגען חיות, און ווען ער איז געקומען אין נב האט ער געבעטען דעם שווערד וואס בעלאנגט צו איהם — האט מיכל געזאגט.

— אומזיסט זוכסטו איהם צו פערטיידיגען, מיכל — האט שאול אויס־גערופען, איך וויים אז שמואל האט איהם געמאכט פאר מיין נאכפאלגער... און מעהר איבערצייגט אין דעם, בין איך געווארען ווען איך בין געוועזען אין רמה, צווישען די בני הנביאים, וואו דוד האט זיך פון מיר בעהאלטען... איך האב עס געפיהלט אין די לופט, אין כאטיש, זייענדיג דארטען, בין איך מיט־געריסען געווארען פון די בעגייסטערונג פון די איבעריגע נביאים... אבער איך האב דארטען געפיהלט אז שמואל בעשיצט דוד'ן פון מיר.. און ער ערמוטיגט איהם... איך פיהל אז דער נביא האט שוין זיכער דוד'ן געזאלבט פאר קעניג אנשטאדט מיר... ניין! ער מוז געטויטעט ווערען! דוד איז מיין שונא! ער איז א פעררעטער... ביי דער ערשטער געלעגענהייט וועט ער מיר טויטען, אויב איך וועל איהם פריהער נישט פערניכטען!

מיכל האט טרויעריג ארונטערגעבויגען איהר קאפ און זי האט איהם מעהר נישט געענטפערט, זי האט מורא געהאט ווייטער צו ריידען מיט איהר פאטער וועגען דוד'ן. טאמער וועט ער זיך ווידער אויפרעגען... זי האט געוואוסט אז זי וועט איהם נישט קענען איבערצייגען אז ער איז אומגערעכט.

— דו שווייגסט, מיכל, — האט שאול אויסגערופען — דו זעהסט שוין אליין אז איך בין גערעכט. אבער ווי אזוי האסטו די גאנצע צייט געקענט פער־בארגען פון מיר די פלענער פון מיין גרעסטען שונא? ! האסטו מיר דען נישט צוגעשווארען, איידער איך האב מיין הסכמה געגעבען צו דיין הייראט מיט דוד'ן, אז אויב דו וועסט אויסגעפינען אז דוד טראגט זיך ארום מיט שלעכטע מחשבות וועגען מיר, וועסטו מיר באלד דערציילען, און יעצט זוכסטו איהם צו פאר־טהיידיגען און פערבארגסט פון מיר זיינע פלענער!

— ניין, איך פערבארג גאר גישט פון דיר, ליעבער פאטער! — האט מיכל אויסגעריפען — ווען איך וואלט נאר געהאט א קליינעם חשד אויף דוד'ן אז ער זוכט דיר שלעכטס צו טהאן, וואלט איך מיט איהם קיין איין רגע נישט געווען צוזאמען...

איך ליעב דוד'ן, ווייל איך וויים ווי ריין און אומשולדיג ער איז, איך פערשטעה די גוטסקייט פון זיין הארצען, די איידעלקייט און זויבערקייט פון זיין נשמה... איך וויים אז ער איז נישט פעהיג צו זאגען אנדערש פון וואס ער טראכט... א יהען דו וואלסט איהם נאר געוואלט פערשטעהן! דאן וואלסטו צוגעגעבען אז ער איז דיר דער בעסטער פריינד, אז ער איז געגרייט זיך מקריב צו זיין פאר דיר און פאר אונזער פאלק!

אויגען האבען אויפגעקוקט זעהר טרויעריג און מעלאנכאליש, ער האט נער־וויאיש געצופט זיין בארד וואס האט שוין אנגעפאנגען גרוי צו ווערען.

א ווײלע איז מיכל געבליבען שטעהן און בעטראכט איהר פאטער... זי האט בעמערקט זיין בלייך געווארענעם פנים, די ארויסגעשטארטשעטע ביינער פון זיינע איינגעפאלענע באקען, די גרויע האר... זי האט געזעהן דעם יאוש און פערצווייפלונג וואס שפיגעלט זיך אפ אין זיינע מוטהלאזיגע בליקען... א טיעפער צער האט איהר ארומגענומען... איהר הארץ איז אנגעפילט געווארען מיט גרויס מיטלייד צו איהר אומגליקליכען פאטער... אה, ווי זי וואלט איהם געוואלט העלפען, לינדערען זיינע יסורים!... אין דיזער רגע איז ער איהר געווען אזוי ליעב און טייער... זי וואלט אלעס אין דער וועלט געטהאן זי זאל צוריק קענען זעהן זיין פרעהליך מונטערען פנים פון אמאל, זיינע שטראהלענדע ליעבליכע אויגען...

— פאטער, אה ליעבער, טייערער פאטער! — איז מיכל צוגעלאפען, איהם ארומגענומען און געקושט — פערגיב מיר, אויב איך האב דיר גורם געווען אזוי פיעל עגמת נפש, דו ווייסט דאך ווי ליעב איך האב דיר!...

— מיין קינד! — האט שאול מיט טרעהרען אין די אויגען געזאגט — דו האסט דיין פאטער מעהר נישט ליעב... דיין הארץ האסטו אפגעגעבען צו א פרעמדען, צו איינעם וועלכער איז די אורזאך פון מיין נידערלאגע... איהם האסטו ליעב און נישט מיר! זיין לעבען און גליק איז ביי דיר טייערער פון מיר!...

— אה פאטער, פאטער רעד נישט אזוי! — האט מיכל זיך פאנאנדערגע־וויינט — דו ביזט מיר ליעב און טייער... אבער אויך ער... פארוואס, א גאט, שטראפסטו מיר אזוי! מיין הארציגער ליעבער פאטער איז א שונא מיין מאן, וועמען איך ליעב אזוי שטארק! פאטער איך בעט דיר, בעזין זיך נאך איינמאל. בעטראכט זיך יוט און דו וועסט זיך ארומזעהן ווי ריין און אומשולדיג דוד איז פון די אלע בעשולדיגונגען מיט וואס דו בעשולדיגסט איהם! ער איז דיר אזוי געטריי און איבערגעגעבען ווי צו מיר... און איך שווער דיר, ביי גאט, אז ער האט קיינע בייזע מחשבות וועגען דיר.. ווען דו וואלסט איהם נאר געגלויבט. ווי גליקליך איך וואלט דאן געווען... מיר וואלטען ביידע אוועק וואהנען אין דארף, און דוד וואלט די שאף געפיטערט...

— דו קענסט נאך ניט דוד'ן, מיין טאכטער! דוד איז פער'שכור'ט פון זיינע נצחונות איבער די פלשתים... דערצו האבען נאך די פרויען איהם גע־שמייכעלט... יעצט וועט ער מעהר נישט קענען איינזיצען רוהיג, ער וועט שטרעבען צו מאכט צו הערשאפט, צו כבוד, און אפילו דו, מיין טאכטער, וועסט נישט זיין אימשטאנד איהם אפצוהאלטען... יע, ער איז דער מאן, וועמען שמואל, דער נביא, האט אויסגעקליבען צו קעניגען אנשטאט מיר! און איך אליין האב איהם דערצו געהאלפען, ווען איך האב דיר אפגעגעבען צו איהם פאר א פרוי... און איצט העלפסטו איהם זיך פין מיינע הענד ארויסצודרעהען...

— גלויב מיר, פאטער, ווען דוד וואלט געהאט בייזע געדאנקען וועגען דיר, וואלט איך די ערשטע דערפון געוואוסט... איז עס זיין שולד אז גאט האט איהם בעגליקט און ער האט גלית'ן געטויטעט און די פלשתים פון אונזערע גרעניצען פערטריבען?...

— ניין, מיין ליעבע שוועסטער — האט יונתן געענטפערט — מיט דיין ענטלויפען פון דאנען וועסטו נישט זיך און נישט דוד'ן העלפען... דו בעסער רייד מיט פלטיאל'ן... ער איז פערשטענדליך און גוטהערציג... גיעב איהם צו פערשטעהען דיין לאגע און זאג איהם אז דיין הייראט צו איהם וועט בלויז זיין אין נאמען... איך ווייס אז ער האט דיר ליעב און וואלט וועלען דיר זעהן גליק־ליך... ער ווייס אויך אז דו ביזט געצוואונגען דורך'ן פאטער דאס צו טהאן, און איך ביז זיכער אז ער וועט איינשטימען... און איך וועל דערווייל זעהן אויסצו־געפינען וואו דוד איז. און איהם אלעס דערצעהלען... איך וועל איהם ערקלערען אז דייז הארץ געהערט נאך אלץ צו איהם... ער וועט פערשטעהן און מיט געדולד ווארטען אויף דער צייט ווען איהר ביידע וועט ווידער קענען צוריק פעראייניגט ווערען... דעם פאטער'ס בעפעהל וועסטו אבער מוזען אויספאלגען, ווייל דו ווייסט דאך אז ער איז קראנק... און דיין ווידערשטעלען זיך וועט איהם בלויז מעהר אויפרעגען...

— געה זאג פלטיאל'ן אז איך וויל זיך מיט איהם זעהן — האט מיכל געזאגט צו יונתן — איך וועל זיך מיט איהם דורכריידען פאר דער חתונה...

יונתן איז אוועק און אביסעל שפעטער איז אנגעקומען פלטיאל. מיכל האט איהם געבעטען זיצען, פלטיאל האט זיך געזעצט און האט בעטראכט מיכל'ן... ער האט געזעהן ווי בלאס זי איז, איהרע אויגען זיינען רויט פון וויינען... אן אומעט און טרויער ליגט אויף איהר פנים...

— מיכל! מיכל! פארוואס ביזטו אזוי אומעטיג? ! דו פיהלסט זיך אומגליקליך !... האט פלטיאל אויסגערופען מיט צערטליכקייט.

— פלטיאל — האט מיכל געענטפערט, קוים איינהאלטענדיג זיך פון וויינען... מיין פאטער פערלאנגט אז דו זאלסט מארגען מיט מיר הייראטען... ווייסטו אבער אז איך געהער צו דוד'ן... איך ליעב איהם מעהר ווי מיין אייגען לעבען...

— איך ווייס, מיכל, איך ווייס! — האט פלטיאל אומעטיג געזאגט — איך ווייס אויך וויפיעל געזונד עס וועט דיר קאסטען... אבער אזוי איז דעם קעניג'ס וואונש... קען איך זיך דען נעגענשטעלען זיין בעפעהל?

— ניין, עס וועט דיר גארניט העלפען... מיין פאטער איז קראנק, ער שטעלט זיך פאר די שרעקליכסטע זאכען וועגען דוד'ן, און האט ער איינמאל בעשלאסען מיך אוועקצונעהמען פון איהם, וועט ער זיין מיינונג ניט ענדערען...

— איך פערשטעה, מיכל, אויב דו ווילסט וועל איך זאגען דעם קעניג אז איך האב חרטה... ער וועט דאך מיר נישט קענען צווינגען.

— מיין פאטער וועט אויף דיר זיין זעהר אויפגעבראכט דערפאר און דאס קען נאך דיר זעהר פיעל שאדען... איך וויל נישט אז דו זאלסט צוליעב מיר דארפען ליידען... און א חוץ דעם קען נאך מיין פאטער מיר איבערגעבען צו שמעי בן גרא און דאס וועט נאך פיעל ערגער זיין...

— אבער מיכל, איך וואלט דיר געוואלט העלפען... זאג מיר וואס איך קען טהאן פאר דיר?

— פלטיאל, דו ביזט אימער צו געווען מיין פריינד, נאך אין די צייטען ווען איך און דיין שוועסטער זיינען זעהר יונג געווען...

— יע, איך האב דיר שוין ליעב געהאט ווען דו ביזט נאך א קינד געווען.

— אה, מיכל, ווי נאאיוו און נאריש דו ביזט איהם צו גלויבען! זיין גלאַטער צונג האט דיר אין גאנצען צוטומעלט, און דו זעהסט נישט די פאלשקייטען וואס ליגט ביי איהם פארבארגען... ניין, מיכל, דוד קען מעהר דיין מאן נישט זיין... איך האב זיך זעהר באנארישט ווען איך האב איהם פאר מיין איידעם גענומען... דאמיט האט ער ביים פאלק נאך מעהר אויסגענומען... דאס האט פערקירצט זיין וועג צו מיין קרוין... יעצט וועל איך דיר זאגען, מיכל, איך האב בעשלאסען בטל צו מאכען דיין חתונה צו דוד'ן... פון היינט אן איז דוד מעהר נישט מיין איידעם... דו מוזט דוד'ן פון דיין הארצען ארויסרייסען... ער איז מעהר נישט דיין מאן!... דיין מאן וועט יעצט זיין פלטיאל דער זוהן פון ליש... ער האט געפונען גנאדע אין מיינע אויגען און איך האב איהם אויסגעקליבען פאר מיין איידעם אנשטאט דוד'ן!

— פאטער! האט מיכל אויסגעשריען און איז גלייך געפאלען אין חלשות...

— — — — — — — — — — —

ווען מען האט איהר אפגעמינטערט, האט איהר לאנג גענומען ביז וואנען זי האט זיך דערמאנט וואס מיט איהר איז פארגעקומען. באלד האט זי אויסגעבראכען אין א געוויין... א, דוד, מיין ליעבער דוד! — האט זי געיאמערט — אונזער גליק ווערט אויף אייביג אויסגעלאשען... נישט מעהר וועל איך אנקוקען דיין שעהנעם ליעבליכען פנים... נישט מעהר וועל איך הערען דיין זיסע שטימע און די צויבערענדע קלאנגען פון דיין הארפע!

איהר מוטער האט איהר געזוכט צו בערוהיגען.

— מיין טאכטער, עס איז מן הסתם אזוי בעשערט פון הימעל; דוד איז פיעלייכט נישט דיין ריכטיגער זיווג... פלטיאל איז אויך זעהר א וואוילער יונג און דו וועסט נאך פאר איהם גליקליך זיין...

— מיין טאכטער! — איז שאול צו איהר צוגעגאנגען — דוד איז דער גרעסטער שונא פון דיין פאטער, ער וועט מוזען געטויטעט ווערען, ווייל כל זמן ער לעבט, בין איך און מיין גאנץ הויז געזינט נישט זיכער מיט'ן לעבען... איך האב זיך זעהר בענארישט, וואס איך האב לכתחילה דערלאזען דו זאלסט מיט איהם הייראטען, אבער יעצט, איז ער מעהר נישט דיין מאן, בלויז מיין פיינד, ווען איך האב פולע רעכט צו טוידטען... שלאג דוד'ן ארויס פון דיין קאפ, ווייל אין דריי טעג ארום וועסטו חתונה האבען מיט פלטיאל'ן דעם זוהן פון ליש.

— — — — — — — — — — —

די גאנצע דריי טעג האט מיכל נישט אויפגעהערט צו וויינען און טרויערן... זי האט צו קיינעם נישט געוואלט ריידען א חוץ צו יונתן, וועלכער האט איהר געפרואווט טרייסטען און בערוהיגען...

— זאג מיר, מיין ליעבער ברודער, וואס זאל איך טהאן — האט זיך מיכל אפגערופען — מארגען וועט איך געצוואונגען צו הייראטען פלטיאל'ן... מיינע טרעהרען האבען נישט געקענט ווייכער מאכען דעם פאטער'ס הארץ... פיעלייכט זאל איך גאר אנטלויפען פון דאנען... איך וואלט געווען גליקליכער צו עסען ברויט און וואסער, צו וואהנען אין אן איינזאמען געצעלט און ווארטען אויף דוד'ן...

ווען דוד וועט צוריקקעהרען וועל איך צו איהם קומען ריין און אומשולדיג ווי ער האָט מיר געלאָזען...

— איך פאַרשטעה דיר, מיכל, דיין גליק איז ביי מיר טייערער פון אַלעם אין דער וועלט... איך וועל טהאָן אַלעם וואָס דו וועסט מיר הייסען...

אויף מאָרגען ווען די חתונה צערעמאָניע האָט זיך אָנגעפאַנגען, האָט שאול בעוואונדערט די שטילקייט און געלאַסענקייט מיט וואָס מיכל איז געגאַנגען צו דער חופה מיט פלטיאל'ן... ער האָט נישט ערוואַרטעט אַז מיכל וועט זיך אַזוי שנעל אונטערגעבען... ער איז געווען זעהר צופריעדען דערפון און האָט זיי ביידען, מיכל און פלטיאל'ן, געוואונשען גליק...

ניינצענטער קאַפיטעל

דוד און זיין ארמעע

ווען דוד איז ענטלאָפען פון בית שמש האָט ער נישט געקענט בעשליסען וואוהין צו געהן. בעהאַלטען זיך אין דעם פלאַץ פון דעם אבן העזר, האָט ער מורא געהאַט, ווייל עס איז צו נאָהענט צו בית שמש, און אַז שאול וועט איהם נישט געפינען אין בית שמש, וועט ער מסתמא איהם ארומזוכען אין דעם גאַנצען געגענד מיט זיין ארמעע און קען נאָך פיעלייכט צוקומען צום אבן העזר... ניין ער וועט צוריקגעהן נאָך עדלם, דאָרטען וועט ער זיך בעהאַלטען אין דעם טיעפען חייהל. ער האָט זיך געלאָזען געהן אהין צו.

דער וועג איז געווען בערגעלדיג און בעוואַקסען מיט ווילדע גראָזען און קוסטעס. עס איז געווען זעהר א הייסער טאָג. די זון האָט געברענט און דוד איז שטאַרק מיעד געוואָרען, דער הונגער און דורשט האָט איהם אנגעפאַנגען דריקען. — ער האָט אראָפּגענומען פון זיך גלית'ס שווערד און האָט זיך אַני־דערגעזעצט אונטער דעם שאָטען פון א בוים זיך אָפּצורוהען. ער האָט אויפגע־עפענט דעם לאַגעל וואַסער און דעם פעקעל שפּייז וואָס בת שבע האָט איהם מיטגעגעבען, און האָט דערקוויקט זיין האַרץ... די קיכלעך וואָס ער האָט געגעסען זיינען געווען זעהר געשמאַק... בת שבע אליין האָט זיי געבאַקען...

א שמייכעל האָט זיך בעוויזען אויף דוד'ס פנים ווען ער האָט א טראַכט געטהאָן פון בת שבע'ן... ווי גאַסט פריינדליך זי איז צו איהם געווען... קיין גרעניץ צו איהר דאַנקבאַרקייט... זי איז דאָך אַזוי שעהן און ליעבעסווירדיג... זי האָט געטהאָן אַלעס מעגליך איהם בעקוועם צו מאַכען... זי האָט איהם געטרייסט און ערמוטהיגט אין זיין פערצווייפלונג... יע, אוריה דער חתי דאַרף זיך רעכנען גליקליך שעצען צו קריגען בת שבע'ן פאַר זיין פרוי... זי איז אַזוי גוט און קלוג ווי זי איז שעהן און ליעבליך... אָבער אוריה איז אויך א וואוילער יונג... ער איז בראַוו און איבערגעגעבען צו איהם... ער האָט דאָך איהם נאָר וואָס פון א זיכערען טויט געראַטעוועט... ער איז איהם זעהר דאַנקבאַר דערפאַר...

דוד האָט זיך גאַנץ צופריעדען געפיהלט אַז דורך איהם האָט אוריה בת שבע'ן געקראָגען... דאָס איז א בעלאָהנונג פאַר זיין געטריישאַפט וואָס ער האָט צו איהם ארויסגעוויזען... אוריה איז א סך גליקליכער פאַר איהם... קיינער חינ־דערט און צושטערט נישט זיין גליק... ער קען קומען און פערברייגגען מיט בת

דיין פאטער פלעגט דיר זעהר אפט ברייננגען צו אונז אין הויז, און ווען דו פלעגסט זיך שפּיעלען מיט מיין שוועסטער מרים, בין איך זעהר גליקליך געווען צו קוקען אויף דיר און טראכטען וועגען דיר... איך געדענק אז איינמאל ביזטו געקומען צו לויפען צו אונז א צושראָקענע, און קוים כאפּענדיג דעם אטעם, האסטו אונז דערצעהלט אז א פּלשתי האָט זיך נאָך דיר נאכגעיאגט... איך האָב דאן געוואלט געהן אויפזוכען דעם פלשתי און זיך מיט איהם אפרעכענען, אבער דו האסט מיר נישט דערלאזען...

— יע, דאס בין איך דאן געווען אויף'ן בארג זיך צוצוהערען צו די וואונדערבארע מעלאדיען פון דוד'ס הארפע... דאן האָב איך נאָך דוד'ן נישט געקענט, אבער דיין שוועסטער האָט מיר איינמאל מיטגענומען אויף'ן בארג איך זאָל זיך צו הערען צו די טענער וואס קומען פון טהאל.

— האָט מיין שוועסטער שוין דאן געקענט דוד'ן? — האָט פלטיאל גע־פרעגט מיט פערוואונדערונג.

— ניין, נישט דיין שוועסטער און נישט איך האָבען איהם דאן געקענט... מיר האָבען זייז פּנים קיינמאָל נישט געזעהן... אונז האָט געצויגען צו געהן אהין, צוליעב דעם שעהנעם שפּיעלען וואס מיר פלעגען הערען... פיעלע מאָל בין איך אליין אוועק אויף יענעם בארג, זיך געלעגט אויף'ן גראָז און זיך צוגעהערט צו דעם פאסטיך'ס שפּיעלען... און איין מאל, ווען איך בין געלעגען אויסגעצויגען אויף'ן גראָז און זיך צוגעהערט צו די בעצויבערענדע טענער וואס איז געקומען פון טהאל... האָב איך בעמערקט ווי א פּלשתי דערנעהנטערט זיך... איך האָב זיך אויפגעשטעלט און גענומען לויפען... אבער דער פלשתי האָט זיך נאָך מיר נאכ־געיאגט... איך האָב גענומען שרייען און לויפען מיט מיינע אלע כוחות ביז וואנען איך בין אנגעקומען אין גלים און אריין צו דיין הויז...

— אה, ביזטו דאָס דאן געלאפען פון דעם בארג, און דאָס איז געווען דער־זעלבער פלשתי וועמען דוד האָט גלייך געטויטעט.

— יע, מיין ברודער און שמעי זיינען מיר דאן נעגאנגען נוכען, און יונתן האָט זיך דערוואוכט אז דער וואָס האָט דעם פּלשתי געטויטעט איז געווען דער פאסטוך פון טהאל... און אויף דעם צווייטען טאָג בין איך מיט איהם געגאנגען צום טהאָל וואו דער פאסטוך געפינט זיך, איהם צו בעדאנקען פאר זיין ראטע־ווען מיר פון דעם פּלשתי... דארטען האָב איך דעם הארפען שפּיעלער צום ערש־טען מאָל דערזעהן... דאס איז געווען דוד!

— און זינט דאן האסטו דוד'ן ליעב בעקומען?

— יא, זינט דאן האָב איך פון איהם ניט אויפגעהערט צו חלום'ען... טאָג און נאכט איז דוד פון מיין זינען נישט ארויס... איך האָב זעהר פיעל געליטען... ביז וואנען גאָט האָט אונז צוזאמענגעפיהרט נאָכדעם ווי דוד האָט גלית'ען געטויטעט... און יעצט... מיין גליק איז אזוי קורץ געווען... יעצט מוז איך זיך מיט איהם אויף אייביג שיידען... מארגען וועט אונזער חתונה זיין!

— מיכל איך בין געגרייט צו טהאָן אלעס פאר דיר! זאג מיר ווי אזוי איך קען דיינע שמערצען פערלינדערען.

— פלטיאל, דו ביזט זעהר גוט און גנעדיג... וועסטו איינשטימען מיט מיר צו הייראטען בלויז אין נאמען?... פערשטעהסטו ביז די צייט וועט קומען און מיין פאטער וועט זיך ארומזעהן אז ער האָט געמאכט א גרויסען טעות... און

— דוד דו דערקענסט מיר גאר נישט?! איך בין אביתר, אחימלך דעם כהן גדול׳ס זוהן! פון מיין גאנצע משפחה בין איך דער איין איינציגער לעבען געבליבען... אזוי ווי דו אנטלויף איך יעצט פון שאול׳ן... דו האסט דאך געוויס געהערט וואס דער קעניג האט געטהאן צו אלע כהנים פון נב...

— אביתר, דו ביזט עס?! אה, געלויבט איז גאט וואס ער האט דיר צו מיר געשיקט... יע, איך ווייס פון אלעס... איך בין אין דעם שולדיג... מיט מיין אומפארזיכטיגקייט האב איך גורם געווען דעם טויט פון דיין גאנצער פאמיליע... ריינע אומשולדיגע בלוט איז פערגאסען געווארען... אה, פערפלוכט זאל ווערען דואג דער אדומי! ער האט א בלבול געמאכט אויף דיין פאטער... דער קעניג איז דאך קראנק, און אין א רגע פון אויפרעגונג האט ער בעפוילען אלע כהנים צו טוידטען... נקמה וועל איך נעמען פון דעם אדומי!

— ווען איך וואלט געהאט, ביי זיך געוועהר, ווען דואג האט מיין פאטער געטויטעט, וואלט ער באלד מיט זיין לעבען בעצאהלט... מיט מיין פויסט האב איך זיין פנים צובלוטיגט און איהם צום בארדען געווארפען... אבער ער איז באלד צו זיך געקומען און די איבעריגע הילפלאזע כהנים געטויטעט...

— דו קענסט זיך פארשטעלען, אביתר, ווי גרויס שאול׳ס שנאה איז צו מיר. אז ביי איהם איז רעכט געווען אויסצוקוילענען א גאנצע שטאדט פון כהנים צוליעב א חשד אז זיי האבען מיר מיט עטוואס געהאלפען... ער האט פערשפרייט נעצען איבער׳ן גאנצען לאנד מיר צו כאפען... און ווען איך האב דיר דא יעצט געטראפען, האב איך געמיינט אז דו ביזט עס איינער פון דעם קעניג׳ס שלוחים...

— ווי שרעקליך איז עס געווען פאר מיר צו זעהן ווי דואג טויטעט מיין פאטער. ער איז געשטארבען ווי א קדוש... די הענט צום הימעל אויפגעהויבען, און א תפלה צו גאט האט געפליסטערט פון זיינע בלייכע ליפען... אה, דער קעניג פערדיענט דעם טויט פאר זיין שרעקליכע גרויזאמקייט!

— דו טארסט אזוי נישטריידען אביתר, וועגען דעם געזאלבטען פון גאט... עס איז מסתמא אזוי געווען דער רצון פון אונזער פאטער אין הימעל... אבער זאג מיר, אביתר, פון וואנען האסטו געוואוסט אז איך געפין זיך דא?...

— ווען איך האב דורכגעבראכען די שורות פון שאול׳ס וואך און ענטלאפען פון קעניג, האב איך לויפענדיג האסטיג געפיהלט ווי אימיצער רופט מיר ביי מיין נאמען... איך האב זיך זעהר דערשראקען און נאך שנעלער געלאפען... אבער יענער האט נעריטען אויף א פערד און האט מיר באלד דעריאגט...

— און ווער איז האס געווען? — האט דוד געפרעגט.

— דאס איז געווען יונתן, שאול׳ס זוהן — האט אביתר געענטפערט — ווען איך האב איהם דערזעהן האב איך זיך אפגעשטעלט...

"לויף צו דעם אבן העזר — האט ער מיר געזאגט — דארטען וועסטו מעג־ליך אויך טרעפען דוד׳ן, און צוזאמען מיט איהם וועסטו בעשליסען וואס ווייטער צו טהאן, זאג אן דוד׳ן אין מיין נאמען אז די געפאהר איז נאך יעצט גרעסער ווי פריהער... ער זאל זעהר פארזיכטיג זיין"...

— האט ער דיר עפעס געזאגט וועגען מיין פרוי, מיכל׳ן? — האט איהם דוד געפרעגט.

— ניין, ער האט זיך שנעל אומגעדרעהט און אוועקגעריטען, און איך בין

שבע'ן ווען ער וויל... אבער ער איז פעריאגט פון זיין היים, פערטריבען פון זיין ליעבע מיכל... פיעלע וואכען זיינען פערלאפען און ער האט דעם וואונדערשעהנעם פנים פון זיין געליעבטער פרוי נישט געזעהן... איהר זיסע קלינגענדע שטימע נישט געהערט... אן אכזרי'שע האנט האט זיי אזוי שנעל צושיידט!... וויים נאר גאט וואס מיט איהר האט פאסירט דורך דיעזער אומגליקליכער צייט... ווי שטארק זי מוז הענקען נאך איהם... ווי איינזאם זיין מיכל פיהלט זיך... זי, די פרינצעסין, די שעהנסטע צווישען טעכטער, דארף יעצט אזוי פיעל ליידען צוליעב איהר ליעבע צו איהם... און בת שבע? — איז זי פלוצלונג ווידער ארויפגעקומען אויף זיינע געדאנקען — זאל עס זיין אז זי האט איהם אויך ליעב?... אה ניין, נארישקייטען! זי איז דאך פערק'נסט צו אוריה'ן... באלד וועט זיא מיט איהם הייראטען... אבער וואס זאלען איהרע ווערטער בעדייטען: "איך וואלט בעסער נעשטארבען איידער צו וויסען אז דו וואנגעלסט ארום אהן שוץ און אהן שפייז"... "דיין זיכערקייט און וואוילזיין איז מיר טייער ווי מיין לעבען וואס בעלאנגט אלץ איינם צו דיר"?... יא, בת שבע איז געווען ווי א ליכטיגער שטראהל אין די פינסטערנים פון זיין גלות... איהר אנוועזענהייט האט איהם געמאכט צו פיהלען אזוי היימיש און בעקוועם... ווי ביטער זי האט געוויינט ווען ער האט זיך מיט איהר געזעגענט...

"דוד! דוד! פערלאז מיר נישט!" וואס זאל עס אלעס בעדייטען? יע, דאס איז בלויז דאנקבארקייט... ער האט איהר גערעטעט פון שאנדע און פיעלייכט אויך פון טויט... דעריבער פיהלט זי צו איהם אזוי! נאך אלעמען ווי קומט בת שבע צו מיכל'ן! מיכל איז א סך שעהנער פון איהר! אה, ווען ער קען איהר זעהן פאר א ווייל, ווי גליקליך ער וואלט זיך געפיהלט... ווי שטארק זיין הארץ בענקט און נאגט נאך איהר... ווען ער וואלט בלויז געהאט פון איהר א נערום... אפשר איז פאראן פאר איהם א בריעף פון יונתן... ער איז דאך נישט ווייט פון אבן העזר... יע, ער וועט צוגעהן אהין...

דוד האט זיך אויפגעהויבען פון זיין פלאץ, ער האט אנגעגורט דעם שווערד און איז אוועק צו דער אבן העזר... ער האט זיך גוט ארומגעקוקט צו קיינער בעמערקט איהם נישט, און איז אריין אין דער עפענונג פון פעלזען שטיין.

פלוצלונג האט דוד ארויסגעצויגען דעם שווערד פון שייד און אפגעשפרונגען אויף צוריק א דערשראקענער... ער האט דארטען דערזעהן אימיצען ליגענדיג...

— ווער ביזטו?! — האט דוד אויסגערופען, האלטענדיג דעם בלאנקען שווערד געגרייט אין זיין האנט — ווער ביזטו און וואס טוסטו דא?!...

— דוד! דוד! — האט דער מאן אויסגעשריען, אויפהויבענדיג זיך פון זיין פלאץ.

דוד'ס שרעק איז נאך גרעסער געווארען: האט מען דען אויסגעפונען זיין בעהעלטעניס?... דער קעניג האט פיעלייכט איהם אהער נעשיקט איהם אפצוהיטען... און ווער וויים צו ליגען דא ערגיץ וואו נייעט בעהאלטען מעהרערע דינער פון שאול'ן... זיין הארץ האט גענומען קלאפען שטארקער... זאל עס מעגליך זיין אז באלד וועט דא בלוט פערגאסען ווערען...

— ווער ביזטו?! — האט זיך דוד אפגערופען, האלטענדיג דעם שווערד גאך שטייפער אין האנט — ביזטו א פריינד אדער א שונא?...

צוגעשטימט דערצו, און ווען זיינע חלומות זיינען פערווירקליכט געווארען, און דוד האט איהם געמאכט פאר א הויפט פון א קליינע ארמיי, דארף זיך מאכען אז דוד אליין איז געצוואונגען צו אנטלויפען פון גבעה...

יואב'ן האט זיך זעהר נישט געגלוסט זיך צוריקקעהרען אהיים קיין בית לחם... ער האט זיך שוין געהאט אפגעוואוינט פון פאשען די שאף... ער האט נאך אלץ געהאפט אז דער קעניג וועט סוף כל סוף שלום מאכען מיט זיין איידעם און דוד וועט צוריק ווערען דער שר אלף ווי פריהער... ער איז פערבליבען אין גבעה און געווארט...

ער פלעגט מיט יונתן אוועקגעהן צו מיכל'ן און זיך מיט איהר דורכריידען וועגען דוד'ן און אין דעמזעלבען טרייסט וואס ער האט געגעבען מיכל'ן, האט ער אליין געפונען א טרייסט... ווען, אבער יואב האט זיך דערוואוסט אז דער קעניג האט בטל געמאכט דוד'ס חתונה מיט מיכל'ן און איהר אפגעגעבען צו פלטיאל'ן, האט ער שוין מעהר נישט געוואלט פערבלייבען אין גבעה... א ווען ער זאל נאר וויסען וואו דוד געפינט זיך, ער וואלט צו איהם געלאפען און פער־בליבען מיט איהם... דוד בעהאלט זיך פון שאול'ן, קיינער וויים נישט וואו ער געפינט זיך... אפילו יונתן וויים אויך נישט... ער האט געהאפט איהם צו טרעפען אין דעם פלאץ פון אבן העזר... אבער ער איז שוין דארטען עטליכע מאל געווען און קיין שפור פון איהם געפונען... יואב האט זיך אומגעקעהרט אהיים, קיין בית לחם. ער האט דערצעהלט פאר אלעמען אלעס וואס דוד האט דורכגעמאכט... און אז דער קעניג האט אפגעגעבען דוד'ס פרוי צו אן אנדערען.

— מיין ליעבעס קינד! — האט דוד'ס מוטער אויסגעבראכען אין א געוויין — פארוואס קומט דיר אזוי בעשטראפט צו ווערען!... גאט וויים וואו ער איז פערוואגעלט געווארען... ער ליידט געוויס פון הונגער און קעלט... ער איז תמיד אין שרעק פאר דעם צארן פון קעניג...

— דאס איז די גרויסע דאנקבארקייט וואס דער קעניג ווייזט אונזער העל־דישען ברודער פאר זיין קעמפפען געגען גלית'ן — האט זיך אליאב אפגערופען — ער האט געגרויסט דעם נאמען פון אונזער פאלק און שאול'ס קרוין גערעטעט, און יעצט צאהלט ער איהם אפ מיט דערנער דערפאר...

— און וואס האבען מיר אלע געהאט פון אונזערע גבורות וואס מיר האבען ארויסגעוויזען אין אלע מלחמות מיט אונזערע שונאים! — האט אבינדב אויס־גערופען — דער קעניג איז מקרב נאר די וועלכע שטאמען פון שבט בנימין... און אפילו, ווען ער האט געמוזט האלטען זיין פערשפרעכען און אפגעבען דעם שלעגער פון גלית'ן זיין טאכטער פאר א פרוי, האט ער זי באלד ביי איהם צוגע־נומען, ווייל דוד שטאמט נישט פון שבט בנימין! ער איז פון דעם שבט יהודה! אין דען שאול נישט דער קעניג איבער אלע שבטים? פארוואס זאל ער איגנא־רירען און פעראכטען די איבעריגע שבטים!

— מיר דארפען אונזער האפנונג אין גאט נישט פערלירען — האט זיך דער גרייז גראהער ישי אפגערופען — ער וועט דוד'ן נישט פערלאזען... ער האט איהם ביז אהער געהאלפען און וועט איהם אויך ווייטער העלפען...

— ווען מיר זאלען נאר וויסען וואו ער געפינט זיך! — האט יואב גע־זאגט — וואלטען מיר איהם פיעלייכט מיט עטוואס געקאנט בעהילפיג זיין.

— אזוי פיעל אומזיסטע בלוט האט דער קעניג פערגאסען צוליעב זיין

גלייך אוועק אהער... דריי טעג ליעג איך שוין דא בעהאלטען פערשמאכטעט פון הונגער און דורשט... איך האב געמיינט אז דו וועסט שוין דא מעהר נישט קור־מען... און יעצט האט דיר גאט צו מיר געבראכט...

— איך האב נאך מיט מיר עטוואס שפייז און וואסער, דערקוויק דיין הארץ און מיר וועלען גלייך דיזען פלאץ פערלאזען — האט דוד געזאגט און איהם דערלאנגט די איבערגעבליבענע קיכלעך און דעם לאגעל וואסער.

אביתר האט געגעסען און געטרונקען; ער האט זיך געפיהלט קרעפטיגער און ער האט זיך אפגערופען:

— וואוהין וועלען מיר יעצט געהן?

— מיר וועלען געהן נאך עדלם. דארטען איז פאראן א פערבארגענע גרויסע הייהל... דער קעניג געפינט זיך יעצט אין דער שטאדט בית שמש, דער פלאץ איז נישט ווייט פון יענער שטאדט, און ער קען אונז נאך דא טרעפען...

— [illegible] אביתר זיינען אוועקגעגאנגען נאך עדלם...

— [illegible]יאנג פון הייהל געפינט זיך אין דעם דערבייאיגען וועלדעל

— האט דוד געזאגט — מאך זיך דיינע סמנים כדי דו זאלסט נאכהער קענען געגאנגען...

יע,ע נאכט האבען ביידע דארטען גענעכטיגט. אויף מארגען האט זיך דוד אפגערופען צו אביתר׳ן:

— זעהר לאנג וועלען מיר דא נישט קענען פערברייגגען... די צייט פון רע־גען וועט באלד אנקומען און אונז וועט שווער זיין צו קריגען שפייז... דעריבער וואלט איך דיר געראטען, דו זאלסט אריבערגעהן נאך בית לחם, זיך זעהן מיט מיין פאמיליע און זיי אלעמען ברייגגען אהער, און פון דאנען וועלען מיר ציזא־מען אנטלויפען נאך דעם לאנד מואב... דארטען וועלען מיר זיך אלע פיהלען א סך זיכערער ווי דא אין אונזער אייגען לאנד... מיין הארץ שרעקט מיר זעהר. דער קעניג זאל זיין צארן נישט אויסגיסען אויף מיינע עלטערען און ברידער... אז איך זאל אליין אהין געהן, וואלט איך גלייך ארייגגעפאלען אין די הענט פון מיינע שונאים, ווייל אלע קענען מיר און יעדער ווייס אז איך אנטלויף פון דעם קעניג. אבער דיר קען קיינער נישט און דער קעניג אליין האט קיין בעפעהל ארויסגעגעבען דיר צו געפינען, וועט פאר דיר זיין זיכערער צו קומען אין בית לחם...

— איך בין גרייט צו טהאן אלעס וואס מיין האר וועט מיר זאגען — האט אביתר זיך אפגערופען — זאל איך גלייך אהין אוועקגעהן?

— יע, וואס גיכער וועט אלץ זיין בעסער... מיינע ברידער זיינען שטארקע און בראווע יונגען און צוזאמען וועט אונז גרינגער זיין זיך קעגענצושטעלען אונ־זערע שונאים.

אביתר האט פערלאזען דעם הייהל און איז אוועק אויף דעם וועג וואס פיהרט צו בית לחם.

פון דער צייט ווען דוד איז פון גבעה אנטלאפען איז יואב דער זוהן פון צרויה ארומגעגאנגען אין גבעה אן אומעטיגער און פערזארגטער... ער האט אזוי לאנג געטרוימט צו זיין צוזאמען מיט דוד׳ן, זיין אנקעל, צו קעמפפען מיט איהם געגען די שונאים... שווער איז איהם אנגעקומען איידער זיין מוטער האט

ליכערע געמיטהער, ווי מיר פערלאזען זי... און אויב מיר וועלען אויסגעפינען אז דוד ווייס נאך נישט וואס שאול האט געטהאן מיט זיין פרוי, איז גלייכער, אז מיר זאלען צו איהם דאפון ניט ריידען...

ישי האט געווארט ביז זיינע איבעריגע זיהן האבען זיך צוריקגעקעהרט פון פעלד. דערווייל האבען די פרויען צוגעגרייט גענוג שפייז פאר אלעמען, און פארנאכט צו, ווען די זון האט געהאלטען ביים אונטערגעהן, האט די גאנצע פאמיליע פון ישי פערלאזען בית לחם, מיטנעהמענדיג זייערע שאף און רינדער.

די שכנים האבען פערשטאנען פארוואס ישי און זיין הויזגעזינד פערלאזען בית לחם... זיי האבען איהם גארנישט געפרעגט אבער אין הארצען האבען זיי שטארק בעדויערט זייז אוועקגעהן פון שטאדט...

אייניגע שטונדען האבען זיי געררייזט ביז יוואנען זיי זיינען צוגעקומען צו דער מערה פון עדלם... אביתר איז פריהער אליין אריין און ארויסגערופען דוד'ן.

די לבנה אליין, וועלכע האט בעלויכטען די נאכט, איז געווען אן עדות צו דוד'ס בעגעגניש מיט זיינע עלטערען, ברידער און קרובים, ווען ער האט שוין אזוי לאנג נישט געזעהן... אומארמונגג... געוויינען, האלזען און קושען האט אפ־געהילכט אין דער שטילקייט פון וואלד...

— ווי נאר דער מארגענשטערען וועט אויפגעהן, וועלען מיר אוועקגעהן צו די גרעניצען פון מואב... איך וועל בעטען דעם קעניג ער זאל אייך געבען שוץ אין זיין לאנד...

— וואלט נישט געווען גלייכער — האט זיך יואב אפגערופען — ווען מיר וואלטען צוזאמענגעשטעלט א קליינע ארמעע פון גבורים, זיך צו פערטהיידיגען פון דעם קעניג'ס אטאקעס, און מיר זאלען פערבלייבען טאקע דא. אין דעם הייהל פון עדלם...

— פריהער פון אלץ מוז איך בעזארגען מיין פאטער און מוטער און די איבעריגע פרויען פון אונזער פאמיליע, און אז זייערע לעבענס וועלען זיין גע־זיכערט, וועלען מיר ראן בעשליסען וואס צו טאהן...

אלע האבען אפגעגעסען און אפגעטרונקען. זיך עטוואס אויסגערוהט און ווי נאר דער מארגענשטערן האט זיך בעוויזען, האט זיך דוד אפגערופען.

יעצט לאמיר געהן נאך מואב! איך האב אויסגעפונען א קורצען וועג און אויך א מעהר זיכערען.

דעם גאנצען טאג האבען זיי געוואנדערט נאך דרום צו און פארנאכט זייר נען זיי אנגעקומען איז מצפה מואב.

דער קעניג פון מואב וועלכער האט אויך געהערט פון דוד'ס גבורות, האט איהם געגעבען א פיינע אויפנאהמע.

— מיין לאנד איז פריי פאר דיר — האט דער קעניג געזאגט צו דוד'ן — דו קענסט זיך בעזעצען וואו דיר געפעלט.

— איך דאנק דיר זעהר, מיין האר קעניג — האט זיך דוד פערנייגט — איך וויל בלויז אז מיין פאטער און מוטער זאלען דא פערבלייבען צוזאמען מיט די איבעריגע פרויען פון מיין פאמיליע, ביז וואנען גאט וועט העלפען, און איך מיט מיינע ברידער און די אנדערע מענער וועלען מיר זיך צוריקקעהרען אין ארץ ישראל.

— איך וועל זיי געבען א הויז נישט ווייט פון מיין פאלאץ און אויך א

נארישע אייפערזוכט אויף דוד'ן — האָט שמה אויסגערופען — ביי מיין לעבען שווער איך אז אזא זאך האָט נישט געטאָרט פערשוויגען ווערען... ער האָט אויסגעשלאָכטעט א גאנצע שטאָדט כהנים און דאס פאָלק זאָל שווייגען?

— בערוהיג זיך מיין זוהן — האָט ישי געזאָגט צו שמה'ן — פערגעס נישט אז שאול איז א געזאַלבטער פון גאָט, דער נביא שמואל האָט דאָך איהם פאַר א קעניג געזאַלבט... בלויז גאָט אליין קען זיין שטראָף בעשטימען, און מיר, מענשען טאָרען חלילה גאָרנישט טהאָן געגען זיין געזאַלבטען...

— אביתר, אחימלך דעם כהן גדול'ס זוהן וואַרט אין דרויסען! — האָט עשהאל, יואב'ס אינגערער ברודער, געמאָלדען...

אביתר! ער לעבט נאָך?! — האָט ישי אויסגערופען.

— יע, ער איז דער איינציגער וועלכער האָט זיך פון דואג'ס שווערד געראַטעוועט — האָט יואב געענטפערט.

— זאָל ער גלייך אריינקומען — האָט ישי אויסגערופען.

עשהאל איז ארויסגעגאנגען און באַלד צוריקגעקומען מיט אביתר'ן...

— געבענשט זאָל זיין דיין קומען צו אונז, מיין קינד — האָט ישי איהם בעגריסט — מיר ווייסען וועגען דעם גרויסען אומגליק וואס איז דיר בעפאַלען... זאָל דיר אונזער פאַטער אין הימעל טרייסטען. דו ביזט אנטלאָפען פאַר דיין לעבען פון דעם קעניג'ס כעס, און אזוי ווי מיין זוהן דוד מוזטו זיין פערוואָגעלט און זיך אויסבעהאַלטען, שטעה מיט אונז, און זאָל גאָט געבען אז מיר זאָלען האָבען די מעגליכקייט דיר צו בעשיצען.

— ניין, מיין האַר — האָט זיך אביתר אָפּגערופען — איך בין אהער געשיקט געוואָרען פון דוד'ן...

— דוד!! האָבען אַלע מיט אַמאָל אויסגערופען איבערראשט — וואו געפינט ער זיך יעצט און וואס מאַכט ער?

אביתר האָט זיך ארומגעקוקט ווי ער וואָלט געצווייפעלט צו קען ער דאָ פאַר אַלעמען ענטדעקען אזא וויכטיגען סוד...

ישי האָט באַלד פערשטאַנען אביתר'ס מחשבות און האָט זיך אָפּגערופען:

— דו קענסט אָהן מורא דערצעהלען פאַר אונז דיין סוד, ווייל אַלע פערזאַמעלטע אין מיין הויז זיינען פון מיין פאַמיליע.

— דוד געפינט זיך נישט ווייט פון דאַנען, אין דער שטאָדט עדלם, דאָרטען איז ער בעהאַלטען אין א פאַרבאָרגענער הייהל... איך בין דאָרטען אויך געוועזען בעהאַלטען מיט איהם. דוד האָט מורא אז דער קעניג זאָל זיין כעס נישט אויסלאָזען אויף צו אייך, זיין פאַמיליע. דעריבער האָט ער מיר צו אייך געשיקט איך זאָל אייך ברייננגען צו איהם, און פון דאָרטען, האָט ער געזאָגט, וועלען מיר אַלע אַנטלויפען אין דעם לאַנד מואב, וואו אונזערע לעבענס וועלען א סך זיכערער זיין ווי דאָ, אין ארץ ישראל...

— דוד איז גערעכט! — האָט יואב אויסגערופען — קיינער קען נישט וויסען וואס דעם קעניג קען איינפאַלען היינט אדער מאָרגען... ער קען פּלוצלונג בעשליסען אויסצוראָטען דוד'ס גאַנצע פאַמיליע. יע, מיר וועלען געהן...

— מיר וועלען אַלע געהן! — האָט זיך ישי אָפּגערופען און זאָל אונז דער בעשעפער העלפען און מיר זאָלען זיך צוריקקעהרען נאָך ארץ ישאל מיט פרעה־

— אונזער שטאָדט האָט אַ שטאַרקע פעסטונג — האָבען זיי געזאָגט — דוד'ן אויב דיר געפעלט קענסטו זיך דאָ מיט דיינע מענשען בעפעסטיגען.

— גוט מיר'ן פערבלייבען ביי אייך אין שטאָדט האָט דוד געזאָגט.

איינינע וואָכען זיינען זיי געבליבען זיצען אין שטאָדט. און צוויי הונדערט מענשען פון דער שטאָדט קעילה, דערזעהענדיג די העלדישקייט וואָס דוד און זיינע מענשען האָבען אַרויסגעוויזען אין זייער קאַמפף מיט די פלשתים, האָבען זיך אויך אַנגעשלאָסען אין דוד'ס אַרמיע, וואָס איז יעצט פערגרעסערט געוואָרען ביז זעקס הונדערט...

דערווייל האָט אימיצער אַנגעזאָגט שאול'ן אַז דוד געפינט זיך אין דער שטאָדט קעילה און האָט זיך דאָרטען בעפעסטיגט מיט זעקס הונדערט מענשען.

— גאָט האָט מיין שונא איבערגעגעבען אין מיינע הענט — האָט שאול אויסגערופען — מיר וועלען בעלאַגערען די שטאָדט ביז וואַנען זיי וועלען זיך אונטערגעבען און איבערגעבען אונזער שונא אין מיינע הענד.

ווען יונתן האָט זיך דערוואוסט פון זיין פאָטער'ס פלענער איז ער שנעל אוועקגעריטען מיט זיין נושא כלים צו דער שטאָדט קעילה... ער אַליין האָט זיך אויסבעהאַלטען אויסערן שטאָדט און זיין נושא כלים האָט ער געשיקט אַנזאָגען דוד'ן אַז יונתן וויל זיך מיט איהם זעהן.

דוד איז אַרויס געקומען, און דערזעהענדיג זיין בעסטען פריינד יונתן, האָט ער זיך זעהר דערפרעהט, ער האָט איהם געהאַלדזט און געקושט.

— וואָס מאַכט מיכל? — האָט איהם דוד גלייך געפרעגט.

— איך וועל דיר אַלעס דערצעהלען שפּעטער! — האָט יונתן אויסגערופען — דו טאָרסט דערווייל קיין צייט נישט פערלירען! נעהם צוזאַמען דיינע מענשען און פערלאָז די שטאָדט קעילה, ווייל מיין פאָטער קומט אָן מיט אַ גרויסע אַרמיע... נעבען דעם מדבר פון זיף איז פאַראַן אַ קליינער וועלדעל דאָרטען וועסטו זיכערער זיין און דאָרטען וועל איך דיר אַלעס דערצעהלען.

דוד האָט צוזאַמענגעקליבען זיינע מענשען און זיי האָבען זיך אַוועקגעלאָזען צו דעם מדבר זיף...

שאול איז אָנגעקומען מיט אַ גרויסע אַרמעע און האָט אַרומגערינגעלט די שטאָדט. ווען מען האָט איהם אָבער דערצעהלט אַז דוד האָט די שטאָדט פערלאָזען האָט ער זיך אומגעקעהרט אַהיים.

די גאַנצע צייט, אויפ'ן וועג פון עדלם ביז דעם מדבר זיף, האָט יונתן געזוכט אויסצומיידען אַריינצוגעהן מיט דוד'ן אין אַ געשפּרעך וועגען פערזענליכע אַנגעלעגענהייטען. ער האָט דוד'ן געבעטען דערצעהלען וועגען די מלחמות מיט די פלשתים און וועגען זיין אַרמיע. ער האָט פאַרשטאַנען פון זיינע רייד אַז דוד האָט נאָך גאָר קיין אַהנונג ניט וואָס עס האָט פּאַסירט מיט מיכל'ן און עס איז איהם זעהר שווער געווען דאָס צו דערצעהלען...

ווען זיי זיינען אָנגעקומען אין זיף, און דוד'ס מענשען האָבען גענומען צו־נויפשטעלען די געצעלטען, האָט זיך דוד אָפּגערופען צו יונתן:

— דו האָסט מיר נאָך אַלץ ניט געזאָגט וואָס מיכל מאַכט און ווי זי פיהלט זיך. איך געה אויס פון בענקעניש נאָך איהר... אויב עס וועט אַזוי לייגער אַנ־האַלטען און איך וועל קיין געלעגענהייט ניט האָבען איהר צו זעהן, כאָטש פון דער ווייטען, וועט מיר דאָס לעבען אין גאַנצען נמאס ווערען... טאָג און נאַכט

פלאץ פאר זייערע בהמות — האט דער קעניג געזאגט און דו מעגסט רוהיג זיין אז זיי וועלען קריגען שוץ אין מיין קעניגרייך.

דוד האט דעם קעניג נאך אמאל בעדאנקט און ווען ער האט זיי אלעמען בע־זעגנט, האט ער זיך אפגערופען צו יואב׳ן:

— ווייסטו דען פון נאך העלדען וועלכע וואלטען זיך וועלען אנשליסען צו אונז, אויב דו ווייסט פון א גענינענדען צאהל, דאן וועלען מיר, אלע מענער זיך צוריקקעהרען צו דער מערה פון עדלם, און ארגאניזירען א קליינע זעלבסט־שוץ ארמעע...

יואב׳ס אויגען האבען גענומען שטראהלען פון שמחה:

— איך וויים פון זעהר א סך מענשען, וועלכע זיינען פארביטערט, גע׳רודפ׳ט און געפלאגט ווי מיר זיינען... איך וועל זיי ברייננען צו דיר אין עדלם... אבישי און עשהאל, מיינע ברידער, וועלען מיר אויך העלפען קריגען מענשען און געוועהר.

דוד, זיינע ברידער און צרויה׳ס זיהן האבען זיך געזעגענט מיט ישי׳ן און די איבעריגע און האבען פערלאזען דאס לאנד פון מואב.

ארום פיער הונדערט מענשען האט יואב צוזאמען געקליבען. מענשען וועל־כע זיינען געוועזן פערביטערט און ענטוישט אין לעבען, מענשען, וועלכע האבען געקומט חובות און נישט געהאט מיט וואס צו בעצאהלען, און נישט וועל־לענדיג זיין קיין קנעכט צים מלוה, האבען זיי זיך אנגעשלאסען אין דוד׳ס אר־מעע. דוד איז געווארען זייער פיהרער.

פון צייט צו צייט, פלעגען זיי בעפאלען פערשיעדענע ווילדע שבטים, וועל־כע האבען פיעלע מאל געדריקט די אידען... זיי האבען זיי פערניכטעט און צו־גענומען זייער געוועהר און שפייז.

איינמאל ווען דוד האט זיך צוריקגעקעהרט פון אזא איבערפאל איבער א פרעמדען שבט, האט ער בעגעגענט עטליכע אידען וועלכע האבען יאמערליך געוויינט...

— וואס האט פאסירט? — האט זיי דוד געפרעגט.

— מיר ענטלויפען עם יעצט פון אונזער שטאדט קעילה, די פלשתים הא־בען אונז בעפאלען און רויבען פון אונז אלעס וואס מיר פערמאגען.

— קומט לאמיר גענ העלפען די אידען פון קעילה — האט זיך דוד אפגע־רופען צו יואב׳ן און זיינע מענשען.

— מיר זיינען געגרייט — האבען אלע אויסגערופען און אנגעגורט זייערע שווערדען...

— מיר געהן אייך העלפען! — האט דוד געזאגט צו די פעריאמערטע אי־דען — מיר וועלען מיט גאטעס הילף פערטרייבען דעם שונא פון אייער שטאדט — ווייזט אונז דעם וועג צו אייער שטאדט.

די פערוואגעלטע אידען האבען דוד׳ן אנגעוויזען דעם וועג און צוזאמען מיט זיינע מענשען האט דוד בעפאלען די פלשתים וועלכע האבען זיך געפונען אין דער שטאדט קעילה, און זיי אלעמען אויסגעשלאכטעט און ער האט געהאלפען די איינוואהנער פון קעילה.

די עלטסטע פון שטאדט זיינען ארויסגעקומען בעדאנקען דוד׳ן פאר דער גרויסער ישועה וואס ער האט זיי געבראכט...

גרויסע ארמעע דיך אויפצוזוכען און בעשטראפען, און יעצט אז דו וועסט נאך אליין אנקומען אין גבעה... עס וועט דאך מוזען פארקומען א פירכטערליכע שלאכט און א סך בלוט וועט פארגאסען ווערען... און עס וועט דיר ברייננגען זעהר ווייניג נוצען... דאס וועט נאך מעהר רייצען מיין פאטער׳ס כעס אויף דיר... ער וועט דאן זאגען אז דו ביזט געקומען מיט דיינע מענשען איהם צו טויטען און דאס וועט נאך מעהר בארעכטיגען זיינע רדיפות אויף דיר!

— דו ביזט גערעכט, מיין ליעבער ברודער — אומזיסטע בלוט טאר צווישען מענשען פון איין פאלק ניט פארגאסען ווערען... מיר דארפען אנווענדען אונזערע קרעפטען געגען אונזערע שונאים פון דרויסען וואס האבען ווידער גענומען קריגען די אויבערהאנד און דריקען אונזערע ברידער וועלכע זיינען אומגליקליך גענוג צו וואהנען אויף דעם לאנד וואס גרעניצט זיך מיט די פלשתים... יא, אונזערע שונאים זעהן אז דער קעניג און זיינע ארמייען זיינען פארנומען אין אויפזוכען מיך... דיין פאטער פערנאכלעסיגט צו בעשיצען די איינוואהנער פון די גרענעץ־שטעדט... און ווען די פלשתים זיינען באפאלען די איינוואהנער פון דער שטאדט קעילה, האט זיך דער קעניג נישט געאיילט צו קומען צו זייער הילף... אבער ווען ער האט זיך דערוואוסט אז איך געפין זיך דארט, האט לאנג ניט געדויערט און ער איז געקומען צו לויפען מיט אן ארמעע...

— איך ווייס, מיין גוטער פריינד דוד, אז דו ביזט בארעכטיגט אזוי צו ריידען פון מיין פאטער... דאס איז דאך בלויז ווייל ער איז קראנק, גייסטיג קראנק... דו אבער, דוד, דארפסט פאר איהם קיין מורא ניט האבען, ווייל גאט איז מיט דיר... עס איז שוין יעצט פאר קיינעם קיין סוד נישט אז דו וועסט קעניגען איבער גאנץ ישראל... דו ביזט דער איינציגער וואס האט פערדיענט צו זיין א מלך איבער אלע שבטים... מיין פאטער ווייס עס אויך, און דאס איז די אורזאכע פון זיין קראנקהייט... ער האט פערזוכט דעם טעם פון הערשען און ער וויל זיך ניט אונטערגעבען... אבער איך, מיין פריינד, פיהל זיך זעהר גליקליך מיט דעם געדאנק אז דו וועסט זיין מיין פאטער׳ס נאכפאלגער... ווייל איך ווייס אז דיין רעגירען איבער ארץ ישראל וועט זיין א בענטשונג פאר׳ן לאנד... אונטער דיין הערשאפט וועט אונזער פאלק זיין דאס מעכטיגע פון אלע פעלקער... איך וועל זיין דיין משנה און אונזער פריינדשאפט וועט דויערען אויף אייביג. און איך קען דיר פארזיכערען, דוד, אז מיכל האט דיך נאך אלץ ליעב און עס וועט לאנג ניט דויערען און איהרביידע וועט ווידער פעראייניגט ווערען און אויסלעבען אייערע יאהרען בשלום און גליקליך.

— איך דאנק דיר, יונתן, פאר דיינע גוטע טרייסט־ווערטער. איך בין גליקליך דאמיט וואס דיין פריינדשאפט איז מיר נאך פארבליבען...

קיין זאך, נור דער טויט, וועט אונז קענען צושיידען — האט יונתן אויסגערופען אננעהמענדיג דוד׳ס האנד.

— דו ביזט מיין איינציגער בעסטער פריינד — האט מיט טרעהרען אין די אויגען געזאגט דוד, — נישט איינמאל האסטו מיך פון זיכערען טויט גערעטעט, זאל נאר דער עוויגער נעבען איך זאל זיין אימשטאנד דיר אפצוצאהלען פאר דיין גרויסען חסד וואס דו האסט מיט מיר געטהאן.

יונתן האט געקושט דוד׳ן און האט אוועקגעריטען צוריק נאך גבעה.

איניגע טעג זיינען פאראיבער און דוד האט זיך עטוואס געהאט. בערוהיגט

טראכט איך פון מיין מיכל... איך בעט דיך, יונתן, מיין ברודער, פּיעלייכט וועט פאר דיר מעגליך זיין צו בעשטימען א פּלאץ וואו איך און מיכל וועלען זיך קענען טרעפען... איך וועל איינשטעלען מיין לעבען און צוקומען ביינאכט צו גבעה אוןווארטען הינטער'ן שטאָדט, ביז וואנען דו וועסט צוקומען מיט איהר... פארשפּרעכסטו מיר עס צו טהאָן, מיין ליעבער פריינד יונתן?

— דוד... המ... אָבער... עס איז מיר זעהר שווער דיר צו זאגען — האט יונתן קוים ארויסגערעדט — ווי איך זעה האסטו נאָך פון גאָרנישט געהערט...

— וואָס?! האט דען אַן אומגליק פּאסירט?! איז מיכל קראנק?! איך בעט דיך פארלייקען גאָרנישט פון מיר! — האט דוד א צושראָקענער אויס־געשריען.

— מיכל איז פארקאָם געזונד — האט יונתן געענטפערט — אבער מיין פאטער האט בטל געמאכט די חתונה פון דיר און מיכל...

דוד איז בעגאָסען געוואָרען מיט א קאלטען שוויים.

— ער האט בטל געמאכט אונזער חתונה?!... ניין, קיין מאכט אין דער וועלט וועט נישט זיין בכח אונזער הייליגען ליעבעס בונד צוצורייסען... איך בעט דיך, יונתן, געה צו מיכל'ן און זאָג איהר אז זי זאָל מיך טרעפען הינטער'ן שטאָדט... איך וועל איהר אוועקנעהמען פון גבעה... איך וועל מיט איהר אוועק־געהן נאָך מואב וואו מיין פאטער און מוטער געפינען זיך, און דארטען וועלען מיר פאר קיינעם נישט דארפען מורא האבען, מיר וועלען העכסט גליקליך זיין צוזאמען... שווער מיר צו, מיין ברודער, ביי אונזער פריינדשאפט, אז דו וועסט מיר טהאָן די געפעליגקייט און זאָגען מיכל'ן וועגען דעם...

— איך האב אבער מורא אז דאָס וועט זעהר ווייניג העלפען — האט יונתן טרויעריג געענטפערט — ווייל... ווייל דער פאטער האט איהר געצוואונגען חתונה צו האבען מיט פלטיאל'ן דעם זוהן פון ליש...

— מיין מיכל האט געהייראט מיט א צווייטען!! — האט דוד אויס־געשריען. זיינע אויגען האבען גענומען שווינדלען און דער קאָפּ האט זיך איהם גענומען דרעהען...

— שטארק זיך מיין ברודער, — האט איהם יונתן צוגעהאלטען, — איך וויים אז דאָס איז זעהר א גרויסער קלאפּ, אבער דו טארסט דאָך די האפנונג נישט פארלירען.

— און מיכל האט זיך געלאָזט איבעררעדען! האט זי מיך מעהר נישט ליעב?... אה, גאָט! איז עס מעגליך!...

— מיכל איז געווען הילפלאָז! אזוי איז געווען די גזרה פון אונזער פאטער. זי האט געח'לש'ט ווען זי האט עס דערהערט, מען האט איהר קוים אָפּגעמינ־טערט... איהר וויינען און טענה'ן האבען איהר גאָרנישט געהאָלפען... אבער פלטיאל האט איינגעשטימט צו זיין איהר מאן בלויז אין נאמען...

— איך וועל געהן מיט מיינע זעקס הונדערט מענשען נאָך גבעה און מיט געוואלד איהר אוועקנעהמען פון דארטען! — האט דוד אויסגערופען, זיך נישט איינהערענדיג צו יונתן'ס לעצטע ווערטער.

— ניין, טהו עס ניט, מיין ברודער, פארגים ניט קיין אומזיסטע בלוט! — האט איהם יונתן געבעטען — דו וועסט נאָך דאמיט ערגער מאכען... דו ווייסט דאָך ווי פארביטערט מיין פאטער איז געגען דיר... ער האלט אימער גרייט א

מיכל׳ן... אָ, ווען ער קען נאָר צוקומען צום קעניג, און ווען שאול וואָלט זיך וועלען צו איהם צוהערען, וואָלט ער איהם פּאַרזיכערט ווי געטריי ער איז איהם... ער וואָלט זאָגאר פאר איהם געשוואָרען אז ער האָט אפילו נישט אין די געדאַנקען די מלוכה... ער וועט זיין צופרידען אז יונתן, זיין בעסטער פריינד וועט קעניגען נאָך שאול׳ן, און ער זאָל זיין יונתן׳ס משנה למלך... אָבער וואָס איז די פּעולה? שאול וועט איהם נישט גלויבען... ער וועט פאַרטזעצען זיינע רדיפות נאָך מיט מעהר ביטערקייט... ער וועט איהם זוכען צו פאַרניכטען... דער קעניג וועט שוין בלייבען זיין אייביגער שונא... ער וועט זיך מוזען בעשי־צען פון איהם... זאָל נאָר גאָט געבען אז עס זאָל פאַרמיטען ווערען בלוט־פאַר־גיסונג. אָ, ווי ער ווינשט עס זאָל נישט קומען צו קיין צוזאַמענשטויס... ער וועט גיכער אליין שטאַרבען איידער אַנצוריהרען דעם קעניג... זיין לעבען אהן מיכל׳ן איז דאָך אַלץ איינס ווערטהלאָז... מיכל איז אָפּגעפרעמדט געוואָרען פון איהם... שרעקליך זיינען די ליידען פון ליעבע...

— — — — — — — — — — — — —

איינינע טעג זיינען פאַריבער און דוד האָט זיך עטוואָס בערוהיגט. ער האָט מיט זיינע מענשען זיך בעזעצט אין דעם וועלדעל וואָס איז נישט וויים פון זיף. יואב און דוד׳ס ברידער פלעגען קומען אין שטאָדט איינקויפען עסענ־וואַרג און קליידער פאר אלע מענשען וועלכע זיינען געווען מיט דוד׳ן.

ווי נאָר איינינע איינוואוהנער פון דער שטאָדט זיף האָבען זיך דערוואוסט אז דוד געפינט זיך נישט ווייט פון זייער שטאָדט, זיינען זיי באַלד אוועק צו שאול׳ן אין גבעה און איהם געזאָגט:

— דוד און זיינע מענשען האַלטען זיך אויף אין דעם וועלדעל נישט ווייט פון זיף... און אויב דער קעניג פערלאַנגט וועלען מיר אַנצייגען דעם פּלאַץ וואו דוד געפינט זיך. מיר וועלען איהם איבערגעבען אין די הענד פון דעם קעניג.

— געבענשט זאָל איהר זיין צו גאָט! — האָט זיך שאול צו זיי אָפּגע־רופען, — איך זעה אז איהר זייט מיר געטרייע און איבערגעבענע דיענער. איהר האָט אויף מיר רחמנות געהאַט און מיר איבערגעגעבען וואו מיין שונא גע־פינט זיך... יעצט, בעט איך אייך, איהר זאָלט אוועקגעהן און אויסגעפינען דעם ריכטיגען פּלאַץ וואו דוד געפינט זיך, ווייל מיינע פריהערדיגע ערפאַרהונגען האָבען מיר געוויזען, אז דוד נאַרט מיך אָפּ... ער געפינט זיך אין אַ פּלאַץ אויף אַ קורצע ווייל און ווען איך קום אהין איז ער שוין נישטאָ... דאַריבער וויל איך אז איהר זאָלט אויסגעפינען אַלעס און ווען איהר וועט קומען צו מיר מיט אַ קלאָרע ריכטיגע תשובה, דאַן וועל איך מיט אייך געהן...

— מיר וועלען טהאָן ווי דער קעניג פערלאַנגט — האָבען זיי אויסגערופען און צוריקגעגאַנגען נאָך זיף.

אין צוויי טעג ארום האָבען זיי זיך צוריקגעקעהרט און איבערגעגעבען שאול׳ן אז דוד געפינט זיך אויף זיכער אין דעם וועלדעל ארום זיף, נישט ווייט פון פעלזען־שטיין, און זיי ווייסען אלע זיינע באַהעלטעניששען.

שאול האָט צונויפגענומען זיין ארמעע און איז מיט זיי אוועקגעגאַנגען אין זיף.

יואב און איינינע פון דוד׳ס מענשען זיינען געשטאַנען יעדען טאָג אויף

און האָט זיך מיט זיינע מענשען בעזעצט אין זייערע געצעלטען. יואב און דוד׳ס ברידער פלעגען קומען אין שטאָדט זיך איינקויפען עסענוואַרג. דוד איז געבליבען אליין... אַ ווײַלע איז ער נאָך געווען צוטומעלט פון דעם שרעקליכען קלאַפּ וואָס ער האָט נאָר וואָס געקראָגען. זיין מיכל האָט חתונה געהאַט מיט אַ צווייטען... אַה, גאָט, איז עס מעגליך!... אַ שווידער געהט דורך זיין לייב ווען ער טראַכט דערפון... און זי, מיכל, האָט איינגעשטימט צו ווערען די פרוי פון פלטיאל׳ן... ווער ווייס, אפשר האָט זי איהם שוין מעהר ניט ליעב און זי ליעבט גאָר דעם זוהן פון ליש! ניין, דאָס קען נישט זיין! צו שטאַרק האָט זי איהם געליעבט אז זי זאָל איהם אומבייטען אויף אַ צווייטען... דאָס האָט איהר דער פאָטער געצוואונגען... זי איז געווען אליין הילפלאָז... אָבער וואָס איז דער אונטערשיעד... מיכל בעלאַנגט שוין מעהר נישט צו איהם... זי געהערט צו אַ פרעמדען מאַן... דאָס בלוט האָט אין איהם גענומען זידען... ערשט יעצט האָט ער דערפיהלט אַ שטאַרקען כעס אויף שאול׳ן... ער האָט איהם אָנגעפאַנגען האַסען... אנשטאַט וואָס פריהער האָט ער מיט שאול׳ן מיטלייד געהאַט, ווייל ער איז אומגליקליך קראַנק... אַ שרעקליכע מרה שחורה געוועלטיגט איבער איהם... און אימער האָט ער שאול׳ן מוחל געווען פאַר אַלע רדיפות און צרות וואָס ער טהוט איהם אָן... יעצט אָבער, אז שאול האָט בטל געמאַכט זיין חתונה מיט מיכל׳ן און איהר מיט געוואַלד אָפּגעריסען פון איהם, יעצט קאָכט און זידט זיין צאָרן אויף איהם... יאָ, ער וועט געהן מיט זיין אַרמיע אויף דער שטאָדט גבעה און קעמפּפען פאַר מיכל׳ן מיט זיין לעצטען טראָפּען בלוט... ער טאָר אַזאַ נידערטרעכטיגקייט נישט פאַרשווייגען... ער וועט טהאָן צו שאול׳ן און צו זיינע פריינד ווי שאול האָט געטהאָן צו די כהנים פון נב... נקמה וועט ער נעהמען פאַר מיכל׳ן!

דוד האָט מיט האַסט אַרויסגעצויגען דעם שווערד פון דער שייד און אויפגעהויבען אין דער הויך... אָט וועט ער אַ רוף טהאָן יואב׳ן און די איבעריגע מענשען און זיי וועלען אָנפאַנגען זייער מאַרש אויף גבעה... ער איז אַרונטער פון בערגעל און גענומען געהן מיט גרויס אימפּעט צום לאַגער. פּלוצלינג האָט ער זיך אָפּגעשטעלט... ער האָט זיך דערשראָקען פאַר זיינע אייגענע געדאַנקען... וואָס?! ער וועט געהן פאַרגיסען בלוט פון זיינע אייגענע ברידער... ער וועט אויפהויבען אַ האַנד געגען דעם געזאַלבטען פון גאָט!... זיין געוויסען האָט איהם גענומען פּלאָגען פאַר די שרעקליכע מחשבות וואָס ער האָט נאָר וואָס געהאַט... זיין צאָרן אויף דעם קעניג איז עטוואָס איינגעשטילט געוואָרען... יאָ, דער קעניג האָט איהם פיינט, ווייל ער פיהלט אז די מלוכה גליטשט זיך אַוועק פון איהם... דער אמת איז דאָך אז ווען ער איז נאָך גאָר אַ יונג אינגעל געווען, האָט איהם שוין דער נביא שמואל בסוד געזאַלבט פאַר אַ קעניג... און שאול זעהט דאָך אז גאָט איז מיט איהם. ער האָט גלית׳ן אין זיינע הענט איבערגעגעבען און האָט אין איינִיגע מלחמות בעזיעגט די פלשתים, די געפעהרליכסטע שונאים פון ארץ ישראל... ער האָט אַ רעכט צו זיין אויף איהם אין כעס... דערצו איז ער נאָך מרה שחורה׳דיג קראַנק... אָבער ווען ער זאָל נאָר קענען דעם קעניג איבערצייגען ווי ווייט ער, דוד, איז פון אַזעלכע געדאַנקען... ער זוכט נישט צו הערשען... אַ סך גליקליכער וועט ער פיהלען ווען ער וואָלט גאָר קיין אויסזיכט נישט געהאַט אויף די מלוכה, אָבער ער וואָלט צוריקגעקראָגען זיין

שוין געווען אין זיינע הענד און ער האט איהם אפגעלאזען... דער "בייזער גייסט" איז אויף איהם ווידער געקומען און ער איז אומעטיג געווארען, און ווען די זקנים פון שטאדט גבעה זיינען איהם געקומען באגריסען צו זיין זיעג געגען די פלשתים האט ער זיך אפילו אויף זיי ניט אומגעקוקט... ער האט געשיקט מענשען געפינען זיך, און ווען זיי האבען איהם געבראכט די תשובה אז דוד אייניגע פון זיינע טרייע דיענער זיי זאלען אויסגעפינען וואו דוד און זיינע געפינט זיך אין דער מדבר פון עין גדי, האט שאול גענומען דריי טויזנד גבורים און איז אוועקגעגאנגען זוכען דוד'ן צווישען די פעלזען־שטיינער פון עין גדי.

נעבען עין גדי איז פאראן אן אונגעהייער גרויסע מערה, וואס האט צוויי ארויסגאנגען פוןביידע זייטען. דוד מיט זיינע מענשען האבען זיך בעהאלטען אין יענער מערה...

שאול האט א היבשע ווײַלע ארומגעזוכט דוד'ן אין יענעם געגענד, ביז וואנען ער איז מיער געווארען. ער האט זיך אוועקגעזעצט אויף א שטיין וואס איז געווען נעבען דער אריינגאנג פון מערה, און זיין דינער האט גענומען שמירען זיינע פיס מיט אויל...

יואב, וועלכער איז שטילערהייד צוגעגאנגען צו דעם ארויסגאנג פון דער מערה, האט באמערקט ווי דער קעניג זיצט דארטען רוהיג אויפ'ן שטיין.

— מיין האר! — איז יואב צוריקגעלאפען צו דוד'ן אין מערה, — גאט האט איבערגעגעבען דיין שונא אין דיינע הענד... שאול זיצט אויף א שטיין נעבען דער מערה... איך וועל ארויסציהען מיין שווערד און איך וועל איהם מיט איין קלאפ טויטען, און דו וועסט אויגענבליקליך פטור ווערען פון דיין שונא וועלכער זוכט דיך אומצובריינגען פון דער וועלט.

— ניין! — האט דוד א געשריי געטהאן, — זאלסט נישט וואגען אנצו־ריהרען דעם קעניג! מיט דיין לעבען וועסטו בעצאהלען אויב דו וועסט הויבען א האנד געגען דעם געזאלבטען פון גאט... דו בלייב דא שטעהן, איך וועל אליין ארויסגעהן פון הייהל...

דוד איז פארזיכטיג ארויס פון הייהל. אט זעהט ער שאול'ן זיצענדיג אזוי זיכער אויף דעם שטיין. א ברעג פון זיין לאנגען מאנטעל הייננט אריבער דעם שטיין... דער דיענער זיצט פון אונטען און איז פערנומען אין שמירען דעם קעניג'ס פיס.

דוד איז שטילערהייד, צוגעגאנגען צו דעם שטיין, האט ארויסגעצויגען זיין שווערד און אפגעשניטען דעם ברעג פון קעניג'ס מאנטעל און מיט דער זעלבער פארזיכטיגקייט זיך צוריקגעקהערט צו דער מערה... ער איז געשטאנען און ארויסגעקוקט פון דער עפענונג און ווען ער האט דערזעהען אז שאול האט זיך אויפגעהויבען פון שטיין און איז אוועקגעגאנגען, נישט באמערקענדיג אז איין פאלע פון זיין מאנטעל איז אפגעשניטען... ווען דער קעניג האט זיך שוין געהאט דערווייטערט פון דער מערה, און צוגעגאנגען צו זיינע מענשען, דאן איז דוד ארויס פון זיין באהעלטעניס און אויסגעשריען:

— מיין האר קעניג!

שאול האט זיך שנעל אומגעקעהרט און ווי נשתומם איז ער געווארען, ווען ער האט דערזעהען דוד'ן פון הינטען...

דער וואך אויפ'ן שפיץ פון סלע... ווען זיי האבן פון ווייטן באמערקט שאול'ס ארמעע דערנענטערן זיך, האבן זיי גלייך איבערגעגעבן דוד'ן.

דוד מיט זיינע מענשען האבן שנעל און פארזיכטיג זיך צוריקגעצויגען צום בארג...

שאול אבער האט דערגרייכט דעם בארג מיט זיין ארמעע. דוד מיט זיינע מענשען זיינען געווען פון איין זייט בארג און שאול מיט זיין ארמעע זיינען אנגעקומען אויפ'ן צווייטען זייט בארג...

שאול האט באפוילען מען זאל ארומרינגלען דעם גאנצען בארג און פון דארטען נישט אפטרעטען ביז וואנען זיי וועלען פאנגען דוד'ן.

פלוצלינג איז אנגעקומען א שליח און אנגעזאגט דעם קעניג אז די פלשתים האבען זיך ארייננעריסען אין ארץ ישראל און רויבען די תבואה און בהמות פון די אידען.

באלד נאכ'ן שליח איז אויך אנגעקומען יונתן רייטענדיג אויף א פערד און אויסגערופען:

— פאטער, אין דער צייט וואס דו און דיינע מחנות זיינען פערנומען אין יאגען זיך נאך דוד'ן, באפאלען די פלשתים אידישע שטעדט... מיר טארען קיין רגע ניט פארלירען און מוזען גלייך געהן אהין מיט אונזער ארמעע און העלפען אונזערע הילפלאזע ברידער.

שאול איז געבליבען שטעהן א ווייל אין פארלעגנהייט:

"אט האט ער דוד'ן כמעט אין זיינע הענד... ער קען פון זיינע הענד זיך שוין מעהר נישט ארויסדרעהען. ווען די ארומרינגלונג פון בארג זאל נאר אנ־האלטען ביז'ן אבענד, וועט איהם אויף זיכער געלינגען צו נעמען דוד'ן אין געפאנגענשאפט... באלד אבער איז איהם ארויף אויפ'ן געדאנקען די פלשתים... די גרעסטע שונאים פון זיין פאלק... די לעצטע צייטען האבען זיי געקראגען מעהר חוצפה און מוטה. זיי באפאלען אידישע שטעדט, בארויבען די איינ־וואהנער און ער, זייער קעניג, פערנאכלעסיגט זיי... ניין, ער טאר דאס נישט טהאן. ער וועט צייגען דעם פאלק אז ער איז נאך זייער בעשיצער און העלפער... ער וועט זיי געהן העלפען".

— אבנר, — האט שאול אויסגערופען, — ציה צוריק אונזער ארמעע פון דעם בארג און מיר וועלען געהן העלפען אונזערע ברידער פון די פלשתים'ס הענד... איך מוז פארלאזען מיין פערזענליכען שונא און געהן מלחמה האלטען מיט דעם שונא פון מיין פאלק.

אבנר האט גלייך געגעבען א באפעהל און די ארמעע האט זיך צוריקגע־צויגען פון בארג, און נאכגעפאלגט שאול'ן און יונתן צו די גרעניצען פון די פלשתים... שאול האט גענומען ווידער ארויסצייגען זעלטענע גבורה און וואגונג אין דער מלחמה. ער האט געריטען פאראויס מיט זיין שווערד אין האנד און האט ערמוטיגט זיינע מחנות...

ווען די פלשתים האבען דערזעהען דעם קעניג'ס העלדישקייט, האבען זיי זיך דערשראקען און צולאפען... שאול האט זיי נאכגעיאגט טיעף אין פלשתים לאנד, טויטענדיג פיעלע פון זיי.

נאכדעם ווי דער קעניג האט זיך צוריקגעקעהרט פון דער מלחמה מיט די פלשתים, האט ער ווידער גענומען טראכטען פון דוד'ן... זיין גרויסער שונא איז

— ווילסטו זיך אומקעהרען צוריק נאָך גבעת? — האָט שאול איהם געפרעגט, נאָכדעם ווי דוד האָט געשוואָרען צו בלייבען געטריי איהם און זיינע קינדער און קינדס־קינדער.

— ניין, מיין האר קעניג, צו וואָס זאָל איך מיט מיינע מענשען פאַלען דיר צו לאַסט. מיר וועלען זיין וואו מיר זיינען, — האָט דוד געענטפערט.

שאול האָט זיך מיט איהם געזעגענט און האָט זיך צוריקגעקעהרט מיט זיין ארמעע נאָך גבעה און דוד מיט זיינע מענשען האָבען זיך באַזעצט אין דער פעסטונג.

צוואַנציגסטער קאַפּיטעל

אביגיל

די שטאָדט רמה איז געווען איינגעהילט אין טרויער. שמואל דער גרייז־גראָהער בעליעבטער נביא און פיהרער פון ישראל איז געפעהרליך קראַנק... זיינע טעג זיינען געצעהלטע... די טרויעריגע נאָכריכט האָט זיך שנעל פאַרשפּרייט אויף אין אנדערע שטעדט. און פיעלע האָבען זיך אוועקגעלאָזען נאָך רמה צו כאַפּען א לעצטען בליק אויף דעם נביא, זייער שטאָלץ.

די נייעס האָט דערגרייכט דוד'ן. גד, דער נביא, שמואל'ס תלמיד, האָט געוואוסט וואו דוד און זיינע מענשען געפינען זיך און האָט זיך דאַריבער געאיילט איהם אָנצוזאָגען די טרויעריגע בשורה.

— שוין דריי טעג ווי דער נביא שמואל ליגט אין בעט געפעהרליך קראַנק. די רופאים האָבען אויפגעגעבען האָפנונג, — האָט גד אויסגערופען, נישט ארונטערגעהענדיג פון זיין אייזעל, — אויב דו ווילסט זיך איילען, וועסטו איהם נאָך מעגליך געפינען צווישען די לעבעדיגע.

דוד'ס פּנים איז בלאַס געוואָרען. טרעהרען האָבען זיך באוויזען אין זיינע אויגען... "אָה, גאָט, — האָט ער מתפלל געווען — שיק דעם הייליגען נביא דיין רפואה פון הימעל, שטאַרק איהם און קרעפטיג איהם, ווייל ער איז דאָך די קרוין פון דיין פאָלק, דער פאָטער פון אלע שבטים!"

— מיר מוזען זיך איילען — האָט זיך גד אָפּגערופען, — ווייל מיין האַרץ שרעקט מיך.

— איך געה! — האָט דוד אויסגערופען, — איך וועל בלויז זאָגען מיינע מענשען. ער האָט צוגערופען זיינע ברידער און יואב'ן און האָט זיי איבער־געגעבען וועגען די נייעס.

— איהר בלייבט דאָ אין אייערע געצעלטען, — האָט דוד זיי געזאָגט — און איך וועל געהן מיט גד'ן נאָך רמה.

— איז דען נישט געפעהרליך פאַר דיר דו זאָלסט זיך אוועקלאָזען אין אזא ווייטען וועג איינער אליין, אָהן דיינע מענשען? — האָט איהם זיין עלטערער ברודער אליאב געפרעגט.

— שאול האָט דאָך נאָר וואָס געמאַכט שלום מיט מיר, אויב עס איז נישט אויף לאַנג, אָבער אויף איינינגע טעג נאָך דעם וועט ער דאָך מיר צורוה לאָזען — האָט דוד געזאָגט מיט א ביטערען שמייכעל, — איך וועל זיך איז גיכען צוריקקעהרען, זאָל נאָר גאָט גיבען אז איך זאָל נישט זיין צו שפּעט. קום גד, לאָמיר געהן.

דוד האט זיך פערנייגט פאר׳ן קעניג און זיך אפגערופען:

— מיין האר קעניג, פארוואס זאלסטו זיך איינהערען צו מענשען מיט בייזע צינגער וועלכע ווילען דיר איינריידען אז איך בין דיין שונא און זוך דיר שלעכטס צו טהאן... אט זעה, — האט ער איהם געצייגט די אפגעשניטענע פאלע — דו ביזט נאר וואס געווען אין מיינע הענד... און איינינגע פון מיינע מענשען האבען דיך געוואלט טויטען, אבער איך האב זיי נישט דערלאזען... מיט מיין שווערד האב איך בלויז אפגעשניטען א פאלע פון דיין מאנטעל, דיר צו צייגען אז איך האב קיינע בייזע מחשבות וועגען דיר... מיט דעם זעלבען שווערד האב איך געקענט טויטען דעם וועלכער יאגט מיר נאך און זוכט מיין לעבען צו רויבען... קיינער וואלט מיך אפילו ניט געקענט באשולדיגען אין דעם. ווייל דו ביזט דאך געקומען מיך טויטען... אבער דיין לעבען איז ביי מיר טהייער און הייליג... איך האב געגען דיר נישט געזינדיגט... דו האסט מיך פיינט געקראגען אהן קיין שום אורזאכען... און דו טהוסט מיר אן אזוי פיעל שמערצען אומזיסט און אומנישט... דו האסט מיר פארטריבען פון מיין היים. דו האסט אוועקגענומען פון מיר מיין פרוי, נאר צוליעב דעם וואס מען האט אנגערעדט אויף מיר... און איך בין דיר אימער געוועזן איבערגעבען און געטריי... איך בין שטענדיג געווען גרייט אויפצואפפערען מיין לעבען פאר מיין קעניג, און דו קומסט און בעשולדיגסט מיך אז איך זוך דיך צו טויטען און קעניגען אנשטאט דיר... נישט איינמאל האסטו מיין לעבען אין סכנה געשטעלט... צוויי מאל האסטו אויף מיר דיין שפיז געווארפען. אבער דער גאט פון גערעכטיגקייט האט געזעהן מיין אומשולד און האט מיך ביידע מאל פון זיכערען טויט גערעטעט... און אפילו נאכדעם איז נישט איינמאל געווען א טריט צווישען מיר און דעם טויט, אבער דער פאטער אין הימעל בעשיצט מיך פון אלע דיינע פארזוכען מיך צו טויטען... ווענען געהט דער קעניג פון ישראל יאגען, א טויטען הונט... פארוואס קומט עס מיר דו זאלסט מיך אזוי בעהאנדלען... זאל גאט זיין אונזער דיין און משפט׳ן צווישען מיר און צווישען דיר...

שאול איז די גאנצע צייט געשטאנען באוועגלאז און ווען דוד האט גע־ענדיגט ריידען, האט שאול אויסגעבראכען אין א געוויין:

— מיין זוהן, דוד, איך האב זעהר פיעל געזינדיגט געגען דיר. דו האסט פאר מיר אימער געטהאן גוטעס און איך האב דיר בעצאהלט מיט שלעכטעס. דו ביזט דער צדיק און איך בין דער רשע... היינט האסטו באוויזען די גרויסקייט פון דיין הארץ... גאט האט מיר איבערגעגעבען אין דיין האנד, און דו האסט מיך נישט געטויטעט... ווען א מאן טרעפט זיין ערגסטען שונא אין לעבען און האט די מעגליכקייט זיך מיט איהם אפצורעכענען, אבער ער לאזט איהם געהן בשלום, אזא מאן באזיצט א נאבעלע נשמה... גאט זאל דיר דערפאר בעצאהלען מיט גוטעס, ווי דו האסט יעצט מיט מיר גוטעס געטהאן... פארגיב דאך מיר, מיין זוהן... לאמיר ביידע שליסען א בונד. איך וויים אז דו וועסט זיין קעניג נאך מיר, אבער שווער דאך מיר אין נאמען פון גאט, אז דו וועסט נישט פארטיליגען מיינע קינדער נאך מיר, און דו וועסט נישט אפמעקען מיין נאמען נאכדעם ווי איך וועל שוין מעהר נישט זיין...

שאול האט אויסגעשטרעקט זיין האנד צו דוד׳ן און דוד האט זי אנגענומען און געשוואוירען...

— דוד איז געקומען! — איז איינער פון די בני הנביאים אריינגעלאפן אין שמואל'ס צימער און געמאלדען שמואל'ן וועגען דעם.

— שיק איהם אריין וואס שנעלער! איך וויל איהם זעהן איידער איך שטארב.

דוד איז אריינגעקומען און גלייך צוגעגאנגען צו שמואל'ן. ער איז געפאלען אויף די קניע און געקושט זיין האנד.

— שטעה אויף, מיין קינד, — האט שמואל מיט א ציטערנדע און קוים הערבארע שטימע געזאגט.

דוד האט זיך אויפגעשטעלט און טרעהרען האבען א שטראם געטהאן פון זיינע אויגען.

— אונזער נביא, אונזער פאטער און פיהרער! — האט דוד אויסגערופען.
— אויף וועמען לאזטו אונז איבער.

— דוד! — האט שמואל געזאגט, און זיין שטימע איז נאך שוואכער געווארען, — דאס גליק און צוקונפט פון ישראל ליגט אין דיינע הענד, שטארק זיך און זיי מוטיג, גאט וועט דיר נישט פארלאזען... דו וועסט זיין קעניג נאך שאול'ן. זעה צו פיהרען ישראל מיט גערעכטיגקייט און גאט וועט געבען אז די מלוכה וועט איבערגעהן צו דיינע קינדער און קינדס־קינדער ביז אייביג... איך בין גליקליך אז דו ביזט נאך געקומען צו מיר אין צייט... איך קען דיך זעהן איידער איך שטארב... דוד, איך האב דיך מיט יאהרען צוריק פאר א קעניג געזאלבט מיט די הייליגע אויל, און זינט דאן, רוהט אויף דיר גאט'ס גייסט. דו האסט גלית'ן געטויטעט און געוואונען פיעלע מלחמות מיט די פלשתים. דאס פאלק האט דיך זעהר ליעב. דאס פאלק פארעהרט דיך... איך וויים אז שאול וועט נאך נישט אויפהערען דיך צו רודפ'ן, אבער פארליר נישט דיין האפנונג אין גאט, דער וואס רוהט אין די הימלען וועט דיך בעשיצען פון אומגליקען... געה אין די וועגען פון אונזער תורה און דו וועסט באגליקען דיין גאנצען לעבען.

שמואל האט אויפגעהויבען זיין האנד צו בענשען דוד'ן, אבער די האנד איז צוריקגעפאלען... דער גרויסער, הייליגער נביא האט זיינע אויגען אויף אייביג צוגעמאכט...

"שמואל איז טויט! דער נביא איז געשטארבען! — האבען שטימען דורכגעלעכערט די שטילקייט פון הויז — באלד האבען זיך אלע דערפון דערוואוסט. א געוויין, א יללה האט אויסגעבראכען איבעראל... אונזער ליעבער טהייערער נביא איז טויט, אונזער שטאלץ, אונזער קרוין פון אונזער קאפ איז ארונטערגענומען געווארען — האבען די זקנים געיאמערט".

די אידען פון רמה האבען קריעה געריסען און האבען אהן אויפהער געקלאגט און געוויינט אויף דעם גרויסען פערלוסט וואס זיי האבען ערליטען.

מען האט שמואל'ן מקבר געווען אין דעם קבר וואס ער האט נאך אנגעגרייט פאר זיך ווען ער האט געלעבט. דוד האט געמאכט א הספד אויף דעם קבר פון נביא. נאך פיעלע הספדים זיינען געמאכט געווארען פון די בני הנביאים און די זקנים.

לאנג, לאנג האט נאך דער טרויער אנגעהאלטען איבער ארץ ישראל. פאר זיבען טעג האט דוד בעזוכט שמואל'ס קבר, דערנאך האט ער זיך צוריקגעקעהרט צו זיינע מענשען אין עין גדי.

דוד האט מיטגענומען עטוואס שפייז און וואסער און האט זיך אוועקגעזעצט אויף זיין אייזעל אוןביידע זיינע אוועקגעריטען אין דער ריכטונג פון רמה.

שמואל האלט ביים שטארבען... דער נביא גוסס'ט... די שטאדט רמה איז אנגעפילט מיט מענשען... די זקנים פון די ארומיגע שטעדט האבען זיך צוזאמענגעקליבען. ארום דעם נביא'ס בעט זיינען געשטאנען זיינע צוויי זיהן, יואל און אביה, מיט געבויגענע קעפ, א טיעפער צער און טרויער האט ארויסגעקוקט פון זייערע אויגען.

— פאטער, אה, ליעבער פאטער, זיי אונז מוחל!

— מיינע קינדער! — האט זיך דער נביא אפגערופען מיט א שוואכער שטימע, — איך ווייס אז איהר האט געזינדיגט צו גאט... איהר זייט גיט געגאנגען די וועגען פון אייער פאטער... איך האב אייך פאר שופטים געמאכט, געמיינט האב איך אז איהר וועט פארטזעצען צו דיענען אונזער פאלק מיט גערעכטיגקייט און יושר... און די נבואה פון גאט וועט אויך רוהען אויף אייך, מיינע קינדער... אבער איך האב זיך באלד איבערצייגט אין מיין טעות... ביידע זייט איהר ארונטער פון דרך הישר... איהר האט בלויז אין זינען געהאט צו פארמעהרען אייער געלד, צו פארגרעסערען אייער פארמעגען... איהר האט גענומען שוחד און פארצויגען גערעכטיגקייט... איהר האט בעשולדיגט דעם צדיק און גערעכט געמאכט'דעם רשע... דאס פאלק האט געוואוסט פון אייערע קרומע וועגען, און די זקנים זיינען צו מיר געקומען און מיר געזאגט: "דו ביזט אלט, און דיינע קינדער געהען נישט אין דיינע וועגען, דאריבער מאך איבער אונז א קעניג"... איך האב געזעהן אז זיי זיינען גערעכט און איך האב געמאכט שאול'ן פאר קעניג איבער זיי... גאט איז אבער מיט שאול'ן נישט צופרידען, און איך האב דאריבער געזאלבט דוד'ן, דעם זוהן פון ישי, און ער וועט קעניגען נאך זיין טויט... איהר מוזט זעהן צו זיין געטריי צו דוד'ן... איך בין אייך מוחל, און אויב איהר וועט תשובה טהאן מיט אייער גאנצען הארצען, וועט אייך אונזער פאטער אין הימעל אויך מוחל זיין. זאגט איהר צו אייער פאטער תשובה צו טהאן און פארריכטען אייערע וועגען?

יואל און אביה האבען געוויינט ווען שמואל האט צו זיין גערעדט.

"מיר האבען זיך בענארישט, פאטער! — האט יואל זיך אפגערופען, — מיר זאגען דיר אבער צו אז מיר וועלען פארריכטען אונזערע וועגען".

"בעט גאט פאר אונז, ליעבער פאטער, — האט אביה געוויינט, — זאל ער אונז מוחל זיין. מיר טהוען תשובה מיט'ן גאנצען הארצען".

— קומט צו נעהענטער צו מיר, מיינע זיהן, — האט זיך שמואל אפגערופען, — איך וועל אייך געבען מיין לעצטע ברכה.

זיי זיינען צוגעקומען נעהנטער צו שמואל'ס בעט, און זיך ארונטערגעבויגען. שמואל האט ארויפגעלייגט זיינע ציטערנדע הענד אויף זייערע קעפ און זיי געבענשט: "זאל אונזער פאטער אין הימעל רייניגען אייערע זינד... ווייס ווי שנעע זאלען אייערע הערצער ווערען... איהר זאלט פון היינט אן טהאן גערעכטיגקייט און איהר זאלט זוכה זיין צו זעהן די דערהויבונג און גרויסקייט פון אונזער גאנצען פאלק ישראל".

אפגערופען, — האב איך און מיינע ברידער ארומגערייזט דעם גאנצען געגענד און איך האב נישט געפונען קיין בעסערען פלאץ ווי אין כרמל נעבען דער שטאדט מעון. דארטען געפינט זיך א בארג, וואו מען קען זיך גוט בעפעסטיגען.די לאנד ארום יענער געגענד איז פרוכטבאר און די פאשע איז זעהר גוט...

— און ווער זיינען די מענשען פון יענעם געגענד? — האט דוד געפרעגט. — וועלען זיי אונז אויפנעמען אלס פריינד, אדער אלס שונאים... און טאן ווי די זיפים האבען צו אונז געטאן.

די מענשען שיינען צו זיין זעהר שטילע און בעשיידענע. גאט האט זיי געבענשט מיט רייכטום, און אין דער שטאדט מעון געפינט זיך דער רייכסטער מאן פון גאנץ דרום יהודה, זיין נאמען איז נבל; ער פערמאגט דריי טויזענד שעפסען, טויזענד ציגען און קיה, אקסען, פערד און אייזלען אהן א צאהל. און איך בין זיכער, אז מיר וועלען ארויסווייזען אונזער פריינדליכקייט צו זיינע מענשען, וועט אונז דער רייכער מאן דערפאר באלוינען אין א צייט פון נויט.

— גוט! — האט זיך דוד אפגערופען. — מיר וועלען געהן אהין צו דער שטאדט כרמל.

ווען אלע זיינען געווען גרייט צו דער רייזע, האט יואב אוועקגערופען דוד'ן און איהם עפעס איינגערוימט אין אויער.

— דו האסט רעכט! — האט דוד געזאגט און גלייך צוגערופען גד און נתן, די צוויי נביאים, און זיך צו זיי אפגערופען:

— איהר האט מיר אנגעטאן גרויס כבוד מיט דעם, וואס איהר זייט געקומען צו מיר. אבער יואב, דער הויפט פון מיינע מענשען, האט מיר נאר וואס אויפמערקזאם געמאכט ווענען עפעס, וואס איז מיר ביז יעצט נישט איינגעפאלען.

— וואס איז?! — האבעןביידע מיט אמאל אויסגערופען.

— אייך איז דאך בעוואוסט, ווי דער קעניג האט זיך אפגערעכענט מיט אלע כהנים פון נוב, צוליעב דעם, וואס דער כהן גדול אחימלך האט מיר איבערגעגעבען גלית'ס שווערד, ער האט אלעמען אהן רחמנות אויסגעשלאכטעט... יעצט, שטעלט זיך פאר, אז שאול וועט זיך דערוויסען, אז די עלטסטע און חשוב'סטע פון די בני־הנביאים האבען זיך אנגעשלאסען אין דעם לאגער פון זיין שונא, וועט ער געוויס אויסלאזען זיין כעס אויף אלע בני־הנביאים און ער קען נאך צו זיי טאן, ווי ער האט געטאן צו די כהנים פון נוב... דעריבער גלויב איך, אז עס וואלט געווען א סך זיכערער פאר אייך און די איבעריגע בני־הנביאים, ווען איהר קעהרט זיך אום צוריק קיין רמה... ווייל די פעראנטווארטליכקייט וואס איהר און איך נעמען אויף זיך, איז זעהר גרויס... מיר האבען קיין רעכט נישט איינצושטעלען די לעבענס פון די בני־הנביאים אין געפאהר.

— יא, מיין האר, — האט זיך גד אפגערופען. — ווען דער קעניג זאל זיך דערוויסען אז מיר געפינען זיך דא מיט דיר, קען ער זיך נאך נוקם זיין אין אלע בני־הנביאים.

— מיר געהן גלייך צוריק! — האט נתן דער נביא געזאגט. — מיר

צוזאמען מיט דוד'ן זיינען אין עין גדי אויך אנגעקומען די צוויי בע־וואוסטע תלמידים פון שמואל'ן, גד און נתן, וועלכע זיינען פעררעכענט גע־ווארען די חשוב'סטע צווישען אלע בני־הנביאים.

לכתחילה, ווען זיי האבען פארגעלעגט פאר דוד'ן, ער זאל זיי מיט־נעהמען צו זיך, האט דוד זיי שטארק אפגערעדט:

— פאר וואס זאלט איהר פערלאזען אייערע היימען, וואו איהר זייט רוהיג און זיכער, וואו איהר קענט לערנען דעם פאלק די לעהרע פון אונ־זער הייליגער תורה, און געהן וואנדרען מיט מיר? — האט ער זיי גע־זאגט. — איך און מיינע מענשען זיינען אימער אין געפאהר. אפילו ווען עס זאל אונז געלינגען אויסצוהיטען זיך פון שאול'ן, ליידען מיר אפט הונ־גער און דורשט. מיר וואנדרען פון דארף צו שטאדט און ווער וויים ווי לאנג מיר וועלען קענען פערבלייבען אין אונזער לאנד.

— מיר וועלען דיך נישט פאלען צו לאסט, — האט נתן דער נביא גענאגט. — איך און גד זיינען נאך שטארק און וועלען צוזאמען מיט דיינע מענשען קעמפפען נעגען דיינע שונאים.

— ביים גאנצען פאלק ביזטו געעהרט און געאכטעט, — האט גד דער נביא אויסגערופען — און ווער נאך קען מעהר אפשאצען דיין גרויסקייט און וויכטיגקייט, ווי מיר, די בני־הנביאים, דעריבער בעט איך דיך, מיין האר, ערלויב דאך אונז אנצושליסען זיך צווישען דיינע דינער.

— אויב דאס איז אייער ווילען, — האט דוד געענטפערט, — בין איך נישט דאגעגען. נאר דאך גלויב איך, אז איהר קענט ברענגען פיעל מעהר נוצען צו דער ישיבה פון רמה און צו די בני־הנביאים, וועלכע זיינען יעצט, נאך שמואל'ס טויט, געבליבען ווי עלענדע יתומים.

ווען דוד איז אנגעקומען מיט די צוויי נביאים אין עין־גדי, האט ער געפאסט און געטרויערט נאך דעם בעליעבטען נביא.

יואב איז געווען זעהר אומצופריעדען, וואס די צוויי נביאים זיינען אנ־געקומען אין דוד'ס לאגער. ער איז געווארען עטוואס אייפערזיכטיג, טאמער וועט דוד זיי שענקען מעהר אויפמערקזאמקייט ווי איהם און זיינע ברידער... אבער ער האט דערווייל גאר נישט גערעדט.

נאך איינינע טעג זיינען זיי געווען אין עין־גדי, און דוד האט צוזאמענ־גערופען זיינע מענשען און מיט זיי זיך בעראטען וואס ווייטער צו טאן.

— לענגער טארען מיר דא נישט פערבלייבען, — האט דוד זיך אפ־גערופען. — יעצט, אז שמואל איז געשטארבען, וועט דעם קעניג קיין זאך נישט אפהאלטען זיך אפצורעכענען מיט מיר. און כאטש ער האט מיט מיר געשלאסען פריעדען, האט מיר די ערפאהרונג געלערענט, אז מען קען זיך אויף דעם שטארק נישט פערלאזען... קיינער קען נישט פאראויסזאגען ווען דער "רוח רעה" וועט אויף איהם אנקומען.... און אזוי ווי ער וויים וואו מיר געפינען זיך, קען ער גאר פלוצלונג אונז בעפאלען און אונז אלעמען פערטיליגען. דעריבער איז בעסער, אז מיר זאלען פון דאנען בעצייטענס אפ־טרעטען.

— אין דער צייט ווען דו ביזט געווען אין רמה, — האט זיך יואב

בשלום און אין שלוה, ביז גאָט האָט מיר געשטראָפט און מיין ליעבע פרוי פון מיר אוועקגענומען... דאַן איז פאַר מיר פּלוצלונג די זון אויסגעלאָשען געוואָרען... דריי קינדער האָט זי מיר געבאָרען, גאַנץ יונג זיינען זיי נאָך געוועזן און שוין זיינען זיי געבליבען אָהן א מוטער...

— אָבער ווי אַזוי קומסטו אהער, אין מעון? — האָט איהם דוד גע־פרעגט. — פאַרוואָס האָסטו פערלאָזען גלעד און געקומען אהער?

— ווען נחש, דער קעניג פון עמון, האָט אונז גענומען דריקען, האָבען א סך פערלאָזען דאָס לאַנד גלעד און אריבערגעגאַנגען דעם ירדן צו וואוינען צוזאַמען מיט די איבעריגע שבטים, און איך האָב אויך געוואָלט טאָן דאָס זעלבע... אין דער שטאָדט יבש־גלעד האָב איך געהאַט אַן אָרימען קרוב מיט'ן נאָמען דניאל און זיין טאָכטער אביגיל, האָבען זיי מיר אָפּגערעדט דאָס צו טאָן... שפּעטער אָבער, ווי דיר איז בעוואוסט, האָט נחש בעלאַגערט די גאַנצע שטאָדט יבש־גלעד און געוואָלט יעדען אויסשטעכען זיין רעכטע אויג, ביז וואַנען שאול איז געקומען מיט זיין אַרמעע און פערניכטעט די מחנות פון עמון און געבראַכט א גרויסע ישועה פאַר אַלע איינוואוינער פון גלעד. צווישען שאול'ס סאָלדאַטען איז געוועזן דער רייכער נבל, ער האָט זיך פער־ליעבט אין אביגיל'ן און האָט מיט איהר חתונה געהאַט אין יבש־גלעד און איהר געבראַכט אהער צוזאַמען מיט איהר פאָטער. אין א קורצער צייט אַרום איז דניאל צו מיר געקומען און מיר געבעטען איך זאָל מיטפאָהרען מיט איהם נאָך מעון. אַזוי ווי אין גלעד האָב איך קיין קרובים נישט געהאַט, און זיך דאָרט עלענד געפיהלט, האָב איך צוגעשטימט. איך האָב פערקויפט מיינע גיטער און זיך בעזעצט אין מעון... אָ, ווען איך זאָל געוועזן וויסען וואָס פאַר א מענש אָט דער נבל איז, וואָלט איך אהער קיינמאָל נישט געקומען...

— האָט דיר נבל דען שלעכט בעהאַנדעלט? — האָט דוד געפרעגט ברזילי'ן.

— איך בין אַנגעקומען אין מעון מיט א ביסעל געלט און בהמות, האָט ער עס פון מיר גלייך אַרויסגעקראַגעו, און דערפאַר האָט ער מיר געמאַכט פאַר דעם אויפזעהער איבער אַלע זיינע פאַסטוכער, — האָט ברזילי געענטפערט מיט א זיפץ. — נישט לאַנג האָט עס גענומען ביז וואַנען איך האָב אויסגע־פונען וואָס פאַר א שלעכטער מענש נבל איז... ער איז אַזוי קאַרג, אַז ער פערגינט קיינעם נישט א ביסען ברויט... ער בעהאַנדעלט זעהר שלעכט זיינע דיענער און אפילו צו זיין אייגענער פרוי, צו אביגיל'ן, איז ער קאַרג... זי איז דאָך א זעלטענע שעהנהייט, פיעלע רייכע יונגע לייט האָבען איהר געוואָלט, און צום סוף איז די שעהנע גוטע אביגיל אריינגעפאַלען אין די הענט פון אַזא שלעכטען מאַן... איהר פאָטער, דניאל, האָט זיך באַלד אַרומגעזוהען, אין וועמענס הענט ער האָט איבערגעגעבען זיין טאָכטער און האָט זיך שטאַרק דערפון גענומען צום האַרצען, ביז וואַנען ער איז געשטאָרבען פון עגמת־נפש. מיינע דריי זיהן האָבען נישט געוואָלט פערבלייבען מיט איהם אַן איבעריגען טאָג און זיי האָבען זיך אַנגעשלאָסען אין שאול'ס אַרמעע, די זעלבע וואָך ווי מיר זיינען אַנגעקומען אין מעון...

— איך האָב געהערט פון איינעם פון די פאַסטוכער, אַז נבל וועט אין גיכען פייערען דאָס שערען פון די וואָל, — האָט דוד געזאָגט, — און ווי

שטעלען ווירקליך די לעבענס פון אונזערע ברידער אין סכנה... שלום, דוד! זאָל אונזער פאָטער פון הימעל דיר שיקען זיין ברכה און זאָל די נבואה פון דעם נביא שמואל אויף דיר מקוים ווערען... זיי וויסען, אז מיר און די איבעריגע בני־הנביאים זיינען אימער גרייט דיר און דיינע מענשען צו דינען... איך זעה בנבואה, אז דו וועסט נאָך קעניגען איבער אלע שבטים. שטארק זיך און פערליער נישט דיין מוטה.

דוד האָט זיי בעדאנקט, זיך מיט זיי געזעגענט, אוועקגעשיקט זיי בשלום אהיים, נאָך רמה, און אליין איז ער אוועק מיט זיינע מענשען נאָך כרמל, נעבען דער שטאָדט מעון. זייערע געצעלטען האָבען זיך געצויגען ביז דעם מדבר פארן.

ווען זייער שפּייז האָט געהאלטען ביים אויסגעהן, האָט דוד אויסגעקליבען די שטארקערע צווישען זיינע מענשען און איז מיט זיי ארונטערגעגאנגען טיעפער נאָך דרום, וואו ער פלעגט בעפאלען די ווילדע וואנדערענדע שבטים, וועלכע פלעגען דריקען די אידען. ער פלעגט זיי פערניכטען און צונעמען זייער שפּייז... ארום צוויי הונדערט מענשען פלעגט דוד אימער צו איבערלאָזען אכטונג צו געבען אויף די כלים און די געצעלטען...

זינט דוד און זיינע מענשען האָבען זיך בעזעצט נעבען מעון, האָבען די דאָרטיגע איינוואָהנער זיך געפיהלט א סך רוהיגער און זיכערער. פריהער האָבען זיי א סך געליטען פון איבערפאלען פון רויבער־באנדעס, וועלכע פלעגען בעפאלען ווי די היישעריקען די פעלדער און פערניכטען די תבואה און רויבען די בהמות פון די פאסטוכער... יעצט, אבער, האָט דוד׳ס ארמעע אנגעוואָרפען א שרעק אויף די באנדעס און זיי האָבען גענומען ווייכען פון יענעם געגענד. גליקליכער פון אלעמען האָבען זיך געפיהלט די פאסטוכער און די ערד־ארבייטער פון נבל, דעם רייכסטען מאן אין מעון. אזוי פיעל שאָף און רינדער האָט זייער האר פערמאָגט, און זיי האָבען זיך געמוזט בעגנוגענען מיט א בעגרעניצטע שטיק לאנד, ווייל זיי האָבען מורא געהאַט ווייטער צו געהן צוליעב די איבערפאלען פון די רויבער־באנדעס. אבער איצטער האָבען זיי געפיהרט די בהמות צו דער פאשע ביז דעם מדבר... זיי האָבען זיך בעפריינדעט מיט דוד׳ס מענשען און האָבען מיט זיי פערבראכט אין פעלד.

דער הויפט און עלטסטער פון נבל׳ס אלע פאסטוכער איז געווען ברזילי פון גלעד. און מיט איהם איז דוד זעהר בעפריינדעט געוואָרען. שטונדענלאנג פלעגען זיי זיצען צוזאמען, פערברייננגען און ריידען.

דוד האָט זעהר ליעב געהאט צו הערען ווי ברזילי דערצעהלט פון זיינע פערגאנגענע יאָהרען...

— איך בין שוין יעצט ארום זעכציג יאָהר אלט, — האָט ברזילי געזאָגט צו דוד׳ן. — איך געפין זיך דאָ אין מעון שוין באלד צעהן יאָהר. דאָך בענקט זיך מיר זעהר שטארק נאָך דעם לעבען פון מיין דאָרף אין גלעד... גליקליכע יאָהרען זיינען יענע געווען... דאָן האָבען נאָך די עמונים נישט געוואָגט אונז צו דריקען... די לאנד אויף יענער זייט ירדן איז א סך פעטער און בעסער. די פאשע איז זעהר גוט... זעלטען איז דאָרט אן אָרימאן געווען. איך בין דאָרט נישט איבעריג רייך געווען, אבער איך האָב זיך געלעבט

— א באנדע רויבער פון די גשורים זיינען מיר בעפאלען אויפ'ן וועג און האבען ביי מיר אוועקגערויבט דעם גאנצען וואגען וואל... איך האב זיך קוים מיט מיין לעבען גערעטעט... זיי געפינען זיך נאך אויפ'ן וועג און לויערען אויף די איבעריגע פאסטוכער.

— לאמיר אריבערגעהן צו דוד'ן און איהם דערצעהלען וועגען דעם; נישט איין מאל האט ער און זיינע מענשען אונז גערעטעט פון די רויבער'ס הענט...

דער בערויבטער פאסטוך איז מיט נאך איינעם אוועק צו דוד'ס מחנות און איהם איבערגעגעבען וואס עס האט פאסירט.

דוד און זיינע מענשען האבען אנגעגורט זייערע שווערדען און זיך גענומען נאכיאגען נאך דער רויבער־באנדע, ביז זיי האבען זיי דעריאגט אין פיעלע פון זיי געטויטעט. די איבעריגע זיינען זיך צולאפען, איבערלאזענדיג די וואל אין אלעס וואס זיי האבען גערויבט הינטער זיי. דוד האט געהייסען טרייבען די אייזלען מיט די וואל צו די טויערען פון מעון.

— די וואל געהערט צו אונז! — האבען אייניגע פון דוד'ס מענשען זיך אפגערופען. — מיר האבען זיי צוגענומען פון די רויבער מיט אונזער שווערד... מיר נויטיגען זיך יעצט אין וואל...

— ניין, — האט דוד זיך אפגערופען. — דאס איז גערויבט געווארען פון א אידען, און אז גאט האט אונז געהאלפען און די רויבער איבערגעגעבען אין אונזערע הענט, מוזען מיר די רויב צוריקקעהרען צו דעם אייגענטימער.

דוד האט צוגעפיהרט די וואל צו די טויערען פון שטאדט און זי איבערגעגעבען צו דעם בערויבטען פאסטוך און זיך אומגעקעהרט מיט זיינע מענשען צו זייער לאגער.

דריי טעג זיינען פאראיבער און דוד און זיינע מענשען האבען אנגעפאנגען הונגערען. יואב, אבישי און עשהאל און דוד'ס ברידער זיינען געקומען צו דוד'ס געצעלט זיך צו בעראטען וואס צו טאן.

— אונזער געלט איז שוין אויסגעגאנגען, — האט אליאב זיך אפגערופען, — מיר האבען שוין נישט מיט וואס צו קויפען עסענווארג.

— און די באנדעס פון גשור און עמלק קומען שוין אויך מעהר נישט אין אונזערע גרעניצען, — האב יואב צוגעגעבען. — זיי ווייכען אונז אויס... מיר וועלען מוזען טאן עטוואס צו שטילען אונזער הונגער..

— איך האב נאך אלץ געהאפט און געווארט, — האט זיך אבישי אפגערופען, — אז נאכדעם ווען נבל וועט אויסגעפינען וואס מיר האבען געטאן פאר איהם, וועט ער אונז געווים מיט עפעס מהנה זיין... און יעצט איז שוין דריי טעג ווי מען עסט און מען טרינקט דארט ביי נבל'ן און אז אונז האט ער אינגאנצען פערגעסען...

— אויף איהם וואונדערט זיך מיר נישט אזוי שטארק, — האט זיך אבינדב אפגערופען. — ער איז דאך בעוואוסט אלס קארגער מענש און וואלט גלייכער געשטארבען, איידער ער זאל אימיצען געבען... איך קען אבער נישט פערשטעהן, פארוואס זיין פרוי, אביגיל, בעהאנדעלט אונז אזוי... איך האב געהערט, אז זי איז זעהר גוטהערציג...

עס ווייזט אויס, ווארטען אלע אויף דיעזען יום־טוב מיט גרויס אומגעדולד.

— בלויז אויף דיעזען יום־טוב נעמט ער אראפּ זיין ,איט פון הארצען און מאכט א פיינעם מאַלצייט פאר אלע זיינע בעדיענער... — האט ברזילי געשמייכעלט. — און איך קלייב אויס גראדע די צייט פון וואָל־שערען, צו בעזוכען מיינע קינדער אין גבעה...

— דיינע זיהן געפינען זיך אין דער הויפּט־שטאָדט גבעה? — האָט דוד געפרעגט.

— פאר די לעצטע עטליכע יאָהר געפינען זיי זיך אונטער יונתן׳ס אויפזיכט... אָבער דו, מיין פריינד, מעגסט זיכער זיין, אז איך וועל וויסען ווי צו היטען מיין צונג... איך וועל א וואָרט נישט דערמאָנען וועגען דיר, אפילו צו מיינע קינדער, — האָט ברזילי געזאָגט, פערשטעהענדיג צו וואָס דוד ציעלט מיט זיין לעצטער פראגע, — איך האָב ליעב דעם קעניג שאול, אָבער צו דער זעלבער צייט ווייס איך, ווי אומגערעכט ער איז צו דיר... איך ווייס, אז ער איז געווען אין דיינע הענט בעת ער איז לעצטענס געגאנגען דיך זוכען כדי דיך צו טויטען... דו האָכט אלעמען געוויזען דיין גרויסע נאָבעלע הארץ, ווען דו האָסט דיין שונא אין לעבען נישט אָנגעריהרט... יאָ, גאָט וועט דיר דערפאר בעלוינען... לאָמיר אויך האָפען, אז דער האר פון דער וועלט וועט אויסהיילען דעם קעניג פון זיין בייזען גייסט, פון זיין מרה־שחורה. און ער וועט דיך אויפהערען רודפ׳ן אומזיסט און אומנישט. מיר, די גלעדים, וועלען קיינמאָל נישט פערגעסען די גרויסע ישועה, וואָס שאול האָט געבראכט צו דער שטאָדט יבש־גלעד... ווען העלדישקייט האָט בעגייסטערט און בעצויבערט אלע איינוואָהנער פון גלעד... אָבער אזוי האָט דיין העלדישקייט געגען גלית׳ן בעגייסטערט און גליקליך געמאכט אונזער גאנצען פאָלק... זיכער פערדיענסט דו נישט צו זיין פערוואָגעלט, געיאָגט און געפּלאָגט אין דער פרעמד... אָבער, מיין זוהן, פערליער נישט די האָפנונג, גאָט וועט דיר פאר אלעם בעלוינען.

— איך דאנק דיר פאר דיינע טרייסט־ווערטער, — האָט דוד געדריקט ברזילי׳ס האנט, — זיי ערמוטיגען און ערפרישען מיך.

מיט איינינע טעג שפּעטער האָט זיך אָנגעפאנגען דאָס שערען פון וואָל אין נבל׳ס פעלדער. נבל האָט געמאכט א מאָלצייט פאר אלע זיינע קנעכט, און ווען די גאנצע וואָל איז צונויפגעזאמעלט געוואָרען, האָט ער ערלויבט יעדען צו עסען און צו טרינקען וויפיעל זיין הארץ געלוסט.

די פאסטוכער און דיענער האָבען שוין מיט גרויס אומגעדולד געווארט אויף דער שטונדע, ווען אלע פאסטוכער וועלען קומען מיט זייערע אייזלען אָנגעלאָדען מיט וואָל... זיי זיינען אלע געווען זשעדנע פאר א גוטען מאָלצייט... נעבען דער שטאָדט מעון האָבען זיך אלע דיענער געדאַרפט בעגעגענען און מיט פולע וועגען מיט וואָל פלעגען זיי צוזאמען אריינפאָהרען אין שטאָדט.

איין וואָגען נאָכ׳ן צווייטען איז אָנגעקומען ביי די טויערען פון שטאָדט און געבליבען ווארטען אויף די איבעריגע... פלוצלונג איז א פאסטוך געקומען צולויפען א פערסאָפּעטער און א צושראָקענער און קוים אָפּכאָפּענדיג זיין אָטעם האָט ער דערצעהלט:

פאסטוכער, מיר האבען זיי בעשיצט פון רויב־אנפאלען, ווי אויך פון חיות, מיר האבען זיי ניט פערשעהמט און נישט בעליידיגט, און מישט דריי טעג צוריק האבען מיר אפגעראטעוועט דיין גאנצע וואל פון רויבערשע הענט... דו קענסט אויך פרעגען דיינע יונגען און זיי וועלען דיר זאגען צי אלעס איז אמת וואס מיר האבען דיר דערצעהלט... און מיר זיינען געקומען צו דיר צו דיין יום־טוב און בעטען ביי דיר אונז צו געבען וואס דיר וועט זיך מאכען ביים האנד, צו דיינע קנעכט און צו דיין זוהן דוד".

— מיר געפעלט נישט דער צו־ווייכער טאן, וואס דו הייסט די יונגען אננעמען צו נבל'ן... עס וועט אויסקומען, אז מיר קומען צו איהם בעטלען, — האט יואב געזאגט צו דוד'ן. — ער דארף איינמאל פאר אלע מאל וויסען, אז מיר פאדערען וואס אונז קומט.

— דיין האסטיגקייט, יואב, וועט דיר צו גארנישט ברענגען — האט איהם דוד געענטפערט. — א ווייכער, צערטליכערווארט איז פיעלע מאל שטארקער ווי דער שארפסטער שווערד. געהט, מיינע יונגען, און רעדט צו נבל'ן ווי איך האב אנגעזאגט.

די צעהן יונגען פון דוד'ס מענשען זיינען אוועקגעגאנגען אין שטאדט מעון. ווען זיי האבען זיך דערנעהנטערט צו נבל'ס וואהנונגען, האט צו זייערע נאז־לעבער דערגרייכט דער ריח פון געבראטענע שעפסען און פון אנדערע מאכלים... דאס האט צורייצט זייער אפעטיט און זיי האבען מיט גרויס אומ־געדולד געווארט דאס מען זאל מעלדען זייער קומען צו נבל'ן.

א היבשע ווייליע האט געדויערט ביז וואנען נבל איז צו זיי ארויסגע־קומען... ער האט אויף זיי געווארפען א בייזען און שפאטישען בליק און בע־טראכטענדיג זיי פון אונטען ביז אויבען, האט ער אויסגערופען מיט צארן:

— וואס פערלאנגט איהר?!

— אונזער האר, דוד, האט אונז צו דיר געשיקט, — האט זיך אפגע־רופען עשהאל, וועלכער איז געווען איינער פון די צעהן יונגען. ער האט איהם איבערגעגעבען אלעס וואס דוד האט זיי אנגעזאגט.

— אזוי גאר! אייער האר דוד האט אייך געשיקט בעטען ביי מיר ברויט! — האט נבל פערקרימט זיין פנים מי טכעס. — ווער איז ער דאס, אט דער דוד! ווער איז ער דאס, דער זוהן פון ישי! א קנעכט! אן ענט־לאפענער קנעכט פון זיין האר! היינטיגע צייטען זיינען פאראן פיעלע אומ־ווירדיגע קנעכט, וועלכע ענטלויפען פון זייערע הארען... ער איז אין דעם קיין יחסן נישט!

— אבער מיר האבען דאך דיינע וואל פון די רויבערס הענט גערע־טעט!

— ווער פערלאנגט עס פון אייך! מיינע קנעכט קענען אליין בעשטעהן צו קעמפפען נעגען רויבער... ווער בעט אייך קומען צו מיינע פעלדער? ווער פערלאנגט פון אייך איהר זאלט העלפען מיינע פאסטוכער. זיי קריגען ביי מיר זייער שפייז און קליידונג פאר זייער ארבייט, וואס זיי מוזען טהאן אליין... פאר וואס זייט איהר אנגעקומען ווי הייששריקען ארום מיינע גרעניצען... דאס דארף מען האבען א חוצפה צו פערלאנגען פון מיר, איך זאל אפגעבען מיין ברויט און וואסער, די פלייש פון מיינע שאף, וועלכע איך האב אנגע־

— אויב זי איז גוטהערציג, ווייס איך נישט, — האָט זיך עשהאל אָפּגערופען, — אָבער אז זי איז וואונדער־שעהן, אין דעם בין איך זיכער... ביי א צופאל האָב איך איהר פון ווייטען בעמערקט... יאָ, זי איז בעצויבערענד שעהן און יונג...

— וואָס קומט אונז אַרויס אז זי איז שעהן! — האָט שמה געזאָגט — ווען זי בעהאנדעלט אונז זעהר מיאוס... וואָס מיר האָבען געטאָן פאר איהר מאַן און פאר איהר רייכטום... מיר האָבען זייערע שאָף געהיט בעסער ווי אונזער אייגענע... מיר האָבען קיין האָר אויף זיי נישט געלאָזט פאלען... און יעצט, זיי אלע עסען און טרינקען דאָרטען, זיי פערברענגען און הוליען, און אונז איגנאָרירען זיי אין גאנצען... מיר הונגערען און דורשטען דאָ, מיר שמאַכטען אין דעם הייסען טדבר...

— איך האָב אביגיל'ן נאָך קיינמאָל נישט געזעהן, — האָט זיך דוד אָפּגערופען — דאָך בין איך זיכער, אז זי איז אין דעם נישט שולדיג... ברזילי האָט מיר דערצעהלט ווי שטארק די גוטע אביגיל ליידט פון נבל'ס קארגשאפט... זי ליידעט און שוויגט... וואָס קען זי טהאָן, ווען ער דערלאָזט נישט אז אימיצער זאָל עפּעס געניסען פון זיין פארמעגען?

— אָבער מיר האָבען דאָך עס פערדיענט! — האָט יואב אויסגערופען מיט ערביטערונג. — די גאנצע צייט וואָס מיר האָבען זיך געפונען מיט זיינע פאסטוכער אין כרמל, האָט קיין איינציגע שאָף פון זיי נישט געפעהלט... מיר האָבען פערטריבען די רויבער־באנדעס פון דעם גאנצען געגענד... מיר האָבען די פאסטוכער און ערד־ארבייטער געהאָלפען אין זייער ארבייט... ניין, מיר פערלאנגען פון איהם נישט קיין צדקה; מיר פאָדערען וואָס עס קומט אונז!

ווען מיר וואָלטען מיט דריי טעג צוריק נישט פערטריבען די רויבער־באנדע פון גשורים, וואָלטען זיי דאָך די גאנצע וואָל פון זיינע פאסטוכער אוועקגערויבט, — האָט אבישי געזאָגט. — יאָ, ווען נישט מיר, וואָלטען זיי דען יעצט געפייערט דעם יום־טוב פון וואָל־שערען?!

— עס איז מעגליך, אז מיר זיינען איהם אינגאנצען ארויס פון זינען, — האָט זיך דוד אָפּגערופען. — אָט וועלען מיר אויסקלייבען צעהן יונגען און איהם שיקען א בעגריסונג צו זיין יום־טוב און דרך־אגב איהם דערמאָנען וואָס מיר האָבען פאר איהם אויפגעטאָן און איהם זאָגען וואָס מיר פערלאנגען...

— גוט! — האָבען אלע צוגעשטימט. דוד האָט אויסגעקליבען צעהן יונגען און זיי אוועקגעשיקט צו נבל'ן.

— אַזוי זאָלט איהר צו איהם ריידען, — האָט זיי דוד אָנגעזאָגט: „א שלום־גרוס צו דיר פון דוד'ן און זיין אַרמעע, שלום צו דיר, שלום צו דיין הויז־געזינד און שלום צו אלעס וואָס דו פערמאָגסט... מיר האָבען געהערט, אז דו פייערסט יעצט דעם יום־טוב פון וואָל־שערען... דעריבער זיינען מיר יעצט צו דיר געקומען בעגריסען אין נאָמען פון אונזער האר דוד, דער זוהן פון ישי פון בית־לחם, זאָל גאָט געבען אז דו זאָלסט דערלעבען איבער א יאָהר און ווייטער פייערען דעם יום־טוב... מיר זיינען דיר אויך געקומען דערמאָנען, דאָס מיר האָבען זיך די גאנצע צייט געפונען צוזאמען מיט דיינע

— געפינט זיך דיין הארינטע, אביגיל, אין געצעלט? — האט דער פאסטוך זיך אפגערופען צו איינע פון די דינסטען, וועלכע איז נאר וואס ארויס פון געצעלט.

די דינסט האט איהם אנגעקוקט מיט שפאט און פעראכטונג.

— איז דיר דען ווינציג דער מאלצייט וואס דו האסט געקראגען, אז דו זוכסט ארויסצוקריגען נאך א חלק פון אונזער גוטער הארינטע? — האט זי איהם געזאגט, — אבער דעם מאל וועסטו גארנישט קריגען, ווייל אונזער הארינטע ווייסט אז יעדער פון אייך האט געקראגען דאס זעלבע וואס מיר האבען געקראגען... און בלויז אזעלכע פרעסער ווי דו זיינען נישט צופרידען און זוכען ארויסצוקריגען פון אונזער הארינטע נאך א מאלצייט!...

— דיין צונג איז שארפער און שטארקער ווי מיין אפעטיט, — האט דער פאסטוך איהר געענטפערט, — אבער דיזען מאל האסטו מיר אומזיסט חושד געווען, — איך האב אפילו מיין אייגענעם מאלצייט נישט געענדיגט עסען און בין אהער געלאפען צו מיין הארינטע, ווייל די זאך וואס איך האב איהר צו מעלדען איז פון גרויס וויכטיגקייט. נו, זיי דאך אזוי גוט, און זאג אן דיין הארינטע אז איינער פון די פאסטוכער וויל ריידען א פאר ווערטער צו איהר.

— נו, אדרבא, זאג מיר וואס איז דאס אזוינס, למשל, וואס דו האסט איהר צו זאגען, — איז די דינסט עטוואס ווייכער געווארען, — אויב דאס איז א סוד, מעגסטו מיר אויך דערצעהלען. איך קען דיר פארזיכערען אז איך וועל מיט קיינעם דערפון נישט ריידען.

— הער אויף דיינע פוסטע רייד! — איז דער פאסטוך אומגעדולדיג געווארען, — אויב דו וועסט נישט גלייך אריינגעהן און מעלדען דיין הארינטע אז איך וויל מיט איהר ריידען, וועל איך אליין אריינגעהן אהין!

— אט געה איך! אט געה איך! — האט די דינסט געזאגט מיט א שמייכעל און אריין אין געצעלט.

אין א ווײַלע ארום איז ארויסגעקומען אביגיל. אויף איהר פנים האט זיך באוויזען א ליעבליכער שמייכעל... — מסתמא ווידער א קלאגע געגען איהר מאן'ס קארגשאפט, — האט זי געטראכט און איז צוגעגאנגען צום פאסטוך און איהם געפרעגט וואס ער ווינשט.

— מיין הארינטע, — האט זיך דער פאסטוך פארנייגט, — איך האב דיר זעהר א וויכטיגע זאך צו דערצעהלען.

אביגיל איז מיט איהם אוועק אן א זייט און דער פאסטוך האט זיך אפגערופען:

— דוד האט נאר וואס געשיקט צעהן מענשען צו אונזער האר נבל, איהם צו באגריסען צו דעם יום טוב פון וואל שערען, און איהם געבעטען ער זאל געבען וואס ער קען פאר דוד'ן און זיינע מענשען... אבער מיין האר האט זיי שרעקליך בעליידיגט, ער האט געזידעלט זיי און דוד'ן... ער האט זיי גערופען הינט און קנעכט... דוד און זיינע מענשען האבען אונז די גאנצע צייט בלויז גוטעס געטהאן; זינט זיי זיינען נעבען אונז, האט מיט אונזערע שאף גארנישט פאסירט... און מיין הארינטע ווייס געוויס דאך ווי אזוי די גשורים רויבער זיינען אונז באפאלען און ווען נישט דוד און זיינע מענשען וואלטען זיי פון אונז אלעס אוועקגערויבט... און יעצט, האט אונזער האר, נבל, דוד'ס מענשען פון זיך

גרייט פאר מיינע ארבייטער און פאר די שערער פון מיינע שעפסען, און דאס אפגעבען צו מענשען װעמען איך קען נישט און װייס נישט... געהט און זאגט דעם אומפערשעהמטען קנעכט דוד'ן, אז אויב ער װעט מיך נישט צורוהע לאזען, װעל איך גלייך שיקען מעלדען דעם קעניג, אז דער אנטלאפענער קנעכט דוד געפינט זיך נעבען מיינע גרעניצען... און איהר, אומװירדיגע קנעכט פון א קנעכט, איהר זאלט מעהר נישט װאגען ארויפצושטעלען אייערע פיס אויף מיין באדען! װי הינט װעל איך אייך פון דאנען פערטרייבען!

די צעהן יונגען זיינען געבליבען שטעהן פערװאונדערט. זיי האבען זיך נישט געקענט פארשטעלען, אז דער מאן, װעמען זיי האבען אזוי פיעל נוצען געבראכט, זאל נישט נאר ענטזאגען זייער גערעכטע ביטע, אבער ער זאל זיי נאך אזוי שרעקליך און העסליך בעליידיגען.

— קומט, לאמיר געהן צוריק צו אונזער האר, — האט עשהאל אויסגערופען.

אלע האבען זיך גלייך אומגעקעהרט און צוריקגעגאנגען צו דוד'ן אין לאגער.

די עטליכע דיענער פון נבל'ן, װעלכע האבען געהערט װי זייער האר האט בעליידיגט דוד'ס שלוחים, זיינען אויפגעציטערט געװארען פון שרעק.

— מיר זיינען פערלארען! — האט איינער זיך אפגערופען צו די איבעריגע, װען נבל איז אריין אין הויז — דוד װעט זיך יעצט מיט אונז אלעמען אפרעכענען... אזוי פיעל גוטעס האבען זיי מיט אונז געטאן, און אונזער האר האט זיי בעצאהלט מיט אזעלכע בעליידיגונגען...

— דוד און זיינע מענשען זיינען יעצט פערביטערט און אויב עפעס זאל נישט געטאן װערען איהם איבערצובעטען, װעלען מיר נאך אלע אונזערע לעבענס פערלירען...

— װאס קענען מיר טאן? װי אזוי קענען מיר פעררעכטען דאס, װאס נבל אונזער האר האט קאליע געמאכט? װי אזוי װעט מען קענען פערגיטיגען דעם שרעקליכען אומרעכט װאס אונזער האר איז בעגאנגען געגען דוד'ן און זיינע מענשען?

— מען מוז גלייך געהן און דערצעהלען אונזער הארינטע, אביגיל'ן, װאס דא איז פארגעקומען. זי איז די איינציגע, װעלכע װעט אונז אלעמען קענען ראטעװען — האט זיך איינער אפגערופען — זי איז שעהן און קלוג און זי װעט זיכער װיסען װי אזוי אויסצומיידען אן אומגליק.

— מען דארף אבער זעהר פארזיכטיג זיין, אז נבל זאל נישט בעמערקען אז מען האט זיין פרוי דערצעהלט װעגען אלעס.

— פערלאזט זיך אויף מיר, — האט איינער פון די פאסטוכער זיך אפגערופען. — איך װעל שוין רעדען מיט אביגיל'ן און זעהן, אז נבל זאל דערפון נישט װיסען. אבער װאו געפינט זי זיך יעצט?

— אביגיל געפינט זיך אין דעם געצעלט פון די דינסטען, — האט א פאסטוך געזאגט. — איך האב נאר װאס איהר געזעהן אהין אריינקומען.

דער פאסטוך האט זיך ארומגעקוקט צי נבל בעמערקט איהם נישט און איז אװעקגעגאנגען צו אביגיל'ן:

און די דינסטען זאָלען זיך נישט איבערעסען. דו רוה זיך אָפּ, ווייל דו שיינסט מיעד צו זיין.

נבל איז עטוואס געוואָרען בערוישט פון דעם וויין וואס ער האט געטרונקען און איז אַוועקגעגאַנגען זיך צולעגען אין זיין בעטעל.

אביגיל איז גלייך ארויס פון זיין צימער, און ווען זי איז צוגעקומען צו די יונגען איז שוין אַלעס געווען פאַרטיג... זי האָט זיך געזעצט אויף אַן אייזעל און נעהייסען די יונגען רייטען מיט די אָנגעלאָדענע אייזלען פאַראויס צו דוד'ס לאַגער.

* * *

מיט גרויס אונגעדולד האָבען דוד'ס מענשען געוואַרט אויף דער צוריק־קעהרונג פון די צעהן שליחים פון נבל'ן... זיי האָבען שוין געהאט אויפגעגעסען דעם לעצטען ביסען ברויט... דער הונגער האט זיך פערשטאַרקט.

— פאַרוואָס זאַמען זיי זיך אַזוי לאַנג? — האָט יואב זיך אָפּגערופען צו דוד'ס ברידער און צו די איבריגע וועלכע זיינען געזעסען און נישט אַרונ־טערגענומען די אויגען פון דער ריכטונג פון וועלכע די שלוחים האָבען גע־זאָלט צוריקקומען.

— מיר האָבען זיך פאַרלאָזען אויף נבל'ן און דערהווייל נישט ארויסגע־גאַנצען זוכען שפייז פון אַנדערע קוואַלען, — האָט שמה געזאָגט..

— איך גלויב אַז באַלד וועלען זיי אָנקומען אָנגעלאָדען מכל־טוב, — האָט אביתר געזאָגט, — און דאַריבער טאַקע נעהמט עס זיי אַזוי לאַנג...

— איך ווייס נישט, — האָט אליאב געזאָגט, — פאַרוואָס גראָדע היינט ווען אונזער שפייז האָט זיך געענדיגט, ווילט זיך מיר עסען פריהער פאַר אַלע מאָל... אין פריהערדיגע טעג אין דער צייט האָב איך נאָך גאָר נישט געטראַכט פון עסען.

— וואס וועלען מיר אָבער טהאָן, — האָט יואב ווידער געזאָגט, — אַז אונזערע שלוחים וועלען זיך אומקעהרען מיט ליידיגע הענט...

— דו טראַכסט אימער דאָס ערגסטע, — האָט דוד זיך אָפּגערופען, — אמת, נבל איז בעוואוסט פאַר זיין קאַרגשאַפט, אָבער ער ווייס דאָך וואס מיר האָבען פאַר איהם געטהאָן... ער ווייס אַז מיר האָבען איהם אויסגעהיט פון גרויסע פאַרלוסטען... ער וועט געוויס נישט וואַגען זיי צוריקשיקען מיט ליידיגע הענט.

— און ווען אפילו ער זאָל יאָ געבען מיט זיין קאַרגע האַנט, וועט דען קלעקען פאַר אַלע מענשען פאַר אַ מאָלצייט — האָט אליאב געזאָגט, — מיר האָבען נישט גוט געטהאָן... מיר האָבען אַלע געזאָלט אהין געהן, וואָלט ער געזעהן וויפיעל ער דאַרף אונז געבען.

— מיר דאַכט זיך, אַז זיי קומען אָן! — האָט אבישי זיך אויפגעהויבען פון זיין פּלאַץ, — יאָ, זיי קומען!

אַלע האָבען זיך שנעל אויפגעשטעלט און אַנגעשטרענגט זייערע בליקען אויף יענער ריכטונג.

— מיר דאַכט זיך, אַז זיי קומען מיט ליידיגע הענט! — האָט אביתר זיך אָפּגערופען.

— זיי קומען מיט גאָרנישט!

— ליידיג זיינען זיי אוועק און ליידיג קומען זיי!

פארטריבען מיט חרפה... דוד וועט זיכער נקמה נעהמען פאר אזא באליידיגונג און אויב מיין הארינטע וועט עפעס נישט טהאן צו פארגיטיגען דעם אומרעכט וואס עס איז בענאנגען געווארען געגען דוד'ן און זיינע מענשען. זיינען מיר אלע פאר־לארען !...

א שרעק האט אנגענומען אביגיל'ן. איהר פנים איז בלאס געווארען.

— אזוי איז געוועזן נבל תשובה צו דוד'ס שלוחים ! — האט זי אויסגערו־פען מיט אנגסט. — זאג מיר שנעלער ווען האט דאס פאסירט ?

— נאר וואס, מיין הארינטע. — אויב מיין הארינטע פערלאנגט וועל איך זיי לויפען אומקעהרען. איך וועל זיי נאך זיכער דערגרייכען...

— ניין, ניין, נבל טאר דערפון נישט וויסען ! — האט אביגיל געזאגט. — איך וועל בעסער אוועקגעהן אין דוד'ס לאגער און פרובירען זיי פארגיטיגען און איינשטילען זייער כעס... שנעלער, רוף צונויף עטליכע פון די יונגען און קום צו מיט זיי. איך וועל דא ווארטען. אבער זיי זעהר פארזיכטיג נבל זאל גארנישט באמערקען.

דער פאסטוך איז אוועקגעגאנגען און אין א ווייַלע ארום זיינען צוגעקומען צו אביגיל'ן איינינע יונגען.

— האט איהר אלעם געהערט וואס פאר א תשובה מיין מאן האט געגעבען צו די מענשען פון דוד ?

— מיר האבען געהערט, אונזער הארינטע ! — שטארק ערנידריגט און באליידיגט האט ער זיי !...

— גרייט שנעלער צו די אייזלען, — האט אביגיל זיי באפוילען, — און לאדעט זיי אן מיט צוויי הונדערט לאבען ברויט, צוויי פעסער וויין, פינף צו־רעכט געמאכטע שעפסען, פינף טון געבראטענע קארן, הונדערט קעסטלעך ראזשינקעס און צוויי הונדערט קעסטלעך פייגען.

אין דער צייט ווען די פאסטוכער האבען געטהאן וואס זייער הארינטע האט זיי באפוילען, איז אביגיל אריין צו נבל'ן אין צימער און מיט א געמאכטען פרעהליכען פנים זיך צו איהם אפגערופען :

— היינט, מיין מאן, איז אונזער גרויסער יום טוב. גאט האט אונז דיזען יאהר א גרויסע שפע געגעבען... זיין ברכה האט גערוהט אין אלעם וואס מיר פארמאגען, לאמיר דאריבער דאנקען דעם באשעפער, לאמיר טרינקען וויין און זיך משמח זיין.

זי האט אנגעגאסען צוויי בעכער וויין און נבל האט געטרונקען.

— יא, מיין פרוי, — האט ער געזאגט אנפילענדיג נאך א בעכער וויין, — אלעס, אלעם געהערט צו מיר. דער יום טוב קאסט זעהר א סך געלד... מען דארף גוט אכטונג געבען אויף די קנעכט זיי זאלען צופיעל נישט עסען, ווייל זיי, די פרעסערס, וויסען דאך קיין גרענעץ ניט... א סך קימערט זיי פאר זייער האר'ס איינענטהום, די אונפערשעהמטע קנעכט... צופיעל געלד קאסט מיר אזא יום טוב... איבער־א־יאהר צום וואל שערען, וועל איך בלויז איין טאג מאכען יום טוב פאר די קנעכט. גענוג פאר זיי.. איך וועל דאמיט איינשפארען זעהר פיעל געלד.

— נעהם זיך נישט צום הארצען, מיין מאן, גאט וועט געבען דעם קומענדען יאהר וועסטו נאך רייכער ווערען, איך וועל שוין אכטונג געבען, אז די קנעכט

יואב האָט געריטען ביי דוד׳ס זייט און די פיער הונדערט מענשען האָבען זיי נאָכגעפאָלגט.

— מיר דאַכט, אז אייזלען קומען אונז אנטקעגען, — האָט דוד געזאָגט צו יואב׳ן. ווי עס שיינט, קומען זיי פון עמון.

— יאָ, אָנגעלאָדענע אייזלען קומען אָן! — האָט יואב געענטפערט, — דאָס האָט שוין נבל זיך ארומגעזעהן אז ער האָט זיך בענארישט און ער שיקט יעצט זיינע מענשען מיט די אָנגעלאָדענע אייזלען אונז איבערצובעטען! אָבער איך שווער ביי מיין שווערד, אז דאָס וועט איהם נישט העלפען. ער וועט בעצאָהלען מיט זיין לעבען פאר די באַליידיגונגען און ערנידריגונגען...

— צו שפּעט! — האָט דוד געזאָגט, — נבל וועט שטאַרבען. יעצט וועט איהם אפילו זיין גאַנצער פארמעגען אלס אויסקויף נישט העלפען.

באלד האָבען די איבעריגע מענשען אויך באַמערקט די אָנגעלאָדענע אייזלען און עס האָט זיי גענומען פרעהליכער ווערען אויפ׳ן הארצען. זיי האָבען שוין גענומען פארגעסען אָן נבל׳ן און אָן זיינע זידלערייען... זיי זיינען געווען בענומען מיט איין געדאַנק: דאָרטען, אָט דאָרטען קומען אָן אייזלען מיט עסענוואַרג פאר זיי... באלד וועלען זיי שטילען זייער הונגער...

— אָט לויפט איינער פון נבל׳ס פאסטוכער אין אונזער ריכטונג, דאָס שיקט ער איהם אונז אָנזאָגען אז נבל גיט נאָך אונזער פערלאַנג — איז עשהאל צוגעקומען צו דוד׳ן.

— מיר וועלען זיי יעצט מעהר ניט הערען! — האָט דוד איהם געענטפערט. — מיר געהען גלייך צו נבל׳ן. קיין זאַך וועט אונז יעצט נישט אָפּהאַלטען...

— מיין האר! מיין האר! — איז דער פאסטוך צוגעלאָפען צו דוד׳ן און זיך פאר איהם פארנייגט, — מיין הארינטע, נבל׳ס פרוי, אביגיל, האָט מיך פאָראויס צו דיר געשיקט אָנצוזאָגען אז זי קומט אָן און האָט זעהר וויכטיגעס מיט דיר צו ריידען.

— און וואו איז זי פריהער געווען! — האָט דוד אויסגערופען מיט כעס, — פארוואָס האָט זי פריהער נישט געזעהן אז איהר מאַן נבל זאָל מיינע שלוחים ניט אזוי שענדליך און אונמענשליך בעהאַנדלען! ניין, יעצט איז שוין צו שפּעט! מיר געהן זיך זעהן מיט נבל׳ן אליין!

— איך בעט דיך, מיין האר, מיין הארינטע האָט דערפון גאָרנישט געוואוסט... איך האָב צופעליג געהערט ווי אזוי מיין האר נבל האָט צו דיינע שלוחים גערעדט און איך בין גלייך אוועק און דערצעהלט מיין הארינטע דערפון... און זי האָט גלייך געהייסען אָנלאָדען די אייזלען און אונז געהייסען רייטען פריהער.

— דאָס וועט אָבער נבל׳ן גאָרנישט העלפען! — האָט זיך יואב אריינגעמישט, — ער וועט זיין שטראָף בעקומען. מיר וועלען פארטזעצען אונזער צוג נאָך מעון, מיין האר, דוד!

— מיר וועלען דאָך וואַרטען און הערען וואָס די פרוי פון נבל׳ן האָט צו זאָגען... כאָטש איהר מאַן איז אומזיסט, דאָך וועט נישט שאַדען איהר אויסצוהערען.

דוד מיט זיינע מענשען האָבען זיך אָפּגעשטעלט און געוואַרט אויף אביגיל׳ן.

— וואָס זאָל עס בעדייטען?!

— עס בעדייטעט, — האָט יואב אויסגערופען און ארויסגעצויגען זיין שווערד, — אז נבל פארשטעהט ניט קיין ווייכע שפראך... ער וועט אבער מוזען פארשטעהען די שפראך פון שווערד!

— זיי נישט צו איבעראיילט און היציג, יואב! — האָט דוד צו איהם געזאָגט, — אָט קומען אָן אונזערע שלוחים און מיר וועלען פריהער הערען פון זייער מויל וואָס פאר א תשובה נבל האָט אונז געשיקט.

—מעגליך אז ער האָט אונז אלעמען איינגעלאדען צו בעטייליגען זיך אין זיין מאָלצייט! — האָט שמה געזאָגט.

— אזוי צי אזוי, מיר וועלען שוין באלד זיין זיינע געסט, — האָט יואב געזאָגט, — און אויפגעהויבען זיין שווערד.

— נו, וואָס האָט אייך נבל געזאָגט? — איז זיי דוד אנטקעגען געקומען. די שלוחים האָבען ארונטערגעלאָזען די קעפּ און געשוויגען...

— וואָס האָט פּאסירט? פארוואָס שווייגט איהר? — האָט דוד זיי געפרעגט מיט ערשטוינונג.

— מיר האָבען זיך בלויז נאריש געמאכט! — האָט עשהאל געזאָגט, — ער האָט אונז באליידיגט און אוועקגעטריבען ווי מען טרייבט אוועק א הונט.

— דערצעהל מיר ווי אזוי האָסטו צו איהם גערעדט און וואָס האָט ער דיר געענטפערט? — האָט דוד שטרענג א זאָג געטהאָן צו עשהאל'ן.

— מיר האָבען צו איהם גערעדט אלעס וואָס דו האָסט אונז אָנגעזאָגט, קיין וואָרט נישט פארפעהלט.

עשהאל האָט איהם איבערגעגעבען אלעס וואָס ער האָט זיי געענטפערט.

—"אומווירדיגע קנעכט פון א קנעכט! ווי הינט וועל איך אייך פון דאנען פארטרייבען".

— אזוי האָט ער צו אייך גערעדט, אָט דער נבל! — האָט דוד געביסען זיינע ליפען פון כעס, — גארטעלט אָן אייערע שווערדען!

— א טויט אויף אלעמען! קיין געדעכנים זאָל פון איהם ניט בלייבען, — האָט יואב אויסגערופען. — מיר וועלען איהם ווייזען ווי אזוי אונז צו רופען הינט!

— וואָס זיינען אָבער שולדיג זיינע קנעכט און דינסטען, — האָט אבישי זיך אָפּגערופען, — בלויז דער שולדיגער דארף בעצאָהלען מיט זיין לעבען!

— דער שולדיגער און זיין גאנצע פאמיליע! — האָט יואב אויסגערופען.

— יא, מיין האר, דוד, מיר זיינען אלע גרייט!

— פיער הונדערט פון אונז וועלען געהן און פארניכטען איהם און אלעס וואָס ער האָט! — האָט דוד געזאָגט. און זיין פנים האָט געפלאַמט פון כעס. — צוויי הונדערט וועלען בלייבען ביי די כלים.

— ער האָט פערדיענט דעם טויט! — האָט עשהאל אויסגערופען, — ער האָט געזידעלט, געשאָלטען און בעליידיגט, דיך, אונזער האר, דוד! אין דער צייט ווען דו האָסט מיט איהם געטהאָן נור גוטעס!

יואב האָט באשטימט די צוויי הונדערט וועלכע זאָלען בלייבען איבער די כלים. און דוד האָט זיך געזעצט אויף זיין פערד און האָט אויסגערופען:

— לאָמיר געהן צו נבל'ן, און ביז אין דער פריה וועט פון זיין הויז קיין לעבעדיגער הונט בלייבען!...

ואס דו האסט אונז געבראכט. דו קענסט געהן בשלום אהיים, און מיר וועלען זיך בעמיהען פארגעסען אלעס וואס נבל האט צו אונז געטהאן.

—איך דאנק דיר, מיין האר, — האט זיך אביגיל ווידער פארנייגט, — איך וועל דיין חסד קיינמאל נישט פארגעסען. שלום!

דוד'ס מענשען האבען אויסגעלאדעט די אייזלען און אביגיל מיט איהרע יונגען האבען אוועקגעריטען צוריק נאך מעון.

ווען אביגיל איז אנגעקומען אהיים, האט נאך נבל, וועלכער האט זיך גוט אנגע'שכור'ט, געשמאק געשלאפען.

ווען ער איז אויפגעשטאנען אין דער פריה און איז ארויסגעגאנגען בעזוכען די קיך און די איבריגע פלעצער וואו די שפייז ווערט געהאלטען, צו זעהן אויב זיינע קנעכט האבען צופיעל נישט געגעסען, איז ער אויפגעציטערט געווארען ווען ער האט באמערקט אז עס איז שוין באלד קיין שפייז נישטא.

— וואו איז אהינגעקומען דאס גאנצע שפייז! — האט ער געשטורעמט אויף די עטליכע יונגען וועלכע זיינען געשטאנען דערביי, — איך וועל אייער פלייש מיט דערנער שטעכען אויב איהר וועט מיר נישט דערצעהלען.

די יונגען האבען געשוויגען.

נבל'ס בעס איז נאך גרעסער געווארען. ער האט געכאפט א שטעקען און גענומען שלאגען איינעם פון די יונגען.

— דעם טויט וועל איך דיר מאכען אויב דו וועסט מיר גלייך נישט דערצעהלען ווי אזוי די איבער צוויי הונדערט לעבלאך ברויט זיינען פערשוואונדען געווארען.

— שלאג מיך נישט, מיין האר, איך בין ניט שולדיג, — האט זיך דער יונג גענומען ביי איהם בעטען, — הער מיך אויף צו שלאגען און איך וועל דיר דערצעהלען אלעס וואס איך וויים.

— רייד! דערצעהל! — האט נבל אויסגעשריען, פארמעסטענדיג זיך מיט'ן שטעקען איבער דעם יונג'ס קאפ.

— מיין האר'ס... ע... הם... מיין האר'ס פרוי האט גענומען צוויי הונדערט לעבלאך ברויט, — האט ער געשטאמעלט — און פינף שעפסען, צוויי פעסער ווייז, פינף מין געבראטענע קארן און נאך זאכען, און עס אוועקגעפיהרט צו דוד'ן און צו זיינע מענשען.

— וואס? ! — האט נבל אויסגעשריגען און איז אויפגעשפרונגען ווי א שלאנג וואלט איהם א ביס געטאן,—אביגיל האט גענומען מיין ברויט, געלד, מיין בלוט און אוועקגעגעבען צו פרעמדע מענשען... צוויי הונדערט לאבען ברויט! פינף שעפסען! א, דערצעהל מיר דעם אמת, דו אומווירדיגער יונג...

— יא, מיין האר, איך דערצעהל דיר דעם ריינעם אמת... זי האט אודאי מיטגענומען הונדערט קעסטלעך ראזשינקעס און צוויי הונדערט קעסטלעך פייגען און עס אלץ אנגעלאדען אויף די אייזלען.

— מיין פארמעגען, מיין בלוט! — האט נבל נישט אויפגעהערט צו שרייען און לוארמען, — וואו איז זי, די נידערטרעכטיגע פרוי מיינע...

— אינזער הארינטע געפינט זיך אין איהר געצעלט, — האט איינער פון די יונגען זיך אפגערופען.

פריהער זיינען אנגעקומען די אנגעלאדענע אייזלען, און דערנאך איז צוגעקומען אביגיל. זי איז ארונטער פון איהר אייזעל און זיך פארניינט פאר **דוד׳ן**.

דוד, וועלכער האט איהר צום ערשטען מאל געזעהן, איז בעצויבערט געווארען פון איהר חן און שעהנקייט... אט די שעהנע פרוי בעלאנגט צו אזא שלעכטען מאן ווי נבל, — האט ער געטראכט. יא, ברזילי האט נישט מגזם געווען ווען ער האט איהם דערצעהלט אז אביגיל איז א זעלטענע שעהנהייט... דאך האט ער בעשלאסען צו ריידען מיט איהר הארבע ווערטער.

— וואס איז דיין פערלאנג, פרוי פון נבל׳ן, — האט ער צו איהר זיך אפגערופען, — אויב דו ביזט געקומען פארטיידיגען דיין מאן, וועט עס דיר, צום בעדויערען, ניט געלינגען, ווייל מיר האבען זיין שטראף בעשטימט, און מיר געהן יעצט אהין דאס אויסצופיהרען.

— איך בעט דיך, מיין הער, לאז דיין דינסט ריידען עטליכע ווערטער, ווייל נאך אלעמען בין איך מעהר שולדיג אין דעם ווי מיין מאן נבל. איך האב עס געדארפט פאראויסזעהן... ווייל איך קען דאך גוט מיין מאן, ער איז פון דער נאטור זעהר קארג און האט נאך קיינמאל קיין פרעמדען פון זיין ברויט געגעבען. יא, נבל הייסט ער, און ווי זיין נאמען אזוי איז ער, ער באגעהט זיך ווי א נבל צו זיינע ברידער פון זעלבען פאלק... איך וויים אז דיינע ערגסטע שונאים וואלטען דיר ערגער נישט בעהאנדעלט ווי ער האט בעהאנדעלט דיינע יונגען... דאך וואלט איך דיר בעטען, זיך אפצוהאלטען פון פארגיסען בלוט.. מיין הער האט געקעמפפט מיט גלית׳ן, אונזער גרעסטען און מעכטיגסטען שונא. און איהם בעזיעגט, דו האסט דיין לעבען איינגעשטעלט און מלחמה געהאלטען מיט די פלשתים, אלע מלחמות פון גאט האסטו געקעמפפט און דו האסט זיך מיט דיין גבורה קיינמאל נישט בענוצט אימיצען שלעכטס צו טהאן... און זאל דאריבער יעצט צו דיינע הענט קיין שטרויכלונג נישט קומען, און דו זאלסט נאכהער האבען געוויסענסביסע אז דו האסט פארגאסען בלוט פון איינעם פון דיין פאלק און דיין אייגענעם שבט. דאריבער ענטזאג מיר נישט און נעהם אן מיין בעשיידענע מתנה פאר דיינע מענשען... איך וויים פון די אלע אומגערעכטע רדיפות וואס דער קעניג מאכט אויף דיר. אבער גאט וויים דיין ריינע הארץ ווי אומשולדיג דו ביזט, און ער היט דיך אויס פון אל־דאס בייז... עס איז ביי מיר אויך קיין צווייפעל נישט אז מיין הער וועט ווערען קעניג איבער גאנץ ישראל. דאס וואס אלע האפען און ווילען... יעצט זאג איך דיר, מיין הער, ווען יענע צייט וועט קומען, וועסטו זיך פיהלען גליקליך וואס דו האסט דיין כעס בייגעקומען און דיינע הענט אויסגעמיטען צו פארגיסען בלוט... דאן האף איך, וועסטו זיך דערמאהנען אז דיין דינסט האט עס דיר אזוי געראטהען...

א שמייכעל האט זיך באוויזען אויף דוד׳ס פנים, און ער האט אויסגערופען:

— געבענשט איז אונזער גאט, דער גאט פון ישראל, וואס ער האט דיך צו מיר געשיקט אין צייט, און געבענשט זאלסטו זיין, און דיין שכל זאל געבענשט ווערען וואס דו האסט מיר מיט דיינע קלוגע איבערצייגענדע ווערטער פארמיטען צו פארגיסען בלוט... ווייל, ווי גאט לעבט, ווען דו וואלסטו יעצט נישט געקומען, וואלט פון נבל׳ן קיין שריד ופליט נישט געבליבען ביז׳ן פריהמארגען, יעצט דאנק איך דיר אין נאמען פון מיינע מענשען פאר דיין מתנה

אביגיל האט זיך פאנאנדערגעוויינט ווען זי האט דאס דערהערט.

— אח, מיין מאן... — האט זי געיאמערט, — זאל דיר גאט מוחל זיין ווי איך בין דיר מוחל...

נבל איז געבראכט געווארען צו דער קבורה... און אביגיל האט נאך פיעל געוויינט און געטרויערט נאך איהר מאן.

* * *

ווען דוד האט דערהערט אז נבל איז געשטארבען, האט ער זיך אפגערו־פען צו זיינע מענשען: געלויבט און געבענשט איז גאט, וואס ער האט זיך אנגענומען מיין קריוודע און ער האט אליין בעצאהלט מיין שונא, וועלכער האט מיך אזוי ערנידריגט... איך דאנק דיר, גאט, וואס דו האסט אויסגעמיטען מיינע הענד פון צו פארגיסען בלוט... און די שלעכטעס פון נבל'ן איז געפאלען אויף זיין קאפ.

— יעצט בין איך אויך צופרידען, — האט זיך יואב אפגערופען צו דוד'ן, — אז מיר האבען זיך דאן בעהערשט און נישט געגאנגען טויטען נבל'ן... מיין דורשט נאך נקמה איז יעצט געשטילט געווארען... גאט טהוט נאר גערעכטיגקייט.

— מיר דארפען אלע דאנקבאר זיין צו די וואונדער־שעהנע פרוי, אביגיל, — האט דוד געזאגט, — זי האט מיט איהרע קלוגע איבערצייגענדע ווערטער מעגליך געמאכט אז מיר זאלען זיך באהערשען... יא, זי איז א נאבעלע פרוי... איך וועל איהר געהן מנחם אבל זיין, ווילסטו מיטגעהן מיט מיר יואב?

— געוויס, מיין האר! — האט יואב געענטפערט — איך וועל מיט דיר געהן אהין און אויך מיין דאנק אויסדריקען צו אביגיל'ן.

— יעצט איז שוין צו שפעט, — האט דוד געזאגט, — מארגען אין דער פריה וועלען מיר אהין געהן.

יענע נאכט האט דוד נישט געשלאפען... ער האט געטראכט פון אביגיל'ן. ווי צויבערנד שעהן זי איז... ווי קלוג און לאגיש זי רעדט... וואס פאר א גוטע נאבעלע נשמה זי בעזיצט... יעצט איז זי פריי, איהר מאן איז געשטארבען... א, ווי זי האט נעבעך געמוזט ליידען פון איהר שלעכטען קארגען מאן. זי, די מילדע, ווייכהארציגע שעהנע פרוי האט געדארפט זיין צוגעבונדען צו אזא גרוויזאמען רשע ווי נבל איז געווען... יא, ברזילי האט אויך שטארק בעדויערט פארוואס אביגיל איז ארייגעפאלען אין אזוי הענט פון נבל'ס... דוד האט גע־פיהלט אז ער פאנגט אן אביגיל'ן צו ליעבען... זי איז צו איהם געקומען ווי א ליכטיגער זונען־שטראהל אין זיין פינסטערען וואנדערען... באלד איז איהם אבער געקומען אויפ'ן געדאנקען זיין מיכל... זיין געליעבטע און זיין פרוי... ווי אזוי קען ער גאר יעצט טראכטען וועגען אימיצען אנדערש ווען זיין ליעבענדע מיכל איז איהם נאך פון זיין געדאנקען נישט ארויס... נייז, ער וועט אין דער פריה נישט געהן צו אביגיל'ן... מיכל, מיכל! מיין שעהנע ליעבענסווירדיגע מיכל... באלד אבער האט ער צוריק געטראכט: מיכל איז דאך שוין מעהר נישט מיינע... זי איז געווארען די פרוי פון פלטיאל, דעם זוהן פון ליש... אמת, איהר פאטער האט איהר דערצו געצוואונגען... אבער דאס ענדערט דאך נישט די לאגע, זי געהערט מעהר נישט צו מיר... ווער וויים צו זי ליעבט מיך נאך!... ווען זי וואלט מיך נאך שטארק געליעבט וואלט זי גיכער אנטלאפען געווארען פון איהר פאטער'ס פאלאץ, דען צו הייראטען מיט אן אנדערען... יא, איך מוז מיכל'ן פון

נבל איז מיט גרויס אימפעט און כעס געלאפען צו זיין פרוי׳ס געצעלט. אביגיל איז איהם אנטקעגען געקומען.

— וואס איז געשעהן ? ! — האט זי דערשראקען געפרעגט, ווען זי האט באמערקט זיין צופלאמטען און אויפגערעגטען פנים.

— דו אומווירדיגע פרוי ! ווי אזוי האסטו געוואגט אפצוגעבען א שטיק פון מיין פארמעגען צו ווילד פרעמדע מענשען...

— בערוהיג זיך דאך, נבל, — האט אביגיל זיך אפגערופען צו איהם מיט געלאסענהייט, — דוד און זיינע מענשען האבען פערדיענט אז דו זאלסט זיי געבען די קליינע מתנה.

— די קליינע מתנה ! — האט נבל געדריקט זיין פויסט און געקריצט מיט די צייהנער — צוויי הונדערט לאבען ברויט ! אה, דו נידערטרעכטיגע פרוי, ווי אזוי האסטו עס געקענט צו מיר טהאן... איך האב דיר פון אַרימקייט ארויס־גענומען און דיר פאר די הארינטע פון מיין האב און גוטס געמאכט, און יעצט געהסטו, דו אומפארשעהמטע פרוי, און אהן מיין וויסען גיסטו אזוי פיעל אוועק צו דעם אנטלאפענעם קנעכט דוד׳ן... איך וועל דיך צום טויט שלאגען, — האט נבל אויפגעהויבען זיינע הענט און געלאפען צו אביגיל׳ן... באלד אבער האט ער ארויסגעלאזט א ווילד־משינה׳דיגען געשריי און איז אומגעפאלען צו דער ערד.

א דערשראקענע און טויט בלאסע איז אביגיל צוגעלאפען צו איהר מאן און איהם גענומען מינטערען. אויף איהרע געשרייען זיינען צונויפגעלאפען איהרע דינסטען...

— שנעלער ! רופט דעם רופא אהער, מיין מאן איז גאר וואס קראנק געווארען, — האט אביגיל געזאגט וויינענדיג.

עטליכע קנעכט האבען איהר געהאלפען אויפהויבען נבל׳ן און איהם אריינגעלייגט אין זיין בעט.

דער רופא איז אנגעקומען און האט בעטראכט דעם חולה און זיך אפגע־רופען צו אביגיל׳ן : ״זיין הארץ איז אנגעגריפען, ער האט פון גרויס אויפרעגונג בעקומען א הארץ־שלאג... ער מוז האבען רוהע. ער טאר זיך מעהר נישט אויפרעגען״...

די גאנצע צייט האט אביגיל נישט אפגעטראטען פון נבל׳ס בעט. זי האט איהם געגעבען פערשידענע רפואות און געזעהן איהם צו בערוהיגען ווי ווייט מעגליך.

נבל איז די גאנצע צייט געלעגען אין גרויס היץ... און דאס איינציגע וואס מען האט געקענט הערען פון זיין מויל, זיינען געווען די ווערטער : ״צוויי הונדערט לאבען ברויט !״ ״פינף שעפסען !״...

אויף דעם צעהנטען טאג פון זיין קראנקהייט האט נבל פלוצלינג אויפגע־הויבען זיין קאפ פון בעט, און דערזעהענדיג אביגיל׳ן האט ער א געשריי גע־טהאן : ״פינף מון געבראטענע קארן !״ און איז גלייך אנידערגעפאלען.

אביגיל האט איהם פרובירט מינטערען, אבער אומזיסט. זי האט גלייך געשיקט רופען דעם רופא, און ווען ער איז געקומען און בעטראכט נבל׳ן, האט ער אויסגערופען :

— נבל איז טויט ! ער האט געקראגען א צווייטע הארץ־שלאג און א שטארקערע און ער איז דערפון געשטארבען.

דערצו צוגערעדט, און ווי שטארק חרטה ער האָט אויף דעם נאכהער געהאט, ווען ער האָט געזעהן ווי נבל בעהאנדעלט איהר און אלע זיינע מענשען... פון גרויס עגמת נפש איז איהר פאטער פריהצייטיג פון דער וועלט געגאנגען.

דוד האט זיך צוגעהערט מיט גרויס אינטערעס צו אביגיל'ס ווערטער: ער האָט איהר דערצעהלט וואס ער האט דורכגעמאכט די גאנצע צייט, זינט ער האט גלות דעם פלישתי געטויטעט. די רדיפות פון שאול'ן, ווי אזוי ער האט ביי איהם אוועקגענומען זיין פרוי מיכל און איהר אפגעגעבען א צווייטען... וויפיעל מאָל ער איז ניצול געוואָרען פון טויט... "יע, דער קעניג האָט נאך יעצט אפילו נישט אויפגעגעבען זיינע פערפאָלגונגען... מיר מוזען וואנדערען פון פלאץ צו פלאץ... מיין פאטער, מוטער און מיינע שוועסטער געפינען זיך אין מואב. זיי האָבען פעטלאזען זייער רייכען פערמעגען אין בית לחם און אליין אויסגעוואנדערט אין א פרעמדע לאנד... דאך איז מיין האפנונג שטארק אין גאט... איך האב מיין בטחון אין דעם בעשעפער נישט פערלארען...

ווען עס האָט גענומען טונקעל ווערען, האט זיך דוד געזעגנט מיט אביגיל'ן און איז צוריקגעגאנגען מיט יואב'ן איז זיין לאגער.

— זי איז א וואונדערבארע פרוי — האט דוד זיך אפגערופען צו יואב'ן אויף'ן וועג — זי איז זעהר קלוג און געזעצט און איז דערצו א זעלטענע שעהנהייט, עס איז שווער צו אורטהיילען אויב איהר קלוגשאפט וועגט אריבער איהר שעהנקייט, אדער פערקעהרט...

— ווי איך האב אויסגעפונען פון איהרע קנעכט און דיענסטען, איז זיי אויך זעהר גוט הערציג און איידעל — האט יואב געזאגט — און אזא פרוי האט עס נעדארפט וואהנען איבער צעהן יאהר מיט אזא מאן ווי נבל און אזוי פיעל ליידען פון איהם...

דוד האָט נישט אויפגעהערט צו טראכטען פון אביגיל'ן ווי שעהן און הערליך איהר שטימע האט געקלונגען אין זיינע אויערען... ער איז געווען גע־ריהרט פון איהרע טרערען... זי די נאבעלע, צארטע נשמה האָט אזוי פיעל גע־ליטען... ער האָט אזוי פיעל מיטלייד מיט אביגיל'ן ביסלעבווייז איז זיין מיט־לייד צו איהר פערוואנדעלט געוואָרען אין א גרויסע פלאם פייערדיגע ליעבע... און ווען די טעג פון טרויער זיינען אריבער, איז ער יוידער איהר געקומען בע־זוכען... יעצט האָט ער שוין דארטען געטראפען דעם אלטען ברזילי'ן, אביגיל'ס קרוב.

דוד האָט זיך שטארק דערפרעהט מיט איהם ער האָט איהם הערצליך בע־גריסט און זיך אפגערופען:

— דו ביזט נישט לאנג פון גבעה געקומען?

— שוין באלד צוויי וואכען.

— און וואס מאכען דיינע זיהן?

— זיי זיינען נאך אלע אין דער ארמעע אונטער יונתן'ס אויפזיכט. מיין עלטערען זוהן, כמהב, איז געווארען א שר מאה (הויפט איבער הונדערט) און די איבעריגע זיינען אויך צופריעדען.

— האסטו זיך געזעהן מיט יונתן? — האט דוד געפרעגט — און וואס מאכט ער און ווי זעהט ער אויס:

מיין קאָפּ ארויסשלאָגען, זי איז צו מיר געווען ווי א שעהנער טרוים וואָס איז פארשוואונדען געוואָרען... אביגיל איז יעצט פריי, זי איז א שעהנע צארטע בלום... יאָ, איך געה צו איהר!

גאנץ פריה איז ער צוגעגאנגען צו יואב׳ן און געזאָגט:

— לאָמיר געהן נאָך מעון מנחם אבל זיין אביגיל׳ן.

דוד און יואב האָבען זיך געזעצט אויף זייערע אייזלען און אוועקגעריטען נאָך מעון.

א דינסט האָט געמאָלדען אביגיל׳ן אז דוד איז אָנגעקומען. און אביגיל האָט געזאָגט דער דינסט זי זאָל איהם הייסען אריינקומען.

דוד איז אריינגעקומען און זיך פארנייגט.

— דו מוזט מיר ענטשולדיגען מיין האר, וואָס איך בין צו דיר נישט ארויס אנטקעגען, — האָט אביגיל געזאָגט. — איך זיץ שבעה נאָך מיין מאַן, און עס איז נישט רעכט ארויסצוגעהן פון הויז אין די טעג פון שבעה... איך דאנק דיר זעהר וואָס דו האָסט זיך נישט פארגעסען אָן דיין דינסט און ביזט געקומען מיך טרייסטען אין דער צייט פון מיין טרויער.

— א גרעסערען דאנק קומט דיר, נאָבעלסטע צווישען טעכטער, די גנאדע וואָס דו האָסט געטהאָן צו מיר און צו מיינע מענשען וועט קיינמאָל נישט אויסגעמעקט ווערען פון מיין זכרון... מיר האָבען זיך געלאָזט באהערשען פון אונזער כעס און דורשט פאר נקמה... קיין זאַך אין דער וועלט, האָט זיך מיר דאַן געדוכט, וועט קענען אָפּהאַלטען מיר און מיינע מענשען פון שפיכת דמים, ביז וואנען דו ביזט געקומען און מיינע אויגען געעפענט... ווי גליקליך איך בין, אז דער באשעפער האָט דיר צו דער צייט געשיקט... און דיר אזוי פיעל חכמה געגעבען אז דו האָסט געהאט בכח מיר און מיינע מענשען אבצוויעהרען פון צו באַגעהן אזא שריט פון וואָס איך וואָלט נאָכהער חרטה געהאט מיין גאנצען לעבען... אויך א הערצליכען דאנק דיר, פאר דיין ווערטהפולער מתנה וואָס דו האָסט אונז געבראכט, דו האָסט דעם הונגער און דורשט פון מיינע מענשען געשטילט, זאָל דיר דאריבער גאָט טרייסטען אין דער צייט פון דיין טרויער... ער זאָל דיר זיין נחמה און ברכה פון הימעל שיקען... דו זאָלסט דיינע שמערצען און ליידען פארגעסען, און גליק זאָל פון יעצט אָן בעציערען דיין לעבען.

טרעהרען האָבען זיך באוויזען אין אביגיל׳ס אויגען, ווען זי האָט פון דוד׳ן די טרייסט־ווערטער געהערט.

— דיין דיענסט האָט נישט פערדיענט דיין גרויסע גנאדע וואָס דו האָסט מיט מיר געטהאָן — האָט אביגיל געווישט איהרע טרעהרען — דיינע צערטליכע ווערטער זיינען ווי א באַלזאַם צו מיין אנגעווייטאָגט הארץ. איך בין יעצט געבליבען עלענד... מיין מוטער איז געשטאָרבען ווען איך בין נאָך א קליין קינד געווען און מיין פאָטער איז געשטאָרבען אין א יאָהר ארום נאָכדעם ווי ער האָט מיר פערהייראט צו נבל׳ן... און יעצט איז מיין מאַן געשטאָרבען און איך בין געבליבען א הילפלאָזע פרוי... און דאריבער זיינען מיר דיינע טרייסט ווערטער זעהר טייער.

לאַנג האָט נאָך דוד מיט איהר גערעדט. אביגיל האָט איהם דערצעהלט פון איהר לעבען אין יבש גלעד, ווי אזוי נבל איז געקומען און זי געוואָלט נעהמען, איהר הארץ איז דאַבײַ נישט געווען. איהר ארעמער פאָטער אבער האָט איהר

— זײ געבענטשט פון גאָט, דוד, — האָט זיך ברזילי אָפּגערופן — דײַן חסד וואָס דו געהאַסט טהאָן מיט אביגיל׳ן איז זעהר גרויס. װײַלסטו, װעל איך מיט איהר רעדען דערפון... זי איז יעצט אװעק אין פעלד מיט איהרע דינסטען און אין אבענד װעט זי זיך צוריקקעהרען...

— איך װעל זיך זעהר גליקליך שעצען װען זי זאָל דיר איהר צושטימונג געבען... איך װעל מאָרגען דאָ װידער זײַן... שלום!

— געה בשלום דוד, זאָל גליק קומען אין דײַן װעג פון יעצט אָן.

דוד איז אװעק אין זײַן לאַגער, און האָט מיט גרויס אומגעדולד געװאַרט אויף מאָרגענדיגען טאָג צו הערען אביגיל׳ס תשובה.

ברזילי האָט בעגעגענט אביגיל׳ן יענעם אבענד און האָט איהר בעגריסט מיט א ליעבליבען שמייכעל.

— װײסטו װער איז דאָ הײנט געװען, מײַן טאָכטער? — האָט ער צו איהר געזאָגט.

אביגיל האָט איהם אנגעקוקט מיט ערשטױנונג...

— דוד איז נאָר װאָס געװען דיר צו בעזוכען — האָט ברזילי זיך אָפּגערופען — ער האָט דיר געהאַט עפּעס װיכטיגעס צו זאָגען אבער ער האָט זיך אויף דיר נישט געקענט ערװאַרטען און איז צוריקגעגאַנגען.

— דוד! — האָט אביגיל אויסגערופען — דוד האָט מיר אזא כבוד אנגעטהאָן און איז געקומען מיר בעזוכען... איך האָב עס זיכער נישט פערדיענט...

— דו האָסט עס זיכער פערדיענט, מײַן טאָכטער — האָט ברזילי געזאָגט— דוד האָט אָפּענע אויגען און ער קען זעהן דײַן רײנע צערטליכע נשמה... דו ביזט יעצט געבליבען עלענד, אָהן קרובים און פרײנד... איך בין שוין אַלט און האָף צו פערברײנגען מײַנע לעצטע יאָהרען אין מײַן געבורטס־שטאָדט... יע, מײַן ליעבליכע טאָכטער, דוד װעט דאָ מאָרגען װידער זײַן, ער װעט קומען הערען דײַן תשובה!...

— מײַן תשובה? — האָט אביגיל איהם אנגעקוקט מיט פערװאונדערונג — דוד האָט מיר פערטרויט אז ער האָט דיר ליעב בעקומען און אויב דו װעסט אײַנװיליגען װעט ער מיט דיר הייראַטען.

אביגיל׳ס פּנים איז בעדעקט געװאָרען מיט א רויטקײט... א װײַלע איז זי געשטאַנען אומבעװעגליך...

— דוד האָט אײַנגעװיליגט מיר פאַר זײַן פרוי צו נעהמען — האָט אביגיל אויסגערופען, נאָכדעם װי זי איז צו זיך געקומען — א גאָט, גרויס איז דײַן חסד װאָס דו טהוסט מיט מיר... איז עס דען נישט קײן חלום, דוד דער גרעסטער העלד פון גאַנץ ישראל זאָל אײַנװיליגען... אָה, עפּעס גלויבט זיך מיר נישט!... זאָג מיר ברזילי װאָס האָט ער דיר געזאָגט, פיעלײכט האָט ער בלויז שפּאַס געמאַכט!

אָה נײן טאָכטער מײַנע, ער איז געװען זעהר ערנסט דו ביזט איהם אײַנגעבאַקען אין האַרצען, האָט ער געזאָגט, ער האָט דיר זעהר ליעב... און אויב דו װעסט נאָר צושטימען...

— ער איז א סך פערעלטערט געווארען... מען קען זעהן פון זיין פנים אז ער ליידט זעהר פיעל...

— און פון מיכל'ן האסטו געהערט?

— נו, זי געפינט זיך דאך אין פלטיאל'ס הויז... יע, זי איז זיין פרוי...

א ליכטער ציטער איז דורכגעלאפען דוד'ס קערפער... זיין פנים האט אויס־געדריקט א טיפען צער און ליידען... ער האט זיך אבער בעהערשט און ווייטער געפרעגט:

— וועלען דיינע זיהן לאנג פערבלייבען אין דער ארמעע?

— עס איז מיר יעצט שווער צו ענטפערען אויף דיזער פראגע — האט ברזילי געזאגט — נבל איז טויט, און אביגיל האט מיר געמאכט פאר'ן אויפזעהר איבער איהר פערמעגען... זי האט מיר אויך אומגעקעהרט אלעס וואס נבל האט ביי מיר צוגענומען, און איך בין אליין רייך געווארען. וואלט איך זעהר געוואלט אז מיינע זיהן זאלען זיין מיט מיר... איך ווייס אבער נישט אויב זיי וועלען קע־נען אדער וועלען פערלאזען די ארמעע... זיי האבען זיך שוין צוגעוואהנט דערצו. און א חוץ דעם האבען זיי אימער געשטרעבט און געחלום'ט צו זיין אין דער ארמעע. און ווי לאנג זיי זיינען אינטער יונת'ן אויפזיכט, בין איך צופריעדען... איך ווייס אז קיין שלעכטס וועלען זיי זיכער נישט טהאן... דאך וועל איך אין גיכען ווידער אוועקפאהרען נאך גבעה... זיי ווייסען נאך גאר נישט וואס דא האט פאסירט... מעגליך אז ווען זיי וועלען זיך פון אלעס דערוויסען, וועלען זיי איינשטימען צו פאהרען מיט מיר אהיים.

— דענקסטו צו פערבלייבען אין מעון? — האט איהם דוד ווידער געפרעגט.

— דערווייל כל זמן אביגיל איז אליין, וועל איך מוזען פערוואלטען אויך איהרע גיטער — האט ברזילי געענטפערט — זי האט דאך קיינע קרובים א חוץ מיר, איך האף אז דער פאטער אין הימעל וועט איהר יעצט צושיקען דעם ריכ־טיגען זיווג... ווייל זי האט זיך שוין גענוג אנגעליטען אין איהר יונגען לעבען... ווען זי זאל זיין בעזארגט, דאן רעכען איך זיך ווידערצוקעהרען נאך רגלים, און גלעד... דארטען וועל איך פערענדיגען מיינע יאהרען אין רוהיגקייט און אין שלום.

— האט זי דיר דערצעהלט ווי אזוי נבל האט בעהאנדעלט מיינע מענשען, און ווי אזוי זי האט אונז פערמיטען צו פערגיסען בלוט?...

— יע, דאס האבען מיר שוין די פאסטוכער דערצעהלט... געלויבט איז גאט וואס אביגיל'ן איז געלונגען צו שטילען דיין כעס און דעם כעס פון דיינע מענ־שען... ער האט דאך אליין איינס בעצאהלט דעם רשע לויט זיין רשעות...

— איך וועל קיינמאל נישט פערגעסען אביגיל'ס פריינדליכקייט... איך וועל אימער בעוואונדערען איהר מוטה, איהר גוטסקייט און לאגישען שכל...

געדוכט האט זיך מיר דאן אז קיין זאך אין דער וועלט וועט שטילען מיין דורשט נאך נקמה... אונזער בעשלום אבצואווישען נבל'ן פון אונטער די הימלען איז געוועזן ענטשידען, אזה דאן איז געקומען די נאבעלע שעהנע אביגיל און מיט איהרע ווייכע און קלוגע ווערטער אונז אלעמען בערוהיגט... איך בין איהר מעהר ווי דאנקבאר דערפאר... זינט דאן איז זי מיר איינגעבאקען אין מיין הארצען... איך האב איהר ליעב בעקומען, און ווען זי וואלט נאר איינגעשטימט וואלט איך איהר פאר מיין פרוי גענומען...

אביגיל האט איבערגעגעבען די שאף און רינדער צו דוד'ס מענשען, זי האט פערקויפט איהר נחלה און ארויסגעצאהלט ברזילי'ן, וועלכער איז יעצט רייך געווארען. ער האט זיך אומגעקעהרט צו זיין שטאדט אין רגלים, אביגיל האט בעפרייט אלע איהרע קנעכט און דיענסטען, זיי מתנות געגעבען און איז גע־גאנגען וואנדערען צוזאמען מיט דוד'ן.

זעהר צופריעדען זיינען געווען דוד'ס מענשען מיט זייער האר'ס חתונה, אחוץ וואס אביגיל האט זיך ביי זיי אלעמען באליעבט געמאכט, איז יעדער פון זיי געווען דער בעזיצער פון פינף שעפסען, אייניגע קיה און אקסען. פיעלע פון זיי האבען געהאט פרויען און קינדער און זיי האבען יעצט געקענט טראכטען צו ברייננגען זייערע פרויען צו זיך.

איין-און-צוואנציגסטער קאפיטעל

שאול און די מכשפה

דוד האט זיך דערוואוסט אז שאול קלייבט זיך ווידער איהם צו באפאלען מיט אן ארמעע. ער האט דעריבער בעשלאסען צוריקצוגעהן נאך דעם מדבר זיף און בעפעסטיגען זיך אין די דארטיגע פעסטונגען.

די געצעלטען פון די פרויען און די קינדער זיינען געווען וועיט הינטערן לאגער, מען זאל זיי קענען בעשיצען איידער דער שונא וועט זיי דערגרייכען.

מען האט אנגעזאגט שאול'ן אז דוד האט חתונה געהאט מיט דער רייכער אביגיל, און זיין כעס און קנאה האבען זיך ווידער געצונדען אנצינדען אין איהם... יעצט אז דוד איז אזוי רייך, וועט איהם נאך גרינגער אנקומען די מלוכה... ער מוז איין מאל פאר אלע מאל מאכען א סוף פון דוד'ן. ער האט דעריבער אויס־געקליבען דריי טויזענד פון זיינע העלדען און איז מיט זיי אוועק אין מדבר מעון, וואו ער האט גערעכענט אנצופאנגען אן אפענעם שלאכט מיט דוד'ן און זיינע מענשען.

ווען שאול איז אנגעקומען האט ער שוין דוד'ן און זיין חיל דארטען נישט געטראפען... פון די ארומיגע איינוואהנער האט ער זיך דערוואוסט אז דוד האט דעם פלאץ פערלאזען מיט עטליכע טעג פריהער. שאול האט זיי אנגעבעטען איהם צו לאזען וויסען אזוי גלייך ווי דוד וועט זיך צוריקקעהרען, און איז צוריקגעגאנ־גען מיט זיינע העלדען נאך גבעה. ווי נאר ער איז אנגעקומען אין שטאדט, זיינען איהם אייניגע מענשען פון דער שטאדט זיף ענטקעגען געגאנגען און איהם אנ־געזאגט אז דוד פערבארגט זיך ווידער אין די פעסטונגען נעבען דער שטאדט זיף.

שאול האט זיך אפילו ניט אפגערוהט און איז גלייך אוועק מיט זיינע גבורים נאך זיף.

די נאכט איז אנגעקומען און שאול, און די העלדען זיינען געווען שטארק אויסגעמאטערט און זיי האבען בעשלאסען איבערצונעכטיגען אין דעם טהאל.

דוד האט זיך דערוואוסט אז שאול קומט אן און ער האט ארויסגעשיקט אייניגע מרגלים אויסצוגעפינען אויב שאול איז טאקע אנגעקומען און וואו ער געפינט זיך מיט זיין ארמעע. די מרגלים האבען אנגעוויזען דעם פלאץ וואו שאול געפינט זיך.

— צו איך וועל צושטימען! — האט אביגיל אויסגערופען מיט פרייד — איך וועל זיך שעצען די גליקליכסטע אין דער וועלט דוד'ס פרוי צו ווערען!...
— עס איז אזוי בעשערט פון גאט, דעם פאטער פון יתומים און אלמנות— האט ברזילי געזאגט — געלויבט איז גאט וואס ער האט דיר נישט פערלאזען, און וועט פערזיסען דיין לעבען, וואס עס איז געווען זאט ביז יעצט מיט ביטערנים און ליידען...

* * *

דוד האט נישט אויפגעהערט טראכטען פון אביגיל'ן... זי האט איהם בע־צויבערט מיט איהר שעהנקייט און זיין הארץ געוואונען מיט איהר חכמה... זיין אומגעדולד האט געוואקסען... וועט זי איינשטימען זיין פרוי צו ווערען אדער נישט...? מעגליך אז זי וועט זיך נישט וועלען פערבינדען מיט איהם, וועלכער איז א פארטריבענער, וועלכער האט ניט קיין מקום מנוחה אין זיין אייגען לאנד... זי קען נאך דענקען אז דאס וויל ער איהר פאר זיין פרוי צוליעב דעם וואס זי איז פערבליבען די איינציגע יורש'טע פון איהר רייכען מאן נבל'ן... ווען זי זאל נאר וויסען אז זי איז די איינציגע פון וועמען ער טראכט... וואלט זי איהם פיעלייכט אויך געעקנט ליעב האבען...
ווען ער איז אויפגעשטאנען אין דער פריה, האט ער ביי זיך נישט געקענט בעשליסען צו ער זאל געהן נאך מעון צו הערען אביגיל'ס תשובה... אויב זי זאל נישט איינוויליגען דאן וועט עס פאר איהם זיין א גרויסע בעליידיגונג, איז שוין גלייכער ער זאל אין גאנצען אהין נישט געהן... ער וועט שיקען זיינע דינער איהר אנפרעגען און לויט איהר ענטפער צו זיי וועט ער אויך וויסען ווי אזוי צו האנדלען.
דוד האט גלייך אוועקגעשיקט איניגע פון זיינע דינער נאך מעון, און זיי געהייסען דערגעהן וואס איז אביגיל'ס תשובה צו דעם וואס ער האט גערעדט מיט ברזילי דעם גלעדי.
אביגיל האט אויפגענומען דוד'ס דיענער מיט גרויס שמחה.
— זאגט אן אייער האר דוד — האט זי זיי געזאגט — אז זיין דיענסט איז גרייט צו וואשען די פיס פון זיינע קנעכט.
מיט גרויס צופריעדענהייט האבען די שלוחים געבראכט די פרעהליכע בשורה צו דוד'ן... אלע אין לאגער האבען זיך זעהר גליקליך געפיהלט דאס דוד וועט הייראטען די גוטהערציגע נאבעלע פרוי אביגיל.
דוד האט קיין רגע זיך נישט פערזוימט און האט אנגעזאגט די אייזלען און צוזאמען מיט יואב'ן, זיינע ברידער און זיינע איבעריגע גוטע פריינד אוועק־געריטען נאך מעון.
אביגיל האט זיך דערוואוסט אז דוד קומט אן, איז זי איהם אנטקעגען גע־ריטען מיט פינף פון איהרע דיענסטען...
— אביגיל! — האט דוד אויסגערופען — פרייד וועט יעצט רוהען אין מיין געצעלט, דו האסט איינגעוויליגט מיין פרוי צו ווערען.
— איך בין דיין דיענסט! — האט אביגיל געענטפערט — גאט האט צו־געזעהן מיינע ליידען און פון יעצט אן וועט מיין גליק שיינען...
דוד האט איהר געבראכט אין זיין לאגער און האט געפראוועט א חתונה מיט גרויס פראכט און פאמפ.

אבנר איז אויפגעשפרונגען פון זיין פלאץ און מיט כעס אויסגערופען:
— ווער ביזטו, עס, וועלבער וואגט צו ריידען אזוי הויך און שטערען דעם קעניג פון זיין שלאף, דו פערדיענסט דעם טויט פאר אזא געמיינהייט!...

— און דו, — האט איהם דוד געענטפערט — דו ביזט דאך אזא חשוב'ער מענש אין ישראל, דו ביזט דעם קעניג'ס שר צבא... טו פאר וואס היטסטו נישט אפ דעם קעניג ווי עס בעדארף צו זיין... אט האט אימיצער נאך א האר געקענט טויטען דעם קעניג... וואו ביזטו געוועזן און דעם קעניג'ס לייב־וועכטער. פער־זונקען אין טיעפען שלאף און איבערגעלאזען אייער האר און איהם נישט געהיט פון די גרויסע סכנה וואס האט געלויערט אויף איהם!

— אבער ווער ביזטו? ! — האט אבנר א געשריי געטהאן צו איהם.

— וואס איז דיר דער אונטערשיעד ווער איך בין — האט דוד איהם גע־ענטפערט — אבער עס איז זעהר נישט פיין פון דיר און פון דיינע מענשען אזוי אפצוהיטען, דעם געזאלבטען פון גאט... וואו איז דעם קעניג'ס שפיעז, און וואו איז זיין קריגעל וואסער וועלכע זיינען געוועזן צוקאפענס פון דעם קעניג...

אבנר האט גענומען זוכען דעם קעניג'ס שפיעז און דעם קריגעל וואסער און צו זיין גרויס באוואונדערונג האט ער זיי נישט געפונען...

דערוויילע האט זיך דער קעניג אויפגעכאפט פון גרויסען טומעל און ער האט דערקענט דוד'ס שטימע. ער האט אויך געהערט וואס דוד האט געזאגט.

ער האט ארומגעקוקט ארום זיך און געזעהן אז זיין שפיעז איז טאקע נישטא און דער קריגעל וואסער איז אויך פארשאוונדען, און ער האט פערשטאנען אז דוד האט איהם נאך אמאל געהאט אין האנט און איהם נישט אנגעריהרט...

— איז דאס דיין שטימע, מיין זוהן דוד? — האט שאול אויסגערופען.

— דאס בין איך מיין האר, קעניג, — האט דוד געענטפערט — פארוואס, א, קעניג, האסטו מיך ווידער אנגעפאנגען רודף צו זיין, וואס האב איך געטהאן, און וואס פאר א שלעכטעס האסטו אין מיר געפונען... און יעצט הער זיך צו, מיין קעניג צו די רייד פון דיין קנעכט. אויב גאט האט דיר אריינגעגעבען א געדאנק מיר שלעכטס צו טהאן, וועל איך מתפלל זיין און איהם בעטען ער זאל איינשטילען דיין כעס געגען מיר, ווייל איך פיהל זיך אז איך האב געגען דיר נישט געזינדיגט... אבער אויב שלעכטע מענשען האבען אויף מיר אנגערעדט, און זיי, וועלכע האבען זיך מתקנא געוועזן אין מיר, זעהענדיג אז איך האב געפו־נען גנאדע אין דיינע אויגען, האבען געזוכט מיר יעצט צו פערמיאוס'ן פאר דעם קעניג, דאן זאלען זיי פערשאלטען זיין פון גאט, ווייל דורך זיי בין איך פער־טריבען געווארען פון מיין לאנד און איך בין געצוואונגען צו זוכען שוץ צווישען פעלקער וועלכע דינען פרעמדע געטער. און יעצט זאל מיין בלוט נישט אומזיסט פערגאסען ווערען... צוליעב וואס איז דער קעניג ארויס מיר נאכיאגען, אזוי ווי דער יעגער יאגט נאך די פויגעל אין דער מדבר.

— איך האב ווידער געזינדיגט געגען דיר! —האט שאול אויסגערופען — און יעצט פערגיעב מיר מיין זינד און קעהר זיך אום צו מיר, און דו וועסט ווי־דער וואהנען אין מיינע פאלאצען ווי פריהער... איך וועל דיר מעהר קיין שלעכ־טעס נישט טהאן... איך בין יעצט איבערצייגט אז מיין לעבען איז ביי דיר טייער... איך האב זיך ווידער בענארישט, און איך האב געמאכט א גרויסען טעות האלטענדיג דיר פאר מיין שונא...

דוד האט מיט זיך גענומען אבישי, יואב׳ס ברודער און נאך איינינע מענ־שען און איז מיט זיי ארויף אויף א הויכען בארג, פון וואנען ער האט געקענט בעאבאכטען פון דער שיין פון דער לבנה וואס עס טוט זיך אין שאול׳ס לאגער. ער האט בעמערקט ווי שאול ליגט אין מיטען און שלאפט. ארום איהם איז א צירקער זיצען זיינע גבורים. אבנר בן נר איז געזעסען נעבען שאול׳ן און האט געדרעמעלט... די נאכט איז געווען זעהר א שטילע און רוהיגע, קיין ווינטעל האט נישט געבלאזען, אפילו די שאקאלען האבען זיך נישט געלאזט הערען וויא זיי וואלטען בעצויבערט געווארען פון דער פראכטפולער לבנה וועלכע האט גע־שוועבט אין די לויטערע הימלען...

דוד האט בעמערקט ווי א זיסער שלאף האט אלעמען אנגענומען און אפילו שאול׳ס לייב־וועכטער האבען גענומען איינדרעמלען פון גרויס מיעדקייט...

— ווער וויל מיט מיר ארונטערגעהן אונטען אין טהאל — האט זיך דוד אפגערופען.

—איך וועל געהן מיט דיר! — האט אבישי דער זוהן פון צרויה געענטפערט.

ביידע האבען שטילערהייט אראפגענידערט פון בארג און מיט גרויס פאר־זיכטיגקייט זיך דערנעהנטערט צו שאול׳ס לאגער...

דער שלאף האט אלעמען בעהערשט. פון שאול׳ס כראפען האט מען געקענט פערשטעהן אז ער שלאפט גאנץ געשמאק אבער אבנר און די איבעריגע ארום איהם, זיינען אויך נישט געבליבען הינטערשטעליג...

צוקאפענס, נעבען שאול׳ן איז געשטאנען זיין קריגעל וואסער און אין דער ערד איז געווען אריינגעשטעקט זיין שפיעז...

— גאט האט איבערגעגעבען דיין שונא אין דיין האנט — האט אבישי געזאגט שטילערהייט צו דוד׳ן — אט וועל איך מיט זיין אייגען שפיעז איהם דורכשטעכען ביז דער ערד... איין זעץ, און איך וועל נישט דארפען וויע־דערהאלען...

— ניין! — האט דוד צוריקגעהאלטען אבישי׳ן — טויט איהם נישט! — קיינער קען אויפהויבען א האנט געגען דעם געזאלבטען פון גאט און אוועקגעהן אומבעשטראפט...

— אבער מיין הער! — האט אבישי איהם אריינגערוימט אין אויער — שאול זוכט דאך דיר צו טויטען אומשולדיגערהייט, און ווען ער וואלט דיר געפונען שלאפענדיג וואלט ער דיר דען געשאנעוועט? ! איינמאל פאר אלע מאל איך וועל איהם טויטען און מאכען א סוף צו אונזער וואנדערען און וואנגלען...

— איך שווער ביי גאט! — האט דוד זיך אפגערופען אין דער שטיל — אז דו וועסט איהם נישט טויטען... אויב ער האט געזינדיגט וועט קומען זיין צייט און גאט וועט איהם שטראפען, צו ער וועט שטארבען דורך א נאטירליכען טויט אדער דורך מלחמה, אבער מיר טארען חלילה איהם נישט אנריהרען... לא־מיר נעהמען זיין שפיעז פון דער ערד און זיין קריגעל וואסער און לאמיר געהן.

דוד האט ארויסגעצויגען שאול׳ס שפיעז פון דער ערד, אוועקגענומען זיין קריגעל וואסער און איז מיט אבישי׳ן צוריקגעגאנגען צום בארג.

ווען עס האט אנגערויבען טאגען, האט זיך דוד אוועקגעשטעלט אויף׳ן שפיץ בארג און אויסגערופען מיט א הויכע שטימע:

— אבנר, אבנר! דו וועסט דאך מיר ענטפערען.

מיט מיין לעבען. וועל איך נישט לאָזען אנריהרען דעם געזאַלבטען פון גאט — עס איז שוין צייט אז איהר זאָלט דערפון וויסען און אויפהערען צו ריידען וועגען דעם.

יואב און אבישי האָבען פערשעהמטערהייט ארונטערגעבויגען זייערע קעפּ און געשוויגען.

— איך גלויב, האָט זיך דוד אָפּגערופען — אז די בעסטע זאַך פאַר אונז וואָלט זיין, ווען מיר ענטלויפען נאָך דעם פּלשתים לאַנד... ווען שאול וועט אויסגעפינען אז מיר געפינען זיך ביי די פּלשתים, וועט ער זיך מיאש זיין מיר צוגעפינען און וועט אין גאַנצען אויפגעבען זיינע רדיפות געגען אונז...

— וועלען דען די פּלשתים אונז אריינלאָזען צו זיך אין לאַנד... — האָט יואב געזאָגט — זיי האָבען זיכער נאָך נישט פערגעסען וואָס דו האָסט געטאָהן צו זייער העלד גלית, און די פיעלע מפּלות וואָס דו האָסט פעראורזאַכט צו זייערע ארמעען... זיי וועלען זיך יעצט וועלען אָפּרעכענען מיט דיר און אפילו ווען זיי זאָלען אונז ערלויבען אריינצוקומען אין זייערע גרעניצען, וועלען מיר דען דאַרפען זיין זיכערער ווי דאָ?... זיי קענען דאָך אונז בעפאַלען און אפּווישען אונזער נעדעכנים אין איין טאָג...

— וועגען דעם דאַרפען מיר זיך נישט זאָרגען! — האָט דוד געענטפערט, מיר וועלען זאָגען דעם פּלשתי'שען קעניג אז מיר זיינען שאול'ס שונאים און ער וועט אונז מקרב זיין מיט גרויס צופריעדענהייט... ער וועט דיינקען אז מיר וועלען איהם אמאָל העלפען קעמפפען געגען שאול'ן. איך וועל שיקען צוויי שלוחים צו אכיש'ן דעם קעניג פון גרע און הערען וואָס ער וועט אונז ענטפערען. דערווייל וועלען מיר זיך צוגרייטען אוועקצוגעהן נאָך פּלשתים.

שיק מיר, דוד, — איך וועל געהן צום קעניג פון די פּלשתים — האָט זיך יואב אָפּגערופען, — ניין, דו דאַרפסט מיר העלפען צוגרייטען אונזער ארמעע און דו קענסט יעצט נישט אוועק — האָט דוד געזאָגט — איך וועל שיקען דיין ברודער עשהאל'ן און מיין ברודער אצם... זיי וועלען געהן צו אכיש'ן און דורכפיהרען מיין שליחות.

דוד האָט צוגערופען אצמ'ן און עשהאל'ן און האָט זיי איבערגעגעבען א בריעף צו אכיש דעם קעניג פון פּלשתים.

— ווען איהר וועט זיך צוריקקעהרען וועלען מיר שוין דאָ נישט זיין — האָט זיי דוד געזאָגט — מיר וועלען אויף אייך וואַרטען אין דער שטאָדט זיף, וואו מיר וועלען איינקויפען אונזערע שפּייז און קליידער... די עטליכע טעג וועלען מיר זיך זיכער קענען בעוועגען אהן מורא, ווייל אזוי שנעל וועט שאול נישט בעגייען זיינע רדיפות אויף אונז...

— מיין האַר, — האָט זיך אבישי אָפּגערופען — די זיפים האָבען אונז זעהר שלעכט בעהאַנדעלט, צוויי מאָל האָבען זיי גע'מסור'ט אויף אונז צו שאול'ן, פאַרוואָס זאָלען מיר יעצט געהן און אויסגעבען אונזער געלט אין יענער שטאָדט. לאָמיר בעסער איינקויפען אונזערע נויטווענדיגקייטען אין יזרעאל וואָס איז נישט ווייט פון דאַנען. די דאָרטיגע איינוואוינער האָבען אונז זעהר פיין אויפגענומען ווען מיר זיינען דורכגעגאַנגען די שטאָדט.

— ווי אזוי קען איך צו דיר גהן? — האט דוד איהם גענטפערט — האסטו דען מיר נישט פערשפראכען דעם לעצטען מאל, ווען איך האב אפגעשניטען א ברעג פון דיין מאנטעל, אז דו וועסט מיט מיר מעהר קיין שלעכטעס טהאן, און יעצט ביזטו ווידער געקומען צו רויבען מיין לעבען פון מיר... אט האט דיר גאט היינט ווידער איבערגעגעבען אין מיינע הענט... דו און אלע דיינע מענשען זיינען געווען פארזונקען אין א טיעפען שלאף ווען איך בין געשטאנען זעהר נאהענט פון דיר, און דיין שפיעז איז געווען אין מיין האנט, און ווען איך וואלט געהאט אין זינען דיר צו טויטען, ווער וואלט מיר יעצט געקענט אפהאלטען פון דורכצופיהרען מיין פערלאנג. און כאטש וויסענדיג אז דו געפינסט זיך דא בלויז צוליעב דעם צוועק מיר צו טויטען, און איך וואלט געהאט פולען רעכט צו טויטען דיר אין זעלבסט פערטהיידיגונג, האב איך דאך דאס פארט נישט געטהאן, ווייל טייער און הייליג איז ביי מיר דער געזאלבטער פון גאט איך זאל הויבען א האנט געגען איהם... יעצט זאל דער קעניג שיקען איינעם פון די יונגען און איך וועל איהם צוריקקעהרען דיין שפיעז און קריגעל וואסער, און זאל גאט געבען אז דו זאלסט זיך ארומזעהן ווי אומשולדיג איך בין און מיר אויפהערען צו פערפאלגען אזוי פיעל...

— געבענשט זיי צו גאט, מיין זוהן דוד, איך וויים אז דו וועסט בעגליקען אין אלע דיינע וועגען — האט שאול געזאגט.

אבנר האט געשיקט איינעם פון די יונגען צו דוד'ן און דוד האט איהם אפגעגעבען שאול'ס שפיעז און קריגעל וואסער. שאול האט זיך צוריקגעצויגען מיט זיין ארמעע אין גבעה און דוד, אבישי און די איבעריגע האבען זיך צוריקגעקעהרט אין לאגער.

נאכדעם ווי שאול איז אוועקגעגאנגען, האט דוד צוזאמענגערופען זיינע ברידער און יואב'ן מיט זיינע ברידער און האט זיך מיט זיי בעראטהען וואס ווייטער צו טהאן.

— איהר האט זיך דאך שוין איבערגעצייגט, אז מען קען זיך אויף שאול'ס ווערטער נישט פערלאזען — האט דוד צו זיי געזאגט יעצט איז ער גוט און פול מיט חרטה און אין א פאר טעג ארום וועט ער פערגעסען אן אלע זיינע הבטחות און וועט ווידער זוכען מיר צו טוידטען.

— דאס האב איך דאך גלייך געזאגט — האט זיך אבישי אפגערופען — היינט פארטאג איז ער געווען אין אונזערע הענט און מיט איין קלאפ האבען מיר געקענט פטור ווערען פון אלע זיינע רדיפות און פערפאלגונגען. אבער דו האסט מיר דערצו נישט דערלאזען... און יעצט וועלען מיר ווידער נעמען וואנדערען מיט אונזערע פרויען און קינדער...

— און וואס איז געווען פריהער ווען איך האב די געלעגענהייט געהאט איהם צו טוידטען — האט זיך יואב אפגערופען — און דוד האט זיך בענוגענט מיט בלויז אפשניידען א ברעג פון זיין מאנטעל...

— פארוואס זאלט איהר ריידען ווערטער וועלכע האבען נישט קיין טעם— האט זיך דוד אפגערופען — אפילו ווען איך זאל וויסען אז איך וועל בעצאהלען

צוריקקעהרען פון זיין נאכיאגען דוד'ן און מיכל פלעגט איהם אנטקעגען קומען און מיט צושראקענע אויגען א קוק טהאן אויף איהם, ווי זי וואלט וועלען אויס־פארשען פון זיין פנים, אויב ער האט דוד'ן געשעדיגט. פלעגט ער איהר באלד זאגען: ״מיכל, ווי איך זעה איז גאט מיט איהם אין אלע זיינע וועגען... ער בעשיצט איהם פון שלעכטס... איך וועל איהם שוין מעהר נישט רודף זיין״...

מיכל אבער האט פארשטאנען, אז איהר פאטער איז נישט ערנסט מיט זיין פארשפרעכען... זי האט געוואוסט אז ווען דער ״בייזער גייסט״ וועט אויף איהם אנקומען, וועט ער ווידער ארויסגעהן אויף'ן יאגד נאך דוד'ן. ער וועט איהם ווידער זוכען צו פערניכטען... דאך איז איהר האפנונג געווען שטארק אז גאט וועט איהר דוד'ן אויסהיטען... זי האט נאך פון איהם נישט אויפגעהערט צו טראכטען, זינט יענע נאכט ווען זי האט איהם ארונטערגעלאזען דורכ'ן פענ־סטער, און ער איז אנטלאפען געווארען פון שאול'ן...

פלטיאל האט די גאנצע צייט געהאלטען זיין פארשפרעכען צו איהר און איז איהר מאן געווען בלויז אין נאמען... איהר גאנצע זארג איז געווען, אויב דוד זוייס אז זי איז איהם פארבליבען געטריי...

זעהר שטארק האט זיך מיכל גענומען צום הארצען, ווען זי האט געהערט אז דוד האט געהייראט מיט אביגיל'ן... זי איז געווען זיכער אז אביגיל וועט ביי איהם פארנעהמען איהר פלאץ און דאס האט איהר זעהר געקרענקט... זי האט קיינמאל נישט ערווארטעט אז דוד זאל קיין אנדערע פרויען ניט נעהמען צו איהר, אבער זי האט געהאפט אז זי וועט זיין אלע מאל זיין ליעבסטע פרוי... יעצט אבער, ווען ער דענקט אז זי איז פערהייראט צו א צווייטען, האט איהר אויפגעהערט ליב[illegible] האבען און אביגיל וועט פאררעכענט ווערען פאר זיין ערשטע פרוי...

שאול אבער איז געווען זעהר צופרידען, וואס דוד האט געהייראט מיט א צווייטער... ער האט געהאפט אז יעצט וועט מיכל איהם ארויסשלאגען פון איהרע געדאנקען און ווען עס זאל איהם געלינגען צו טויטען דוד'ן וועט איהר טרויער נישט זיין אזוי גרויס...

יעצט, אז דוד איז אוועק צו די פלשתים, האט זיך שאול גענומען עטוואס בערוהיגען... ער האט געהאפט אז דאס פאלק וועט דוד'ן קיינמאל נישט מוחל זיין פאר זיין באפריינדען זיך מיט די פלשתים, די אייביגע שונאים פון ישראל... דאס קען אפשוואכען דוד'ס אויסזיכטען צו ווערען קעניג איבער אלע שבטים...

שאול האט יעצט געזוכט צוריקצוגעווינען דעם צוטרויען פון גאנצען פאלק און פון די בני הנביאים... ער האט דאריבער גענומען זעהן דאס די אידען זאלען טהאן גערעכטיגקייט פאר גאט... און ווען ער האט זיך דערוואוסט אז צווי־שען די אידען געפינען זיך א סך מכשפים און מכשפות, וועלכע פארפיהרען דאס פאלק מיט זייערע פאלשקייטען דורך פארשידענע כשוף־מאכעריי, האט ער ארויס־געגעבען א באפעהל אויסצוראטען אלע כשוף־מאכער פון ארץ ישראל... ער אליין פלעגט מיט זיין חיל געהן פון שטאדט צו שטאדט און אויספארשען וואו עס גע־פינט זיך אימיצער וואס בענוצט זיך מיט כשוף און איהם טויטען.

פיעלע מכשפות זיינען אנטלאפען פון ארץ ישראל, אנדערע האבען זיך אויסבעהאלטען פון קעניג און פלעגען פראקטיצירען כשוף־מאכעריי בלויז פאר אזעלכע מענשען וועמען זיי האבען געקענט געטרויען.

— דו ביזט גערעכט אבישי, מיר וועלען זיך טאקע אפשטעלען אין יזרעאל די עטליכע טעג ביז וואנען עשהאל און אצם וועלען זיך צוריקקעהרען פון פלשתים..

— אין יזרעאל וועלען מיר אויף אייך ווארטען — האט ער זיך געווענדעט צו זיין ברודער און עשהאל'ן, וועלכע זיינען שוין געזעסען אויף זייערע עזלען.

אין יזרעאל האט זיך דוד בעקאנט מיט דער יונגער שעהנער מיידעל אחינעם, וועלכע האט איהם זעהר פריינדליך מקרב געווען... זי איז דוד'ן שטארק געפעלען געווארען און ער האט איהר אויך גענומען פאר זיין פרוי...

אין עטליכע טעג ארום האבען זיך די שלוחים אומגעקעהרט פון דעם לאנד פלשתים און איבערגעגעבען דוד'ן אז אכיש דער קעניג פון גת, האט זיי זעהר פיין אויפגענומען און ער איז געווען זעהר צופריעדען צו הערען אז דוד איז שאול'ס שונא. און ער לאדעט זיי אלעמען איין צו זיין לאנד.

— מיר געהן אלע גלייך נאך פלשתים — האט דוד אויסגערופען. אלע זייענען שוין געווען געגרייט צום וועג, עס האט לאנג נישט גענומען און דוד מיט זיין ארמעע פון זעקס הונדערט מענשען מיט זייערע פרויען און קינדער זיינען אנגעקומען אין גת.

אכיש האט איינגעלאדען דוד'ן צו זיך אין פאלאץ און צו איהם געזאגט:

— דו קענסט וואהנען מיט דיינע מענשען אין מיין הויפטשטאדט, גת. קיין בייזעס וועט קיינעם פון אייך נישט געשעהן, ווייל מיין שונא איז דיין שונא און דעריבער ביזטו מיין פריינד.

— איך דאנק דיר, מיין האר קעניג, — האט דוד צו איהם געזאגט — אבער צו וואס זאל איך מיט מיינע מענשען פאלען דיר צו לאסט אין דיין הויפטשטאדט, אויב דו ווילסט מיט מיר טהאן דיין גנאדע, גיעב מיר א פלאץ אין איינער פון דיינע קלענערע שטעדט.

— גוט — האט אכיש געזאגט — איך וועל דיר אפגעבען די שטאדט צקלג.

דוד האט דעם קעניג בעדאנקט און ער האט זיך בעזעצט מיט זיינע מענשען מיט זייערע פאמיליעס אין דער שטאדט צקלג.

ווען שאול האט זיך דערוואוסט אז דוד מיט זיין ארמיי האבען זיך בעזעצט אין פלשתים לאנד, האט ער שוין אויפגעגעבען די האפנונג איהם ווען עס איז צו כאפען און ער האט אויפגעהערט איהם צו זוכען.

די כרה שחורה האט זיך פארגרעסערט אין איהם צו יעדער צייט ווען ער האט זיך דערמאנט וואס ער האט געטאן צו די כהנים פון נב, האט זיין געוויסען איהם שטארק געפלאגט. טרעהרען האבען איהם געשטיקט אין האלז, און נישט איינמאל פלעגט ער זיך פאנאנדערוויינען אויפ'ן קול אזוי לאנג ביז ער פלעגט מאכטלאז אנידערפאלען. זעהר ווייניג האבען די טרייסט-ווערטער פון זיי פרוי און קינדער געהאלפען. די איינציגע וועלכע האט איהם געקענט בארוהיגען איז געווען זיין אינגערע טאכטער מיכל, וועמען ער האט נאך אלץ שטארק ליעב געהאט...

שאול האט געוואוסט אז ער האט צובראכען דאס לעבען פון זיין געליעבטע טאכטער. ער ווייס אז זי האט איהר גליק מקריב געווען צוליעב זיינע קאפריזען און דאס האט איהם נאך געמאכט ער זאל איהר מעהר ליעב האבען. ער האט אין איהר אנוועזנהייט קיינמאל נישט גערעדט פון דוד'ן... ווען ער פלעגט זיך

דואג האט אנגעפאנגען צו שטאמלען... ער האט געזעהן אז ער איז יעצט אריינגעפאלען און ער האט נישט קיין אויסוועג...

— רייד קלארע דבורים! — האט שאול זיך א בייזער געטהאן.

— א, שענק מיר מיין לעבען, גנעדיגער קעניג! — האט זיך דואג גענומען בעטען, — איך וועל יעצט דעם ריינעם אמת דערצעהלען.

—דערצעהל און מאך דאס שנעלער, — איז שאול נאך מעהר אין כעס געווארען.

—יא, עס איז אמת, דוד האט אחימלך'ן גענארט, ער האט איהם געזאגט אז ער איז געקומען אין נב מיט א וויכטיגער שליחות פון קעניג, און אז ער איילט זיך זעהר. אחימלך האט איהם געגלויבט און געטהאן אלעס וואס ער האט פערלאנגט.

— און ביי דיר איז רעכט געווען צו פארגיסען דיינע אומשולדיגע בלוט פון א גאנצע שטאדט כהנים! — האט יונתן איהם מיט אויפרעגונג געזאגט.

— נעהם אראפ דיין שווערד, דו פארפלוכטער אדומי, און גיב עס איבער מיין זוהן.

מיט ציטערנדע הענד האט דואג ארונטערגענומען זיין שווערד און עס איבערגעגעבען יונתן.

— דאס איז דיזעלע שווערד מיט וועלכער דער אומריינער אדומי האט אויסגעשלאכטעט אלע כהנים, נעהם מיין זוהן, און טהו צו איהם אזוי ווי ער האט געטהאן צו זיי... זייער בלוט אויף זיין קאפ.

— איך וויל נישט איינריכטען מיינע הענד מיט די אומריינע בלוט פון דעם אדומי — האט יונתן געענטפערט.

שאול האט א וואונק געטהאן צו איינעם פון זיינע לייב־וועכטער, און יענער האט ביי יונתן דעם שווערד גענומען.

דואג איז געפאלען אויף זיינע קניע און גענומען בעטען און וויינען, אז דער קעניג זאל איהם שענקען דאס לעבען, אבער שאול האט אויסגערופען: "אזוי ווי דו האסט קיין רחמנות ניט געהאט אויף די כהנים פון נב, אזוי האט יעצט אויף דיר קיינער קיין רחמנות... דו מוזט שטארבען"...

דער לייב־וועכטער האט געהאלטען דעם שווערד גרייט און געווארט אויף שאול'ס באפעהל. און ווי נאר דער קעניג האט א מאך געטהאן מיט דער האנד, האט דער לייב־וועכטער מיט איין קלאפ ארונטערגעהאקט דואג דעם אדומי'ס קאפ.

אזוי איז געטויטעט געווארען דער רשע דואג, וועלכער האט אזוי פיעל שלעכטעס געטהאן דורך דער גאנצער צייט וואס ער איז געווען אין קעניג'ס הויף.

יעצט אז שאול איז געווען זיכער אז די כהנים זיינען דורך איהם אומגעקומען אומשולדיגערהייט, האט זיין געוויסען איהם נאך מעהר גענומען פלאגען... ביינאכט האט ער שרעקליכע חלומות געזעהן... אין זיינע אויערען האבען תמיד געקלונגען די געשרייען און געבעטען פון די אומגליקליכע כהנים... זיין מרה שחורה האט זיך פארגרעסערט און ער האט זיך קיין ארט נישט געפונען פון וועהטאג און צער. דער איינציגער וועלכער האט זיינע נערוון געקאנט בערוהיגען איז געווען דוד מיט זיין שפיעלען, האט ער אבער איהם פון זיך אזוי פאריאגט, אז ווען אפילו ער זאל איהם שווערען אז ער וועט איהם קיין שלעכטעס נישט טהאן, וועט ער דען וועלען צוריקגעהן צו איהם?...

אבער אפילו נאכדעם ווען ער האט שוין אויסגעראטעט די מכשפים פון לאנד, האט זיין גייסט נאך אלץ נישט געוואוסט פון קיין מנוחה... ער האט געפיהלט אז די כהנים האבען איהם פיינט, די נביאים האבען איהם פארלאזען. שטענדיג איז פאר זיינע אויגען געשטאנען דער געשטאלט פון אחימלך'ן, דעם כהן גדול פון נב, ווי ער האט זיך ביי איהם געבעטען ער זאל איהם נישט טויטען... יא, דואג דער אדומי איז אין דעם אין גאנצען שולדיג... ער האט אויף די כהנים געמאכט א בלבול, און צוליעב איהם זיינען אלע אומגעקומען...

און איינמאל ווען ער האט אזוי געטראכט פון דעם ווי אזוי ער האט אומ'ברחמנות'דיג אויסגעקוילעט א גאנצע שטאדט כהנים, האט ער צו זיך צוגערופען זיין זוהן יונתן און געזאגט:

— זאג מיר, מיין זוהן, ווער, גלויבסטו איז שולדיג אין דעם טויט פון אחימלך און די איבריגע כהנים, איך צי דואג?

— געוויס איז דואג שולדיג אין דעם, — האט יונתן געענטפערט — ווען דו וואלסט געוואוסט אז דואג מאכט א בלבול אויף די כהנים, און אחימלך האט נישט געוואוסט אז דוד אנטלויפט פון דיר, וואלסטו דען זיי געהייסען טויטען? און איך וויים, אז דוד האט געשווארען אז אחימלך איז געווען אומ־שולדיג, און אויך אביתר, אחימלך'ס זוהן האט א שבועה געגעבען אז זיין פאטער האט דערפון נישט געוואוסט.

— ניין! איך וואלט זיי קיינמאל נישט געטויטעט ווען נישט דואג! — האט שאול אויסגערופען, — זייער בלוט זאל פאלען אויף דואג'ס קאפ! ער מוז שטארבען, ווייל ער האט פארגאסען אומשולדיגעס בלוט! שיק איהם רופען, איך וועל זיך מיט איהם גלייך אפרעכענען, פאר אלע שלעכטעס וואס ער האט געבראכט אויף מיר און אויף אלע כהנים פון נב.

יונתן האט געשיקט איינינגע קנעכט, און זיי האבען געבראכט דואג'ן פאר דעם קעניג.

— דו אומווירדיגער אדומי! — האט שאול אויסגערופען מיט כעס — דו האסט א שרעקליכען בלבול געמאכט אויף אומשולדיגע מענשען, און ווי־סענדיג אז זיי זיינען געווען ריין פון זינד, האבטו זיי מיט דיין אייגענער האנד ערמארדעט.

— מיין האר קעניג! — האט דואג אויסגערופען א צושראקענער, — איך האב קיין ליגען נישט געזאגט! איך האב געזאגט אלעס וואס איך האב געהערט, איך קען שווערען ביי דעם ע... גאט פון... אדום!

— דיין שבועה איז אזוי פאלש ווי דיין גאט! — האט שאול א געשריי געטהאן, — מיט דיין פארלייקענען וועסטו זיך יעצט נאך ערגער מאכען... זאג מיר דעם אמת, פאר וואס האסטו אזא בלבול אויף זיי אויסגעטראכט?

— איך האב עס געטהאן אויס ליעבשאפט צו מיין קעניג, — האט דואג געענטפערט. — איך, האב געזעהן אז ער האט דוד'ן, דעם קעניג'ס שונא, געגעבען שפייז און דעם שווערד פון גלית'ן, האט עס מיר שטארק פארדראסען און דאריבער האב איך געזאגט אז אחימלך האט געוואוסט אז דוד אנטלויפט פון קעניג.

— יעצט אבער ביזטו זיך מודה אז אחימלך און די איבריגע כהנים זיינען געווען אומשולדיג? ! — האט שאול איהם שטרענג א פרעג געטהאן.

זיי זיינען צוגעקומען צו א קליינע, האלב איינגעפאלענע הייזעל וואס איז געלעגען פארוואָרפען, און איינער פון די יונגען איז ארונטער פון זיין אייזעל און איז אריין אין הייזעל און ער האט געזאגט צו דער מכשפה:

— א רייכער מאן וויל זיך דורכריידען מיט דעם גייסט פון א טויטען, ער וועט דיר גוט בעלוינען.

— קען מען זיך אויף איהם פערלאזען דאס ער וועט מיר נישט איבערגעבען אין די הענד פון קעניג? — האט די מכשפה איהם געפרעגט.

— אין דעם בין איך זיכער, — האט ער איהר געענטפערט, — קום ארויס, ער ווארט אויף דיר אין דרויסען.

די מכשפה האט איינגעהילט איהר פנים און ארויס פון איהר הייזעל.

— ביזטו עס די בשוף־מאכערין? — האט איהר שאול געפרעגט.

זי האט געוואָרפען איהרע פארשענדע בליקען אויף שאול'ן, און כאטש זי האט אין דער פינסטערניש פון דער נאכט נישט געקענט זעהן ריכטיג זיין פנים, האט ער דאך אין איהר ערוועקט א חשד, און זי האט דאריבער גלייך נישט געוואלט ענטפערען אויף זיין פראגע.

— איך וואלט וועלען דו זאלסט מיט דיין כשוף ארויסברייננגען א גייסט פון א טויטען, וועלכען איך וועל דיר זאגען, און איך וועל דיר זעהר גוט באלוינען דערפאר.

— מיין האר, — האט זיך די מכשפה אפגערופען, — דו ווייסט דאך גאנץ גוט וואס דער קעניג שאול האט געטהאן צו אלע מכשפים און מכשפות. ער האט זיי אלעמען פארטיליגט און יעצט ווען דער קעניג זאל וויסען, אז עס איז פארבליבען איין מכשפה, וועט ער דען מיר נישט באלד טויטען... ניין, איך קען פאר דיר גארנישט טהאן, איך האב מורא פאר דעם קעניג'ס צארען.

— אין דעם נאמען פון אונזער גאט, שווער איך דיר, — האט שאול אויס־גערופען, — אז קיין שלעכטס וועט דיר נישט געשעהן אויב דו וועסט מיר דיזע געפעליגקייט טהאן...

— נו, גוט, וועמעס גייסט זאל איך דיר ארויסברייננגען? — האט זי איהם געפרעגט.

— איך וויל דו זאלסט ארויסברייננגען דעם גייסט פון נביא שמואל, — האט שאול געזאגט. — דארפען מיר דען געהן צו זיין קבר, אדער דו קענסט עס טהאן פון וועלכען עס איז פלאץ?

— דער גייסט פון א וויכטיגען פערזאן קען מען ארויסברייננגען צו יעדער צייט און פון יעדען פלאץ, — האט די מכשפה געענטפערט, — דעם נביא שמואל'ס גייסט שוועבט ארום אבעראל, און איך וועל קיינע שוועריגקייטען נים האבען ארויסצוברייננגען אויף דיזען פלאץ.

די מכשפה האט ארויסגעטראגען ווייהרויך און עטליכע ביינער פון מענ־שען... זי האט געמאכט א פייער און אנגעצונדען די ווייהרויך...

פלוצלינג האט זי א שפרונג געטהאן אויף צוריק און א געשריי געטהאן מיט שרעק: אה, דו ביזט דאך דער קעניג אליין, פארוואס האסטו מיך אפגע־נארט...

פון דעם ליכט פון דעם פייער וואס זי האט אנגעצונדען האט זי איהם

אזוי האָט זיך שאול אין דער לעצטער צייט געפיהלט צובראָכען און ער־שיטערט, מוטהלאָז און שוואך, און ווען די פלשתים האָבען איינגעזאַמעלט זייערע מחנות און געלאַגערט אין שונם, וואָס געפינט זיך אין עמק יזרעאל, האָט זיין הארץ איהם געציטערט... ער האָט געפיהלט אז ער איז שוין מעהר נישט דער גרויסער העלד וועלכער פלעגט אַנוואַרפען א שרעק אין דעם לאַגער פון זיינע שונאים. עפּעס האָט איהם דאָס הארץ געזאָגט, אז די מלחמה וועט מאכען אַן ענדע צו זיין לעבען און קעניגרייך... אה, ווען ער זאָל קענען אָנפרעגען ביי דעם נביא !... איז אָבער שמואל שוין לאַנג טויט. די כהנים ווילען איהם נישט זאָגען דעם אמת צוליעב די שנאה וואָס זיי טראָגען אויף איהם פאר דעם טויט פון זייערע ברידער אין נב. די בני הנביאים האָבען איהם געזאָגט, אז גאָט ענטפערט זיי נישט מיט נבואה וועגען דעם... דערווייל ברייגנען די פּליטים אַלץ מעהר מהנות און ער ווייס נישט וואָס צו טהאָן.

שאול האָט אויך פערזאַמעלט גרויסע מחנות, און יונתן האָט מיט זיי געלאַגערט אין די בערג פון גלבע... די מלחמה וועט זיך באַלד אָנפאַנגען... איהם האָט זיך זעהר נישט געוואָלט יעצט געהן אויף מלחמה, אָבער דאָס פאָלק מוז קריגען מוטה צו קעמפּפען מיט די פלשתים, און אויב זיי וועלען זעהן אז זייער קעניג געהט נישט מיט, וועלען זיי פארלירען זייער קאַמפף־גייסט... יאָ, ער מוז אַליין פיהרען די מלחמה ווי פריהער ! אה, ווען ער זאָל נור האָבען מיט וועמען זיך צו בעראַטהען...

פּלוצלינג איז איהם איינגעפאַלען א געדאַנק זיך צו ווענדען צו א כשוף־מאַכערין, זי זאָל דורך כשוף ארויסברייגגען שמואל'ס גייסט, און דאַן וועט ער מיט איהם ריידען... ער האָט זיך גענומען נאָכפרעגען ביי זיינע קנעכט אויב אימיצער ווייס פון א פארבליבענע כשוף־מאַכערין.

— עס איז פאַראַן נאָך א מכשפה אין עין דור, צו דרום זייט פון בארג תבור — האָט איינער פון זיינע יונגען געענטפערט, — אָבער ווען זי זאָל וויסען אז דער קעניג קומט איהר עפּעס פרעגען, וועט זי אין גאַנצען אָפּלייקענען אז זי איז א כשוף מאַכערין, ווייל זי ווייס דאָך וואָס דער קעניג האָט געטהאָן צו אַלע מכשפות...

— און דו גלויבסט אז מיט כשוף וואָלט די מכשפה געקענט ארויסברייגגען שמואל'ס גייסט פון קבר ? — האָט איהם שאול געפרעגט.

— געוויס, מיט כשוף קענען זיי אַלעס טהאָן, די מכשפות — האָט דער יונג געענטפערט, — איידער דער קעניג האָט ארויסגעגעבען זיין גזרה געגען כשוף, האָט פאר מיר א מכשפה ארויסגעבראַכט דעם גייסט פון מיין פאָטער. און ער האָט מיר געזאָגט אַלעס וואָס איך האָב איהם געפרעגט.

— איך מוז ריידען מיט דעם נביא שמואל — האָט דער קעניג מיט פער־צווייפלונג געזאָגט — פיהר מיך צו יענער מכשפה און זאָל זי ארויסברייגגען דעם נביא'ס גייסט פון קבר.

— זאָל זיך מיין האר קעניג איבערטהאָן אין איינפאַכע קליידער, וועט די כשוף־מאַכערין איהם נישט דערקענען, און דאַן וועט זי מעגליך טהאָן זיין פערלאַנג.

שאול האָט זיך איבערגעטהאָן און זיך פארשטעלט אַלס איינפאַכער מאַן און ער האָט מיטגענומען צוויי יונגען און זיי האָבען אוועקגעריטען נאָך עין דור, אין מיטען דער נאַכט.

— עס איז מיר זעהר שלעכט, אה, נביא! די פלשתים האלטען מיט מיר מלחמה, גאט האט זיך פון מיר אפגעקעהרט, די כהנים און די נביאים ווילען מיר נישט ענטפערען, און איך בין דאריבער געווען געצוואונגען דיך פון דיין קבר ארויסצוברייגגען דו זאלסט מיך ראטהען וואס צו טהאן...

די מכשפה האט ווייטער גענומען ריידען מיט שמואל׳ס שטימע:

„פארוואס פרעגסט מיך אזא זאך? ווייסטו דען נישט אז גאט האט זיך פון דיר אפגעקעהרט, און ער בעשיצט דיינע שונאים... גאט וועט טהאן ווי ער האט שוין פון לאנג דורך מיר געזאגט; ער האט אפגעריסען דיין קעניגרייך פון דיר און אפגעגעבען דיין פריינד, דוד׳ן, ווייל דו האסט זיך נישט צוגעהערט אין די שטימע פון גאט און נישט געטהאן צו עמלק ווי דו ביזט פארזאגט געווארען... און א חוץ דעם האסטו א סך אומזיסטע בלוט פארגאסען. דאריבער וועסטו די מלחמה מיט די פלשתים פארלירען, און אין גיכען וועסטו מיט דיין זוהן קומען צו מיר".

ווען שאול האט דערהערט דיזע ווערטער איז ער געפאלען אין חלשות.

די מכשפה האט צוגערופען שאול׳ס יונגען און מען האט איהם אפגעמינטערט...

שאול איז געווען אזוי שוואך אז ער האט זיך קוים געהאלטען אויף זיינע פיס, דערצו האט ער נאך דעם גאנצען טאג און די גאנצע נאכט נישט פארזוכט קיין עסען.

די מכשפה האט זיך יעצט דערשראקען טאמער וועט שאול שטארבען אויף דעם פלאץ, וועט מען איהר בעשולדיגען אין זיין טויט, האט זי דאריבער איהם גענומען בעטען ער זאל אריין אין הויז און עפעס צובייסען.

— ניין, איך וויל גארנישט עסען, — האט שאול געענטפערט מיט א שוואכער שטימע, — עס איז שוין פאר מיר אלץ איינס... מיינע שטונדען זיינע געצעהלטע, לאמיר צוריקרייטען נאך גבעה...

— איך בעט דיך, מיין הער קעניג, — האט די מכשפה געזאגט, — איך האב איינגעשטעלט מיין לעבען אין סכנה און זיך צוגעהערט צו דיר און דיך געפאלגט וואס דו האסט מיר געהייסען... יעצט הער זיך אויך צו צו די שטימע פון דיין דינסט, און ביים עפעס צו ביי מיר, דו זאלסט כח האבען אויפ׳ן וועג.

— איך קען גארנישט עסען יעצט, — האט שאול א מאך געטהאן מיט דער האנד.

— די יונגען האבען איהם אויך גענומען שטארק בעטען און ער האט צוגעשטימט.

די מכשפה האט צוגעגרייט צום טיש, און שאול מיט די יונגען האבען געגעסען, און זיינען אוועקגעגאנגען איידער עס איז טאג געווארען...

צוויי-און-צוואנציגסטער קאפיטעל

שאול׳ס טויט

דוד און זיינע מענשען האבען זיך איינגעארדענט אין צקלג מיט זייערע פרויען און קינדער. זעהר אפט פלעגט דוד מיט זיין חייל פארלאזען די שטאדט און בעפאלען די גשורים, די גזרים און די עמלקים, וועלכע זיינען געווען די

דערקענט און דער גאנצער קערפּער פון דער מכשפה האָט זיך גענומען טרייסלען פון שרעק און כעס.

— איך בעט דיך, האָב נישט מורא, — האָט איהר שאול באַרוהיגט, — איך האָב דיר געשוואָרען אז קיין שלעכטעס וועט דיר נישט געשעהן... איך בין אין זעהר א שלעכטע לאַגע און איך מוז זיך בעראַטהען מיט דעם נביא.

דער כעס פון דער מכשפה האָט זיך נאָך נישט איינגעשטילט אפילו נאָך די ווייכע רייד פון דעם קעניג... זי האָט זיך דערמאָהנט וואָס ער האָט געטהאָן צו אלע איהרע פריינד און קרובים. זי האָט גאַנץ גוט געוואוסט דעם צושטאַנד פון זיין גייסט, און זיין פאַרהעלטניס צו דעם פאַרשטאָרבענעם נביא שמואל. און זי האָט בעשלאָסען זיך מיט איהם אָפּצורעכענען.

— קיינער פון דיינע קנעכט דאַרף דאָביי נישט זיין ווען שמואל׳ס גייסט וועט ערשיינען, — האָט זי צו איהם שטילערהייד געזאָגט.

שאול האָט זיינע יונגען געהייסען אוועקגעהן פון דעם פּלאַץ, און א צוּשראָקענער און מיט ערשיטערנדע נערווען איז ער געבליבען שטעהן מיט דער מכשפה אין דער פינסטערניס.

א גרויכער געדיכטער רויך האָט געזעצט פון די ווייהרויך... אויף א פּוסטען קופּערנעם קעסעל האָט זי געקלאַפּט מיט די ביינער פון טויטע וואָס האָט אָפּגעהילכט אין דער טויטער שטילקייט פון דער נאַכט מיט גרויס פּורכט און שוידער... דערנאָך האָט די מכשפה גענומען ברומען און וואָרטשען פערשידענע נעמען פון שדים און רוחות. דער רויך פון די ווייהרויך איז גרעסער געוואָרען...

— ער קומט! — האָט די מכשפה פּלוצלינג אויסגערופען, — נעהם נישט אַרונטער דיינע אויגען פון רויך, ווייל זיין גייסט וועט ערשיינען דורך דעם רויך.

שאול, א טויט־בלאַסער, א צוטומעלטער און צושראָקענער, האָט גענומען אָנשטרענגען זיינע אויגען אויף דעם רויך.

— איז עס שמואל? — האָט שאול איהר א פרעג געטהאָן, — זאָג דאָך מיר, ווי זעהט ער אויס?

— ער זעהט אויס אלט מיט א לאַנגע גרויע באָרד און איז איינגעהילט אין א ווייסען מאַנטעל.

— יאָ, עס איז שמואל! — האָט שאול אויסגערופען, און איז אומגעפאַלען.

די מכשפה האָט איהם געהאָלפען זיך צוריקשטעלען און צו איהם געזאָגט:

— שטאַרק זיך, מיין קעניג, זיין גייסט האָט זיך באַוויזען און דו קענסט מיט איהם ריידען יעצט וואָס דו ווילסט.

שאול האָט זיך געבוקט צו דער ערד. זיינע אויגען האָבען איהם גענומען שווינדלען און איהם האָט זיך טאַקע גענומען דוכטען אז שמואל׳ס גייסט האָט זיך באַוויזען... אין זיין קראַנקהאַפטע פאָרשטעלונגס קראַפט האָט ער איהם דערזעהן אַרויסגעהענדיג דורך דעם רויך פון דער ערד.

די מכשפה האָט פון שאול׳ן איהרע אויגען נישט אַרונטערגענומען, און ווען זי האָט געזעהן אז ער איז אין גאַנצען באַהערשט פון דער שרעקליכער ערשיינונג, האָט זי, נאָכמאַכענדיג די שטימע פון שמואל׳ן, וועמען זי האָט פיעלע מאָל געהערט ריידען, גענומען ריידען די פאָלגענדע ווערטער:

״פאַרוואָס האָסטו געשטערט מיין רוה אין מיין קבר?״

שאול האָט זיך אין גאַנצען ווי אַ קאָנוואולסיען געוואָרפען:

דען נישט דער זעלבער דוד וועלכער האט געטויטעט אונזער גרויסען ריעז, גלית... און האבען דען נישט די פרויען פון ישראל געזונגען טאנצענדיג: "שאול האט געטויטעט טויזענדע און דוד — צעהן־טויזענדע!" ניין, מיר קענען איהם נישט אנטרויען ער זאל צוזאמען מיט אונז געהן אין מלחמה... מיט וואס וועט ער זיך ווידער בעליעבט מאכען צו זיין האר, אויב נישט מיט אונזערע קעפ?!... ער וועט אונז בלויז שטערען.

אכיש האט צוגערופען דוד'ן און צו איהם געזאגט:

— ווי דיין גאט לעבט, אז איך בין מיט דיר זעהר צופריעדען און האב איז דיר מיין פולען צוטרויען, איך וואלט זעהר געוואלט אז דו זאלסט מיר העלפען אין דיזער מלחמה, אבער מיינע שרים זיינען נישט איינשטימיג מיט מיר, דאריבער וועסטו מיר ענטשולדיגען וואס איך קען נישט אננעהמען דיין דינסט אין מיין ארמיי, געה זיך דיר בשלום, איך וויל זיך אין דער יעצטיגער צייט ניט איינרייסען מיט מיינע שרים.

— אבער, מיין האר קעניג, — האט זיך דוד אפגערופען, פארדעקענדיג זיין צופרידענהייט מיט א מינע פון ענטטוישונג, — וואס האב איך געטהאן? און זינט איך בין צו דיר געקומען האסטו דען אויסגעפונען אז מיינע כוונות זיינען שלעכטע, פארוואס זאל איך נישט קריגען די געלעגענהייטש צו באַקעמפפען די פיינד פון מיין האר קעניג?!

— ביי מיר ביזטו אזוי גוט ווי א מלאך פון הימעל, — האט איהם אכיש געענטפערט, — און עס טהוט מיר זעהר לייד וואס דו וועסט ניט קענען מיט־געהן מיט אונז אין מלחמה, אבער וואס זאל איך טהאן, אז מיינע שרים ווילען נישט... איך דאנק דיר זעהר פאר דיין גוטען ווילען... עס וועט קומען א צייט און מיינע שרים וועלען זיך ארומזעהן אז זיי האבען געמאכט א טעות... מארגען, גאנץ פריה וועסטו אויפשטעהן און פארלאזען דאס שלאכטפעלד צוזאמען מיט דיינע מענשען.

ווען דוד און זיינע מענשען האבען פארלאזען דעם לאגער, האבען זיך די פלשתים א רוק געטהאן נעהענטער צו די בערג פון גלבע, וואו שאול און זיינע מחנות האבען געלאגערט.

דוד איז געווען זעהר גליקליך וואס ער האט זיך ארויסגעפלאנטערט פון אזא אונאנגענעהמע לאגע.

— געלויבט איז גאט, וואס ער האט אזא געדאנק אריינגעגעבען די שרים פון די פלשתים און דאמיט ארויסגענומען מיך פון אזא שווערע לאגע.

— און איך בין זעהר אומרוהיג געווען, ווען איך האב דערהערט אז דו האסט אנגעבאטען אכיש'ן דיין הילף אין דער מלחמה... — האט יואב געזאגט, — וואס וואלטען מיר טאקע געטהאן אויב די גענעראלען וואלטען נישט פראטעסטירט. דאן וואלט דאך אויסגעקומען אז מיר וואלטען דארפען געהן זיך שלאגען מיט אונזערע אייגענע ברידער און העלפען דאמיט אונזער אלגעמיינעם שונא.

— איך האב גאנץ גוט געוואוסט, אז די שרים זיינען אויף מיר זעהר אייפערזיכטיג און זיי פערהאלטען זיך די גאנצע צייט מיט גרויס פערדאכט צו מיר, דאריבער האב איך געוואגט און געבעטען אכיש'ן ער זאל מיר מאכען פאר דעם אנפיהרער פון זיינע ארמייען, וויסענדיג גאנץ גוט אז דאס וועט זעהר נים שמעקען די שרים און וועט מאכען אז זיי זאלען זיין דאגעגען דאס

פריינד פון די פלשתים. ער פלעגט אלעמען אויסשלאכטען מיט זיין שווערד און צונעהמען זייערע שאף און רינדער, זייערע אייזלען און קעמלען און אלעס וואס זיי האבען געהאט.

ווען אכיש, דער קעניג פון די פלשתים, האט דוד'ן געפרעגט, וואו און וועמען ער איז בעפאלען, האט ער געענטפערט: "איך האב בעפאלען מיינע און דיינע שונאים. איך האב בעפאלען די דרום שטעדט פון יהודה, די דרום ירחמאלים און די קנים, וועלכע זיינען די בעלי ברית פון ישראל".

— יעצט זעה איך, אז דו האסט אפגעבראכען אין גאנצען מיט ישראל, — האט אכיש געזאגט מיט א שמייכעל, — דו וועסט שוין, ווי עס ווייזט אויס, קיינמאל נישט קענען זיין קעניג איבער דיין לאנד, און דאריבער וועסטו קענען זיין מיט מיר. דו וועסט מיר העלפען אין די מלחמה געגען שאול'ן.

דוד איז געבליבען אין פארלעגענהייט... וואס וועט ער טהאן אויב דער קעניג וועט פארט פארלאנגען ער זאל מיט איהם געהן אין מלחמה געגען זיינע אייגענע ברידער... זאל ער זיך ענטזאגען, וועט ער דאך פארשטעהען אז ער איז נאך אלץ געטריי זיין פאלק ישראל, וועט ער איהם דען נישט פארטרייבען פון זיין לאנד?

דוד האט געוואוסט אז די גענעראלען פון די פלשתים קוקען אויף איהם מיט שלעכטע אויגען, און ווען זיי זאלען זיך דערוויסען אז זייער קעניג האט איהם געמאכט פאר א גענעראל, וועלען זיי געווים זיין דאגעגען. דאריבער האט ער זיך אפגערופען צו אכיש'ן:

— איך און מיין חייל וועלען דיר דיענען מיט אלע אונזערע מעגליכקייטען, מיין האר קעניג, נאך מעהר, אזוי ווי איך ווייס זעהר גוט אלע וועגען און פארבארגענע פעסטונגען פון ארץ ישראל, וואלט דען נישט געווען פאסיג ווען דו מאכסט מיך פאר דעם פיהרער פון דיינע ארמייען און איך וועל דיינע מחנות פיהרען צום נצחון.

— גוט, — האט אכיש איהם געענטפערט, — איך וועל דיך גרעסער מאכען פאר אלע מיינע שרים, ווייל איך האב אין דיר פולען צוטרוי.

* * *

די פלשתים האבען איינגעזאמעלט זייערע מחנות אין דער שטאדט אפק. דוד און זיין ארמיי זיינען נאכגעגאנגען פון הינטען.

ווען די גענעראלען פון די פלשתים האבען דערזעהן דוד'ן מיט זיין חייל געהט זיי נאך, זיינען זיי זעהר אין כעס געווארען און האבען זיך אפגערופען צום קעניג:

— ווער זיינען דאס אט די עברים און וואס טהוען זיי צווישען אונזערע מחנות?

— ווייסט איהר דען נישט, אז דאס איז דוד, וועמען דער קעניג שאול זוכט צו טויטען. ער איז געווארען זיין שונא אזוי גוט ווי מיר זיינען שאול'ס שונאים, און ער וועט אונז יעצט העלפען אין אונזער מלחמה מיט ישראל... די גאנצע צייט וואס ער איז מיט מיר האב איך אויסגעפונען אז ער איז מיר איבערגעגעבען און געטריי.

— ניין! — האבען די שרים פון די פלשתים זיך אפגערופען מיט אן איינגעהאלטענעם כעס, — ער וועט מיט אונז אין מלחמה נישט געהן! איז דאס

די געשריען פון די פרויען און קינדער האט דערגרייכט אזש ביז׳ן הימעל. אייניגע פרויען האבען זיך פרובירט געגענשטעלען די עמלקים, אבער זיי זיינען מערדערליך געשלאגען געווארען... זיי האבען זיי אלע גענומען אין געפאנ־גענשאפט און ארויסגעהענדיג פון צקלג, האבען זיי די שטאדט אונטערגעצונדען. דאס פייער האט זיך בליץ שנעל פארשפרייט און האט ארומגענומען די גאנצע שטאדט.

ווען דוד און זיינע מענשען זיינען אנגעקומען נעבען צקלג האבען זיי שוין באמערקט אז עפעס האט אין שטאדט פאסירט. די לופט איז געווען אנגעפילט מיט רויך און שוועבעל. א טויטע שטילקייט האט דארט געהערשט. שנעל זיינען זיי אריינגעקומען אין שטאדט, און ווי גרויס זעהר שרעק איז געווען, ווען זיי האבען געזעהן אז די גאנצע שטאדט צקלג איז פארברענט.

צושראקענע און צוואווילדעוועטע האט יעדער גענומען זוכען זיין פרוי, זיינע קינדער. באלד האבען זיך אלע איבערצייגט, אז קיין לעבעדיגער נפש איז נישט פארבליבען אין שטאדט. דאן האבען אלע אויסגעבראכען אין א געוויין און אין א יאמער.

— אן אומגליק האט פאסירט, א שונא האט זיך אין שטאדט אריינגעבראָ־כען און אונזערע שוצלאזע פרויען און קינדער בעפאלען. אונזער שטאדט האט ער חרוב געמאכט, אונזער האב און גוטס אוועקגערויבט, און אונזערע פרויען און קינדער געפאנגען גענומען... גאט ווייס וואס מיט זיי האט פאסירט... זיינען זיי נישט געפאלען פון דער שווערד פון דעם שונא ? !

דוד׳ס צער איז אויך געווען זעהר גרויס. זיינע צוויי פרויען אביגיל און אחינעם זיינען געפאנגען געווארען. און א חוץ דעם האט ער זיך געפיהלט פער־אנטווארטליך פאר דיזען גרויסען אומגליק.

זיינע מענשען זיינען וואס ווייטער אלץ ביטערער געווארען, און זיי האבען זיך גענומען בונטעווען און ארויפגעווארפען די גאנצע שולד אויף דוד׳ן.

— דו האסט אונז אלעמען אוועקגעפיהרט צו די פלשתים און איבער־געלאזען אונזערע פרויען און קינדער אהן שוץ און אהן הילף אין פאל פון אן אומגליק.

— דו האסט געוואלט איבערצייגען די פלשתים ווי שטארק איבערגעבען מיר זיינען זיי, האסטו דאריבער אונז אלעמען אהין אוועקגעפיהרט און געלאזען די שטאדט אפען צום שונא, — האט נאך איינער גע׳טענה׳ט.

— דאס האט אונז גאט אלעמען בעשטראפט פארוואס מיר האבען געוואלט געהן העלפען דעם שונא אין זייער מלחמה געגען אונזערע ברידער.

— גאט, וועלכער ווייס די געדאנקען פון יעדען מענשען, ווייס דאך אויך אז מיין כוונה איז נישט געווען חלילה צו געהן קעמפפען געגען אונזערע ברי־דער. איך האב געהאנדעלט אזוי אז איך בין געווען איבערצייגט, אז אכיש׳ס גענעראלען וועלען זיין געגען אונזער בעטייליגען זיך צוזאמען מיט זיי אויפ׳ן שלאכטפעלד. און אין דערזעלבער צייט וואלט דער קעניג נישט געהאט דעם מינדסטען חשד אז מיר זיינען איהם נישט געטריי...

— אבער וואס וועט עס אונז אלעמען העלפען, — האבען זיך אייניגע צושריען, — דו ביזט דער מערדער פון אונזערע פרויען און קינדער !

— יא, דו ביזט שולדיג אין אונזער גרויסען אומגליק ! — האבען נאך

איך זאָל זיך אין גאַנצען בעטייליגען אין דער מלחמה. יעצט לאָמיר אַלע מתפלל זיין צו אונזער גאָט און בעטען איהם ער זאָל שיקען דעם נצחון אויף דער זייט פון ישראל.

— זעהר ווייניג האָפנונג איז פאַראַן, אַז שאול זאָל די יעצטיגע מלחמה געווינען, — האָט יואב ווייטער געזאָגט, — ער האָט פאַרלאָרען זיין מוטה און קראַפט, דאָס פאָלק האָט שוין אויך מעהר קיין צוטרויען צו איהם... די פלשתים אָבער זיינען לעצטענס געוואָרען זעהר שטאַרק און מעכטיג... איך האָב זעהר מורא אַז די מלחמה וועט ברענגען אומגליק אויף אונזער לאַנד... ווען די פלשתים זאָלען יעצט ארויס די זיעגער, וועלען זיי ווידער נעהמען דריקען אונזערע ברידער און די אידישע צרות וועלען זיך אָנפאַנגען פון דאָס ניי...

— ווען איך זאָל וויסען אַז שאול וואָלט מיר צו־רוה געלאָזען און וואָלט אָנגענומען מיין אָנבאָט, וואָלט איך מיט מיין חייל צוריקגעגאַנגען אין אונזער לאַנד און איהם געהאָלפען אין דער מלחמה... אָבער ווי עס ווייזט אויס, בין איך ביי איהם פאַררעכענט אַלס אַ גרעסערער שונא דען די פלשתים. האָט ער דען נישט פערנאַכלעסיגט פיעלע מלחמות און איז מיט זיינע אַרמייען געגאַנגען זוכען מיך צו טויטען?... איך בין איהם אַלעס מוחל מיט'ן גאַנצען האַרצען פאַר זיין אומרעכט וואָס ער האָט מיט מיר געטהאָן, זאָל איהם נאָר גאָט מוחל זיין און געבען אַז ער זאָל ארויס פון דער מלחמה בשלום און מיט אַ גלענצענדען זיעג איבער די פלשתים.

דוד און זיין אַרמיי האָבען זיך פאַרנומען אין דער ריכטונג פון צקלג.

* * *

אין דער צייט ווען די אידען און די פלשתים זיינען געווען אין עמק יזרעאל, גרייט אָנצופאַנגען די מלחמה, האָבען די פאַרבליבענע שבטים פון עמלק, זיך בענוצט מיט דער געלעגענהייט און גענומען מאַכען איבערפאַלען איבער די נאָהענטסטע שטעדט... זיי פלעגען ראַבירען דאָס גאַנצע האָב און גוטס, אויס'הרג'ענען די מענער, די קינדער, און די פרויען פלעגען זיי נעהמען אין געפאַנגענשאַפט, וועמען זיי פלעגען נאָכהער פאַרקויפען פאַר קנעכט און דינסטען; די שעהנערע פרויען פלעגען זיי איבערלאָזען פאַר זייערע פיהרער.

די עמלקים האָבען זיך דערוואוסט אַז דוד מיט זיינע מענשען זיינען אוועק צוזאַמען מיט די פלשתים אויף מלחמה, און אין צקלג האָבען זיי איבערגעלאָזען זייערע פרויען און קינדער, האָבען זיי זיך אָפגערופען איינער צום צווייטען:

— יעצט איז געקומען אונזער צייט זיך נוקם צו זיין אין דוד'ן פאַר זיינע איבערפאַלען וואָס ער האָט געמאַכט אויף אונז. לאָמיר גלייך געהן אין צקלג און צונעהמען זייער פאַרמעגען און פאַרניכטען זייערע פרויען און קינדער. זאָל אונזער נקמה אין זיי זיין אַ פאָלקאָמענע.

— ניין, — האָט זיך אָפגערופען זייער פיהרער, — איך האָב געהערט אַז זייערע פרויען זענען זעהר שעהנע... דאַריבער וועלען מיר די פרויען צונעהמען פאַר זיך און זייערע קינדער וועלען מיר פאַרקויפען פאַר קנעכט און דינסטען. און דאָס וועט זיין אַ גרעסערע נקמה אין זיי.

גאַנץ פריה האָבען זיך די עמלקים אריינגעבראָכען אין צקלג און גענומען ראַבירען אַלע הייזער, זיי האָבען צוגענומען די גאַנצע שאָף און רינדער און אַלעס וואָס זיי האָבען דאָרט געפונען.

— וואָס איז מיט דיר? — האָט איהם דוד געפרעגט מיט צערטליכקייט, — דערצעהל דאָך מיר וואָס מיט דיר האָט פּאַסירט.

— איך האָב נישט געגעסען און נישט געטרונקען שוין דריי טעג און דריי נעכט... איך וואָלט זיכער געשטאָרבען ווען נישט איהר גוטע מענשען, וועלכע האָבען אויף מיר רחמנות געהאַט.

— אָבער ווער ביזטו, און פון וואַנען קומסטו? — האָט איהם דוד ווידער געפרעגט.

— איך בין א מצרי, און איך האָב געוואָהנט מיט מיין פאַמיליע אין א דאָרף פון דרום לאַנד, ביז וואַנען די עמלקים זיינען אונז בעפאַלען און מיך גענומען געפאַנגען... איינער פון די עמלקים בעאַמטע האָט מיך צוגענומען פאַר א קנעכט, און מיר געמאַכט פאַר זיין נושא כלים און מיך מיטגענומען יעדען מאָל ווען זיי האָבען געמאַכט איבערפאַלען איבער די שטעדט פון גרעניץ. און ווען זיי האָבען זיך דעם לעצטען מאָל צוריקגעקעהרט פון אזא איבערפאַל, בין איך קראַנק געוואָרען. און אז מיין האַר האָט געזעהן דאָס ער קען פון מיר מעהר קיין נוצען נישט האָבען, האָט ער מיך איבערגעלאָזען אין פעלד אויסצוגעהן פון הונגער און דורשט.

— זאָג דאָך מיר, — האָט זיך דוד אָנגערופען, — וועלכע איז געווען די לעצטע שטאָדט וואָס איהר זייט בעפאַלען?

— די לעצטע שטאָדט איז געווען צקלג... דאָרטען האָבען די עמלקים באַגעגענט קיין ווידערשטאַנד... ווי עס ווייזט אויס, האָבען די מענער פאַרלאָזען די שטאָדט, און דאָרט איבערגעלאָזען די פרויען מיט קליינע קינדער... די עמלקים האָבען צוראַבירט אלעס וואָס זיי האָבען געפונען און די פרויען האָבען זיי גענומען אין געפאַנגענשאַפט... די שטאָדט צקלג האָבען זיי אונטערגעצונדען... אח, הלואי וואָלט מיר מיין האַר איבערגעלאָזען דאָרטען, וואָלט איך פאַרברענט געוואָרען צוזאַמען מיט די הייזער, און פאַרשפּאָרט צו ליידען אזוי פיעל יסורים, וואַרטענדיג אויפ'ן טויט.

— וועסטו מיר אָנצייגען וואוהין די עמלקים זיינען געגאַנגען? — האָט איהם דוד געפרעגט, — און פיעלייכט ווייסטו אויך וואו זיי געפינען זיך, טאָ זייזשע א גוטער מענש און פיהר אונז אהין צו יענעם פּלאַץ.

— אָבער אז איך וועל דיר אָנצייגען דעם פּלאַץ, וועט דאָך מיין פריהערדיגער האַר מיך דערזעהען און ער וועט מיך געוויס טויטען.

— האָב קיין מורא נישט, קיין שום שלעכטס וועט דיר נישט געשעהן.

— שווער דאָך מיר ביי דיין גאָט, — האָט דער מצרי זיך אָפּגערופען, — אז דו וועסט מיר נישט טויטען און אז דו וועסט מיר נישט איבערגעבען אין די הענד פון מיין האַר, וועלכער האָט מיך איבערגעלאָזען צו שטאַרבען אין פעלד.

דוד האָט געשוואָרען, און זיי האָבען אוועקגעזעצט דעם מצרי אויף אן אייזעל וועלכער האָט געריטען א פריהער און זיי אָנגעצייגט דעם וועג.

— אָט דאָרטען געפינען זיי זיך, אין יענעם טהאָל זיינען די אלע עמלקים וועלכע האָבען חרוב געמאַכט די שטאָדט צקלג... — האָט דער מצרי אָנגעצייגט מיט זיין האַנד...

— — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — —

איינינע צוגעגעבן, — דו האסט געזאלט איבערלאזען א הונדערט אדער צוויי הונדערט מענשען צו היטען אונזערע פרויען און קינדער!

דער טומעל און געשריי האט זיך נאך פארגרעסערט, און דער כעס און אויפרעגונג פון דוד'ס מענשען איז פון יעדער רגע שטארקער געווארען. פיעלע האבען דוד'ן געוואלט פארווארפען מיט שטיינער, ווייל זייערע הערצער זיינען געווען שטארק פארביטערט אויף איהם.

דוד האט זיך אבער געשטארקט און זיך אפגערופען:

— מיינע ברידער, מיט אונזער ווייגען און שרייען וועלען מיר גארנישט אויפטהאן, מיר מוזען זיך ארויסלאזען אויף די וועגען און זיך נאכיאגען נאך דעם שונא, פיעלייכט וועט גאט געבען אז מיר וועלען איהם אניאגען און רעטען עטוואס פון זיינע הענד... קומט לאמיר אלע געהן!...

יואב האט א קאמאנדעווע געטהאן און די זעקס הונדערט מענשען האבען גענומען נאכפאלגען איהם און דוד'ן, און אין א זעהר קורצע ווײלע זיינען זיי שוין געווען נעבען דעם טייכעל בשור... דער אימפעט האט זיי אלעמען געטראגען... זיי זיינען געלאפען שנעל און ווען זיי האבען זיך אפגעשטעלט אפרוהען אויף א ווײלע ביי דעם טייכעל, האבען פיעלע פון דוד'ס מענשען געזאגט, אז זיי פיהלען זיך אזוי מיעד און שוואך דאס זיי וועלען נישט קענען פארטזעצען דעם געיעג...

— מיר זיינען אלע אויסגעמאטערט פון וועג, — האבען זיך איינינע אפגערופען, — דריי טעג זיינען מיר געווען אין וועג, זינט מיר האבען פערלאזען דעם לאגער פון די פלשתים ביז וואנען מיר זיינען אנגעקומען אין צקלג, און דארטען האבען מיר זיך גארנישט אפגערוהט... און יעצט קענען מיר ווייטער נישט געהן, ווייל אויב מיר זאלען ווייטער לויפען וועלען מיר פאלען ווי פליגען פון מיעדקייט.

— ווער עס פיהלט זיך צו שוואך און צו מיעד מיט אונז ווייטער צו געהן, — האט דוד אויסגערופען, — זאל בלייבען דא און זיך אפרוהען, און די איבריגע וועלען ווייטער געהן.

צוויי הונדערט מענשען זיינען ארויס פון די רייהען און האבען געזאגט אז זיי מוזען זיך אפרוהען.

— גוט, — האט דוד זיי געזאגט, — איהר ווארט דא ביי דעם טייכעל בשור און רוהט זיך אויס, אויף דעם וועג צוריק וועלען מיר אייך דא טרעפען, און זאל גאט נאר געבען אז מיר זאלען זיך נישט אומקעהרען מיט ליידיגען...

דוד מיט די איבערגעבליבענע פיער הונדערט מענשען זיינען אריבער דאס טייכעל און זיך ארומגעקוקט אויף אלע זייטען. זיי האבען גענומען זוכען די שפורען פון דעם שונא, פלוצלינג האבען זיי פון ווייטען באמערקט א פערחלש'טען מענשען וועלכער איז געלעגען אין פעלד. מען האט איהם געבראכט צו דוד'ן וועלכער האט איהם געהייסען געבען וואסער און מען האט איהם קוים דערמינטערט.

— ער איז פאר'חלש'ט פון הונגער, — האט דוד געזאגט, און האט איהם גענעבען א שטיקעל ברויט, עטליכע פייגען און ראזשינקעס... און דער פארחלש'טער איז עטוואס געקומען צו זיך.

ראריבער וועט איהר געהן טאנצען צוזאמען מיט די איבריגע פרויען! ער האט זיי ביידען אנגענומען פאר זייערע קעפ האר, און א הויב געטהאן פון זייערע פלעצער.

פלוצים איז אין לאגען פון די עמלקים א טומעל געווארען.

— דער שונא קומט אן! — האט אימיצער אויסגעשריען, און באלד איז דער גאנצער לאגער אריינגעווארפען געווארען אין א שרעקליכען פאניק. מען האט אלץ איבערגעלאזען און זיך גענומען צולויפען אין אלע זייטען... אבער דוד און זיין ארמיי פון פיער הונדערט העלדען האבען זיי באפאלען, און איידער זיי האבען באוויזען זיך אויפצוהויבען פון דער ערד און זיך צו כאפען צו זייער געוועהר, האבען שוין די שווערדען און שפיזען פון דוד'ן און פון זיינע מענשען אפגעטהאן זייערס, און קיינער איז פון די עמלקים נישט אנטרונען געווארען...

א גאנצען טאג האט געדויערט די הריגה און די געפאנגענע פרויען און קינדער האבען מיט גליקליכע שטראהלענדע אויגען זיך צוגעקוקט און געזעהן די נקמה אן זייערע פערהאסטע שונאים...

פארנאכט, ווען דער לעצטער עמלק איז שוין געלעגען א טויטער, האבען זיך פלוצים אויפ'ן בארג באוויזען די פיער הונדערט יונגע עמלקים, וועלכע האבען זיך נאר־וואס צוריקגעקעהרט פון אן איבערפאל און מיט זיך געבראכט א סך רויב וואס זיי האבען אנגערויבט פון אנדערע שבטים. ווען זיי האבען ארונטערגעקוקט אין טהאל און דערזעהען דוד'ן און זיינע מענשען, האבען זיי גלייך פארשטאנען וואס דארט איז פארגעקומען.

דוד האט זיי גלייך באמערקט און האט א קאמאנדעווע געטהאן: „אט קומען אן די איבריגע עמלקים, קומט ברידער און מיר וועלען צו זיי טהאן ווי מיר האבען געטהאן צו זייערע פריינד".

ווען די פיער הונדערט עמלקים וועלכע האבען געריטען אויף די אנגע־לאדענע קעמלען האבען דאס דערהערט, האבען זיי זיך שטארק דערשראקען, זיי האבען שנעל אראפגעווארפען דאס גאנצע רויב פון די קעמלען און גע־נומען פליהען...

דוד מיט זיין מחנה זיינען שנעל ארויף אויפ'ן בארג, און דערזעהענדיג אז די איבריגע עמלקים זיינען זיך צולאפען, איבערלאזענדיג דעם גאנצען אנגערויבטען שלל הינטער זיך, האט ער זיי אויפגעהערט נאכצויאגען.

— עס איז שוין גענוג און מיר מוזען זיך אומקעהרען צו אונזערע פרויען און קינדער, — האט ער געזאגט, — לאמיר צוזאמענגעהמען דעם שלל און ארונטערגעהן אין טהאל.

גרויס און אומבעשרייבליך איז געווען די שמחה פון אלעמען ווען יעדער האט געפונען זיין פרוי און קינדער אומבעריהרט... טרעהרען פון פרייד האט זיך באוויזען אין יעדענס אויגען ווען ער האט געהאלזט און געקושט זיין פרוי און קינדער... דער גליקליכסטער פון אלעמען איז געווען דוד. גאט איז מיט איהם און ער האט איהם געהאלפען נעגען אלע זיינע שונאים. אביגיל און אחינעם האבען איהם דערצעהלט אלעס וואס איז פארגעקומען דורך די דריי טעג פון זייער געפאנגענשאפט.

אין די צוזויפגעשטעלטע געצעלטען פון די עמלקים האבען זיי איבער־גענעכטיגט די נאכט. אייניגע זיינען געווען שומרים און האבען געוואכט איבער די מיערע שלאפענדע מענשען פון דוד'ס מחנה.

דריי טעג זיינען פאראיבער זינט די עמלקים האבען פארברענט צקלג... זיי האבען זיך נאך נישט באנוגענט מיט צקלג און איינגעטיילט זייערע ארמיי אין עטליכע גרופעס, וועלכע האבען זיך אוועקגעלאזען צו אטאקירען פיעלע אנדערע שטעדט, אין דער צייט ווען איין גרופע האט געהיט די געפאנגענע און די רויב וואס זיי האבען אנגעראבירט פון פארשידענע שטעדט. אויפ'ן דריטען טאג זיינען אלע גרופעס צוזאמענגעקומען אין דעם גרויסען טהאל וואס געפינט זיך נישט ווייט פון דער שטאדט עזה מיט דעם גרויסען שלל, און האבען גענומען פייערען זייערע פיעלע זיעגען מיט גרוים פאראד און שמחה. עטליכע טויזענד עמלקים זיינען זיי געווען, און כאטש איין גרופע פון פיער הונדערט יונגען האט זיך נאך נישט צוריקגעקעהרט, האבען זיי שוין מעהר ניט געוואלט ווארטען און אנגעפאנגען זייער שמחה אהן זיי. ווען זיי האבען זיך אנגעגעסען און אנגעטרונקען, האבען זיי זיך גענומען צו די געפאנגענע פרויען פון צקלג, און זיי געצוואונגען צו טאנצען פאר זיי ווילדע טענץ... די וועלכע האבען ניט געוואלט פאלגען אדער זיינען געווען צו שוואך צו טאנצען און שפרינגען פאר דעם שכור'ען המון, זיינען געשלאגען געווארען פון די עמלקים מיט בייטשען און מיט שטעקענס.

די געשרייען און געוויינען פון די פרויען זיינען פארשלונגען געווארען פון די טומעלדיגע פרעהליכע געזאנגען פון די עמלקים וואס האט אפגעהילכט דעם גאנצען געגענד.

אביגיל און אחינעם, דוד'ס פרויען, האבען נישט געטאנצט. זיי האט דער הויפט נישט אפגעלאזען פון זיך. און אין דער צייט ווען דער הויפט איז געווען פערנומען אין דער אכילה און אין זויפעריי, האט זיך אביגיל דורכגעשמועסט מיט אחינעם:

— מיר זיינען דאך שוין פארלארענע, — האט אביגיל טרויעריג געזאגט, — ווי נאר די זון וועט אונטערגעהן וועלען אונז די טמא'דיגע עמלקים פאראומרייניגען, וועלען מיר דען קענען אריבערגעטראגען די שאנדע. דער טויט וועט שוין פאר אונז זיין בעסער, דאריבער לאמיר ביידע באפאלען דעם הויפט און לאמיר איהם טויטען איידער ער וועט זיך אויסניכטערען, און דערנאך מאכען א סוף צו אונזערע לעבענס.

— ווי גליקליך איך חאב זיך געפיהלט מיט דריי טעג צוריק — האט אחינעם געזאגט, און די טרעהרען האבען איהר געשטיקט — געווארט האב איך און געהאפט, אז דוד, אונזער ליעבער מאן, וועט זיך באלד צוריקקעהרען, און פון זיין ליעבליכען מויל וועלען מיר הערען ערפרעהענדע נייעס, און צום סוף זיינען אונז די עמלקים באפאלען און אונזער גליק אויף אייביג גערויבט... יא, דער טויט איז שוין פאר מיר מעהר געוואונשען, איידער אזא לעבען פון א שקלאפין פאר אן אומווירדיגען עמלק.

— פארוואס עסט איהר נישט און טרינקט נישט! — האט דער שכור'ער הויפט צו זיי א געשריי געטהאן און זיי צוגעטראגען צוויי קריגעלעך וויין.

אביגיל און אחינעם האבען זיך פון זייערע פלעצער נישט גערירט און איהם אפילו נישט בעשאנקען מיט זייער בליק.

— טרינקט! — האט ער א געשריי געטהאן, און א שליידער געטהאן די קריגעלעך מיט דעם וויין אויף זיי. — איהר ווילט מיך נישט פאלגען?

גליקליך מיט דעם ווען דו האסט אזוי הארציג און געטריי געליעבט... איך זעה אלץ יעצט אזוי קלאר, אזוי דייטליך. איך האב דוד'ן פיעל שלעכטעס געטהאן, און ער האט עס זיבער נישט פארדיענט. און צוויי מאל בין איך אין זיינע הענד געווען און ער האט מיר געקענט שלעכטעס טהאן, און כאטש ער האט געוואוסט אז איך בין געקומען איהם טויטען, האט ער דאך מיר קיין שלעכטעס נישט געטהאן... יא, איך האב א סך געגען גאט געזינדיגט פארגי־סענדיג די אומשולדיגע בלוט פון די כהנים פון נב, זאל מיר גאט מוחל זיין... איך האב נישט געוואוסט וואס איך טהו. דער בייזער גייסט האט איבער מיר געוועלטיגט... גאט האט מיך פאר קעניג געזאלבט... ער האט מיר געגעבען די מאכט צו טהאן גוטעס פאר מיין פאלק און לאנד און איך האב עס נישט אין גאנצען אויסגענוצט פאר דיזען צוועק... און יעצט, וועט איהר, מיינע קינדער, דארפען ליידען פאר די זינד פון אייער פאטער... איך בעט אייך נאך אמאל זייט מיר מוחל...

א שטראם טרעהרען האבען ארויסגעפלאסען פון שאול'ס אויגען...

— פאטער, — האט איהם מיכל ארומגענומען, — זיי דאך נישט אזוי פארצווייפעלט. פארליר נישט די האפנונג אין גאט, דו וועסט נאך ווידער צוריק־קומען צו אונז מיט דיינע זיעגרייכע ארמייען. דו וועסט צו די פלשתים, אונ־זערע שונאים, טהאן ווי דו האסט צו זיי געטהאן אין די פריהערדיגע מלחמות... פארליר נישט דיין מוטה און געה מיט גאטעס הילף, אויב דו האסט דוקא בעשלאסען צו געהן.

— אה, ניין, מיין טאכטער, — האט שאול געוויינט, — דער נביא האט מיר שוין מעהר קיין האפנונג נים געגעבען... "דו וועסט די מלחמה מיט די פלשתים פארלירען"... אין גיכען וועסטו און דיינע זיהן קומען צו מיר.

שאול האט נאך אמאל געקושט און געהאלזט זיין פרוי און די קינדער. זיינע דיענער האבען איהם ארויפגעהאלפען אויף דעם פערד און אין בעגליי־טונג פון זיין גדוד פון העלדען איז ער אפגעפאהרען.

ווען שאול איז אנגעקומען אויפ'ן שלאכטפעלד, האט זיך שוין די מלחמה געהאט אנגעפאנגען. אויף די בערג פון גלבע האבען די אידישע העלדען גע־קעמפפט געגען די פלשתים מיט ביטערונג און פערצווייפלונג. יונתן, אבינדב, ארדער ווי מען האט איהם גערופען ישוי, און מלכישוע, די זיהן פון שאול'ן האבען צוזאמען געקעמפפט מיט העלדישקייט.

פיעלע טויטע זיינען געפאלען פון ביידע זייטען. די אידען האבען גענומען ביסלעכווייז פארלירען זייער מוטה. די פלשתים האבען אבער געקעמפפט מיט פארביטערונג און אנגעווארפען אן אימה אויף די אידישע מחנות.

— וואו איז אונזער קעניג ? ! — האבען זיך געהערט פארצווייפעלטע שטימען פון די סאלדאטען, — ווען וועט ער קומען ? !...

אלע האבען געהאפט אז ווען דער קעניג שאול וועט קומען אויפ'ן שלאכט־פעלד, וועלען די אידישע מחנות קעמפפען מיט מעהר מוטה און קוראזש.

— דער קעניג קומט אן ! אונזער קעניג איז געקומען ! — האבען פיעלע גענומען שאלען — פאר אונזער קעניג און אונזער לאנד !

לאנג האבען די געשרייען און שאלען נים אנגעהאלטען. די סאלדאטען הא־בען בלויז געדארפט א קוק טהאן אויף דעם פאראומעטיגען טרויעריגען פנים

אויף מאָרגען פריה האָט דוד און זיין חייל צונויפגענומען דעם גאַנצען שלל, די שאָף און די רינדער וואָס האָט געהערט פריהער צו זיי, מיט די איבריגע שלל פון די עמלקים און האָבען זיך אומגעקעהרט צו די צוויי הונדערט מענשען וועלכע זיינען געווען צו מיעד און צו שוואַך מיטצוגעהן.

די באַגעגעניש איז געווען זעהר ריהרענד. יעדער איז געלאָפען צו זיין פרוי און קינדער. מען האָט געזיינט פון פרייד, און אויך אביסעל פון פאַרדרוס וואָס זיי זיינען געבליבען הינטערשטעליג...

ווען עס איז געקומען זיך צוצוטיילען מיט דעם שלל, האָבען זיך געפונען עטליכע שלעכטע פאַרביסענע מענשען וועלכע האָבען זיך אָפּגערופען צו דוד'ן:

די צוויי הונדערט וועלכע זיינען מיט אונז נישט מיטגעגאַנגען דאַרפען בלויז צוריק קריגען זייערע פרויען און זייערע קינדער און זייערע געראויבטע זאַכען וואָס מיר האָבען צוריקגענומען פון די עמלקים, אָבער גאַרנישט דאַרפען זיי קריגען פון דעם שלל וואָס מיר האָבען אַוועקגענומען פון די עמלקים א חוץ אונזערע אייגענע...

— אָה, ניין, מיינע ברידער, — האָט זיך דוד אָפּגערופען, — מיר דאַרפען דאַנקען גאָט און זיין צופרידען וואָס ער האָט אונזערע שונאים איבערגעגעבען אין אונזערע הענד... ער האָט מיט אונז אַזוי פיעל גוטעס געטהאָן, און דאַ ווילט איהר יעצט טהאָן שלעכטעס אייערע פריינד... ניין, א גלייכען חלק פאַר יעדען, סאַי פאַר די וועלכע האָבען זיך בעטייליגט אין מלחמה, און סאַי פאַר די וועלכע האָבען זיך צוליעב א געוויסע אורזאַכע נישט געקענט בעטייליגען אין מלחמה און זיינען געבליבען זיצען ביי די כלים. זיי קומט אויך א גליי־כען חלק.

זיי זיינען אַלע צוריקגעגאַנגען אין צקלג און צונויפגעשטעלט זייערע געצעלטען. דערנאָך האָבען זיך אַלע גלייך אויף גלייך צוטיילט מיט דעם שלל.

* * *

אויף מאָרגען נאָכדעם ווי שאול איז אַוועק פון דער מכשפה, האָט ער שוין אויסגעקוקט ווי א צובראָכענער שאַרבען. ער האָט זיך אָבער געשטאַרקט און אָנגעגורט זיין שווערד און געהייסען צוגרייטען זיין פערד, און האָט זיך געקליבען אַוועקצוגעהן אויפ'ן שלאַכטפעלד אויף די בערג פון גלבע, וואו די אידישע אַרמייען אונטער די פיהרונג פון אבנר און יונתן זיינען געשטאַנען נעגען די פלשתים.

אחינעם, שאול'ס פרוי, און זיינע צוויי טעכטער, מרב און מיכל, האָבען איהם פּרובירט איינרייידען ער זאָל דיזען מאָל נישט געהן אויף דער מלחמה. ער איז דאָך אַזוי קראַנק און ערשיטערט, אָבער שאול האָט זיך נישט געלאָזט איבעררייידען.

— מיינע טעג זיינען געצעהלטע און איך וויל בעסער שטאַרבען ווי א העלד, פאַרטיידיגען מיין פאָלק, — האָט שאול געזאָגט, און אַרומגענומען זיין פרוי און קינדער און זיך מיט זיי צוקושט.

— מיכל, מיין ליעבע טאָכטער, איך האָב א סך געגען דיר געזינדיגט, זיי דאָך מיר מוחל, איך ווייס אַז ווען דוד וועט ווערען קעניג, וועט ער דיך צוריק־נעהמען צו איהם, געה דאָך צו איהם און זאָל דיר גאָט געבען אַז דו זאָלסט זיין

דערשטעך מיר, אז נישט וועלען קומען די פלשתים, די ערלים, און זיי וועלען מיך דערשטעכען און דערצו וועלען זיי פון מיר אפשפאטען און אפלאכען.

— מיין קעניג, דיין וואונד איז נישט קיין געפעהרליכע, אט וועל איך צורופען איינינע פון דיינע דיענער און זיי וועלען דיך אוועקפיהרען אין שטאדט און די רפואים וועלען דיין' וואונד פארבאנדאזשירען.

— דער נביא רופט מיך... איך מוז געהן צו איהם... ער ווארט אויף מיר... איך קום!... — האט שאול אויסגערופען פון היץ.

— אה, גאט, זיי מיר מוחל! — האבען זיינע ליפען געשעפצעט, און איז ארויפגעפאלען אויף דעם שפיץ פון זיין שווערד און איז אויגענבליקליך געפאלען טויט.

— דער קעניג איז טויט! — האט דער נושא כלים אויסגעשריען, — מיר זיינען פארלארען! די פלשתים קומען אן אויף אונז, גאט העלף אונז! דער נושא כלים האט ארויסגעצויגען זיין שווערד און נאכפאלגענדיג שאול'ס ביישפיעל, איז ער אויך ארויפגעפאלען אויף זיין שווערד און זיך געטויטעט.

די אידישע מחנות האבען דערזעהן אז זייער קעניג איז טויט, האבען זיי אין גאנצען זייער מוטה פארלארען און גענומען אנטלויפען.

יונתן און זיינע ברידער האבען נאך פארטגעזעצט זייער קאמפף, אבער זיינע ארמייען זיינען וואס ווייטער געווארען שיטערער, און די פלשתים האבען צוגעקראגען פארשטארקונג. זיי האבען קאנצענטרירט זייערע מחנות אויף יונתן, וועלכער האט געקעמפפט ווי א לייב, ביז וואנען ער איז געפאלען א טויטער פון די פיילען פון די פלשתים. אבינדב און מלכישוע, יונתן'ס ברידער האבען פרובירט אנטלויפען אבער די פלשתים האבען זיי דערגרייכט און זיי אויך געטויטעט.

ווען אבנר, דער שר צבא פון אלע ארמייען, האט דערזעהן אז שאול און יונתן זיינען טויט און אז די סאלדאטען צולויפען זיך אין שרעק, איז ער אויך אנטלאפען צוזאמען מיט די איבריגע מחנות.

די פלשתים האבען נאכגעיאגט די אידישע ארמייען און פארנומען פיעלע שטעדט.

צווישען די טויטע און פערוואונדעטע איז אויך געווען אן עמלקי, וועלכער האט געדיענט אין שאול'ס גדוד, און, כאטש ער איז נישט געווען טויט און אפילו נישט פערוואונדעט, איז ער דאך געלעגען שטיל און באוועגלאז... ער האט געהערט ווי שאול בעט זיך ביי זיין נושא כלים איהם צו טויטען, ער האט אויך געזעהן ווי שאול איז געפאלען טויט אויף זיין שווערד, און נאכהער האט דיזעלבע זאך געטהאן דעם קעניג'ס נושא כלים. ער איז יעצט דער איינציגער לעבעדיגער אויפ'ן שלאכטפעלד... שאול'ס גאלדענע קרוין האט א בליאסק געטהאן פאר זיינע אויגען, גאלדענע רינגען איינגעפאסט אין קאסטבארע שטיינער האט ער באמערקט אויף שאול'ס האנד.

דער עמלקי האט זיך אויפגעשטעלט פון זיין פלאץ, זיך ארומגעקוקט צי קיינער פון די פלשתים באמערקען איהם נישט און איז פארזיכטיג צוגעגאנגען צום קעניג, אויפגעהויבען זיין טויטען קערפער און איהם אנגעשפארט אן א בוים.

— העלדישער קעניג פון ישראל! — האט זיך דער עמלקי פאנאנדערגע־לאכט, — מיט יאהרען צוריק האסטו מיינע ברידער די עמלקים בעזיעגט, דו

פון זייער קעניג, זיי האָבען נאָר באַמערקט דעם שרעקליכען יאוש וואָס קוקט ארויס פון זיינע מעלאַנכאָלישע אויגען, זיי האָבען געזעהן זיינע איינגעפאַלענע באַקען און זיין איינגעבויגענעם קאָפּ, און דאָס ביסעל מוטה וואָס זיי האָבען געהאַט, איז פון זיי גלייך פארשוואונדען. זיי זיינען געבליבען שטעהן אויפ'ן שלאַכטפעלד אָהן קאַמפּף־לוסט, האָפנונגסלאָז...

פּלוצלינג אָבער האָט זיך שאול אויפגעשטעלט, אויסגעגלייכט זיין קאָפּ. אין זיינע אויגען האָט זיך א פייער אָנגעצונדען.

— אונזערע שונאים, די פּלשתים זיינען אויף אונז געקומען מלחמה צו האַלטען, — האָט דער קעניג אויסגערופען, אויפהויבענדיג זיין שפּיעז — לאָמיר קעמפּפען פאַר אונזער גאָט און אונזער הייליג לאַנד! איך פיהל אז מיינע קרעפ־טען זיינען צו מיר ווידער געקומען ווי אין די פריהערדיגע יאָהרען... לאָמיר קעמפּפען ביז'ן לעצטען טראָפּען בלוט!

שאול האָט שנעל גענומען טרייבען זיין פערד אין דער ריכטונג וואו די פּלשתים זיינען געשטאַנען. זיינע כאַלדאַטען האָבען איהם נאָכגעפאָלגט און גענומען אַטאַקירען די מחנות פון די פּלשתים מיט זייער גאַנצען כח... טויזענדע פון די פּלשתים זיינען געפאַלען פון דעם אידישען אנגריף... עס האָט אויס־געוויזען אז שאול'ס מחנות האָבען ווידער בעקומען די אויבערהאַנד... די פּלשתים האָבען זיך שטאַרק דערשראָקען און האָבען שוין געוואָלט אַנטלויפען...

שאול האָט זיך אָבער שנעל ווידער פאַרלוירען... דער "גייכט" פון שמואל דעם נביא, וואָס איהם האָט זיך געדוכט אז ער האָט געזעהן, דורך דעם כשוף פון דער מכשפה, האָט איהם פאַרפאָלגט... די ווערטער: "ווייסטו נישט אז גאָט האָט זיך פון דיר אָפּגעקעהרט"... "אין גיכען וועסטו מיט דיינע קינדער קומען צו מיר"... האָבען געקלונגען אין זיינע אויערען. זיין פּנים איז בלאַס געוואָרען, א קאַלטער שווייס איז אריבער זיין קערפּער... דער שפּיעז איז פון זיין האַנד ארויסגעפאַלען... די פּלשתים האָבען עס באַמערקט און זיי האָבען זיך גענומען צילעווען מיט זייערע פיילען און בויגען אויף דעם קעניג פון ישראל.

א פייל פון די פּלשתים האָט געטראָפען אין ציער און שאול איז פערוואונדעט געוואָרען... דער קאַמפּף איז געפיהרט געוואָרען מיט דער גרעסטער פערצווייפ־לונג. קיינער האָט נישט געזעהן אז שאול איז פערוואונדעט געוואָרען... מען האָט אפילו נישט באַמערקט ווי ער איז אַראָנטערגעפאַלען פון זיין פערד...

די פּלשתים אָבער, וועלכע האָבען די גאַנצע צייט נאָכגעפאָלגט שאול'ס באַוועגונגען, האָבען עס גלייך באַמערקט, און זייער אנגריף האָט זיך נאָך מעהר פערשטאַרקט.

דער איינציגער וועלכער האָט באַמערקט שאול'ס שרעקליכען צושטאַנד איז געוועזען זיין נושא כלים. ער איז גלייך צוגעלאָפען צום קעניג און פּרובירט פער־האַלטען די בלוט מיט א טיכעל.

— מיין ענדע קומט! — האָט שאול אויסגערופען מיט א שוואַכע שטימע — דעם נביא'ס ווערטער ווערען מקוים... איך געה צו איהם...

— אח, מיין קעניג! — האָט דער נושא כלים אויסגערופען, — שטאַרק זיך, מיר וועלען די פּלשתים בעזיגען! טרינק דאָך אביסעל וואַסער און דו וועסט פיהלען בעסער.

— אח, מאַך אן ענדע צו מיינע יסורים! ציה ארויס דיין שווערד און

איז געוואָרען א יאָמער און א געוויין... שטאַרקער פון אַלעמען האָט געקלאָגט די שטאָדט יבש גלעד, פון יענער זייט ירדן, וואָס איז געווען ניט ווייט פון בית שאן.

אלע האָבען נאָך געדענקט די גרויסע הילף וואָס ער האָט זיי געבראַכט, ווען נחש, דער קעניג פון עמון איז זיי בעפאַלען און געוואָלט ביי יעדען פון זיי אויסשטעכען די רעכטע אויג... ליעב און טהייער איז ביי זיי געווען שאול המלך און וואָס פאַר א טיעפער צער און עגמת נפש האָט זיי אַלעמען ארומגענומען, ווען זיי האָבען זיך דערוואוסט אז די פלשתים האָבען אזוי מבזה געווען דעם קערפער פון שאול און איהם צוגעשלאָגען מיט נעגעל צום וואַנט...

זיי האָבען גלייך גערופען א טרויער־פערזאַמלונג אין שטאָדט, וואו זיי האָבען מספיד געווען זייער ליעבען קעניג.

— ווער וועט וועלען איינשטעלען זיין לעבען און אוועקגעהן נאָך בית שאן און אראָפּנעהמען שאול'ס קערפער ?! — האָבען די זקנים אויסגערופען, — כדי דאָמיט ארונטערצונעהמען די גרויסע חרפה וואָס די פלשתים טהוען צו אונזער קעניג.

פיעלע העלדען פון יבש גלעד האָבען גלייך געענטפערט צו דעם רוף, און ביינאַכט זיינען זיי אוועקגעגאַנגען נאָך בית שאן און ארונטערגענומען שאול'ס קערפער און די קערפערס פון זיינע זיהן פון וואַנט... ווען זיי האָבען די קערפערס געבראַכט אין יבש גלעד, האָבען אלע בעשלאָסען צו פאַרברענען די קערפערס כדי נישט צו געבען נאָך א געלעגענהייט די פלשתים זיי זאָלען ווידער אמאָל חוזק מאַכען פון זייער קעניג...

זיי האָבען געמאַכט א גרויסאַרטיגע לויה און פאַרברענט די קערפערס, און די אש מיט די איבערגעבליבענע ביינער האָבען זיי מקבר געווען אין יבש... אַלע איינוואָהנער האָבען געפאַסט און געטרויערט זיבען טעג נאָכדעם.

* * *

דער עמלקי וועלכער האָט אראָפּגענומען פון שאול'ן די קרוין און די רינגען איז שנעל געלאָפען נאָך דרום וואו ער האָט געהאָפט צו קומען צו איינעם פון זיינע שבטים...

"די קרוין און די רינגען פון אידישען קעניג זיינען ווערטה זעהר פיעל געלד", — האָט ער זיך געטראַכט, — און ער וועט עס פאַרקויפען צו דעם הויפּט פון די עמלקים, און ער וועט פון איהם דערפאַר קריגען געלד און כבוד.

אויפ'ן וועג אָבער האָט ער זיך דערוואוסט, אז דוד האָט נאָר וואָס צושלאָגען די אלע עמלקים, און א גרויסע מורא איז אויף איהם אנגעפאַלען... דוד זאָל זיך דערוויסען אז ביי איהם געפינט זיך דעם קעניג'ס קרוין, וועט ער דען שווייגען ?!

באַלד איז איהם אָבער איינגעפאַלען א גליקליכער געדאַנק: ער וועט ברייני־גען די קרוין צו דוד'ן אַלס מתנה, דערצו וועט ער איהם נאָך דערצעהלען ווי אזוי ער האָט געהאָלפען טויטען שאול'ן... ער איז געווען זיכער אז דוד וועט איהם זעהר וואַרעם אויפנעהמען... איז דען שאול נישט געווען זיין גרעסטער שונא ?!... ער וועט איהם זעהר גוט באַלוינען דערפאַר און וועט איהם נאָך זיכער מאַכען פאַר א בעאַמטען.

מיט די געדאַנקען איז דער עמלקי אוועקגעגאַנגען צו דוד'ן אין צקלג, כדי צו צייגען דוד'ן אז ער קלאָגט און טרויערט אויך אויף דעם גרויסען אומגליק וואָס האָט געטראָפען אַלע אידען, האָט דער עמלקי צוריסען זיינע קליידער און גע־

האסט זיי פארטיליגט, און יעצט ביזטו אין מיינע הענד... איך זעה אז דיר נקמה, דו שוועכלינג... יעצט וועל איך זיך מיט דיר אפרעכענען. ער האט ארויס־געצויגען דעם שווערד פון שאול׳ס קערפער, און האט איהם מיט דעם זעלבען שווערד גענומען שטעכען ביז וואנען שאול׳ס קערפער איז ווידער אנידערגע־פאלען. דאן האט זיך דער עמלקי איינגעבויגען און האט אראפגענומען שאול׳ס קרוין און זיינע רינגען און גענומען לויפען.

* * *

אויף מארגען האבען זיך די פלשתים צוריקגעקעהרט אויפ׳ן שלאכטפעלד און גענומען אראפציהען די געוועהר און די זאכען פון די דער׳הרג׳עטע. שאול׳ס קערפער האבען זיי דערקענט אן זיינע קליידער און אן זיין הויד. זייער שמחה איז געווען זעהר גרוים.

— געלויבט איז דגון אונזער גאט, דאס ער האט אונז איבערגעגעבען דעם קעניג פון ישראל אין אונזערע הענד! — האט איינער פון די פלשתים גענעראלען געזאגט, — לאמיר אויפזוכען זיין קרוין און זיי ברייגגען א מתנה צו אונזער קעניג.

— מיר האבען די קרוין געזוכט איבער דעם גאנצען פלאץ, — האבען איינינע אפיצירען געזאגט, — אבער מיר האבען זי ניט געקענט געפינען... מעגליך אז אימיצער האט זי צוגענומען פאר זיך.

— ווער האט עס געקענט נעהמען? — האט דער גענעראל געפרעגט.

— מעגליך אז איינער פון אונזערינע, — האט איין אפיציער געענטפערט.

— ווייל לויט די פיעלע שטעך פון שווערד וואס געפינט זיך אויף שאול׳ס קער־פער, קען מען זעהן אז דאס האט נישט קיין אייגענער געטהאן, נור א פרעמדער וועלכער איז געווען זיין שונא.

— אויב אזוי מוזטו אויספארשען ווער עס האט די קרוין פאר זיך צוגע־גומען, און זאל ער בעקומען זיין שטראף פאר זיין נישט איבערגעבען די קרוין אין אונזערע הענד.

— וואס זאלען מיר טהאן מיט שאול׳ס קערפער? — האבען די אפיצירען געפרעגט דעם גענעראל.

— לאמיר פריהער ארונטערשניידען זיין קאפ און טהאן צו איהם ווי זיי האבען געטהאן צו אונזער העלד, גלית... נאכהער וועלען מיר גלייך שיקען אנ־זאגען אין אלע שטעדט פון די פלשתים אז אונזער שונא, דער אידישער קעניג, איז טויט, און זאל אונזער גאנץ לאנד פרעהען זיך מיט אונזער זיעג...

די פלשתים האבען ארונטערגעשניטען שאול׳ס קאפ און אוועקגעשיקט אין דעם הויז פון זייער גאט דגון, און זיין קערפער און די קערפערס פון יונתן און זיינע צוויי ברידער האבען זיי געבראכט אין דער דערבייאיגער שטאדט בית שאן. דארטען, ביי דעם טויער פון שטאדט האבען זיי שאול׳ס קערפער און די קערפערס פון זיינע זיהן, צוגעשלאגען מיט נעגעל צום וואנט, כדי אנצוטהאן דאמיט א שאנדע צו גאנץ ישראל...

א גרויסער טרויער האט ארומגענומען אלע אידען פון גאנץ ארץ ישראל, וועלכע האבען זיך דערוואוסט פון דעם גרויסען אומגליק וואס האט זיי געטרא־פען. אין אלע שטעדט און שטעדטלעך וואו די טרויעריגע נייעס האט דערגרייכט.

— איך בין דער זוהן פון א גר פון עמלק.

— און דו האסט עס געטויטעט דעם אידישען קעניג?

— יא, איך האב עס געטהאן און געבראכט זיין קרוין א מתנה צו מיין האר, צו געפינען גנאדע אין דיינע אויגען.

— ווי האסטו געוואגט אויפצוהויבען א האנד געגען דעם געזאלבטען פון גאט? — האט דוד אויסגערופען מיט כעס, — דו וועסט מיט דיין לעבען בע־צאהלען פאר דיין שרעקליכע טהאט!

— מיין האר, איך האב איהם נישט געטויטעט... איך האב געזאגט א ליגען... איך האב געמיינט אז... איך האב שאול'ס קערפער דורכגעשטאכען נאכ־דעם ווי ער איז שוין געוועזן טויט!

— דו ביזט אליין שולדיג אין דיין טויט! — האט דוד אויסגערופען, — ווייל דו האסט אויף זיך אליין עדות געזאגט אז דו האסט דעם געזאלבטען פון גאט געטויטעט...

דוד האט געהייסען איינעם פון די יונגען צו טויטען דעם עמלקי.

דער עמלקי האט דערזעהן אז דוד מיינט ערנסט, האט ער געכאפט די קרוין און גענומען לויפען.

עטליכע יונגען פון דוד'ן האבען איהם נאכגעיאגט און געכאפט, און איהם אויף אן ארט געטויטעט.

לאנג האט דוד געטרויערט נאך שאול'ן און יונתן. ער האט פארפאסט די פאלגענדע קינה איבער זייער טראגישען טויט.

די רוהם, די שעהנקייט פון ישראל
איז געפאלען טויט אויף דעם פעלד,
דער קעמפפער און בעשיצער פון ישראל
איז געפאלען אין קאמפף ווי א העלד.

דערצעהלט נישט אין דער שטאדט גת
די שוידערליכע נייעס פון טאג!
זאלען די פלשתים טעכטער
זיך נישט פרעהען אויף אונזער בראך, פלאג!...

פערשאלטען זייט, איהר בערג פון גלבע,
זאל צו אייך ניט קומען טוי און רעגען!
דארט איז דער שוץ פון העלדען געפאלען
און זאלט איהר נישט וויסען פון גאט'ס זעגען.

פון די בלוט פון די שטארקע שונאים
נישט געזעטיגט האט יונתן'ס בויגען,
און שאול'ס שווערד האט נאך קיינמאל
מיט ליידיגען זיך צוריקגעצויגען...

שאָטען שטויב אויף זיין קאָפּ... ער איז צוגעקומען צו דוד'ן און זיך פאַר איהם פאַרנייגט.

— פון וואַנען קומסטו און פאַר וואָס טרויערסטו? — האָט איהם דוד גלייך געפרעגט, — זאָג דאָך מיר פאַר וואָס טראָגסטו דעם סימן פון טרויער אויף זיך.

— איך קום דאָס יעצט פון שלאַכטפעלד! — האָט דער עמלקי געענט־פערט, — די שטראָף פון גאָט האָט זיך אויסגעגאָסען אויף דעם פאָלק ישראל... די פלשתים האָבען א גרויסען זיעג איבער זיי געהאַט... די ישראלים זיינען אנט־לאָפען, איבערלאָזענדיג פיעלע טויזענדע אויפ'ן שלאַכטפעלד... דער קעניג שאול איז טויט און זיין זוהן יונתן איז אויך טויט...

דוד איז בלאַס געוואָרען... זיינע אויגען האָבען אויסגעדריקט צער און טרויער. און א ווײַלע איז ער געבליבען שטעהן ווי בעטויבט.

— פון וואַנען ווייסטו אז שאול און יונתן זיינען טויט?! — האָט דוד אויסגערופען מיט אויפרעגונג.

דער עמלקי האָט זיך אויסגעגלייכט און פון אונטער זיין בגד ארויסגענומען שאול'ס קרוין און זיינע רינגען, נאָכהער האָט ער זיך אָפּגערופען:

— איך האָב געדיענט אין שאול'ס גדוד און איך בין געווען מיט די איבריגע סאָלדאַטען אויף דעם באַרג גלבע... פלוצים האָבען אונז די פלשתים דערגרייכט און האָבען גענומען שיסען אויף דעם קעניג, ביז ער איז געפאַלען א פערוואונ־דעטער... און אַלע אַרום איהם זיינען געפאַלען טויטע... דער קעניג האָט אויפ־געהויבען זיין קאָפּ, און ווען ער האָט מיך דערזעהן, האָט ער מיך צוגערופען:

— נעהם מיין שווערד און טויטע מיך! — האָט ער זיך צו מיר אָפּגע־רופען, — ווייל איך בין פערוואונדעט און איך לייד זעהר פיעל יסורים...

איך האָב איהם געפאָלגט, ארויסגעצויגען דעם שווערד פון דעם שייד און דערשטאָכען דעם קעניג... ווען איך האָב דערזעהן אז ער איז טויט, האָב איך אראָפּגענומען זיין קרוין און די רינגען, און איך האָב עס געבראַכט צו דיר, מיין האַר...

ווען דוד האָט עס דערהערט און דערזעהען שאול'ס קרוין אין דעם עמלקי'ס האַנד, האָט ער פאַרשטאַנען אז שאול און יונתן זיינען טויט... ער האָט גלייך צור־ריסען זיינע קליידער... און זיך געזעצט אויף דער ערד. אַלע מענשען וועלכע זיינען געווען נעבען איהם האָבען געטהאָן דאַסזעלבע. זיי האָבען געקלאָגט, געיאָמערט און געפאַסט דעם גאַנצען טאָג.

דער עמלקי איז געווען זעהר צופרידען דאָס ער איז געווען דער ערשטער צו ברייגנען דוד'ן די נייעס. ער האָט געוואַרט אויף דער גרויסער באַלוינונג וואָס דוד וועט איהם געבען פאַר דער קרוין.

ווען דוד איז אויפגעשטאַנען פון דער ערד האָט ער צוגערופען צו זיך דעם עמלקי און צו איהם געזאָגט:

— ביזטו עס טאַקע געווען דער וועלכער האָט געמאַכט אַן ענד צו שאול'ס לעבען?

— יאָ, מיין האַר, — האָט ער געענטפערט מיט שטאָלץ — איך האָב עטליכע מאָל דורכגעשטאָכען זיין קערפּער מיט זיין אייגענעם שווערד.

— ווער ביזטו? — האָט איהם דוד געפרעגט.

די אידען זיינען לאנגזאם צו זיך געקומען פון דער גרויסער מפלה וואס זיי האבען געקראגען פון די פלשתים אין דער לעצטער מלחמה.

אבנר האט אויסגעפונען אז יעצט וועט זיין די גינסטיגע צייט צו מאכען שאול׳ס זוהן פאר קעניג איבער אלע שבטים. ער האט גלייך אוועקגעשיקט שלוחים איבער אלע שטעדט פון ישראל און זיי אנגעזאגט פאלגענדעס:

„איהר, די בירגער פון גאנץ ארץ ישראל, ווייסט דאך זעהר גוט ווי געטריי דער קעניג פון שאול האט געדיענט זיין פאלק און פאטערלאנד דורך דער גאנצער צייט פון זיין קעניגען ביז דער לעצטער צייט ווען ער האט מלחמה געהאלטען. אייערע מלחמות געוואונען און פארטריבען אונזערע שונאים פון אונזער לאנד, און כאטש שאול איז געווען זעהר קראנק די לעצטע צייט, האט ער דאך אנגע־גורט זיינע לעצטע קרעפטען און איז געגאנגען מלחמה האלטען מיט די פלשתים. עס איז געווען דער רצון פון גאט אז מיר זאלען די מלחמה פארלירען, אבער אונזער קעניג און זיינע זיהן זיינען געשטארבען ווי העלדען אויף דעם שלאכט־פעלד, פאר דעם כבוד פון אונזער פאלק און לאנד. דאריבער איז נישט מעהר ווי רעכט אז די מלוכה זאל איבערגעהן בירושה צו שאול׳ס זוהן, איש בושת. מיין פערלאנג איז, אז יעדע שטאדט זאל שיקען פארשטעהער נאך גבעה און מיר וועלען קרוינען איש בושת׳ן פאר קעניג איבער גאנץ ארץ ישראל.

אין איינינגע וואכען זיינען אלע פארשטעהער פון די שטעדט פון ארץ ישראל זיך צונויפגעקליבען אין גבעה. אבער פון דעם שבט יהודה איז קיינער נישט געקומען.

איידער אבנר איז געקומען אויף דעם פערזאמלונגס־פלאץ איז צווישען המון אויסגעבראכען א טומעל... פיעלע האבען זיך גאנץ אפען ארויסגעזאגט געגען קרוינען שאול׳ס זוהן פאר קעניג.

— שאול׳ס מלוכה איז געווען א דורכפאל, — האבען איינינגע גע׳טענה׳ט, — אנשטאט צו באפעסטיגען אונזערע שטעדט און פארשטארקען אונזערע אר־מייען געגען אונזערע שונאים, די פלשתים, האט גאר שאול פארפאלגט יעדען איינעם פון אונזערע ברידער וועמען ער האט חושד געווען אז זיי זיינען נוטה צו דוד׳ן... און צוליעב דעם האבען מיר ערליטען א גרויסע מפלה מיט די פלשתים.

— אונזער קעניג האט גאר געדארפט יעצט זיין דוד, דער זוהן פון ישי, וועלכער האט באוויזען אזעלכע גבורות געגען אונזערע פיינד... ער האט געטויטעט גלית׳ן, דעם פלשתי, און דאמיט גרויס געמאכט דעם נאמען פון אונזער פאלק...

— ווער איז אט דער דוד? ! — האבען די פארשטעהער פון שבט בנימין אויסגערופען, — ער האט רואינירט דעם געזונדס־צושטאנד פון אונזער קעניג. און בלויז ער האט פאראורזאכט אונזער לעצטע מפלה... ניין, מיר ווילען פון דוד׳ן נישט וויסען! שאול׳ס יורש זאל ירשנ׳ען דעם טראהן פון זיין פאטער.

— קיינער האט פון איש בושת׳ן ניט געהערט. ער האט זיך מיט קיין העלדישקייט אויסגעצייכענט, ניין, ער האט געוויס נישט פארדיענט צו ווערען קעניג איבער ישראל! — האבען אנדערע געשריען.

שאול און יונתן — ווי צוויי געליעבטע
האט זיי נישט אפגעטיילט אויך דער טויט;
פלינקער פון אדלער, שטארקער פון לייבען,
זיינען זיי געווען אין ישראל׳ס נויט.

קלאגט אויף שאול׳ס טויט, טעכטער פון ישראל!
וויינט, טרויערט און געפינט ניט קיין נחמה...
זיידענע, וואלענע קליידער און ציערונג,
פלעגט ער אייך ברענגען פון יעדער מלחמה...

אה, ווי אזוי ביזטו געפאלען, יונתן,
אויף די בערג אין שלאכט?!
ווי א העלד האסטו געקעמפפט
און פארלארען דיין מאכט!...

גרויס איז מיין שמערץ, מיין ברודער יונתן!
דו ביזט מיר געווען זעהר ליעב און טהייער.
מעכטיגער ווי פרויען ליעבע האב איך דיך געליעבט,
און יעצט ביזטו טויט, פארברענט פון פייער!...

נאכדעם ווי די טרויער־טעג פון שאול׳ן און יונתן זיינען פאריבער, האט דוד צוזאמענגערופען זיינע מענשען און האט זיך צו זיי אפגערופען:

— יעצט דארפען מיר מעהר נישט פערבלייבען אין פלשתים לאנד... איך וועל אוועקגעהן אין דעם לאנד מואב און אומקעהרען מיינע עלטערען און די גאנצע פאמיליע, און פון דארט צוריק נאך בית לחם... און איהר מיינע פריינד, איהר זייט מיר געווען געטריי און איבערגעגעבען די גאנצע צייט פון מיין וואנדערונג, יעצט איז יעדער פון אייך פריי צו געהן צו זיין היים און צו לעבען זיך רוהיג מיט זיין פרוי און קינדער.

— אה, ניין, דוד! — האבען די מענשען געזאגט, — מיר וועלען דיך נישט פערלאזען ביז וואנען גאט וועט מקיים זיין דאס וואס ער האט דיר צו־געזאגט דורך זיין נביא שמואל׳ן. וואוהין דו וועסט געהן וועלען מיר אויך געהן, און וואס דו וועסט טהאן וועלען מיר אויך טהאן.

— איך בין זעהר גליקליך אייך צו האבען מיט מיר, — האט דוד אויס־גערופען, — אויב אייך וועט ניט זיין צו שווער, וועל איך זיין צופרידען צו זיין מיט אייך ווי פריהער.

דוד און זיינע מענשען זיינען איועק אין דעם לאנד מואב, וואו דער קעניג האט זיי אלעמען זעהר פיין אויפגענומען.

דוד האט דעם קעניג הארצליך בעדאנקט פאר די אלע טובות וואס ער האט געטהאן מיט איהם און מיט זיין גאנצער משפחה. ער האט זיך מיט איהם געזעגענט און האט זיינע עלטערען צוריק באזעצט אין בית לחם.

איינִיגע מאנאטען זיינען פאריבער און דוד האט זיך באזעצט מיט זיינע מענשען אין חברון. דורך דער צייט האט אבנר, שאול׳ס שר צבא צונויפגע־שטעלט זיינע צופאלענע ארמייען און ביסלעכווייז האט ער פאריאגט די פלשתים וועלכע האבען זיך גענומען באזעצען אין פיעלע שטעדט פון ארץ ישראל.

דריי-און-צוואנציגסטער קאפיטעל

דוד ווערט קעניג

אין דער צייט ווען אבנר האָט געקרוינט איש בושת'ן פאר קעניג איבער גאנץ ישראל, זיינען געקומען די זקנים פון שבט יהודה צו דוד'ן אין חברון און צו איהם געזאָגט:

— דו ביזט פון לאנג געווען אונזער שטאָלץ. ווען דו ביזט נאָך גאָר יונג געווען האָסטו ארויסגעוויזען דיין העלדישקייט ראטעווענדיג אלע איינוואהנער פון בית לחם פון די פלשתים... שפּעטער ווען דו ביזט עלטער געוואָרען האָסטו געקעמפּפט געגען דעם ריעז גלית'ן, און דאמיט גערעטעט אלע אידען... דו האָסט פיעלע מלחמות געהאט און אימערצו האָסטו געזיעגט... ווייל גאָט איז מיט דיר, ער בעשיצט דיך פון אלע דיינע שונאים... מיר האָבען נאָר וואָס אויסגעפונען פון דיין פאטער ישי, אז דער נביא שמואל האָט דיך פאר קעניג געזאלבט, נאָך איידער דו האָסט געטויטעט גלית'ן... מיר ווייסען אז דער קעניג שאול האָט געגען דיר פיעלע אומרעכטען בעגאנגען, כאָטש דו ביזט איהם די גאנצע צייט געווען זיין פריינד. יעצט איז שאול טויט, און דו ביזט דער איינ־ציגער מאן וועלכער וועט קענען פיהרען אונזער פאָלק אין דיזער שלעכטער צייט וואָס איז אויף אונז אָנגעקומען. און כאָטש אבנר האָט געזאלבט פאר א קעניג דעם שוואכען זוהן פון שאול, איש בושת, איבער די אנדערע שבטים, איז אונזער שבט יהודה געבליבען געטריי זייער בעליעבטען העלד דוד'ן... און יעצט זיינען מיר געקומען אין נאָמען פון אונזער שבט דיך צו קרוינען פאר קעניג איבער יהודה.

איידער דוד האָט צייט געהאט צו ענטפערען האָט אויסגעבראָכען א הילל־ביגער געשריי און שאלען פון דוד'ס מענשען און פון די איינוואהנער פון חברון וועלכע האָבען זיך געהאט פערזאמעלט ארום דוד'ן.

— לאנג לעבען זאָל אונזער קעניג דוד!

— געבענשט פון גאָט זאָל זיין דוד המלך, אונזער העלד און בעשיצער!!

איינער פון די זקנים איז דאן ארויף אויף דער בימה וואו דוד איז גע־שטאנען און האָט מיט א קריגעלע בוימאייל געזאלבט דוד'ן פאר קעניג איבער דעם שבט יהודה. באלד האָט א צווייטער איהם אָנגעטהאָן די קרוין.

לאנג האָט דאָס פאָלק געשאלט און געשטורעמט פון פרייד. יעדער האָט זיך געפיהלט גליקליך מיט דער קרוינונג פון דוד'ן אלס קעניג איבער דעם גרעס־טען שבט.

צווישען די פערזאמעלטע וועלכע האָבען בייגעוואוינט די פייערליכע צע־רעמאָניע האָט זיך אויך געפונען בת שבע מיט איהר מאן אוריה דער חתי.

בת שבע'ס פרייד איז געווען געמישט מיט צער... זי האָט איהם אָנגע־

ווען אבנר איז ארויף אויפ'ן בימה, האט זיך דער עולם איינגעשטילט.
— מיינע ברידער! — האט אבנר אויסגערופען, — גאט האט שאול'ן געזאלבט פאר קעניג איבער גאנץ ישראל... און נישט איינמאל האט שאול ארויסגעוויזען גרויסע העלדישקייטען אין די מלחמות מיט די ארומיגע שונאים... פיעלע פון אייך געדענקען נאך ווי אזוי שאול האט געראטעוועט די איינוואהנער פון יבש גלעד פון א שענדליכען טויט, און דאמיט ארונטערגענומען א גרויסע חרפה פון אונזער פאלק... ווער געדענקט עס ניט ווי העלדיש שאול האט גע־געקעמפט געגען די עמלקים און זיי פארניכטעט... אויך איז אלעמען פון אונז בעקאנט ווי יונתן האט העלדיש געקעמפפט צוזאמען מיט זיין פאטער געגען די פלשתים... אין דער לעצטער מלחמה מיט די פלשתים האבען מיר פארלארען אונזער קעניג מיט זיין יורש יונתן... מיט גאטעס הילף איז מיר געלונגען ארויסצוטרייבען די פלשתים פון אונזערע שטעדט וועלכע זיי האבען לעצ־טענס פארנומען... יעצט מוזען מיר האבען א קעניג וועלכער זאל ווייטער פיהרען אונזערע מלחמות. דאריבער לעג איך פאר צו קרוינען שאול'ס זוהן איש בושת פאר א קעניג אנשטאט זיין פאטער. איך בין איבערצייגט אז ער איז ווערטה צו טראגען די קרוין פון שאול'ן.

— לאנג לעבען זאל אונזער קעניג איש בושת! — האט דער המון געשטורעמט. די שטימען פון די עטליכע געגנער האבען זיך פארלארען צווישען די געשרייען פון שאול'ס פריינד. דאן האט אבנר געקרוינט איש בושת פאר דעם קעניג פון ישראל.

אַז אין בית שמש... ווען נישט דו וואָלט דאָך איהם שאול זיכער געכאַפּט, ווייל ער האָט קיין איין הויז נישט דורכגעלאָזט וואו ער האָט דוד נישט געזוכט.

— אבנר האָט מיר שוין פון לאַנג פערשפּראָכען מיך צו דערהויבען צו א העכערען ראַנג, — האָט זיך אוריה אָפּגערופען צו בת שבע'ן, — און מיר שטעהט פאַר מעהר צו געווינען מיט אבנר'ן איידער מיט דוד'ן... פאַרגעס ניט, אַז דוד איז דערווייל בלויז קעניג איבער איין שבט...

— דיין פּלאַץ איז מיט דוד'ן און נישט מיט אבנר'ן, — האָט בת שבע אויסגערופען מיט אַן איינגעהאַלטענעם כעס, — און אויב דו שעהמסט זיך וועל איך מיט איהם ריידען וועגען דיר... ער וועט מיר זיכער נישט ענטזאָגען.

— אויב דאָס איז דיין פערלאַנג, בת שבע, וועל איך ריידען מיט דוד'ן... אָבער איך זעה נישט איין פאַרוואָס איך זאָל אומבייטען א בעסערע געלעגענהייט אויף אַן ערגערע... אבנר האָט מיט מיר פיעל גוטעס געטהאָן און אַלע שבטים זיינען יעצט אונטער זיין הערשאַפט... קען זיך דען דוד פאַרמעסטען מיט אבנר'ן?

— און מיר האָט זיך געדאַכט אַז דו ביזט דוד'ס פריינד! — האָט בת שבע איהם פאָרגעוואָרפען, — אָבער פון דיינע יעצטיגע רייד בין איך איבערציינגט, אַז דו זוכסט גאָר צו שליסען פריינדשאַפט מיט דוד'ס שונאים... איז־דען דוד נישט פערענטוואָרטליך פאַר פיעלע גוטע זאַכען וואָס דו האָסט אין דיין לעבען ערדייכט?... און א חוץ דעם, זעהסטו דען נישט אַז סוף כל סוף וועט דוד ווערען דער איינציגער הערשער איבער גאַנץ ישראל?... ניין, אוריה, דו האָסט יעצט אין מיינע אויגען א סך פאַרלאָרען...

אוריה איז געבליבען שטעהן אין א פאַרלעגענהייט. יאָ, בת שבע איז גערעכט, נור א דאַנק דוד'ן האָט ער בת שבע'ן געקראָגען פאַר א פרוי... ווען זי זאָל וויסען אַז ער האָט דוד'ן פערראַטהען וואָלט זי דאָך אויף איהם נישט געוואָלט א קוק טהאָן... ווען זי ווייס אַז ער אַליין האָט געשיקט די צוויי ברידער רכב און בענה אַנצוזאָגען שאול'ן אַז דוד געפינט זיך אין בית שמש... זי וואָלט איהם זיכער פאַרלאָזען!... זי, די שעהנע בת שבע וואָלט מיט איהם קיין טאָג נישט געוואָהנט... א שווידער געהט דורך זיין לייב... ניין, זי טאָר דערפון קיינמאָל נישט וויסען... אָבער ווען ער זאָל יעצט ענטזאָגען אבנר'ן און אוועקגעהן צו דוד'ן, וועט דאָך מעגליך זיין אַז די צוויי ברידער, רכב און בענה, וועלכע געפינען זיך אין אבנר'ס ארמיי, וועלען ארויסגעבען זיין סוד... און דאַן איז ער דאָך א פאַרלאָרענער... בת שבע וועט פון איהם אוועקגעהן, און דוד וועט אויך אויס־לאָזען זיין כעס צו איהם... ניין, איידער ער בעשליסט זיך צו ווענדען צו דוד'ן, וועט ער זיך פריהער מוזען זעהן מיט די צוויי ברידער...

— פאַרוואָס ענטפערסטו מיר נישט, אוריה? — האָט בת שבע איהם געפרעגט מיט פערוואונדערונג, — פאַר וואָס האָסטו זיך פלוצים אַזוי פער־טראַכט?...

ערשט דאַן האָט זיך אוריה ווי פון שלאָף אויפגעכאַפּט און האָט געזאָגט:

— יאָ, מיין ליעבע בת שבע, איך זעה מיין טעות, דו ביזט גערעכט... איך וועל זיך ווענדען צו דוד'ן... נאָר נישט אַזוי גיך. איך וועל וואַרטען א טאָג אָדער צוויי... עס פּאַסט דאָך נישט צו ריידען מיט איהם דעם זעלבען טאָג.

— נאָכדעם אָבער קען דאָך זיין צו שפּעט, — האָט בת שבע געזאָגט —

פאנגען ליעב צו האָבען. זינט זי האָט איהם צום ערשטען מאָל דערזעהן ווען ער האָט איהר גערעטעט פון דעם פלשתי... ווען דוד האָט זיך אויסבעהאלטען איז איהר הויז פאר א קורצער ווייל‍ע, איז איהר ליעבע צו איהם שטארקער געווארען, און באָטש זי איז שוין דאמאלס געווען כמעט ווי פער׳קנס׳ט צו אוריה׳ן, האָט זיך דאָך נישט אויפגעהערט צו טראכטען פון דוד׳ן... און ווען אוריה וואָלט נישט ארויסגעצייגט זיין געטריישאפט און איבערגעבענהייט צו דוד׳ן, וואָלט זי זיכער אפּגעבראָכען מיט איהם... אוריה האָט געוואונען איהר הארץ בלויז מיט דעם וואָס ער האָט גערעטעט דוד׳ן פון שאול׳ס הענט, וויסענדיג אז זי, בת שבע, ליעבט איהם... אוריה האָט באוויזען אז ער בעזיצט א ריינע נאָבעלע נשמה... מיט זיין ווארנונג צו דוד׳ן וואָס ער האָט געגעבען אין צייט, איז אוריה זעהר הויך געשטיגען אין איהרע אויגען... זי וועט קיינמאָל נישט פאר־געסען ווי בלאַס און צושראָקען אוריה איז געווען ווען ער איז יענעם פריהמארגען אריינגעלאָפען צו איהר אין הויז און אויסגערופען:

״דוד, ווי גאָט איז דיר ליעב, אנטלויף פון דאנען וואָס שנעלער, איך האָב נאָר וואָס אויסגעפונען אז דער קעניג שיקט אן ארמיי אין בית שמש... איך וועל דערווייל פערהאלטען דעם קעניג׳ס חיל וואָס לייגער אין שטאדט״.

דוד האָט באלד פארלאָזען איהר הויז און אויף מארגען איז טאקע שאול מיט זיינע מחנות אנגעקומען אין בית שמש. באלד נאכדעם האָט זי איינגע־שטימט צו ווערען אוריה׳ס פרוי.

יעצט איז בת שבע געשטאנען און נישט ארונטערגענומען איהרע אויגען פון דוד׳ן און פון זיינע ביידע פרויען, אביגיל און אחינעם... אה, ווי שטארק זי האָט זיי מקנא געווען... וואָלט זי נישט געמאכט אזא איבעראיילטען שריט, וואָלט דאָך דאן מעגליך געווען... אָבער זי פארטרייבט פון זיך די געדאנקען. ניין, זי טאָר נישט זינדיגען מיט אזעלכע מחשבות... אוריה איז איהר מאן און זי מוז איהם געטריי בלייבען אפילו אין איהרע געדאנקען... אמת, זי האָט איהם נישט ליעב... זי האָט איהם קיינמאָל נישט ליעב געהאט און וועט איהם נישט ליעבען... דוד איז דער איינציגער וועלכער האָט אין איהר ארויסגערופען די געפיהלען פון ליעבע... און אָט שטעהט דער זעלבער דוד מיט א קרוין אויפ׳ן קאָפּ. ער איז דער קעניג פון יהודה!... ווען ער זאָל איהר נור באמערקען...

— אוריה, — האָט זיך בת שבע צו איהם אפּגערופען, — איך גלויב אז דוד וועט אין גיכען אויך קעניגען איבער אלע שבטים!...

— איך וועל זיין זעהר צופריעדען אויב דאָס זאָל אזוי געשעהן, — האָט אוריה איהר געענטפערט, — אָבער איך האָב מורא אז נישט אזוי גרינג וועט איהם אנקומען צו געווינען די מלוכה איבער אלע שבטים... ווען זיין געגנער וואָלט בלויז געווען איש בושת, וואָלט ער גאָר קיין שוועריגקייטען געהאט, אָבער פארגעס נישט אז אבנר פיהרט די גאנצע מלוכה און נישט איש בושת... אבנר צייגט זיך ארויס צו זיין א צו שטארקער מאן, און כל זמן׳ער לעבט, צווייפעל איך אויב דוד וועט קענען געווינען אויף זיין צד די איבעריגע שבטים...

— פון דעסטוועגען וואָלט נישט געשאדעט ווען דו פרובירסט ריידען מיט דוד׳ן ער זאָל דיר מאכען פאר א הויפּט איבער איינעם פון זיינע גדודים — האָט בת שבע צו איהם געזאגט, — דוד האָט געוויס נישט פארגעסען די טובה וואָס דו האָסט איהם געטהאן, ווען דו האָסט איהם אנגעזאָגט אז שאול קומט

— האָט בת שבע מיט א נידריגער שטימע געזאָגט, — זאָל דער קעניג בע־שטימען מיין מאַן פאַר א שר אלף (הויפּט איבער טויזענד). איך בין זיכער, אַז אוריה וועט דעם קעניג געטריי דינען.

— דיין פערלאַנג וועט גלייך ערפילט ווערען, — האָט דוד געזאָגט, — אוריה וועט זיין דער שר איבער טויזענד גבורים!

— איך האָב געפונען גנאָדע אין די אויגען פון מיין האר, — האָט זיך אוריה אָפּגערופען פאַרנייגענדיג זיך נאָך אמאָל פאַר'ן קעניג.

— מיין הארצליכען דאַנק דיר, מיין האר קעניג, — האָט בת שבע זיך אָפּגערופען און טרעהרען האָבען זיך באַוויזען אין איהרע אויגען.

— יעצט געהט אין פריידען, — האָט זיך דוד צו זיי אָפּגערופען, — די טיהרען פון מיינע פּאַלאַצען זיינען אימער אָפען פאַר אייך ביידען.

בת שבע און אוריה האָבען דוד'ן נאָך אמאָל בעדאַנקט און זיינען אוועק־געגאַנגען.

יואב וועלכער איז געשטאַנען דערביי און האָט זיך צוגעהערט צו זייער געשפּרעך, איז ניט געווען שטאַרק צופרידען מיט דעם וואָס דוד בעשטימט אוריה'ן פאַר א שר אלף... ער האָט געהאָפט צו מאַכען זיינע ברידער, אבישי'ן און עשהאל'ן פאַר הויפּטען.

— איך קען נישט פאַרשטעהן, — האָט זיך יואב אָפּגערופען צו דוד'ן, — פאַרוואָס דער קעניג האָט אוריה'ן אַזוי דערהויבען... איך צווייפעל אויב ער האָט עס פאַרדיענט.

— אויב ביי דיר איז א צווייפעל צי ער האָט דאָס פערדיענט, בין איך אָבער אין דעם זיכער, ווייל ווען איך האָב זיך בעהאַלטען אין בית שמש, האָט ער אויסגעפונען אַז שאול קומט אהין מיט אן ארמיי און ער האָט מיר געלאָזט וויסען פון דעם בעצייטענס ראַטעווענדיג מיר פון א זיכערען טויט.

— אָבער וואָס האָט ער געהאַט צו טהאָן מיט אבנר'ן? — האָט יואב געזאָגט, — ווי איך האָב ערפאַהרען, האָט אוריה באַזוכט אבנר'ן אין גבעה, נאָך איידער ער האָט אריבערגעפיהרט די מלוכה אין מחנים...

— ער האָט דאַן געהאַט א רעכט צו בעזוכען אבנר'ן, ווייל נאָך אלעמען איז ער דאָך געווען א שר המשים אין שאול'ס ארמיי. יעצט אָבער בין איך זיכער אַז ער וועט מיר געטריי דיענען.

יואב האָט געשוויגען. אָבער אין הארצען האָט ער געטראָגען א שנאה אויף אוריה'ן, און ער האָט בעשלאָסען איהם נאָכצוהיטען.

בת שבע האָט זיך זעהר גליקליך געפיהלט וואָס איהר האָט זיך איינגע־געבען דאָס איהר מאַן זאָל בעשטימט ווערען פאַר א הויפּט איבער טויזענד... זי איז געווען זיכער אַז יעצט וועט זי וואָהנען אין דער הויפּטשטאָדט וואו דער קעניג געפינט זיך און פיעלייכט וועט זיך איהר הויז געפינען נישט ווייט פון דוד'ס פּאַלאַץ, אַזוי וועט זי האָבען א געלעגענהייט צו זעהן זיין פּנים יעדען טאָג . . .

אוריה אָבער איז געבליבען אין גרויס פאַרלעגענהייט. יעצט אלס בעאַמטער פון דוד'ן וועט איהם זיין שווער זיך צו טרעפען מיט אבנר'ן וועלכער וועט איהם זיכער האַלטען פאַר א שונא. און וואָס וועט ער טהאָן ווען בכב און בענה וועלען אויף איהם אין כעס ווערען וואָס ער האָט פאַרלאָזען די ארמיי וואו זיי געפינען

עס װעלען זיך געפינען פיעלע װעלכע װעלען װינשען אז דוד זאל זיי דער־הויבען צו א הױכען ראנג. דאריבער איז מיין עצה אז דו זאלסט גלייך געהן צו איהם און איך װעל מיט דיר מיטגעהן.

אוריה האט איינגעזעהן אז בת שבע װעט נישט נאכלאזען. ער װעט איהר מוזען פאלגען.

— גוט, איך געה! — האט ער אויסגערופען, — לאמירביידע געהן.

בת שבע און אוריה האבען זיך דערנעהנטערט צו דוד׳ן, און מיט גרויס אונגעדולד געװארט ער זאל פארטיג װערען מיט די מענשען װעלכע האבען איהם ארומגערינגעלט.

פלוצים האט דוד באמערקט בת שבע׳ן, און ער האט איהר צוגערופען צו זיך.

— בת שבע, — האט זיך דוד אפגערופען, — דו ביזט מיר אויך געקומען באגריסען?!... איך דאנק דיר זעהר. איך האף איך װעל דיר נאך װען־עס־איז קענען אפדיענען פאר דיין חסד װאס דו האסט מיט מיר געטהאן װען איך האב זיך אויסבעהאלטען אין דיין הויז פאר שאול׳ן...

— מיין האר, קעניג! — האט זיך בת שבע פארנויגט, — האסטו דען ניט מיט דיין גרויס גנאדע מיין לעבען גערעטעט! דיין דינסט איז נישט װערטה די שטויב װאס איז אונטער מיין האר׳ס פיס... אבער איך בין דא געקומען מיט מיין מאן, אוריה...

— האסטו טאקע געהייראט מיט אוריה׳ן?! — האט דוד אויסגערופען.

— יא, מיין האר, איך האב מיט איהם געהייראט דאן װען ער האט ארויסגעװיזען זיין פריינדשאפט צו מיין האר און איהם אין צייט געװארענט ער זאל אנטלויפען פון בית שמש... אויך מארגען איז טאקע שאול געקומען מיט א גרויסער ארמיי און געזוכט אין יעדען הויז, און װען דער קעניג איז געקומען אין מיין פאטער׳ס הויז און דארטען אויך געזוכט, האב איך אין מיין הארצען גאט געדאנקט װאס דו האסט זיך מעהר ביי אונז נישט געפונען... און אלס דאנקבארקייט צו אוריה׳ן, האב איך איינגעשטימט צו װערען זיין פרוי.

— אויב אזוי, זאל אוריה צו מיר צוקומען, איך װיל איהם פערזענליך דאנקען פאר זיין חסד װאס ער האט מיט מיר געטהאן.

בת שבע האט צוגערופען אוריה׳ן און ער האט זיך אויך פארנייגט פאר דוד׳ן.

—איך האב נישט פארגעסען דיין טובה װאס דו האסט מיט מיר געטהאן, — האט דוד זיך אפגערופען, — דו האסט מיר פארהיט פון אן אומגליק און יעצט האף איך אז איך װעל דיר קענען אפצאהלען דערפאר.

— איך האב שוין מיין באלוינונג באקומען, — האט אוריה דער חתי געשמייכעלט, — בת שבע האט מיר פאר דיזער טהאט באלוינט, זי איז גע־װארען מיין פרוי...

— כאטש דו האסט געקראגען די גרעסטע בעלוינונג פאר דיין נאבעלער טהאט, — האט איהם דוד געענטפערט מיט א שמייכעל, — איז אבער די בעלוינונג נישט געקומען פון מיר. דאריבער מיין פריינד, זאג מיר דיין װאונש און איך װעל איהם ערפילען...

אוריה האט ארונטערגעבויגען זיין קאפ און האט געשװיגען.

— אויב מיין האר װעט קיין פאראיבעל נישט האבען אויף זיין דינסט, װעל איך בעטען א געפעליגקייט פון דעם קעניג פאר דעם מאן פון דיין דינסט,

— איך מיין גאנץ איינפאך, — האט איהם בענה געענטפערט, — דער קעניג האט דיר דערהויבען ווייל ער גלויבט אז דו האסט איהם גערעטעט פון שאול'ס האנד. ווען אבער ער זאל וויסען דעם אמת, וואלטו ביי איהם אין די אויגען נישט אזוי הויך געשטיגען.

— אבער איהר וועט איהם דאך נישט געהן דערצעהלען וועגען דעם! — האט אוריה א צושראקענער אויסגערופען.

— פאר וואס נישט? אויב מיר וועלען זיך צוליעב דעם צו עפעס דער־שלאגען וועלען מיר געוויס עס טהאן! דו אליין ווילסט ניט אדער קענסט פאר אונז גארנישט טהאן, און דו פערלאנגסט נאך פון אונז אז מיר זאלען צוליעב דיר ליידען און שווייגען...

— אבער מיינע פריינד, איהר וועט דאך מיר נישט פערראטהען.

— און דו האסט געמעגט פערראטהען דיין פריינד דוד'ן, וועלכער האט דיר אזוי געטרויט?

— איך האב עס געטהאן בלויז אויס אייפערזוכט... ווייל דוד האט זיך געפונען אין די הויז פון בת שבע, ווען איך האב געליעבט מעהר פון אלעס אין דער וועלט... איך האב מורא געהאט אז אויב דוד וועט עטוואס לייננער פארבלייבען אין איהר הויז, דאס ער זאל זיך אין איהר אליין נים פארליעבען... דאריבער בין איך געווען געצוואונגען דורך אייך אנצוזאגען שאול'ן, כדי דוד זאל פון בת שבע'ס הויז וואס שנעלער אנטלויפען.

— נו, אז דו האסט איהם פערראטהען צוליעב א פרוי, איז וואס? דער פערראטה ווערט דאך דאמים נישט קלענער... אז דו האסט געמעגט, מעגען מיר אויך.

— איך האף אז מיר וועלען פארבלייבען גוטע פריינד אונזער גאנצען לעבען, — האט אוריה געזאגט, — איך וועל זעהן טהאן אלעס וואס איך קען. איך וועל אייך זעהר שטארק ריהמען פאר דוד'ן, און ווען די צייט וועט קומען וועט אייך דוד רופען צו זיך... אבער איהר מוזט האבען גערולד... עס וואלט זיין זעהר גוט פאר אייך ווען איהר קענט עפעס טהאן א זאך וואס זאל דוד'ן געפעלען... דאן וועט ער אייך אהן צווייפעל שנעל דערהויבען.

— וואס פאר א זאך קען געפינען חן אין דוד'ס אויגען? — האט רכב געפרעגט.

— יעצט איז נאך צו פריה צו ריידען פון דעם, — האט אוריה געענט־פערט, — אבער איך פארשפרעך אייך צו בעמיהען פאר אייך פאר'ן קעניג און איך פערזיכער אייך, אז עס וועט לאנג נישט געדויערען און איך וועל אייך קריגען פון דוד'ן דאס וואס איהר פערלאנגט... איך האף אז איהר וועט אויך וויסען ווי צו האלטען מיין סוד...

— ווער ווייס ווי לאנג עס וועט נאך דויערען ביז דוד וועט אונז אננעה־מען פאר אפיצירען אין זיין ארמיי, — האט בענה געזאגט. — דערווייל זיינען מיר ביידע אין נויט. דו ביזט יעצט רייך, דיר איז גוט, דו האסט געהייראט די פרוי וועמען דו האסט געליעבט, קיין געלד פעהלט דיר נישט און כבוד אודאי נישט, אבער מיר זייען ארים, אבער קען נישט בעהויפטען צו צאהלען זיינע אפיצירען, און מיר וועלען נאך מוזען לאנגווארטען ביז מיר וועלען זיך דורך דיר דערשלאגען צו עפעס... דערווייל וועלען מיר דארפען ליידען...

זיך, און זיי וועלען ארויסגעבען זיין סוד צו דוד'ן? ער מוז זיך אומבעדינגט מיט זיי זעהן, — האט ער בעשלאסען.

מיט א פאר טעג שפעטער איז אוריה אנגעקומען אין בארות. דארטען האט ער געטראפען די צוויי ברידער בענה און רכב.

— איך בין געווען געצוואונגען אנצונעהמען פון דוד'ן א הויכען אמט אין זיין ארמיי, — האט ער זיך צו זיי אפגערופען.

— ווער האט עס דיר געצוואונגען? — האט איהם רכב געפרעגט.

— דאס האב איך געטהאן צוליעב מיין פרוי, — האט אוריה געענטפערט,
— אבער דאך פארדריסט מיר נישט וואס איך האב זיך צו איהר צוגעהערט ווייל כאטש דוד'ס ארמיי איז קלענער פון אבנר'ס, איז זי דאך מעכטיגער און זיכערער... א חוץ דעם לעבט דוד דערווייל בשלום מיט די פלשתים.

— מיר וואלטען אויך וועלען אריבערגעהן צו דוד'ס ארמיי, — האט בענה געזאגט, — אונז איז שוין דערעסען געווארען צו זיין אונטער אבנר'ס הערשאפט. דער נייער קעניג, איש בושת, איז אזא שוועכלינג אז מיר האבען גאר קיין מוטה נישט איהם צו דיענען.

— נו, גוט, — האט זיך אוריה אפגערופען, — קומט און שליסט זיך אן אין דוד'ס ארמיי... איך וועל וועגען אייך זאגען א גוט ווארט און דוד וועט ניט האבען דאגעגען.

— דו מיינסט אז מיר זאלען זיך אנשליסען אלס איינפאכע סאלדאטען?

— האט רכב צו איהם געזאגט.

— יא, דערווייל אלס איינפאכע סאלדאטען און דערנאך וועט איהר דערהויבען ווערען צו א העכערען ראנג, — האט אוריה געענטפערט.

— אבער אונטער אבנר'ס הערשאפט זיינען מיר דאך שוין אפיצירען, — האט בענה געזאגט, — קענסטו פיעלייכט פועל'ן ביי דוד'ן אונז צו מאכען פאר אפיצירען דערווייל.

— דאס קען איך אייך ניט פארשפרעכען. צו דערגרייכען א העכערען אמט ביי דוד'ן דארף מען עס פריהער פערדיענען.

— און דו האסט עס טאקע ביי איהם פערדיענט? — האט בענה איהם געפרעגט. — מיר דוכט זיך אז ווען דוד זאל אויסגעפינען אז דו האסט אונז געשיקט אנזאגען שאול'ן דאס ער געפינט זיך אין בית שמש, וואלסטו אזא הויכען אמט ביי איהם יעצט נישט געקראגען.

— דאריבער טאקע בין איך געקומען אייך זעהן, — האט זיך אוריה אפגערופען, — איך וויים אז איהר האט מיר צוגעשווארען דאן קיינעם דערפון צו דערצעהלען און איך בין זיכער אז איהר ביידע וועט אייער שבועה נישט ברעכען...

— דאן ווען מיר האבען דיר געגעבען א שבועה איז די לאגע געווען א גאנץ אנדערע. דאן איז שאול געווען קעניג און דוד א פארפאלגטער שונא פון קעניג. יעצט אבער איז דוד קעניג, און אז דו האסט מיט פאלשקייט דערגרייכט דאס וואס דו ביזט יעצט, קענען מיר דאך פיעלייכט עס דערגרייכען דורך אן אמת . . .

— איך פארשטעה נישט וואס דו מיינסט? — איז אוריה אומרוהיג געווארען.

עס וועט זיך ווידער מאכען א צרה וועט׳דער העלדישער דוד שנעל קומען זיי צו הילף.

די איינוואהנער פון יביש האבען דאריבער פאררופען א גרויסע פערזאמלונג און זיי האבען בעטראכט די פראגע וועמען צו אנערקענען אלס זייער הערשער.

— ווען מיר זאלען יעצט פארלאזען איש בושת׳ן און אוועקגעהן צו דוד׳ן, וועלען מיר זיין כפוי טובה, מיר וועלען זיין אונדאנקבאר צו אונזער פערשטארבענעם קעניג וועמען מיר אלע האבען אזוי פיעל געליעבט און געאכטעט. — האבען די אנהענגער פון איש בושת׳ן גע׳טענה׳ט. — ווען ניט שאול וואו וואלטען מיר אלע יעצט געווען.

— ווען יונתן וואלט געלעבט וואלט ביי קיינעם קיין צווייפעל נישט געווען אז ער זאל זיין אונזער קעניג, אבער איש בושת האט די מלוכה נישט פערדיענט. ער האט זיך נאך קיינמאל נישט בעטייליגט אין א מלחמה. ער איז שוואך קערפערליך און גייסטליך... אבער ווייס גאנץ גוט אז איש בושת איז נישט ראוי פאר דער מלוכה, אבער ווער ווייס וואס פאר א כוונות ער האט... ניין, מיר וועלען טהאן א גרויס אומרעכט צו אונז און אונזערע קינדער אויב מיר וועלען אנגעהמען איש בושת׳ס הערשאפט, — האבען דוד׳ס אנהענגער זיך אפגערופען.

— אבער דוד איז דאך געווען שאול׳ס שונא, טו ווי אזוי וועלען מיר יעצט קענען אריבערגעהן צו דעם געוועזענעם שונא פון אונזער בעליעבטען קעניג.

— עס איז א גרויסער ספק צי דוד איז טאקע געווען זיין שונא... שאול איז געווען קראנק און איהם האט זיך עס געדוכט... פיעלע מאל האט שאול אליין צוגעגעבען זיין טעות... און ווער פון אונז ווייס נישט אז דוד האט געהאט שאול׳ן אין זיין האנד צוויי מאל און האט איהם נישט געטויטעט כאטש ער האט געוואוסט אז שאול איז איהם געקומען טויטען.

פלוצלינג האט מען אנגעזאגט די פערזאמלונג אז דוד׳ס שלוחים זיינען נאר וואס אנגעקומען אין שטאדט...

— לאמיר הערען וואס זיי האבען אונז צו זאגען, — האבען אייניגע אויסגערופען.

— ברייגנט דוד׳ס שלוחים אהער צו אונזער פערזאמלונג, — האבען די זקנים געזאגט.

מען האט די שלוחים געבראכט און יעדער האט אנגעשטרענגט אויג און אויער צו הערען וואס דוד פערלאנגט פון זיי.

— אונזער קעניג דוד שיקט אייך זיין הארצליכען דאנק פאר אייער גוטסקייט און חסד וואס איהר האט געטהאן מיט אייער האר שאול און זיינע זיהן, — האט דער עלטסטער פון די שלוחים געזאגט, — איהר האט אייערע לעבענס אין סכנה געשטעלט און אריינגעגאנגען אין דעם לאגער פון די פלשתים און ארונטערגענומען די קערפערס פון דעם קעניג און פון זיינע זיהן און איהר האט זיי מקבר געווען מיט גרויס פאראד ווי עס פאסט א קעניג און א העלד. דאריבער זאלט איהר זיין׳ געבענשט פון גאט. זאל גאט מיט אייך טהאן גוטעס און זאל זיין חסד זיך פון אייך נישט אפטהאן אויף עוויג. איך וועל אייער טובה אויך קיינמאל נישט פארגעסען... איך האף צו גאט אז איך וועל נאך האבען א געלעגענהייט אייך אלעמען צו באלוינען פאר אייער גוטסקייט און נאבעלקייט.

— איך וועל אייך יעדען מאנאט צושיקען א געוויסע סומע געלה, — האט אוריה זיי אנגעבאטען, — ביז וואנען מיר וועט געלינגען צו ערפילען אייער פערלאנג.

— וויפיעל אן ערך וועסטו אונז שיקען יעדען מאנאט? — איז רכב נייגעריג געווען צו וויסען.

— פופציג שקלים.

— פאר מיר מיט מיין ברודער?

— יא, פארביידען צוזאמען.

— דאס איז א קליינע סומע פאר אונז ביידען, — האט זיך רכב נעדונ־נען, — דו דארפסט אונז שיקען פופציג שקלים פאר יעדען פון אונז.

— וועט איהר מיר אבער נאך אמאל שווערען אז מיין סוד וועט בלייבען פארזיגעלט, אין אייערע הערצער און קיינעם דערפון נישט דערצעהלען אייער גאנצען לעבען.

— ניין, מיר וועלען מעהר ניט שווערען, — האט בענה אויסגערופען, — כל זמן דו וועסט אונז צאהלען יעדען מאנאט, און כל זמן מיר וועלען האבען א האפנונג צו ווערען הויפטען אין דוד'ס ארמיי, וועלען מיר נישט דערצעהלען... זיי אבער וויסען, אז ווי נאר דו הערסט אונז אויף צו צאהלען, אדער ווי נאר מיר וועלען זיך ארומזעהן אז מיר האבען מעהר קיין אויסזיכטען דערהויבען צו ווערען אין דוד'ס ארמיי, דאן וועט זיכער דוד וויסען פון אונזער סוד.

אוריה האט ארויסגענומען הונדערט שקלים און זיי דערלאנגט צו די צוויי ברידער.

— יעדען מאנאט וועט איהר פון מיר קריגען אזא סומע, — האט ער זיי געזאגט, — זייט נור בראוו און אויפריכטיג און אייער בעלוינונג וועט נאך גרעסער זיין. ער האט זיך מיט זיי געזעגנט און איז אוועק צוריק קיין חברון.

* * *

זיבען טעג האבען די איינוואהנער פון שבט יהודה געפייערט די קרוינונג פון דוד'ן. מענער, פרויען און קינדער האבען פארלאזען זייערע שטעדט און געפאהרען נאך חברון אנטייל צו נעהמען אין דער גרויסער שמחה.

פיעלע מענשען פון אנדערע שבטים האבען שטארק מקנא געווען דעם שבט יהודה וואס דער העלדישער דוד איז זייער קעניג. אלע האבען געוואוסט, אז איש בושת וועט לאנג ניט הערשען איבער ישראל, אבנר וועט בילעכוויז אוועק־נעהמען די מלוכה פאר זיך... יעדער האט אבער מורא געהאט צו ריידען אפען וועגען דעם...

די איינוואהנער פון יביש גלעד האבען נאך אלץ נישט געקענט בעשליסען אונטער וועמענס הערשאפט זיי זאלען זיך אונטערוואריפען, צי אונטער איש בושת'ן אדער אונטער דוד'ן. זיי האבען נאך נישט פארגעסען אז שאול האט זיי געהאלפען בעת נחש דער קעניג פון עמון האט זיי בעלאגערט און געוואלט אויסשטעכען די רעכטע אויג פון יעדען פון זיי... אייניגע האבען בעשלאסען צו בלייבען געטריי שאול'ס זוהן... כאטש זיי ווייסען גאנץ גוט אז איש בושת איז ווייט פון צו זיין א העלד, און אז די מלוכה פיהרט נאר אבנר...

אנדערע אבער זיינען געווען גענייגט צו דוד'ן... זיי האבען געוואוסט אז

אבנר האָט זיך דערנעהנטערט צום ברעג. ער האָט בעטראַכט יואב׳ס ארמיי און נאכהער זיך אָפּגערופען:

— יואב, זאָלען אונזערע יונגען אונז ווייזען אביסעל שפּאס. ביזטו איינ־שטימיג מיט מיר?

— אין וואָס זאָל באשטעהן דער שפּאס? — האָט איהם יואב געפרעגט.

— איך וועל אויסקלייבען צוועלף יונגע העלדען פון מיינע מחנות, — האָט אבנר געזאָגט, — און דו קלייב אויס צוועלף יונגע העלדען פון דיינע מחנות, און זאָלען זיי זיך צוזאמענקומען אויף דעם אָפענעם פּלאַץ און זיך ראנגלען צווי־שען זיך.

— דו מיינסט, אז זיי זאָלען זיך ראנגלען אָהן וואפען? — האָט יואב איהם ווידער געפרעגט.

— ניין, איך מיין אז זיי זאָלען זיך ראנגלען מיט בלויזע שווערדען! — האָט אבנר געענטפערט, — וואָס? ! דו האָסט מורא אז זיי וועלען זיך צובלוטיגען? דו בעריהמסט זיך דאָך שטענדיג מיט דיינע גבורים, אדרבא, זאָלען זיי אונז ווייזען וואָס זיי קענען!

— איך און מיינע מענשען שרעקען זיך נישט אָפּ פאר א קאמפף, — האָט יואב געענטפערט, — אויב דו ווילסט דוקא אז זייער ראנגלען זאָל פארקומען מיט וואפען, האָב איך נישט דאגעגען. די שווערדען פון מיינע גבורים זיינען אויך גאנץ שארף.

— צו שארפע שווערדען ברויכט מען אויך געזונטע און פלינקע הענט! — האָט אבנר געשמייכעלט.

זיין שמייכעל האָט יואב׳ן שטארק אויפגערייצט... ער האָט זעהר געוואָלט פארמיידען בלוט־פארגיסונג, בפרט ווען ער האָט דוד׳ן עס פארשפּראָכען... אָבער ער זעהט דאָך אז אבנר זוכט ארויסצורופען א קאמפף. די שולד וועט פאלען אויף זיין קאָפּ.

— א געזונטע פלינקע האנד מיט א שארפען שווערד! גוט, מיר וועלען זיך באלד איבערצייגען אין דעם! — האָט יואב אויסגערופען, — מיינע צוועלף גבורים זיינען געגרייט.

— זיי וועלען זיך באגעגענען אויף דעם פעלד געגענאיבער אונזערע מחנות, — האָט אבנר איהם אָנגעצייגט דעם פּלאַץ.

יואב האָט אויסגעקליבען צוועלף געזונטע יונגען פון זיין ארמיי. ער האָט זיי מיטגעגעבען שארפע שווערדען און צו זיי געזאָגט:

— פאר אונזער קעניג דוד! צייגט אונזערע שונאים אז איהר זייט ווערטה אָנגערופען צו ווערען דוד׳ס גבורים! קעמפּפט ווי לייבען פאר דעם כבוד פון אונזער קעניג און שבט!

— מיר שווערען ביי אונזער קעניג דוד, אז מיר וועלען נישט אָוועקלייגען אונזערע וואפען ביז אונזערע שונאים וועלען פיהלען די מאכט פון אונזער שווערד.

— האָבען די צוועלף גבורים אויפגעהויבען זייערע הענד. און אַוועקגעמארשירט אויף דעם פעלד וואָס איז געלעגען צו מערב זייט פון גבעון.

אבנר האָט אויסגעקליבען צוועלף פון זיינע בעריהמטע העלדען און האָט זיי אויך אָנגעזאָגט דאָס זעלבע און זיי אוועקגעשיקט אויף דעם פעלד.

יואב׳ס צוועלף גבורים זיינען געשטאנען געגען אבנר׳ס צוועלף גבורים...

א שטילקייט האט געהערשט אויף דער פערזאמלונג. דיזע שליחות וואס דוד האט געשיקט האט אויף אלעמען געמאכט אן אונגעהייער גוטען איינדרוק... און אפילו די חערצער פון דוד'ס געגנער האט ער דאמיט געוואונען.

— זאל לעבען אונזער קעניג דוד! — האט אימיצער א געשריי געטהאן.

— לאנג לעבען זאל אונזער קעניג דוד! — איז די לופט אנגעפילט געוואָ־רען מיט אויסרופען און געשרייען.

דוד וועט זיין אויך אונזער קעניג!

קיינער איז שוין מעהר נישט געווען דאגעגען, און די שלוחים זיינען צופרידענע און גליקליכע צוריקגעגאנגען נאך חברון אנזאגען די פרעהליכע בשורה זייער קעניג, דאס די איינוואנער פון יביש האבען איינשטימיג אנגע־נומען זיין הערשאפט.

ווען אבנר האט זיך דערוואוסט אז דוד האט אריינגעקראגען די שטאדט יביש גלעד אין זיין מלוכה, האט עס איהם שטארק פארדראסען. ער איז געווען אזוי זיכער מיט די איינוואהנער פון יביש אז זיי וועלען זיך אנשליסען אונטער זיין הערשאפט דאס ער האט אפילו נישט געפונען פאר נויטיג זיך צוצואיילען און קומען ריידען מיט זיי.

— ער וועט מוזען אנלערנען דוד'ן! — האט אבנר ביי זיך בעשלאסען, און ער האט צוזאמענגערופען א גרויסע ארמיי און אריבערגעגאנגען פון מחנים נאך גבעון. דארטען האט ער מיט זיין ארמיי געלאגערט ביי דער סאזשעלקע.

יואב האט זיך באלד דערוואוסט אז אבנר געפינט זיך אין גבעון מיט אן ארמיי און ער האט עס גלייך איבערגעגעבען דוד'ן.

— איך בין זיכער אז אבנר זוכט אנצופאנגען א מלחמה מיט אונז, — האט יואב זיך הפגערופען צו דוד'ן — מיר מוזען זיין גרייט.

— עס איז דאך אונמעגליך אז ער זאל גאר דערפון דענקען אין דער יעצ־טיגער צייט, — האט דוד געזאגט, — ער ווייס אז ער קען מעהר פארלירען ווי געווינען אין א מלחמה.

— אבער אז מיר וועלען נישט זיין געגרייט, דאן וועט ער דאך גאר קיין שווערינקייטען נישט האבען... מיט דעם קעניג'ס ערלויבניש וועל איך צונויפזאמ־לען אונזערע מחנות און געהן אבנר'ן אנטקעגען.

— איך גיב דיר מיין ערלויבניש, — האט דוד זיך אפגערופען, — אבער זיי זעהר פארזיכטיג און זעה ווי ווייט מעגליך אויסצומיידען א בלוט־פארגיסונג... נישט דורך בלוט פון אונזערע ברידער וויל איך מיין מלוכה בעפעסטיגען, איך וויל לעבען בשלום מיט אלע איבריגע שבטים...

— איך וועל קיין מלחמה מיט אבנר'ן נישט אנפאנגען. אבער אויב ער איז געקומען מיט זיין ארמיי אונז אנצושרעקען, וועל איך איהם איבערצייגען אז ער מאכט א טעות.

יואב האט צונויפגעזאמעלט זיינע גבורים און האט זיך אפגעשטעלט נעבען גבעון אויף דער צווייטער זייט סאזשעלקע...

א היבשע ווייל ע האבען ביידע מחנות געלאגערט ארום דער סאזשעלקע נעבען גבעון; אבנר מיט זיין ארמיי אויף איין זייט, און יואב און זיין ארמיי אויף דער צווייטער זייט.

דעם פארגאסענעם בלוט און האבען זיך מיט זייער גאנצען כח אריינגעווארפען אין קאמפף... נאך א שלאכט פון עטליכע שטונדען זיינען אבנר׳ס ארמייען געווען געצוואונגען צוריקצוטרעטען...

יואב האט מיט זיינע סאלדאטען גענומען נאכיאגען אבנר׳ס חיל, טויטענדיג פיעלע פון זיי. נעבען יואב׳ן זיינען געווען זיינע צוויי ברידער, אבישי און עשהאל.

— דו זעהסט ווי אבנר אנטלויפט, דער פייגלינג! — האט זיך עשהאל אנגערופען צו יואב׳ן.

— זאל די בלוט פון די הרוגים פאלען אויף זיין קאפ! — האט אבישי געזאגט, — ווייל ער איז אין גאנצען שולדיג אין דעם יעצטיגען ברודער־קאמפף.

— איך וועל אבנר׳ן אניאגען, — האט עשהאל זיך אפגערופען מיט כעס, — און איהם דערשטעכען מיט מיין שווערד.

— ניין, מיין ברודער, יעצט איז נאך נישט געקומען די צייט, — האט זיך יואב אנגערופען, — מיר וועלען איהם בלויז אנלערנען ווי אנצופאנגען זיך מיט אונז.

עשהאל אבער איז געווען אזוי אויפגערעגט אז ער האט יואב׳ס לעצטע ווערטער נישט געהערט. ער האט זיך גענומען נאכיאגען נאך אבנר׳ן, און זייענדיג זעהר פלינק, האט ער איהם גלייך דערגרייכט.

אבנר האט אומגעדרעהט זיין קאפ און האט דערזעהן עשהאל׳ן יאגענדיג זיך נאך איהם מיט א בלויזער שווערד.

— ביזטו עס, עשהאל, יואב׳ס ברודער? — האט זיך אבנר צו איהם אפגערופען

— יא, דאס בין איך! — האט עשהאל געענטפערט, — און ווי מיין ברודער יואב [illegible] ך וועל נקמה נעהמען פון דיר פאר דעם בלוטיגען שפאס וואס דו האסט פעראורזאכט.

— קעהר זיך בעסער אום! — האט אבנר צו איהם אויסגעשריען, — פאר וואס זאל איך דיך טויטען!

— איך וועל זיך נישט אומקעהרען פון דאנען ביז וואנען מיין שווערד וועט זיך נישט אנזעטיגען מיט דיין בלוט, — האט עשהאל פארטגעזעצט איהם נאכצויאגען.

— אויב דו שעהמסט זיך אומצוקעהרען מיט ליידיגען, טו געה און נעהם איינעם פון מיינע יונגען און נעהם צו זיינע קליידער, וועסטו זיך קענען בעריהמען אז דו האסט געזיעגט איבער דיין שונא!

— ניין, איך וועל פון דיר נישט אפטרעטען ביז וואנען איך וועל צו דיר טהאן ווי דו האסט פערדיענט...

— טרעט בעסער אפ פון מיר, — האט אבנר צו איהם אויסגעשריען, — פארוואס זאל איך דיר טויטען... איך וויל דאס נישט טהאן צוליעב דיין ברודער יואב.

עשהאל איז שוין געווען גאר נאהענט צו איהם. ער האט אויפגעהויבען זיין שווערד און זיך פערמאסטען איהם צו טויטען... אבער אבנר האט שנעל א הויב געטהאן זיין שפיעז און א שטאך געטהאן עשהאל׳ן אין ריפ... עשהאל האט זיך א וואקעל געטהאן און איז באלד אנידערגעפאלען אין א טיף בלוט, און איז געשטארבען.

זייערע שווערדען זיינען געווען געצויגען און זיי האבען נור געוואַרט אויף דעם סיגנאל אַנצופאַנגען דעם שפּאס...

אבנר האָט געגעבען דעם סיגנאל, און דער קאמף צווישעןביידע זייטען האָט זיך אָנגעפאַנגען.

די שפּאַנונג פון אבנר׳ס און יואב׳ס מחנות איז געווען זעהר אַן אנגע־שטרענגטע... די הערצער האָבען פעסט געקלאַפּט... די אויגען האָבען ארויסגע־סטאַרטשעט... ווער וועט זיעגען?

א קלאַפּעריי און קלינגעריי פון בלאַנקענדע שווערדען... א געפּעכט אויף לעבען און טויט... ווילדע געשרייען פון פאַרצווייפלונג און ביטערקייט... בלוט... בלוט... און בלוט... די קרעפטען זיינען גלייכע... קיינער לאָזט נישט אָפּ... קיינער גיט זיך נישט אונטער... יעדערער ווערט ערמוטיגט פון דעם שאַלען פון זיינע אנהענגער.

— פאַר אבנר׳ן און איש בושת׳ן!

— פאַר דוד׳ן און יואב׳ן!

— קעמפּפט ווי העלדען פאַר דעם זוהן פון אייער בעליעבטען קעניג, שאול!

איינער פון דוד׳ס גבורים איז אומגעפאַלען א טויטער מיט דעם געגנערס שווערד אין הארצען אריינגעשטאָכען. עס הערט זיך א געשריי פון טריאומף פון אבנר׳ס צד... באַלד אָבער פאַלט אויך דער געגנער א טויטער... שאַלען די אַלע פון יואב׳ס צד... דער קאַמף ווערט נאָך מעהר פאַרביטערט... עס קלינגען די שווערדען... פלינק באַוועגען זיך די הענד פון די ראַנגלער... זייערע פּנים׳ער ווערען שטייף אָנגעצויגען... זייערע אויגען צושראָקען... דער שפּרינגט פאָרווערטס און א צווייטער ריקווערטס... עס הערט זיך קרעכצען און געשרייען פון וועהטאָג... א שטאָך פון א שווערד... איינער קאָרטשעט זיך אין דרייען און פאַלט אנידער א באַגאָסענער מיט בלוט... באַלד פאַלט אויך דער שטעכער פון דעם שווערד פון געשטאָכענעם... דער טייך בלוט ווערט גרעסער... ליגען אויסגעלעגט די הרוגים, און די וועלכע קעמפּפען נאָך טרעטען איבער זיי מיט זייערע פיס... באַלד אָבער פאַלען זיי אויך אנידער און ווערען צונויפגעמישט מיט די איבריגע געשטאָכענע... די לעצטע צוויי זיינען פאַרבליבען... יעדער האָט זיך איינגעשצעמעט מיט איין האַנד אין זיין געגנער׳ס האָר און מיט דער צווייטער האַנד האָט ער פאַרזוכט צו שטעכען... לעצטע צוויי געשרייען... איין קרעכץ, א צווייטער קרעכץ, און די לעצטע צוויי קעמפּפער זיינען אויך אנידערגעפאַלען טויטע... יעדערער האָט גע־זיעגט און בעזיעגט געוואָרען... קיינער איז נישט לעבען געבליבען.

א ווײלע האָט אין ביידע לאַגערען געהערשט א שטילקייט וואָס איז פון יעדער רגע געוואָרען מעהר אָנגעצויגען. פּלוצלינג האָט איינער פון יואב׳ס ארמיי אויסגעשריען צו אבנר׳ן:

— דו רוצח! דו מערדער! דו האָסט אומשולדיגע מענשען געטויטעט... נקמה לאָמיר נעהמען פאַר אונזערע נע׳הרג׳עטע ברידער.

אבנר האָט געגעבען א סיגנאל און זיינע סאָלדאַטען האָבען זיך גענומען צו די געוועהר.

יואב האָט געזעהן אז א מלחמה מיט אבנר׳ן איז אונפערמיידליך, האָט ער גלייך א קאָמאַנדעווע געטהאָן און די מלחמה האָט זיך גלייך אָנגעפאַנגען.

יואב׳ס סאָלדאַטען זיינען געווען זעהר אויפגערעגט און פאַרביטערט פאַר

יואב האָט דוד'ן דערצעהלט אַלעס וואָס איז פאָרגעקומען, און דוד האָט זיך אָפּגערופען:

— איך בעדויער זעהר דעם טויט פון דיין ברודער און די אנדערע גבורים פון אונזערע מחנות. דער איינציגער טרייסט מיינער איז, אז דו האָסט די מלחמה נישט אָנגעפאַנגען, נאָר דאָס האָט אבנר זי ארויסגערופען... זאָל גאָט בעצאָהלען צו דעם שולדיגען לויט זיין שולד.

פיער-און-צוואַנציגסטער קאַפּיטעל

דוד קריגט צוריק מיכל'ן

איינינע יאָהר זיינען פאַראיבער און צווישען דוד'ן און אבנר'ס ארמייען פלעגען אָפט פאָרקומען קלענערע אדער גרעסערע צוזאַמענשטויסונגען. פיעלע שטעדט וועלכע זיינען געווען אונטער איש בושת'ן, האָבען אנערקענט דוד'ן אלס זייער הערשער... דוד'ס מלוכה האָט זיך פון יאָהר צו יאָהר מעהר באַפעסטיגט... איש בושת'ס מלוכה איז אָבער אַלץ שוואַכער געוואָרען. אבנר האָט געטהאָן אַלעס אין זיין מעגליכקייט צו באַפעסטיגען איש בושת'עס טראָהן, אָבער דאָס פאָלק האָט נישט ארויסגעוויזען קיין איבריגע גרויס ליעבשאַפט צו דעם שוואַכען קעניג.

דערווייל האָט זיך אבנר פאַרליעבט אין רצפה, די טאָכטער פון איה, וועלכע איז געווען שאול'ס קעבס ווייב... רצפה האָט ליעב געהאַט שאול'ן און זי האָט לאַנג געטרויערט אויף זיין טויט... זי האָט זיך געפונען אין קעניגליכען פּאַלאַץ. אחינעם איז אין קורצען נאָך שאול'ס טויט געשטאָרבען, איז רצפה געבליבען מיט איהרע צוויי קינדער פון שאול'ן, ארמוני און מפיבשת.

אבנר האָט גענומען אריינקומען צו רצפה'ן און איהר פאָרגעשלאָגען זי זאָל מיט איהם הייראַטען. צום אָנפאַנג האָט רצפה דערפון נישט געוואָלט הערען, אָבער ווען אבנר האָט איהר נישט אָפּגעלאָזט און ער האָט איהר שטילערהייט פאַרשפּראָכען אז איהר עלטערער זוהן ארמני וועט ווערען קעניג נאָך איש בושת'ן, האָט זי צוגעשטימט, און אבנר האָט מיט איהר חתונה געהאַט.

ווען דער קעניג איש בושת האָט זיך דערפון דערוואוסט, האָט ער געברענט פון כעס... ער האָט געשיקט רופען אבנר'ן צו זיך...

ווען אבנר איז אריין אין זיין פּאַלאַץ אין איש בושת אויפגעשפּרונגען פון זיין פּלאַץ און זיך צו איהם אָפּגערופען:

— ווי אזוי האָסטו געוואָגט חתונה צו האָבען מיט דער קעבס-ווייב פון מיין פאָטער? ! איך פאַרשטעה דיינע כוונות, דו האָסט רצפה'ן גענומען פאַר דיין פרוי כדי דו זאָלסט נאָכהער אויך קענען ווערען קעניג איבער ישראל...

אבנר'ס פּנים איז געוואָרען פאַרוואַלקענט, זיין כעס האָט אין איהם גע־ברענט און ער האָט אויסגערופען מיט גרויס אויפרעגונג:

— וואָס בין איך, א הונד, אז דו רעדסט צו מיר אזוי? ! די גאַנצע צייט האָב איך געזעהן צו באַפעסטיגען דיין מלוכה, אפילו נאָך היינט האָב איך גע־טהאָן גנאַדע מיט די גאַנצע הויז פון שאול'ן... איך האָב מלחמה געהאַלטען מיט דוד'ס ארמייען, כדי דיין מלוכה זאָל נישט אריינפאַלען אין דוד'ס הענט...

דערווייל האבען פיעלע מענשען דערזעהן ווי עשהאל ליגט א טויטער אויף דער ערד... האט מען גלייך אנגעזאגט יואב'ן אז אבנר האט געטויטעט עשהאל'ן... יואב און זיין ברודער אבישי האבען זיך גענומען נאכיאגען נאך אבנר'ן און די מלחמה האט זיך פערשטארקט.

די צושפרייטע ארמייען פון שבט בנימין האבען זיך גענומען צוריק פערייניגען מיט אבנר'ס איבריגע מחנות... זיי זיינען געבליבען שטעהן אויף איינעם פון די בערג.

יואב און זיינע גבורים האבען גענומען ארויפקלעטערען דעם בארג.

— זאל שוין נעהמען אן ענדע צו אונזער ברודער קאמפף און זאלען מיר שוין מעהר קיין אומזיסטע בלוט נישט פארגיסען! — האט אבנר ארונטערגעשריען צו יואב'ן פון בארג. — דו ווייסט דאך גאנץ גוט אז די איבריגע שבטים פון ישראל וועלען נישט דערלאזען אז דיין שבט יהודה זאל זיעגען... זיי וועלען זיך דאך אלע פעראייניגען געגען דיר און די ענדע וועט זיין א ביטערע. איז דען נישט בעסער אויפצוהערען די מלחמה?!... זאג דאך דיינע מענשען זיי זאלען זיך צוריקקעהרען און נישט קעמפפען מיט זייערע אייגענע ברידער...

— וועמעס שולד איז דאס, אויב נישט דיינע! — האט זיך יואב אפגערופען, — ווי גאט לעבט, ווען דיר וואלט זיך נישט פארוואלט אנפאנגען דעם בלוטיגען שפאס היינט גאנץ פריה, וואלט דאך גארנישט געווען.

— איך בין זיך מודה אז איך האב זיך בענארישט! — האט איהם אבנר געענטפערט, — אבער איצט לאמיר מאכען א סוף.

יואב האט גענומען דעם שופר און האט געבלאזען... אלע זיינע סאלדאטען האבען זיך ארום איהם פערזאמעלט, און ער האט זיי אנגעזאגט אז זיי זאלען אויפהערען צו קעמפפען געגען אבנר'ן...

ווען אבנר האט דערזעהן אז יואב'ס מחנות קעהרען זיך צוריק, האט ער פרייער אפגעאטעמט... ער האט איבערגעצעהלט די איבערגעבליבע סאלדאטען און אויסגעפונען אז פון זיין ארמיי פעהלען דריי הונדערט און זעכציג מענשען, וועלכע זיינען געפאלען אין שלאכט.

פון יואב'ס ארמיי האט געפעהלט בלויז נײנצעהן מענשען און עשהאל זיין ברודער.

יואב און זיינע מענשען זיינען צוגעקומען צום פלאץ וואו עשהאל איז געלעגען א טויטער.

— מיין ברודער! — האט יואב אויסגערופען מיט טרעהרען אין די אויגען, — דו ביזט איינער פון אבנר'ס קרבנות... וואס פאר א טרויער עס וועט זיין פאר אונזער מוטער ווען זי וועט אויסגעפינען פון דעם שרעקליכען און שענדליכען טויט פון איהר אינגסטען זוהן... דו ביזט געווען אזוי בראוו און פלינק, און דו האסט זיך פאר קיינעם ניט געשראקען... יעצט ליגסטו א טויטער, געשטאכען פון אבנר'ס האנד. איך שווער דיר, מיין ברודער, אז איך וועל נקמה נעהמען פאר דיין פארגאסען בלוט...

זיי האבען עשהאל'ן אויפגעהויבען און איהם געטראגען ביז זיין געבורטסשטאדט בית לחם. דארטען האבען זיי איהם מקבר געווען נעבען דעם קבר פון זיין פאטער, און יואב האט פארטגעזעצט זייער מארש די גאנצע נאכט און ווען עס איז טאג געווארען זיינען זיי אנגעקומען אין חברון.

— דוד, דער קעניג פון יהודה, וויל דיך צוריקנעהמען פאר זיין פרוי, ווילסטו איינשטימען צו ווערען צוריק זיין פרוי?

— דוד! — האט מיכל אויסגערופען, — דוד וויל מיך צוריקנעהמען... ער ליעבט מיך נאך... מיין ליעבער דוד, געוויס וועל איך געהן צו איהם.

— אבער... שוועסטער... — האט זיך איש בושת אפגערופען מיט א ציטערענדע שטימע — דו ווייסט דאך אז דוד איז מיין שונא... ווען דו געהסט יעצט צוריק צו איהם, וועט איהם גרינגער אנקומען איבערצונעהמען מיין מלוכה... ער וועט דאך דאן ווידער זיין דעם קעניג שאול'ס איידעם, און ווער וועט איהם דאן זיך געגענשטעלען צו ירש'נען די מלוכה וואס איז מיר געבליבען בירושה פון מיין פאטער?!... בפרט נאך אז מיין שר צבא, אבנר, איז אויך געגען מיר...

— מיין ברודער, — האט איהם מיכל געענטפערט, — איך האב דוד'ן ליעב בעקומען פון דעם ערשטען מאל ווען איך האב איהם דערזעהן. זיין ליעבע צו מיר איז אויך געווען זעהר שטארק... ער האט זיין לעבען אין סכנה געשטעלט און געבראכט צוויי הונדערט פלשתים קעפ צו אונזער פאטער אלס א נדן פאר מיר... דאמיט האט ער נישט נאר געוואונען מיין הארץ אויף אייביג, נאר ער האט געקראגען דאס פולע רעכט איבער מיר... און ווען אונזער פאטער איז צוליעב זיין מרה־שחורה און קראנקהייט געווארען דוד'ן א שונא און איהם געוואלט טויטען, האב איך איהם אלס זיין פרוי פון טויט גערעטעט... דאן האט דער פאטער מיר געצוואונגען צו הייראטען מיט פלטיאל'ן... איך האב געוואוסט ווי געפעהר־ליך קראנק דער פאטער איז געווען, האב איך דאריבער זיך נישט געגענגעשטעלט זיין ווילען... אבער פלטיאל האט מיר פארשפראכען אז ער הייראט מיך בלויז אין נאמען ביז וואנען די צייט וועט קומען און איך אליין וועל איהם זאגען אז איך געהער מעהר נישט צו דוד'ן, נור צו איהם... יאהרען זיינען אוועק און איך בין די גאנצע צייט געבליבען געטריי צו מיין דוד'ן... פלטיאל האט זיין ווארט נישט געבראכען און איך בין אזוי ריין און אומשולדיג אזוי ווי אין דער רגע ווען איך האב דוד'ן ארויסבעגלייט דורכ'ן פענסטער... איך האב די גאנצע צייט געווארט און געהאפט אז דוד וועט זיך אן מיר דערמאהנען און מיך צוריקנעהמען.. און יעצט אז די גליקליכע שעה איז געקומען, פערלאנגסטו, מיין ברודער, איך זאל מיין גליק פון זיך פארטרייבען... האב איך דען נישט גענוג געליטען דורך דער גאנצער צייט וואס איך האב דוד'ס פנים נישט אנגעקוקט... מיינע אויגען זיינען רויט פון וויינען און דער קוואל פון מיינע טרעהרען איז אויסגעטריקענט געווארען... יעצט אבער בין איך ווידער גליקליך... דוד האט מיך נאך ליעב... איך געה צו איהם... איך בין פריי! פלטיאל איז קיינמאל מיין מאן נישט געווען... דוד איז מיין געליעבטער מאן... איך וויל דא מעהר נישט בלייבען, איך געה גלייך צו איהם.

דארויף האט אבנר זיך אנגערופען:

— זאל דיך גאט בענשען, מיכל, פאר דיין גרויסע הייליגע ליעבע וואס דו ברייגנסט צו דוד'ן... איך פארשטעה דיר זעהר גוט און איך פיהל דיר מיט... יעצט ווייס איך וואס אמת'ע ריינע ליעבע מיינט... דו האסט זיכער פערדיענט דעם העלדישען דוד, דעם קעניג פון יהודה, פאר דיין מאן... און ער האט אויך פארדיענט צו בעזיצען אזא נאבעלע און טהייערע פרוי ווי דו ביזט, מיכל.

— מיין שוועסטער, — האט זיך איש בושת ווידער צו איהר אפגערופען, —

קומסטו יעצט און רעדסט צו מיר אזוינע ווערטער. דאריבער שווער איך ביי גאָט, אז נישט ווי דו ביזט מיר חושד דאס איך וויל פון דיר די מלוכה אוועקנעה־מען פאר זיך, ניין, דיין מלוכה וועט געהן צו א בעסערען מאן, צו איינעם וועל־כער איז ביים פאָלק מעהר בעליעבט ווי איך און דו... איך אליין וועל העלפען אריבער צופיהרען דיין קעניגרייך צו דוד׳ן... ער וועט קעניגען איבער גאנץ ישראל פון דן ביז באר שבע!...

ווען איש בושת האט דערהערט אזעלכע ווערטער פון זיין שר צבא, אבנר׳ן, האט ער זיך שטארק דערשראָקען און האט איהם א ווארט נישט געענטפערט.

און גלייך ווי אבנר האט פארלאזט איש בוש׳ן, האט ער געשיקט עטליכע שלוחים צו דוד׳ן מיט די פאָלגענדע ווערטער:

— איך, אבנר, דער זוהן פון נר, האָב אלע מאָל זעהר פיעל געהאלטען פון דיר, מיין האר, דוד. געוויינליך מיין פליכט איז געווען מיט שאול׳ן און זיין הויזגעזינד, אָבער יעצט בין איך שוין מעהר נישט פארבונדען מיט זיין משפּחה. איש בושת מיינט יעצט גארנישט צו מיר... איך האָב בעשלאָסען אומצוקעהרען צו דיר אלע שבטים, ווייל איש בושת קען מעהר ניט קעניגען איבער זיי... דאריבער בעט איך דיך דו זאָלסט מיר ערלויבען זיך מיט דיר צו זעהן און איך וועל דיר אלעס קלאָהר מאכען... און נאכהער שליסען א בונד מיט דיר.

די שלוחים זיינען געקומען צו דוד׳ן און איהם איבערגעגעבען די ווערטער פון אבנר׳ן...

— גוט, — האט דוד זיי געענטפערט, — זאָגט אייער האר אבנר׳ן אז איך וועל זיין זעהר צופרידען צו שליסען א בונד פון פריינדשאפט און פרידען מיט איהם, אָבער איין זאך פערלאנג איך פון איהם. ער זאָל נישט זעהן מיין פנים ביז וואנען ער וועט מיר נישט צוריקקעהרען מיין ערשטע פרוי מיכל׳ן, די טאכ־טער פון שאול׳ן...

ווען אבנר האט עס דערהערט איז ער גלייך אוועק צו איש בושת׳ן און צו איהם געזאָגט:

— דוד פארלאנגט אז דו זאָלסט איהם צוריקקעהרען דיין שוועסטער מיכל, וועמען דיין פאָטער האט געגעבען פאר א פרוי צו דוד׳ן פאר די צוויי הונדערט קעפּ פון די פּלשתים, און וועמען שאול האט אפגעגעבען צו פּלטיאל׳ן, דעם זוהן פון ליש... דו אלס קעניג האסט א רעכט מבטל צו מאכען איהר הייראט מיט פלטיאל׳ן און איהר צוריקשיקען צו איהר פריהערדיגען מאן דוד.

— דאס וועל איך נישט טהאָן! — האט איש בושת זיך אנגערופען, — דו פערלאנגסט נאך אז איך זאָל מיט מיינע אייגענע הענד העלפען מיין שונא... און נאך מעהר, איך בין זיכער אז מיכל מיין שוועסטער, וועט אליין אויך נישט וועלען זיך צוריקקעהרען צו דוד׳ן... זי ווייס אז ער איז מיין שונא און זי וועט נישט וועלען ווערען די פרוי פון איהר ברודער׳ס שונא.

— מיר וועלען הערען וואס זי האט צו זאגען וועגען דעם, — האט אבנר געזאָגט, — שיק איהר רופען.

איש בושת וועלכער האט נאך יעצט מעהר מורא געקראָגען פאר אבנר׳ן האט איהם געפאָלגט און געשיקט רופען מיכל׳ן.

ווען זי איז געקומען, האט זיך אבנר צו איהר אפּגערופען:

ביז די גאנצע צייט אומגליקליך געווען... ווייל מיין ליעבע צו דוד'ן איז געווארען שטארקער און גרעסער מיט יעדען טאג... קיין איין רגע, זינט ער האט זיך מיט מיר פערצבשידעט האב איך איהם פון מיינע געדאנקען ניט ארויסגעלאזען... איך האב אימער געהאפט אז עס וועט קומען א צייט און דוד וועט האבען די מעגליכקייט מיך צוריקצורופען צו זיך... דיזע האפנונג האט מיר געגעבען געווג כח און מוטה אלעס אריבערצוטראגען. יעצט ווערט מיין האפנונג פארווירקליכט. דוד האט נאך מיר געשיקט. איך געה צו איהם... דו וועסט דאך מיר מוחל זיין, פלטיאל... איך וועל דיין חסד קיינמאל נישט פארגעסען... איך האב זיך איבערצייגט אז דו בעזיצעסט א זויבערע נאבעלע נשמה און זאל דיר גאט בעצאהלען פאר דיין גוטסקייט וואס דו האסט מיט מיר געטהאן.

פלטיאל האט פון מיכל'ן זיינע אויגען נישט אראפגענומען. ער האט געפיהלט אז א שטיק לעבען ווערט יעצט פון איהם אוועקגעריסען... מיכל, די שעהנע מיכל, געהט יעצט פון איהם אויף אייביג אוועק... אה, ווי שטארק זיין ליעבע איז צו איהר... ווי גרויס איז יעצט זיין טרויער און אומגליק... אמת, זי איז קיינמאל צו איהם קיין פרוי ניט געווען, אבער ער האט דאך געהאפט אז די צייט וועט קומען און זי וועט געהערען איין גאנצען צו איהם... ער האט געווארט און געהאפט אויף יענער צייט און... יעצט געהט זי אוועק פון איהם אויף אייביג. דוד, דער קעניג פון יהודה, פערלאנגט אזוי... יא, דוד, האט מעהר רעכט אויף מיכל'ן ווי ער... זי איז א קעניג'ס טאכטער און א קעניג דארף זיין איהר מאן, און בפרט אז דוד איז פריהער געווען איהר מאן... דאס איז אלץ ריכטיג, אבער עס איז א קליינע נחמה פאר איהם... פאר איהם איז זי אויף אייביג פארלארען.

— פלטיאל, האסטו מיר דען גארנישט וואס צו זאגען?! — האט איהם מיכל א פרעג געטהאן, און אין איהר הארצען איז געווען אזוי פיעל מיטלייד און סימפאטיע צו איהם, — זאג דאך מיר אז דו ביזט מיר מוחל!

— איך בין דיר מוחל, ליעבע מיכל, — האט פלטיאל איהר געענטפערט, און זיינע טרעהרען האבען איהם געשטיקט אין האלז, — איך ווינש דיר גליק פון די טיעפענישען פון מיין הארצען... זאל גאט געבען אז דו זאלסט אויסלעבען דיינע יאהרען מיט דיין געליעבטען מאן, דוד, אין גליק און אין פרייד...

— איך דאנק דיר, פלטיאל, — איך האף אז דו וועסט נאך אויך גליקליך זיין, — האט מיכל געזאגט, — און איהם געגעבען איהר האנד.

פלטיאל האט אנגענומען מיכל'ס האנד און זי צוגעטראגען צו זיינע ליפען.

— ערלויב דאך מיר דיך צו בעגלייטען ביז דער שטאדט בחורים, — האט ער איהר געזאגט, — און דאן וועל איך זיך צוריקקעהרען אהיים...

מיכל האט געשווייגען און פלטיאל איז נאכגעגאנגען מיכל'ן און אבנר'ן... ער איז געגאנגען דעם גאנצען וועג און געוויינט.

ווען זיי זיינען צוגעקומען צו דער שטאדט בחורים האבען זיי באגעגענט שמעי בן גרא. ער האט גלייך פארשטאנען אז אבנר פיהרט אוועק מיכל'ן צו דוד'ן און ער האט זיך שטארק געפרעהט אויף פלטיאל'ס נידערלאגע.

— אויב איך האב איהר נישט געקענט קריגען, — האט זיך שמעי געטראכט, — זאל פלטיאל איהר אויך נישט האבען. ווי צופרידען ער איז צו זעהן אזא נקמה אן פלטיאל'ן.

ווייסטו נישט אז מיט דיין שריט וואָס דו געהסט יעצט טהאָן, בריינגסטו איז געפאהר מיין לעבען... דוד וועט דאָך מיר געוויס טויטען, און דו, מיין שוועסטער, וועסט זיין פעראנטוואָרטליך פאר מיין טויט.

— דו מאכסט א טעות, מיין ברודער, דוד איז נישט דער מענש וועלכער וועט עפּעס שלעכטעס טהאָן צו מיין פאטער'ס פאמיליע... איך פארזיכער דיר, אז נישט נאָר וועט דוד דיר קיין שלעכטעס טהאָן, נאָר ער וועט דיך נאָך בעשיצען פון די וועלכע וועלען דיר זוכען שלעכטס צו טהאָן... ניין, דוד וועט אפילו די מלוכה פון דיר נישט אוועקרויבען, סיידען דאָס פאָלק וועט עס פערלאַנגען.

— קום, מיכל, לאָמיר געהן צו דוד'ן, — האָט אבנר איהר גערופען, — ער ערוואַרטעט דיך נאָך היינט.

— אָה, ווי וועל איך קענען אָנזאָגען די שלעכטע בשורה צו פלטיאל'ן, — האָט מיכל אויסגערופען, — ער האָט דאָך מיך זעהר ליעב און פאר די אלע יאָהרען האָט ער זיין וואָרט געהאלטען, ווייל זיין ליעבע צו מיר איז געווען הייליג... וואָס פאר א גרויסער קלאַפּ עס וועט פאר איהם זיין...

— ניין, מיכל, — האָט איש בושת אויסגערופען, — איך וועל דיין הייראַט צו פלטיאל'ן נישט מבטל מאכען... נישט גענוג וואָס אבנר זוכט איבערצוגעבען מיין מלוכה צו דוד'ן, פערלאַנגט ער נאָך אז איך זאָל אליין מיט מיינע אייגענע הענד איהם העלפען דערצו.

— דיין הילף איז יעצט נישט נויטיג. מיכל איז גאָר קיינמאָל נישט געווען פערהייראַט צו פלטיאל'ן, דאריבער דאַרף זי צו קיינעם נישט אנקומען מבטל צו מאכען איהר הייראַט — האָט אבנר געזאָגט.

— אין מיינע אויגען וועט מיכל אלע מאָל בלייבען די פערהייראַטע פרוי פון פלטיאל'ן, — האָט איש בושת געענטפערט, — און בשום אופן וועל איך איהר מיין הסכמה ניט געבען צו הייראַטען דוד'ן.

— מיט דיין הסכמה אָדער אָהן דיין הסכמה, — האָט מיכל איהם געזאָגט, — איך בעלאַנג צו דוד'ן און צו איהם וועל איך גלייך געהן... ליעבע איז שטאַרקער פון פאמיליען־געבונדענקייט... זיי געזונט, מיין ברודער, און זאָל דיר גאָט בעשיצען פון אל־דאָס־בייז...

מיכל און אבנר האָבען פארלאָזען איש בושת'ס פאלאַץ און זיינען אוועק צו פלטיאל'ס הויז.

ווען פלטיאל האָט דערזעהן מיכל'ן אנקומענדיג מיט אבנר'ן, האָט איהם גלייך א שטאַרקער קלאַפּ געטהאָן אין הארצען. ער האָט פארשטאַנען אז עפּעס איז דאָ געשעהן וואָס וועט איהם קיין פרייד און פארגעניגען נישט פארשאַפען.

ער איז זיי אנטקעגען געגאַנגען. זיין פּנים איז געווען זעהר בלאַס און פון זיינע אויגען האָט ארויסגעקוקט יאוש און טרויער. ער האָט זיינע בליקען אויף מיכל'ן געוואָרפען וואָס האָט געמיינט צו פרעגען די בעדייטונג פון איהר קומען מיט אבנר'ן.

— פלטיאל, ס'איז מיר זעהר שווער דיר דאָס צו זאָגען, — האָט מיכל אויסגערופען און איהרע אויגען זיינען אנגעפילט געוואָרען מיט טרעהרען, — דו האָסט מיר די גאַנצע צייט זעהר פיין און עהרליך בעהאַנדעלט... דו האָסט מיר געגעבען דיין וואָרט און עס קיינמאָל נישט געביטען... איך ווייס אז די חאָטש דערפון געליטען, דו האָסט געליטען און דאָך געווען גליקליך. איך אבער

און איז מיט א געבראָכענעם האַרץ און טרויעריגען געמיטה צוריקגעגאַנגען נאָך זיין שטאָדט גלים.

שמעי האָט איהם נאָך לאַנג נאָכגעקוקט און ווען פּלטיאל האָט זיך דערווייטערט האָט ער אויסגעבראָכען אין א הילכיגען געלעכטער.

* * *

דוד האָט ערוואַרטעט מיכל'ן... א גליקליכע פרייד האָט איהם אַרומגענומען... מיכל, די שעהנע פּרינצעסין, דער חלום פון זיינע חלומות, די וועמען ער האָט אַזוי שטאַרק געליעבט, וועט ווידער געהערען צו איהם... ער קען זיך קוים דערוואַרטען די רגע ווען זיין ליעבענדע מיכל וועט אָנקומען... ער האָט נאָך נישט אויפגעהערט צו בענקען נאָך איהר זינט ער האָט איהר פאַרלאָזען... זייט דאַן איז קיין איין טאָג נישט פאַראיבער וואָס ער זאָל פון איהר ניט טראַכטען... איהר שעהנער פּנים האָט תמיד געשוועבט בעפאָר זיינע אויגען... און כאָטש דער קעניג שאול האָט איהר אָפּגעגעבען צו א צווייטען, האָט ער דאָך שטענדיג געהאָפט אז די צייט וועט קומען און ער וועט צוריקקריגען זיין ערשטע פרוי... יעצט, אויב אבנר מיינט עס ערנסט, און ער האָט טאַקע בדעה איהם איבערצוגעבען די מלוכה פון אַלע שבטים, און אויב ער האָט די מאַכט דאָס צו טהאָן, וועט ער איהם זיכער ברייננגען מיכל'ן... געוועהנליך, וועט אבנר דערפאַר פערלאַנגען ער זאָל ביי איהם ווערען דער הויפּט־קאָמאַנדיר פון די אַרמייען... נו, אויב ער וועט קענען דורכפיהרען אזא זאַך האָט ער דאָך עס פערדיענט... אָבער וואָס וועט יואב דערצו זאָגען? — האָט זיך דוד פּלוצלינג דערמאָהנט... יא, יואב וועט דאָס געוויס נישט וועלען לײדען... ער וועט דאַריבער מוזען זעהן אז ביידע זאָלען צופרידען זיין... יואב וועט פערבלייבען דער אויבער־קאָמאַנדיר איבער די אַרמייען פון יהודה, און אבנר — איבער די איבריגע שבטים... דערווייל מוז אָבער יואב דערפון גאָרנישט וויסען, — האָט דוד בעשלאָסען, — יואב איז זעהר א היציגער און ער איז זעהר אויפגעבראַכט אויף אבנר'ן צוליעב דעם טויט פון זיין ברודער עשהאל, און ווען ער זאָל איהם דאָ באַגעגענען וועט קיין גוטעס פון דעם נישט אַרויסקומען... ער מוז יואב'ן אָוועקשיקען פון חברון...

דוד האָט גלייך געשיקט רופען יואב'ן און צו איהם געזאָגט:

— מען האָט מיר איבערגעגעבען אז דער שבט גשור האָט ווידער געמאַכט איינציגע איבערפאַלען אויף אונזערע דערפער וועלכע ליגען האַרט ביים גרענעץ, דאַריבער נעהם אַן אַרמיי און געה האַלט מלחמה מיט זיי און פאַרטרייב זיי פון אונזער גרעניצען...

יואב וועלכער האָט פון שטענדיג אָן ליעב געהאַט מלחמה, איז געווען זעהר צופריעדען צו טהאָן דעם קעניג'ס שליחות.

— איך וועל טהאָן ווי מיין האַר קעניג האָט מיר געזאָגט, — האָט ער זיך אָפּגערופען און זיך פאַרנייגט.

יואב האָט צונויפגעזאַמעלט זיין אַרמיי און איז אַוועק נאָך דרום זייט מלחמה צו האַלטען מיט די גשורים.

— יעצט, — האָט דוד זיך געטראַכט — אז יואב איז אַוועק וועט אַלעס געהן כשורה; אבנר וועט צופרידען זיין, און יואב וועט אויך גאָרנישט האָבען דאַגעגען. ער וועט שוין זעהן דערצו אז ביידע קאָמאַנדירען איבער די אַרמייען זאָלען צוזאַמען זיך לעבען בשלום.

— יעצט קעהר זיך אום צוריק! — האט אבנר געזאגט צו פלטיאל׳ן, וועל־כער האט נישט אויפגעהערט צו פארגיסען טרעהרען דעם גאנצען וועג.

פלטיאל האט געגעבען דעם לעצטען בליק אויף מיכל׳ן און ער האט זיך צוריקגעקעהרט אהיים.

שמעי בן גרא איז נאכגעלאפען פלטיאל׳ן און האט זיך צו איהם אפגערופען:
— איך זעה אז עפעס האט מיט דיר פאסירט וואס האט דיר זעהר טרויעריג געמאכט, זאג מיר מיין פריינד, וואוהין האסטו דיין פרוי אוועקגעשיקט?...
זאל דאס מעגליך זיין אז אבנר זאל וועלען פון דיר אוועקנעהמען די שעהנע מיכל?
— מיכל קעהרט זיך אום צו דוד׳ן! — האט פלטיאל געענטפערט.
— צו דוד׳ן! — האט שמעי אויסגערופען מיט א געמאכטע איבערראשונג,
— דער קעניג שאול האט דאך מבטל געמאכט איהר חתונה מיט דוד׳ן און האט זי דיר אפגעגעבען...
— דוד פאדערט מיכל׳ן יעצט פון מיר, און אבנר פיהרט עס איהר אפ צו איהם.
— דוד האט קיין רעכט נישט פון דיר אוועקצונעהמען דיין פרוי, — האט שמעי אויסגערופען, — דו ביזט א נאר וואס דו האסט זיך אזוי גרינג אונטער־געגעבען... דעם איינציגען תירוץ וואס איך קען האבען דערצו איז, אז דו האסט מיכל׳ן מעהר נישט ליעב...
— איך טהו דאס ווייל איך ליעב איהר זעהר פיעל, — האט פלטיאל געזאגט און אומגעדרעהט זיין קאפ, שמעי זאל נישט באמערקען די טרעהרען אין זיינע אויגען.
— ווען דו וואלסט איהר שטארק געליעבט, וואלסטו אזוי נישט געהאנ־דעלט... דוד איז מאכטלאז געגען אונזער קעניג איש בושת, און ווען דו וואלסט געגאנגען און געבעטען אז דער קעניג זאל דיך בעשיצען געגען דוד׳ן, וואלט ער עס זיכער געטהאן... איש בושת וואלט אפילו געשיקט אונזערע מחנות צו קעמפפען מיט דוד׳ן צוליעב דעם... און דו האסט זיך אזוי גרינג אונטערגעגעבען אוים מורא פאר דוד׳ן... שעהמען מעגסטו זיך!...
— דו פארשטעהסט אבער נישט, שמעי, — האט פלטיאל א זיפץ געטהאן,
— מיכל האט נאך נישט אויפגעהערט ליעב צו האבען דוד׳ן און זי אליין האט עס פון מיר פערלאנגט... און א חוץ דעם איז זי דאך געקומען מיט אבנר׳ן...
ווייזט עס דאך אוים אז דאס איז אויך אזוי דעם קעניג׳ס וואונש.
— דו האסט דאך מסתמא געהערט אז אבנר האט זיך צואווערטעלט מיט דעם קעניג, און עס איז מעגליך אז דאס טהוט ער איהם להכעים, ווייל מיר גלויבט זיך נישט, אז איש בושת זאל האבען דערצו צוגעשטימט.
— דער קעניג אליין האט מיכל׳ן געשיקט רופען, און נאכהער האט זי מיר געזאגט, אז זי געהט צוריק צו דוד׳ן.
— ווען מיכל וואלט געוועזען מיין פרוי, וואלט זי שוין איצט צו דוד׳ן נישט געגאנגען, — האט שמעי געזאגט מיט א שמייכעל, — דאמיט וואס שאול האט דיך אויסגעקליבען אנשטאט מיר, האט ער געמאכט א גרויסען טעות...
יעצט געהט מיכל צו איהם און אביסעל שפעטער וועט די גאנצע מלוכה פון ישראל איבערגעהן צו איהם...

פלטיאל האט איהם מעהר נישט געענטפערט. ער האט זיך אומגעקעהרט

ווען מיכל האָט באַמערקט דוד׳ן אַנקומענדיג איהר אַנטקעגנען, האָט זי זיך פּלוצלינג אָפּגעשטעלט.

— וואָס איז, מיכל, ביזטו מיעד? — האָט איהר אבנר אַ פרעג געטהאָן.

— דוד!! — האָט מיכל אויסגערופען.

— מיכל, מיין ליעבע מיכל! — האָט איהר דוד אַרומגענומען.

אבנר האָט זיך אַ נייג געטהאָן פאַר דוד׳ן און זיך גלייך עטוואָס אָפּגערוקט.

— מיין ליעבער טהייערער דוד! — האָט מיכל געוויינט אין זיינע אָרעמס, — דו האָסט מיך נאָך ליעב?.. דו האָסט מיך נישט פאַרגעסען?...

— ניין, מיין טהייערע מיכל, — האָט איהר דוד געקושט, — זינט דו ביזט געצוואונגענערהייט פון מיר אַוועק, איז מיין ליעבע צו דיר נאָך שטאַרקער געוואָרען... טאָג און נאַכט האָב איך פון דיר נישט אויפגעהערט צו טראַכטען... איך האָב מתפלל געווען צו גאָט ער זאָל דיר געבען מוטה און האָפנונג און די ליעבע אין דיין הארצען צו מיר זאָל נישט אויסגעלאָשען ווערען... אַה, מיכל!

— האָט איהר דוד אָנגענומען פאַר איהרע הענט און איהר בעטראַכט, — דו האָסט זיך דאָך נישט געענדערט אויף אַ האָר זינט איך האָב דיך דעם לעצטען מאָל געזעהן, ווען דו האָסט מיך אַרונטערגעלאָזען פון פענסטער און מיך גע־רעטעט פון דיין פאָטער׳ס הענט.

— איך ווייס נישט אויב מיין פּנים האָט זיך נישט געענדערט, — האָט מיכל געשמייכעלט — די עטליכע יאָהר זינט דו ביזט פון מיר אַוועק אין גלות האָב איך זעהר פיעל אַריבערגעטראָגען און דאָס האָט געוויס געמוזט לאָזען סמנים אויף מיין פּנים — אָבער איין זאַך קען איך דיר פאַרזיכערען, אַז מיין הארץ און מיין טרייהייט צו דיר האָט זיך נישט געענדערט פון דער רגע ווען איך האָב דיך אַרונטערגעלאָזען דורכ׳ן פענסטער.

דוד האָט טיעף אַריינגעקוקט אין איהרע אויגען... אַ גליקליכע פרייד האָט זיך צוגאָסען איבער זיין פּנים... ער האָט איהר ווידער אַרומגענומען און איהר צו זיך שטאַרקער געדריקט.

— מיין צאַרטער ריינער מלאך, — האָט איהר דוד געקושט, — יעצט איז מיין גליק פאַרפולט... דו ביזט מיט מיר און מעהר פערלאַנג איך נישט...

— און דו, מיין פריינד, — האָט זיך דוד פּלוצלינג אומגעקעהרט צו אבנר׳ן — דו האָסט מיין פערלאַנג ערפילט. מיט וואָס וועל איך דיר קענען דאַנקבאַר זיין פאַר דעם גרויסען גליק וואָס דו האָסט מיר אַזוי אומגעריכטערהייט גע־בראַכט?...

— מיין לוין, מיין האַר קעניג, וועט זיין ווען דו וועסט הערשען מיט גערעכטיגקייט איבער אַלע שבטים, און דו וועסט באַפרייען אונזער פאָלק פון דעם יאָך פון אונזערע שונאים, — האָט אבנר געזאָגט.

— איבער אַלע שבטים! — האָט דוד ווידערהאָלט אבנר׳ס ווערטער, — קענסטו מיר פיעלייכט ערקלעהרען די פּלוצלינגע ענדערונג וואָס איז אין דיר פאָרגעקומען?

— צוליעב מיין טריישאַפט צו שאול׳ן האָב איך געוואָלט אַז די מלוכה זאָל בלייבען ביי זיין יורש, — האָט אבנר איהם געענטפערט, — איך האָב דאַריבער געטהאָן אַלעס אין מיין מעגליכקייט צוזאַמענצורופען אַלע שבטים און צו קרוינען איש בושת׳ן, שאול׳ס זוהן, פאַר קעניג... איך בין געווען ער־פאָלגרייך און מיינע פּלענער דורכגעפיהרט... איש בשת איז געוואָרען קעניג

די ערוואַרטונג זיך צו זעהן מיט מיכל'ן האָט דוד'ן אַזוי בערוישט, אַז ער האָט אפילו גאַרנישט געטראַכט וועגען דער מעגליכקייט אַז ער וועט באַלד ווערען קעניג איבער אַלע שבטים. דאָס האָט איהם יעצט גאַרנישט אינטע־רעסירט... מיכל וועט באַלד אָנקומען... אַ לייכטער ציטער גערט דורך זיין קערפּער... באַלד וועט ער אָנקוקען דעם שעהנעם געזיכט פון זיין געליעבטער מיכל... ער איז זעהר אונגעדולדיג געוואָרען. יעדע ווייַלע איז ער אַרויס פון זיין פּאַלאַץ און געקוקט אין דער ריכטונג פון וואַנען ער האָט ערוואַרטעט אבנר זאָל אָנקומען מיט מיכל'ן. ער האָט זיך דערמאָנט אין יענע גליקליכע יאָהרען ווען ער האָט מיכל'ן צום ערשטען מאָל דערזעהן אין טהאָל, בעת זי איז געקומען מיט איהר ברודער יונתן איהם צו בעדאַנקען וואָס ער האָט איהר פון דעם פּלשתי גערעטעט. דאַן איז זי נאָך קיין פּרינצעסין נישט געוועזען... זי איז געוועזען די טאָכטער פון אַ פּאַסטוך און גלייך האָט ער זיך אין איהר פער־ליעבט, און ווען איהר פאָטער איז אַזוי פּלוצלינג קעניג געוואָרען, האָט ער מעהר נישט געקענט האָפען אַז זי זאָל איהם אויך ליעב האָבען... יאָ, ער זעהט ווי גאָט האָט איהם באַגליקט אין אַלע זיינע וועגען... דאַרף זיך מאַכען אַז שאול פאַלט אַריין אין אַ מרה שחורה און ער קומט צו שפּיעלען פאַר איהם... דאָרטען טרעפט ער זיך ווידער אַמאָל מיט מיכל'ן... נאָכהער זיין גרויסען זיעג איבער גלית דעם פּלשתי... דעם קעניג'ס פאַרשפּרעכען אָפּצוגעבען איהם זיין טאָכטער... דוד האָט צו זיך אַ שמייכעל געטהאָן ווען ער דערמאָהנט זיך אַז שיער וואָלט צו איהם אַריינגעפאַלען שאול'ס עלטערע טאָכטער, מרב. דאָס האָט ער געהאַט צו פערדאַנקען זיין בעסטען פריינד, יונתן, און די שטאַרקע ליעבע וואָס מיכל האָט צו איהם געהאַט... ווער ווייס צי זי האָט נאָך יעצט איהם אויך אַזוי ליעב ווי פריהער... ער נעהמט דאָך איהר יעצט אַוועק פון איהר מאַן... פאַרלאַזט זי דען איהר מאַן מיט איהר אייגענעם גוטען ווילען אָדער אבנר וועט איהר דערצו דאַרפען צווינגען ?...

טראַכטענדיג אַזוי האָט דוד פּלוצלינג דערזעהן אביתר לויפט זעהר שנעל צו דעם פּאַלאַץ.

— וואָס פאַר אַ וויכטיגע נייעס האָסטו פאַר מיר ? — האָט איהם דוד געפרעגט, ווען אביתר האָט זיך פאַר איהם פאַרנויגט.

— אבנר קומט אָן מיט מיכל'ן ! — האָט אביתר אויסגערופען, — זיי דערנעהנטערען זיך שוין צו חברון...

— מיט מיכל'ן !... זי איז דאָך געקומען !... — האָט דוד'ס פּנים גע־שטראַהלט, — פון וועלכען זייט קומען זיי אָן ?

— פון די מזרח בערג, איך האָב זיי פון ווייטען דערזעהן אַרונטערקומענדיג פון די בערג.

— איך וועל זיי אַנטקעגען געהן ! — האָט דוד אויסגערופען, און איז גלייך אַרויס פון פּאַלאַץ.

פון ווייטען האָט ער זיי באַמערקט. דאָרט קומט אָן מיכל... איהר שעהנע שלאַנקע פיגור באַוועגט זיך אַזוי ריטמיש און גראַציעז... זיין האַרץ האָט גענומען שטאַרקער קלאַפּען... אין זיין גאַנצען קערפּער האָט זיך אַ געזאַנג צו־זונגען : מיכל... מיכל !... זיינע טריט זיינען געוואָרען קרעפטיגער און האַסטי־גער, זיינע אויגען האָבען געלויכטען פון גליק.

אבנר איז אוועק פון דוד'ן א צופרידענער... דוד וועט איהם מאכען אויבער־קאמאנדיר איבער די ארמייען פון די שבטים... יא, ער וועט דערביי גארנישט פארלירען און דאס גאנצע פאלק וועט דורך דער פעראייניגונג אונטער איין ממשלה א סך געווינען... דוד איז א בעוואוסטער העלדישער קעמפפער, און די ארומיגע פעלקער ציטערען פאר איהם... ער האט גלייך אוועקגעשיקט שלוחים איבער גאנץ ארץ ישראל מיט דיזער שליחות.

"עס איז דאך בעוואוסט אז פון לאנג זיינען אייערע הערצער געניינגט צו דוד'ן... ער איז געווען אייער בעליעבטעסטער העלד נאך אין די צייטען פון שאול'ן... אונזער הייליגער נביא שמואל האט דורך גאט'ס פארזאג איהם גע־זאלבט פאר קעניג... און ווי א נביא האט זיך אויסגעדריקט, אז גאט האט געזאגט: "דורך מיין קנעכט דוד'ן וועל איך העלפען מיין פאלק ישראל פון די פלשתים און פון אלע זייערע פיינד". און יעצט מוזען מיר אלע צוגעבען אז מיר האבען געמאכט א גרויסען טעות ווען מיר האבען אויסגעקליבען איש בושת'ן פאר א קעניג איבער אונז... אבער עס איז נאך נישט צו שפעט... שיקט אייערע פארשטעהער צו מיר און מיר וועלען זיך בעראטהען וואס צו טהאן".

אבנר איז געווען זעהר געאכטעט ביי אלע שבטים. ער איז געווען פאר־רעכענט פאר א גבור, און דער גורל פון אלע שבטים איז געלעגען אין זיינע הענד, דאריבער האט נישט לאנג געדויערט און אלע פארשטעהער פון די שבטים זיינען זיך צונויפגעקומען צו בעראטהען מיט אבנר'ן.

אבנר האט פאר אלעמען קלאר געמאכט די לאגע און זיי געגעבען צו פארשטעהען וואס פאר א גליק עס וועט זיין פאר'ן גאנצען פאלק אויב אלע וועלען זיך פעראייניגען אונטער דוד'ס הערשאפט.

אלע פארשטעהער האבען איינגעשטימט מיט אבנר'ן א חוץ די פון שבט בנימין.

— ניין! — האבען זיי גע'טענה'ט, — מיר וועלען נישט דערלאזען אז דער קעניג וועלכער שטאמט פון אונזער שבט, זאל אומגעבראכט ווערען אויף א צווייטען... די מלוכה געהערט נאר צו איינעם פון אונזער שבט וועלכער שטאמט פון שאול'ס משפחה!...

— אויב אזוי, — האט אבנר זיך אפגערופען צו די פארשטעהער פון שבט בנימין, — וועט אייער שבט בלייבען אפגעזונדערט פון אלע איבריגע שבטים... איהר קענט זיך האלטען מיט אייער קעניג, איש בושת, און איבער די איבריגע שבטים וועט קעניגען דוד.

— אונז קימערט נישט אויב מיר וועלען בלייבען אפגעזונדערט פון די איבריגע שבטים, — האבען זיי זיך איינגעשפארט, — מיר וועלען נישט דער־לאזען אריבערצופיהרען די מלוכה פון אונזער שבט צו א צווייטען.

— איהר האט געווים נישט פארגעסען די גרויסע שטראף וואס דער שבט בנימין האט בעקומען מיט יאהרען צוריק, — האט אבנר זיך אפגערופען, — ווען אייערע אור־עלטערען האבען זיך איינגעשפארט און נישט געוואלט נאכגעבען די גערעכטע פאדערונג פון די שבטים ארויסצוגעבען די שלעכטע מענשען וועל־כע האבען אזוי גרויזאם און ברוטאליש פערפייניגט צום טויט די פלגש אין גבעה... וויפיעל האט דען געפעהלט אז אונזער שבט בנימין זאל אין גאנצען אפגעמעקט ווערען פון דער ערד... איך אליין שטאם אויך פון זעלבען שבט

איבער אלע שבטים א חוץ יהודה. גאר אין גיכען אבער האב איך איינגעזעהן מיין טעות... חוץ דעם וואס איש בושת איז שוואך און מוטהלאז איז ער נאך א גרויסער פייגלינג... פון די אלע מלחמות וואס איך האב געפיהרט פאר איהם, האט ער זיך נאך קיינמאל נישט באוויזען אויפ׳ן שלאכטפעלד צו ערמוטיגען די קעמפפענדע סאלדאטען... איך בין איבערצייגט אז ווען ער זאל הערשען נאך א קורצע צייט, וועט ער אין גאנצען רואינירען אונזער לאנד... איך האב דאריבער בעשלאסען זיך דורכצורייידען מיט די עלטסטע פון אלע שבטים און זיי ראטהען אויסצוקלייבען דיך פאר א קעניג איבער׳ן גאנצען פאלק... איך בין איבערצייגט אז דו וועסט קיין נעגנער נישט האבען... ווייל דיין נאמען איז בעוואוסט פון איין עק לאנד ביז דעם צווייטען... אלע האבען דיך שטארק ליעב פאר דיין עהרליכקייט, העלדישקייט און גרויסקייט...

— ווייס דען איש בושת פון דיין פלאן? — האט איהם דוד געפרעגט.

— יא, איך האב איהם אלעם געזאגט און ער האט אליין געזעהן אז איך האב רעכט. דאריבער האט ער געשוויגען און מיר גארנישט געענטפערט. און נאך אלעמען ווייס ער קאך אליין אויך אז שמואל האט דיך געזאלבט פאר קעניג נאך שאול׳ן... איש בושת וועט זיין צופרידען אז מען זאל איהם נאר צו־רוה לאזען.

— גוט, איך וועל מיט דיר מאכען א בונד, — האט דוד זיך אפגערופען צו אבנר׳ן, — אפילו ווען דיר זאל זיך נישט איינגעבען דאס אלע שבטים זאלען איבערגעהן אויף מיין זייט. האסטו שוין פארדיענט מיין פולען צוטרויען דאמיט וואס דו האסט מיר געבראכט מיכל׳ן צוריק.

מיכל האט א שמייכעל געטהאן. זי האט געווארפען א ליעבליכען בליק אויף דוד׳ן און האט ארונטערגעלאזען די אויגען.

דוד איז מיט מיכל׳ן און אבנר׳ן אריין אין פאלאץ. דארטען האבען זיי נאך לאנג פארבראכט. דוד האט געשלאסען א בונד מיט אבנר׳ן און איהם צו־געזאגט צו מאכען פאר דעם קאמאנדיר פון די ארמייען פון די איבריגע שבטים.

— יואב וועט בלייבען קאמאנדיר איבער די ארמייען פון יהודה, — האט דוד צו איהם געזאגט, — איך פארהאף אז איהר ביידע וועלען ווערען פריינד און לעבען צווישען זיך בשלום.

— איך ווייס אז יואב איז אויף מיר אין כעס צוליעב דעם טויט פון זיין ברודער, — האט אבנר געזאגט, — אבער איך גלויב אז ער ווייס אז עשהאל האט זיך נאך מיר נאכגעיאגט מיט א בלויזען שווערד און איך האב איהם עטליכע מאל געווארנט ער זאל צוריקטרעטען, אבער ער האט נישט געוואלט. ער האט נור געזוכט מיך צו טויטען... און איך האב איהם געמוזט דערשטעכען אין זעלבסט־פערטיידיגונג.

— עשהאל איז אלע מאל געווען זעהר א לייכטזיניגער און א היציגער, — האט דוד געזאגט, — אלע וויסען אז דו ביזט אין זיין טויט נישט שולדיג. דאריבער גלויב איך אז יואב טראגט אויף דיר קיין שנאה נישט פאר דעם טויט פון זיין ברודער.

— יעצט וועל איך געהן, — האט אבנר געזאגט, — מיט עטליכע טעג שפעטער וועל איך זיך צוריקקעהרען מיט איינינגע פארשטעהער פון די שבטים און דאן וועלען מיר בעשליסען וואס ווייטער צו טהאן.

קענסטו דען נישט אבנר'ן, דעם זוהן פון נר ? !... ער איז דאָך געקומען מיט זיינע זיסע ווערטער און גוטע פארשפרעכונגען כדי אויסצוגעפינען אלע סודות פון דיין קעניגרייך... ער וויל אויסגעפינען וואָס דו האָסט אין זינען צו טהאָן, נאכהער וועט ער קומען מיט זיין ארמיי און מיט דיר מלחמה האלטען...

— דו אורטיילסט איהם צו שנעל, יואב, — האָט דוד געזאָגט מיט א שמייכעל, — נאטירליך אז אין די פריהערדיגע יאהרען האָט ער געזוכט צו בעפעסטיגען שאול'ס קעניגרייך, דאן האָט ער אויך געזוכט אנצופאנגען א מלחמה מיט אונז... יעצט אָבער האָט ער זיך אין גאנצען געענדערט... און ווען ער איז צו מיר געקומען צו שליסען א בונד, האָט ער מיר געבראכט מיכל'ן... איך צווייפעל נישט אין זיין עהרליכקייט און אין זיין ערנסטקייט... און נאָך אלעמען ווייסטו דאָך אויך צוגעבען אז אבנר איז א העלד און האָט זיך נישט איינמאל אויסגעצייכענט אלס קאָמאנדיר פון שאול'ס מחנות...

דוד'ס לעצטע ווערטער האָבען יואב'ן נאָך מעהר אויפגערעגט און אויפגערייצט... אבנר איז ביי דוד'ן א העלד... ער איז יעצט מעהר ווי זיכער, אז אבנר וועט פון קעניג בעשטימט ווערען פאר'ן קאָמאנדיר אנשטאט איהם... זיין כעס האָט אין איהם געברענט... ער האָט זיך ענטשולדיגט פאר דוד'ן און שנעל פארלאָזען דעם פאלאץ...

— אבישי, — האָט זיך יואב אָפּגערופען צו זיין ברודער, וועלכער איז געשטאנען און געוואַרט אויף איהם נעבען פאלאץ, — נעהם שנעל מיין פערד און יאָג אָן אבנר'ן און זאָג איהם אז איך וויל מיט איהם ריידען וועגען זעהר א וויכטיגען ענין... לויף אזוי שנעל ווי מעגליך, ווייל ער האָט זיך שוין דערווייטערט פון שטאָדט, און זעה דאָס ער זאָל זיך אומקעהרען... די זאַך איז שוין צו ווייט אוועק... עס קען ווייטער אזוי נישט געהן...

— וואָס זאָל איך טהאָן אויב ער וועט נישט וועלען זיך צוריקקעהרען ? — האָט אבישי געפרעגט.

— זאָג איהם אז דוד האָט איהם געשיקט רופען, און איך וועל איהם איבערנעהמען... דו פיהר איהם פארביי דעם ברונעם סירה... דארטען וועל איך אויף איהם ווארטען.

אבישי האָט זיך שנעל ארויפגעכאַפּט אויף יואב'ס פערד און אוועקגעריטען אין דער ריכטונג וואו אבנר איז געגאנגען. אין א קורצער ווילע ארום האָט ער איהם דערגרייכט.

— אבנר ! אבנר ! — האָט אבישי איהם נאָכגעשריען.

אבנר האָט זיך אָפּגעשטעלט און אבישי איז שנעל צו איהם צוגעריטען.

— דער קעניג האָט נאָך זעהר וויכטיגעס דיר צו זאָגען, — האָט אבישי זיך אָפּגערופען, — און ער האָט מיר און יואב'ן געשיקט דיר אומצוקעהרען אזוי שנעל ווי מעגליך... יואב איז געווען זעהר מיעד פון דער מלחמה, האָט ער זיך דאריבער אָפּגעשטעלט... ער וועט אונז באגעגענען נעבען דעם ברונעם סירה און מיר וועלען צוזאמען געהן צום קעניג.

אבנר האָט גאָרנישט חושד געווען. ער האָט אנגעזאָגט די מענשען וועלכע האָבען איהם באגלייט, זיי זאָלען בלייבען אויף דעם פלאץ און ווארטען ביז ער וועט זיך צוריקקעהרען.

אויפ'ן וועג האָט זיך אבנר אנגערופען צו אבישי'ן :

און איך בין איבערצייגט אז עס וועט זיין א סך בעסער פאר אונזער שבט זיך נישט אפצוזונדערען פון די איבריגע שבטים.

דיזע ווערטער פון אבנר'ן האבען געמאכט א שטארקען רושם אויף די פאר־שטעהער פון שבט בנימין און זיי האבען איינגעשטימט צו טהאן ווי די איבריגע שבטים...

גלייך נאכדעם איז אבנר מיט צוואנציג פון זיינע פריינד אוועק צו דוד'ן און איהם איבערגעגעבען די פרעהליכע נייעס אז אלע שבטים שטימען איין איהם אויסצוערוועהלען אויף פאר זייער קעניג.

— יעצט דארפען מיר באשטימען א צייט, — האט אבנר געזאגט, — אום צו פערזאמלען גאנץ ישראל און דאן וועט מען פייערען דיין קרוינונג.

דוד האט געמאכט א מאלצייט פאר אבנר'ן און זיינע מענשען און מען האט געגעסען און געטרונקען און פערבראכט ביז פריהמארגען.

אבנר האט נאך אמאל בענייט דעם בונד מיט דוד'ן, זיך מיט איהם גע־זעגענט און דוד האט איהם אוועקגעשיקט מיט גרויס פאראד און כבוד.

ווי נאר אבנר איז ארויס פון שטאדט חברון, אזוי איז דארט אנגעקומען יואב מיט זיין זיעגרייכער ארמיי. ער האט מיטגעפיהרט זעהר א גרויסען שלל פון די גשורים וואס ער האט צוגענומען. אנטקעגען איז איהם אנגעקומען אוריה דער חתי און האט זיך צו איהם אפגערופען:

— האסטו דען נישט באגעגענט אויפ'ן וועג אבנר'ן? ער האט נאר וואס פארלאזט דוד'ס פאלאץ, וואו דער קעניג האט לכבוד איהם געמאכט א מאלצייט און איהם אוועקגעשיקט מיט גרויס פאראד.

— וואס האט אבנר געטהאן ביי דוד'ן? — האט איהם יואב געפרעגט פערוואונדערט.

— מען זאגט אז אבנר וויל איבערגעבען דוד'ן די מלוכה פון איש בושת'ן, בתנאי דאס ער זאל איהם מאכען פאר דעם הויפט שר צבא.

יואב'ס פנים האט זיך געביטען קאלירען. ער האט געקריצט מיט די צייהן פון צארן... — יא, אבנר וויל זיך בעזארגען בעצייטענס, — האט זיך יואב אפגערופען צו אביש'ן, — ער ווייס גאנץ גוט אז פריהער אדער שפעטער וועט דוד'ס מלוכה זיין באפעסטיגט איבער גאנץ ישראל, וויל ער דאס פערכאפען עס זאל הייסען אז נור דורך איהם האט דוד איינגעקראגען די איבריגע שבטים, און דערפאר וועט ער געוועהנליך קריגען זיין באלוינונג... דער הויפט שר צבא ווילט זיך איהם ווערען, דעם מערדער פון אונזער ברודער.

יואב איז גלייך אוועק צו דוד'ן, און האט אפגעגעבען א באריכט פון זיין זיעגרייכען איבערפאל אויף די גשורים... ער האט איהם געצייגט די פיעלע שלל וואס ער האט געבראכט פון דער מלחמה.

— איך האב געהערט אז אבנר איז ביי דיר געווען, מיין האר, — האט יואב זיך פלוצלינג אפגערופען, — וואס האט ער פערלאנגט?

— ער וויל איבערגעבען איש בושת'ס מלוכה צו מיר, — האט איהם דוד געענטפערט, — ער האט שוין דערצו אויך געקראגען די הסכמה פון די פאר־שטעהער פון אלע שבטים... איך האב מיט איהם געשלאסען א בונד און איך האף אז איהרביידע וועט אויך ווערען גוטע פריינד...

— וואס האסטו געטהאן, מיין האר קעניג! ? — האט יואב אויסגערופען, —

איז זיי אנטקעגען געגאנגען און מיט אן געצוואונגענעם שמייכעל אויף זיין פנים האט ער באגריסט אבנר'ן.

— שלום, מיין פריינד! — האט יואב איהם געגעבען די האנד, — איך בין זעהר צופרידען וואס מיין ברודער האט דיך אנגעיאגט, ווייל דער קעניג האט זעהר א וויכטיגע זאך דיר צו זאגען. און איידער דו רעדסט מיט דעם קעניג, האב איך דיר צו פארטרויען א סוד. קום צו מיט מיר צו יענעם טויער וואו קיינער וועט אונז נישט שטערען...

אבנר איז געווען זעהר גערירהרט פון יואב'ס פריינדליכקייט. ער איז ארונ־טער פון זיין פערד און זיך אפגערופען:

— איך בין זעהר גליקליך, יואב, וואס מיר וועלען פון יעצט אן ווערען גוטע פריינד... איך האף אז אונזער פריינדשאפט וועט זיין אזוי ווי די פריינד־שאפט פון דוד און יונתן...

— מיין ברודער וועט זיין דוד, און דו, מיין האר — יונתן!... — האט אבישי צוגעגעבען מיט א שמייכעל.

יואב און אבנר האבען הארציג געלאכט פון אבישי'ס באמערקונג.

— דו בלייב דא שטעהן מיט די פערד, מיין ברודער, — האט זיך יואב אנגערופען צו אבישי'ן, — אבנר און איך וועלען דא באלד צוריקקומען...

יואב איז מיט אבנר'ן צוגעגאנגען צום טויער, און זיי האבען א ווייל־ע גערעדט.

— דער קעניג האט מיר איבערגעגעבען... — האט זיך יואב אפגערופען, און אריינגערוקט זיין האנד אין מאנטעל... ער האט אויגענבליקליך שנעל ארויס־געצויגען פון דארט זיין שווערד און גלייך אריינגעשטאכען אבנר'ן אין הארצען אריין.

— יואב! — האט אבנר אויסגעשריען, און באלד אנידערגעפאלען א טויטער אין א טייך בלוט.

— ווי דו האסט געטהאן צו מיין ברודער, אזוי האב איך געטהאן צו דיר!

— האט יואב געזאגט און ארויסגעצויגען די שווערד פון אבנר'ס צובלוטיגטען קערפער.

— — — — — — — — — — — — —

באלד האט זיך דוד דערוואוסט פון דעם שרעקליכען מארד וואס יואב איז בעגאנגען. ער האט צוריסען זיינע קליידער פון גרויס צער און עגמת נפש. און מיט גרויס ביטערונג האט דוד פערדאמט יואב'ס שוידערליכע טהאט און מיט א ציטערנדע שטימע האט ער דעם המון וועלכער האט זיך פערזאמעלט ארום דעם פאלאץ אויסגערופען:

— פארפלוכט זאלסטו ווערען, יואב!... זאל דאס בלוט פון אבנר'ן פאלען אויף דיין קאפ... זאל שלעכטעס און אומגליק זיך נישט אפטהאן פון דיין הויז... דו האסט געטויטעט מיט דיין שווערד דעם בראווען און עהרליכען אבנר'ן, זאל דאריבער דאס שווערד נישט אויפהערען צו פארניכטען די הויז פון יואב... אה, גאט, דו ביזט מיין עדות אז איך בין אומשולדיג אין דעם בלוט פון אבנר בן נר... ער האט מיין הארץ געוואונען מיט זיין נאבעלקייט און העלדישקייט... נישט לאנג אבער איז מיר באשערט געווען צו האבען אזא געטרייען און גוטען

— וואס קען דאס זיין וואס דער קעניג האט אזוי שנעל מיד געשיקט צוריקרופען, ווייסטו פיעלייכט די אורזאכע?

— איך וויים נישט, — האט אבישי געענטפערט, — אבער איך גלויב, אז מיין ברודער וויים... מעגליך אז עס האט עפעס צו טהאן מיט דער מלחמה פון וואנען יואב האט זיך נאר וואס צוריקגעקעהרט.

— איך האף, — האט זיך אבנר ווידער אפגערופען, — אז דו און יואב טראגען אויף מיר נישט קיין שנאה צוליעב דעם טויט פון אייער ברודער עשהאל... ער איז געווען נאך אזוי יונג און זעהר נאריש... איך האב זיך ביי איהם געבעטען ער זאל אויפהערען מיר נאכיאגען, איך האב איהם געווארנט און אפילו אנגעבאטען ער זאל צונעהמען די געוועהר און קליידער פון איינעם פון מיינע יונגען, כדי ער זאל זיך נישט דארפען צוריקקעהרען מיט ליידיגען... אבער ער האט נישט געוואלט אפטרעטען... און איך האב איהם געמוזט טויטען אין זעלבסטפערטיידיגונג.

— מיר האבען שוין לאנג וועגען דעם פארגעסען! — האט אבישי געזאגט, — אין א מלחמה איז זעהר שווער זיך אויסצוהיטען נישט צו פארגיסען קיין בלוט.

— נו, יעצט אז אלע שבטים וועלען זיין פעראייניגט אונטער דוד'ן, וועט שוין מעהר נישט פארקומען צוזאמענשטויסען און בלוט־פארגיסונגען צווישען אייגענע ברידער, — האט אבנר מיט א שמייכעל געזאגט, — האסטו דאך מסתמא געהערט אז איך האב איבערגעגעבען דוד'ן די מלוכה פון איש בושת'ן?!

— יא, מיר האבען עס ערשט היינט געהערט, און עס איז זיכער געווען זעהר אן אנגענעהמע איבערראשונג פאר מיר און מיין ברודער... ווייל דוד איז דאך נאך אלעמען דער פאסענדסטער קעניג איבער גאנץ ישראל...

— מיט פעראייניגטע קרעפטען וועלען מיר זעהר גרינג קענען בייקומען אונזערע שונאים, — האט אבנר צוגעגעבען.

— אט זיינען מיר שוין נישט וויט פון דעם ברונעם פון סירה, — האט אבישי אויסגערופען, ווען זייערע פערד האבען אראפגאלאפירט פון דעם לעצטען בערגעל אין חברון...

* * *

יואב איז ארומגעגאנגען ביים ברונעם אן אויפגערעגטער. זיין פנים האט געפלאמט פון צארן... הייסט עס, אז אבנר וויל איהם ארונטערזעצען פון זיין גדול... פריהער וועט ער ווערען הויפט־קאמאנדיר איבער זיינע אייגענע ארמייען וועלכע ער וועט ברייגנען צו דוד'ן און שפעטער וועלען זיך אלע ארמייען פעראייניגען און אבנר וועט ווערען זייער שר צבא. ער וועט מאכען א גוטען אויסטויש! אנשטאט צו הערשען בלויז איבער איש בושת'ס ארמייען, וועט ער יעצט אויך הערשען איבער די ארמייען פון דוד'ן... ניין, דאס וועט קיינמאל נישט געשעהן!

ער האט אנגעריהרט דעם שווערדעל וואס ער האט געהאלטען פארבארגען אונטער זיין מאנטעל... שטארבען וועט היינט אבנר! דער שווערד וועט באלד אויסלייזען די בלוט פון מיין ברודער עשהאל וואס אבנר האט פארגאסען, און מאכען אן ענדע צו אלע זיינע פלענער.

יואב האט פון וויטען דערזעהן זיין ברודער אנקומען מיט אבנר'ן. ער

געשטאנען נעבען קעניג. ווען ער וואָלט נאָר געוואָלט, האָט ער געקענט אבהאַלטען דעם קעניג פון זיין גרויזאַמען טויט... שאול פלעגט זיך צוהערען צו אבנר'ן... אָבער אנשטאט אָפּצוהאַלטען דעם קעניג, האָט גאָר אבנר איהם ערמוטיגט מיט דעם וואָס ער אליין האָט גענומען זידלען מיין פאטער אין שאול'ס אויגען און איהם גערופען פאררעטער... דאָס האָט דעם קעניג'ס כעס נאָך מעהר אויפגע־רייצט און ער האָט דאן באפוילען אויסצושלאכטען אלע כהנים... און יעצט, מיין קעניג, בין איך געקומען דיך בעטען דו זאָלסט אָפּטהאָן דיין כעס פון דיין קנעכט יואב, און איהם מוחל זיין... ווייל אזוי איז געווען דער וואונש פון גאָט, אז אבנר זאָל שטארבען פאר דעם בלוט וואָס ער האָט פארגאָסען...

— איידער די דרייסיג טעג זיינען פאַראיבער, קען יואב מיין פנים נישט זעהן, — האָט דוד געזאָגט, — נאכדעם וועל איך זעהן...

— איך דאנק דיר, מיין האר קעניג, — האָט אביתר זיך אָפּגערופען און איז גלייך אוועק צו יואב'ן איהם אָנזאָגען אז אין עטליכע טעג ארום. ווען די שלשים וועט זיך ענדיגען, וועט ער זיך קענען זעהן מיט דוד'ן.

פינף און צוואנציגסטער קאפּיטעל

די פלשתים האַלטען מלחמה מיט דוד'ן

אוריה דער חתי האָט רעגעלמעסיג געצאָהלט די צוויי ברידער רכב און בענה הונדערט שקלים א מאָנאט, פאר האַלטען דעם סוד וואָס זיי האָבען גע־וואוסט וועגען איהם. פון צייט צו צייט האָט ער זיך מיט זיי אליין געזעהן און האָט זיי פערזיכערט אז ער וועט זעהן קריגען פאר זיי הויכע עמטער אין דוד'ס ארמיי.

— איהר האָט דאָך געוויס געהערט, — האָט זיך אוריה צו זיי אָפּגערופען, — אז דוד וועט אין גיכען ווערען קעניג איבער אלע שבטים. איהר מעגט רוהיג זיין אז איך וועל אָן אייך נישט פארגעסען און ביי דער ערשטער געלעגענהייט וועל איך מיט דעם קעניג ריידען וועגען אייך.

— דערווייל זיינען שוין עטליכע יאָהר אוועקגעגאנגען זינט דו האָסט אונז פארשפּראָכען עפּעס צו טהאָן, און דערווייל ווארטען מיר... ביז ווי לאנג דיינקסטו וועלען מיר ווארטען? — האָט איהם רכב געפרעגט.

— לאנג וועט שוין יעצט נישט נעהמען, — האָט אוריה זיי געענטפערט, — ווי איך פארשטעה וועט אבנר ווערען דער הויפּט שר צבא אויך איבער דוד'ס ארמייען און דאן וועט איהר זיין געזיכערט מיט א הויכען אמט.

— אויב דו לייגסט האָפנונג אויף אבנר'ן — האָט בענה זיך אָפּגערופען, — וועסטו זיכער זיין ענטטוישט, ווייל נישט איינמאָל האָט אבנר אונז געזאָגט דאָס ער וועט אוועקנעהמען אונזערע עמטער ביי אונז.

— וואָס איז די אורזאכע וואָס אבנר וויל אייך ארונטערזעצען, — האָט אוריה זיי געפרעגט, — איהר האָט דאָך מיר געזאָגט אז אין אבנר'ס ארמיי זייט איהר אָפיצירען, מסתמא האָט איהר דאָך פערדיענט.

— דאָס איז צוליעב מיין ברודער, — האָט רכב געענטפערט, — בענה איז זעהר פויל און צוליעב איהם מוז איך אויך ליידען.

פריינד ווי אבנר... ער איז געפאלען א קרבן פון יואב'ס נארישע קנאה... מיט דיינע גרויזאמע הענט, אָ, יואב, האָסטו צושטערט דעם רייכפארביגען לעבען פון דעם בעליעבטען שר צבא... רייסט אייערע קליידער, מיינע פריינד, רייסט קריעה און טהוט אַן זעק און קלאָגט אויף דעם גרויסען אומגליק וואָס האָט אונז אלעמען געטראָפען... באוויינט דעם פריהצייטיגען טויט פון דעם העלד פון ישראל...

אלע איינוואָהנער פון חברון און ארום זיינען געקומען צו דער לויה פון אבנר'ן... דוד איז געגאנגען הינטער דער מטה און ביטער געוויינט דעם גאנצען וועג... דאָס גאנצע פאָלק האָט מיט איהם מיטגעוויינט...

ביי דעם קבר פון אבנר'ן האָט איהם דוד נאָך אמאָל מספיד געווען און דאָס גאנצע פאָלק האָט ווידער געוויינט צוזאמען מיט איהם.

ווען מען האָט געבראכט דוד'ן צו עסען האָט ער נישט גענומען.

— קיינער פון אונז זאָל קיין עסען נישט פארזוכען ביז וואנען די זונ וועט אונטערגעהן! — האָט דוד באפוילען.

* * *

פיעלע פון די איינוואָהנער פון יהודה זיינען געווען אזוי אויפגעבראכט אויף יואב'ן אז זיי זיינען געקומען צו דוד'ן און געפאָדערט דאָס ער זאָל איהם טויטען דערפאר.

— מיינע פריינד! — האָט זיי דוד געענטפערט, — איך בין נאָר וואָס געזאלבט געוואָרען פאר קעניג און איך וויל נישט פארגיסען נאָך בלוט... דיזע מענשען, די זיהן פון צרויה זיינען זעהר הארטנעקיג און יואב'ס טויט וועט נאָך ברייגנען צו מעהר בלוט־פארגיסונג... זאָל איהם גאָט בעשטראָפען און איהם בעצאָהלען ווי ער האָט פערדיענט.

די אידען האָבען איינגעזעהן אז דוד האָט רעכט. צו טויטען יעצט יואב'ן וואָלט די לאגע נאָך ערגער געוואָרען... און א חוץ דעם האָט דאָך יואב א גערעכטע טענה. אבנר האָט זיין ברודער געטויטעט און ער איז דער גואל הדם... נאָך אלעמען איז יואב געווען פאררעכענט פאר א גרויסען העלד. ער האָט אין פיעלע מלחמות געזיעגט... דאָס פאָלק נויטיגט זיך אין העלדען... ניין, יואב דארף יעצט ניט שטארבען פאר זיין פארברעכען.

איניגע וואָכען זיינען פאָראיבער און דוד האָט צו יואב'ן ניט גערעדט. אביתר דער כהן וועלכער האָט געטראָגען א גרויסע שנאה אויף די גאנצע פא־ מיליע פון שאול'ן צוליעב דעם וואָס ער האָט גע'הרג'עט זיין פאטער צוזאמען מיט אלע כהנים, האָט געזוכט צו מאכען שלום צווישען דוד'ן און יואב'ן. ער איז אוועק צום קעניג און זיך אָפּגערופען:

— מיין האר, קעניג, וועט מיר ענטשולדיגען אויב איך וועל בעטען ער זאָל מוחל זיין יואב'ן פאר זיין זינד... אויב אבנר איז נישט אומגערעכט ווען ער האָט געטויטעט עשהאל'ן, האָט ער דאָך געהאט א חלק אין דעם טויט פון אלע כהנים פון נב...

— ווי אזוי? — האָט דוד איהם געפרעגט מיט ערשטוינונג.

— איך געדענק, — האָט אביתר געענטפערט, — ווען שאול האָט מיך און מיין פאטער גערופען צוזאמען מיט די איבריגע כהנים, איז דאן אבנר

איבער גאַנץ ישראל, און ווען יואב וואָלט איהם נישט געטויטעט, וואָלט ער דאָך יעצט געווען דער הויפּט קאָמאַנדיר איבער אַלע אַרמייען.

— יעצט אָבער, אַז אבנר איז טויט, וועלען דען די איבעריגע שבטים איינשטימען אַז דוד זאָל זייער קעניג ווערען? — האָט רכב איהם געפרעגט.

— געוויינליך וועט יעצט זיין עטוואַס שוועריגקייטען, — האָט אוריה געזאָגט, — כל זמן איש בושת לעבט וועט ער נאָך האָבען פּיעלע אַנהענגער וועלכע וועלען אונטערשטיצען די הויז פון שאול׳ן... זאָל אָבער איש בושת אָפּגעראַמט ווערען פון וועג. אַזוי ווערט דער וועג פאַר דוד׳ן אין גאַנצען ריין... אָט דעם פּעראַנטוואָרטליכען פּערזאָן פון אַזאַ טהאָט וואָלט דוד זעהר פיין בעלוינט.

— דו מיינסט, אַז ווען אימיצער זאָל אוועקשיקען איש בושת׳ן צו זיין פאָטער און צו זיינע ברידער... וואָלט איהם דוד בעלוינט? — האָט בענה איהם געפרעגט.

— אָהן צווייפעל אַז דוד וואָלט אַזאַ פּערזאָן דערהויבען צו דעם העכסטען אַמט, — האָט אוריה געזאָגט, — אָבער דאָך וויל איך איהר זאָלט מיר נישט מיספאַרשטעהען... איך ראַטה קיינעם נישט צו טהאָן אַזאַ זאַך, ווייל איך וויל נישט זיין פּערמישט אין דעם... אָבער ווען אימיצער וואָלט וויסען ווי צו האַנדלען אין דיזער לאַגע וואָלט ער דערגרייכט דאָס העכסטע גליק...

— בענה! — האָט רכב אָנגענומען זיין ברודער׳ס האַנד, — דו האָסט געהערט וואָס אוריה האָט געזאָגט, מיר קענען דערגרייכען דאָס העכסטע גליק... פאַרשטעהסטו, זינט אבנר איז טויט, איז איש בושת געבליבען אָהן אַ אַרמיי... און פריהער אָדער שפּעטער וועלען מיר אין גאַנצען אַרונטער פון אונזער גדולה... יעצט האָבען מיר אַ זעלטענע געלעגענהייט צו העלפען דוד׳ן און אויך אונז זעלבסט... הא, וואָס זאָגסטו אוריה, ווען מיר ברייגנגען, צום ביישפּיעל, איש בושת׳ס קאָפּ צו דוד׳ן?...

— דאַן וואָלט דוד׳ס טראָהן געווען געזיכערט... ער וואָלט געהערשט איבער גאַנץ ישראל און אייך וואָלט ער געוויס געמאַכט פאַר די העכסטע בעאַמטע איז זיין מלוכה, — האָט אוריה געזאָגט, — אָבער פאַרגעסט נישט אַז איך זאָג אייך גאָרנישט... טהוט ווי איהר פאַרשטעהט... איך וועל מעהר גאָרנישט ריידען דערפון... נאָר אַז עס וועט האַלטען דערביי וועל איך זאָגען דעם קעניג עטליכע גוטע ווערטער וועגען אייך... יעצט אייל איך זיך... איך מוז געהן... ווער ווייס, עס קען מעגליך זיין אַז גאָר אין גיכען זאָל איך זיין אונטערוואַרפען צו אייך...

אוריה האָט איבערגעלאָזען די צוויי ברידער אין מיטען פון זייער פּלאַנעווען און אליין האָט ער זיך צוריקגעקעהרט אין חברון, צו זיין פרוי בת שבע׳ן.

לאַנג האָבען זיך נאָך רכב און בענה גע׳סוד׳עט צווישען זיך... דער געדאַנק וואָס אוריה האָט אין זיי אריינגעגעבען האָט זיי ווי פער׳שכור׳ט...

— לאָמיר באַלד פּערטיג ווערען מיט איהם! — האָט בענה זיך אָפּגערופען צו זיין ברודער, — קיין גרויסער פּערלוסט וועט פאַר׳ן פאָלק נישט זיין ווען מיר זאָלען מאַכען איש בושת׳ן מיט אַ קאָפּ קירצער...

— מיין עצה איז, אַז מיר זאָלען וואַרטען ביז מאָרגען, — האָט רכב גע־

— נישט נאָר צוליעב מיר, נאָר טאַקע צוליעב דיר, — האָט בענה זיך אָפּגערופּען, — אבנר איז אויך אונז אין כעס צוליעב דעם וואָס מיין ברודער האָט זיך זעהר שלעכט אויפגעפיהרט מיט א פּרוי פון מחנים...

— און דו ביזט געווען א צדיק? — האָט רכב איבערגעקרימט זיין ברודער.

— מיר האָט מען דאָך אָבער נישט געכאַפּט ביים האַנד, — האָט בענה געשמייכעלט, — אָט האָט אוריה פּאַררעטען זיין גוטען פריינד דוד'ן... אָבער ווייבאַלד אז ער האָט איהם נישט געכאַפּט פאַר'ן האַנד, האָט ער איהם נאָך גאָר געמאַכט פאַר א שר אלף...

אוריה'ס צאָרן האָט אין איהם געברענט, ווען ער האָט געהערט ווי זיי מאַכען חוזק פון איהם. אָבער ער האָט זיין כעס איינגעהאַלטען. ער האָט געוואוסט אז זיי האָבען איהם יעצט אין די הענד, זיי האַלטען א בייטש איבער איהם... ער האָט דאַריבער פאַרביסען מיט די ליפּען און געשוויגען.

גלייך ווי אבנר איז געטויטעט געוואָרען האָט אוריה בעשלאָסען ווידער אמאָל זיך צו זעהן מיט די צוויי ברידער. ער האָט מורא געהאַט טאָמער וועלען זיי איצט אַרויסקומען מיט זיין סוד. ער איז דאַריבער גלייך צו זיי אוועק און זיך אָפּגערופּען:

— אבנר איז טויט. דער טראָהן פון איש בושת'ן וואַקעלט זיך... פריהער אָדער שפּעטער וועלען אַלע שבטים אַריבערגעהן צו דוד'ן... יעצט איז אייער געלעגנהייט צו טהאָן א זאַך וואָס זאָל געפינען חן אין דוד'ס אויגען, און דאַן וועט שוין זיין זעהר גרינג פאַר אייך צו קריגען הויכע מיליטערישע עמטער אין דוד'ס אַרמייען.

— וואָס פאַר א זאַך, צום ביישפּיעל, קענען מיר טהאָן כדי אויסצונעהמען ביי דוד'ן? — האָט רכב איהם געפרעגט.

— עס זיינען פאַראַן פיעלע זאַכען וואָס קענען געפעלען דעם קעניג, — האָט אוריה געענטפערט.

— מיר וועלען דאָך דעם קעניג נישט קענען אָפּנאַרען, — האָט בענה א זאָג געטהאָן, — מיר וועלען דאָך דאַרפען טהאָן עפּעס ממשות'דיגעס. נו, וואָס א שטייגער קענען מיר טהאָן?...

אוריה האָט פאַרשטאַנען דעם שטאָך, אָבער ער האָט זיך נישט וויסענדיג געמאַכט... ער האָט בלויז געטראַכט ווי אַזוי ער וועט קענען אין גאַנצען פּטור ווערען פון זיי... באַלד איז איהם איינגעפאַלען א געדאַנק: ווען ער זאָל אויף זיי קענען ווירקען צו טויטען איש בושת'ן, דעם שוצלאָזען קעניג, וואָלט געווען א טהאַט וואָס וואָלט געפעלען דוד'ן... דאַן וואָלט ער פון זיי וואָס שנעלער פּטור געוואָרען... דוד וואָלט זיי זיכער בעשטראָפט מיט דעם טויט דערפאַר און אַזוי וואָלט ער פּטור געוואָרען פון די צוויי ברידער וועלכע פאַרביטערען זיין לעבען סטראַשענדיג איהם יעדען טאָג אַז זיי וועלען אַרויסגעבען זיין סוד... געוויינליך, ער דאַרף טהאָן אַזוי, אַז עס זאָל ניט אויסקומען אַז ער האָט דאָס זיי געראַטהען צו טהאָן... ווייל ווען דוד זאָל זיך דערוויסען אַז ער האָט זיי געהייסען דאָס טהאָן, דאַן איז ער פאַרפאַלענער...

— אבנר האָט געטהאָן זעהר א גוטע זאַך פאַר דעם קעניג, — האָט אוריה זיך צו זיי אָפּגערופּען, — ער האָט פאַרקירצט דעם וועג צו דוד'ס הערשאַפט

קאָפּ און עס ברענגען א מתנה דוד'ן... איך בין זיכער אז קיינער איז נאָך דאָרטען נישטאָ.

רכב און בענה האָבען זיך צוריקגעקעהרט און אריין נאָך אמאָל אין פּאַלאַץ... זיי האָבען זיך גוט ארומגעקוקט און ווען זיי זיינען געווען זיכער, אז קיינער געפינט זיך נישט אין קעניג'ס צימער, זיינען זיי אהין ווידער אריינגעקומען. רכב האָט ארויסגעצויגען דעם שווערד פון קעניג'ס קערפּער און האָט אראָפּ־געשניטען זיין קאָפּ, און דורך דער זעלבער טיהר זיינען זיי ארויס און אוועק־געגאַנגען נאָך חברון. די גאַנצע נאַכט זיינען די צוויי ברידער געגאַנגען מיט איש בושת'ס קאָפּ אין זייערע הענד... גליקליכע און צופרידענע זיינען זיי אריבערגעגאַנגען דעם ירדן און געמאַרשירט מיט פעסטע טריט. זיי האָבען זיך פאָרגעשטעלט א שעהנעם חלום פון גרויסקייט און ערהויבענקייט... ווי פריינדליך דוד וועט זיי אויפנעהמען — האָבען זיי געטראַכט, — ער וועט זיי הערצליך בעדאַנקען און זיי גלייך בעלוינען פאַר זייער העלדישקייט.

— מיר וועט קומען א גרעסערע באַלוינונג, — האָט בענה געזאָגט צו זיין ברודער, — ווייל איך בין געווען דער ערשטער איהם צו טויטען...

— אָבער איך האָב דאָך זיין קאָפּ אַרונטערגעשניטען כדי דוד זאָל זיין זיכער אז איש בושת לעבט מעהר נישט... דאַריבער קומט מיר די גרעסערע באַלוינונג...

— מעגליך אז דער קעניג וועט אונז ביידען גלייך געבען די זעלבע עמטער, — האָט בענה געזאָגט, — און מיר קריגען זיך גאָר אומזיסט...

פאַרטאָג זיינען זיי אָנגעקומען אין חברון. מיט זעלבסט צופרידענהייט און מיט שטאָלץ האָבען זיי איש בושת'ס קאָפּ געטראָגען איבער די גאַסען פון חברון ביז זיי זיינען אָנגעקומען צו דוד'ס פּאַלאַץ... פיעלע מענשען וועלכע האָבען באַמערקט וואָס די ברידער האָבען געטראָגען אין זייערע הענד, האָבען מיט גרויס נייגעריגקייט זיי נאָכגעפאָלגט ביז'ן פּאַלאַץ. א גרויסער עולם האָט זיך דאָרטען פערזאַמעלט... רכב און בענה האָבען געבעטען דעם שומר ער זאָל מעלדען דעם קעניג וועגען זייער אָנקומען.

דוד איז ארויסגעגאַנגען און זיי געפרעגט וואָס זיי פערלאַנגען.

— מיר האָבען דעם קעניג געבראַכט א מתנה פון מחנים!...

דוד האָט זיי אָנגעקוקט מיט ערשטוינונג און די צוויי ברידער האָבען געצייגט דוד'ן דעם קאָפּ פון איש בושת'ן, האָבען זיי זיך אָפּגערופען:

— מיר האָבען געטויטעט דעם גרעסטען שונא פון אונזער האַר קעניג.

דוד איז עטוואָס אָפּגעשפּרונגען אויף צוריק מיט שוידער.

— וועמען האָט איהר געטויטעט? — האָט ער זיי שנעל א פרעג געטהאָן.

— מיר האָבען איש בושת'ן, דעם קעניג פון ישראל... יעצט וועט אונזער האַר דוד מעהר נישט האָבען קיין שטערונג צו ווערען קעניג איבער גאַנץ ישראל... ווייל ער איז געווען דער לעצטער זוהן פון שאול'ן.

— ווער האָט אייך עס געהייסען טהאָן אזא זאַך! — האָט דוד אויסגערופען.

— מיר האָבען עס אליין געטהאָן אויף אונזער אייגענעם רעכענונג, — האָט בענה מיט שטאָלץ געענטפערט.

זאגט, — דערווייל וועלען מיר אויסגעפינען די געהיימע אריינגאנגען צו זיין פאלאץ און אויב נויטיג, אונטערקויפען זיינע לייבוועכטער.

— אויב מיר וועלען עס אפלייגען ביז מארגען, קען זיך דערווייל געפינען אימיצער אנדערש וועלכער וועט עס טהאן... ווייל איש בושת איז יעצט שוצלאז און ווי איך האב געהערט, זיינען אפילו זיינע לייבוועכטער פון איהם אוועק... זיין געלד איז אויסגעגאנגען, און ווען ער דארף אימיצען בעצאהלען, צאהלט ער מיט די ווייץ וואס געפינט זיך אין זיין הויז. דאריבער איז מיין עצה, אז מירביידע זאלען כלומרשט אריינגעהן אויפמאהנען אונזער חוב וואס דער קעניג איז אונז שולדיג און ביי דער ערשטער געלעגענהייט וועלען מיר איהם דער־שטעכען...

ווען איש בושת, שאול'ס זוהן, האט זיך דערוואוסט פון אבנר'ס טראגישען טויט, האט ער זיך נאך מעהר דערשראקען... ער האט פון לאנג שוין איינגעזעהן אז ער פאסט זיך נישט פאר קיין קעניג, ער איז נישט קיין העלד און נישט איבעריגס בעליעבט ביים פאלק... ער וואלט שוין לאנג אויפגעגעבען די מלוכה, ווען ער זאל זיין זיכער, אז איהם פערזענליך וועט מען נישט אנריהרען... און כאטש אבנר איז אויף איהם לעצטענס געווען שטארק אין כעס, וואלט ער דאך איהם בעשיצט. יעצט אז אבנר איז טויט, ווער וועט איהם בעשיצען... דוד וועט ווערען קעניג איבער גאנץ ישראל... ער האט דאריבער די גאנצע צייט ניט פאר־לאזען זיין פאלאץ... מיט אבנר'ס טויט איז פון זיין ארמיי גארנישט געווארען... די וועלכע זיינען איהם טריי געבליבען פאדערען פון איהם געצאהלט און די אוצרות זיינען ליידיג...

איש בושת האט געהייסען אויסצוצאהלען די חובות מיט די ווייץ פון זיינע שפייכלער... דער קעניג פלעגט ארויסגעבען יעדען מאהנער א צעטעל וויפיעל ווייץ ער זאל קריגען, און דאמיט פלעגט יענער אריינגעהן אין שפייכלער און קריגען זיין חלק ווייץ...

עס איז געווען מיטאג־צייט און איש בושת איז זיך געלעגען אין זיין בעטעל און געכאפט א דרעמעל.

רכב און בענה זיינען צוגעקומען צום פאלאץ און פערלאנגט מען זאל זיי געבען ווייץ פאר דעם חוב וואס דער קעניג קומט זיי.

מען האט זיי געהייסען אריינגעהן צום קעניג און קריגען פון איהם א צעטעל וויפיעל ווייץ זיי דארפען קריגען. די צוויי ברידער זיינען אריין צו איש בושת'ן אין צימער און געטראפען דעם קעניג שלאפענדיג... זיי האבען זיך שטילערהייד דערנעהנטערט צו זיין בעטעל און בענה האט שנעל ארויסגעצויגען זיין שווערד און אריינגעשטאכען דעם שלאפענדען קעניג אין הארצען, און זיי זיינען שנעל ארויסגעלאפען פון הויז דורך א הינטער טהיר.

ווען זיי זיינען אפגעלאפען א שטיקעל, האט זיך רכב אפגערופען צו זיין ברודער:

— פון גרויס איילעניש האבען מיר גארנישט מיטגענומען קיינע בעווייזע אז דאס האבען מיר איהם געטויטעט און נישט קיין אנדערער.

— נו, לאמיר זיך אומקעהרען צוריק אין פאלאץ און ארונטערשניידען זיין

ווי זיי האָבען זיך מודה געווען פאַר'ן קעניג און געזאָגט: "מיר האָבען עס אליין געטהאָן אויף אונזער אייגענעם חשבון".

— יאָ, — האָט יואב זיך צו זיי אָפּגערופען, — איהר פאַלשע רשעים, איהר ווילט ארייגשלעפּען אן אומשולדיגען מענשען. איך האָב אליין געהערט ווי איהר האָט זיך מודה געווען...

— אָבער ביי אונזער גאָט איז אין הימעל שווערען מיר, אז אוריה האָט פערראַטהען דוד'ן בעת ער האָט זיך אויסבעהאַלטען פון שאול'ן... אוריה האָט אונז ביירען געשיקט אָנצוזאָגען דעם קעניג אז דוד בעהאַלט זיך אין בית שמש. מיר זיינען געגאַנגען צום קעניג און איהם דאָס איבערגעגעבען, און גלייך נאָכדעם איז שאול געקומען נאָך בית שמש מיט אן ארמיי.

אוריה איז בלאַס געוואָרען. ער האָט פּראָבירט שרייען אז עס איז א ליגען, דאָס האָבען זיי אויף איהם אויסגעטראַכט א בלבול. יואב אָבער האָט גלייך פאַרשטאַנען אז אין דעם איז אוריה שולדיג...

— דאָס האָט גאַרנישט צו טהאָן מיט אייך, — האָט יואב אויסגערופען, — דעם קעניג'ס באַפעהל אייך צו טויטען פאַר דעם מאָרד פון איש בושת'ן, מוז אויסגעפיהרט ווערען.

ער האָט באַפוילען איינעם פון די גבורים, און יענער האָט בענה'ן און רכב'ן געטויטעט, און זייערע קערפּערס אויפגעהאַנגען איבער די סאַזשעלקע אין חברון.

נאָך דעם האָט זיך יואב אָפּגערופען צו אוריה'ן:

— איך וויים, מיין פריינד, אז בענה און רכב זיינען געווען גערעכט וואָס זיי האָבען דיך בעשולדיגט אין פערראַטהען דוד'ן צום קעניג שאול... אָבער איך פאַרזיכער דיר אז אויב דו וועסט זיין בראַוו און ווערטה, וועל איך דעם סוד צו קיינעם נישט ענטדעקען. דאָך וואָלט איך וועלען וויסען פון דיר דעם ריינעם אמת וואָס דיך האָט געטריבען צו אזא טהאַט... ווי איך האָב געזעהן איז דוד אַלע מאָל געווען דיין פריינד, און דו האָסט איהם אויך געדיענט מיט טרייהייט, ווי אזוי־זשע קומט עס אז דו זאָלסט שיקען די צוויי ברידער רכב און בענה זיי זאָלען אָנזאָגען שאול'ן אז דוד געפינט זיך אין בית שמש.

— עס איז א ליגען! עס איז א ליגען! איך האָב קיינמאָל נישט געטהאָן אזא זאַך! — האָט אוריה אויסגעשריען, — איך האָב דוד'ן נישט בעטראָגען.

— מיט דיין פאַרלייקענען וועסטו זיבער זיך טהאָן מעהר שלעכטס ווי גוטעס, — האָט יואב איהם געזאָגט, — ווען דו וועסט מיר דערצעהלען דעם גאַנצען אמת, האָב איך דיר דאָך צוגעזאָגט אז עס וועט בלייבען ביי מיר א סוד... אויב דו וועסט זיך נאָר אויפפיהרען ווי עס דאַרף צו זיין... וועסטו מיר דען נישט ענטפּערען אויף מיין פראַגע, אוריה?

— איך וועל דיר דערצעהלען דעם גאַנצען אמת, — האָט אוריה אויסגערופען, — אָבער זאָג מיר צו אויף דיין עהרען־וואָרט אז דו וועסט מיין סוד פאַר דוד'ן קיינמאָל נישט דערצעהלען.

— איך פאַרשפּרעך עס דיר, — האָט יואב געזאָגט, — איך וועל מיט דוד'ן וועגען דעם גאַרנישט ריידען, אויב דו וועסט נאָר זיין א בן חיל און פאָלגען וואָס מען הייסט דיר.

— מיר האָבען אונזער לעבען אין סכנה געשטעלט אום צו געפינען חן אין די אויגען פון אונזער האר דוד, — האָט רכב צוגעגעבען.

— איהר אומווירדיגע רשעים! — האָט דוד אויסגערופען מיט כעס, — איהר האָט פארגאָסען דאָס בלוט פון אַן אומשולדיגען מענשען! איהר האָט געטויטעט דעם זוהן פון דעם געזאַלבטען פון גאָט אין דער צייט פון זיין שלאָף, ווען ער איז געווען הילפלאָז און שוצלאָז!... איך שווער ביי גאָט, אז ווען דער עמלקי איז צו מיר געקומען און דערצעהלט אז ער האָט געהאָלפען טויטען שאול'ן, דענקענדיג אז ער זאָגט מיר אַן א בשורה טובה, האָב איך אָבער באַפוילען איהם צו טויטען פאר אויפהויבען א האנד נעגען דעם געזאַלבטען פון גאָט... און איצט די פארגאָסענע בלוט פון איש בושת'ן וועט פאַלען אויף אייערע קעפּ... ווייל איהר זייט פּלוצלינג באַפאַלען א מענשען וועלכער האָט מיט אייך בלויז גוטעס געטהאָן און איהם אזוי אומ'רחמנות'דיג ערמאָרדעט... איהר ביידע האָט פער־דיענט דעם טויט פאר דיזען שווידערליכען פארברעכען.

רכב און בענה זיינען געפאַלען אויף זייערע קניע און זיך גענומען בעטען ביי דוד'ן אז ער זאָל זיי ניט טויטען.

דוד האָט אָבער זיך צו זיין נישט געוואָלט צוהערען. ער האָט א וואונק געטהאָן צו יואב'ן און צו די עטליכע גבורים און יענע האָבען די צוויי ברידער אויפגעהויבען פון דער ערד.

— טהוט צו זיי ווי זיי האָבען געטהאָן צו איש בושת'ן! — האָט דוד באַפוילען.

מען האָט זיי גענומען ארויספיהרען פון פּאַלאַץ. זייערע געבעטען און גע־שרייען זיינען געפאַלען אויף טויבע אויערען...

אין א ווינקעל פון פּאַלאַץ איז געשטאַנען אוריה דער חתי און האָט אַלעס געזעהען און געהערט... און ווען מען האָט די צוויי ברידער פון פּאַלאַץ ארויס־געפיהרט, האָט ער גרינגער אָפּגעאָטעמט... א פרייד האָט זיך צוגאָסען איבער זיין קערפּער. באַלד ווערט ער פּטור פון די צוויי ברידער, וועלכע ווייסען זיין סוד... זיין איינפאַל איז איהם געלונגען... פריהער, מיט יאָהרען צוריק האָט ער אָפּגענארט דוד'ן און צוליעב דעם געקראָגען די שעהנע בת שבע'ן פאר זיין פרוי, און יעצט... האָט ער אריינגענארט די ברידער צו טויטען איש בושת'ן און דאַמיט ווערט ער פּטור פון די איינציגע צוויי מענשען וועלכע ווייסען פון זיין סוד... ער האָט בעשלאָסען נאָכצוגעהן און אַליין צו זעהן ווי מען פיהרט אויס אויף זיי דעם טויט־אורטייל.

רכב און בענה האָבען דעם גאַנצען וועג געשטורעמט און געליאַרעמט:

— אוריה דער חתי, ער איז אין דעם שולדיג, — האָט רכב אויסגעשריען — ער האָט אונז אַנגערעדט צו טויטען דעם קעניג פון ישראל!...

— יא, ער האָט אונז פערראַטהען, ווי ער האָט פערראַטהען דוד'ן, — האָט בענה געיאָמערט...

ביי אוריה'ן האָט דאָס הארץ א ריס געטהאָן. ער האָט זיך דערנעהנטערט צו יואב'ן וועלכער האָט געפיהרט די צוויי ברידער.

— איך האָב געהערט ווי די מערדער זוכען צו פארבינדען מיין נאָמען מיט דעם שווידערליכען מאָרד, — האָט זיך אוריה אָפּגערופען, — א חוץ דעם וואָס זיי זיינען מערדער, זיינען זיי גרויסע ליגנער... האָסטו דען נישט געהערט

דארף ער דוד'ן ווענגן דעם גארנישט דערצעהלען... עס וועט קומען א צייט, ווען ער וועט זיך דאמיט באנוצען... ביי א געלעגענהייט וועט דוד וויסען ווער איז זיין בעסטער פריינד...

— אבישי, — האט יואב צו זיך צוגערופען זיין ברודער — איך האב יעצט אויסגעפונען עפעס ווענגן אוריה דעם חתי, און איך בין זיכער, אז דיר וועט עס שטארק הנאה טאהן...

— וואס, א שטייגער? — האט איהם אבישי אנגעקוקט.

— אוריה האט זיך נאר וואס פאר מיר מודה געווען, אז דאס וואס דוד האלט, אז ער האט זיין לעבען גערעטעט אין בית שמש, איז נאר געווען א פאררעט פון זיין זייט.

— ווי אזוי?...

יואב האט אבישי'ן אלעס דערצעהלט און האט צוגעגעבען: דערווייל האלט עס בסוד, מיין ברודער. מיר וועלען זעהן, ווי ער וועט זיך אויפפיהרען און ווען די צייט וועט קומען, וועלען מיר איהם ארויסשטעלען ווי ער איז...

איינינגע יאהר זיינען פאריבער נאך איש בושת'ס טויט און די איבעריגע שבטים האבען ביי זיך נישט געקענט באשטימען צו מאכען דוד'ן פאר זייער קעניג. כאטש עס איז געווען זעהר קלאהר פאר אלעמען, אז דוד האט געהאט קיין האנט, נישט אין דעם טויט פון אבנר'ן און נישט אין דעם טויט פון איש־בושת'ן. דאך זיינען געווען פיעלע, וועלכע האבען איהם חושד געווען, אז ער איז נישט ריין פון שולד... נישט איינמאל האבען זיך די זקנים פון אלע שבטים פארזאמעלט און זיך בעראטען ווענגן אננעהמען דוד'ן אויך אלס זייער קעניג. אבער זיי האבען זיך נישט געקענט אייניגען ווענגן דעם.

— דוד איז שולדיג אין אבנר'ס טויט! — האבען איינינגע געשריען — מיר ווילען איהם נישט האבען פאר א קעניג, ווייל ער האט פארגאסען אום־שולדיגעם בלוט.

— ער איז אויך שולדיג אין דעם טויט פון איש־בושת'ן — האבען אנ־דערע געגנער אויסגערופען.

— האט דען דוד נישט באשטראפט די מערדער פון איש־בושת'ן מיט'ן טויט — האבען זיינע אנהענגער גע'טענה'ט — ווען דוד וואלט געהאט א האנט וואלט ער דאך נישט געטויטעט די וועלכע האבען געטאהן זיין וואונש...

— ווי אזוי קענט איהר גאר אזוי ריידען ווענגן דוד'ן? — ווייסט איהר דען נישט, אז דוד האט געשלאסען א בונד מיט אבנר'ן, וועלכער האט איהם צוריקגעבראכט מיכל'ן און וועלכער האט איהם געזאלט ברענגען אלע שבטים אונטער זיין הערשאפט... איהר ווייסט דאך אליין, אז אבנר איז צו אונז געקומען און געזאגט, אז דוד איז מעהר פאסענד צו זיין אונזער קעניג ווי איש־בושת. וואס פאר אן אורזאכע זאל דוד האבען דאס ער זאל ווינשען אבנר'ס טויט?... פארקעהרט, מיט אבנר'ס טויט האט ער דאך מעהר פארלארען ווי געוואונען.

— אבער פאר וואס האט ער יואב'ן נישט באשטראפט פאר אבנר'ס טויט, ווי ער האט געטאהן צו די ברידער רכב און בענה פאר דעם טויט פון איש־בושת'ן?

— איך האב געליעבט בת שבע'ן, מיין יעצטיגע פרוי, — האט אוריה אנגעפאנגען צו דערצעהלען, — איך האב איהר געליעבט ביז משוגעת... זי האט מיר פערשפראכען צו ווערען מיין פרוי... מיר האבען זיך גערעכענט פאר חתן־כלה... דאן איז אנגעקומען דוד אין בית שמש און זיך אויסבעהאלטען פון שאול'ן אין בת שבע'ס הויז. איך האב שוין פון לאנג געוואוסט אז בת שבע טרוימט פון דוד'ן, וועלכער האט איהר נאך מיט יאהרען צוריק געראטעוועט פון די פלשתים. אבער ווען זי האט זיך דערוואוסט, אז ער איז געווארען שאול'ס איידעם, האט זי אויפגעגעבען איהרע חלומות וועגען איהם און צוגעשטימט צו מיין פארשלאג מיך צו הייראטען. ווען אבער דוד איז פלוצים אנגעקומען און זיך בעהאלטען אין איהר הויז, האב איך גלייך באמערקט א גרויסע ענדערונג אין בת שבע'ן צו מיר... איך האב באלד איינגעזעהן אז אויב דוד וועט לייגגער פארבלייבען אין בת שבע'ס הויז, וועל איך פארלירען מיין שעהנע כלה... איך בין געווען זעהר שטארק באזארגט וועגען דעם... ביז מיר איז אנגעקומען א געדאנק אפצונארען דוד'ן און איהם אנזאגען אז שאול האט זיך דערוואוסט פון זיין באהעלטענים און ער קומט ארויס מיט אן ארמיי אויף בית שמש... דערווייל האט דוד פארלאזען בת שבע'ס הויז און אנטלאפען פון בית שמש. און כדי צו צייגען בת שבע'ן אז איך האב דוד'ן נישט גענארט, האב איך נאכ־דעם, ווי דוד איז שוין געווען ווייט פון בית שמש, געשיקט די צוויי ברידער רכב און בענה אנצוזאגען שאול'ן אז דוד געפינט זיך אין בית שמש... שאול איז טאקע געקומען און דוד'ן נישט געפונען, און בת שבע זעהענדיג וואס פאר אן איבערגעבענער פריינד איך בין צו דוד'ן, אז איך האב איהם געווארנט אין צייט, האט מיט מיר נאכהער געהייראט... יעצט זעהסטו, מיין פריינד, אז איך האב חלילה נישט געמיינט קיין שלעכטעס פאר דוד'ן... איך בין בלויז געווען אייפער־זיכטיג אויף בת שבע'ן און דאס איז געווען דער איינציגער מיטעל ווי אזוי איך האב איהר געקענט קריגען.

— אה, יעצט פארשטעה איך שוין אלעס, — האט יואב צוגעגעבען מיט א שמייכעל, — דו ביזט זעהר קלוג אוריה... אבער זיי רוהיג, קיין שלעכטס וועט דיר נישט געשעהן.

אוריה האט בעדאנקט יואב'ן און צו איהם געזאגט:

— איך בין דיין קנעכט, אלעס וואס דו וועסט מיר הייסען, וועל איך טהאן.

יואב איז געווען שטארק צופרידען וואס ער האט ארויסגעקראגען אזא וויכטיגען סוד פון אוריה'ן. יעצט וועט ער שוין נישט דארפען מורא האבען טאמער וועט אוריה שטייגען ביי דוד'ן. ער וועט שוין איצטער וויסען זיין פלאץ און וועט זיך נישט שטופען וואו מען דארף נישט... יואב האט דאביי א שמייכעל געטאהן צו זיך אליין; ער געדענקט נאך, ווען ער האט געפרעגט דוד'ן פארוואס עס קומט אוריה'ן ער זאל באשטימט ווערען פאר אזא הויכען אמט, האט איהם דאן דוד געענטפערט: "אויב ביי דיר איז א צווייפעל, צי ער האט דאס פארדינט, בין איך אבער אין דעם זיכער, ווייל ווען איך האב זיך באהאלטען אין בית שמש, האט ער אויסגעפונען אז שאול קומט אהין מיט אן ארמעע און ער האט מיר געלאזט וויסען פון דעם באצייטענס, ראטעווענדיג מיר פון א זיכערען טויט..." ווען דוד זאל וויסען דעם גאנצען אמת, וואלט ער אוריה'ן אזוי הויך נישט דערהויבען — האט יואב געטראכט... דערווייל

דוד האָט זיי אַלעמען צוזאַמענגערופען און האָט געזאָגט:

— די וויכטיגסטע שטאָדט פון גאַנץ ארץ־ישראל איז די שטאָדט ירושלים. זי געפינט זיך אין רעכטען צענטער פון אונזער לאַנד. צוּם באַדויערען אָבער איז ירושלים פאַרבליבען אין די הענט פון די יבוסים. און וויפיעל פאַרזוכען עס זיינען געמאַכט געוואָרען איינצונעהמען ד שטאָדט, האָט זיך אויסגעלאָזען מיט גאָרנישט... ווייל ירושלים פאַרמאָגט א נאַטירליכע שטאַרקע פעסטונג און אונזער פאָלק האָט שוין כמעט אויפגעגעבען די האָפענונג איהר ווען־עס־איז איינצונעהמען. און עס האָט זיך זאָגאָר צווישען פאָלק פאַרשפּרייט א שפּריכ־וואָרט: אז ווען די פעסטונג פון ירושלים זאָלען פאַרטיידיגען בלויז הינקעדיגע און בלינדע, וועט זי אויך קיין אַרמעע אין דער וועלט נישט קענען איינגעהמען... איך גלויב, אז איהר אַלע ווייסט ווי נויטווענדיג און וויכטיג איז פאַר אונז צו באַזיצען די שטאָדט ירושלים. אהן דיעזער שטאָדט זיינען מיר ווירקליך צוטהיילט אין צוויי. דער שבט יהודה איז אָפּגעטיילט פון בנימין און פון די איבעריגע שבטים... און דעריבער איז אונמעגליך צו האָבען א פאָלקאָמענע פאַראייניגונג פון אַלע שבטים... ירושלים געהערט צו אונז, ווייל זי איז דאָך דער מיטעלפּונקט פון אונזער לאַנד, וואָס גאָט האָט אונז אָפּגע־געבען דורך זיין קנעכט יהושע... מיר דאַרפען די יבוסים אינגאַנצען פאַר־ניכטען... איך וויל מאַכען ירושלים פאַר מיין הויפּטשטאָדט... יעצט, מיינע גבורים, לאָמיר אָנגורטען אונזערע אַלע כוחות און לאָמיר באַלאַגערען ירושלים ביז וואַנען זי וועט אריינפאַלען אין אונזערע הענט.

א גרויסע אַרמעע און פיעלע גבורים אונטער דוד׳ס פיהרערשאַפט זיינען אָנגעקומען לעבען ירושלים און האָבען איהר באַלאַגערט. איינינגע מאָנאַטען האָט דוד מיט זיין חיל אַרומגערינגעלט די שטאָדט, אָבער אהן ערפאָלג... די פעסטונג "ציון" איז געווען אַרומגערינגעלט פון דריי זייטען מיט איינינגע טהאָלען, און עס איז גאָר געווען אונמעגליך צו איהר צוצוקומען. און ווען אייניגע גבורים האָבען געפּרובירט איינשטעלען זייער לעבען און גענומען קלעטערען אויף׳ן פעסטונג, זיינען זיי אָבער באַלד געצוואונגען געווען צוריקצוטרעטען, צוליעב די שווערע שטייגער און קלעצער וואָס זיינען אויף זיי געוואָרפען גע־וואָרען פון פעסטונג...

— איך זעה, אז איך האָב דאָ פיעלע גרויסע העלדען פון אַלע שבטים — האָט דוד זיך אָפּגערופען צו די גבורים, וועלכע האָבען זיך פאַרזאַמעלט צו באַראַטען זיי וויי וויטער אָנצוגעהן מיט דער באַלאַגערונג — איך וועל דאַרפען האָבען אן אויבער־קאָמאַנדיר איבער אַלע אַרמעען. ביז יעצט איז מיין הויפּט־קאָמאַנדיר פון יהודה׳ס אַרמעען געווען יואב, דער זוהן פון צרויה. יעצט וויל איך אייך אַלעמען געבען א גלייכע געלעגענהייט, ווער פון אייך וועט ארויסווייזען א גרויסע העלדישקייט און איינגעהמען די שטאָדט ירושלים און ארויסטרייבען דעם יבוסי פון דאָרט, יענער וועט ווערען דער הויפּט איבער אַלע מיינע אַרמעען.

אַלע האָבען אָנגעקוקט דעם קעניג מיט ערשטוינונג: זעהט ער דען נישט אז עס איז אונמעגליך אהין צוצוקומען — האָבען זיי געטראַכט — עס מיינט דאָך א זיכערען טויט...

— אויף דער פעסטונג אויבען איז פאַראַן א רעהר — האָט דוד אָנגע־

— ווייל יואב רעכענט זיך דאָך פאַר א גואל הדם. אבנר האָט גע־טויטעט זיין ברודער עשהאל און אלס א גואל הדם, קומט איהם קיין שטראָף נישט לויט אונזער תורה אפילו ווען דער רוצח איז געווען געצוואונגען דאָס צו טאָהן, סיידען ער אנטלויפט אין די איינע פון די ערי מקלט... יא, יואב האָט טאַקע נישט געהאט קיין רעכט צו טויטען אבנר'ן, וועלכער האָט זיין ברודער דער'הרג'עט אין זעלבסטפאַרטיידיגונג, אָבער ווען ער האָט עס שוין געטאָהן, האָט איהם דוד דערפאַר נישט געקענט באַשטראָפען....

דיזער באַווייז האָט באַרוהיגט די געמיטהער, פון די באַרזאַמעלטע און ענדליך האָבען אלע באַשלאָסען צו שיקען פאָרשטעהער פון אלע שבטים צו דוד'ן דעם קעניג פון יהודה, און איהם אנבאָטען צו פאַראייניגען אלע שבטים אונטער זיין מלוכה.

די פאָרשטעהער פון די שבטים זיינען געקומען צו דוד'ן אין חברון און צו איהם געזאָגט:

— מיר זיינען דאָך דיין אייגען פלייש און בלוט. ישראל איז דאָך געווען אונזער אלעמענס פאָטער, פאַרוואָס זאָלען מיר זיין צוטיילט אין צוויי באַזונדערע לאַגערען... ווען שאול איז געווען קעניג איבער אונז, ביזטו אויך אלע מאָל געווען דער אנפיהרער פון אלע מלחמות. דו האָסט באַזיעגט גלית'ן דעם פלשתי, און נישט איינמאל האָסטו אונזערע שונאים פאַרטריבען פון אונזערע גרעניצען. מיר זעהען אלע, אז גאָט האָט דיר אויסדערוועהלט דו זאָלסט זיין דער הערשער איבער ישראל... יעצט זיינען מיר געקומען צו שליסען א בונד מיט דיר, און דו זאָלסט קעניגען איבער אונז אזוי ווי דו טוהסט קעניגען איבער דעם שבט יהודה.

דוד האָט מיט זיי געשלאָסען א בונד אין חברון.

— איך וועל טאָהן מיינע פליכטען צו אייך און צום גאַנצען פאָלק ישראל — האָט דוד צו זיי געזאָגט — אלע וועלען זיין גלייך אין מיינע אויגען. זאָל מיר נאָר אונזער פאָטער אין הימעל געבען כח און חכמה איך זאָל קענען רעגירען איבער אייך מיט גערעכטיגקייט.

— אונזער גאָט האָט דיר מיט די אלע מעלות באַשאָנקען — האָבען איהם די זקנים געזאָגט — און מיר זיינען אלע גליקליך, דאָס גאָט האָט אונז אריינ־געגעבען א געדאַנק זיך צו פאַראייניגען און ווידער צו ווערען איין פאָלק מיט איין קעניג...

זיי האָבען איהם געזאַלבט פאַר קעניג, און דאָס גאַנצע פאָלק האָט גע־נומען שאַלען און אויסרופען מיט פרייד:

"לאַנג לעבען זאָל דוד, דער קעניג פון גאַנץ ישראל!"

נאָך עטליכע טעג פון גרויס פייערונג און פאַרברענגען אין חברון, איז זיך דאָס פאָלק צוגאַנגען יעדער אין זיין היים.

* * *

דוד איז אלט געווען זיעבען און דרייסיג יאָהר ווען ער איז געוואָרען קעניג איבער אלע שבטים. ער האָט גענומען אָרגאַניזירען אן אַרמעע פון אלע שבטים. פיעלע גבורים פון גאַנץ ארץ־ישראל זיינען צו איהם געקומען אין חברון, און זיי האָבען געוויזען זייער גבורה פאַר דעם קעניג.

דוד האָט יואָב׳ן געקושט פאַר גרויס שמחה.

— דו האָסט היינט געוואונען דעם גרעסטען זיעג — האָט איהם דוד געזאָגט — פון יעצט אָן וועסטו ווערען דער הויפּט שר־צבא איבער אַלע אַרמעען. יעצט וועט דאָס גאַנצע פאָלק זעהן, אַז דו האָסט פאַרדינט דיזען הויכען אמט און די, וועלכע האָבען אויף דיר געהאַט אַ כעס פון פריהער, וועלען פון יעצט אָן ווערען דיינע גוטע פריינד... איך האָב אַלע גבורים געגעבען אַ גלייכע געלעגענהייט און דו ביזט געווען דער ערשטער, וועלכער האָט איינגעשטעלט זיין לעבען אין אמת׳ער סכנה און דו האָסט דערגרייכט דעם ציעל... ירושלים איז יעצט אונזערע... דיזע שטאָדט וועל איך מאַכען פאַר מיין הויפּטשטאָדט, און יעצט וועט פאַר מיר מעגליך זיין צו באַפעסטיגען אונזער מלוכה. די איינציגע שטרויכלונג איז יעצט אַראָפּגענומען... ארץ ישראל וועט יעצט פאַר־ברייטערט און פאַרגרעסערט ווערען... געלויבט איז גאָט, וואָס ער האָט אונז צוגעשיקט זיין ישועה.

בליץ שנעל איז די נייעס פאַרשפּרייט געוואָרען, אַז יואב האָט מעגליך געמאַכט, דאָס דוד זאָל גרינג איינגאַהמען די שטאָדט ירושלים... דאָס גאַנצע פאָלק האָט יובילירט. זיי זיינען געווען גליקליך און צופרידען און זיי האָבען געדאַנקט גאָט פאַר דעם חסד וואָס ער האָט מיט זיי געטאָהן און זיי אריינגעגעבען אַ געדאַנק אויסצוקלייבען דוד׳ן פאַר זייער קעניג... זיי האָבען געוואוסט, אַז מיט דודן׳ אַלס זייער קעניג וועלען זיי שנעל אַרונטערוואַרפען דעם יאָך פון זייערע שונאים.

ווען די פלשתים האָבען זיך דערוואוסט אַז דוד איז געוואָרען קעניג איבער אַלע שבטים, האָבען זיי זיך שטאַרק דערשראָקען.

אָכיש, דער קעניג פון די פּלשתים האָט צוזאַמענגערופען אַלע זיינע שרים און יועצים און האָט זיך מיט זיי בעראַטען וואָס צו טאָהן...

— מיר האָבען דאָך דיר גלייך געזאָגט, אַז מיר זאָלען נישט האָבען קיין צוטרוי צו דוד׳ן — האָט זיך איין גענעראַל אָפּגערופען צום קעניג... — און דו האָסט נאָך געוואָלט ער זאָל מיט אונז מיטגעהן אין מלחמה געגען זיינע אייגענע ברידער...

— האָבען מיר דען נישט גע׳טענה׳ט, אַז ער איז דאָס דוד, וועלכער האָט געטויטעט אונזער גרויסער העלד גלית... ער איז געווען ביי אונז אין די הענט, מיר האָבען איהם זעהר גרינג געקענט פאַרניכטען. אָבער אונזער האַר קעניג האָט אונז נישט געלאָזען זיך צוריהרען צו איהם. יעצט ווערט ער מעכטיגער פון טאָג צו טאָג...

— ווי אַזוי האָב איך געזאָלט וויסען — האָט זיך אָכיש גענומען פאַר־ענטפערען פאַר זיינע שרים — דאָן האָט אויסגעקוקט, אַז דוד איז אַ שונא פון זיין קעניג און פאָלק... האָט איהם דען נישט שאול גע׳רודפ׳ט? וואָלט דען שאול נישט געווען העכסט צופרידען און גליקליך, ווען מיר וואָלטען דוד׳ן, זיין גרעסטען שונא, דאָן געטויטעט...

— מיר האָבען געזאָלט וויסען, אַז דוד איז שטאַרק באַליבט ביי זיין פאָלק און ביי דער ערשטער געלעגענהייט וועלען זיי איהם פאַר קעניג מאַכען...

— מיין האַר קעניג — האָט זיך איינער פון אָכיש׳ס יועצים אָפּגערופען —

ציינט מיט זיין פינגער — פון יענעם רעהר, וואס ציהט זיך פון די וואסער פון שלח ווערט די גאנצע שטאדט באזארגט מיט וואסער. ווען אימיצען פון אייך וועט געלינגען צוצוקומען צו דעם רעהר און איהם פארניכטען, דאן ווערט די גאנצע וואסער־לייטונג אפגעשניטען פון ירושלים און די יבוסים וועלען זיין געצוואונגען זיך אונטערצוגעבען... ווער פון אייך וויל זיך אונטערנעהמען צו צוברעכען דעם וואסער רעהר, יענער וועט זיין מיין הויפט־קאמאנדיר דורך דער גאנצער צייט פון מיין רעגירען.

א שטילקייט האט געהערשט אין גאנצען לאגער. א ווייל'ע האט זיך קיינער פון זיין פלאץ נישט גערוהרט.. פלוצלונג האט זיך יואב אפגערופען:

— איך געה, מיין האר קעניג!

יואב האט ארויסגעצויגען זיין שווערד פון דער שייד, ער האט מיט־גענומען זיין שילד און האט גלייך פארלאזען דעם לאגער און זיך דערנעהנטערט צום פעסטונג. מיט דער שנעלקייט פון א ווינד האט ער גענומען קלעטערן אויפ'ן פעסטונג... גלייך האבען אויף איהם אנגעהויבען האגלען קלעצער מיט שטיינער, אבער יואב האט זיי קונציג פלינק אויסגעמידען... א גרויסער שטיין האט זיך גענומען קייקלען אין זיין ריכטונג, און עס האט זיך אונטען אלעמען געדוכט, אז אט־אט ווערט יואב צושמעטערט און קיין געדעכנים וועט פון איהם נישט בלייבען... יואב האט זיך אבער אויגענבליקליך א קעהר געטאהן און דער שטיין איז איהם פארבייגעפלויגען... באלד האט זיך גענומען שיטען א האגעל פון פיילען. יואב האט אבער יעדען פייל צוריקגעשליידערט מיט זיין שילד, קלעטערענדיג דערווייל אלץ העכער און העכער, ביז ער איז צוגעקומען צום וואסער רעהר... מיט אן אונגעהויער־גרויסער קראפט האט ער א זעץ געטאן מיט זיין שווערד איבער'ן רעהר... דאס שווערד האט זיך צו־בראכען און דער רעהר איז איבערגעהאקט געווארען. א גרויסער שטראם וואסער האט אנגעהויבען פליסען פון רעהר... יואב איז שנעל ארונטערגעגאנגען פון בארג... דאס וואסער האט גענומען פלייצען וואס שטארקער.

א גרויסע פרייד און שאלען פון הורדא האט אויסגעבראכען אין דוד'ס לאגער... פיעלע יבוסים זיינען ארוים פון זייער באהעלטעניש אין פעסטונג און האבען זיך א לאז געטאהן צו פארריכטען דעם וואכער רעהר. אבער דוד'ס גבורים האבען אויף זיי גענומען האגלען מיט פיילען... דאס וואסער האט שטארק געזעצט און פאר די יבוסים איז געווען אונמעגליך צוצוקומען נאהענט צום רעהר...

די גאנצע שטאדט ירושלים איז געווארען אפגעשניטען פון וואסער... די יבוסים האבען גענומען דורשטען און ווען זיי האבען שוין מעהר נישט געקענט אויסהאלטען פון דארשט, זיינען זיי ארויסגעקומען אין אן אפענעם קאמף מיט דוד'ן... אין א קורצע ווייל'ע זיינען זיי אלע געטויטעט געווארען דורך די שווערדען פון דוד'ס גבורים.

דוד און זיינע מחנות זיינען גלייך אריין אין ירושלים און זיי האבען פארניכטעט די אלע, וועלכע זיינען איבערגעבליבען אין שטאדט.

מיט גרויס פאראד האט דוד'ס גאנצע חיל ארייגעמארשירט אין ירושלים... צו זייער שמחה איז קיין גרענעץ נישט געווען... זיי האבען געזונגען און גע־שאלט, זיי האבען געשריען הורא פאר דוד'ן און פאר יואב'ן.

אבישי האָט א שמייכל געטאָהן:

—ווען דו ברענגסט מיר בלויז די קאָפּ פון זיין גענעראל, יואב, וואלט איך אויך צופרידען געווען, און וואלט דיר געמאכט פאר דעם הויפּט איבער מיינע שרים... יעצט וועל איך דיר געבען אן ארמעע און צוזאמען מיר די איבעריגע מחנות וועסטו געהן קעמפען געגען דוד'ן.

די פּלשתים האָבען פארזאמעלט אלע זייערע מחנות און געגאַנגען מלחמה האַלטען מיט דוד'ן. אויפ'ן גאנצען וועג ביז דעם עמק רפאים, וואָס איז ניט ווייט פון ירושלים, האָבען זיי נישט באגעגענט קיין ווידערשטאנד. א קליינע ארמעע פון די פּלשתים האָט אויך פארנומען בית־לחם, דוד'ס געבורטשאָרט.

דוד האָט זיך אזוי שנעל נישט געריכט אויף א מלחמה מיט די פּלשתים, דעריבער האָט ער זיך דערווייל באפעסטיגט אין ירושלים, און האָט דאָרט געמאכט פיבערהאפטע פאָרבארייטונגען פאר דער מלחמה.

איייניגע טעג האָבען די פּלשתים געלאָגערט אין עמק רפאים. זיי האָבען געזוכט אפּצושניידען ירושלים פון אלע איבעריגע שטעדט אין ארץ־ישראל...

דוד איז פּלוצלונג ארויס פון דער פעסטונג מיט זיינע מחנות און גבורים און האָט גענומען אטאקירען די פּלשתים... נישט ערווארטענדיג אזא שנעלען אפּענעם ארויסטריט מצד דוד'ן, האָבען די פּלשתים גענומען צוריקלויפען אין גרויס אומארדנונג. דוד האָט זיי נאָכגעיאָגט און טויזענדע פּלשתים זיינען געפאלען ביי זיין שווערד.

די פּלשתים זיינען צוריקגעטראָטען צו בית־לחם און דאָרטען האָבען זיי געקראָגען פארשטארקונג. לחמי, גלית'ס ברודער, איז אויך אנגעקומען מיט זיין ארמעע צו זייער הילף.

דוד און זיין ארמעע האָבען יעצט געלאָגערט נישט ווייט פון בית לחם... די צוויי פיינדליכע לאגערען זיינען געווען געגרייט ווידער צו באגייען די מלחמה... דערווייל האָט יעדער געווארט אז דער צווייטער זאָל אנפאנגען.

עס איז געווען זעהר א הייסער טאָג. די זון האָט געברענט. דוד איז געווען שטארק דאָרשטיג, דאָס וואסער וואָס ער האָט געהאט ביי זיך איז ווארעם געווארען. ער איז געשטאנען צווישען זיינע גבורים. זיינע ליפּען זיינען געווען פארטריקענט...

—אָה, ווען איך זאָל יעצט קענען האָבען א קאלטען טרונק וואסער פון דעם ברונעם פון בית לחם — האָט זיך דוד אפּגערופען צו זיינע גבורים, וועלכע האָבען איהם ארומגערינגעלט — איך פיהל נאָך יעצט דעם טעם פון דעם קאלטען וואסער... ווען איך האָב אין מיין יוגענד געפּיטערט מיין פאָטער'ס שאָף, פלעג איך, ווען איך בין דאָרשטיג געוואָרען, קוים דערוואַרטען איך זאָל קענען צוקומען צום ברונעם פון בית לחם און זיך גוט אנטרינקען פון דעם געשמאקען קאלטען וואסער... אָ, איך וואָלט יעצט אפּגעגעבען אלעס פאר א קאלטען טרונק פון אָט יענעם ברונעם פון בית לחם...

דריי גבורים, וועלכע זיינען געווען אונטער אבישי'ן, יואב'ס ברודער, האָבען גענומען זייערע קריג און זיך שטילערהייט ארויסגערוקט פון זייער לאגער... מיט בלויזע שווערדען אין זייערע הענט האָבען זיי גענומען דורכברעכען א וועג צו דעם ברונעם פון בית לחם... מיט זייערע שווערדען האָבען

גלית האָט איבערגעלאָזען א ברודער, זיין נאָמען איז לחמי, און ווי מען האָט מיר איבערגעגעבען איז ער אויך א ריעז און איז אזוי שטארק און מעכטיג ווי זיין פארשטאָרבענער ברודער, — מיין עצה איז, אז דער קעניג זאָל איהם מאכען פאר א הויפּט איבער אן ארמעע, און איך בין זיכער, אז ער וועט אנוואַרפען א מורא אויף די אידישע מחנות...

— שיקט איהם רופען! — האָט אכיש באפוילען — איך וויל איהם זעהן.

מען האָט לחמי'ן געשיקט רופען און ער איז געקומען פאר דעם קעניג און זיך פאר איהם פארנויגט.

— ביזטו דאָס דער ברודער פון גלית'ן? — האָט איהם אכיש געפרעגט.

— יא, מיין האר קעניג! מיין ברודער איז געוועזן גלית, דער באוואוסטער העלד און ריעז, וועלכער האָט פארלאָרען זיין לעבען דורך א צופאל: א שטיין האָט דער יונגער אינגעל דוד געוואָרפען, וואָס איז אריינגעזונקען אין זיין שטערען.

— פיהלכטו זיך אזוי מעכטיג ווי דיין ברודער? — האָט איהם אכיש ווידער געפרעגט.

— איך פיהל, אז ווען איך זאָל האבען א געלעגענהייט וואָלט איך זיך נוקם געוועזן פאר דעם טויט פון מיין ברודער... איך וויל מיט מייז שפּיעז דוד'ס הארץ דורכלעכערען...

— ווייסטו דען נישט, אז דוד איז יעצט קעניג איבער גאנץ ישראל?

— אויב אזוי וועט ער דאָך נישט געהן קעמפען מיט מיר — האָט לחמי אויסגערופען מיט ערלייכטערונג — זאָל ער מיר שיקען אימיצען צו קעמפען מיט מיר, איך וועל איהם צורייבען ווי שטויב...

דערווייל זיינען אָנגעקומען שלוחים און איבערגעגעבען אכיש'ן די נייעס, אז ירושלים, די פעסטונג שטאָדט פון די יבוסים, איז געפאלען אין דוד'ס הענט.

א שרעק איז אָנגעפאלען אויף אכיש'ן און זיינע גענעראלען און יועצים.

— מיר מוזען גלייך ארויסגעהן מלחמה האלטען מיט דוד'ן — האָט זיך דער עלטסטער פון די יועצים אָפּגערופען — איידער זיין מלוכה ווערט באפעסטיגט מוזען מיר מאכען אן ענדע צו איהם.

— הונדערטע מלכים און פעלקער האָבען געמאכט פארשידענע פארזוכען איינצונעהמען די פעסטונג פון ציון און זיי איז נישט געלונגען. צעהן מאָל האָבען די פלשתים קעניגע בעפאָר מיר געשטורעמט די שטאָדט ירושלים און אומזיסט... און דאָ קומט דוד און האָט די שטאָדט איינגענומען... צייגט דען דאָס נישט, אז דוד באזיצט אן אויסערגעוועהנליכע קראפט! — האָט דער קעניג אויסגערופען.

— דעריבער זאָג איך טאקע, אז מיר טאָרען נישט דערלאָזען ער זאָל באפעסטיגען זיין מלוכה... מיר מוזען צונויפזאמלען אונזערע ארמעען און ארויסגעהן מלחמה האלטען געגען דוד'ן.

— איך וועל דיר ברענגען דוד'ס קאָפּ — האָט זיך לחמי אָפּגערופען — זאָל מיר מיין גאָט דגון אזוי העלפען — איך וועל שוין יעצט וויסען ווי צו היטען זיך פון שטיינער... מיין קופערנע הוט וועט אינגאנצען פארדעקען מייז שטערען...

— דו האסט פארגעסען די מפלה פון דיין "העלדישען" ברודער, — האט יואב צו איהם ארונטערגעשריען, און דו ביזט געקומען אונז ווייזען דיין העלדישקייט. ווארט נאך א ווײַלע און מיר וועלען דיך אוועקשיקען צו דיין ברודער...

— יא, יא! — האט לחמי געקריצט מיט די צייהן — איך וועל אייך אלעמען באלד ווייזען וואס איך קען טהאן צו אייך און צו אייער קעניג, דעם הארפען־שפּיעלער... נקמה וועל איך נעהמען פאר מיין ברודער גלית!

— באלד וועט דיין קעניג אכיש דארפען זוכען איינעם, וועלכער זאל נקמה נעהמען פאר דיין בלוט! — האט יואב הילכיג געלאכט — האסטו פיליכט נאך א ברודער?

— איהר פארפלוכטע ישראלים! — האט לחמי'ס שטימע געדונערט — פארוואס שיקט איהר נישט ארונטער אימיצען, וועלכער זאל פּרובירען זיך פארמעסטען כוחות מיט מיר?... מיין שווערד דארשט נאך זיין בלוט... מיט מיינע הענט וועל איך זיין קאפּ פון זיין צושטאכענעם קערפּער ארונטער־רייסען...

— ווער וויל געהן קעמפּפען מיט דעם כלב פון די פלשתים? — האט דוד אויסגערופען.

באלד האבען זיך א שאט געטהאן אלע גבורים... יעדער האט זיך אנגע־באטען ארונטערצוגעהן צו קעמפּפען מיט לחמי'ן...

— דו, אלחנן, דער זוהן פון יעיר, דו וועסט געהן! — האט דוד אויס־געקליבען איינעם פון די גבורים — איך וויים, אז דו ביזט זעהר פלינק מיט'ן שווערד...

— איך בין גליקליך צו קעמפּפען פאר מיין קעניג און מיין לאנד — האט זיך אלחנן אפּגערופען — איך בין גרייט, מיין הער.

— ווארט, איך וועל דיר געבען גלית'עס שווערד... עס וועט זיין זעהר א פיינע זאך, ווען דו וועסט טויטען לחמי'ן מיט דעם שווערד פון זיין אייגענעם ברודער...

אלע גבורים האבען הארציג געלאכט...

— דו ווילסט אפשר אנטהאן א פאנצער? — האט איהם דוד נעפרעגט.

— ניין, מיין הער! — האט אלחנן געענטפערט — א פאנצער וועט בלויז שטערען מיין געשיקטקייט און פלינקייט.

— דו ביזט גערעכט, אלחנן. בשעת איך בין געגאנגען קעמפּפען מיט גלית'ן, האט שאול אויך מיר געוואלט אנטהאן מיט א פאנצער. איך האב זיך נישט געפיהלט באקוועם אין דעם און גאט האט אבערגעגעבען דעם פלשתי אין מיינע הענד אהן א פאנצער, דאריבער געה און זאל דער גאט פון אונזערע אבות, אברהם, יצחק און יעקב זיין מיט דיר און דו זאלסט טאהן צו לחמי'ן, ווי איך האב געטהאן צו זיין ברודער, גלית'ן...

אלחנן האט גענומען דעם שווערד פון גלית דעם פלשתי אין זיין האנט און איז ארונטער צו לחמי'ן.

לחמי איז איהם אנטקעגען געגאנגען...

— דו האסט געוואגט, הא, דו פארפלוכטער קנעכט, צו קעמפּפען מיט מיר, דעם ברודער פון גלית'ן! — האט ער זיך אפּגערופען צו אלחנן'ען —

זיי אוועקגע׳הרג׳עט די עטליכע פּלשתים, וועלכע זיינען זיי געשטאנען אין וועג. זיי זיינען שנעל צוגעקומען צום ברונעם. די דריי גבורים האָבען אנ־געשעפּט וואסער פון דעם ברונעם פון בית לחם און איידער די פּלשתים האָבען זיך ארומגעזעהן וואָס עס קומט פאָר, זיינען זיי שוין געווען אין דוד׳ס לאגער.

גלייך האָט מען דוד׳ן אנגעזאָגט, וואָס די גבורים האָבען פאָר איהם געטאָהן.

דוד איז זיי גלייך אנטקעגען געגאנגען.

„אָ, מיינע בראווע, געטרייע גבורים — איז דוד געריהרט געוואָרען ביז טרעהרען — איך האָב עס בלויז געשפּאסט... איך האָב געוואוסט, אז עס איז אן אונמעגליכע זאך דאָס צו טאָהן... מיר האָט זיך געגלוסט א טרונק, אָבער איך האָב עס גאָרנישט עהרוואַרטעט, אז אימיצער פון אייך וועט מיר נעהמען אזוי ערנסט און וועט זיין לעבען אין גרעסטער סכנה איינשטעלען און ערפילען מיין נארישען וואונש... איהר זייט העלדען און בראוו. מיט אזעלכע גבורים, ווי איהר, בין איך זיכער, אז מיר וועלען די מלחמה נישט פארלירען״..

די גבורים האָבען זיך פאר איהם פארנויגט און אהם דערלאנגט די קאלטע וואסער פון דעם ברונעם פון בית לחם.

דוד האָט באטראכט די קריג וואסער... זיינע ליפּען זיינען געווען צו־טריקענט און זיין גומען איז געווען צוברענט פון דאָרשט... ער האָט אויפ־געהויבען א קרוג וואסער צו זיין מויל... אבער פּלוצלונג האָט ער אויס גערופען:

— זאָל איך טרינקען דאָס בלוט פון דיזע נאָבעלע מענשען? ! זיי האָבען מיר דאָס וואסער געבראכט, איינשטעלענדיג זייער לעבען אין גרויס סכנה... ניין, איך וועל עס נישט טרינקען... צו הייליג איז דאָס וואסער פאר מיר, אז איך זאָל עס טרינקען... אזעלכע וואסער איז נור גוט אלס א קרבן צו גאָט... נור ער קען באלוינען אזעלכע בראווע העלדען, ווי איהר זייט...

דוד האָט דאָס וואסער נישט געטרונקען. ער האָט דאָס וואסער אויסגעגאָסען פאר גאָט...

אלע גבורים וועלכע האָבען עס צוגעזעהן, זיינען אנגעפילט געוואָרען נאך מיט מעהר ליבשאפט און איבערגעבענהייט צו זייער קעניג, דוד.

צוויי טעג זיינען ביידע מחנות געשטאנען איינער קעגען דער צווייטער און די שלאכט האָט זיך נאך ניט אנגעפאנגען.

אויפ׳ן דריטען טאָג איז ארויסגעקומען לחמי, גלית׳עס ברודער, און האָט זיך גענומען דערנעהנטערען צו דוד׳ס מחנות.

— איך בין לחמי, דער ברודער פון גלית דעם פּלשתי! — האָט ער אויס גערופען מיט א הויכע מגושמ׳דיגע שטימע — אייער קעניג האָט מיין ברודער געטויטעט מיט א שטיין... מיין קופּערנער הוט פּארדעקט מיין שטערען און איך בין באשיצט געגען שטיינער... קלייבט אויס א מאן וועלכער זאָל וואגען צו קעמפען מיט מיר מיט׳ן שווערד... און אויב ער וועט מיר דערשטעכען וועלען מיר זיין די באזיגטע און אויב איך וועל איהם דערשטעכען, דאן וועט איהר ווערען אונזערע קנעכט...

א הילכיגער געלעכטער האָט אויסגעבראָכען צווישען דוד׳ס גבורים...

זעקס און צוואנציגסטער קאפיטעל
דוד ברענגט דעם ארון אין ירושלים

ווען דער קעניג פון מואב האט דערהערט, אז דוד האט איינגענומען די שטארקסטע פעסטונג־שטאדט ירושלים פון די יבוסים, און אז ער האט אויך בע־זיעגט די פלשתים אין דער לעצטער מלחמה מיט זיי, איז איהם איינגעפאלען דאס הארץ. ער האט צוזאמענגערופען אלע זיינע שרים און האט זיך צו זיי אפגערופען:

— דוד, וועלכער איז נאך מיט עטליכע יאהר פריהער געווען אן אנטלא־פענער וואנדערער, איז יעצט געווארען דער קעניג איבער ארץ ישראל. און דורך זיין קורצער הערשאפט, האט ער שוין בעוויזען איינצונעהמען די פעסטונג ירושלים, וואס ביז אהער האט נאך קיין פאלק נישט באוויזען עס צו טהאן. גלייך נאכדעם האט ער בעזיעגט די מעכטיגע פלשתים און נישט נאר האט ער ביי זיי צוגענומען די שטעדט, וועלכע האבען בעלאנגט צו די ישראלים, נאר אויך די פלשתי׳שע הויפט־שטאדט גת און די שטעטלעך ארום איהר... יא, מיינע שרים, דוד ווערט שטארקער און מעכטיגער פון טאג צו טאג... און אויב מיר וועלען יעצט גארנישט טהאן, וועט זיך דוד שפעטער אויך נעהמען צו אונז. דאריבער גלויב איך, אז מיר מוזען זיין געגרייט צו א מלחמה מיט דוד׳ן... איך וועל אוועקשיקען א פאדערונג צו דוד׳ן ער זאל מיר אפגעבען די שטאדט יריחו, וואס, לויט מען האט מיר איבערגעגעבען, האט מיין אור־עלטער זיידע עגלון איינגענומען די שטאדט פון די ישראלים און געהערשט אין איהר אכצעהן יאהר. די שטאדט יריחו איז זעהר וויכטיג פאר אונז, ווייל פון דארטען וועלען מיר זיך קענען פערשפרייטען, און מיר וועלען זיין געזיכערט פון א שונא׳ס אן איבערפאל.

— אונזער האר קעניג איז גערעכט — האט זיך דער הויפט פון די שרים אפגערופען — יעצט, ווען דוד איז מיעד פון דער גרויסער מלחמה מיט די פלשתים, וועט ער זיכער נאכגעבען אונזער פאדערונג... ער וועט נישט וואגען ארויסצוגעהן אויף מלחמה מיט אונז.

דער קעניג פון מואב האט אוועקגעשיקט צוויי שלוחים צו דוד׳ן און זיי אנגעזאגט איבערצוגעבען צו דעם קעניג פון ישראל א בריעף מיט פאלגענדע ווערטער:

״איך, דער קעניג פון מואב, פערלאנג, אז דו זאלסט מיר אפגעבען די שטאדט יריחו, ווייל מיין אור־עלטער זיידע, עגלון, האט דיזע שטאדט צוגענו־מען פון ישראל דורך מלחמה... און בלויז דורך פאלשקייט און בעטרוג פון אהוד בן גרא, דער שופט פון ישראל אין יענער צייט, איז יריחו צוריקגעקומען אין ישראל׳ס הענט... אהוד איז געקומען אנפערטרויען א סוד עגלון, דעם קע־ניג פון מואב, און ווען דער קעניג האט אלעמען ארויסגעשיקט פון זיין צימער, האט איהם אהוד דערשטאכען מיט זיין שווערד, און ווען עגלון, דער קעניג פון מואב, איז געווען טויט, איז שוין דאן זעהר גרינג געווען פאר די ישראלים צו־ריקצונעהמען די שטאדט יריחו. ווי דו זעהסט האבען מיר א שטארקע און גע־רעכטע תביעה אויף יריחו, דאריבער וויל איך, אז דו זאלסט מיר איבערגעבען די שטאדט מיט פריעדען״...

ווארט, דו וועסט ׳באלד אפילו קיין צייט נישט האבען חרטה צו האבען אויף דיין געאיילטען שריט.

— לעג אפ דיינע רייד אויף שפעטער און לאמיר זיך נעהמען צו דער ארבייט — האט אלחנן איהם געזאגט — דו דערקענסט דעם שווערד אין מיין האנט? דאס איז דאך דיין "העלדישען" ברודער׳ס שווערד, און באלד, האף איך צו גאט, וועט אויך דאס שווערד פון גלית׳עס ברודער זיין אין מיין האנט.

לחמי האט אויפגעהויבען זיין שווערד און זיך געווארפען אויף אלחנן. אלחנן האט איהם אבער פלינק צוריקגעשליידערט. דאס געפעכט האט זיך צופלאקערט... לחמי האט געברומט און געשאלטען דוד׳ן און אלע אידען. אבער עס איז איהם נישט געלונגען... אלחנן האט זיין יעדען פארזוך צוריקגעשליידערט... לחמי האט זיך געגעבען ווידער א שטארקען ווארף אויף אלחנן, אבער אלחנן האט מיט אן אונגעהייער שטארקען קלאפ מיט זיין שווערד ארונטערגעשליידערט לחמי׳ס שווערד צום באדען...

לחמי איז געבליבען שטעהן א צוטומעלטער... ער האט זיך געטרייסעלט פון שרעק... זיין וואפען איז ארויסגעפאלען פון זיין האנט... יעצט איז ער א פארלארענער...

— ציטער נישט ווי א בלאט, דו שרעקענדיגער האז! — האט אלחנן צו איהם געלאכט — איך וועל זיך נישט בענוצען מיט דיין פארלעגענהייט און דיר דערשטעכען! ניין, דוד׳ס גבורים זיינען עהרליך אין זייער קאמפף. בויג איין דיין פעטען גוף און הויב אויף דיין שווערד און לאמיר בענייען אונזער קאמפף.

לחמי האט איהם אנגעקוקט מיט ערשטוינונג... ער האט נישט געוואוסט וואס צו טהאן.

— דו ווילסט איך זאל זיך איינבויגען און דאן וועסטו מיר דערשטעכען...

— איך בין נישט קיין פלשתי! — האט אלחנן געזאגט — אויב דו גלויבסט מיר נישט וועל איך אפטרעטען אויף עטליכע טריט צוריק.

אלחנן האט אפגעטראטען אויף צוריק און לחמי האט אויפגעהויבען זיין שווערד.ביידע האבען באנייעט זייער געפעכט... זיי האבען זיך אזוי לאנג געפאכטען מיט די שווערדען, ביז לחמי איז זעהר מיעד געווארען. דאן האט אלחנן ארייגעשטאכען זיין שווערד אין לחמי׳ס האלז. לחמי, דער פלישתי, איז געפאלען א טויטער... אלחנן האט גלייך ארונטערגעשניטען זיין קאפ.

א געשריי פון פרייד און שאלען האט אויסגעבראכען אין דוד׳ס מחנות... דוד מיט זיינע ארמעען האבען זיך באלד א לאז געטהאן צו די פלשתים, וועלכע האבען גענומען לויפען אין גרויס שרעק און אומארדנונג.

דוד האט אפגעהאלטען א גלענצענדען זיעג איבער די פלשתים. אכיש, דער קעניג פון די פלשתים, האט זיך קוים מיט׳ן לעבען גערעטעט... מיט זיין איבערגעבליבענעם חיל איז ער אנטלאפען צוריק אין זיין לאנד.

אזוי האט דוד ענדליך צוקלאפט די פלשתים און באפרייט זיין גאנצען פאלק פון דעם יאך פון זיין גרעסטען שונא.

— א מלחמה מיט דוד׳ן וועט מיינען א מפלה פאר אונזער פאלק, — האט נחש זיי ערקלעהרט — דוד׳ס ארמעען זיינען נאך שטארקער פון שאול׳ס, און אויב די מעכטיגע פלשתים האבען געהאט אזא נידערלאגע אויפ׳ן שלאכט־פעלד, קענען מיר זיך געוויס נישט פארמעסטען מיט דוד׳ן אפילו מיט דער הילף פון מואב. ניין, כל זמן איך לעב וועל איך נישט דערלאזען צו א מלחמה מיט דוד׳ן!

ווען דער קעניג פון מואב האט געזעהן אז עמון וויל איהם נישט העלפען, האט ער צונויפגעזאמעלט אלע זיינע מחנות און אליין ארויס מלחמה האל־טען מיט דוד׳ן. ער איז אריבער מיט זיין חיל דעם ירדן און גענומען מארשירען אויף יריחו.

דוד איז איהם גלייך געקומען אנטקעגען מיט א גרויסער ארמעע, און די מלחמה האט זיך אנגעפאנגען.

די מואבים האבען געכאפט א גרויסע מפלה אין דער ערשטער שלאכט און זיי האבען גענומען צוריקטרעטען. דוד׳ס און יואב׳ס מחנות האבען זיי נאכ־געיאגט איבער דעם ירדן צו מזרח זייט און צעהן טויזענט מואבים זיינען גע־פאלען אין שלאכט און פיעלע טויזענדע האט דוד גענומען געפאנגען. צוויי־שען דעם שלל, וואס זיי האבען צוגענומען פון מואב, האבען זיי געפונען לאנגע שטריק. דוד האט גענומען אויספארשען פארוואס די מואבים האבען מיטגענו־מען אזוי פיעל שטריק אין דער מלחמה, האט מען איהם געזאגט. אז ווען די מואבים נעהמען א סך געפאנגענע פון שונא, לעגען זיי די געפאנגענע אויס אויף דער ערד און מעסטען זיי מיט די שטריק. צוויי דריטעל פון די אויס־געמאסטענע טויטען זיי און איין דריטעל נעהמען זיי צו פאר שקלאפען.

— אזוי ווי זיי האבען געדענקט צו טהאן צו אונז, אזוי וועלען מיר טהאן צו זיי, — האט דוד געזאגט, — מיר וועלען מעסטען זייערע געפאנגענע מיט זייערע אייגענע שטריק. יואב האט אזוי געטהאן. מען האט אויסגעלעגט אלע געפאנגענע פון מואב אויף דער ערד און געמאסטען. צוויי דריטעל האט מען געטויטעט און די איבריגע געמאכט פאר שקלאפען.

דערנאך איז דוד מיט זיינע ארמעען אריינגעדרונגען טיעפער אין דעם לאנד מואב און ער האט ארויפגעלעגט אויף דעם קעניג גרויסע צינזען, וואס ער האט יעהרליך געצאהלט.

גלייך נאך דער מלחמה מיט מואב׳ן האבען זיך גענומען באוויייזען מלחמה־וואלקענס פון צפון־זייט פון ארץ ישראל. הדרעזר, דער קעניג פון צובה, וועל־כע געפינט זיך אין דעם לאנד ארם, איז געקומען מיט א גרויסער מחנה און גענומען באפאלען די שטעדט, וועלכע גרעניצען זיך מיט איהם...

דוד האט מלחמה געהאלטען אויך מיט הדרעזר און איהם בעזיעגט. דאן איז געקומען ארם דמשק צו העלפען הדרעזר׳ן, דעם קעניג פון צובה. דוד האט זיי אויך בעזיעגט און איינגענומען זייער לאנד. דוד האט איבערגעלאזט עט־ליכע פון זיינע גענעראלען אין זייערע שטעדט און ער האט זיי געמאכט צו צאהלען צינזען.

פון די אלע מלחמות האט זיך דוד אומגעקעהרט מיט זעהר פיעל שלל פון גאלד און זילבער און קאסטבארע שטיינער. ער האט עס אלץ געבראכט אין

ווען די שלוחים זיינען אנגעקומען אין ירושלים און איבערגעגעבן די ווערטער פון קעניג פון מואב צו דוד'ן, איז דוד געווען אויסער זיך פון אויפרעגונג... ער האט גלייך צוזאמענגערופען זיינע שרים און יועצים און האט פאר זיי פארגעלייענט דעם בריעף.

— אזא חוצפה איז נאך נישט געהערט געווארען! — האט יואב אויסגערופען מיט כעס, — ער גיט אליין צו, אז די שטאדט יריחו האט עגלון צוגענומען פון אונז, און יעצט, אז עס איז שוין פאראיבער כמעט צעהן דורות זינט דער שופט, אהוד, האט צוריקגענומען יריחו פון עגלון דעם קעניג פון מואב, איז ער זיך מישב און פערלאנגט, אז מיר זאלען איהם יעצט צוריקגעבען יריחו... — דאס שווערד דארף זיין אונזער תשובה צו דעם קעניג פון מואב!

— ניין, — האט דוד געזאגט — דער קעניג פון מואב האט מיט מיר געטאן גוטעס, ווען ער איז געווען גאסטפריינדליך צו מיינע עלטערען, וועלכע זיינען געווען געצוואונגען צו פארברייננגען אין זיין לאנד. איך וויל מיט איהם רעדען מיט א ווייכען טאן און ווען דאס וועט נישט העלפען, דאן וועלען מיר זיך נעהמען צום שווערד...

.דוד האט געענטפערט דעם קעניג פון מואב און איהם אויפגעוויזען ווי לעכערליך זיין תביעה אויף יריחו איז.

"יריחו איז די ערשטע שטאדט וואס יהושע האט איינגענומען, — האט איהם דוד געשריבען אין בריעף — און עגלון איז בעפאלען די אידען אין אזא צייט, ווען זיי זיינען געווען אפגעשוואכט און די שבטים זיינען נישט געווען פעראייניגט, און האט אפגענומען די שטאדט. און אז אונזער גאט האט אונז געהאלפען און אונז די מעגליכקייט געגעבען און מיר האבען עס צוריקגענומען, האסטו מעהר קיין רעכט נישט זי פון אונז צו פאדערען. איך וויל לעבען בשלום מיט מואב, ווייל דו ביזט געווען זעהר גנעדיג צו מיינע עלטערען, און דאריבער בין איך געגרייט צו שליסען מיט דיר א בונד פון שלום, אבער וועגען יריחו דארפסטו פארגעסען..."

דער קעניג פון מואב האט דוד'ן מעהר נישט געענטפערט. ער האט גלייך געשיקט זיינע שלוחים צו זיין שכן נחש, דעם קעניג פון עמה, און געבעטען ער זאל איהם העלפען מלחמה האלטען מיט דוד'ן דעם קעניג פון ישראל.

— געוויס געדענקסטו — האט דער קעניג פון מואב געשריבען צו נחש'ן — וואס שאול האט צו דיר געטהאן, בעת דו האסט בעלאגערט די שטאדט יביש פון גלעד... יעצט איז געקומען דיין צייט זיך נוקם צו זיין אז גאנץ ישראל און די שטאדט יביש פון גלעד... קום העלף מיר אין מיין מלחמה מיט ישראל און דו וועסט צוריקקריגען אלע שטעדט, וואס די ישראלים האבען פון דיר צוגענומען... יעצט איז די ריכטיגע צייט אנצופאנגען די מלחמה, ווייל דוד און זיינע מחנות זיינען אויסגעמוטשעט פון דער גרויסער מלחמה מיט די פלשתים. און צוזאמען וועלען מיר זיכער האבען א גרויסען זיעג איבער איהם.

נחש, דער קעניג פון עמון, האט זיך אבער ענטזאגט צו העלפען דעם קעניג פון מואב אין זיין מלחמה. כאטש זיין זוהן, חנון, מיט פיעלע שרים, האבען יא געוואלט אז די עמונים זאלען יעצט קומען העלפען די מואבים און דערמיט זיך אפרעכענען מיט די ישראלים. נחש אבער האט זיך איינגעשפארט און האט נישט דערלאזען צו א מלחמה.

ארף זיך געפינען אונזער הייליגטום, כדי צו געבען א מעגליכקייט אלע אידען, וועלכע קומען אהין, צו מתפלל זיין צו אונזער בעשעפער. אבער איין זאך פער־לאנג איך, מיין האר קעניג, אז דו זאלסט בעשטימען מיינע צוויי איינגערע זיהן, עזא און אחיו, אלס בעדיענטע פאר דעם ארון, ווייל זיי ווייסען ווי זיך צו באגעהן מיט איהם...

— איך וועל זעהר צופרידען זיין צו ערפילען דיין וואונש — האט זיך דוד אפגערופען — ווי איך האב געהערט שטאמסטו פון די כהנים און די עבודה פון ביידע זיהן וועט זיין זעהר ווינשענסווערטה פאר גאט.

מען האט איינגעשפאנט א נייעם וואגען צו צוויי אקסען. מען האט דעם ארון אויפגעהויבען פאר די שטאנגען און איהם פארזיכטיג אוועקגעשטעלט אויף דעם וואגען. דוד האט גענומען שפיעלען אויף זיין הארפע און די אלע, וועלכע זייענען מיט איהם מיטגעגאנגען, האבען געשפיעלט אויף פערשיעדענע כלי־זמר. דאס פאלק האט געשפיעלט, געזונגען און געיובעלט. דער מארש נאך ירושלים האט זיך אנגעפאנגען.

פלוצלינג האבען זיך די אקסען א הויב געטהאן און דער ארון האט זיך א גליטש געטהאן פון וואגען. עזא, אבינדב׳ס זוהן, וועלכער איז געשטאנען דערביי, האט געמיינט, אז דער ארון וועט ארונטערפאלען, ער האט זיך שטארק דערשראקען און ער האט שנעל אויסגעשטרעקט זיין האנד אונטערצוהאלטען. די אקסען אבער האבען שנעל א ציה געטהאן דעם וואגען און עזא איז אומגע־פאלען מיט זיין קאפ אויף דעם הארטען שטיין וואס איז געווען אין וועג, און איז געבליבען ליגען א טויטער...

באלד האט זיך די גאנצע שמחה פערוואנדעלט אין א טרויער.. א גרויס געוויין האט אויסגעבראכען צווישען אלע אידען.

— גאט האט אונז געשטראפט — האבען איניגע אויסגערופען — ווייל מיר האבען געוואגט איהם צו שטערען פון זיין רוה...

אלע האבען אין דעם געזעהן דאס גאט איז אומצופריעדען וואס מען וויל אוועקפיהרען דעם ארון קיין ירושלים. דוד אליין האט זיך זעהר שטארק גע־נומען צום הארצען צוליעב דעם אומגליק, וואס האט פאסירט מיט אבינדב׳ס זוהן.

— ווי וועל איך קענען יעצט ברייגגען דעם ארון אין ירושלים, אז עס זאל מעהר קיין אומגליק נישט פאסירען? ! — האט דוד אויסגערופען.

אלע זיינען געבליבען שטיל... קיינער האט נישט געוואוסט, וואס צו ענטפערען דוד׳ן. א היבשע ווייל זיינען זיי געבליבען שטעהן אויף זייערע פלעצער און זיך נישט גערוהרט פון ארט...

— מיר זיינען נאך נישט ווערטה אז דער ארון זאל שטעהן ביי אונז אין ירושלים... מיר האבען פיעל בלוט פארגאסען...

— זאל מען דעם ארון אוועקפיהרען צו מיר אין הויז — האט זיך אפגע־רופען איינער פון די מארשירענדע מיט׳ן נאמען עובד אדם.

— פון וועלכער שטאדט קומסטו? — האט איהם דוד געפרעגט.

— איך קום פון גת רמון, די שטאדט פון לויים — האט עובד אדם גע־ענטפערט, — און איך שטאם פון די לויים...

מען האט דעם ארון אוועקגעפיהרט צו דעם הויז פון עובד אדם. פיעלע

ירושלים און זיי מקדיש געווען פאר גאט. ער האט גערעכנט דערמיט צו בויען א בית המקדש אין ירושלים.

תעי, דער קעניג פון חמת, וואס איז נישט ווייט פון דמשק און צובה, האט דערהערט, אז דוד האט בעזיגט הדרעזר'ן, איז ער געווען מלא שמחה פון דעם, ווייל הדרעזר איז געווען זיין גרעסטער שונא, און פלעגט מיט איהם שטענדיג מלחמה האלטען.

תעי האט געשיקט זיין זוהן יורם צו באגריסען דוד'ן פאר דעם גרויסען נצחון, וואס ער האט אפגעהאלטען איבער הדרעזר, און צו מאכען מיט איהם א בונד פון שלום. דער קעניג פון חמת האט מיטגעשיקט מיט זיין זוהן פיעל גאלד, זילבער און קופער. דוד האט דאס אויך אפגעלעגט פאר'ן בית המקדש, וואס ער האט געהאט אין זינען צו בויען.

איינינע יאהר זיינען פאראיבער און דוד האט זיך אפגערוהט פון די אלע מלחמות מיט די ארומיגע פעלקער. ער האט אויפגעבויט א פראכטפאלען פאלאץ אין ירושלים, און ווען דער פאלאץ איז פארטיג געווארען האט ער צוזאמענגערופען אלע זיינע שרים און יועצים און צו זיי געזאגט:

— ירושלים דארף ווערען דער צענטער, וואו אלע אידען וועלען זיך צונויפקומען צו גאטעס־דיענסט, דאריבער איז מיין פלאן אריבערצופיהרען דעם ארון הקודש קיין ירושלים. דער ארון איז ביי אונז אלעמען זעהר הייליג, און זינט די פלשתים האבען אומגעקעהרט דעם ארון, וועלכער געפינט זיך אין קרית־יערים ביז היינט, אפגעטיילט פון משכן, וועלכער געפינט זיך אין נב, איז עס שוין צייט, אז דער הייליגער ארון פון גאט זאל שטיין אין דער הויפּט־שטאָט ירושלים. לאמיר אלע געהן נאך קרית יערים און אומקעהרען פון דארטען דעם ארון.

מיט גרויס פאראד האט דוד און זיינע מענשען אוועקגעמארשירט נאך קרית יערים, און זיינען צוגעקומען צו דעם הויז פון אבינדב, וואו דער ארון איז געשטאנען און איהם געבעטען ער זאל ערלויבען אריבערצופיהרען דעם ארון הקדש אין ירושלים.

— מיין האר, קעניג — האט זיך אבינדב פארנויגט — ווען איך בין נאך גאר יונג געווען, האט מען דעם ארון אין מיין הויז געבראכט פון בית שמש. אלע מיינע שכנים האבען מיך געווארענט איך זאל דעם ארון אין מיין הויז נישט אריינגעהמען, ווייל ווי נאר דער ארון איז אנגעקומען אין בית שמש, איז דארט אויסגעבראכען א מגפה... איך האב אבער מיין בטחון אין גאט נישט פארלארען. איך האב דעם ארון אין מיין הויז אריינגענומען. און גאט האט מיר געבענשט, ער האט מיר געגעבען דריי געראטענע זיהן. איך האב מיינע זיהן געלערנט ווי זיך צו בעגעהן מיט גאט'ס הייליגטום. מיין עלטערער זוהן, אלעזר, האט אכטונג געגעבען אויף דעם ארון אז קיינער זאל זיך צו איהם נישט צוריהרען. און ווען מיינע צוויי אינגערע זיהן, עזא און אחיו זיינען אונטערגעוואקסען, האב איך זיי געלערנט ווי זיך צו באגעהן מיט דעם ארון פון גאט... מיר אלע זיינען גליקליך געווען, וואס אונזער הויז איז אויסגעקליבען געווארען אויפצוהאלטען דעם ארון... איך ווייס, אז אין דער הויפט־שטאדט ירושלים

ווען דוד פלעגט שפּילען וואונדער־שעהנע מעלאדיען אויף זיין הארפע. זי פלעגט אנשפּארען איהר קאָפּ אויף זיין שולטער און וועבען אזעלכע זיסע, גליקליכע חלומות... געדענקט האט זי דאן, אז איהר גליק וועט דויערן לעבענסלאנג... זי זעהט אבער יעצט, אז לעבענסלענגליכעס גליק איז זעהר א זעלטענע זאך... איהרע ליידען און צער וועגען אריבער דאס ביסעלע גליק, וואס זי האט ווען עס איז געהאט... יא, דוד, דער קעניג, איז נישט דער זעלבער צו איהר, ווי דוד דער פאסטוך, ווי דוד דער הארפען־שפּילער!... זי איז נישט די איינציגע אין זיין לעבען... ער האט גענומען נאך פילע פרויען צו איהר... זיין ליעבע צו איהר איז אפּגעשוואכט געווארען... זי, אבער, האט איהם נאך זעהר שטארק ליעב געהאט און זי האט איהם אין איהר הארצען געאכטעט און געעהרט... מיט זיין יעצטיגער אויפפיהרונג אבער, איז דער לעצטער שנירעל, וואס האט פארבונדען איהר הארץ מיט דוד'ס, אין גאנצען צוריסען געווארען... ער האט אין איהרע אויגען פארלוירען זיין גרויסקייט און גלאנץ... עפּעס א מין שוידערליכע קאלטקייט איז דורכגעלאָפען איהר לייב... זי האט זיך אויפגעהויבען פון איהר פלאץ און ווידער צוגעגאנגען צום פענסטער... דער יובעל, טומעל און שאלען פון פאָלק האט זיך דערטראגען צו איהרע אויערען. זי זעהט ווי דוד אליין טיילט מתנות צום פאָלק. ער גיסט אן וויין פאר די אלע, וועלכע שטעהען נעבען איהם און ער טריקנט צוזאמען מיט זיי. נאכהער געהט ער ווידער ארויס און טאנצט... זי האט מעהר נישט געקענט איינשטעהן און אן אויפגערעגטע איז זי אוועק פון פענסטער...

ווען דוד איז אריינגעקומען אין פּאלאץ, איז איהם מיכל אנטקעגען געקומען און מיט א סארקאסטישען שמייכעל אויף איהרע ליפען, האט זי זיך צו איהם אפּגערופען:

— ווי הויך געשטיגען האסטו היינט, קעניג פון ישראל! דו האסט זיך אזוי אויפגעפיהרט ווי איינער, וואס קומט פון די נידעריגסטע שיכטען פון פאָלק... זעהר פיין האסטו געטאנצט און געשפּרונגען פאר די אויגען פון אלע דינסטען און קנעכט... איך קען דיר פארזיכערען, אז מיין פאטער, וואלט אזא זאך נישט געטהאן... ער וואלט די ווירדע פון דער קרוין נישט אזוי פארביליגט און ערנידריגט, ווי דו האסט יעצט געטהאן... עס האט מיר פשוט געעקעלט צוצוזעהן ווי דו האסט זיך אויפגעפיהרט אויף דער גאס צונויפמישענדיג זיך מיט דעם גאנצען המון... וואס פאר א כבוד און אכטונג קענסטו ערווארטען פון פאָלק, ווען דו האסט זיך אזוי צולאזען מיט דיין שמחה, און בעת מעשה פארגעסען, אז דו ביזט דער קעניג פון ישראל?!...

— איך האב זיך משמח געווען פאר גאט! — האט דוד איהר געענטפערט, — פאר גאט, וועלכער האט מיר געגעבען פארצוג צו דיין פאטער און מיך אויסדערוועהלט צו ווערען קעניג איבער זיי... אבער איך וועל זיך נישט האלטען גרויס מיט מיין קעניגרייך... איך וועל זיך ארונטערלאזען צום פאָלק און זיין גלייך מיט זיי... און טאקע אט די דיענסטען און קנעכט, וואס דו האסט מיר געזאגט, אז זיי וועלען מיך גרינג שעצען, וועל איך דורך מיין עניוות פון זיי נאך מעהר געעהרט ווערען... איך בין געקומען פון פשוט'ן פאָלק צו דער קרוין און מיט זיי וועל איך אימער־צו זיין און צוזאמען מיט זיי פארברענגען... און פארגעס נישט, אז מיט דערהויבען זיך פון'ם פאָלק און מיט

מענשען זיינען אהין געקומען מתפלל צו זיין און אנצוקוקען דעם ארון. עובד אדם איז דערפון זעהר רייך און בעריהמט געווארען. מען האט אנגעזאגט דוד'ן וועגען דעם און ער האט ווידער בעשלאסען צו בריינגען דעם ארון אין ירושלים.

— דעם ערשטען מאל זיינען מיר בעגאנגען א גרויסען פעהלער, — האט דוד געזאגט צו זיינע שרים — אונזער תורה האט אונז פארזאגט, אז אלע היי־ליגע כלים מוזען געטראגען ווערען ביי די שטאנגען און מיר האבען דעם ארון געפיהרט אויף א וואגען, דערפאר האט אונז גאט געשטראפט...

דוד מיט זיינע מענשען זיינען אוועק צו עובד אדם און די לויים האבען געטראגען דעם ארון ביי די שטאנגען... זייער שמחה איז יעצט נאך שטאר־קער געווארען. צו יעדער קורצע שטרעקע, וואס זיי האבען געמאכט, האבען זיי געשלאכטעט אקסען און פעטע בהמות. די לויים און די כהנים האבען געזונגען און געשפיעלט. אלע אידען האבען מיטגעהאלפען...

מעהר פון אלעמען האט זיך דוד משמח געווען. ער האט געהאלטען א הארפע אין זיינע הענט און געשפיעלט. ער האט געטאנצט און געשפרונגען פון גרוים שמחה און גליק... ווען זיי זיינען אנגעקומען אין ירושלים האט דוד נאך שטארקער זיך צוטאנצט און צויונגען. דאס פאלק איז געווען זעהר צו־פריעדען צו זעהן ווי דער קעניג מישט זיך צונויף מיט דעם פשוט'ן המון, און זיי האבען איהם דערפאר מעהר ליעב בעקומען.

מיכל, דוד'ס פרוי, איז געווען אין איהר פאלאץ. און ווען זי האט דערהערט דאס שפיעלען און זינגען אויף דער גאס, האט זי ארויסגעקוקט דורכ'ן פענסטער און זי האט דערזעהן ווי דוד שפרינגט און טאנצט צוזאמען מיט דעם המון, האט זי איהם דערפאר זעהר פעראכטעט אין הארץ... זי האט זיך נישט גע־קענט פארשטעלען, ווי אזוי א קעניג זאל זיך אזוי ערנידעריגען פאר דעם פשוט'ן המון און טאנצען און שפרינגען פאר אלעמען אין די אויגען.

די שטאלצע מיכל, וועלכע האט דוד'ן געליעבט מעהר פון אלעב אין דער וועלט, האט זיך יעצט געפיהלט שטארק בעליידיגט ווען זי האט באמערקט ווי דוד האט זיך אזוי צוהוליעט צונויפמישענדיג זיך מיט דעם המון... דאס האט אהר זעהר פיעל געערגערט... זי האט דוד'ן געקענט מוחל זיין, וואס ער האט גענומען נאך פרויען צו איהר... זי האט איהם אפילו פארגעבען, ווען ער האט גענומען מעכה'ן, די טאכטער פון דעם קעניג פון גשור, צו זיך פאר א פרוי... זי האט איהם דאן פארענטפערט אין איהר הארצען, אז דאס האט ער דאן געטהאן, כדי דער קעניג פון גשור זאל זיך נישט פארבינדען מיט איש בושת'ן און צוזאמען געהן מלחמה האלטען מיט איהם... אבער דאס, וואס ער מאכט זיך אזוי נאריש און לעכערליך אין די אויגען פון פאלק, דאס האט זי איהם נישט געקענט מוחל זיין... און איהר צארן האט אין איהר געברענט אויף איהם.

אלע פרויען פון דוד זיינען איהם אנטקעגען געקומען מיט טענץ און גע־זאנג און האבען זיך גענומען בעטייליגען אין דער גרויסער שמחה, מיכל אבער איז געבליבען זיצען אין איהר צימער, פארטיעפט אין טרויעריגע מחשבות... ווי שטארק געענדערט האט זיך דוד! זי דערמאהנט זיך אין יענע'יאהרען, ווען זי איז געווען די איינציגע אין דוד'ס הארצען... גליקליכע טעג זיינען געווען יענע,

זיבעץ-און-צוואנציגסטער קאפיטעל

די באליידיגונג פון דוד׳ס שליחים

א **חיבשע** צייט איז אוועק זינט דעם איבעררייד צווישען מיכל׳ן און **דוד׳ן,** אבער דער איינדרוק, וואס דוד׳ס אויפפיהרונג האט געמאכט, בשעת ער **האט** געבראכט דעם ארון אין ירושלים, איז נישט אזוי גיך אפגעמעקט געווארען פון איהרע געדאנקען. דוד האט שוין לאנג פארגעסען מיכל׳ס באליידיגונג און ער איז צו איהר ווידער צערטליך געווארען... ער האט צו איהר ארויס־געוויזען מעהר ליבע ווי צו אלע אנדערע ווייבער... איז מיכל׳ס הערצען **אבער** האט זיך דאס ליבע־פייערעל צו דוד׳ן אפגעקיהלט... זי איז געווארען **בלאס־**סער און טרויעריגער פון טאג צו טאג... זי האט זיך אפגעזונדערט **פון די** איבעריגע פרויען, און איהרע געדאנקען האבען תמיד געוואנדערט **צו איהר** פארגאנגענהייט אין דער צייט, ווען איהר פאטער און מוטער האבען **געלעבט.** זי האט געטראכט וועגען איהר געטרייען, ליבען ברודער יונתז, **וועמען זי** פלעגט אלע איהרע סודות אנפארטרויען, פאר וועמען זי האט געקאנט **אויס־**גיסען איהר הארץ, ווען עפעס האט איהר געדריקט... יע, אלע זיינען **אויסגע־**שטארבען, און איהר איינציגער לעצטער ברודער, איש בושת, **איז אויך גע־**טויטעט געווארען...

פלוצלונג האט זי זיך דערמאנט, אז איהר ברודער יונתן **האט איבערגע־**לאזען א פינף־יאהריגען זוהן, ווען ער איז געפאלען אין שלאכט מיט די פלשתים אויף די בערג פון גלבע. זיין נאמען, געדענקט זי, **איז געווען** מפיבושת. און ווען זיין ערציהערין האט זיך דערוואוסט, אז די פלשתים דערנעהנטערען זיך, האט זי מפיבושת׳ן ארויסגענומען פון זיין בעטעל, און טראגענדיג איהם אויף איהרע הענט, האט זי גענומען אנטלויפען פון שטאדט... אבער לויפענדיג אזוי האסטיג, איז מפיבושת ארונטערגעפאלען פון **איהרע** הענט און האט אויסגעלענקט ביידע פיס... ער איז פארבליבען א בעל־מום. און זינט דאן האט איהם מיכל נישט געזעהן און אויך פון איהם נישט געהערט... ווער ווייס, האט זי איצט געוואונדערט, וואו ער געפינט זיך און צי **ער איז** נאך איצט צווישען די לעבעדיגע!

מיכל האט אוועקגעשיקט צוויי פון איהרע דינער נאך גבעה, **זיי זאלען** אויסגעפינען, צי יונתן׳ס זוהן לעבט נאך און וואו ער געפינט זיך.

מיט צוויי וואכען שפעטער האבען די דינער געבראכט א **באריכט צו** מיכל׳ן, אז מפיבושת לעבט נאך און אז ער געפינט זיך אין הויז פון מכיר פון דער שטאדט לו־דבר, וואס איז נישט ווייט פון מחנים.

— ווער האט אייך געגעבען דיזע אויסקינפטע? — האט מיכל **געפרעגט** איהרע דינער.

— ווען מיר זיינען געווען אין גבעה — האט איינער פון די דינער **זיך** אפגערופען — האבען מיר דארטען געטראפען ציבא, דיין פאטער׳ס **קנעכט,** וועלכער פארוואלטעט נאך אויך איצט די גוט פון שאול׳ן. ווען מיר **האבען** איהם דערצעהלט צוליב וועלכען צוועק דו האסט אונז אהער געשיקט, **האט ער** אונז געזאגט, אז מפיבושת געפינט זיך אין מכיר׳ס הויז פון דער **שטאדט**

פוסטען שטאָלץ, קען מען זיך נישט ערוועריבען ליעבשאפט און געטריישאפט פון פאָלק. א קעניג האָט גאָט געזאלבט צוליעב'ן פאָלק, און ער דאַרף דינען דעם פאָלק אזוי ווי דאָס פאָלק דאַרף איהם דינען... .

מיכל האָט געשוויגען, זי האָט איהם נישט געהאט וואָס צו ענטפערען, אָבער איהר צאָרן האָט נאָך אין איהר געברענט זעהר א לאַנגע צייט, וואָס האָט געפיהרט צו א דערווייטערונג און פערפרעמדקייט צווישען זיי ביידען.

* * *

זינט דער ארון פון גאָט איז געבראכט געוואָרען קיין ירושלים האָט זיך דוד'ס מלוכה נאָך מעהר בעפעסטיגט... פון אלע עקען לאַנד איז דאָס פאָלק געקומען מתפלל צו זיין אין ירושלים פאר דעם ארון הקודש... יעדער האָט געבראכט מתנות פאר'ן קעניג און זיינע שרים. ביסלעכווייז איז ירושלים געוואָרען דער צענטער פון גאנץ ארץ־ישראל.

דוד האָט יעצט גענומען טראכטען פון בויען א בית המקדש אין ירושלים. ער האָט געשיקט רופען נתן דעם נביא און איהם דערציילט וועגען זיין פלאן.

— איך וואוין יעצט אין א פראכטפולען פאלאץ געבויט פון צעדער־בוימער און דער ארון פון גאָט רוהט אין א געצעלט פון יריעות — האָט דוד איהם געזאָגט — און דעריבער וואָלט איך וועלען דו זאָלסט מיר געבען אן עצה צי איך זאָל יעצט אָנפאנגען בויען א בית המקדש פאר גאָט?

— גיב מיר צייט ביז איבער נאכט — האָט נתן דער נביא געזאָגט — און איך וועל די זאך גוט בעטראכטען און מאָרגען אין דער פריה וועל איך דיר געבען מיין תשובה.

אויף מאָרגען גאנץ פריה איז נתן געקומען צו דוד'ן און צו איהם געזאָגט:

— דיין מחשבה צו בויען א הויז, וואו גאָט וועט קענען מאכען רוהען זיין שכינה, איז זעהר געפעלען אין די אויגען פון גאָט און גאָט בעווילליגט דיין גוטע מחשבה אזוי ווי דו וואָלסט עס געטהאָן, און ווייל דו ווילסט בויען א הויז פאר גאָט, וועט דער, וואָס רוהט אין די הימלען, דיר בויען א הויז, וואָס וועט זיך רופען: "מלכות בית דוד" און דיין הויז וועט עקזיסטירען אויף עוויג, כל זמן דיינע קינדער נאָך דיר וועלען געהן אין די וועגען פון גאָט... און וועגען דעם בית המקדש, וואָס דו דענקסט צו בויען, איז נאָך יעצט די צייט נישט געקומען... ווייל די פיעלע מלחמות, וואָס זיינען פארגעקומען דורך דיין צייט, אין די פיעלע בלוט, וואָס איז אין דיזע מלחמות פערגאָסען געוואָרען, מאכט דיר נישט פאסיג צו בויען דעם בית המקדש, ווייל אונזער הייליגע תורה זאָגט אונז אָן "כי חרבך הנפת... ותחללה", מיט דיין שווערד, וואָס דו האָסט אויפגעהויבען קענסטו נישט בויען א מקדש פאר גאָט... דיין זוהן נאָך דיר, וועט בויען א הויז פאר גאָט... ווייל אין זיין צייט, האָף איך, וועט זיין שלום מיט אלע פעלקער און קיין בלוט וועט נישט פארגאָסען ווערען, ווי עס איז פערגאָסען געוואָרען דורך דיין רעגירען...

דוד איז צוגעגאנגען צום ארון און האָט מתפלל געווען צו גאָט א תפלה דאנקענדיג איהם פאר זיין גוטע הבטחה, וואָס ער האָט איהם פערשפראָכען צו בעפעסטיגען זיין מלכות אויף עוויג...

ווי איינער פון מיינע קינדער. דו זאָלסט תמיד עסען ביי מיין טיש, און וואָס דו וועסט פאַרלאַנגען, וועט באַלד ערפילט ווערען.

מפיבושת איז ביז טרעהרען גערירט געוואָרען פון דוד'ס צערטליכקייט און גוטסקייט... ער האָט זיך ווידער פאַרנייגט פאַר איהם און מיט א שוואַכער, ציטערענדער שטימע געזאָגט:

— איך בין נישט ווערט, מיין האר קעניג, אז דו זאָלסט טאָן אַזוי פיל חסד מיט מיר, דיין קנעכט... איך בין א בעל־מום און איך האָב גאָר קיין האָפענונג נישט, אז איך וועל האָבען די מעגליכקייט ווען עס איז דיר אָפּצוּדינען פאַר דיין גוטסקייט צו מיר....

— עס טוט מיר זעהר באַנג, וואָס איך האָב פריהער נישט אויסגעפונען וועגען דיר. די גאַנצע צייט ביסטו געווען פאַרוואַגעלט אין דער פרעמד, אהן פריינד און אָהן שוץ, און איך האָב דערפון נישט געוואוסט... יעצט אָבער בין איך דאַנקבאַר דעם בורא, פאַרוואָס עס איז נאָך נישט צו שפּעט פאַר מיר צו טאָן עפּעס פאַר דעם זוהן פון מיין טייערסטען חבר...

— און דו — האָט זיך דוד אָפּגערופען צו ציבא'ן — דו ביסט געווען דער פאַרוואַלטער פון שאול'ס גיטער... פון יעצט אָן וועט שאול'ס גאַנצע אייגענטום איבערגעהן צו מפיבושת'ן. דו און דיינע קינדער זאָלען בעאַרבייטען זיינע פעלדער און גערטנער און אכטונג געבען אויף אַלעס, וואָס ער פאַרמאָגט. זאָג מיר, וויפיל קינדער האָסטו?

— איך האָב פופצעהן קינדער. זיי זיינען אַלע געזונט און שטאַרק און וועלען זיך גוט אויסטויגען צו דער אַרבייט. איך האָב אויך צוואַנציג קנעכט און איך בין זיכער, אז יעדער פון זיי וועט טאָן זיין פליכט, — האָט ציבא געזאָגט.

— גוט! — האָט דוד זיך אָפּגערופען. — יעדען יאָהר וועסטו דאַרפען אָפּגעבען א חשבון, וויפיל געלד מפיבושת'עס אייגענטום האָט אריינגעבראַכט. א טייל פון דעם וועט געהן פאַר דעם אויפהאַלט פון דיין הויזגעזונט און די איבעריגע—אין דעם אוצר פון מפיבושת'ן...

מפיבושת איז פון דאַן אָן פאַרבליבען אין דוד'ס פּאַלאַץ.

אין יענעם יאָהר איז געשטאָרבען נחש, דער קעניג פון עמון, און זיין זוהן חנון איז געוואָרען קעניג איבער די עמונים.

ווען דוד האָט דערהערט, אז נחש איז געשטאָרבען, האָט ער זיך אָפּגערופען צו יואָב'ן, זיין שר צבא:

— דער קעניג נחש איז געווען זעהר פריינדליך צו מיר, און ווען דער קעניג פון מואָב האָט איהם געבעטען, ער זאָל געהן מלחמה האַלטען מיט מיר, האָט ער זיך ענטזאָגט איהם צו העלפען... דעם חסד, וואָס ער האָט דאַן מיט מיר געטאָן, וועל איך אַלע מאָל אָפּשאַצען. און יעצט, אז ער איז געשטאָרבען, וועל איך שיקען מיין סימפּאַטיע און טרייסט צו חנון דורך מיינע קנעכט.

— יע, — האָט יואָב געזאָגט, — מיט זיין נייטראַליטעט אין אונזער לעצטער מלחמה מיט מואָב'ן האָט נחש, דער קעניג פון עמון, געוויס פאַרדינט פון אונז, אז מיר זאָלען אויסדריקען צו חנון אונזער טיעפען צער פאַר דעם טויט פון זיין פאָטער.

לו־דבר... ווען מיר האָבען איהם געפּרעגט, ווי אַזוי ער קומט דאָרטען, האָט ער אונז געזאָגט, אַז דאַמאַלס ווען ער האָט געהערט, אַז מען האָט געטויטעט איש בושת׳ן, האָט ער מורא געהאַט, טאָמער וועט מען אויך זוכען אומצוברענגען מפיבושת׳ן, יונתן׳ס זוהן, און אַזוי ווי מכיר איז נאָך אַן אַלטער פריינד פון דער משפחה פון שאול, האָט ער איהם באַהאַלטען אין זיין הויז.

מיכל איז גלייך אַוועקגעגאַנגען צו דוד׳ן און זיך צו איהם אָפּגערופען:

— איך געדענק נאָך גאַנץ גוט, וואָס פאַר אַ געטרייע און איבערגעגעבענע פריינד דו און יונתן זיינען געוועזען איינער צום צווייטען... איך ווייס, אַז איהר ביידע האָט געשלאָסען אַ בונד פון ליבשאַפט און געטרייהייט, וואָס זאָל בלייבען פאַר קינדס־קינדער... איצט האָב איך זיך דערוואוסט, אַז פון יונתן איז געבליבען אַ זוהן מיט׳ן נאָמען מפיבושת. ער איז אַ בעל־מום און געפינט זיך אין לו־דבר אין הויז פון מכיר׳ן... ער ליגט דאָרטען באַהאַלטען אויס מורא פאַר זיין לעבען. איז עס נישט צו פיל פון מיין זייט צו בעטען דיך, אַז דו זאָלסט יונתן׳ס זוהן אַריבערברענגען אַהער, אין ירושלים און געבען איהם פולען שוץ?...

— געבענשט זיי צו גאָט, ליבע מיכל, — האָט איהר דוד אַ קוש געטאָן,

— וואָס דו האָסט מיך אויפמערקזאַם געמאַכט וועגען דעם... איך האָב גאָר נישט געוואוסט, אַז עס איז נאָך געבליבען אַ זוהן פון יונתן, וועלכער איז צו מיר געווען טייערער און ליבער ווי אַ ברודער... איך וועל זיין זעהר גליקליך, אַז איך וועל עפּעס קענען טאָן פאַר דעם זוהן פון מיין געטרייען פריינד, וועלכער איז געפאַלען אין שלאַכט ווי אַ העלד, קעמפענדיג פאַר דעם כבוד פון אונזער פאָלק... יע, מיכל, מיט דיין יעצטיגער בקשה ביסטו אין מיינע אויגען אַ סך געשטיגען... איך וועל זי מיט צופרידענהייט באַלד ערפילען.

דוד האָט געשיקט שליחים צו ציבא׳ן, ער זאָל קומען צוזאַמען מיט מפיבושת׳ן צו איהם אין ירושלים.

ווען ציבא און מפיבושת זיינען געבראַכט געוואָרען בעפאָר דוד׳ן, האָבען זיי זיך פאַרנייגט פאַר׳ן קעניג.

— ביסטו דאָס מפיבושת, יונתן׳ס זוהן? — האָט איהם דוד געפרעגט.

— יע, מיין האַר קעניג, איך בין עס. — האָט מפיבושת געענטפערט.

— קום נעהנטער צו מיר, מיין זוהן, — האָט דוד צו איהם געזאָגט.

מפיבושת איז צוגעקומען נעהנטער צו דוד׳ן, און דער קעניג האָט איהם ארומגענומען און געהאַלזט און געקושט...

— יעצט זעה איך אין דיר אַ גרויסע עהנליכקייט צו דיין פאָטער, — האָט דוד געזאָגט מיט טרערען אין זיינע אויגען. — אַ, וואָס פאַר אַ ליבער און געטרייער פריינד דיין פאָטער איז צו מיר געווען!... נישט איינמאָל האָט ער מיך פון אַ זיכערען טויט געראַטעוועט, איינשטעלענדיג דערביי זיין אייגען לעבען אין סכנה... שווער, זעהר שווער צו געפינען נאָך אַזאַ פריינד ווי יונתן... ווי ליב ער איז מיר געווען... איך וואָלט דאָך מיין לעבען אָפּגעגעבען פאַר איהם... און יעצט בין איך גליקליך עפּעס צו קענען טאָן פאַר זיין איינציגען זוהן... דעם גאַנצען אייגענטום וואָס האָט געהערט צו שאול׳ן, וועט אָפּגעגעבען ווערען צו דיר; און דו אַליין וועסט ביי מיר פאַררעכענט ווערען

— שטאַרבען װעלען דוד׳ס קנעכט פאַר אונזערע אויגען! — האָבען אַנדערע אויסגערופען.

— דער טויט איז אַ צו קלײנע שטראָף פאַר זײ! — האָט זיך חנון אָפּגערופען. — מיר דאַרפען זײ אָנטאָן אַ גרויסע שאַנדע... מיר װעלען זײ פריהער גוט אָנבראַכען די בײנער, נאָכהער װעלען מיר פון יעדען פון זײ אָפּגאָלען אַ האַלבע באָרד און אַרונטערשנײדען די אונטערשטע העלפט פון זײערע קלײדער. און אַזױ װעלען מיר זײ אװעקשיקען צוריק צו זײער לאַנד מיט בושה און חרפּה...

מיט גרויס אומגעדולד האָט דער קעניג חנון מיט זײנע שרים ערװאַרטעט דוד׳ס שליחים.

װען זײ זײנען אַרײנגעקומען אין פּאַלאַץ, איז חנון געזעסען אויף זײן טראָן, אַרומגערינגעלט פון זײנע לײבװעכטער. אונטען זײנען געזעסען אַלע זײנע שרים און יועצים.

דוד׳ס שליחים האָבען זיך פאַרנײגט פאַר דעם קעניג מיט זײערע פּנים׳ער ביז דער ערד, און דער עלטסטער פון זײ האָט זיך באַלד אויפגעהויבען און געזאָגט:

— פרידען צו אונזער האַר קעניג, חנון, דער זוהן פון נחש, פרידען צו זײן קרוין, פרידען צו זײן פאָלק און פרידען צו זײן לאַנד! אונזער קעניג דוד האָט דערהאַלטען די טרויעריגע בשורה װעגען דעם טויט פון דעם קעניג׳ס פאָטער, נחש, און האָט אונז געשיקט צו דעם קעניג אויסצודריקען זײן טיפען צער און טרויער איבער דעם טויט פון נחש׳ן. און אין דער זעלבער צײט שיקט ער זײן טרײסטונג צו דעם קעניג און צו זײן פאָלק...

ער האָט נאָך נישט געענדיגט רײדען, און דער קעניג האָט אַ װאונק געטאָן צו זײנע לײבװעכטער, און זײ האָבען זיך אַ לאָז געטאָן צו דוד׳ס שליחים...

— יעדער פון זײ זאָל קריגען צו הונדערט שמיץ! — האָט דער קעניג אויסגערופען.

באַלד האָט אויסגעבראָכען אַ הילכיגער געלעכטער איבער׳ן פּאַלאַץ.

די לײבװעכטער האָבען גענומען אַרונטעררײסען די קלײדער פון דוד׳ס שליחים, װעלכע זײנען געשטאַנען אַזױ צעטומעלט און צעשראָקען, אַז זײ האָבען בעת מעשה נישט געקענט פאַרשטעהן, װאָס דאָ קומט פאַר מיט זײ... זײער בעטען און װײנען האָט זײ נישט געהאָלפען...

— הונדערט שמיץ אויף די נאַקעטע לײבער מוז יעדער פון זײ קריגען!

—האָט דער קעניג נאָך העכער אויסגעשריען. — זאָל יעדער פון זײ װיסען, װי צו קומען און אויסשפּיאָנירען אונזער לאַנד...

— מיר שװערען בײ דעם גאָט פון ישראל און בײ אונזער קעניג דוד, אַז מיר זײנען נישט קײן שפּיאָנען! — האָבען די שליחים געשריען פון יסורים...

— שמײסט זײ נאָך שטאַרקער! — האָט דער קעניג באַפױלען. — שמײסט זײ אַזױ לאַנג, ביז װאַנען זײ װעלען אויפהערען צו שרײען!

און די לײבװעכטער האָבען אויסגעפאָלגט דעם קעניג׳ס באַפעהל מיט צופרידענהײט...

דוד האט אוועקגעשיקט נאך עמון דריי שלוחים און זיי פארזאגט איבערצוגעבן דעם קעניג פון עמון זיין טיפסטע סימפאטיע פאר דעם גרויסן פארלוסט, וואס דאס פאלק פון עמון האט געליטן אין דעם טויט פון זיין פאטער...

ווען די שלוחים זיינען אנגעקומען אין רבה, די הויפט־שטאדט פון עמון, האט מען גלייך געמאלדען דעם קעניג דערפון.

חנון האט צוזאמענגערופען זיינע יועצים און זיך מיט זיי בעראטען ווי אויפצונעהמען דוד׳ס קנעכט.

— ווי מען גיט מיר איבער, זיינען די שליחים פון דוד׳ן אנגעקומען אהער צו טרייסטען מיך אין נאמען פון זייער קעניג.

— דאס וויל ער דיר ציגען זיין דאנקבארקייט צו דיין פאטער נחש׳ן, וואס ער האט ניט געוואלט געהן מואב׳ן צו הילף, — האט זיך איין יועץ אפגערופען. — דעריבער איז מיין עצה, אז מיר זאלען געבען זיינע קנעכט א זעהר פיינע אויפנאהמע און דערמיט וועלען מיר פארשטארקען די פריינדשאפט צווישעןביידע לענדער, און אין פאל פון א מלחמה מיט איינעם פון אונזערע שונאים, וועט דוד אונז קומען צו הילף...

— ישראל איז אונזער איינציגער שונא! — האט א צווייטער אויסגערופען — און איך וויל דא פאר אייך עפענטליך ערקלערען, אז דער פארשטארבענער קעניג נחש האט זעהר נישט ריכטיג געהאנדעלט, ווען ער האט זיך ענטזאגט צו קומען אונזער שכן מואב׳ן צו הילף... איך בין זיכער, אז מיט אונזערע פאראייניגטע כחות וואלט דוד קיינמאל מואב׳ן נישט באזיגט... פארקערט, צוזאמען וואלטען מיר אפגעהאלטען א גרויסען נצחון איבער דוד׳ן און זיין ארמעע. און דאן וואלטען מיר צוריקגעקראגען אונזערע אלע שטעדט, וואס מיר האבען פארלארען אין דער מלחמה מיט שאול׳ן...

— איך בין אבער גלייך געווען מיט דער מיינונג, אז מיר זאלען קומען מואב׳ן צו הילף, אבער מיין פאטער האט זיך צו מיר נישט צוגעהערט, — האט חנון זיך אפגערופען. — מיר וואלטען געקראגען א סך הילף פון צפון. הדרעזר, דער קעניג פון צובא און ארם, וואלט זיך מיט אונז פאראייניגט און מיר וואלטען פון גאנץ ישראל נישט איבערגעלאזען קיין שריד ופליט... יעצט אבער, אז מואב איז געגאנגען קעמפען אליין, האט איהם דוד גרינג באזיגט... נאכהער האט ער זיך גענומען צו הדרעזר׳ן און צו ארם און האט זיי אויך באזיגט... און עס וועט נישט נעהמען זעהר לאנג, און דוד וועט זוכען אנצופאנגען א מלחמה אויך מיט אונז...

— און איך בין זיכער, — האט זיך איינער פון די שרים אפגערופען, — אז דאס, וואס דוד האט געשיקט אהער זיינע קנעכט אויסצודריקען זיין מיטגעפיהל צו אונזער קעניג, איז דאס נישט, ווייל ער האט אזוי שטארק מכבד געווען דיין פאטער; עס איז פשוט אן אויסרייד. אין דער אמת׳ן וויל ער, אז זיי זאלען אויספארשען אונזער לאנד, זיי זאלען אויסגעפינען אלע אונזערע געהיימע וועגען, כדי ער זאל נאכהער קומען אויף אונז מיט אן ארמעע און אונז פארניכטען.

— גערעכט! — האט דער קעניג אויסגערופען. — דוד האט זיי געשיקט אויסצושפיאנירען אונזער לאנד...

— א טויט צו דוד׳ס שפיאנען — האבען איינע שרים אויסגערופען.

זענד פוסגעהער. טויזענד סאָלדאַטען האָט ער געדונגען פון דעם קעניג פון מעכה און צוועלף טויזענד מאַן האָט ער געדונגען פון דער שטאָדט טוב, וועלכע געפינט זיך ביי דעם גרענעץ פון גלעד.

דוד האָט צונויפגערופען אַלע גבורים און די בראַווע סאָלדאַטען און האָט זיי געשיקט מיט יואָב'ן צו די גרעניצען פון עמון.

ווען יואָב מיט זיין חיל האָבען זיך דערנעהנטערט צו רבה, די הויפּט־שטאָדט פון עמון, האָט יואָב דערזעהן פון וויטען אָנקומענדיג די מחנות פון ארם צובא און פון איש טוב. ער האָט גלייך צוזאַמענגערופען זיינע גענעראַלען און צו זיי געזאָגט:

— ווי איך זעה, וועלען מיר האָבען אַ מלחמה פון פאָרענט און פון הינטען. איך וועל דאַריבער מוזען צוטיילען אונזערע מחנות אין צוויי לאַ־גערען. איך וועל מיט איין אַרמיע געהן קעמפען געגען ארם, און די צווייטע אַרמעע וועט זיין אונטער דער פיהרערשאַפט פון מיין ברודער אבישי.

— אויב דו וועסט זעהן, אַז ארם וועט קריגען די אויבערהאַנט איבער מיינע אַרמעען, זאָלסטו מיר צושיקען פאַרשטאַרקונג פון דיין חיל. און ווען איך וועל זעהן, אַז די עמונים זיעגען, דאַן וועל איך קומען דיר צו הילף. לאָמיר זיך שטאַרקען און זיין בראַוו פאַר אונזער גאָט, פאַר אונזער פאָלק און פאַר אונזער לאַנד... לאָמיר צייגען אונזערע שונאים, אַז פאַר באַליידיגען אַ אידען וועלען זיי טייער באַצאָלען... לאָמיר קעמפען פאַר'ן כבוד פון אונזער קעניג!

אוריה דער חיתי, וועלכער איז געווען איינער פון די גענעראַלען, איז שטאַרק אין כעס געוואָרען אויף יואָב'ן, פאַרוואָס ער האָט איהם נישט געמאַכט פאַר דעם פיהרער פון אַלע אַרמעען געגען עמון.

— יואָב וויים גאַנץ גוט, אַז איך בין מעהר פעהיג פון זיין ברודער אַנ־צופיהרען אַ מלחמה... ער האָט זיך זיכער איבערצייגט אין דעם אין די פריי־הערדיגע מלחמות... יואָב אַליין האָט איהם זעהר שטאַרק געלויבט פאַר זיין העלדישקייט... ער האָט איהם שוין איינמאָל פאַרשפּראָכען צו מאַכען איהם פאַר דעם הויפּט־אָנפיהרער פון עטליכע מחנות. און צום סוף, אין אַזאַ שווערער מלחמה, מאַכט ער גאָר זיין ברודער פאַר דעם הויפּט־אָנפיהרער. אוריה האָט יואָב'ן דערפון גאָר ניישט געזאָגט. ער האָט פאַר איהם שטאַרק מורא געהאַט... יואָב וויים זיין סוד, און ווען ער זאָל איהם מיט עפּעס דער־צערענען, וועט ער געווים דוד'ן דערצעהלען פון אַלעס... איך וועל אָבער איבערצייגען ביידען, אי דוד'ן, אי יואָב'ן, ווער עס איז אַ בעסערער גענעראַל: איך אָדער אבישי.

אוריה האָט זיך מיט זיין חיל אַ רוק געטאָן פאָראויס, און איידער אבישי האָט זיך אַרומגעזעהן, האָט ער שוין גענומען אַטאַקירען די עמונים...

יואָב האָט גענומען שטורעמען די פאַראייניגטע מחנות פון ארם, פון טוב און פון מעכה. ער האָט געריטען אויף אַ פערד און מיט זיין שפּיז אין האַנט האָט ער געשטאָכען אויף רעכטס און לינקס. זיינע גבורים האָבען איהם נאָכגעפאָלגט און מיט שאַלען און געשרייען פון נצחון האָבען זיי זיך געוואָרפען אויף זייערע שונאים...

די געדונגענע אַרמעען האָבען זיך שטאַרק דערשראָקען, ווען זיי האָבען

דריי טעג זיינען די שלוחים געווען אין יסורים. אויפ׳ן פערטען טאג האט חנון געהייסען אפגאלען יעדען פון זיי א האלבע באָרד און אונטערשניידען דעם אונטערשטען טייל פון זייערע קליידער, און זיי מיט גרויס חרפה ארויסגעטריבען פון זיין לאנד.

די שליחים האבען זיך קוים דערשלעפּט ביז׳ן ירדן, וואו זיי האבען געטראָפען אייניגע אידען, און זיי האבען זיי אוועקגעשיקט צו דוד׳ן איהם דערצעהלען, ווי אזוי דער קעניג פון עמון האט זיי באהאנדעלט...

ווען דוד האט עס דערהערט, איז ער אויפגערעגט געוואָרען, און זיין כעס האט אין איהם געברענט. ער האט גלייך געשיקט קליידער צו זיינע שליחים און זיי אנגעזאָגט זיי זאלען בלייבען זיצען אין ירחו, ביז וואנען זייערע בערד וועלען אנוואקסען... ווייל עס וועט זיין אונמעגליך פאר זיי צו קומען אין ירושלים מיט געגאלטע בערד... ער האט זיי אויך געהייסען טרייסטען און זיי פארזיכערט, אז ער וועט זיך אפּרעכענען מיט די עמונים פאר די שמערצען און די שאנדע, וואָס זיי האבען פארשאפט צו זיינע שליחים...

נאָכדעם ווי חנון, דער קעניג פון עמון, האט אזוי שרעקליך געפּייניגט און באליידיגט דוד׳ס שליחים, האט ער באלד פארשטאנען, אז דוד וועט זיך מיט איהם אפרעכענען דערפאר... יעצט האט איהם שוין שטארק פארדראָסען פארוואָס ער האט די שליחים אינגאנצען נישט געטויטעט... ווען פון זיי וואלט קיין געדעכעניס נישט געבליבען. דאן וואלט דוד גאר נישט אויסגעפונען, וואָס מיט זיי האט פּאסירט... ער וואלט קיינמאל נישט פארדעכטיג, אז דאָס האבען די עמונים געטויטעט זיינע שליחים פון שלום.

חנון האט ווידער צוזאמענגערופען זיינע שרים און זיך מיט זיי געהאלטען אן עצה, וואָס ווייטער צו טאָן.

— דוד וועט געוויס אנקומען מיט א גרויסער ארמיע זיך אפּצורעכענען מיט אונז, — האט דער קעניג זיך אפגערופען. — מיר דארפען זיין געגרייט.

— מיר קענען נישט ערווארטען, אז אונזערע שכנים פון צפון זאלען אונז קומען צו הילף, — האט אן עלטערער מיניסטער געזאָגט, — מיר האבען זיי נישט געהאָלפען אין זייער מלחמה מיט דוד׳ן. אבער ווען מיר זאלען קענען אריינקריגען גענוג געלד אין קעניגליכען אוצר, דאן וואלטען מיר געקענט אפּדינגען אן ארמיע פון ארם און פון אנדערע מלוכות, און זיי וואלטען אונז געהאלפען מלחמה האלטען מיט דוד׳ן.

חנון האט אונטערגעשריבען א באפעהל, אז יעדער איינער זאל ברענגען וויפיל גאָלד און זילבער ער פארמאָגט אין אוצר פון דער מלוכה.

„אויב איהר וועט נישט וועלען אפּגעבען אייער געלד צו פארטיידיגען אונזער פאטערלאנד, דאן וועט קומען דוד און עס אלץ־איינס ביי אייך צונעהמען און דערצו וועט ער אייך צונעמען פאר קנעכט און אייערע פרויען און קינדער וועט ער טויטען מיט׳ן שווערד."

אלע עמונים האבען גלייך גענומען [illegible] אויסליידיגען די גאָלד פון זייערע הייזער, און די פרויען האבען אויסגע[illegible]ן זייער ציערונג און דאָס אוועקגעטראָגען צום קעניג...

חנון האט גלייך אפּגעדונגען [illegible] צובא אן ארמיע פון צוואנציג טויז־

צוועק... איך האָב זיך נאָר וואָס דערוואוסט, אז די פעלקער פון צפון ריידען זיך צוזאמען און זוכען אונז ווידער צו באפאלען... מיר דארפען זיין געגרייט... מיר מוזען איינמאָל פאר אלע מאָל מאכען א סוף צו אונזערע שונאים פון צפון. מיר וועלען טאָן צו זיי, ווי מיר האָבען געטאָן צו אונזערע שונאים פון מערב, די פלשתים.

ווען דער קעניג פון ארם צובא האָט געזעהן די גרויסע מפלה, וואָס זיינע מחנות האָבען געליטען פון יואָב'ן, האָט ער געשיקט שליחים צו הדרעזר'ן און צו די איבעריגע קעניגען פון ארם און צו זיי געזאָגט: „מיר מוזען זיך איינ־מאָל פאר אלע מאָל פאראייניגען און קעמפען געגען דוד'ן און יואב'ן. ווייל אויב מיר וועלען שטעהן באזונדער, וועט דוד אונז פארניכטען איינציגווייז... די מלוכה, וועלכע וועט זיך ענטזאגען צו פאראייניגען זיך מיט אונז און קומען העלפען קעמפען געגען דעם קעניג פון ישראל, וועט באטראכט ווערען פאר אונזער שונא; און ווען מיר וועלען זיך צוריקציהען זיעגרייך פון דער מלחמה, וועלען מיר נקמה נעהמען פון די אלע, וועלכע זיינען געשטאנען פון דער ווייטען..."

אלע מלוכות פון ארם האָבען זיך פארזאמעלט און זיינען גרייט געווען אָנצופאנגען די מלחמה מיט דוד'ן, א חוץ תעי, דער קעניג פון חמת.

— איך האָב געשלאָסען א בונד מיט דוד'ן און איך וועל נישט געהן קעמפען געגען איהם... און א חוץ דעם, איז הדרעזר מיין גרעסטער שונא, און איך וועל זיכער איהם נישט געהן העלפען געגען דוד'ן.

— דערפאר — האָט דער קעניג פון ארם געענטפערט תעי'ן — ווען מיר וועלען זיך צוריקקעהרען מיט נצחון פון דער מלחמה, וועלען מיר דיין קרוין און דיין לאנד אָפגעבען צו הדרעזר'ן און דו וועסט זיך געפינען אונטער זיין טיש און קלייבען די ברעקלעך, וואָס הדרעזר וועט דיר ארונטערוואַרפען.

דוד האָט צוזאמענגעשטעלט איינע פון די גרעסטע ארמעען און האָט אוועקגעמארשירט נאָך צפון אנטקעגען די מחנות פון אלע מלוכות פון ארם.

דער קעניג פון ארם צובא האָט געשיקט אָנזאָגען חנון, דעם קעניג פון עמון, וועגען דער באנייטער מלחמה, וואָס ער געהט פיהרען קעגען ישראל. אָבער חנון האָט שוין מורא געהאט צו פארלאָזען די פעסטונג און ער האָט איהם געענטפערט: „די מחנות, וואָס איך האָב געקראָגען פון ארם, האָבען זיך ארויסגעוויזען צו זיין זעהר שוואך און מוטלאָז... ווי פיינגלינגע זיינען זיי צעלאָפען פון יואב'ס ערשטען אנגריף... און דיזער ביישפיל פון שוואכ־קייט, וואָס דיינע ארמעען האָבען ארויסגעוויזען, האָט געמאכט זעהר א שווע־רען איינדרוק אויף מיינע מחנות, וועלכע האָבען זיך אויך שטארק דערשראָקען און צעלאָפען, איבערלאָזענדיג זייערע שטעדט און דערפאר פאר דעם שונא... יואב האָט פארוויסטעט אונזערע אלע שטעדט, און מיינע סאלדאטען זיינען יעצט פארנומען אין ווידער־אויפבויען די חרוב'ע שטעדט... איך קען דיר נישט שיקען מיינע חילות, אָבער איך וועל דיר ארויסהעלפען מיט געלד און שפייז.

די מלחמה האָט זיך אָנגעפאנגען... דוד אליין האָט געפיהרט זיינע ארמעען אין קאמף. ער איז אריבער דעם ירדן און איז אָנגעקומען אנטקעגען די מחנות פון ארם.

דער קאמף איז געווען א פארביטערטער. ביידע צדדים האָבען געקעמפט

געזעהן מיט וואס פאר א גבורה יואב און זיינע גבורים זיינען אויף זיי אנגעפאלען, און האבען גענומען לויפען אויף צוריק אין גרויס טומעל און אומארדענונג...

יואב האט זיי נאכגעיאגט און האט זיי שטארק צעשלאגען און די איבעריגע זיינען צעלאפען אין זייערע לענדער...

ווען יואב איז פארטיג געווארען מיט ארם, איז ער געגאנגען העלפען זיין ברודער אבישי'ן. אבער ווען די עמונים האבען זיך דערוואוסט פון דער מפלה פון ארם, זיינען זיי צעלאפען פון זייערע שטעדט און האבען זיך באפעסטיגט אין זייער הויפט־שטאדט רבה... יואב און אבישי האבען פארוויסטעט די אלע קלענערע שטעדטלעך פון עמון און צוגענומען אלעס, וואס זיי האבען דארטען געפונען. זיי זיינען צוגעקומען צו דער הויפט־שטאדט און גענומען איהר באלאגערען...

איינינע וואכען האבען זיי געלאגערט ארום דער שטאדט. די פעסטונג פון רבה איז געווען זעהר מעכטיג, און יואב האט זיך ארומגעזעהן, אז עס וועט זעהר לאנג נעהמען, איידער ער וועט האבען די מעגליכקייט איינצונעהמען די פעסטונג. דעריבער האט ער זיך אפגערופען צו זיין ברודער און די איבעריגע גענעראלען:

— מיר האבען צעשלאגען די עמונים און אלע זייערע מיטהעלפער... מיר זיינען יעצט ביי די טויערען פון עמונ'ס הויפט־שטאדט. עס וועט אונז נעהמען א לאנגע צייט, איידער מיר וועלען איינגעהמען די פעסטונג... מיר טארען אבער ביי דער יעצטיגער לאגע נישט פארשווענדען אונזערע גאנצע כחות אויף דיזער פעסטונג... מיר דארפען זיך ריכטען, אז ארם וועט אזוי שנעל זיך נישט אונטערגעבען... זיי וועלען זיכער זוכען די הילף פון אנדערע מלוכות און וועלען נאכאמאל קומען מלחמה האלטען מיט אונז. דעריבער האב איך באשלאסען, אז מיר זאלען זיך דערוויייל צוריקציהען פון דער פעסטונג און צוריקגעהן נאך ירושלים... אונזער חיל איז שוין אויסגעמאטערט, און אונזער שפייז וועט אויך לאנג נישט אנהאלטען. יע, מיר וועלען זיך יעצט צוריקציהען. אבער מיר זיינען נאך נישט פארטיג מיט די עמונים; דעם קומענדען פריהלינג וועלען מיר קומען און נישט אפטרעטען פון פעסטונג, ביז וואנען מיר וועלען איינגעהמען די הויפט־שטאדט פון עמון און באשטראפען דעם קעניג מיט זיין פאלק פאר זיין גרויזאמער באהאנדלונג פון די שליחים פון דוד, וועלכע זיינען געשיקט געווארען מיט א שליחות פון שלום...

אויף מארגען גאנץ פריה האט זיך יואב צוריקגעצויגען פון דער פעסטונג און איז אוועק מיט זיין גאנצען חיל צוריק נאך ירושלים.

דוד האט איהם באגריסט צו זיין גלענצענדען זיעג, וואס ער האט אפגעהאלטען איבער די פאראייניגטע ארמעען און האט יואב'ן געלויבט פאר זיין קלוגען פארשטאנד און לאגישען שכל...

— דאס, וואס דו האסט צוריקגעטראטען פון דער פעסטונג, איז ביי מיר נאך מעהר אנגעלעגט, ווי דו וואלסט זיי איינגאנצען באזיעגען, ווייל דאס איז געווען א זעהר קלוגער און אויסגערעכענטער שריט... אנשטאט צו פארברענגען א לאנגע צייט מיט א מיעדער ארמעע ארום א שטארקער פעסטונג, האסטו זי אהער געבראכט, וואו מיר וועלען די ארמעע קענען אויסנוצען פאר א בעסערען

זיך פיהלען ווען זי וועט דערהערען ווי אזוי דוד האט איהם דערהויבען צו אזא הויכען ראנג... ער איז געפאלען אויף זיינע קניע און זיך פארנייגט פאר'ן קעניג:
— ווער בין איך? א נישטיגער קנעכט וועלכער איז נישט ווערטה די שטויב אונטער דיינע טריט, וואס מיין האר קעניג זאל מיר אזא כבוד אנטהאן און מיר מאכען פאר די צווייטע האנד פון מיין האר יואב'ן... איך דאנק דיר, מיין האר קעניג, פון מיין טיעפסטען הארצען.
מיט שנעלע טריט איז אוריה געגאנגען אהיים אנזאגען זיין פרוי, בת שבע'ן, וועגען דעם גרויסען כבוד וואס דער קעניג האט איהם נאר וואס אנגעטהאן... א פרייד האט זיך צוגאסען איבער אלע זיינע גליעדער... יעצט איז ער זיכער אז בת שבע וועט איהם נאך מעהר ליעב האבען... זי וועט דאך זעהן וואס פאר א מיינונג דער קעניג האט וועגען איהם. ער איז כמעט אזא חשוב ביי דוד'ן ווי יואב... עס איז געווען א גרויסער גליק פאר איהם וואס דוד האט זיך בעטייליגט אין דער לעצטער מלחמה. דער קעניג האט געהאט א געלעגענהייט צו זעהן דעם אונטערשיעד פון איהם ביז אבישי'ן... יואב וואלט זיכער נישט באמערקט זיינע פעהיגקייטען אויפ'ן שלאכטפעלד, און אפילו ווען ער וואלט יא געזעהן, וואלט ער פאר דעם קעניג געלויבט זיין ברודער מעהר ווי איהם... יעצט אבער וועט יואב זיין געצוואונגען איהם צו אנערקענען אלס אבישי'ס אויבערהאר...
דא האט זיך פלוצלינג אוריה'ס הארץ א צאפעל געטהאן. ער האט א טראכט געטהאן פון דעם וואס יואב ווייס זיין סוד... און עס קען דאך זיין אז יעצט וועט ער געפינען פאר נויטיג צו דערצעהלען דוד'ן וועגען דעם... א שוידער איז דורכגעגאנגען זיין קערפער ווען ער האט גענומען טראכטען דערפון. אמת, יואב האט איהם פערשפראכען זיין סוד פאר קיינעם נישט צו דערצעהלען. אבער יעצט וועט זיין אייפערזיכטיגקייט זיין א גענינענדע אורזאכע פאר איהם נישט צו האלטען זיין ווארט... ער זאל נאר וועלען קען ער איהם זיין גאנצען גליק צושטערען. יעצט האט אוריה'ן שטארק פארדראסען וואס ער האט זיך מודה געווען... ער האט געדארפט דאן באשטעהן אז דאס וואס בענה און רכב האבען איהם בעשולדיגט איז א ליגען... אבער דער ביטרער יואב האט עס פון איהם ארויסגעקראגען ווען ער האט איהם געמאכט צו גלויבען אז ער ווייס אויף זיכער דאס ער איז בעגאנגען די עוולה געגען דוד'ן... "מיט דיין פארלייקענען וועסטו זיכער זיך טהאן מעהר שלעכטס ווי גוטעס, ווען דו וועסט מיר דערצעהלען דעם גאנצען אמת, וועט עס בלייבען ביי מיר א סוד אויב דו וועסט זיך נאר אויפפיהרען ווי עס דארף צו זיין". מיט אזעלכע ווערטער האט עס יואב פון איהם דאן ארויסגעקראגען דעם גאנצען אמת... ווער ווייס, עס קען נאך זיין אז דאס וואס ער האלט יעצט פאר זיין גליק, קען עס נאך אין א גרויסען אומגליק פערוואנדעלט ווערען... ער האט בעמערקט ווי שטארק אומצופרידען יואב איז געווען ווען דער קעניג האט איהם געלויבט אין זיין אנוועזענהייט... ער וועט זיך מוזען זעהן מיט יואב'ן און פארזיכערען איהם אז ער איז איהם געטריי און איבערגעבען ווי פריהער...
אוריה איז אריינגעקומען צו זיך אין הויז א מונטערער און א פרעהליכער, ער איז גלייך צוגעקומען צו בת שבע'ן און איהר גענומען קושען און האלזען.
— מיין טהייערע בת שבע! — האט ער אויסגערופען מיט פרייד, — איך האב דיר זעהר פרעהליכע נייעס צו דערצעהלען. דער קעניג האט מיר היינט

מיט פארצווייפלונג. די פאראייניגטע מחנות פון אלע מלוכות פון ארם האט געפיהרט דער באוואוסטער שטארקער גענעראל פון ארם צובא, שובק... אבער נאך א שווערען קאמף, וואס האט געדויערט צעהן טעג, האט דוד געזיעגט. זיבען טויזענד רייטער פון רייטוועגען און פערציג טויזענד פוסגעהער האט דוד געטויטעט אין יענער מלחמה. און אויך דעם קאמאנדיר שובק האט ער גע־טויטעט... די איבערגעבליבענע זיינען זיך צעלאפען אין ווילדען שרעק.

ווען אלע מלוכות האבען דערזעהן, אז זיי האבען יעצט נאכאמאל געקרא־גען א מפלה, האבען זיי געבעטען דוד'ן, אז ער זאל מיט זיי שלום מאכען. דוד האט מיט זיי שלום געמאכט, און זיי האבען דוד'ן געדינט און איהם געצאלט צינזען. זיי האבען שוין פארזאגט א צעהנטען מעהר נישט צו העלפען די עמונים און די איבעריגע מלוכות אין זייערע מלחמות מיט דוד'ן.

אין די מלחמה מיט ארם וואס דוד האט פערזענליך אנגעפיהרט, האט ער באמערקט ווי שטארק אוריה דער חתי האט זיך אויסגעצייכענט אין עטליכע שלאכטען. ער האט אין איהם באמערקט גרויסע פעהיגקייטען אלס אנפיהרער פון אן ארמיי. און דאריבער ווען דוד האט זיך צוריקגעקעהרט נאך ירושלים האט ער גלייך געשיקט רופען אוריה'ן און אין יואב'ס אנוועזענהייט האט ער זיך צו איהם אפגערופען:

— אין דעם טאג ווען איך בין געקרוינט געווארען קעניג איבער דעם שבט יהודה, האט דאן בת שבע, דיין פרוי, פון מיר געבעטען; איך זאל דיך בעשטימען פאר א שר אלף אלס א באלוינונג וואס דו האסט מיר געגעבען א ווארנונג אין דער ריכטיגער צייט, ווען איך האב זיך אויסבעהאלטען פון שאול'ן אין בת שבע'ס הויז... איך האב דעם פערלאנג פון בת שבע'ן גלייך ערפילט און דיך גע־מאכט פאר א שר אלף, כאטש איך בין נישט געווען זיכער אין דיינע פעהיגקיי־טען אויפ'ן שלאכטפעלד... יעצט אבער האב איך געהאט א געלעגענהייט צו זעהן ווי בראוו און העלדיש דו האסט געקעמפפט געגען דעם שונא... איך האב בעאבאכטעט אז דו ביזט נישט נאר א גוטער קעמפפער, נאר דו ווייסט אויך ווי זיך אומצוגעהן מיט אן ארמיי... מיט דיינע טויזענד סאלדאטען האסטו געקעמפפט געגען א מחנה פון צעהן טויזענד שונאים און דו האסט זיי בע־זיעגט... איך וויל דיר דאריבער אויסדריקען מיין טיעפסטען דאנק פאר דיין העלדישקייט, און איך וועל דיר דערהויבען צו א העכערען ראנג... פון יעצט אן וועסטו ווערען די צווייטע האנד פון יואב'ן, מיין הויפט קאמאנדיר איבער אלע ארמייען. דיין געטרייהייט וואס דו האסט צו מיר ארויסגעוויזען אין דער צייט פון מיין וואגלען, און דיין גרויסע גבורה וואס דו האסט ארויסגעצייגט אין דער לעצטער מלחמה, מאכט דיר פאסיג פאר דעם הויכען אמט וואס איך באט דיר אן. און איך האף אז מיין הויפט־גענעראל יואב וועט צוגעבען אז איך האב רעכט... און דו האסט עס פארדיענט.

א ביטערער שמייכעל האט זיך באוויזען אויף יואב'ס ליפען. אבער ער האט געשוויגען.

אוריה איז געשטאנען ווי בערוישט פון גליק. ענדליך וועלען אלע זיינע שטרעבונגען און האפנונגען פארווירקליכט ווערען. ווי גליקליך בת שבע וועט

חברון. אמנון, דער זוהן פון אחינעם איז געווען זיין בכור. דער צווייטער זוהן איז געווען כלאב, אדער ווי דוד האט איהם גערופען, דניאל; איהם האט אביגיל געבארען צו דוד'ן; זיין דריטער זוהן איז געווען אבשלום, דער זוהן פון מעכה, וועלכע איז געווען די טאכטער פון תלמי, דעם קעניג פון גשור. מעכה האט אויך געבארען א טאכטער צו דוד'ן און איהר נאמען איז געווען תמר. דער פיערטער איז געווען אדניה, דער זוהן פון חגית; דער פינפטער, שפטיה, דער זוהן פון אביטל און יתרעם, דער זוהן פון עגלה איז געווען דוד'ס זעקסטער זוהן.

נתן דער נביא פלעגט קומען יעדען טאג אין פאלאץ וואו ער פלעגט פערזאמלען אלע זיהן פון דוד'ן און מיט זיי לערנען די תורה און די געזעצען פון פאלק.

דוד האט זעהר ליעב געהאט אלע זיינע קינדער, איבערהויפט זיין ערשטגעבארענעם אמנון. ער האט געבעטען נתן דעם נביא, ער זאל זיך מיט אמנון'ס ערציהונג אפגעבען מעהר ווי מיט די איבריגע.

— אמנון איז מיין בכור, — האט דוד געזאגט צום נביא, — און נאך מיין טויט וועט ער ירש'נען מיין קרוין, דאריבער מוז ער זיין מעהר ווי די איבריגע געגרייט צו דיענען זיין פאלק און לאנד.

נתן האט געשוויגען. ער האט נישט געוואלט ענטוישען דעם קעניג. אבער אין זיין הארצען האט ער וועגען אמנון נישט געהאט קיין גוטע מיינונג. ער האט געזעהן אין איהם פיעלע חסרונות וועלכע האבען זיך אזוי בולט ארויסגעוויזען דורך זיין פארקעהר מיט זיינע איבריגע ברידער און חברים. אמנון איז געווען גייציג און עגאאיסטיש, ער איז געווען זעהר איינגהערציג און א שוואכלינג, דערצו האט איהם זיין מוטער אחינעם שטארק צולאזען... זי האט איהם ביי יעדער געלעגענהייט געלאזט וויסען אז ער וועט ווערען קעניג, און ער האט זיך זעהר שטארק דערמיט איבערגענומען... ווען ער פלעגט אין כעס ווערען אויף איינעם פון זיינע ברידער, פלעגט ער צו איהם זאגען: "ווארט ביז וואנען איך וועל ווערען קעניג, דאן וועל איך אפטיילען דיין קאפ פון דיינע פלייצעס".

נתן דער נביא האט עס אלעס באמערקט און האט דאריבער אמנון נישט איבריג ליעב געהאט.

— פארוואס זאגסטו מיר גארנישט וועגען אמנון, מיין בכור? ! — האט דוד פארגעווארפען דעם נביא, — ווען איך דערמאהן אמנון צו דיר שווייגסטו... ווייסטו דען נישט אז ער וועט זיין קעניג נאך מיר?...

— די מלוכה ליגט אין די הענד פון גאט! — האט איהם נתן געענטפערט,
— און דערווייל איז שווער פאראויסצוזאגען ווער פון דיינע זיהן וועט דיין טראהן ירש'ענען נאך דיר.... ווייל דער קעניג נאך דיר וועט דארפען שטעהן נישט נידריגער פון דיר, מיין הער, און דערווייל געפינט זיך נאך נישט צווישען דיינע זיהן איינער וועלכער זאל זיך קענען פארגלייכער צו דיר אין חכמה, אין גבורה און אין יראת שמים... נאך מעהר, דער יורש פון דיין קרוין וועט דארפען שטעהן אויף א העכערער מדרגה ווי זיין פאטער, ווייל ער וועט בויען דעם בית המקדש פאר גאט...

— אבער אמנון איז נאך יונג, ער האלט זיך נאך יעצט אין ענטוויקלען, און עס קען דאך זיין ווען ער וועט עלטערען ווערען, וועט ער ארויסווייזען אט די אלע מעלות וואס דו האסט יעצט דערמאהנט.

דערהויבען צו א העכערען ראנג. פון היינט אָן בין איך די צווייטע האנד פון יואב'ן. אין דער צייט פון מלחמה וועל איך קאָמאנדירען גרויסע ארמייען אזוי ווי יואב...

— דו זעהסט, מיין מאַן, — האָט זיך בת שבע אָפּגערופען מיט שטראַהלענדע אויגען, — אז דוד האָט קיינמאָל נישט פארגעסען די גרויסע טובה וואָס דו האָסט איהם געטאָן, בעת ער האָט זיך אויסבעהאלטען אין אונזער הויז, און ביי יעדער געלעגענהייט ווייזט ער ארויס ווי שטארק ער שאַצט אָפּ דיין עהרליכקייט און געטרייקייט צו איהם... און איך מוז דיר מודה זיין, אוריה, דאָס ביז יענער צייט ווען דו האָסט ארויסגעצייגט דיין ריכטיגען כאראקטער, האָב איך בעשלאָסען דיר אויפצוגעבען. מיר האָט זיך געדוכט אז מיר ביידע זיינען נישט קיין גלייכע פּאָר... נאָר ווען איך האָב דערזעהן דיין נאָבעלע הארץ, וואָס טראָגט דעם וואָס דיר האָט זיך געדוכט אז איך האָב דוד'ן ליעב בעקומען און דאָס ער איז דיין שטארקער געגנער אין ליעבע, האָסטו דאָך איהם געראַטעוועט פון טויט... מיט דיזער ווירדיגער טהאַט האָסטו ווידער מיין הארץ געוואונען, און דער קעניג איז דיר אויף אייביג דאנקבאַר...

— אָבער מיין ליעבע בת שבע, — האָט אוריה אויסגערופען, — דער קעניג האָט מיך יעצט ערהויבען נישט צוליעב יענער געשיכטע אין בית שמש, נאָר צוליעב דעם וואָס ער האָט אליין צוגעזעהען ווי איך האָב זיך אויסגעצייכענט אויף דעם שלאַכטפעלד. ער האָט באַמערקט מיט וואָס פאַר א גבורה איך האָב מיט מיינע טויזענד סאָלדאַטען געקעמפּפט געגען צעהן טויזענד פון דעם שונא...

— אָבער אין מיינע אויגען ביזטו דערהויבען געוואָרען זינט דאַן ווען דו האָסט ארויסגעוויזען די צערטליכקייט פון דיין נשמה.... זינט דאַן ביזטו מיין מאַן געוואָרען . . . בת שבע האָט מעהר ניט געקענט ריידען, טרעהרען האָבען איהר גענומען שטיקען. זי האָט געפונען אַן אויסרייד פאַר אוריה'ן און איז ארויס פון צימער.

אכט-און-צוואנציגסטער קאַפּיטעל

בת שבע'ס ענטוישונג אין אוריה'ן

אויף איינעם פון די בערג אין ירושלים איז געשטאַנען דוד'ס פּראַכטפּאָלער פּאַלאַץ, געבויט פון די צעדער בוימער וואָס חירם, דער קעניג פון צר האָט צו איהם געשיקט, צוזאַמען מיט פיעלע ארכיטעקטען און בויער. איינינע יאָהר האָט געדויערט דאָס אויסבויען פון פּאַלאַץ. דוד האָט געהאַט זיינע אייגענע פּלענער פאַר'ן פּאַלאַץ און האָט די גאַנצע צייט אכטונג געגעבען אז די ארבייט זאָל געטהאָן ווערען לויט זיין געשמאַק. ארום פּאַלאַץ האָט ער געבויט בעזונדערע געביידען פאַר זיינע פרויען. רעכטס, צום אריינגאַנג פון פּאַלאַץ איז געשטאַנען די געביידע פון מיכל'ן; דאַביי איז געווען אביגיל'ס און אחינעם'ס געביידעס. לינקס זיינען געשטאַנען די געביידעס פון מעכל, פון חגית, פון אביטל און פון עגלה, דוד'ס אנדערע פרויען. יעדע פון דוד'ס פרויען האָט זיך געוואוינט בעזונדער, אין איהר געביידע, מיט איהרע קינדער.

זיבען קינדער זיינען צו דוד'ן געבאָרען געוואָרען ווען ער איז נאָך געווען אין

רונג און בעצויבערונג, ער נעהמט זיין הארפע אין האנד און זינגט א לויב־געזאנג צו גאט, בעגלייטענדיג דאס ליעד מיט זיינע פינגער אויף דער הארפע:

בענטש מיין זעעלע, דעם אלמעכטיגען!
דעם הערליכען גאט, דעם גערעכטיגען!
ער הילט זיך איין מיט ליכט ווי א קלייד,
דעם הימעל ווי א פאָרהאנג צושפּרייט!

די לבנה, די זון, קומען אין צייט;
דורך זיי ווערט דיין שעהנע וועלט באנייט...
אה, גאט! ווי נרחים זיינען דיינע וואונדער,
מיט חכמה מאכסטו יעדען באזונדער!

די הימלען דערצעהלען דיין כבוד און רוהם,
דיין גרויסע גרעניצלאָזע מאכט אומעטום!
איין טאג רעדט צום אנדערען; נאכט צו נאכט,
לאזט וויסען דיין גרויסקייט און דיין פראכט...

אלעס ארום איז געווען שטיל, און דוד'ס קלינגענדע און אנגענעהמע שטימע אין בעגלייטונג פון זיסע מעלאָדיען פון זיין הארפע, האט זיך צוטראגען אין דער לופטען און צוגעגעבען פיעל רייץ און כשוף צו דער אנקומענדער נאכט...

דער דאך פון דוד'ס פאלאץ איז געווען גאנץ הויך, ווייט פון מענשען'ס אויג און אויער, און אין דיזער איינזאמקייט האט דוד געפונען א דערהויבונג צו זיין נשמה און א דערלייכטערונג צו זיין גוף... דארטען אויבען האט ער זיך מתיחד געווען מיט דער שכינה, און איהם האט זיך געדוכט אז די הייליגע ווער־טער וואס גאט האט ארויסגערעדט אויף דעם בארג סיני האבען זייער ווידערקלאנג אין זיינע אויערען... גליקליכע מאמענטען אין זיין לעבען זיינען געווען יענע אבענדען, ווען אונגעשטערט פון מענשען פלעגט ער אויסגיסען זיין הארץ פאר גאט און אויסשפּיעלען די שעהנע הערליכע מעלאדיען אויף זיין הארפע...

דוד האט זיך גארנישט פארגעשטעלט אז אין זיין אפגעזונדערטקייט ווערט ער ענג נאכגעפאלגט פון א פּאר וואונדערשעהנע אויגען, און זיין שטימע מיט די קלאנגען פון זיין הארפע פאלען אויף א פּאר נייגעריגע אויערען...

אומבאמערקטערהייד פלעגט בת שבע ארויפגעהן יעדען אבענד אויף דעם דאך פון איהר הויז וואס איז געשטאנען נישט ווייט פון דוד'ס פאלאץ... און כאטש איהר דאך איז געווען א סך נידריגער פון דעם דאך וואו דער קעניג איז געווען, האט זי דאך געקענט הערען זיין שטימע און די טענער פון זיין הארפע.

אין א ווינקעל פון איהר דאך איז בת שבע געזעסען. איהרע אויגען ווי צוגעקלעפּט צו דער ריכטונג וואו דוד'ס פיגור האט זיך באוועגט... איהרע אויערען אנגעשטעלט צו די טענער פון זיין געזאנג און שפּיעלען... צוגעשמידט צו איהר פלאץ איז בת שבע געזעסען און געשפּונען און געוועבט וואונדער־שעהנע חלומות... יעדער קלאנג האט געוויברירט אין איהר הארצען... אין די ריטמישע באוועגונגען פון דעם קעניג האט זי געזעהן די אבשפּיגלונג פון זיין פּאעטישער

— אט דאס האב איך דיר טאקע געזאגט, — האט זיך דער נביא אפגערופען, — אז עס איז שווער פאראויסצוזאגען וועלכער פון דיינע זיהן עס וועט קעניגען נאך דיר... דערווייל ווייזט אמנון נישט ארוים דאס ער בעזיצט זאגאר העלפט פון דיינע פעהיגקייטען, וואס זאל איהם מאכען ראוי צו זיין דיין נאכפאלגער...

— און וואס איז דיין מיינונג וועגען מיין דריטען זוהן, אבשלום? — האט איהם דוד ווידער געפרעגט.

— זיין נאמען איז זעהר צוגעפאסט פאר דיין יורש, — האט נתן געענטפערט מיט א שמייכעל, — ווייל שלום וועט הערשען אין די צייטען פון דיין יורש... דאך צווייפעל איך אויב גאט האט איהם אויסערוועהלט צו קעניגען נאך דיר... ווייל זיין הארץ איז נישט גאנץ מיט גאט, און זיין חכמה און פארשטאנד איז נישט גרוים גענוג צו מאכען איהם פאר קעניג איבער ישראל.... און דיינע איבריגע זיהן זיינען נאך צו יונג אז מען זאל שוין קענען אורטהיילען זייערע כאראקטערע און מידות...

— דאך האף איך, — האט דוד אויסגערופען, — אז ווען די צייט וועט קומען און אמנון וועט דארפען פארנעהמען מיין פלאץ, וועט ער זיין פאסיג צו ווערען דער קעניג איבער ישראל....

— וואונדערבאר זיינען די וועגען פון גאט, און ווער קען יעצט פאראויסזאגען זאכען וואס וועלען געשעהן מיט יאהרען שפעטער, — האט דער נביא געזאגט.

דוד האט פארשטאנען אז נתן דער נביא פארבארגט עפעס פון איהם, אבער ער האט איהם יעצט נישט געוואלט בעטען דרינגענד ער זאל איהם זאגען וועגען זיינע זיהן.

דוד איז געווען א גוטער און ליעבענדער פאטער צו זיינע קינדער. ער פלעגט מיט זיי פארברייינגען זעהר פיעל צייט... ער פלעגט זיי אלעמען פארזאמלען אין זיין צימער, און זיי דערצעהלען די געשיכטע פון זיין יוגענד און פאר זיי זינגען זיינע מזמורים וואס ער האט פערפאסט... ער האט זיי געלערנט פערשידענע תפלות וואס ער פלעגט מתפלל זיין צום אלמעכטיגען.

אין אוונט האט דוד ליעב געהאט צו פארברייינגען אליין אויף דעם דאך פון זיין פאלאץ מיט זיין הארפע.

א קיהלער צפון ווינט האט אויף איהם געבלאזען און האט איהם דערקוויקט און דערפרישט... פון זיין דאך האט ער ליעב געהאט צו בעאבאכטען די פראכטפאלע זונען־אונטערגאנג. דער פייערדיגער רויטער באל וואס האט געהערשט איבער דעם מערב ים, ווארפט די לעצטע גאלדענע שטראהלען אויף דעם קריסטאל בלויען הימעל... זיין פאעטישע נשמה ווערט דערהויבען פון בעגייסטע־

פאַרברייגגט דאָרט איינער אַליין... זי האָט געהערט זיין וואונדער־שעהנע שטימע און די זיסע טענער פון זיין האַרפע... זי איז פון דעם אַלעס בעצויבערט געוואָרען. אין איהר מוח זיינען אָפּגעפרישט געוואָרען די ליעבליכע זכרונות פון איהר מיידעלשאַפט... איהרע געדאַנקען זיינען אָנגעפילט געוואָרען מיט יענע גליקליכע מאָמענטען ווען דוד האָט זיך אין איהר הויז געפונען און מיט איהר שטונדען לאַנג פאַרבראַכט אין ריידען... און זיצענדיג אַזוי אין ווינקעל פון איהר דאַך וואו דוד׳ס שטימע האָט זיך דערטראָגען צו איהרע אויערען, האָט זיך איהר געדוכט אַז דוד רעדט עס צו איהר... ער גיסט אויס זיין פּאָעטישע צערט־ליכע נשמה פאַר איהר... איהר בענקענדע האַרץ איז פול געוואָרען מיט פרייד און גליק... זי האָט ענדליך געפונען אַ תיקון צו איהר פאַרוואָגעלטע נשמה... אויף די פליגלען פון איהר פאַנטאַזיע איז זי אין די הויכע הימלען געפליגען און דאָרט האָט זי דוד׳ס תפלות צום כסא הכבוד דערלאַנגט, און געבעטען דעם בורא ער זאָל דוד׳ס תפלות אָננעהמען און אַרונטערשיקען זיין הימעלשען גליק צו איהם וועמען זי האָט אַזוי ליעב...

— מיין האַרינטע! אַה, זאָל מיין האַרינטע מיר ענטשולדיגען וואָס איך האָב איהר געשטערט, — האָט בת שבע פּלוצים דערהערט אַ שטימע... זי האָט זיך ווי פון אַ זיסען שלאָף ערוואַכט און דערזעהן איהר קאַמער־מיידעל שטעהענדיג נעבען איהר.

— וואָס איז געשעהן?! — האָט בת שבע אויסגערופען מיט פערוואונדערונג.

— יואב, דער זוהן פון צרויה און דעם קעניג׳ס הויפּט־קאָמאַנדיר, געפינט זיך יעצט אין די הויז פון מיין האַרינטע, — האָט די דינסט געזאָגט, — ער האָט עפּעס וויכטיגעס מיט מיין האַרינטע צו ריידען... אָבער ווען איך וואָלט געוואוסט אַז מיין האַרינטע האָט איינגעדרעמעלט, וואָלט איך זיכער איהר נישט געשטערט... איך וואָלט געבעטען יואב׳ן ער זאָל אַביסעל אונטערוואַרטען.

— איך האָב נישט געדרעמעלט, — האָט בת שבע געזאָגט, — דאָס בין איך געווען פערזונקען אין מיינע געדאַנקען... געה זאָג יואב׳ן אַז איך קום באַלד אַרונטער.

די דינסט האָט זיך ווידער פאַרנייגט און איז אַרונטער פון דאַך...

שווער איז געווען בת שבע׳ן זיך אָפּצורייסען פון איהר פּלאַץ... באַלד האָט זי אָבער אַ טראַכט געטהאָן: "וואָס זאָל עס בעדייטען וואָס יואב איז צו איהר פּלוצים געקומען?" זי האָט גלייך צורעכט געמאַכט איהרע האָר און איז אַרונטער צו יואב׳ן.

— געבענשט זאָל זיין דיין קומען אין מיין הויז! — האָט בת שבע אויסגערופען, און איהם אָנגעוויזען אַ פּלאַץ זיך צו זעצען.

יואב האָט זיך געזעצט און בת שבע האָט איהם אָנגעקוקט מיט פערוואונדערונג... ווי זי וואָלט וועלען זוכען די בעדייטונג פון זיין בעזוך אין זיינע אויגען.

— איך האָב מיט דיר עפּעס וויכטיגעס צו ריידען, בת שבע, און איך וואָלט וועלען דאָס טהאָן אונטער פיער אויגען.

בת שבע האָט גלייך אַרויסגעשיקט איהרע דינסטען פון צימער און יואב האָט זיך צו איהר אָפּגערופען:

— ווי איך זעה ביזטו שטאַרק איבעראַשט פון מיין יעצטיגען באַזוך...

נשמה... און אָט זעהט זי דוד'ן אין זיין יוגענד, ווען זי איז נאָך אויך געווען אזוי יונג און צארט... וויפיעל בענקעניש און אומרוהיגקייט דוד'ס אויגען האָבען ביי איהר ארויסגערופען... צוויי מאָל איז ער צו איהר געקומען... ווי א מלאך פון הימעל האָט איהם גאָט צו איהר געשיקט. דעם ערשטען מאָל צו ראטעווען איהר גוף פון די אומריינע הענד פון די פלשתים, און דעם צווייטען מאָל צו ברייננגען א היילונג צו איהר לעכצענדער און בענקענדע נשמה... ערשט דאַן האָט זי דערפיהלט דעם הייליגען פונק פון ליעבע וואָס האָט זיך צוגליהט אין איהר הארצען און האָט זיך פערוואנדעלט אין א העלישען פלאַם פייער, אז אפילו די קאלטע ליעבע צו אוריה'ן האָט נישט געקענט אָפּקיהלען דעם פייער פון איהר הארצען... זי האָט אוריה'ן קיינמאָל נישט ליעב געהאט... זי האָט בלויז געפיהלט א דאנקבארקייט צו איהם זינט ער האָט דוד'ן געהאָלפען איהר ראטעווען... פון דאַן אָן איז ער צו איהר צוגעשטאנען און איהר פארפאָלגט מיט זיין ליעבע ערקלעהרונג... זי ווייס נישט וואָס מיט איהר איז געוואָרען, ווי אזוי זי האָט גאָר געקענט צושטימען צו זיין פארשלאָג... זי וואָלט דאָך בעסער געווען א דינסט צו דוד'ן איידער די פרוי פון אוריה'ן... זי האָט אוריה'ן נישט פיינט, אָבער ליעב האָט זי איהם אויך נישט... זי האָט מיט איהם געהייראט בלויז צוליעב דער פיינקייט פון זיין כאראקטער, וואָס ער האָט ארויסגעצייגט ווען ער האָט דוד'ן געראטעוועט פון א זיכערען טויט... יא, דאמיט האָט ער איהר איבערצייגט אז ער בעזיצט א נאָבעלע נשמה, און כאָטש זי האָט בולט ארויסגעוויזען איהר ליעבע פאר דוד'ן, און ער האָט געהאט גענוג אורזאכען צו פאררעכענען דוד'ן אלס זיין געפעהרליכסטען שונא און קאָנקורענט אין ליעבע, האָט ער דאָך איהם פארהיט ער זאָל נישט ארייגפאַלען אין שאול'ס הענד... זי פיהלט אָבער אז זי האָט געמאכט אַן איבעראיילטען שריט ווען זי האָט גלייך נאָכדעם איינגעשטימט מיט איהם צו הייראטען... דאָס האָט געמאכט אַן ענדע צו אַלע איהרע האָפנונגען און אַלע איהרע גליקליכע חלומות זיינען צורונען געוואָרען... זי האָט געדענקט אז מיט דער צייט וועט זי קענען דוד'ן פון איהרע געדאנקען ארויסשלאָגען, אָבער יעצט זעהט זי ווי גענארט זי איז געווען אין זיך... זי פיהלט זיך אומגליקליך די גאנצע צייט... אמת, אוריה האָט איהר שטארק ליעב, ער גיט איהר נאָך אַלע איהרע פערלאנגען און ער האָט טאקע זעהר הויך געשטיגען אין די אויגען פון דעם קעניג, ער האָט איהם געמאכט פאר הויפּט־גענעראל, די צווייטע האנד פון יואב'ן, אָבער דאָס אַלעס האָט איהרע פיהלונגען צו איהם נישט געענדערט...

אוריה האָט איהר געבויט א פראכטפאָלע הויז, נישט ווייט פון דעם קעניג'ס פאלאץ, ער האָט איהר בעהאנגען מיט טהייערע ציערונג, קאָסטבארע שטיינער און האָט איהר ארומגערינגעלט מיט קנעכט און דינסטען... אָבער איהר הארץ האָט ער מיט דעם נישט געקענט געווינען... זי איז איהם געטריי ווי א בעשיידענע פרוי דארף זיין איהר מאַן... זי טהוט אַלעס צו מאכען איהם באקוועם און גליקליך, אָבער דאָס טהוט זי אויף דעם חשבון פון איהר אייגענעם גליק...

לעצטענס האָט בת שבע געפונען א באַלזאם צו איהר פערוויטאגטען הארצען, א טרייסט צו איהר טרויעריגען געמיטה... זי האָט צופעליג באמערקט ווי דער קעניג קומט ארויף אויף דעם דאך פון זיין פאלאץ יעדען אבענד און

— דו דארפסט מיר שוין קענען און וויסען אז יואב טרייבט קיין שפאס נישט פון שעהנע פרויען.

— פון שעהנע פרויען פיעלייכט נישט, אבער פון פרויען מיט מיין אויס־זעהן מעגליך אז יא, — האט בת שבע א שמייכעל געטהאן.

— דו ביזט צו בעשיידען, בת שבע, — האט יואב אויסגערופען, — איך מוז זיך פאר דיר מודה זיין, בת שבע, דאס ער היום קען איך נישט בעגרייפען ווי אזוי אוריה האט געקענט קריגען אזא וואונדערשעהנע פרוי פאר זיין ווייב... יעדער וועלכער האט דיך ווען עס איז געזעהן, גיט צו אז דו פאסט זיך צו זיין די פרוי פון דעם קעניג... און נאך מעהר בין איך איבערראשט געווארען ווען איך האב זיך דערוואוסט אז גלייכצייטיג ווען דוד האט זיך געפונען אין דיין הויז, האסטו איינגעשטימט צו הייראטען מיט אוריה'ן... איז דען אוריה אין יענער צייט געשטאנען העכער פון דוד'ן אין דיינע אויגען?...

טרעהרען האבען זיך באוויזען אין בת שבע'ס אויגען ווען זי האט געהערט יואב'ס לעצטע ווערטער... א טיפע וואונד פון איהר הארצען האט ער יעצט אנגעריהרט, און א טרויער האט באדעקט איהר שעהנעם מונטערען פנים.

יואב האט באמערקט וואס פאר א גרויסע ווירקונג זיינע ווערטער האבען אויף איהר געמאכט.

— נאך אלעמען זיינען די וועגען פון ליעבע זאנדערבאר און מאדנע, — האט ער זיך אפגערופען נאך א קליינער פויזע. — מעגליך אז דו האסט אין אוריה'ן געזעהן אזעלכעס וואס קיין אנדער אויג קען עס נישט באמערקען... און אין דיינע אויגען איז ער אויסגעקומען א סך העכער אפילו פון דעם העלדישען שעהנעם דוד... דאך וואלט איך דיר וואגען צו פרעגען, בת שבע, פארלייקען נישט פון מיר, איך בעט דיך, איז דאס מעגליך אז דו האסט דוד'ן קיינמאל נישט געליעבט?... איז עס מעגליך אז דוד וועלכער האט דיין לעבען געראטעוועט, זאל נישט האבען געוואונען דיין הארץ... דוד, וועלכער איז געווען דער טרויס פון אלע פרויען אין ארץ ישראל... דוד, וועלכער איז בעריהמט געווארען מיט זייז גרויסע העלדישקייט זינט ער האט גלית'ן דעם פלשתי, געטויטעט... דוד, וועמען אלע שעהנע יונגע פרויען האבען פארגעטערט און צו איהם ליעדער פון פאר־עהרונג געזונגען, זאל עס מעגליך זיין אז כאטש געפינענדיג זיך אין דיין הויז, האסטו איהם אויסגעביטען אויף אוריה'ן... זאג דאך מיר, איך בעט דיר, וואס פאר א קראפט בעזיצט אוריה, אדער וואס פאר א נאבעלע זאך האט ער גע־טהאן אז דו האסט איהם פארגעצויגען צו דוד'ן?!...

בת שבע האט שוין מעהר נישט געקענט איינהאלטען איהרע טרעהרען, זי האט זיך ענטשולדיגט אויף א ווייליע פאר יואב'ן און איז אריין אין א צווייטען צימער וואו זי האט זיך גוט אויסגעוויינט.

ווען זי איז צוריקגעקומען האט זיך יואב ענטשולדיגט פאר איהר:

— איך זעה אז איך האב אנגעריהרט זעהר א צארטע סטרונע אין דיין נשמה, דו וועסט מיר פארגעבען פאר מיין זוכען אריינצודרינגען אין די פאר־בארגענע קאמערען פון דיין נשמה... איך האב געמיינט אז דיר וועט נישט זיין שווער צו ענטפערען אויף מיין פראגע.

— איך וואלט דיר פארענטפערען דיין פראגע, — האט בת שבע געזאגט

— יא, — האט בת שבע צוגעגעבן, — עס איז זאנדערבאר אז מיין האר יואב זאל מיר פלוצלינג אפשטאטען א בעזוך.

— איך האב זיך שוין לאנג געקליבען דיך צו בעזוכען, — האט יואב געענטפערט, — אבער די פיעלע מלחמות וואס זיינען פארגעקומען אין דער לעצטער צייט האבען פאר מיר אונמעגליך געמאכט עס צו טהאן.

— דאס איז זעהר א גרויסער כבוד וואס דו טהוסט צו מיר, — האט בת שבע געזאגט מיט א שמייכעל.

— איך בין געקומען דיך באגריסען צו דעם גרויסען ערפאלג וואס דיין מאן אוריה האט געהאט, אז דער קעניג האט איהם דערהויבען צו אזא הויכען אמט...

— די גוטהערציגקייט פון אונזער קעניג איז גרעניצלאז, זיין גאנצען לע־בען וועט ער נישט פארגעסען א טובה וואס א גוטער פריינד האט מיט איהם געטהאן.

יואב האט אויף איהר אנגעשטעלט א פאר פארשענדרע אויגען, ווי ער וואלט וועלען פארשטעהן מיט וואס זי ציעלט מיט איהרע ווערטער.

— אה, איך פארשטעה! — האט ער זיך אפגערופען, — דו מיינסט אודאי אז צוליעב דער טובה וואס דו האסט געטהאן צו דוד'ן ווען דו האסט איהם פארבארגען אין דיין הויז ווען ער איז אנטלאפען פון שאול'ן... בעצאהלט ער יעצט דיין מאן, ערהויבענדיג איהם צו דעם העכסטען מיליטערישען ראנג.

— אה, ניין, איך צווייפעל צי דער קעניג געדענקט מיך נאך... דאס בע־לוינט ער אוריה'ן אויף זיין אייגענעם חשבון... אן מיר האט שוין דער קעניג געווים לאנג פארגעסען.

— פארגעסען? ! אה, ניין! ווער קען דען פארגעסען אזא שעהנע געטליבע בלום ווי דו ביזט! — האט יואב אויסגערופען, — נישט איינמאל האט דער קעניג דיין נאמען פאר מיר דערמאהנט מיט גרוים בעגייסטערונג און מיט א שטארקע פארעהרונג רעדט דער קעניג פון דיר ווען ער דערמאהנט זיך אז יענע יאהרען ווען ער האט זיך אויסבעהאלטען אין דיין הויז.

— דער קעניג דערמאהנט מיך נאך איצט אויך! — האט בת שבע אויס־גערופען א גליקליכע.

— ערשט לעצטע וואך האט ער צו מיר געזאגט אז אוריה דער חתי דארף זיך שעצען פאר דעם גליקליכסטען מאן אין גאנץ ארץ ישראל, ווייל ער בעזיצט אזא טהייערען אוצר ווי דו ביזט...

בת שבע'ס פנים איז באגאסען געווארען מיט א רויטקייט... זי האט פאר־שעהמטערהייט ארונטערגעלאזען איהרע אויגען.

— פיעלע מאל ווען דער קעניג רעדט וועגען דיר, וועגען דיינע קערפער־ליכע און גייסטיגע שעהנקייטען, פאר'גנב'עט זיך ביי מיר א שטיקעל חשד אז ערגעץ אין א ווינקעל פון דעם קעניג'ס הארצען ליגט פארבארגען א שטיקעל אייפערזוכט אויף אוריה'ן... — האט יואב פארטגעזעצט מיט א שמייכעל.

— דו זוכסט שפאס צו מאכען מיט מיר, — האט בת שבע איהם געענט־פערט מיט א שמייכעל, — ווער בין איך אז דער קעניג זאל אזוי טראכטען פון מירי? ! . . .

— מעג איך וויסען די אורזאכע פון מיין האר'ס גרויסען געלעכטער? — האט זי איהם געפרעגט.

— דו מוזט מיר ענטשולדיגען בת שבע — האט זיך יואב אפגערופען איך האב נישט געקענט איינהאלטען מיין געלעכטער אין זיך... איך ווייס אז יעצט וועל איך זיין געצוואונגען דיר אלעס צו דערצעהלען, כאטש איך בין זיכער אז דאס וועט דיר געוויס פיעל שמערצען פערשאפען...

— איך פערשטעה נישט צו וואס דו ציעלסט מיט דיינע ווערטער, מיין האר? — האט בת שבע א צושראקענע איהם געפרעגט — האט דען עפעס פאסירט מיט מיין מאן?...

— יעצט האט מיט דיין מאן גארנישט פאסירט — האט יואב איהר קאלט-בליטיג געענטפערט — יעצט איז ער זיכער פערנומען מיט דער ארמעע איבער וועלכער דער קעניג האט איהם געמאכט אלס הויפט-קאמאנדיר... אבער עפעס האט מיט איהם פאסירט נאך אין דער צייט ווען דוד האט זיך אויסבעהאלטען אין דיין הויז...

— אבער וועגען וואס האנדעלט זיך דא, יואב — איז בת שבע אומגעדול-דיג געווארען — איך בעט דיר מיין האר, דערצעהל מיר גלייך אלעס וואס דו ווייסט!

— אוריה דער חתי האט געוואוגען דיין הארץ, ווי איך פערשטעה, דורך דעם וואס ער האט דיר געמאכט צו גלויבען אז ער האט געראטעוועט דוד'ן פון שאול'ס הענט — האט יואב איהר געזאגט, נישט ארונטערנעהמענדיג פון איהר זיינע אויגען.

— יע, דאס איז געווען די איינציגע אורזאכע, פארוואס איך האב צוגע-שטימט מיט איהם צו הייראטען...

— אויב אזוי האט דיר אוריה אפגענארט! — האט יואב אויסגערופען.

— אפגענארט!... איך פערשטעה דיר נישט אוריה — האט בת שבע זיך אפגערופען — איך האב דאך אליין געזעהן ווען ער איז אנגעלאפען, און קוים אפכאפענדיג זיין אטהעם האט ער דוד'ן געווארענט וועגען שאול'ס אנקומען... און אויף מארגען האט דאך טאקע אזוי פאסירט... דער קעניג איז דאך אנגעקומען אין בית שמש און געזוכט דוד'ן...

— נישט נאר האט אוריה דיר אפגענארט, ער האט אויך פערראטען דוד'ן!! — האט יואב אויסגערופען מיט כעס.

— אבער מיין האר, ווי איז עס מעגליך! פיעלייכט מאכסטו א טעות, אדער פיעלייכט האט זיינער א שונא אויף איהם שלעכטסעס אנגערעדט — האט בת שבע געזאגט מיט א ציטערענדע שטימע...

— ער האט זיך פאר מיר אין דעם אליין מודה געווען! ער האט מיר אלעס דערצעהלט!

— מודה געווען אין וואס?! — האט בת שבע אויסגעשטארטשעט איהרע אויגען.

— ער האט זיך מודה געווען אז ער האט פערראטען דוד'ן און דיר אפגע-נארט, ווייל ער האט מורא געהאט אז דו ליעבסט דוד'ן!...

— איך בעט דיר מיין האר, דערצעהל מיר אלעס וואס דו ווייסט... דער-

מיט א ליכטערן געמיטה, — אבער איך האָף אז דו וועסט מיר פארשטעהן. איך האָב מיט אוריה'ן געהייראט צוליעב מיין שטארקע ליעבע צו דוד'ן...

יואב האָט איהר אנגעקוקט מיט ערשטוינונג. ער האָט א קוועטש געטהאָן מיט זיינע פּלייצעס און געזאָגט:

— דיינע ווערטער זיינען ווי א רעטעניש צו מיר. איך בין זיך מודה אז איך פארשטעה נישט וואָס דו מיינסט דאמיט...

זינט אוריה האָט געהאָלפען דוד'ן מיר צו רעטען פון די פּלשתים, האָט ער פון מיר נישט אָפּגעטראָטען. ער האָט מיר פארפאָלגט מיט זיינע ליעבעס־ער־קלעהרונגען, אָבער איך האָב פון דעם נישט געוואָלט הערען, ווייל מיין הארץ איז געווען אָנגעפילט מיט ליעבע און פארעהרונג צו דוד'ן... דאן האָב איך זיך דערוואוסט אז דוד איז געוואָרען שאול'ס איידעם, ער האָט געהייראָטעט די שעהנע פּרינצעסין מיכל. איך האָב שוין אין גאנצען מיין האָפנונג פארלאָרען ווען עס איז צו זעהן זיך מיט דוד'ן... אוריה האָט מיר אָבער נאָכגעפאָלגט אויף יעדען טריט און שריט... ביז וואנען איך האָב איהם פערשפּראָכען צו ווערען זיין כלה... אָבער דאָ איז פּלוצלינג דוד אנגעקומען אין בית שמש, ער האָט אונז דערצעהלט אז ער איז אנטלויפט פון שאול'ן און אונז געבעטען מיר זאָלען איהם בעהאַלטען אין אונזער הויז... מיין גליק האָט זיך צו מיר אומגעקעהרט... איך האָב יעצט געהאט די געלעגענהייט צו פארברייגנען מיט דוד'ן שטונדען לאַנג... איך האָב איהם זעהר שטארק געליעבט... אוריה פלעגט אויך אָפט אריינ־קומען אין אונזער הויז און האָט אָהן צווייפעל באמערקט די גרויסע ענדערונג אין מיר... ער האָט געזעהן אז מיין ליעבע געהט איבער צו דוד'ן... איך ווייס, אז ער האָט געדאַרפט דוד'ן פיינט האָבען אין זיין הארצען פאר דעם... אָבער ווען אן אומגליק האָט זיך אָנגערוקט אויף דוד'ן, איז ער געווען דער ערשטער איהם צו וואַרענען, דאמיט האָט ער ארויסגעצייגט די גרויסקייט פון זיין נשמה און די נאָבעלקייט פון זיין כאראקטער... זיין געטרייהייט און איבערגעבענהייט צו דוד'ן האָט פאר איהם געוואונען מיין הארץ...

— אָבער וואָס האָט פּאסירט דאָס אוריה זאָל דוד'ן האָבען געוואָרענט אין צייט? — האָט יואב געפרעגט.

— אוריה האָט זיך דערוואוסט אז שאול קומט אָן מיט אן ארמיי אין בית שמש צו טויטען דוד'ן און אוריה איז שנעל, פייל אויסען בויגען געקומען צו־לויפען אין מיין הויז און קוים אָבכאָפּענדיג דעם אָטהעם האָט ער איהם געוואָרענט וועגען דעם און איהם געהאָלפען גלייך אנטלויפען פון בית שמש... אויף מאָרגען איז טאקע שאול אנגעקומען אין בית שמש און האָט געזוכט פון הויז צו הויז... ער איז אויך געווען אין אונזער הויז. עס איז נישט געווען איין פארבאָרגענער פּלאַץ וואו שאול האָט נישט געזוכט... אָבער דוד איז שוין ביי יענער צייט געווען ווייט, זעהר ווייט פון בית שמש... יעצט זאָג מיר, מיין האַר, ווער פון די מענער וואָלט געווען אזוי עהרליך, געטריי און איבערגעבען צו איינעם וואָס האָט גע־קענט פארעכענט ווערען צו זיין דער ערגסטער שונא...

א ווייל איז יואב געשטאַנען און בעטראַכט בת שבע'ן. פּלוצלינג האָט ער אויסגעבראָכען אין א הילכיגען געלעכטער.

בת שבע האָט זיך בעת מעשה דערשראָקען. זי האָט ניט געקענט פארשטעהן פאר וואָס ער האָט זיך פּלוצלינג אזוי פאַנאַנדערגעלאַכט.

איך האָב נאָך אויף זיי אָנגעשריען און געזאָגט: ווי וואָגט איהר, רשעים צו בע־שולדיגען אַז אומשולדיגען מענשען אין אַזאַ זאַך!

"אָבער ביי אונזער גאָט אין הימעל שווערען מיר — האָבען רכב און בענה אויסגערופען — "אַז אוריה האָט פערראַטען דוד'ן בעת ער האָט זיך אויסבעהאַל־טען פון שאול'ן... "אוריה האָט אונז ביידען געשיקט אנצוזאָגען דעם קעניג אַז דוד בעהאַלט זיך אין בית שמש, מיר זיינען געגאַנגען צום קעניג און איהם דאָס איבערגעגעבען און גלייך נאָכדעם איז שאול געקומען נאָך בית שמש מיט אַן אַרמעע"!

איך האָב גלייך בעמערקט ווי אוריה'ס פּנים איז רויט געוואָרען... ער איז געוואָרען אַזוי צוטומעלט און צו שראַקען, אַז איך האָב איהם גענומען חושד זיין אַז עס איז אמת...

— נו, און ער האָט זיך אין דעם מודה געווען? ! — האָט בת שבע אויס־גערופען.

— פריהער האָט ער פּרובירט עס אָפּצולייקענען, אָבער ווען איך האָב איהם גענומען אויף'ן פערהער, האָט ער אין אַלעם מודה געווען...

— וואָס האָט ער דיר געזאָגט?

— איך וועל פאַר דיר איבערדערצעהלען יעדען וואָרט וואָס ער האָט צו מיר געזאָגט ווען ער האָט זיך פאַר מיר מודה געווען — האָט יואב געזאָגט — איך האָב עס אויפגעשריבען ביי זיך... יואב האָט אַרויסגענומען אַ שטיקעל פּאַר־מעט, עס פאַנאַנדערגעוויקעלט און האָט אָנגעפאַנגען צו לעזען:

"איך האָב געליעבט בת שבע'ן, מיין יעצטיגע פרוי איך האָב איהר געליעבט ביז משוגעת... "זי האָט מיר פערשפּראָכען צו ווערען מיין פרוי... מיר האָבען זיך גערעכענט פאַר התן כלה... דאַן איז אָנגעקומען דוד אין בית שמש און זיך אויסבעהאַלטען פון שאול'ן אין בת שבע'ס הויז. איך האָב שוין לאַנג געוואוסט אַז בת שבע טרוימט פון דוד'ן, וועלכער האָט איהר נאָך מיט יאָהרען צוריק גע־ראַטעוועט פון די פלשתים, אָבער ווען זי האָט זיך דערוואוסט אַז ער איז געוואָ־רען שאול'ס איידעם, האָט זי אויפגעגעבען איהרע חלומות וועגען איהם און צו־געשטימט צו מיין פאָרשלאַג מיך צו הייראַטהען. ווען אָבער דוד איז פּלוצים אָנ־געקומען און זיך בעהאַלטען אין איהר הויז, האָב איך גלייך בעמערקט אַ גרויסע ענדערונג אין בת שבע'ן צו מיר... איך האָב באַלד איינגעזעהן, אַז אויך דוד וועט ליינגער פערבלייבען אין בת שבע'ס הויז, וועל איך פערלירען מיין שעהנע כלה... איך בין געווען זעהר שטאַרק בעזאָרגט וועגען דעם... ביז מיר איז אָנגעקומען אַ געדאַנק אָפּצונאַרען דוד'ן און איהם אָנזאָגען אַז שאול האָט זיך דערוואוסט פון זיין בעהעלטעניס און ער קומט אָן מיט אַן אַרמעע אין בית שמש... דערווייל האָט דוד פערלאָזען בת שבע'ס הויז און אַנטלאָפען פון בית שמש, און כדי צו צייגען בת שבע'ן אַז איך האָב דוד'ן נישט גענאַרט, האָב איך נאָכדעם, ווי דוד איז שוין געווען ווייט פון בית שמש, געשיקט די צוויי ברידער רכב און בענה אָנצוזאָגען שאול'ן אַז דוד געפינט זיך אין בית שמש... שאול איז טאַקע געקומען און דוד'ן נישט געפונען, אין בת שבע, זעהענדיג וואָס פאַר אַן איבער־געבענער פריינד איך בין צו דוד'ן, אַז איך האָב איהם געוואָרנט אין צייט, האָט מיט מיר נאָכהער געהייראַט... יעצט זעהסטו, מיין פריינד, אַז איך האָב חלילה נישט געמיינט קיין שלעכטעס פאַר דוד'ן... איך בין בלויז געווען

צעהל מיר אלע איינצעלהייטען, ווייל מיר איז נאך אלץ שווער צו פערשטעהן ווענען וואס עס האנדעלט זיך דא...

— האסטו געדענקט די ברידער בענה און רכב ?—האט יואב איהר געפרעגט.

— די וועלכע האבען ערמארדעט איש בושת'ן און דוד האט זיי דערפאר בעשטראפט מיט'ן טויט ? — האט בת שבע געפרעגט.

— יע, — האט יואב געענטפערט — די וועלכע האבען אזוי גרויזאם ער־מארדעט איש בושת'ן, האסטו זיי דען ווען עס איז געזעהן ?

— איך האב זיי בלויז איינמאל געזעהן, ווען מיר האבען נאך געוואהנט אין חברון. זיי זיינען געקומען צו מיר און זיך נאכגעפרעגט אויף אוריה'ן. ווען אוריה איז געקומען איז ער מיט זיי ארויסגעגאנגען און פערבראכט א היבשע ווייל... ווען ער האט זיך צוריקגעקעהרט, האב איך איהם געפרעגט, וואס די צוויי ברידער האבען פון איהם פערלאנגט. האט ער מיר דאן געזאגט אז רכב און בענה זיינען אפיצירען פון איש בושת'ס ארמעע און ווען איהם איז אויסגע־קומען אמאל צו זיין אין גבעה, האט איהם אויסגעפעלט עטוואס געלד האבען זיי איהם געליהען הונדערט שקלים, און יעצט זיינען זיי עס צו איהם געקומען אויפמאהנען...

— יעצט האף איך אז דו וועסט בעסער פערשטעהן אלעס וואס איך וועל דיר דערצעהלען! — האט יואב אויסגערופען.

מיט א בלאסען פנים און א קלאפענדע הארץ האט זיך בת שבע עטוואס דערנעהענטערט צו יואב'ן און מיט גרויס נייגיריגקייט נאכגעפאלגט זיינע ליפען...

— ווען איך האב די ביידע ברידער רכב און בענה'ן געפיהרט צו דער תליה פאר זייער גרויזאמען מארד פון שאול'ס זוהן, האבען די צום טויט פער'משפט'ע געשריען : "אוריה דער חתי איז אין דעם שולדיג !" "ער האט אונז אנגערעדט צו טוידטען דעם קעניג פון ישראל !

— וואס ? ! — האט בת שבע אויפגעציטערט, מיין מאן האט געהאט א האנד אין דעם מארד ! אה, ניין עס איז אוממעגליך ! זיי האבען געוויס געזוכט אויף איהם א בלבול צו מאכען !...

— האב געדולד בת שבע ! — האט איהר יואב אונטערבראכען — דערווייל בעשולדיג איך איהם דאך נישט אין דיזען פערברעכען... ווען דו וועסט אלץ אויסהערען, וועסטו פיעלייכט וועגען דעם קענען אליין אורטהיילען... — יא, אוריה האט זיך געראדע דאן געפונען נישט ווייט פון די צוויי פערברעכער און ער האט געהערט ווי זיי ווארפען די שולד אויף איהם... ער איז גלייך צוגעלא־פען און געלייקענט : "איך האב געהערט ווי די מערדער זוכען צו פארבינ־דען מיין נאמען מיט דעם שוידערליכען מארד" — האט ער אויסגעשריען — א חוץ דעם וואס זיי זיינען מערדער, זיינען זיי גרויסע ליגנער ! "האסטו דען ניט געהערט ווי זיי האבען זיך בעריהמט פאר'ן קעניג אז זיי אליין האבען עס געטהאן" !

— די מערדער האבען געוויס געזאגט ליגען — האט בת שבע געזאגט — זיי האבען געזוכט ארויפצוווארפען זייער שולד אויף א צווייטען... אזוי האב איך אויך בעת מעשה געטראכט... איך האב אבער אויך געהערט ווי די ברידע, שרייען אויס : "א, אוריה, האט אונז פערראטען ווי ער האט פערראטען דוד'ן !"

וויסענדיג אז דוד וועט זיכער ניט פארשוייגען די מערדער פון דעם אומשולדיגען איש בושת'ן, האט ער זיי דעריבער אנגערעדט צו בעגעהן דעם פערברעכען, פערזיכערענדיג זיי אז דוד וועט זיי דערפאר שטארק בעלוינען... דאמיט האט ער געהאפט וועט זיין סוד פאר קיינעם נישט ענטדעקט ווערען....

— דו ביזט גערעכט, יואב! — האט בת שבע אויסגערופען מיט א ציטערענדע שטימע — יעצט זעה איך שוין פארוואס אוריה האט נישט געוואלט פערהאנדלען מיט רכב און בענה וועגען דעם "חוב" וואס ער האט זיי געקומט, אין הויז, אין מיין אנוועזענהייט... ער איז מיט זיי ארויס פון הויז און זיך נע'סוד'עט... אה, גאט! אוז איך האב די גאנצע צייט געלעבט מיט אזא געמיינעם מאן! מיט אזא בעטריגער, מיט איינעם וועלכער האט אויף זיין געוויסען די בלוט פון אן אומשולדיגען מענשען. אה, עס איז שוידערליך און שרעקליך!...

— דו וועסט מיר מוזען נאך אמאל ענטשולדיגען, בת שבע — האט יואב געזאגט — פארוואס איך בין געווען דער וועלכער האט דיר גורם געווען אזוי פיעל עגמת נפש — אבער איך האב בלויז געטהאן מיין פליכט... איך האב נישט געקענט פארטראגען צו וויסען אז דו ווערסט די גאנצע צייט גענארט... דאך וואלט איך דיר יעצט געבעטען זעהר פארזיכטיג צו זיין... קום גלייך נישט ארויס מיט דעם וואס דו האסט זיך נאר וואס דערוואוסט, ווייל עס קען נאך דיר ברייגגען א סך שאדען... דערצעהל, דערווייל אוריה'ן גארנישט וועגען דעם: ער דארף אפילו נישט וויסען אז איך בין דא געווען...

— אה, יואב זעהר א שווערע זאך פערלאנגסטו פון מיר צו טהאן! ווי אזוי וועל איך פון יעצט אן קענען קוקען אוריה'ן גלייך אין די אויגען און מאכען אז איך ווייס גארנישט פון דעם גרויסען פערברעכען וואס ער איז בעגאנגען צו מיר, צו דוד'ן און צו איש בושת'ן! ווי אזוי וועל איך קענען לעבען מיט איהם צוזאמען, ווען איך ווייס אז ער איז נישט דאס וואס איך האב געמיינט, און ער האט מיר געקראנגען דורך פאלשקייט און בעטרוג...

— צוליעב דיין אייגענער טובה, מוזט דו זעהן צו בעהאלטען דיינע געפיהלען דערווייל'ע, און זיך גארנישט וויסענדיג מאכען, ביז וואנען די צייט וועט קומען און דו וועסט זיך פין איהם אין גאנצען קענען בעפרייען... איך קען אוריה'ן גאנץ גוט, און איך ווייס אז אויב דו וועסט זיך יעצט נישט בעהערשען, וועסטו דיין לעבען שטעלען אין געפאהר... טו ווי איך זאג דיר און ווען דו וועסט זיך נייטיגען אין מיין הילף וועל איך שטענדיג זיין גרייט דיר צו דיענען... שטארק זיך און בעהערש זיך! פאלג אוים מיין עצה און דו וועסט נאכהער קיין חרטה נישט האבען... זאגסטו מיר צו טהאן ווי איך האב דיר געראטען...

— יע, — האט בת שבע טרויעריג א שאקעל געטהאן מיט'ן קאפ — איך וועל טהאן ווי דו הייסט מיר, זאל נאר גאט מיר געבען כח אלעס אריבערצוטראגען...

— דו דארפסט זיין צופריעדען אז דו האסט אויסגעפונען וועגען אוריה'ן אין צייט — האט יואב געזאגט פערלאזענדיג איהר הויז.

ווען יואב איז אוועקגעגאנגען, האט בת שבע ערשט דערפיהלט איהר גרויסען טרויער און בראך... איהרע בעסטע יונגע יאהרען האט זי אפגעגעבען דעם אומווירדיגען אוריה'ן... וועלכער האט איהר אזוי שרעקליך גענארט... וואס וועט זי יעצט טהאן? ווי אזוי וועט זי גאר קענען אויף איהם קוקען!... אין א פאר

אייפערזיכטיג אויף בת שבע'ן און דאס איז געווען דער איינציגער מיטעל ווי אזוי איך האב איהר געקענט קריגען...

בת שבע איז די גאנצע צייט געשטאנען ווי פערגליווערט זי האט זיך צו־געהערט צו יעדען ווארט וואס יואב האט פון זיין פארמעט געלייענט... און ווען ער האט געענדיגט, איז זי בעגאסען געווארען מיט א קאלטען שווייס... איהר פנים איז געווארען טויט בלאס... איהרע אויגען האבען גענומען שווינדלען און ווען יואב וואלט איהר ניט געהאלפען זיך אוועקזעצען וואלט זי זיכער אומגעפאלען...

— אה, האט בת שבע געזיפצט — ער האט מיר די גאנצע צייט גענארט... איך האב געמיינט אז ער בעזיצט אזא נאבעלען כאראקטער... און צום סוף אזא בעטרוג!... ער האט אויך דוד'ן פערראטען און איך האב איהם געגלויבט...

— בערוהיג דיך, בת שבע, האט איהר יואב געזאגט — עס טוט מיר זעהר לייד דיר אזוי פיעל שמערצען צו פערשאפען — אבער איך האב געפיהלט אז דו מוזט וויסען דעם אמת... זעהסטו, דעם קעניג האב איך דערפון גאר נישט דער־צעהלט... אזוי האב איך איהם פערשפראכען דאן ווען ער האט זיך פאר מיר מודה געווען...

— יעצט קען איך שוין אויך גלויבען, אז ער האט טאקע געהאט א האנט אין דעם מארד פון איש בושת'ן!... אה, מיין גאט! מיין מאן אוריה איז א ליג־נער, א בעטריגער און א מערדער! ווען איך הער דאס יעצט נישט פון דיין מויל, וואלט איך דאס אויף איהם קיינמאל נישט געקענט גלויבען!

— איך האב באלד פערשטאנען אז אוריה איז שולדיג אויך אין דעם מארד פון איש בושת'ן — האט יואב געזאגט — איך האב שוין געזעהן אז די ברידער רכב און בענה האבען קיין ליגען נישט געזאגט.

— איך קען אבער נישט פערשטעהן — האט זיך בת שבע אפגערופען מיט ווייטאג — פארוואס אוריה זאל טהוען אזא זאך... וואס פאר אן אורזאכע האט ער געהאט צו העלפען ערמארדען דעם קעניג איש בושת'ן... ער האט דאך גאנץ גוט געוואוסט אז נישט נאר וועט דוד זיין אומצופריערען מיט אזא טהאט, נור ער וועט נאך דעם מערדער שווער בעשטראפען, ווי ער האט געטהאן צו דעם עמלק, וועלכער האט זיך פאר דוד'ן בעריהמט אז ער האט בלויז פערשנעלערט שאול'ס טויט!...

— אט דאס איז טאקע די אורזאכע פארוואס אוריה האט אנגערעדט רכב און בענה צו בעגעהן דעם שווידערליכען מארד... ווייל ער האט געוואוסט אז דוד וועט די מערדער בעשטראפען מיט'ן טויט!

בת שבע האט איהם אנגעקוקט מיט ערשטוינונג.

— יעצט, ווען דו האסט געהערט ווי אזוי אוריה האט פערראטהען דוד'ן דורך די צוויי ברידער בענה און רכב, איז שוין נישט שווער צו פארשטעהען פארוואס ער האט דיזעלבע ברידער אנגערעדט צו דעם מארד... פארשטעהסטו, זיי זיינען געווען די איינציגע וועלכע האבען געוואוסט זיין סוד... און דאס וואס זיי זיינען געקומען ביי איהם אויפמאהנען דעם "חוב" ווי אוריה האט דיר גע־זאגט, איז דאס געווען געלט פאר'ן שווייגען... אוריה האט זיך ארומגעזעהן אז כל זמן די צוויי ברידער לעבען וועלען זיי איהם אימער צו האבען אין האנט, און דעריבער האט ער געזוכט א וועג ווי אזוי פטור צו ווערען פון זיי... און

שבע'ן... ער וועט שוין זעהן אז בת שבע אליין זאָל איהם וועגען אַלעם דערצעהלען... ער וועט בלויז בעשטעטיגען איהרע רייד...
ער איז געקומען צו זיך אין דער היים און דאָרטען האָט ער געטראָפען זיין ברודער אבישי'ן וועלכער איז געווען זעהר פעראומערט.
— איך געה דאָס יעצט פון בת שבע'ס הויז — האָט זיך יואב צו איהם אָפּגערופען — איך האָב איהר אַלעס דערצעהלט וועגען אוריה'ן...
— וואָס פאַר אַן איינדרוק האָט עס אויף איהר געמאַכט ? — האָט אבישי געפרעגט.
— עס האָט אויף איהר שטאַרק געווירקט... זי האָט אוריה'ן קיינמאָל נישט ליעב געהאַט. איהר גאַנצע צוגעבונדענקייט צו איהם איז געווען בלויז, ווייל איהר האָט זיך געדוכט אז ער איז אַן אנשטענדיגער מאַן מיט אַ פיינעם כאַראַקטער... זי האָט מיר דערצעהלט, דאָס זי האָט מיט איהם געהייראַט בלויז דערפאַר וואָס ער האָט דוד'ן געראַטעוועט פון שאול'ן... יעצט קענסטו זיך פאָרשטעלען ווי זי האָט געפיהלט ווען זי האָט זיך דערוואוסט דעם גאַנצען אמת...
— דערווייַלע אָבער איז אוריה דערהויבען געוואָרען צו אזא הויכען ראַנג — האָט אבישי געזאָגט — און אַן מיר האָט דער קעניג איינגאַנצען פערגעסען...
— זאָרג נישט, מיין ברודער, איך קען דיר פערזיכערען אז עס וועט נישט נעמען לאַנג און אוריה וועט אַרונטערגעזעצט ווערען פון זיין גדולה... איך וועל שוין זעהן אז דו זאָלסט פערנעהמען זיין פּלאַץ... דו קענסט זיך אויף מיר פערלאָזען. דו ווייסט דאָך וואָס יואב טוט מיט זיינע שונאים...

נייַן און צוואַנציגסטער קאַפּיטעל

בת שבע און דוד

די ערשטע עטליכע טעג, נאָכדעם ווי זי האָט זיך דערוואוסט אויף וואָס אוריה, איהר מאַן, איז געווען פעהיג צו טהאָן, האָט זיך בת שבע געפיהלט זעהר דערשלאָגען און בעטריבט...
ווען אוריה האָט זיך אומגעקעהרט פון לאַגער, האָט ער מיטגעבראַכט פאַר בת שבע'ן טייערע ציערונג, ער האָט איהר געפונען ליגענדיג אין בעט...
— וואָס איז מיט דיר, בת שבע, מיין ליעבע, טייערע — האָט ער איהר געוואָלט קושען.
בת שבע האָט איהם לייכט אָפּגעשטופּט פון זיך און מיט אַ שוואַכע שטימע געזאָגט:
— איך פיהל נישט גוט און איך וואָלט וועלען בלייבען יעצט אַליין.
— דו ביזט נישט געזונט, בת שבע? — האָט אוריה אויסגערופען מיט זאָרג, — זאָל איך ברענגען אַ רופא?
— ניין, עס איז נישט נויטיג, — האָט זי געענטפערט, — עס וועט איבערגעהן... איך וועל זיך אויסרוהען איינִיגע טעג...
— זעה, וואָס איך האָב דיר געבראַכט, בת שבע! — האָט אוריה איהר געצייגט די ציערונג.

טעג ארום וועט ער זיך אומקעהרען פון לאגער... ער וועט צו איהר צוגעהן, איהר ארומנעהמען און קושען... ער וועט איהר דערצעהלען פון זיין גרויסקייט, פון זיין העלדישקייט און בראַווקייט... ער וועט.... א שוידער געהט דורך איהר לייב... גאָט, ווי אזוי וועט זי זיך קענען בעהערשען און איהם נישט זאָגען אלעס וואס זי ווייס פון איהם... יואב האָט איהר געוואָרענט... זי וועט זיך מוזען בעהערשען! אבער זי וועט דאָך דארפען זיין מיט איהם צוזאמען אונטער איין דאך! זי האָט זיך קוים דערשלעפּט צו איהר צימער און האָט זיך א וואָרף געטהאָן אויף איהר בעט און זיך פאנאנדערגעוויינט... ווען זי האָט זיך גוט אויסגעוויינט איז איהר נעקומען אויף דעם געדאנקען אלעס וואס יואב האָט מיט איהר גערעדט... לויט זיינע ווערטער קומט אויס אז דוד טראכט אויך זעהר פיעל פון איהר... ער האָט איהר דערצעהלט אז דער קעניג האָט נישט איינמאל איהר נאָמען דערמאהנט מיט גרויס בעגייסטערונג! יואב דענקט אז דוד האָט איהר אויך ליעב... יע, יואב וועט דאָך איהר נישט נארען... ווען דוד זאָל וויסען דעם אמת וועגען אוריה'ס "געטריישאפט" און "איבערגעבענהייט" צו איהם! אָ, ווי גענארט זי איז געווען אין איהם... זי האָט איהם קיינמאל נישט געליעבט, אבער זי האָט געהאט פולען צוטרויען אין איהם... זי האָט פערגעטערט זיין מענשליכקייט און נאָבעלען כא־ראקטער... אבער יעצט האָט זי אויסגעפונען אז דאס האָט ער נאָר געטראָגען א מאסקע, וואס האָט פערשטעלט זיין ריכטיגען פּרצוף... איהר כעס אויף איהם איז געוואקסען, און זי האָט גענומען איבערטראכטען וואס יואב האָט איהר נאָר וואס דערצעהלט... ווי וועט זי קענען זיין יעצט פערבונדען מיט א מאן וועלכער האָט אזא שרעקליכען מארד אויף זיין געוויסען... רכב און בענה זיינען דאָך דערפאר בעשטראפט געוואָרען מיט טויט שטראָף פון קעניג... ווען דוד זאָל וויסען אז אוריה האָט די ברידער איינגערעדט צו בעגעהן אזא מאָרד, ער וואָלט זיכער צו איהם געטהאָן אזוי ווי צו רכב און בענה'ן... א שוידער געהט דורך איהר לייב... ניין, זי וואָלט דאָך נישט וועלען אז דער קעניג זאָל אזוי בעשטראָפען איהר מאן! זי האָט דאָך מיט איהם אזוי פיעל יאהרען געלעבט... דאנקען גאָט, אז זי האָט נישט קיין קינדער פון איהם...

אזעלכע מחשבות האָבען בת שבע'ן בעאומרוהיגט א היבשע ווייל ביז וואנען זי איז איינגעשלאָפען...

יואב איז געווען גאנץ צופריעדען, וואס ער האָט איינמאָל פאר אלע מאל ארונטערגעריסען די מאסקע פון דעם פאלשען אוריה'ן וועלכער איז לעצטענס געוואָרען אזוי חשוב און בעליעבט ביי דעם קעניג... אויף בת שבע'ן האָבען זיינע ווערטער געהאט די געוואונשטע ווירקונג... איהר ענטוישונג אין אוריה'ן האָט זיך קלאָהר און דייטליך ארויסגעוויזען... יעצט וועט אוריה וויסען זיין פּלאַץ, ער וועט שוין מעהר נישט שטרעבען צו פערנעהמען זיין אמט... דער קעניג וועט אין גיכען דערפון אויך זיך דערוויסען, דאן וועט ער אבישי'ן בעשטימען אויף זיין פּלאַץ... און מעגליך אז אוריה'ן וועט ער שיקען צו די ברידער רכב און בענה... מען דארף נאָר האָבען געדולד... ער וועט וואַרטען אויף א געלעגענהייט... עס וועט זיין א סך בעסער ווען דוד דערוויסט זיך פון אוריה'ס פערראט דורך בת

— המ... — האט אוריה געשטאמעלט — ווען איך האב זיך מיט צוויי טעג צוריק אומגעקעהרט אהיים, האב איך געפונען מיין בת שבע'ן אין בעט, זי איז געווען שטארק אויפגערעגט און זי האט מיר נאר געבעטען איך זאל איהר לאזען אליין... זי איז אויך געווען אומעטיג און זעהר צוריצט, און ווען איך האב איהר געפרעגט וואס מיט איהר איז, האט זי מיר געענטפערט אז זי פיהלט נישט מיט אלעמען... זיינען דאס דען נישט קיין סמנים?

— נו, און דו האסט וועגען דעם מיט איהר נישט פרובירט ריידען? — האט יואב איהם געפרעגט.

— איך האב צו איהר גערעדט וועגען דעם, אבער ווי עס ווייזט אויס, האט זי זיך געשעהמט מיר צו ענטפערען... זי האט אומגעקעהרט איהר קאפ צום וואנט און מיר גארנישט געענטפערט.

— דאס איז עס מיין ברודער, — האט איהם יואב א קלאפ געטהאן איבער'ן פלייצע, — דאס זיינען די ריכטיגע סמנים!...

— אה, דאס וועט פארפולען מיין גליק, — האט אוריה זיך אויפגעהויבען מיט שטאלץ. — עס וועט שוין באלד ווערען פופצעהן יאהר זינט איך האב חתונה געהאט מיט בת שבע'ן און זי האט מיר קיין קינדער נישט געבארען... איך וועל דיר זאגען דעם אמת, יואב אז נישט איינמאל האב איך געטראכט צו נעהמען נאך א פרוי צו איהר, א פלגש, פארשטעהסטו מיר איך מוז דאך האבען קינדער, איך האב זיך אפגעהאלטען דערפון, ווייל איך האב געוואוסט אז בת שבע וועט עס נישט וועלען ליידען... איך האב איהר פערשפראכען אז אויב זי וועט מיט מיר חתונה האבען, וועל איך צו איהר מעהר קיין פרויען נישט נעהמען... אבער ווען אזוי פיעל יאהרען זיינען פאראיבער און זי האט קיין קינדער נישט געהאט, האב איך זיך געטראכט, אז איך וועל זיך מיט איהר דורכריידען און זי וועט מיר ערלויבען... אבער יעצט, געלויבט איז גאט, וועל איך קענען האלטען מיין פערשפרעכען צו איהר... איז דען א וואונדער וואס איך פיהל זיך אזוי גליקליך?!

זייער געשפרעך איז אונטערבראכען געווארען ווען א שליח פון דוד'ן איז אנגעקומען און געלאזט וויסען יואב'ן און אוריה'ן אז דער קעניג יויל זיי זעהן.

יואב און אוריה זיינען גלייך אוועק צום פאלאץ.

דוד איז זיי אנטגעגענגעקומען און צו זיי געזאגט:

— היינט ווערט א יאהר זינט איהר זייט אפגעטראטען פון רבה, די הויפט־שטאדט פון עמון... עס איז דאן געווען זעהר א קלוגער שריט פון יואב'ן, ווייל די מחנות זיינען געווען מיעד פון די מלחמות מיט ארם און מיט די איבריגע מלכים וועלכע זיינען געקומען ארויסהעלפען עמון. אבער הנון, דער קעניג פון עמון האט נאך נישט געקראגען זיין שטראף פאר די גרויסע יסורים און בעליי־דיגונגען וואס ער האט געטהאן צו מיינע שלוחים, ווען איך האב זיי צו איהם געשיקט מיט א שליחות פון שלום... איך האב דאן געשווארען צו נעהמען ראכע פון איהם, און יעצט וויל איך איהר זאלט צונויפזאמלען אייערע ארמייען און אוועקגעהן נאך עמון און בעלאגערען די שטאדט און נישט אפטרעטען פון דארטען ביז וואנען איהר וועט איהר איינגעהמען.

דו, יואב, וועסט זיין דער אויבערקאמאנדיר פון ביידע ארמייען, פון דיינע און אוריה'ס. אבער איך האף, אז דו וועסט געבען אוריה'ן אין דער צייט פון

בת שבע האט א בליק געטהאן אויף די ציערונג, אבער איהר קאלטער אויסדרוק פון פנים האט זיך נישט געענדערט.

אוריה האט איהר אנגעקוקט מיט ערשטוינונג און זארג... וואס קען עס בעדייטען?...

באלד איז איהם ארויפגעקומען א פרעהליכער און אנגענעהמער געדאנק. זי ערווארט צו ווערען א מוטער! ער האט געהערט אז פרויען וועלכע ערווארטען צו האבען זייער ערשטע קינד פיהרען זיך זעהר מאדנע. זיי ווערען שנעל אויפגערעגט און אויפגערייצט, זיי קענען נישט פארטראגען געזעלשאפט.

— בת שבע, מיין טהייערע — האט ער אויסגערופען מיט א שטראהלענדען פנים — זאל דאס זיין אז דו ביזט... איז עס מעגליך אז גאט האט מיינע תפלות צוגעהערט און דו וועסט מיר אין גיכען מיט א זוהן באשענקען!...

בת-שבע האט אומגעדרעהט איהר קאפ צום וואנט און איהם גארנישט געענטפערט.

— זי שעהמט זיך — האט אוריה בעשלאסען, — דאס איז אויך איינע פון די גוטע סמנים... יא, יעצט איז ער זיכער אז בת שבע וועט איהם נאך געבוירען א קינד... א גליקליכע פרייד האט זיך צוגאסען דורך זיין קערפער... ער וועט נאך האבען קינדער... אזוי פיעל יאהרען זיינען אוועק... ער האט שוין כמעט אויפגעגעבען זיין האפנונג. און יעצט...

אוריה האט זיך איבערגעבויגען איבער בת שבע׳ן און האט איהר געוואלט א קוש טהאן אויף איהר קאפ. ער האט דאס אבער נישט געטהאן.

— ניין, ער וועט איהר יעצט נישט שטערען. זאל זי זיך גוט אויסרוהען.

צוויי טעג איז אוריה פארבליבען אין הויז, און בת שבע איז די גאנצע צייט פון איהר בעט נישט ארויס. ווען ער פלעגט אריינקומען אין איהר צימער, פלעגט זי זיך מאכען שלאפענדיג אדער איהם זאגען אז זי איז נאך אלץ נישט מיט אלעמען... און אוריה איז, וואס ווייטער אלץ מעהר געווען איבערצייגט אז אין גיכען וועט ער ווערען א פאטער... ווען דאס זאל געשעהן, — האט ער זיך געטראכט, — וועט זיך קיינער צו איהם נישט קענען גלייכען. בת שבע׳ס ליעבע צו איהם וועט נאך דורכדעם שטארקער ווערען. ער וועט האבען כבוד און רייכטום, די שעהנסטע פרוי אין ארץ ישראל און דערצו נאך וועט ער האבען א זוהן אדער א טאכטער. אוריה איז געווען בערוישט פון גליק... און ווען ער האט זיך צוריקגעקעהרט אין לאגער, איז ער צוגעגאנגען צו יואב׳ן און איהם פערטרויט זיין סוד:

— יואב, מיין האר, — האט אוריה זיך אפגערופען, — איך בין אזוי גליקליך, איך פיהל דאס איך מוז זיך מיט אימיצען טהיילען מיין פרייד.

— אין וואס באשטעהט דיין פלוצלינגער גליק? — האט יואב איהם געפרעגט און קוים איינגעהאלטען זיין שמייכעל.

— זאג מיר, יואב, — האט אוריה זיך ווידער אפגערופען — דו ווייסט דאך בעסער דו האסט דאך שוין געהאט ערפאהרונג. ווען א פרוי דארף ווערען צום ערשטען מאל א מוטער, איז זי אויפגערעגט און צורייצט און פיהלט נישט מיט אלעמען?...

— יא — האט יואב געשמייכעלט, — אט דאס זיינען טאקע אלע גוטע סמנים פאר א פרוי וואס וועט האבען א קינד צום ערשטען מאל. אבער זאג מיר, פארוואס ווילסטו עס וויסען גראדע יעצט?...

ארמעע, האבען די אלע איינוואוינער וועלכע וואוינען אין די קלענערע שטעדט
אן דערפער, פערלאזען זייערע היימען און אנגעקומען אין די הויפטשטאדט,
רבה. זיי האבן אנטלויפענדיג פערברענט זייערע הייזער און איבערגעלאזען הינ־
טער זיך וויסטעניש...

חנון, דער קעניג פון עמון האט צוזאמענגערופען זיינע שרים און יועצים
און זיך מיט זיי געהאלטען אין עצה וואס צו טהאן.

— די בעסטע זאך — האט זיך אונטערערער מיניסטער אפגערופען —
וואלט געווען ווען דער קעניג וואלט געשיקט שלוחים צו דוד'ן און זיך ענטשולדיגט
פאר איהם פאר דער בעליידיגונג און בזיון וואס מיר האבען לעצטען יאהר
אנגעטהאן צו זיינע שלוחים...

— יע, — האט א צווייטער מיניסטער געזאגט — נאכאלעמען האבען מיר
זעהר נישט ריכטיג געהאנדעלט נעגען דוד'ן וועלכער האט געזוכט צו לעבען מיט
אונז בשלום... ער האט נישט געהאט קיינע בייזע כונות, ווען ער האט געשיקט
זיינע קנעכט צו טרייסטען אונזער האר קעניג פאר דעם טויט פון זיין פאטער
נחש.

— דוד וועט יעצט נישט וועלען שלום מאכען מיט אונז — האט זיך א
יונגער מיניסטער אפגערופען — ער וועט דערפון דרינגען אז מיר זיינען שוואך
און מיר האבען מורא פאר איהם, און דאס וועט איהם נאך מעהר ערמוטהיגען
מלחמה צו האלטען מיט אונז...

— ווען אונזער קעניג זאל צוזאמען מיט זיין ענטשולדיגונג אויך שיקען
דוד'ן א גרויסארטיגע מתנה, בין איך זיכער, אז דוד וועט זיי אויפנעהמען אלס
פריינד און מיט אונז שליסען שלום...

— וואס פאר א מתנה, לויט דיין מיינונג, וואלט געווען פאסיג פאר
דוד'ן ? — האט דער קעניג איהם געפרעגט.

— מיין האר קעניג — האט דער ערשטער מיניסטער געזאגט... מיר טארען
אין זיך יעצט נישט זיין גענארט... דוד איז א מעכטיגער קעניג, ער האט בע־
זיעגט די פלשתים, ער האט איינגענומען די פעסטונג שטאדט ירושלים, וואס
איז פיעל שטארקער ווי אונזער הויפטשטאדט, און מיט א יאהר צוריק האט ער
אונזערע ארמעען בעזיעגט און פערטיליגט די מחנות פון ארם... דעריבער גלויב
איך אז ווען דער קעניג זאל איהם שיקען אזא מתנה וואס זאל דוד'ן איבערצייגען
אז מיר מיינען ערנסט, אז מיר זיינען נאכגעביג און אפילו עטוואס אונטערטעניג,
דאן וועלען מיר ראטעווען אונזער פאטערלאנד...

— אבער דו האסט מיר נאך אלץ נישט געזאגט וואס פאר א מתנה איך
זאל שיקען דוד'ן ? — איז חנון אונגעדולדיג געווארען...

— די איינציגע זאך וואס וועט דוד'ן איבערצייגען אין דיין ערנסטקייט,
מיין האר קעניג, איז ווען דו וועסט איהם שיקען דיין קרוין אלס מתנה...

א ווייל'ע האט א טויטליכע שטילקייט געהערשט אין פאלאץ ווי דער אלטער
מיניסטער האט עס ארויסגערעדט... דער קעניג איז בלאס געווארען פלוצלונג,
האט זיך א יונגער מיניסטער אויפגעהויבען און א געשריי געטהאן:

— פעררעטער !

באלד האט דער גאנצער פאלאץ געקומען שטורמען מיט געשרייען און זיך־

שלאכט די פולע רעכט איבער זיין ארמיי, דאס ער זאל קענען ארויסציינען זיינע פעהיגקייטען אלס קאמאנדיר פון אן ארמיי.

— איך וועל טהאן ווי דיין פארזאג, מיין האר קעניג, — האט זיך יואב פארנייגט.

אוריה האט דעם קעניג בעדאנקט פאר דעם פולען צוטרויען וואס ער האט אין איהם.

דעם זעלבען טאג האבעןביידע, יואב און אוריה, פערזאמעלט זייערע ארמייען אין ירושלים און זיי זיינען געווען גרייט אוועקצומארשירען נאך עמון.

— מיין האר, — האט זיך אוריה אפגערופען צו יואב'ן, — איך וויל דו זאלסט מיר טהאן א געפעליגקייט און ווארטען אויף מיר א קליינע ווייל, ביז איך וועל זיך צוריקקעהרען... איך וועל בלויז צולויפען צו מיין הויז און זיך געזעגנען מיט מיין פרוי, ווייל ווי איך גלויב, וועלען מיר זיך פערזאמען אין עמון עטליכע מאנאטען...

— אויב דו וועסט עס מאכען זעהר שנעל, וועל איך אויף דיר ווארטען, — האט איהם יואב געענטפערט, — מיר וועלען מוזען פארלאזען ירושלים וואס פריהער, כדי מיר זאלען אנקומען אין יריחו איידער עס ווערט גוט פינסטער.

אוריה איז געלאפען פייל אויסען בויגען צו זיין הויז. ער האט געטראפען בת שבע'ן אין גארטען.

— מיין ליעבע בת שבע, — האט אוריה אויסגערופען, — דער קעניג האט מיר און יואב'ן נאר וואס באפוילען צו נעהמען אונזערע ארמייען און געהן מלחמה האלטען מיט עמון און בעלאגערען די הויפט־שטאדט רבה... דארטען וועלען מיר זיך געווים פערזאמען א לאנגע צייט... אלעס איז שוין גרייט צו מארשירען און איך האב געבעטען ערלויבניש ביי יואב'ן ער זאל מיר אפלאזען אויף א קליינע ווילע, איך זאל זיך קענען געזעגענען מיט דיר. זאג דאך מיר, בת שבע, ווי פיהלסטו זיך יעצט ? — האט אוריה איהר ארומגענומען.

— איך פיהל זיך א סך בעסער, — האט בת שבע געענטפערט און געזוכט וואס שנעלער לויז צו ווערען פון זיינע הענד...

— זיי געזונד, מיין ליעבע, איך האף אז ווען איך וועל זיך צוריקקעהרען פון מלחמה, וועסטו שוין אלעס האבען אריבערגעקומען.

בת שבע האט אויף איהם געגעבען א מאדנעם בליק. זי האט זיך ענדליך פערכאפט און געזאגט: — געה געזונד, אוריה, זאל גאט געבען אז אונזערע ארמייען זאלען ווידער בעזיעגען דעם שונא.

אוריה האט איהר נאך אמאל א קוש געטהאן, און אין גרויס איילעניש פארלאזען זיין הויז...

נאך זייער לעצטער מפלה וואס די עמונים האבען נעהאט פון די אידען, זיינען זיי דאך ביי זיך נישט געווען געפאלען: זיי האבען געזעהן ווי דוד'ס קאמאנדיר האט געמוזט צוריקטרעטען פון זייער הויפטשטאדט, רבה, נאך פיעלע טעג פון בעלאגערונג, און זיי האבען עס אנגענומען פאר א סימן אז דוד'ס ארמעע איז נישט אזוי שטארק... דאך האבען זיי געוואוסט אז זיי קענען זייערע כוחות נישט פערמעסטען אין אן אפענע מלחמה אויף'ן שלאכטפעלד, דעריבער האבען זיי זיך גענומען וואס שטארקער צו בעפעסטיגען זייער הויפטשטאדט...

ווען די עמונים האבען זיך דערוואוסט אז יואב קומט אן ווידער מיט אן

אזוי זיינען אוועק עטליכע חדשים פון בעלאגערונג און יואב האט דערווייל נישט געמאכט קיינע פערזוכען צו שטורמען די פעסטונג. ער האט געגלויבט אז די עמונים וועלען לאנג נישט קענען אויסהאלטען די בעלאגערונג. זיי וועלען נעהמען פיהלען א מאנגעל אין ברויט און וואסער און זיי וועלען געצוואונגען זיין זיך אונטערצוגעבען.

בת שבע האט זיך נאך לאנג געפיהלט נידערשלאגען און איינזאם... אוריה כאטש ער איז געווען אויף מלחמה מיט די עמונים, איז איהר דאך יעדען מאל דורכגעגאנגען א שיידער ווען זי האט זיך אין איהם דערמאהנט... וואס מעהר זי האט פון איהם געטראכט אלץ מעהר האט זי איהם אנגעפאנגען צו פערהאַסען... ניין, זי וועט שוין מעהר מיט איהם נישט קענען וואהנען צוזאמען... זי וועט איהם איינמאל פאר אלע מאל מוזען דערצעהלען אז זי וויים פון אלעס... עס איז מעגליך אז יואב וועט דוד'ן דערצעהלען דאס וואס ער האט איהר דער־צעהלט... ווי עס זאל נישט זיין ווייטער אזוי אנגעהן וועט עס נישט קענען... ווען יז זאל יעצט פריי זיין... יואב האט איהר געזאגט אז דוד דערמאהנט איהר נאך יעצט אויך... "נישט איינמאל האט דער קעניג דיין נאמען פאר מיר, דער־מאהנט מיט גרוים בעגייסטערונג, און מיט א שטארקע פערעהרונג רעדט דער קעניג פון דיר ווען ער דערמאהנט זיך אז יענע יאהרען ווען ער האט זיך אויס־בעהאלטען אין דיין הויז" אזוי האט יואב איהר געזאגט וועגען דוד'ן... זאל עס מעגליך זיין אז דוד האט איהר אויך ליעב... ער האט איהר אבער עס קיינמאל נישט ארויסגעוויזען... עס איז מעגליך דאס ער האט זיך צוריקגעהאלטען צוליעב אוריה'ן, ער האט נישט געוואלט מאכען איהר צו פיהלען שלעכט, ווייל ער האט איהם די גאנצע צייט געהאלטען פאר זיין בעסטען פריינד. יעצט אבער ווען ער זאל זיך דערוויסען דעם אמת וועגען אוריה'ן, וואלט דער קעניג זיך גאנץ אנדערש בענומען צו איהר...

עס איז נאך געווען גאנץ פריה בת שבע איז געלעגען אין איהר בעט און געטראכט פון יענע גליקליכע טעג ווען זי איז נאך א מיידעל געווען: ווען זי האט צום ערשטען מאל דוד'ן דערזעהן... ווי העלדיש ער האט פאר איהר גע־קעמפפט... ווי שעהן זיינע אויגען האבען געלויכטען... גליקליך איז זי געווען, אז דוד, דער זעלבער גבור וועלכער האט גלית'ן געטויטעט האט אויך איהר גע־רעטעט פון די הענט פון דעם פלשתי...

זי איז ארונטער פון איהר בעט און איז געשטאנען בעפאר דעם שפיגעל אין איהר צימער, זי האט בעטראכט איהר נאקעטען קערפער... זי האט נאך קיינמאל בעפאר נישט בעמערקט די פרעכטיגקייט פון איהר קערפער... זי זעהט ווי געטאקט איז יעדער גליעד אין איהר גראציעזען פיגור... זי איז אפשר נישט אזוי שעהן ווי מיכל אבער קיין פרוי אין גאנץ ישראל בעזיצט נישט אזא וואונ־דערשעהנעם צארטען קערפער... פלוצלונג איז איהר ארויפגעקומען א געדאנק: זי וועט וואגען!... זי וועט אויסנוצען איהר וואפען... זי ליעבט דוד'ן מיט איהר גאנצען ברען פון איהר נשמה... איהר באנד מיט אוריה'ן איז צוריסען... פארוואס זאל זי זיין אזא נאר און נישט אויסנוצען די געלעגענהייט ווען זי איז נאך יונג און שעהן... זי וועט שוין מיט אוריה'ן מעהר נישט וואהנען צוזאמען... ווען ער וועט זיך צוריקקעהרען פון מלחמה וועט זי איהם גלייך זאגען אז זי וויים פון

לערייען אויף'ן חשבון פון אלטען מיניסטער, וועלכער האט געוואגט פארצו־שלאגען דעם קעניג'ס קרוין אלס מתנה — ער האט פערדיענט דעם טויט!

— ער איז דוד'ס שפיאן! מען דארף איהם אויף שטיקער צושניידען!

— זיין גאנצע הויז געזינד דארף מען פערברענען! — האבען זיך איניגע געווארפען אויף דעם אלטען מיט זייערע שווערדען.

דער קעניג איז די גאנצע צייט געווען אזוי צוטומעלט און צושראקען אז ער האט גארנישט געקענט ריידען... ווען ער האט זיך עטוואס בערוהיגט, האט ער אלעמען געהייסען צוריקגעהן אויף זייערע פלעצער און ער האט זיך אפגעדופען...

— איך בין זעהר ערשיטערט געווארען צו הערען דאס איינער פון מיינע עלטערע מיניסטארען זאל מאכען אזא חוצפה'דיגען פארשלאג... ער הייסט איבערגעבען מיין קרוין צו דוד'ן און דאמיט איהם צו צייגען מיין אונטערטעניג־קייט... פארוואס האסטו נישט געמאכט קיין פארשלאג מען זאל דוד'ן איבער־געבען מיין קאפ! יע, דו פערדיענסט דעם טויט פאר אזוינע רייד... אבער נישט יעצט וועלען מיר דיר טויטען... יעצט וועסטו געהן אין געפענגנים, און ווען דוד'ס ארמעע וואס קומט אן בעלאגערען אונזער שטאדט, וועט געצוואונגען זיין ווידער אפצוטרעטען מיט ליידיגען, דאן וועל איך בעפעהלען דיין קאפ ארונטער־צוהאקען...

חנון האט געגעבען א בעפעהל און מען האט דעם גרייזגראהען מיניסטער אריינגעווארפען אין געפענגנים.

— יעצט מוזען מיר אלע זיין געגרייט צוריקצושטויסען אונזער פיינד פון אונזער הויפט שטאדט — האט דער קעניג געזאגט — מיר טארען זיך נישט בעגניגענען מיט דעם וואס אונזער שטאדט איז שטארק בעפעסטיגט... מיר ווילען איהם שטארק אויסמאטערען ביז וואנען ער וועט אפטרעטען פון אונזער שטאדט מיט גרויסע פערלוסטען...

יואב און אוריה מיט זייערע מחנות זיינען אריבערגעגאנגען דעם ירדן און האבען זיך דערנעהענטערט צו עמון... זיי האבען אויף'ן וועג צו דער הויפט־שטאדט ניט באגעגענט קיין ווידערשטאנד. זיי האבען געזעהען די פארברענטע שטעדט און דערפער און האבען דערפון פערשטאנען אז די עמונים זיינען איז טויט שרעק צוליעב זיי.

ווען זיי זיינען געווען נישט ווייט פון רבה, האט חנון ארויסגעשיקט אן ארמעע צו קעמפפען מיט זיי. אבער נאך א שלאכט פון עטליכע שעה, זיינען די עמונים אנטלאפען און האבען זיך בעפעסטיגט אין זייער הויפטשטאדט. דער קעניג האט שוין מעהר נישט געוואגט ארויסצושיקען חיל פון שטאדט און האט זיך בענוגענט מיט דעם וואס זיינע סאלדאטען האבען פון דער פעסטונג נישט דערלאזען יואב'ן זיך דערנעהענטערען צו רבה.

וואכען זיינען אוועק און יואב און אוריה מיט זייערע העלדישע סאלדאטען האבען בעלאגערט די שטאדט. און די עמונים האבען נישט געקענט ארויסגעהן אדער אריינגעהן פון שטאדט.

יואב פלעגט יעדע וואך שיקען בעריכטען צו דוד'ן וועגען דער לאגע און דוד פלעגט צושיקען שפייז און קליידער פאר דער ארמעע וואס בעלאגערט די שטאדט.

בת שבע הערט קלאר יעדען ווארט... א ווי זיין תפלה פאסט זיך צו צו איה־רע געדאנקען. נאר דער וואס זאגט אמת, דער וועלכער פערראט נישט זיין פריינד, נאר דער וועלכער פערשאפט נישט זיין פריינד קיין שמערץ, קען וואה־נען אין גאט׳ס געצעלט... קען זי דאס דען זאגען אויף אוריה׳ן... ער האט געזאגט אנדערש פון דעם וואס ער האט אין זיין הארצען געטראכט... ער האט פערראטען זיין בעסטען פריינד... עהרליכקייט און אונשולד איז גאנץ ווייט פון איהם... דער קעניג: ער איז דער מאן וועלכער קען וואהנען אין גאט׳ס געצעלט און קען רוהען אויף זיין הייליגען בארג! א, ווען דער קעניג זאל נאר וויסען וואס עס טוט זיך אין איהר הארצען ווען ער זאל נאר קענען אריינקוקען אין איהרע אויגען, דאן איז זי זיכער, אז ער וואלט איהר פארשטאנען... ווען ער זאל וויסען, אז זי געפינט זיך דא יעצט נישט ווייט פון איהם.

בת שבע האט פלוצלונג אנגעהויבען זיך פליושקען מיט דעם וואסער פון דער וואנע...

דער קלאנג פון דעם פליושקענדען וואסער האט דערגרייכט דוד׳ס אויערען... ער האט גלייך אויפגעהערט שפיעלען און זינגען און האט זיך גענומען וואונדערען פון וואנען דער קלאנג קומט... ער איז צוגעגאנגען צום ברעג פון זיין דאך און האט ארונטערגעקוקט און האט דערזעהן א באדענדיגע פרוי... דוד איז געבליבען שטעהן ווי פערגליווערט... ער האט געזעהן איהר ווייסען קערפער ווי אלבאסטער געטאקט... איהר האלדז ווי פון עלפאנטביין געשניצט... און ווען זי האט אומגע־קעהרט איהר פנים צו איהם, האט ער באלד דערקענט בת שבע׳ן, די פרוי פון אוריה׳ן דעם חתי...

בת שבע האט בעמערקט דוד׳ס בליקען... זי האט א געשריי געטהאן אה, מיין קעניג! און האט געזוכט צו פערדעקען איהר נאקעטקייט מיט איהרע הענט...

— בת שבע! האט דוד אויסגערופען — ווי וואונדערשעהן דו ביזט, דיין רייץ בעצויבערט די אויג.

— אה דוד, מיין האר קעניג, ווענד אפ דיין בליק פון מיר! קעהר אפ דיינע אויגען פון מיר אויף א ווייל, אה, איך בעט דיר...

— זאגסטו מיר צו באלד ארויפצוקומען צו מיר? — האט איהר דוד גע־זאגט — איך וויל מיט דיר ריידען פון פערגאנגענע טעג, פון גליקליכע יאהרען וועלכע וועלען זיך שוין קיינמאל נישט אומקערען. וועסטו ארויפקומען?...

— יע, איך קום באלד ארויף צו דיר, מיין האר קעניג — האט בת שבע פערשעהמטערהייט געענטפערט — אבער דערווייל קעהר אפ דיינע אויגען פון מיר, און איך וועל זיך אנטהאן...

— גוט איך וועל יעצט קוקען אויף דעם פראכטפולען זונען־אונטערגאנג באטש עס האט א סך פערלארען אין פראכט און אין גלאנץ אין פערגלייכעניס צו דיין וואונדערשעהנעם געשטאלט...

בת שבע איז שנעל ארויס פון איהר וואנע און האט זיך איינגעהילט אין איהר קלייד... זי האט ארויפגעקוקט אויבען און איהרע בליקען האבען זיך בעגעג־נעט מיט דוד׳ס...

זיין גאנצען בעטרוג... וואס דוד וועט צו איהם טאן וועו ער וועט זיך פון אלעס דערוויסען, אארט איהר נישט... צו איהר אבער איז ער א פרעמדער... זעהר א גוטע זאך האט דוד איינגעפיהרט וואס ער האט געמאכט אז יעדער איינער וועל־כער געהט אויף מלחמה מוז געבען א גט זיין פרוי... געוועהנליך דער גט איז נישט גוט אויב ער דער מאן קעהרט זיך אום פון מלחמה... אבער די פרוי פיהלט זיך א סך פרייער אין ווען זי הערט ניט פון איהר מאן פאר א היבשע צייט נאך דער מלחמה איז זי פאררעכענט פאר א גע'גט'ע פון ערשטען טאג ווען דער גט איז איהר ארויסגעגעבען געווארען... יע, דוד איז זעהר קלוג און ער הערשט מיט גערעכטיגקייט איבער ישראל, זיינע געזעצען ברייננגען אלעמען נוצען... זאל איהם גאט געבען לאנגע יאהרען פון גליק.

בת שבע האט זיך איינגעהילט אין א מארגען קלייד און האט געהייסען איהר דיענסט ברייננגען איהר פריהשטיק.

די דיענסט האט איהר געבראכט דעם פריהשטיק און ווען זי האט געענדיגט עסען האט זי איהר געהייסען ברייננגען איינע פון איהרע שעהנסטע קליידער... זי האט זיך אנגעטהאן און לאנג איז זי ביים שפיגעל געשטאנען און זיך געקוויקט מיט איהר איינענער שעהנקייט... דעם גאנצען טאג איז זי געווען פרעהליך. זי האט געפיהלט אז זי געהט געווינען א גרויסע שלאכט... זי איז זיכער מיט איהר זיעג...

אין אבענד האט בת שבע געהייסען איהרע דיענסטען צוגרייטען א וואנע פאר איהר אויף דעם דאך פון איהר הויז.

ווען די וואנע איז פארטיג געווארען, איז בת שבע ארויף אויף דעם דאך, זי האט זיך אויסגעטהאן און אריין אין וואנע, די דיענסטען האט זי פון זיך אוועקגעשיקט... עס איז נאך געווען גוט ליכטיג, כאטש די זון האט שוין געהאל־טען ביים פארגעהן.

א שטילקייט האט זיך צוגאסען ארום... בת שבע ווארט, איהר הארץ האט וויברירט, א ציטער געהט דורך איהר לייב... אט הערט זי דעם קעניג'ס טריט אויף'ן דאך זי קען זעהן ווי ער בעוועגט מיט זיין הארפע אין האנט... באלד וועט ער אנהויבען צו שפיעלען און צו זינגען... זי איז געזעסען אין וואנע שטיל בעוועגלאז און זיך איינגעהארכט... באלד האבען זיך צו איהרע אויערען דער־טראגען ווייכע צארטע טענער פון זיין הארפע און מיט זיין זיסע שטימע זינגט ער:

„דו האסט מיט חכמה געבויט דיין שעהנע וועלט
און האסט איהר בעלויכטען מיט דיין שיין!
ווער, א גאט, קען וואוינען אין דיין געצעלט?
ווער קען אויף דיין הייליגען בארג זיין?....

דער וואס געהט אין אונשולד, אין עהרליכקייט;
ער זאגט וואס ער טראכט אין זיין הארץ!
דער וואס טוט צו יעדען גערעכטיגקייט,
און פערשאפט נישט זיין פריינד קיין שמארץ!“

— עס איז מיר זעהר שווער דאס צו טהאן, ווייל נאכאלעמען וועל איך דארפען בערייךען מיין אייגענעם מאן און וואס האט איך א שייכות צו דיר, מיין קעניג!

— א שייכות צו מיר! — האט דוד אויסגערופען, — דו וועסט מיר אלץ מוזען דערצעהלען, ווייל מיין אונגעדולד וואקסט פון יעדער רגע...

דוד האט זיך צוגערוקט נעהענטער צו בת שבע'ן, ער האט מיט זיינע בליקען טיעף אריינגעדרונגען אין איהר הארץ, וואס זי האט יעצט פאר איהם אויס־געגאסען...

זי האט איהם דערצעהלט פון יענע יאהרען אין בית שמש ווען אוריה האט זיך צו איהם גע'שדכן'ט... און זי האט איהם האלב פארשפראכען. דערנאך איז ער, דוד אנגעקומען אין בית שמש... ווי גליקליך זי האט זיך אין זיין אנוועזענהייט געפיהלט... יענע געצעהלטע טעג וועלען אויף אימער בלייבען אין איהר זכרון... זי האט איהם דייטליך איבערגעגעבען די אייפערזיכטיגקייט וואס אוריה האט נעטראגען אין הארצען אויף איהם, ווי ער האט געזוכט פערשיעדענע מיט־לען ווי אזוי ער, דוד זאל זיין געצוואונגען צו פערלאזען בית שמש... און ענדליך — ווי אזוי ער האט איהם פעררראטען צו שאול'ן דורך די ברידער רכב און בענה און דערצו האט ער אנגעטהאן א מאסקע פון נוטסקייט און נאבעלקייט... און בלויז צוליעב דעם וואס זי האט דאמיט איהם בעטראכט צו בעזיצען אזא נאבע־לען כאראקטער און אויס דאנקבארקייט וואס ער האט איהם, דוד'ן פון זיכערען טויט געראטעט — האט זי צוגעשטימט איהם צו הייראטען... און יעצט אז זי האט אויסגעפונען אז ער האט איהר און אויך איהם, זיין פריינד אפגענארט, וועט זי יעצט קענען וואהנען מיט איהם צוזאמען?

דוד האט זיך די גאנצע צייט אויפמערקזאם צוגעהערט צו בת שבע'ן און ווען ער האט דערהערט ווי אוריה האט איהם פעררראטען איז ער עטוואס אויפ־גערעגט געווארען...

— און איך בין איהם אלע מאל דערפאר דאנקבאר געווען — האט ער געזאגט — ווייל איך האב געמיינט אז ער האט ווירקליך מיר פון שאול'ס הענט געראטעט... אבער זאג דאך מיר, בת שבע ווי אזוי קומט עס דאס ער זאל פער־טרויען יואב'ן א זאך וואס פון איהר הענגט אפ זיין גאנצער גליק?

בת שבע האט א ווייל'ע געשוויגען, נאכהער האט זי זיך אפגערופען:

— איך האב אפילו נישט געוואלט די צווייטע העלפט פון דער געשיכטע וועגען אוריה'ן, דיר דערצעהלען, ווייל דאס האט נישט קיין שייכות מיט דיר אדער מיט מיר. כאטש צוליעב דעם איז ער נאך מעהר פערהאסט געווארען ביי מיר... אבער יעצט זעה איך אז איך וועל דיר מוזען אויך דאס איבריגע דער־צעהלען: — אוריה האט זיך נישט מודה געווען מיט דעם גוטען ווילען, ער איז געווען געצוואונגען דאס צו טהאן.

— געצוואונגען?! ווער האט עס איהם געצוואונגען?

— ווען יואב האט געפיהרט די ברידער רכב און בענה צו דער תליה פאר דעם טויט פון איש בושת, האבען זיי אויף'ן וועג גענומען שרייען אז אוריה איז אין דעם שולדיג, ווייל ער האט זיי אנגערעדט דערצו...

— איך וועל אויף דיר ווארטען דא אויף דעם דאך... זאג מיינע לייבוועכטער אז דער קעניג האט דיר איינגעלאדען און זיי וועלען דיר דורכלאזען...

בת שבע איז אריין אין איהר צימער און זי האט אנגעטהאן איינע פון איהרע בעסטע און שעהנסטע קליידער... זי האט פערקאמט איהרע האר, און זיך אויסגעשמירט מיט שמעקעדיגען אויל און מיט א קלאפענדע הארץ איז זי ארויף צו דוד'ן אויף'ן דאך...

ביז גאנץ שפעט האט דוד פערבראכט מיט בת שבע'ן אויף'ן דאך פון זיין פאלאץ... א דינער האט ארויפגעבראכט וויין אוןביידע האבען געטרונקען. דוד'ס אויגען האבען זיך נישט געקענט אנזעטיגען פון דער שעהנקייט פון איהר פנים...

— איך האב אלע מאל געזאגט אז אוריה דארף זיין דער גליקליכסטער מאן אין גאנץ ארץ ישראל, צו בעזיצען אזא שעהנעם אוצר ווי דו ביזט...

א רויטקייט האט זיך בעוויזען אין בת שבע'ס פנים, זי האט מיט דאנקבארע אויגען א קוק געטהאן אויף דעם קעניג און נישט ווילענדיג האט זיך ביי איהר ארויסגעכאפט א זיפץ...

— וואס איז? — האט דוד אויסגערופען — ביזטו דען נישט גליקליך מיט דיין מאן?

בת שבע האט טרויעריג ארונטערגעבויגען איהר קאפ... איהרע שעהנע אויגען זיינען פערלאפען געווארען מיט טרעהרען...

— און איך האב געגלויבט אז דו ביזט העכסט גליקליך מיט דיין מאן — האט דוד צו איהר געזאגט מיט צערטליכקייט, — זאג דאך מיר וואס איז די אורזאכע וואס דו ביזט נישט גליקליך מיט אוריה'ן, בעהאנדעלט ער דיר נישט ריכטיג? איז ער גרויזאם צו דיר?...

— ניט דאס, מיין האר קעניג, אוריה איז זעהר גוט צו מיר, אבער איך האב נישט לאנג אויסגעפונען אז ער האט מיין הארץ געוואונען דורך פאלשקייט און בעטרוג!

— איך פערשטעה דיר נישט — האט דוד איהר אנגעקוקט מיט ער־שטוינונג — איז וואס איז בעשטאנען זיין פאלשקייט? — האט ער זיך דיר אנגעגעבען פאר דאס וואס ער איז נישט? מיר דוכט, אז ער איז בראוו און עהרליך און ווי דו זאגסט בעהאנדעלט ער דיר גוט... וואס נאך קען א פרוי פארלאנגען פון א מאן?...

— אה, מיין קעניג! — האט בת שבע געווישט איהרע טרעהרען — מיר איז שווער צו דערצעהלען וואס איך האב זיך נישט לאנג דערוואוסט וועגען איהם פון יואב'ן...

— יואב? — האט דוד אויסגערופען — ער איז מסתמא אייפערזיכטיג אויף איהם, האט ער אויף איהם אנגערעדט — און דו גלויבסט יואב'ן.

— איך גלויב איהם, ווייל אוריה האט זיך אין גאנצען מודה געווען פאר איהם...

— מודה געווען אין וואס? — האט דוד געפרעגט.

— ער האט זיך מודה געווען אין פערראט און אין בעטרוג!

— קענסטו מיר פיעלייכט דערצעהלען אלעס וואס דו ווייסט, בת שבע — האט ער אנגענומען איהר האנט...

דעם זעלבען טאג האט דוד געשיקט א שליח צו יואב און איהם געבעטען ער זאל איהם שיקען אוריה'ן דעם חתי.

יואב האט פערשטאנען אז עפּעס האט דארטען פּאסירט... ער איז זיכער אז בת שבע האט דעם קעניג אלעס וועגען אוריה'ן דערצעהלט, און יעצט רופט עס איהם דער קעניג איהם צו בעשטראפען. ער האט געשיקט רופען אוריה'ן און האט איהם איבערגעגעבען דעם קעניג'ס פארלאנג.

— דו געה גלייך אין ירושלים און ביז דו וועסט צוריקקומען וועט דערווייל מיין ברודער, אבישי פערנעהמען דיין פּלאץ מיט די מחנות...

אוריה האט זיך פערנייגט, ער האט זיך אוועקגעזעצט אויף זיין עזעל און איז אוועקגעריטען.

— איך גלויב אז אוריה וועט זיך שוין קיינמאל נישט צוריקקעהרען — האט יואב געזאגט מיט א שמייכעל צו זיין ברודער — נישט אומזיסט האט איהם דער קעניג פלוצים געשיקט רופען... ער וויים שוין פון אלעס... בת שבע האט איהם דערצעהלט... דו וועסט שוין יעצט פערבלייבען קאמאנדיר איבער זיינע מחנות...

— דו ביזט זעהר קלוג מיין ברודער, יעצט זעה איך אז דו פיהרסט אויס אלעס וואס דו נעהמסט זיך אונטער... ביז ווי לאנג אבער דענקסטו וועלען מיר שטעהען ארום דער שטאדט, גלויבסטו נישט אז עס איז שוין צייט אנצו־פאנגען צו שטורמען די שטאדט...

דערנעהענטערען זיך צום שטאדט וועט מיינען א פערלוסט פון פיעלע לעבענס און דערצו מוז איך פריהער קריגען דוד'ס ערלויבנים...

דאס פאלק אבער וועט דאך מיעד ווערען צו זיין אזוי לאנג אין דעם צו־שטאנד פון בעלאגערען די שטאדט, די סאלדאטען רייסען זיך צו מלחמה.

— דאך וועלען מיר ווארטען ביז וואנען איך וועל הערען פון דוד'ן און ביז וואנען איך וועל אויף זיכער וויסען דעם גורל פון אוריה'ן... ווייל טאמער מאך איך א טעות און אוריה וועט קומען צוריק, וועט דיין גאנצער זיעג געהן אויף אוריה'ס נאמען...

— דו ביזט דאך דער הויפּט קאמאנדיר, מיין ברודער — האט אבישי גע־זאגט און דעריבער דארף דער זיעג געהן בלויז אויף דיין נאמען, ווי קומט אוריה זיך צו טיילען דיין רוהם...

— איך וועל דעם כבוד אויף זיך אליין אויך נישט נעהמען — האט יואב צו איהם געזאגט — ווי נאר מיר וועט געלינגען איינצונעהמען די פארשטאדט, פון וואנען די עמונים קריגען די וואסער בעזארגונג פאר זייער הויפּטשטאדט, דאן וועט שוין דער זיעג זיין א זיכערער און דאן וועל איך שיקען בעטען דעם קעניג ער זאל פערזאמלען די איבעריגע חיל און קומען אונז צו הילף, כדי דער גאנצען זיעג זאל געהן אויף זיין נאמען.

— דער קעניג האט אין דיר זעהר א געטרייען און איבערגעגעבענעם פריינד — האט אבישי זיך אפּגערופען.

— דער כבוד און לעבען פון מיין קעניג דוד'ן איז מיר פיעל טייערער וויא מיין אייגען לעבען... איך האב איהם ליעב מיט מיין גאנצען הארצען, כאטש פיעלע מאל ביז איך נישט גאנץ צופריעדען פון זיינע האנדלונגען — האט יואב געזאגט מיט שטאלץ — מיין צוגעבונדענקייט צו איהם איז אויף א האר נישט אפּגעשוואכט געווארען, זינט דאן ווען ער האט גלית'ן געטויט. ער האט מיט

— וואס? האט זיך דוד א הויב געטהאן פון זיין פלאץ ער האט אויך געהאט א האנט אין דעם מארד פון דעם אומשולדיגען איש בושת'ן?

— אין דעם האט ער זיך נישט מודה געווען — האט בת שבע פארטגעזעצט

— ער האט זאגאר גענומען לייקענען, אבער באלד האבען די ברידער דערצעהלט יואב'ן ווי אזוי ער האט דיר, מיין האר פערראטען דורך זיי... ווי ער האט זיי געשיקט אנזאגען שאול'ן אז דו געפינסט זיך אין בית שמש... איך ווייס אז אוריה פלעגט צאהלען די צוויי ברידער געלט זיי זאלען זיין סוד נישט ארויסגעבען... יואב האט פערשטאנען אז דא זאגען די ברידער נישט קיין ליגען און ער האט איהם גענומען אויף'ן פערהער ביז וואנען ער האט זיך מודה געווען אין די לעצטע בעשולדיגונג פון די ברידער, אבער נישט אין די ערשטע... ווען יואב האט די זאך גוט אויסגעפארשט, איז ער געקומען צום בעשלוס און איך בין מיט איהם איינפערשטאנען, אז אוריה האט געהאט א האנט אויך אין דעם מארד פון איש בושת'ן.

— איז ער א בעטריגער, א פעררעטער און דערצו א מערדער! — האט דוד אויסגערופען מיט כעס — ווי גאט לעבט אז ער האט פערדיענט דעם טויט...

— און איך האב די גאנצע צייט געוואהנט מיט אזא מאן וועלכער האט געטראגען א מאסקע! — האט בת שבע זיך פאנאנדערגעוויינט.

דוד האט איהר גענומען בערוהיגען:

— יעצט פערשטעה איך דיר גאנץ גוט בת שבע — האט ער איהר געזאגט

— איך בין דאן זעהר בלינד געווען... איך האב זיך נישט געקענט פארשטעלען אז דו האסט מיר אזוי ליעב געהאט אז אויס דאנקבארקייט צו איינעם וועלכער האט כלומרש'ט געזאלט מיין לעבען רעטען, האסטו מיט איהם געהייראט...

דוד האט איהר ארומגענומען און איהר צוגעדריקט צו זיך...

— ווי שעהן און הערליך דו ביזט, בת שבע, ערפרישענד ווי דער מארגען טוי איז דיין ליעבע...

— אה, מיין קעניג! דאס גליק, דער שעהנער טרוים פון מיינע טרוימען, איז געקומען צו מיר!...

— — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — —

פארטאג האט זיך בת שבע אומגעקעהרט צו איהר וואהנונג. זי איז געווען בערוישט פון איהר גליק און פון דעם וויין וואס זי האט געטרונקען... זי האט זיך געלעגט אין איהר בעט און גענומען זיך דערמאהנען וואס מיט איהר איז דא פארגעקומען... יע, דער קעניג האט איהר אויך ליעב... יואב האט איהר נישט גענארט... ער האט איהר די גאנצע צייט ליעב געהאט... איהר הייליגער טרוים ווערט פערווירקליכט... דוד האט איהר פערשפראכען איהר צו נעהמען פאר זיין פרוי... און אוריה, וואס ארט איהר וועגען איהם... זי איז פריי, זי געהערט מעהר נישט צו איהם... איהר הייראט צו איהם איז געווען א טעות... ער איז אוועק אויף מלחמה... זי האט פון איהם א תנאי גט... ער איז א מערדער און א פעררעטער... דוד האט געשווארען אז ער פארדיענט דעם טויט... זי האט איהם קיינמאל ניט געליעבט און יעצט האט זי איהם פיינט, פיינט ווי דעם טויט...

בת שבע האט באלד געשמאק איינגעשלאפען מיט זיסע חלומות און מיט א גליקליכען שמייכעל אויף איהרע ליפען...

זיין פרוי... ער איז זיכער אז בת שבע וועט איהם מעהר נישט וועלען אנקוקען... און דער זעלבער צייט ווייס ער אז זי וועט איהם פון גאַרנישט דערצעהלען.

דוד איז געווען צופרידען וואָס יואב ווייס פון אוריה׳ס שולד... ער וועט איהם שיקען א בריעף און טאָקע דורך אוריה׳ן און יואב וועט שוין וויסען ווי אויסצופיהרען דעם טויט־שטראָף אויף איהם אזוי אז דאָס פאָלק וועט גאַרנישט וויסען דאָס ער איז געטויטעט געוואָרען דורך שטראָף... עס וועט אויסקומען דאָס ער איז געפאַלען אין שלאַכט מיט די עמונים.

אין יענעם אבענד, ווי אין די פריהערדיגע אבענדען זינט בת שבע איז צום ערשטען מאָל ארויפגעקומען צו דוד׳ן אויפ׳ן דאַך פון זיין פּאַלאַץ, האָט בת שבע פאַרבראַכט מיט דעם קעניג... זי פלעגט צו איהם ארויפקומען דורך א הינטער טהיר אומבאמערקט פון זיינע דיענער און צוריקגעהן פלעגט זי אויך מיט דער זעלבער טיהר.

בת שבע האָט געוואוסט אז אוריה דאַרף דיזען אבענד אנקומען אין פּאַלאַץ, און דאַך איז זי ארויף צו דוד׳ן. זי האָט געוואָלט הערען פון איהם וואָס ער וועט טהאָן מיט אוריה׳ן... זי האָט נישט געוואונשען אז אוריה זאָל שטאַרבען, כאָטש זי האָט געוואוסט אז לויט׳ן דין קומט איהם טויט פאַר א מאָרד פון אַז אומשולדיגען מענשען... איין זאַך האָט זי שטאַרק פערלאַנגט, און דאָס איז, פריי צו ווערען פון אוריה׳ן... איהר קימערט נישט וואָס דוד וועט טהאָן צו איהם, נאָר זי זאָל פון איהם באַפרייט ווערען.

— היינט דאַרף אנקומען אוריה! — האָט זיך דוד אפּגערופען צו בת שבע׳ן, — און מיר וועלען דאַרפען זיין זעהר פאָרזיכטיג ווי אזוי צו האַנדלען. איך האָב בעשלאָסען גאַרנישט צו ריידען וועגען דעם אז איך האָב זיך פון אַלעס דערוואוסט... ווען ער וועט צו דיר קומען זאָלסטו איהם אויך גאַרניט זאָגען.

— אה, ניין, מיין האַר קעניג, איך וויל איהם נישט אַנקוקען. ער קען מעהר צו מיר נישט קומען, איך וועל זיין געצוואונגען צו פאַרטרייבען איהם פון מיין הויז!...

— ווען ער וועט צו דיר קומען, זאָג איהם אז ער איז צו דיר פאַררעכענט ווי א פרעמדער, ווייל די מלחמה איז נאָך נישט פאַריבער און דער תנאי־גט וואָס ער האָט דיר געגעבען איז נאָך אין פולען קראַפט.

— אזוי וועל איך טהאָן, מיין קעניג! — האָט בת שבע אויסגערופען, זיך אויפהויבענדיג פון איהר פּלאַץ... — יעצט וועל איך געהן אהיים.

זי איז ארויס דורך דער הינטער טהיר און ארומקוקענדיג זיך צי קיינער בעמערקט איהר נישט. איז זי שנעל אריין אין איהר הויז.

א ווייל׳ע שפּעטער האָט מען געמאָלדען דוד׳ן אז אוריה איז נאָר וואָס אנגעקומען. דוד האָט איהם גלייך געהייסען צו איהם אריינקומען.

— פריעדען צו מיין האַר קעניג! — האָט זיך אוריה פערנייגט ווען ער איז אריין צו דוד׳ן.

— פריעדען צו דיר, — האָט איהם דוד געענטפערט, — וואָס הערט זיך אין לאַגער... ווי פיהלען זיך אונזערע סאָלדאַטען?

— אַלעס איז אין בעסטען אָרדנונג, מיין האַר! — האָט אוריה געזאָגט. — די בעגייסטערונג פון אונזערע מחנות איז אזוי שטאַרק ווי עס איז געווען דעם ערשטען טאָג פון אונזער אנקומען צו דער הויפּט־שטאָדט פון עמון... איך האָב

מיר זעהר פיעל גוטעס געטהאן, און דאס וועל איך איהם נישט פערגעסען כל זמן איך וועל לעבען...

דרייסיגסטער קאפיטעל

נתן דער נביא מוסר'ט דוד'ן

ווען אוריה דער חתי איז אנגעקומען אין ירושלים איז שוין געווען אבענד־צייט. דעם גאנצען וועג וואס ער האט דורכגעמאכט פון עמון ביז ירושלים האט ער געטראכט פון דעם פארוואס דוד האט נאך איהם פלוצלינג געשיקט. א וויילע איז זיין הארץ פול געווארען מיט שרעק... אפשר האט זיך דוד דערוואוסט פון זיין סוד און ער זוכט איהם צו בעשטראפען... באלד אבער האט ער זיך אליין אויסגעלאכט פון זיין אומזיסטער שרעק. דער איינציגער וועלכער וויים זיין סוד איז יואב, און ער איז דאך די גאנצע צייט מיט איהם אויף מלחמה... און איידער זיי זיינען אוועק האט דאך יואב איהם געוויס גארנישט דערצעהלט... מעגליך — איז אוריה מונטערער געווארען — אז דוד וויל זיך מיט איהם בעראטהען וועגען דער מלחמה... ער זעהט דאך אז דער קעניג האט לעצטענס גענומען שטארק האלטען פון איהם. אין אזא קורצער צייט האט ער איהם שוין צוויי מאל דערהויבען... יעצט איז ער די צווייטע האנד פון יואב'ן.

א פרייד האט איהם דורכגענומען ווען ער האט זיך דערנעהנטערט צו דוד'ס פאלאץ... דער קעניג טהוט איהם אן אזא גרויסען כבוד, ער רופט איהם פון דער מלחמה כדי זיך מיט איהם אן עצה צו האלטען... דערווייל וועט ער האבען א געלעגענהייט זיך צו זעהן מיט בת שבע'ן און אויסגעפינען וואס זי מאכט.

* * *

דוד'ס כעס האט געברענט אויף אוריה'ן, זינט ער האט פון בת שבע'ן אויסגעפינען ווי אזוי ער האט איהם פערראטהען. ער האט פארדיענט דעם טויט!... אין דעם איז קיין צווייפעל ניט... ווען ער זאל איהם אפילו וועלען מוחל זיין פאר דעם בעטרוג וואס ער איז געגען איהם בעגאנגען, טראגט דאך אוריה אויף זיך דעם די גרויסע שולד פון איש בושת'ס טויט... ווי אזוי אבער זאל ער אויספיהרען אויף איהם דעם טויט־שטראף? יעצט, נאכדעם וואס האט פאסירט צווישען איהם און בת שבע'ן... ער האט דאך איהר פערשפראכען צו נעהמען זי פאר זיין פרוי, און ווען ער זאל טויטען אוריה'ן, וואס וועט דאס פאלק זאגען?... און אפילו ווען ער זאל ארויסגעבען אן ערקלעהרונג פאר'ן פאלק אז אוריה האט פארדיענט דעם טויט צוליעב דעם וואס ער האט זיך בעטייליגט אין דעם מארד פון איש בושת'ן, וועט איהם דאס פאלק דען וועלען גלויבען?... אלע וועלען איהם בעשולדיגען דאס ער האט אוריה'ן געטויטעט כדי ער זאל נאכהער קענען חתונה האבען מיט בת שבע'ן... זיינע שונאים וועלען אין דעם געוויס נישט שווייגען און וועלען זוכען צו בעשולדיגען איהם אין אוריה'ס טויט און דאמיט בעשמוצען זיין נאמען... ער האט דאריבער בעשלאסען גארנישט צו זאגען אוריה'ן וועגען אלעס וואס ער האט פון איהם געהערט... ער וועט זיך גארנישט מאכען וויסענדיג... ער וועט איהם בלויז פרעגען וועגען דער לאגע פון מלחמה... ער וועט איהם אויך פרובירען שיקען אהיים צו

געבען אז ווען איך וועל צוריקקומען זאל איך דיך געפינען געזונט און אין בעסטען צושטאנד...

אוריה האט איבערגעניכטיגט אין דעם פאדערהויז פון דוד'ס פאלאץ, צוזאמען מיט דעם קעניג'ס קנעכט.

אויף מארגען האט דוד אנגעשריבען דעם פאלגענדען בריעף צו יואב'ן זיין הויפט־קאמאנדיר פון אלע ארמייען:

"מיין געטרייער יואב!

"בת שבע האט מיר איבערגעגעבען אלעס וואס דו האסט איהר דערצעהלט וועגען אוריה'ן דעם חתי... לויט אלע באווייזע איז ביי מיר יעצט קיין צווייפעל נישט אז אוריה האט זיך בעטייליגט אין דעם מארד פון איש בושת'ן פארוואס רכב און בענה האבען שוין לאנג מיט זייער לעבען בעצאהלט... אוריה איז די גאנצע צייט ארומגעגאנגען אומבעשטראפט, ווייל איך האב ביז דא נישט לאנג זיך גארנישט געקענט פארשטעלען אז ער זאל זיין פעהיג אויף אזא זאך... מיין כעס אויף איהם האט זיך נאך פערשטארקט ווען איך האב אויסגעפונען אז ער האט זיך פאר דיר מודה געווען דאס ער האט מיך פערראטהען צו שאול'ן. און האט זיך מיט דיזער פאלשקייט צו מיר בענוצט כדי נושא חן צו זיין אין בת שבע'ס אויגען... יא, אוריה פארדיענט דעם טויט... און ווייל איך האב איהם אזוי דער־הויבען און איהם די גאנצע צייט אנפערטרויעט מיינע גבורים און סודות פון דער מלוכה, וועט זיין זעהר נישט פאסיג ארויסצוקומען דאמיט אין דער עפענטליכ־קייט און באשטראפען איהם פאר די אויגען פון דעם גאנצען פאלק... דאריבער איז מיין עצה, אז דו זאלסט איהם שיקען אנפאנגען אן אטאקע אויף דער פעס־טונג... און ווען ער וועט זיין אין רעכטען פייער זאלסטו צוריקציהען זיין גאנצען גדוד פון גבורים פון הינטער איהם און אזוי וועט ער פאלען אין מלחמה... און פון דער גאנצער זאך וועט זיך קיינער נישט דערוויסען... ער וועט דאמיט בעקומען זיין פארדיענטע טויט־שטראף... און אזוי ווי דו האסט דורכגעפיהרט דעם טויט פון רכב און בענה אזוי זאלסטו אויך דורכפיהרען דעם טויט צו זייער ארויס־העלפער אוריה'ן... ווען דו וועסט האבען דורכגעפיהרט זיין טויט־אורטהייל, זאלסטו מיר גלייך לאזען וויסען דורך א שליח, פארשטעהט זיך, פארשטעל־טערהייד אז דער שליח זאל קיין אהנונג נישט האבען אז דו האסט דורכגעפיהרט א טויט־אורטהייל אויף אוריה'ן".

דיין קעניג און פריינד, ד ו ד.

דער קעניג האט דעם בריעף פארזיגעלט מיט זיין חותם און איהם דערלאנגט צו אוריה'ן:

— נעהם דיזען בריעף, — האט דוד געזאגט, — און זיי זעהר פארזיכטיג איבערצוגעבען איהם אין יואב'ס הענט.

אוריה האט דעם בריעף גענומען, האט זיך פארנייגט פאר'ן קעניג און גע־זאגט:

— דער באפעהל פון קעניג איז ביי מיר הייליג און איך וועל טהאן אלעס וואס דער קעניג האט מיר פארזאגט.

אוריה איז ארויס פון פאלאץ, זיך געזעצט אויף זיין פערד און שנעל ארויס פון שטאדט און אוועקגעריטען צו דער ריכטונג פון עמון...

אז עס וועט שוין לאנג נישט נעהמען און די עמונים וועלען זיך מוזען אונ־טערגעבען.

— און וואס מאכט יואב? — האט דוד איהם געפרעגט.

— פריידען איז צו איהם און צו זיינע אפיצירען, — האט אוריה נעענט־פערט, — איך האב געהערט אז ער וויל ווארטען נאך איינינע וואכען, און ווען די איינוואוהנער פון שטאדט וועלען זיך נאך דאן נישט אונטערגעבען, דאן וועט ער נעהמען שטורמען די פעסטונג.

— ביזטו איינפערשטאנען מיט יואב'ן אנצופאנגען צו שטורמען די פעסטונג?

— איך וואלט עס שוין לאנג געטהאן ווען איך וואלט נאר האבען די מאכט! — האט אוריה געזאגט, — אונזערע סאלדאטען זיינען אלע גבורים און פול מיט קאמפף־לוסט, און ווען מיר וואלטען אנגעפאנגען צו שטורמען די שטאדט וואלטען מיר זי שוין לאנג איינגענומען.

— איך גלויב אז דו ביזט גערעכט! — האט דוד געזאגט, — איך וועל דורך דיר שיקען א געהיימען פאקעט צו יואב'ן און דאן וועט ער דיר זאגען וואס דו האסט צו טהאן. דערווייל קענסטו געהן אהיים זיך אפרוהען אויף א פאר טעג.

אוריה האט דעם קעניג בעדאנקט און איז גלייך אוועק צו בת שבע'ן... דער געדאנק אז ער וועט ווערען אין גיכען א פאטער, האט איהם זעהר געפרעהט... יואב האט דאך איהם געזאגט אז לויט ווי בת שבע האט איהם בעהאנדעלט, זיינען דאס די סמנים פון אנקומענדע מוטערשאפט.

בת שבע האט איהם קאלט באגריסט. זי האט איהם געפרעגט וואס עס הערט זיך אויף דעם שלאכט־פעלד און וואס דער קעניג האט מיט איהם גע־רעדט. און ווען ער האט איהר געזאגט אז דער קעניג האט איהם געגעבען אורלויב אויף א פאר טעג, האט בת שבע זיך צו איהם אפגערופען:

— דו קענסט אבער די פאר טעג נישט פארברייגגען מיט מיר, ווייל מיר זיינען דאך יעצט פרעמדע...

— וואס מיינסטו? — האט אוריה האסטיג איהר א פרעג געטהאן.

— איך מיין, אז איידער דו ביזט אוועק אויף מלחמה, האסטו מיר געגעבען א גט... די מלחמה האט זיך נאך נישט געענדיגט און דו וועסט זיך נאך דארט צוריקקעהרען, און דיין גט איז דאריבער נאך גילטיג.

— אה, יע! — האט אוריה געענטפערט מיט א שמייכעל, — דו ביזט גערעכט, בת שבע, ביז וואנען די מלחמה וועט זיך נישט ענדיגען און איך וועל זיך בשלום פון דארטען נישט צוריקקעהרען זיינען מאר פאררעכענט פאר פרעמ־דע... עס איז דאך אזוי מאדנע צו טראכטען פון דעם: מיין בת שבע איז א פרעמדע צו מיר! אבער נישט אויף לאנג, מיין טהייערע בת שבע... די מלחמה וועט שוין לאנג ניט דויערען. דער קעניג האט מיט מיר איינגעשטימט, אז אנ־שטאט צו בעלאגערען די שטאדט פאר א לאנגע צייט, ביז וואנען די איינוואוהנער וועלען זיין געצוואונגען זיך אונטערצוגעבען צוליעב הונגער און דורשט, איז שוין גלייכער אז מיר זאלען באלד אנפאנגען שטורמען די פעסטונג... און איך בין זיכער אז מיט אונזערע גבורים וועט די פעסטונג אריינפאללען אין אונזערע הענט גאר אין א קורצע צייט... יעצט פריידען צו דיר, בת שבע! זאל גאט

דעם קעניג אז דאס האט אוריה דער חתי אזוי געוואגט און ער אליין איז אויך יעצט טויט...

דער שליח איז אנגעקומען אין ירושלים און האט דוד'ן דערצעהלט וואס האט פאסירט.

"מיר זיינען צוגעקומען נאהענט צום פעסטונג, כדי אנצופאנגען צו שטורע־מען די שטאדט, זיינען ארויס די בויגען־שיסער און מיט דער הילף פון די וועלכע האבען זיך באפעסטיגט אין פעסטונג, האבען זיי אייניגע פון אונזערע סאל־דאטען געטויטעט, און אויך דיין קנעכט אוריה איז געפאלען אין שלאכט...

— געה זאג יואב'ן דאס ער זאל זיין מוטה נישט פארלירען צוליעב דעם, — האט דוד געענטפערט דעם שליח, — אין מלחמה דארף מען אזעלכע צופאלען ערווארטען... זאל ער זיך שטארקען און אנגעהן מיט דער מלחמה ביז וואנען עס וועט איהם געלינגען איינצונעהמען די שטאדט.

אין א קורצע צייט נאך אוריה'ס טויט, האט דוד חתונה געהאט מיט בת שבע'ן וועלכע האט אין גיכען געדארפט ווערען מוטער פון איהם...

* * *

נתן דער נביא וועלכער איז געווען אן אפטער אריינגעהער אין דוד'ס פאלאץ און פלעגט פיעל צייט פארברייינגען מיט דעם קעניג, האט נאכדעם ווי דוד האט חתונה געהאט מיט בת שבע'ן, פארשטאנען אז אוריה'ס טויט איז געווען ניט קיין צופאל... ער האט יעצט דייטליך געזעהן אז דוד איז בעגאנגען זעהר א גרויסע זינד, און עס האט דעם נביא זעהר שטארק פארדראסען אויף איהם. ער האט דוד'ן פיעל געאכטעט און ליעב געהאט און אין איהם געזעהן ניט נאר א קעניג און פיהרער פון דעם גאנצען פאלק ישראל, נאר אויך די פאר־קערפערונג פון גערעכטיגקייט און נאבעלקייט... ער האט ארויסגעוויזען די גרויסקייט פון זיין נשמה אין זיין הספד אויף שאול'ן וועלכער איז געווען זיין ערגסטער שונא... זיין איידעלקייט האט זיך בולט ארויסגעצייגט אין זיין טיעפען און גרויסען צער פון אבנר'ס טויט... אויך ווען ער האט בעשטראפט די מער־דער פון איש בושת'ן, האט ער אלעמען געצייגט אז ער וועט הערשען מיט גערעכטיגקייט און יושר... און יעצט . . . האט ער אליין בעגאנגען אזא גרויזא־מען פארברעכען... ער האט פעראורזאכט דעם טויט פון דעם אונשולדיגען אוריה'ן און נאכהער חתונה געהאט מיט זיין פרוי...

פיעל טעג זיינען פאראיבער און נתן דער נביא האט קיין רוה נישט געפונען. זיין ענטטוישונג אין דוד'ן איז געווען זעהר גרויס... אבער דאך האט ער איהם ליעב געהאט... ער איז בעגאנגען זעהר א גרויסע עוולה... דענקט פיעלייכט דוד דאס ער, נתן, ווייסט נישט פון זיין זינד... נעכט האט דער נביא נישט געשלאפען, און די טעג האט ער פארבראכט אין אומעט און אין טרויער... ער האט שוין דוד'ן א היבשע צייט נישט געזעהן... ער וועט איהם יעצט נישט קענען אנקוקען גלייך אין די אויגען... אבער ניין! ער קען מעהר נישט שווייגען! ער טאר מעהר נישט שווייגען! די שטימע פון גאט שרייט אין איהם ער זאל געהן צו דוד'ן און פאנאנדערוויקלען פאר איהם זיין גרויסע זינד וואס ער האט לעצטענס בעגאנגען... זאל ער פיהלען דעם וועהטאג און צער פון זיין שרעקליכען פארברעכען... אפשר וועט ער תשובה טהאן מיט זיין גאנצען הארצען... און זאל איהם נאר גאט מוחל זיין... יא, ער מוז געהן צום

ווען ער איז אנגעקומען אין לאגער, האט ער גלייך איבערגעגעבן יואב'ן דעם פארזיגעלטען בריעף פון קעניג.

יואב האט דעם בריעף גענומען און איז אריין אין זיין געצעלט. ער האט אויפגעבראכען דעם קעניג'ס זיגעל, ארויסגענומען דעם בריעף און אנגעפאנגען צו לייענען. ווען ער האט געענדיגט לייענען, האט יואב צו זיך א שמייכעל געטהאן: אזוי ווי ער האט געפלאנט, אקוראט ווי ער וואלט זיך מיט דוד'ן פון פריהער צונויפגערעדט.

אויפ'ן צווייטען טאג האט יואב ארויסגעגעבן א באפעהל צו אוריה'ן אנצופאנגען צו שטורמען די פעסטונג. ער האט איהם אנגעוויזען דעם געפעהרליכסטען פונקט פון וואנען ער זאל זיין אטאקע מאכען.

אוריה איז געווען זעהר צופרידען דערפון. ער האט זיך געטראכט אז דער קעניג האט זיין פארשלאג אנגענומען אויפצוגעבען די באלאגערונג און נעהמען שטורמען די שטאדט. '

אוריה האט גענומען זיינע גבורים און רייטענדיג אפריהער אויף זיין פערד, האט ער זיך דערנעהנטערט צו דעם געפעהרליכסטען פלאץ, וואו די באוואפענטע עמונים זיינען געשטאנען און האבען נישט דערלאזען דעם שונא צוצוקומען צום שטאדט.

ווען די עמונים האבען געזעהן די געוואגטקייט פון אוריה'ן האבען זיי גלייך פון פיעלע פארבארגענע פלעצער א שאט געטהאן סאלדאטען און א פירכטערליכער קאמפף האט זיך צופלאקערט.

אוריה האט געקעמפפט מיט זעלטענער גבורה... איניגע פון די גבורים זיינען געפאלען טויטע און פערוואונדעטע... יואב איז געשטאנען פון ווייטען און ווען ער האט געזעהן אז דער קאמפף האט זיך צופלאקערט, האט ער די גבורים צוריקגערופען איבערלאזענדיג אוריה'ן אליין אין קאמפף...

— אוריה איז אליין! — האבען איניגע גבורים אויסגערופען, — ער האט זיכער נישט געהערט יואב'ס באפעהל זיך צוריקצוציהען.

— עס איז שוין צו שפעט! — האט יואב אויסגערופען, — ער איז געפאלען אין שלאכט... ער האט אויסגעקליבען זעהר א געפעהרליכען פונקט.

די עמונים זיינען צוריקגעגאנגען צו זייערע פלעצער, ערווארטענדיג אפצושטויסען א צווייטע אטאקע פון יואב'ס ארמייען. אבער יואב האט באפוילען די גבורים צוריקצוגעהן צו זייערע פריהערדיגע פלעצער ביז וואנען ער וועט בעריכטען דוד'ן פון דער אונגעלונגענער אטאקע און הערען זיין תשובה וואס ווייטער צו טהאן.

יואב האט צוגערופען איינעם פון זיינע אפיצירען און איהם געהייסען געהן נאך ירושלים און איבערגעבען דעם קעניג וואס דא האט פאסירט.

"און ווען דער קעניג וועט אין כעס ווערען, — האט יואב געזאגט צום שליח, — און וועט אונז נעהמען מאכען פארווירפע פארוואס מיר האבען זיך דערנעהנטערט צו דער שטאדט, האבען מיר דען נישט געהאט די ערפאהרונג פון אבימלך, דעם זוהן פון ירבעל, וועלכער איז נישט זעהר פארזיכטיג געווען און נאהענט צוגעקומען צו דער פעסטונג פון תבץ, און א פרוי האט איהם גאר דער'הרג'עט מיט א מיהלשטיין וואס זי האט אויף איהם געווארפען. און פאר וואס זייט איהר צוגעגאנגען אזוי נאהענט צו דער פעסטונג? — זאלסטו זאגען

איך האָב דיר געזאַלבט פאַר קעניג איבער ישראל און איך האָב דיר פון שאול'ס הענט געראַטעוועט, איך האָב דיר זיין גאַנצע קעניגרייך איבערגעגעבן. איך האָב דיר געגעבן שטאַרקייט און קראַפט, דו האָסט אַלע דיינע פיינד באַזיגט, כבוד און רייכטהום האָט דיר אויך נישט געפעהלט, און יעצט האָסטו דיינע הענט איינגעריכטעט אין די אומשולדיגע בלוט פון אוריה'ן דעם חתי... איהם האָסטו געלאָזען גע'הרג'עט ווערען ביי דעם שווערד פון עמון און זיין פרוי האָסטו פאַר זיך גענומען... און יעצט פרעג איך דיר אין נאָמען פון גאָט, גלויבסטו אַז דו האָסט ריכטיג געהאַנדעלט, אַז דו האָסט קיין זינד נישט בע־גאַנגען ? !

דוד האָט זיך שטאַרק פאַנאַנדערגעוויינט, ווען ער האָט געהערט די שאַרפע שטעכענדע ווערטער פון נביא...

דער נביא איז געשטאַנען באַוועגלאָז און האָט זיינע אויגען פון דוד'ן נישט אַרונטערגענומען. ער האָט געזעהן דוד'ס טרעהרען און האָט פאַרשטאַנען ווי טיעף איז זיין חרטה...

— איך ווייס אַז איך האָב געזינדיגט צו גאָט ! — האָט דוד זיך אָפּגע־רופען מיט אַ וויינענדיגער שטימע, — אָבער נישט קיין אומשולדיגע בלוט האָב איך פאַרגאָסען !

— וואָס מיינסטו ? — האָט נתן איהם געפרעגט, — איז דען אוריה נישט געפאַלען אַן אומשולדיגער קרבן צוליעב דעם וואָס דו האָסט געוואָלט צונעהמען זיין פרוי ?...

— אוריה האָט דעם טויט פאַרדיענט, אויף דאַרויף האָב איך באַווייזע.

— פאַרוואָס גלויבסטו אַז ער האָט פאַרדיענט דעם טויט ? איז דאָס נישט צוליעב דעם ווייל ער האָט געהאַט זעהר אַ שעהנע פרוי ? ! . . .

— ער האָט פאַרדיענט דעם טויט אַזוי ווי די ברידער רכב און בענה, ווייל ער איז געווען דער וועלכער האָט זיי צוגערעדט צו ערמאָרדען איש בושת'ן.

דער אַלטער נביא האָט איהם אַנגעקוקט מיט ערשטוינונג.

— ווי קומט ער צו זיין פאַרבונדען מיט אַזאַ שרעקליכען מאָרד ? — האָט נתן געפרעגט דוד'ן.

— אויב דו פערלאַנגסט וועט דיר בת שבע, מיין פרוי, וועגען אַלעם דער־צעהלען, און אויב דאָס איז נישט גענוג, וועט דיר יואב, מיין שר צבא, איבער־געבען אַלע איינצעלהייטען, ווייל אוריה האָט זיך מודה געווען פאַר יואב'ן.

— און פאַרוואָס האָסטו איהם גלייך נישט בעשטראָפט, ווי דו האָסט עס געטהאָן צו רכב און בענה ? — האָט נתן דער נביא איהם געפרעגט.

— ווייל איך האָב זיך ערשט נישט לאַנג דערוואוסט פון אַלעם.

— אָבער ווי קומט עס אַז גראַדע אין דער זעלבער צייט ווי דו האָסט בעגאַנ־גען די זינד מיט בת שבע'ן, האָסטו אוריה'ן געשיקט צום טויט ?

— בת שבע איז צו מיר געקומען און האָט מיר אַלעס דערצעהלט. זי האָט מיר אויך דערצעהלט ווי אומגליקליך זי איז מיט אוריה'ן וועלכער האָט איהר די גאַנצע צייט גענאַרט, און וועלכער האָט מיר אַליין, איינמאָל פעררּאַטהען פאַר שאול'ן...

דוד האָט אַריינגערופען בת שבע'ן און איהר געבעטען איבערגעבען דעם נביא אַלעס וואָס זי ווייס פון אוריה'ן.

קעניג... ער קען שוין מעהר נישט שווייגען. די אומשולדיגע פארגאסענע בלוט פון אוריה'ן שרייט צו איהם.

אין א פריהמארגען ווען דוד איז געזעסען רוהיג אויף א שטוהל אין זיין פאלאץ און געשפיעלט אויף זיין הארפע, האט ער פלוצים באמערקט נתן דעם נביא שטעהענדיג נעבען איהם. ער איז געווען אזוי פערטהאן אין זיין שפיעלען דאס ער האט נישט געהערט זיין אריינקומען... דוד האט אוועקגעשטעלט די הארפע און האט פריינדליך באגריסט דעם נביא.

נתן האט זיך א נייג געטהאן פאר דוד'ן, אבער די שטייפקייט פון זיין פנים האט זיך נישט געענדערט.

— מיין קעניג! — האט נתן אויסגערופען, — איך בין געקומען דיר דערצעהלען פון א פאסירונג וואס האט געטראפען אין א דערבייאיגע שטאדט.

— זעץ זיך, נתן, נעבען מיר און דערצעהל מיר, — האט דוד איהם געזאגט.

— ניין, איך וועל דאס דיר דערצעהלען שטעהענדיג.

"צוויי מענשען האבען געוואהנט אין א שטאדט, שכנים זיינען זיי געווען, איינער רייך, דער צווייטער ארים... דער רייכער איז זעהר רייך געווען. ער האט געהאט שאף און רינדער, קנעכט און דינסטען, פעלדער און גערטנער, גאלד און זילבער זעהר פיעל. און דער ארימאן איז געווען זעהר ארים, ער האט געוואוינט אין א צובראכענע, האלב איינגעפאלענע חורבה, און זיין גאנצער פארמעגען איז בעשטאנען בלויז פון אן איינציג קליין שעפעלע, וואס ער האט געקויפט און אויפגעהאדעוועט. די שעפעלע איז צוזאמען מיט זיינע קינדער אויסגעוואקסען, פון זיין ברויט האט זי געגעסען, פון זיין בעכער האט זי גע־טרונקען און אין זיין שויס איז זי געלעגען... אלע האבען די שעפעלע גע־צערטעלט, אלע האבען איהר ליעב געהאט. צו דעם ארימאן איז זי פארעכענט געווען ווי א טאכטער.

"מאכט זיך איינמאל אז א גאסט איז געקומען אויף א באזוך צום רייכען מאן, א וויכטיגער גאסט איז דאס געווען, און דער רייכער מאן האט געוואלט מאכען א גרויסארטיגע סעודה פאר'ן גאסט, איז ער אבער זעהר קארג געווען. ער האט געזשאלעוועט צו נעהמען א שעפעלע פון זיין אייגענע סטאדע, האט ער זיך אריינגעריסען אין דעם ארימאן'ס הויז און האט פון איהם אוועקגערויבט זיין איין־איינציגע שעפעלע, איהר געקוילעט און צוגעגרייט א פיינע סעודה פאר זיין גאסט".

— יעצט פרעג איך דיר, מיין האר קעניג, וואס קומט דעם רייכען מאן פאר זיין טהאט?

— דעם טויט האט אזא מאן פארדיענט! — איז דוד אויסגעשפרונגען דריקענדיג זיין פויסט פון כעס. — ווער איז ער דער גרויזאמער שלעכטער מאן? זאל מען איהם צו מיר ברייגנען און איך וועל איהם בעשטראפען!

— דו ביזט דער מאן! — האט נתן אויסגערופען מיט א דונערנדע שטימע.

— דו האסט דעם שרעקליכען פארברעכען בעגאנגען געגען דיין פריינד אוריה!

דוד איז בלאס געווארען. א קאלטער שוויים איז דורכגעגאנגען זיין קערפער. ער איז צוריקגעפאלען אין זיין שטוהל און האט זיין פנים פארדעקט מיט זיין האנט.

— אזוי האט גאט געזאגט! — האט דער אלטער נביא פארטגעזעצט, —

אויף דעם זיבעטען טאג איז דאס קינד געשטארבען. און קיינער האט נישט געוואגט צו ברענגען די טרויעריגע בשורה צום קעניג.

דוד האט אבער פארשטאנען פון דער באוועגונג און פון דעם שטיל־שווייגען פון זיינע דיענער, אז עפעס איז דא פארגעקומען. ער האט צוגערופען צוויי פון זיינע קנעכט און זיי געפרעגט:

— איז דאס קינד טויט?

די קנעכט האבען טרויעריג צוגעשאקעלט מיט'ן קאפ.

ווי דוד האט דערהערט אז דאס קינד איז טויט, האט ער זיך גלייך אויפגעהויבען פון דער ערד, האט אומגעביטען זיינע קליידער, זיך ארומגעוואשען, און איז אריין אין גאט'ס הויז און מתפלל געווען פאר'ן ארון קודש... דערנאך איז ער צוריק אין פאלאץ אריין און האט זיך געהייסען דערלאנגען עסען.

אלע זיינע שרים און יועצים האבען זיך שטארק געוואונדערט אויף דוד'ן.

— מיין האר קעניג, — האט זיך אן עלטערער שר אפגערופען צו איהם, — פארוואס, ווען דאס קינד האט נאך געלעבט, האסטו געפאסט און געוויינט און געלעגען אויף דער ערד, און יעצט ווי דו האסט דערהערט אז דאס קינד איז געשטארבען, האסטו אויפגעהערט דיין וויינען און פאסטען?!...

— כל זמן מיין קינד האט געלעבט, איז נאך ביי מיר אלץ געווען א שטיקעל האפנונג אז גאט וועט זיך מרחם זיין און ער וועט געזונט ווערען... יעצט אבער, אז ער איז שוין טויט, וועל איך איהם דען קענען צוריק לעבעדיג מאכען? ניין, מיין פריינד, איך וועל געהן צו איהם, אבער ער וועט שוין צו מיר צוריק נישט קומען...

איינטונדרייסיגסטער קאפיטעל

שלמה ווערט געבארען

פון דער טיעפענים פון זיין הארצען און מיט דעם גאנצען ברען פון זיין פאעטישע נשמה האט דוד תשובה געטהאן צו גאט... לאנג נאך דעם ווי דער נביא נתן האט איהם אויסגע'מוסרט, האט זיין געוויסען איהם געפייניגט... ער איז די גאנצע צייט ארומגעגאנגען ווי א שאטען, פערטרויערט און פערקלעמט. זיין שלאף איז פון איהם פערוואנעלט געווארען, ער האט דעם אפעטיט פון עסען פערלארען; א שלייער פון אבלות און אומעט האט זיין בלאס געוואהרענעם פנים בעדעקט... שטיל זיינען די קלאנגען פון זיין הארפע געווארען... גאנצע טעג פלעגט ער פערברייגען אין איינזאמקייט... ער פלעגט זיך אפגעבען א חשבון הנפש פון זיין גרעסטען זינד וואס ער איז בעגאנגען דורך זיין לעבען... און ווען ער פלעגט זיך דערמאהנען די ווערטער פון נביא פלעגט א שוידער דורכגעהן זיין לייב...

"דער רייכער האט זיך אריינגעריסען אין דעם ארימאנ'ס הויז און האט פון איהם אוועקגערויבט זיין איין איינציגע שעפעלע".

"דו ביזט דער מאן! דו האסט דעם שרעקליכען פערברעכען בעגאנגען נעגען דיין פריינד אוריה"!

דיזע שוידערליכע ווערטער קלינגען נאך יעצט אין זיינע אויערען... ער

בת שבע האט דערצעהלט פאר נתן'ן אלע איינצעלהייטען, וועגען איהר שטארקע ליעבע צו דוד'ן זינט ער האט איהר גערעטעט, וועגען אוריה'ס פאלש־קייט און בעטרוג און ווי אזוי ער האט מורא געהאט דאס די ברידער רכב און בענה זאלען נישט ארויסגעבען זיין סוד, האט ער זיי געזוכט אומצובריינגען, איינרייעדענדיג זיי צו טויטען איש בושת'ן.

— אויב דוד, מיין האר, האט געזינדיגט, — האט בת שבע אויסגערופען מיט טרעהרען אין איהרע אויגען, — בין איך אין דעם שולדיג. ווייל איך האב מיין האר קעניג ליעב געהאט, מעהר פון אלעס אין דער וועלט. דאך... — האט זי מיט א ציטערנדע שטימע געזאגט, — איידער איך האב זיך פון אלעם דער־וואוסט בין איך געווען געטריי אוריה'ן, כאטש איך האב איהם קיינמאל נישט ליעב געהאט... אבער ווען איך האב אויסגעפונען ווי אזוי ער האט מיר די גאנצע צייט גענארט און דערצו אז ער איז נאך א מערדער, האב־איך שוין מיט איהם מעהר נישט געקענט וואהנען צוזאמען... דעם גט, וואס ער האט מיר געגעבען איידער ער איז אוועק אויף מלחמה, האב איך אנגענומען פאר א ריכטיגען גט... ווייל איך האב בעשלאסען איהם אויף אייביג צו פארלאזען... יעצט, אויב דער נביא גלויבט אז דאס איז א שרעקליכע זינד, בין איך די שולדיגע און מיר קומט די שטראף, אבער זאל גאט נישט בעשטראפען דעם קעניג...

ווען בת שבע איז פון צימער ארויסגעגאנגען, איז נאך דוד געבליבען זיצען אויף זיין שטוהל מיט אן ארונטערגעבויגענעם קאפ.

— דיין זינד איז יעצט נישט אזוי גרויס אין מיינע אויגען ווי איך האב זיך פריהער פארגעשטעלט... אבער עס איז דאך א זינד! דו האסט נישט גע־דארפט אזוי האנדלען. אויב אוריה האט פארדיענט דעם טויט, האסטו עס געדארפט טהאן אין דער עפענטליכקייט ווי דו האסט געטהאן צו רכב און בענה... אבער אין דיין בעשטראפען אוריה'ן האסטו א גאנץ אנדער כוונה געהאט.

— יא, איך ווייס, אז איך האב געזינדיגט צו גאט! — האט דוד זיך אפגערופען, — וועט גאט מיר מוחל זיין פאר מיין זינד?

— יא, גאט וועט דיר מוחל זיין, — האט דער נביא אויסגערופען, — אבער דאס קינד וואס וועט צו דיר געבארען ווערען פון בת שבע'ן וועט זיין פאר־רעכענט אלס א קינד וואס איז געקומען פון זינד, און ער וועט נישט לעבען.

מיט אייניגע טעג שפעטער האט בת שבע געבארען א זוהן צו דוד'ן.

גליקליך איז דוד געווען מיט בת שבע'ס קינד, ווייל ער האט איהר זעהר ליעב געהאט, אבער זיין פרייד האט נישט לאנג אנגעהאלטען. אויפ'ן צווייטען טאג איז דאס קינד קראנק געווארען. דוד האט זיך דערמאהנט אן דעם נביא'ס ווערטער און ער האט פארשטאנען אז גאט זוכט איהם צו בעשטראפען... ער האט מתפלל געווען צו גאט, האט געוויינט און געפאסט און געבעטען רחמים ביי גאט... די גאנצע צייט ווען דאס קינד איז קראנק געווען, איז דוד געלעגען אויף דער ערד. ער האט נישט געגעסען און נישט געטרונקען. זיינע פריינד און די חשוב'ע פון זיין הויז זיינען צו איהם געקומען און פרובירט איהם בעטען ער זאל זיך אויפהויבען פון דער ערד, אבער עס זיי נישט געלונגען... דוד איז געבליבען ליגען אויף דער ערד, און בלויז זיינע ליפען האבען זיך באוועגט. ער האט נישט אויפגעהערט מתפלל צו זיין.

דער מענש איז דאָך זינדיג פון זיין געבורט,
זינט דאן איז ער מיט פיעל זינד אנגעגורט...

דו פערלאנגסט דעם אמת פון מיין געוויסען,
פערבאָרגען — דיין חכמה לאזטו מיר וויסען.

לייטער מיר מיט אזוב, און מאך מיר ריין,
וואש מיר — און ווייסער פון שנעע וועל איך זיין!

דיין מחילה וועט מיר ברייגגען פרייד און גליק,
מיין שמחה צו מיר וועט קומען צוריק...

פערבאָרג דיין פנים פון מיינע זינד,
בלאָז זיי אלע אוועק מיט דעם ווינט.

מאך מיין הארץ זויבער און ריין,
און מיין גייסט מאך נייא און שעהן.

פערוואַרף מיר נישט, אָ גאָט פון דיר!
דיין הייליג גייסט נישט נעם פון מיר!

קעהר מיר אום צוריק דיין הילף און פרייד,
מיט א גייסט פון גוטסקייט, מיר בעקלייד!

שולדיגע וועל איך דיינע וועגען ערקלערען,
און זינדיגע וועלען זיך צו דיר אומקערען.

פערגיב מיר, גאָט, פאר די פערגאָסען בלוט
כדי איך זאָל דערצעהלען דיין לויב מיט גלוטה.

עפען אויף מיינע ליפען, אָ גאָט,
און זאָל מיין מויל דערצעהלען דיין גנאָד,

נישט קיין זבח פערלאנגסטו זאָל איך געבען,
נישט דורך א קרבן ווערסטו מיינע זינד פערגעבען...

מיין געבראָכען געמיטה ווערסטו פאר מיין קרבן נעהמען:
א הארץ פול מיט חרטה, ווערסטו זיכער נישט פארשעהמען!...

נאָך דיזער תפלה וואס דוד האָט פערפאסט אויסגיסענדיג זיין הארץ פאר זיין פאטער אין הימעל, איז איהם עטוואס לייכטער געווארען... ער האט גע־פיהלט אז זיין זינדיגע נשמה איז אויסגעלייטערט געווארען און ער איז געווען

קען זיך גארנישט פארשטעלען ווי אזוי ער זאָל האָבען בעגאנגען אזא פערברע־כען... ער, וואס האָט פערמאגט אזא צארטע פיהלענדע הארץ, ער, ביי וועמען גערעכטיגקייט און יושר זיינען אלע מאָל געוועזן די הויפּט זיילען פון זיין לעבען. ער, וועלכער האָט קיינמאָל נישט געקענט פארטראָגען אומרעכט און פאלשקייט צביעות און בעטריגעריי, זאָל זיך אזוי פערליערען און אזא זינד בעגעהן!... און ווען דוד פּרובירט זיך זעלבסט פערענטפערען אז ער, אוריה, האָט דאָך דעם טויט פערדיענט... ווען ער פּרובירט זיך אליין איינריידען אז ווען בת שבע וואלט איהם אלעס וועגען אוריה׳ן נישט דערצעהלט, וואלט ער מיט אוריה פיעלייכט נישט געזינדיגט... ווייס ער דאָך גאַנץ גוט אז כאָטש עס איז אויסערליך יע א תירוץ, פיהלט ער דאָך אז אינערליך האָט ער בעגאנגען א פערברעכען... ער שטעלט זיך אליין די פראגע: וואלט ער אזוי געהאנדעלט מיט אוריה׳ן ווען נישט די פער־מישונג פון בת שבע?... וואָלט ער איהם דאן פער׳משפּט צום טויט, אדער ער וואָלט איהם פיעלייכט מוחל געוועזן אזוי ווי ער האָט מוחל געוועזן יואב׳ן פאר זיין ערמאָרדען אבנר׳ן?... אמת, יואב האָט עס געטהאָן אלס א גואל הדם, ער האָט איהם ערמאָרדעט צוליעב דעם וואס אבנר האָט געטויטעט זיין ברודער עשהאל׳ן... און אוריה האָט זיך בעטהייליגט אין א מאָרד פון אן אומשולדיגען מענשען... דאָך איז דוד ביי זיך אין הארצען נישט זיכער ווי ער וואלט אוריה׳ן בעהאנדעלט אונטער אנדערע אומשטענדען... ער פיהלט מיט זיין וועזען אז ער האָט פארט א גרויסע זינד בעגאנגען געגען גאָט... וועט איהם גאָט מוחל זיין?... ער האָט שוין גלייך דערפיהלט די האנט פון גאָט וואס האָט איהם גע־שטראָפט, ווען זיין קינד פון בת שבע׳ן איז געשטאָרבען...

דוד האָט נישט אויפגעהערט מתפּלל צו זיין און תשובה צו טהאָן צו גאָט.

דעם דרייסיגסטען טאג זינט זיין קינד איז געשטארבען האָט דוד געפאסט און פערבראכט דעם גאנצען טאג אין איינזאמקייט...

ער האָט דאן אויסגעגאסען זיין הארץ פאר גאָט אין דער פאלגענדער תפלה:

„ערבארם זיך איבער מיר, אָ גאָט!
מיינע זינד מעק אויס מיט דיין גנאַד.

וואש מיין אומגערעכטיגקייט אוועק,
מיינע זינד רייניג אויס און מעק.

מיין שולד ווייס איך נאָר אליין
און מיין זינד טוט פאר מיר תמיד שטעהן.

כ׳האָב צו דיר אליין געזינדיגט אָ גאָט,
כ׳האָב עובר געוועזן אויף דיין געבאָט...

גערעכט איז דיין משפט און דיינע רייד,
דו וועסט מיין זינד מוחל זיין — צו מיין פרייד!

דערוואוסט אז אייער קעניג קליבט זיך מלחמה צו האלטען מיט אונז, האט מען גלייך געזעהן אז מיר האבען קיינע אויסזיכטען ניט צו געווינען די מלחמה. דעריבער האט ער פארגעשלאגען אז חנון זאל מאכען אן אנבאט פון שלום צו דעם קעניג פון ישראל.

און ווען אונזער קעניג האט מיין מאן געפרעגט מיט וואס וועט ער קענען איבערצייגען דוד'ן אז ער מיינט עס ערנסט כדי ער זאל נישט טהאן צו אונזערע שלוחים ווי מיר האבען געטהאן צו זיינע, האט מיין מאן געענטפערט אז ער זאל שיקען זיין קרוין אלס א מתנה צו דוד'ן דעם קעניג פון ישראל... ווען דער קעניג האט עס דערהערט איז ער זעהר אויפגערעגט געווארען און האט געהייסען ארייננווארפען מיין מאן אין געפענגניס זאגענדיג דאבייא אז ווען דוד'ס ארמעען וועלען פערטריבען ווערען פון עמון, וועט ער איהם, מיין מאן טויטען... איך און מיינע קינדער האבען די גאנצע צייט געבעטען אונזער גאט אויף דוד'ס זיעג, און יעצט האט גאט צוגעהערט צו אונזער שטימע און איהם איבערגעגעבען אונזער שטאדט צוזאמען מיט דעם קעניג. מיין מאן שמאכטעט נאך יעצט איז געפענגניס און זיין לעבען איז אין גרויס געפאהר ווייל אלע מיניסטארען זיינען אויף איהם אין כעס און זיי וועלען זיכער אויסלאזען זייער כעס אויף איהם, דעריבער בעט איך דיר, מיין האר, האב רחמנות איבער מיין מאן און בעפריי איהם פון געפענגניס...

יואב האט געטהאן דעם פערלאנג פון דער אלטער פרוי און האט בעפרייט איהר מאן...

דוד און יואב האבען אוועקגענומען די גאנצע גאלד פון שטאדט און מיט־נעמענדיג די רויב און פיעלע געפאנגענע זיינען מיט א גרויסען טריאומפירענדען נצחון זיך צוריקגעקעהרט אין ירושלים.

א יאהר איז פערלאפען זינט בת שבע'ס ערשט געבארענעם קינד איז גע־שטארבען... זעהר פיעל האט זי נאך איהם געטרויערט, מיט איהר האבען אויך געטרויערט אלע פריינד פון דוד'ן. בלויז די פרויען פון דוד'ן אחוץ מיכל און אביגיל האבען אין בת שבע'ן געזעהן א נקמה און האבען זיך זעהר שטארק גע־פרעהט אויף איהר אומגליק...

מיכל וועלכע האט קיין קינדער נישט געהאט, איז געווען פריי פון קנאה וואס די איבעריגע פרויען האבען געהאט. ווייל יעדע איינע פון זיי האט געהאפט און געוואונשען אז נאר איהר זוהן זאל ווערען קעניג נאך דוד'ס טויט און ווען א זוהן איז געבארען געווארען צו בת שבע'ן, האט יעדע געציטערט פיעלייכט וועט דוד מאכען דעם זוהן פון זיין בעליעבסטע פרוי פאר קעניג... מיכל אבער האט שוין מעהר קיין האפענונג נישט געהאט צו האבען קינדער, איז דעריבער געווען גלייכגילטיג צו בת שבע'ן און נישט נאר האט זי איהר ניט פערהאסט, נאר זי האט נאך מיט איהר סימפאטיזירט און אין דער צייט פון איהר בראך איז מיכל געקומען איהר טרייסטען.

אביגיל וועלכע האט געבארען איין זוהן צו דוד'ן וועמענס נאמען איז געווען כלאב האט געוויס מיטגעפיהלט בת שבע'ס טרויער, ווייל זי האט איהר זוהן כלאב'ן מיט איינציגע יאהר פריהער פערלארען... זי איז דעריבער אויך געווען זעהר

זיכערא ז גאָט האָט זיין תפלה, וואָסא יז געקומען פון דער טיפענים פון זיין הארצען אָנגענומען . . .

ביסלעכוויז איז דער אומעט פון איהם פערשוואונדען און זיין טרויער האָט איהם פערלאָזען... נתן דער נביא האָט איהם אויך פערזיכערט אז גאָט האָט אָנגענומען זיין חרטה און תשובה. זיין פרעהליכקייט און מונטערקייט האָט זיך צו איהם אומגעקעהרט.

דערווייל איז אָנגעקומען א שליח פון יואב'ן, וועלכער האָט נאָך אַלץ בע־לאַגערט די הויפטשטאָדט פון עמון, און אָנגעזאָגט דוד'ן אין נאָמען פון זיין שר צבא, יואב, אז די פאַרשטאָדט פון די פעסטונג רבה, וואָס בעזאָרגט די הויפטשטאָדט מיט וואַסער איז שוין איינגענומען און אזוי ווי עס איז שוין יעצט א פראַגע פון געצעהלטע טעג, בעט יואב דעם קעניג ער זאָל צונויפזאַמלען די איבעריגע מחנות און קומען איינגעמען די שטאָדט כדי דער גרויסער און פאָלקאָמער זיעג פון עמון זאָל נישט פעררעכענט ווערען אויף מיין נאָמען...

יואב'ס איבערגעבענהייט און געטרייהייט האָט דוד'ן זעהר געריהרט... אָט האָט יואב געקענט יעצט בעזיעגען גאַנץ עמון און אַליין פעררעכענט ווערען אַלס גרויסער העלד און קריגען אזוי פיעל כבוד און רוהם פון פאָלק, דאָך וויל ער אז ער, דוד זאָל קומען פאַרענדיגען די מלחמה כדי דער נצחון איבער עמון זאָל געהן אויף זיין נאָמען...

דוד האָט פאַרזאַמעלט די איבעריגע מחנות און מיט זיי אריבער דעם ירדן און זיך באַלד פעראייניגט מיט יואבס חיל. דוד האָט גענומען שטורמען דיא שטאָדט, די עמונים וועלכע זיינען שוין געוועזען אויסגעמאַטערט פון דער בעלא־גערונג, האָבען ארויסגעצייגט א שוואַכען ווידערשטאַנד און אין עטליכע טעג איז די שטאָדט געפאַלען...

דוד האָט זיך נוקם געוועזען אין די עמונים פאַר די גרויסע בעליידיגונג וואָס זיי האָבען בעליידיגט זיינע שלוחים פון שלום. חנון דעם קעניג פון עמון האָט מען געבראַכט א לעבעדיגען פאַר דודן מיט דער קרוין אויף זיין קאָפּ.

דוד האָט פון חנון'ס קאָפּ אַרונטערגענומען די קרוין און בעטראַכטענדיג האָט ער מיט א שמייכעל צו יואב'ן געזאָגט:

— אזא שווערע קרוין איז געוועזען אויף אזא גרינגען קאָפּ... די קרוין וועגט באַלד א צענטער גאָלד און דער קאָסטבאַרער שטיין איז אויך זעהר שווער... יעצט פערשטעה איך פאַר וואָס דער קעניג פון עמון האָט פערלאָרען זיין גלייכגעוויכט ווען איך האָב צו איהם געשיקט מיינע שלוחים פון שלום...

— דאַן האָט ער בלויז פערלאָרען זיין גלייכגעוויכט און יעצט וועט ער פערלירען זיין קרוין צוזאַמען מיט זיין קאָפּ... — האָט יואב געזאָגט ארויסצי־הענדיג זיין שווערד...

ווען יואב איז פאַרטיג געוואָרען מיט חנון, האָט ער פּלוצלינג באַמערקט אַן עלטערע פרוי דערנעהנטערענדיג זיך צו איהם. זי איז געפאַלען מיט איהר פּנים צו דער ערד און גענומען וויינען...

— וואָס פערלאַנגסטו, דו עמונית, — האָט יואב זיך צו איהר אָפּגערופען— שטעה אויף און זאָג מיר שנעלער וואָס דו ווילסט?

— מיין מאַן איז געוועזען א מיניסטער צום קעניג, און ווען מיר האָבען זיך

זאכען אויף אוריה׳ן — האט חגית געזאגט — עס איז א סברא אז ער האט זיך בעטהייליגט אין איש בושת׳ס מארד...

— דאס האט זי, די אומפערשעהמטע בת שבע, מסתמא אויף איהם אויס־געקלערט, כדי צו רעכטפארטיגען איהרע מעשים — האט מעכה אויסגערופען — זי האט שוין לאנג געשארפט איהרע צייהנער אויף דוד׳ן... יעצט אבער האט איהר גאט געשטראפט... איהר האט זיך שוין גע׳חלום׳ט אז איהר זוהן וועט ירשן׳ען דעם טראהן... יעצט וועט זי זיך שוין ארויסשלאגען פון קאפ אזעלכע נארישע געדאנקען...

— אבער זי איז נאך יונג און דוד האט איהר ליעב — האט זיך חגית מיט איהר א רייץ געטהאן, — מעגליך אז זי וועט נאך האבען קינדער...

— נישט דערלעבען וועט זי דאס! — האט מעכה אויסגערופען מיט כעס — מיין אבשלום איז דוד׳ס ליעבלינג... ער איז דער שעהנסטער און גראטעגס־טער פון אלע דוד׳ס קינדער איהם וועט דוד זיכער איבערגעבען די מלוכה...

— אבער אמנון אחינעמ׳ס זוהן איז דאך זיין ערשט געבארענער — האט חגית געזאגט מיט א שמייכעל — און אלע ווייסען אז דער ערשט געבארענער ירשנ׳ט דעם טראהן... און ווי אזוי קענסטו גאר קלערען וועגען דעם אז דיין אבשלום וועט ווערען קעניג.

— איך ווייס אז דוד האלט נישט שטארק פון אמנו׳ן... ווען ער איז נאך יונג געווען, האט ער נאך געהאפט אז ער וועט זיך אויסמענשלען... יעצט זעהן דאך אלע אז וואס עלטער ער ווערט אלץ נארישער און ערגער ווערט ער... ניין, אמנון איז נישט פאר די מלוכה!...

ווען מעכה איז אוועק, איז חגית אריין צו אחינעם אין צימער און איהר איבערגעגעבען אלעס וואס מעכה האט געזאגט וועגען איהר זוהן...

אחינעם האט געברענט פון כעס... יעצט האט זי איהר ביטער הארץ איבער־געטראגען צו מעכה׳ן, און ביי יעדער געלעגענהייט האט זי איהר געזוכט צו פערמיאוס׳ן אין די אויגען פון דוד׳ן... און כדי וואס מעהר נושא חן צו זיין אין דוד׳ס אויגען האט זי זיך גענומען בעפריינדען מיט בת שבע׳ן...

אחינעם איז געווען די ערשטע צו ברייגגען די נייעס צו מעכה׳ן אז בת שבע דארף אין גיכען ווידער ווערען א מוטער... ווי שטארק האט איהר געפרעהט ווען זי האט בעמערקט וואס פאר א שלעכטען איינדרוק דיזע בשורה האט אויף מעכה׳ן געמאכט...

— דער נביא האט געזאגט אז בת שבע וועט האבען א צווייטען זוהן — האט אחינעם צוגעגעבען...

— א נביא קען אויך נישט אלע מאל טרעפען — האט מעכה געזאגט מיט ביטערנים — אויב איהר ערשטער איז געווען א זוהן וועט איהר צווייטער קינד מסתמא זיין א טאכטער... איך האב אויך אזוי געבארען: אבשלום איז מיין ערשטער און תמר, מיין טאכטער איז די צווייטע...

— עס וועט שוין לאנג נישט נעהמען און מיר וועלען זיך איבערציינגען — האט אחינעם געזאגט און איז ארויסגעגאנגען פון מעכה׳ס צימער.

בעפריינדעט מיט בת שבע'ן און זי האָט נישט אפגעטראָטען פון בת שבע'ן אין דער גאנצער צייט פון איהר טרויער...

דוד האָט בעמערקט די פריינדשאפט וואס מיכל און אביגיל האָבען ארויס־געוויזען בת שבע'ן און ער איז געווען זעהר צופריעדען...

— געבענשט זאָלט איהר זיין צי גאָט, איהר גנעדיגע און גוטהארציגע פרויען — האָט דוד זיי בעגריסט ווען ער האָט זיי איינמאל געטראָפען אין בת שבע'ס צימער — איך זעה יעצט ווי נאבעל און צארט זיינען אייערע הערצער, איהר האָט נישט נאך געטהאָן דעם ביישפיעל פון מיינע איבעריגע פרויען וועלכע האָבען מיט האס און צארן זיך אפגעקערט פון בת שבע'ן און האָבען איהר אומ־זיסט און אומנישט פעראכטעט... זיי האָבען געזוכט איהר בייז צו טהאָן... און ווען בת שבע'ס קינד איז געשטארבען האָב איך אין זייערע פנימ'ער בעמערקט אן אויסגוס פון שמחה... אבער איהר האָט אייער איידעלקייט ארויסגעצייגט פאר מיר און פאר בת שבע'ן זאָל אייך גאָט דערפאר בעלוינען.

איבערהויפט האָבען בת שבע'ן פיינט געהאט דוד'ס פרויען, אחינעם, די מוטער פון אמנון און מעכה די מוטער פון אבשלום... כאָטש אמנון איז געווען דוד'ס בכור, האָט דאך מעכה געהאפט אז איהר גערעטענער זוהן אבשלום וועט פערנעהמען דוד'ס טראָהן... זי איז געווען העכסט גליקליך ווען אביגיל'ס זוהן, כלאב, איז געשטאָרבען און גרעניצלאָז איז איהר שמחה געווען, ווען זי האָט זיך דערוואוסט אז בת שבע'ס קינד איז געשטאָרבען... זי איז גלייך אריינגע־לאָפען צו חגית, אדוניה'ס מוטער, אין צימער און האָט איהר מיט שטראַהלענדע אויגען אנגעזאגט די בשורה:

— דו האָסט געהערט? ער איז דאך פאַרט געשטאָרבען!... כאָטש דוד אונזער מאַן האָט אזוי פיעל געשטורעמט ער האָט די גאנצע צייט פון דער ערד זיך נישט אויפגעהויבען, ער האָט געפאסט און געבעטען גאָט דאָס קינד זאָל געזונט ווערען.. ער האָט מסתמא געהאט אין זינען צו מאכען בת שבע'ס זוהנדעל פאר'ן קעניג...

— מען טאָר דאך אבער אזוי נישט ריידען ווענען א טויטען קינד — האָט זיך חגית אפגערופען מיט שרעק און צוגעדריקט איהר זוהן, אדוניה צו איהר הארצען...

— ער איז דאך נישט געווען קיין געזעלשאפטליכער.. האָט מעכה אין דער שטיל געזאגט — און טאקע דערפאר האָט נתן דער נביא געזאגט אז ער וועט נישט לעבען.

— און וואס טוט יעצט בת שבע? — האָט חגית איהר א פרעג געטהאָן.

— בת שבע? — האָט מעכה זיך פערקרימט — זי האָט זיך גענוג פארוואס צושלאָגען אין הארצען... זעהר געטריי איז זי איהר מאַן געווען... זי איז ביי איהם די איינצעלנע געווען און כאָטש זי האָט איהם קיין קינדער נישט געבוירען, האָט ער מעהר קיין פרויען צו איהר נישט גענומען... מען זאגט אז ער האָט איהר אזוי ליעב געהאט, אז ער האָט איהר אויף זיינע הענט געטראָגען און צום סוף נעמט זי און פערראט איהם...

— און איך האָב געהערט אז מען דערצעהלט זעהר נישט קיינע שעהנע

ביי דיזע ווערטער איז אנגעקומען נתן דער נביא און האָט גלייך בעמערקט מיט א שמייכעל.

— פאר דיר, מיין האר קעניג, ווייזט אויס איז די מלוכה ווינציג, ווי עס ווייזט אויס ווילסטו פון מיר אוועקנעמען מיין נבואה... איך האָב דיר נאָר וואָס געהערט נביאות זאָגן; אז דיין זוהן וואס בת שבע האָט דיר געבאָרען "וועט זיין דער גרעסטער און קלוגסטער קעניג פון דער וועלט"... און אָט דיזעלבע נבואה ביז איך יעצט געקומען דיר און בת שבע'ן זאָגען, אבער דו האסט מיין וועג פערכאפט...

— איז דאָס דער ווילען פון גאָט? — האָט בת שבע אויסגערופען און איהר פנים האָט גענומען שטראהלען פון גליק...

— יע — האָט נתן געזאָגט צו־דוד'ן — דיזער זוהן וואָס בת שבע האָט דיר יעצט געבאָרען איז אויך בעליעבט ביי גאָט, און אלע פעלקער פון דער גאַנצער וועלט וועלען איהם אפגעבען כבוד... און שלום וועט הערשען צווישען איהם און די איבעריגע פעלקער... ער וועט אויך בויען דעם בית המקדש, וואס דו האָסט געזאָלט אנפאנגען בויען...

— איך דאנק גאָט פאר דעם חסד וואס ער טוט מיט זיין קנעכט... יעצט בין איך זיכער אז ער האָט מיר מוחל געווען אלע מיינע זינד... און איך האָב שוין געדענקט אז איך בין א פערלאָרענער אויף עוויג... אבער דער גאָט אונזער גאָט, איז א גאָט פון מחילה, ער וויל קיין שלעכטעס נישט טהאָן דעם זינדיגען, ער וואַרט בלויז ער זאל תשובה טהאָן מיט זיין גאַנצען הארצען און דאַן איז ער איהם מוחל...

— דו געטליכער מאַן, האָט בת שבע זיך אפגערופען צו נתן — דוד האָט מיר פערשפּראָכען צי צושווערען אין דיין אנוועזענהייט צו מאכען מיין זוהן שלמה פאר קעניג ווען די צייט וועט קומען...

— א וועסטו איהם ריפען שלמה — האָט נתן זיך געווענדעט צו דוד'ן.

— יע, אזוי האָב איך בעשלאָסען איהם א נאָמען צו געבען — האָט דוד געענטפערט.

דער נאָמען איז זעהר שעהן און פּאַסט זיך זעהר פאר דעם קעניג וועלכער וועט זיין נאָך דיר — האָט נתן געזאָגט — אבער איך וועל דיזען קינד רופען ידידיה, ווייל ער איז בעליעבט ביי גאָט.

אויף'ן אכטען טאָג צום ברית האָט דוד געמאכט א גרויסאַרטיגען מאלצייט און האָט איינגעלאַדען אלע חשוב'ע פון דער שטאָדט ירושלים. נתן דער נביא איז געווען דער מוהל און ער האָט אריינגעבראַכט שלמה אין דעם ברית פון אברהם אבינו.

אויף דער שמחה זיינען אויך אלע אנדערע ווייבער פון דוד'ן געווען. און אפילו מעכה, וועלכע האָט שטילערהייט נישט אויפגעהערט צו שילטען בת שבע'ן און איהר זוהן, האָט בת שבע'ן אויך געבראַכט א מתנה — א זיידענע געשטריקטע קישען פאר איהר זוהן...

דוד'ס דריי גרעסערע זיהן, אמנון, אבשלום און אדוניהו האָבען זיך אומבעמערקטערהייט ארויסגערוקט פון פּאַלאַץ און זיינען אריין אין גאָרטען...

— דו האָסט געזעהן, אמנון, וואס פאר א גרויסען פּאראד אונזער פאָטער

מיט אייניגע מאָנאַטן שפּעטער האָט בת שבע געבאָרן א צווייטן זוהן צו דוד'ן. גרויס איז געווען דוד'ס פרייד און קיין גליקליכערע מוטער ווי בת שבע איז אין גאַנץ ארץ ישראל נישט געווען... יעצט איז זי זיכער אז גאָט האָט דוד'ן אין גאַנצן פערגעבן... און דעם נביא'ס נבואה איז מקויים געוואָרן...

מיט א גליקליכען שמייכעל אויף זיין פּנים, איז דוד אריינגעקומען אין בת שבע'ס צימער, ער האָט זיך איבערגעבויגען איבער איהר און האָט איהר געקושט...

— בת שבע, כּיין ליעבסטע פון אַלע פרויען, איך האָב די גאַנצע צייט גאָט געבעטען ער זאָל דיר א צווייטען זוהן שענקען און דער נביא האָט מיר אויך געגעבען האָפענונג אז דו וועסט געבאָרען א זוהן... און יעצט האָט גאָט מיר מיין וואונש געגעבען... איך האָב זיך אין מיין האַרצען א נדר געטהאָן דאָס אויב דו וועסט מיר געבאָרען א זוהן וועט ער זיין מיין טראָהנפאָלגער...

בת שבע'ס אויגען האָבען אויפגעלויכטען:

— ער וועט זיין דער קעניג איבער גאַנץ ישראל נאָך דיר — האָט זי מיט א פרעהליכע אבער שוואַכע שטימע געזאָגט — זאָגסט עס מיר צו מיין ליעבער דוד...

— יע, בת שבע! — האָט דוד געענטפערט — און צו ציינען דיר אז איך וועל האַלטען מיין וואָרט וועל איך אונזער זוהן א נאָמען געבען שלמה, ווייל דער נביא האָט מיר געזאָגט אז שלום וועט הערשען אין די טעג פון מיין נאָכפאָלגער.

— שלמה! שלום! — האָט בת שבע אויסגערופען מיט פרייד — פריעדען וועט הערשען אין זיין צייט און מיין זוהן וועט זיין קעניג — א גאָט איך האָב דיין גרויסען חסד נישט פערדיענט!...

— דערווייל בת שבע זאָלסטו עס האַלטען בסוד, זאָלען מיינע אַנדערע פרויען דיר נישט האָבען וואָס מקנא צו זיין — ווען די צייט וועט קומען וועל איך עפענטליך פאַר אַלעמען ערקלערען אז שלמה וועט קעניגען נאָך מיר...

— מעג דער נביא וויסען פון דיין פערשפּרעכען? — האָט איהם בת שבע געפרעגט.

— דער נביא וועט שוין אַליין פערשטעהן — האָט דוד געענטפערט מיט א שמייכעל — ווען ער וועט הערען אז איך האָב אונזער זוהן א נאָמען געגעבען שלמה, ווייל ער האָט שוין לאַנג נביאות געזאָגט אז דורך דער הערשאַפט פון מיין זוהן וועט זיין שלום... פונדעסטוועגען אבער וועל איך איהם שיקען רופען און איך וועל שווערען צו דיר אין זיין אנוועזענהייט אז גאָט וועט לאָזען לעבען און שלמה וועט אויסוואַקסען א מאַן וועלכער איז ווירדיג צו זיין קעניג, וועט ער ווערען דער מלך איבער ישראל נאָך מיר.

דוד האָט אַרונטערגענומען די דעקע פון דעם קינד וועלכעס איז געלעגען ביי בת שבע'ס זייט און א גליקליכער שמייכעל האָט זיך בעוויזען אויף זיינע ליפּען.

— געלויבט איז גאָט וואָס ער האָט אונז געשענקט אזא ליעבליך שעהנעס קינד — האָט ער געזאָגט — און אויב זיין גייסט וועט זיין אזוי שעהן ווי זיין פּנים — דאַן וועט ער זיין דער גרעסטער און קלוגסטער קעניג פון דער וועלט.

וואלט איך ענטזאגט צו נעמען פאר מיין קנעבט... און דיר חלומט זיך גאר צו ווערען א קעניג...

אמנון האט אויפגעהויבען זיין האנט און געוואלט שלאגען אדוניה׳ן פאר די בעליידיגונג, אבער אבשלום האט איהם אפגעהאלטען..

— דו בעסער ווארט מיט דיין שלאגען זיך ביז וואנען דו וועסט טראגען אונזער פאטערס קרוין, דערווייל דארפסטו זיך האלטען רוהיג.. עס וועט זיין זעהר נישט שעהן פאר אונז אלעמען, ווען מיר וועלען דא אנמאכען א טומעל און אונזער פאטער וועט אויסגעפינען צוליעב וואס דאס איז פארגעקומען.

אמנון האט ארונטערגעלאזען זיין האנט און געזאגט: ווארט ווען איך וועל ווערען קעניג וועל איך זיך שוין מיט דיר אפרעכענען...

דערווייל זאלסטו אקארשט זעהן נישט צו באלעסטיגען מיין שוועסטער מיט דיינע נארישע בליקען... זי האט זיך שוין נישט איינמאל בעקלאגט פאר מיר אז דו בעליידיגסט איהר מיט דיינע בליקען...

— א, זי ווייסט גאנץ גוט אז איך מיין קיין שלעכטס נישט — האט אמנון געזאגט — איך האב איהר ליעב ווי א שוועסטער און אזוי ווי זי איז אונזער איינציגע שוועסטער און דערצו נאך א זעלטענע שעהנהייט, איז דען אן עולה אז איך קוק אויף איהר אזוי פיעל... זאג מיר, דעם אמת, אבשלום, האסטו תמר׳ן דיין שוועסטער נישט ליעב?

— נו, געווים, האב איך איהר ליעב. זי איז דאך מיין לייבליכע שוועסטער, פון איין פאטער און איין מוטער, אבער צו דיר איז זי דאך בלויז א האלבע שוועסטער.

— אבער דאך איז זי מיר טייער ווי א גאנצע שוועסטער — האט אמנון געזאגט, און ער איז צוזאמען מיט אבשלום׳ן און אדוניה׳ן אריין צוריק אין פאלאץ.

צוויי און דרייסיגסטער קאפיטעל

אמנון און תמר

אמנון דוד׳ס ערשט געבארענער זוהן, האט זיין האפענונג אויף דער מלוכה נישט אויפגעגעבען, אפילו נאכדעם ווי שלמה איז געבארען געווארען. יעצט, נאך מעהר ווי פריהער, איז ער געווען זיכער, דאס ער וועט ווערען קעניג נאך דוד׳ן. ווייל מיט שלמה׳ס געבורט איז אבשלום׳ס גדולה ארונטער, און ער וועט שוין יעצט נישט דארפען מוראה באען אז דער פאטער ליעבט אבשלום׳ן מעהר ווי איהם... שלמה איז נאך שעהנער און קליגער פון אבשלום׳ן אבער ער איז דאך נאך גאר א קינד און אפילו ווען היבשע עטליכע יאהר זאל אוועק־געהן ביז וואנען דוד וועט שטארבען, וועט נאך שלמה אלץ זיין צו יונג צו ווערען קעניג און דעריבער איז זעלבסטפערשטענדליך אז דער בכור וועט ירש׳נען די מלוכה...

אין דער לעצטער צייט איז אמנון געווען נישט אזוי בעזארגט וועגען דער קרוין, ווי וועגען עפעס אנדערש... תמר, אבשלום׳ס שוועסטער האט איהם אזוי בעצויבערט מיט איהר שעהנקייט, אז ער האט פון איהר נישט אויפגעהערט

מאכט פאר זיין ניי־געבארענעם זוהן? איך האב מורא אז דיין גאנצע מלוכה מיט וואס דו האסט זיך אזוי פיעל איבערגענומען געגען אונז, גליטשט זיך אוועק פון דיר... ווייל אויב שלמה זאל ווערען דעם קעניג׳ס ליעבלינג, וועסטו שוין בלייבען אויסען... האט אבשלום זיך גענומען מיט איהם רייצען.

— און וואס וועט זיין מיט דיר? — האט אמנון צוריק געענטפערט, — ווי איך פערשטעה שטרעבט דיין מוטער אויך צו קריגען די קרוין פאר דיר, און דו אליין וואלסט זיך אויך נישט אפגעזאגט דערפון... הא, וואס וועסטו טאקע טהאן אז שלמה ווערט אונזער פאטער׳ס ליעבלינג?...

— דערווייל ווייס איך אז אונזער קעניג האלט מעהר פון דיר ווי פון מיר... אפילו אונזער לעהרער נתן דער נביא, האט מיט מיר מעהר איינזעהעניש ווי מיט דיר... איך געדענק ווען ער האט מיט אונז געלערענט די תורה און דו אנשטאט צו קוקען אין דעם ספר, האסטו דיינע אויגען נישט ארונטערגענומען פון מיין שוועסטער תמר, דו מיינסט געווים אז איך האב עס נישט בעמערקט... דאן האב איך געהערט ווי דער נביא האט געזאגט אז דו וועסט שוין מסתמא אויסוואקסען א פוסטע כלי... זינט דאן קענסטו שוין מעהר נישט לערנען מיט מיין שוועסטער אין דער זעלבער צייט...

— האב איך דען בעגאנגען א פערברעכען געגען תמר׳ן אז איך האב אויף איהר געקוקט? — האט זיך אמנון געזוכט צו פערענטפערען — זי איז דאך אויך מיין שוועסטער, אמת, נישט פון איין מוטער אבער פון איין פאטער! האב איך דען נישט קיין רעכט צו קוקען אויף איהר?

— ווען דו וואלסט געקוקט ווי א מענש וואלט מיר אויך נישט געארט — האט אבשלום בייז געזאגט — אבער דו קוקסט ווי א ווילדע חיה. ווי דו וואלסט איהר געוואלט אויפעסען מיט דיינע גרויזאמע אויגען... דעריבער זאג איך דיר אז עס וועט זיין א סך בעסער פאר דיר, ווען דו הערסט איהר אויף נאכצופאלגען מיט דיינע אויגען...

— אבער דאס האט דאך גארנישט צו טהאן מיט דעם נייעם זוהן וואס בת שבע האט נאר וואס געבארען — האט אדוניה זיך אפגערופען — וועמען פון אונז עס יואלט בעשערט געווען צו ווערען קעניג, וועט יעצט האבען נאך א קלענערע געלעגענהייט ווי פריהער...

— זעה נאר, קוק נאר איהם אן! — האט אבשלום אויסגערופען — ער רעכענט זיך אויך אריין אין חשבון — זינט ווען האסטו אנגעהויבען צו טראכטען פון דער מלוכה?

— דער פאטער האט מיר אזוי ליעב ווי דיר! — האט אדוניה איהם גע־ענטפערט — און אפשר נאך מעהר — און ווען עס וועט בעשלאסען ווערען אז דער בכור איז נישט דער איינציגער מעגליכער יורש, האב איך די זעלבע געלעגענהייט ווי דו און ווי אמנון...

— א פיינער קעניג וואלסטו געווען מיט דיין פלאטשיגען נאז און ברייטע מויל! — האט אמנון געלאכט — דו וואלסט דאך דאס גאנצע פאלק פערשלונגען מיט דיין מויל...

— און דיין פערדארטער אויסגעווייקטער פנים פאסט זיך מעהר צו זיין א קעניג? — האט איהם ארוניה געענטפערט — א שעהנערען פנים פון דיינעם

יונדב אבער האט בעמערקט א גרויסע ענדערונג אין אמנון און ער האט פערשטאנען אז ער פערבארגט עפעס פון איהם... ער האט געהאפט אז אמנון וועט איהם אליין ענטדעקען אלעס וואס טהוט זיך ביי איהם אין הארצען, אבער ווען עטליכע טעג זיינען פאראיבער און אמנון׳ס אומעט און טרויער האט זיך פאר־שטארקט, האט שוין יונדב בעשלאסען איהם אליין צו פרעגען...

און איין פריהמארגען ווען ער האט מיט אמנון שפאצירט אין דעם קעניג׳ס גארטען, האט ער זיך צו איהם אפגערופען:

— איך זעה אויף דיין פנים, מיין געטרייער חבר אז דו פערבארגסט עפעס פון מיר. דו ווייסט דאך ווי איבערגעגעבען איך בין צו דיר און נישט איינמאל האבען דיר מיינע עצות ארויסגעהאלפען... פארוואס ווילסטו מיר נישט ענט־דעקען דאס וואס דריקט דיר אויף׳ן הארצען... האסטו דען מעהר נישט קיין צוטרוי צו מיר... מיט וואס האב איך געגען דיר געזינדיגט אז דו זאלסט מיר אזוי בעהאנדלען... דארף איך דיר נאך איבערצייגען ווי געטריי איך בין צו דיר... איך בעט דיר אמנון, דערצעהל מיר די אורזאכע פון דיין טרויער, פיעלייכט וועל איך דיר מיט עפעס קענען ארויסהעלפען...

— מיין גוטער חבר יונדב, האט אמנון זיך אפגערופען מיט א טרויעריגע שטימע — איך האב קיינמאל נישט געצווייפעלט אין דיין טרייהייט און אויפ־ריכטיגקייט... דו ביזט מיין איינציגער פריינד פאר וועמען איך קען מיט זיכער־הייט אלעס דערצעהלען; אבער איך צווייפעל אויב דו וועסט מיר קענען יעצט מיט עטוואס בעהילפיג זיין... מיר דוכט זיך אז צו מיין יעצטיגער לאגע איז קיין עצה נישטא... און ווען איך זאל דיר שוין יע דערצעהלען וועסטו דען קענען לינדערן מיינע שמערצען... ניין, יונדב, אפילו דיינע קלוגע עצות וועלען מיינע יסורים נישט גרינגער מאכען...

— אבער איך פערשטעה דיר נישט, אמנון, — האט זיך יונדב אפגערופען — דיר, דעם קעניג׳ס זוהן, זאל זיין שווער צו קריגען דאס וואס דיין הארץ געלוסט... פערגעס נישט אז דו ביזט דאך אויך דער בכור און דיין פערלאנג און וואונש דארף ערפילט ווערען אזוי ווי דעם קעניג׳ס... זאג מיר וואס דיר פעהלט און איך שווער דיר ביי אונזער פריינדשאפט אז איך וועל עס האלטען בסוד און איך וועל טהאן אלעס אין מיין מעגליכקייט דיר ארויסצוהעלפען אין דיין נויט... איך בין זעהר שטארק בעזארגט וועגען דיין געזונדסצושטאנד. יעדען פריהמארגען ווען איך דערזעה דיין פנים קען איך דערקענען אז דו האסט געהאט א שלאפלאזע נאכט... דו ווערסט מאגערער פון טאג צו טאג, און אויב דו וועסט אזוי לאזען ווייטער געהן, וועסטו נאך אריינפאלען אין א געפעהרליכע קראנק־הייט...

— איך בין זעהר אומגליקליך! — האט אמנון געענטפערט — דיר דוכט זיך אז ווייל איך בין דעם קעניג׳ס זוהן, איז פאר מיר קיין זאך נישט צו שווער צו קריגען... דא אבער ליגט דיין טעות... הלואי וואלט איך בעסער געווען אויף דיין פלאץ, איך וואלט דאן זיכער נישט געהאט אזוי פיעל הארץ קלעמענים און וועהטאג, ווי איך האב יעצט אלס דעם קעניג׳ס זוהן...

— איך סען נאך אבער אלץ נישט פערשטעהן! — האט יונדב געקוועטשט מיט די פלייצעס — דיינע ווערטער זיינען צו מיר ווי א רעטענים...

צו טראכטען טאג און נאכט... פריהער האט ער געהאט א געלעגענהייט צו זעהן איהר יעדען טאג, און אפילו מיט איהר ריידען, אבער זינט מען האט אויסגעפונען דאס ער פערפאלגט איהר מיט זיינע בליקען, איז תמר אפגעזונדערט געווארען פון איהם... עס פלעגען אוועקגעהן איינציגע טעג נאכאנאנד און ער האט תמר'ן נישט געזעהן... דאס האט נאך פערשטארקט זיין ליעבע צו איהר... ער האט יעצט געהאט בלויז איין שטארקען וואונש צו זעהן תמר'ן אליין, צו ריידען צו איהר אונגעשטערט, אבער אומזיסט האט ער געהאפט אויף אזא געלעגענהייט... א, ווי שטארק ער האט מקנא געווען אבשלום'ן, וועלכער קען זיך זעהן מטי תמר'ן צו יעדער צייט... ווען ער וואלט אויך געווען איהר לייבליכער ברודער, פון איין פאטער און מוטער, ווי זי איז מיט אבשלום'ן, וואלט זי דאך איהם יעצט נישט אזוי אויסגעמיטען...

טרויעריג און בעטריעבט איז אמנון לעצטענס ארומגעגאנגען, ער האט אפילו נישט געהאט פאר וועמען זיין הארץ אויסצוגיסען... ער פערשטעהט אז אבשלום טאר זיך נישט דערוויסען פון זיינע געדאנקען, און ווען ער זאל אויסגיסען זיין הארץ פאר איינעם פון זיינע איבעריגע ברידער וועט זיך אבשלום דערפון גלייך דערוויסען, און דאס וועט צו ניכטס מאכען אלע זיינע געדאנקען און פלענער...

איין פריינד האט אמנון געהאט און זיין נאמען איז געווען יונדב, דער זוהן פון שמעה, דוד'ס ברודער. ווען זיי זיינען נאך קליינע קינדער געווען, זיינען זיי שוין געווען צוגעבונדען איינער צום צווייטען, און ווען זיי זיינען עלטער געווארען האט זיך זייער פריינדשאפט נאך מעהר פערשטארקט...

יונדב איז געווען זעהר א קלוגער און דורכגעטריבענער יונג, און נישט איינמאל, האט ער מיט זיינע קלוגע עצות, ארויסגעהאלפען אמנון פון שוועריגקייטען... ער האט געוואוסט אמנון'ס אלע סודות וואס האט איהם נאך מעהר צוגעבונדען צו איהם...

יונדב האט אין אמנון'ס שטארקע פריינדשאפט צו איהם געזעהן די פערווירקליכונג פון זיינע שטרעבונגען: ער איז געווען זיכער אז אמנון, אלס דוד'ס בכור, וועט ירשנ'ען די קרוין, דאן וועט ער ווערען זיין הויפט מיניסטער און בעל־יועץ... ער וועט אויך ביי איהם פערנעמען דעם זעלבען פלאץ וואס יואב פערנעמט ביי דוד'ן... ער וועט זיך ערווערבען א נאמען אלס גבור... און עס קען נאך זיין אז מיט דער צייט זאל ער אין גאנצען ווערען דער הערשער איבער ישראל... ווייל נאכאלעמען איז דאך אמנון א שוועכלינג, ער צייכענט זיך נישט אוים מיט קיינע מעלות וואס א קעניג מוז בעזיצען... און ער וועט בלויז זיין קעניג אין נאמען און די מלוכה וועט ער פיהרען... ער וועט זיין צו אמנון אזוי ווי אבנר איז געווען פאר איש בושת'ן...

אמנון האט זיך געפיהלט שוואך און הילפלאז און ער האט נעדארפט האבען אימיצען ווער עס זאל איהם אונטערהאלטען און דאס האט ער געפונען אין זיין קוזין, יונדב: מיט איהם האט זיך בעראטען איידער ער איז געגאנגען עפעס טאהן. זיינע עצות זיינען איהם אימער געפעלען געווארען... דאך האט ער זיינע געדאנקען און געפיהלען צו תמר'ן נישט דערצעהלט אפילו צו זיין בעסטען און איינציגען חבר...

זאגנען אז די עסענס וואס די דינער'ס גרייטען צו פאר דיר שמעקט דיר נישט, און אויב עס וואלט נישט געוועזן ווער פאר דיין שוועסטער תמר'ן וואלסטו איהר געבעטען זי זאל אליין צוגרייטען פאר דיר עפעס צו עסען...

— יע, דאס איז אויך א גוטער פלאן! — האט אמנון אויסגערופען — נישט לאנג צוריק, ווען איך האב געפייערט מיין געבורטסטאג — האט תמר פאר מיר געבאקען קיכלעך און זיי זיינען געווען אזוי געשמאק, אז נאך יעצט ליגט מיר זייער טעם אין מויל...

— דו קענסט טאקע זאגען דעם קעניג אז דו ווילסט דאס תמר זאל פאר דיר מאכען די זעלבע קיכלעך ווייל זיי האבען דיר שטארק פערשמעקט...

— איך וועל טהאן ווי דו האסט מיר געראטען! האט אמנון געזאגט און איז צוריקגעגאנגען אין פאלאץ.

תמר איז געווען דוד'ס איינציגע טאכטער, זי איז געווען זעהר שעהן און קלוג... אין איהר איז געווען א פעראייניגונג פון איהר פאטער'ס גייסטליכע און איהר מוטער'ס קערפערליכע שעהנקייט... א בעזונדערען חן און רייץ האבען צוגעגעבען איהר צניעות'דיגקייט און שעהמעוודיגקייט... אין איהרע שעהנע ליכטיגע אויגען האבען זיך אפגעשפיגעלט די זויבערקייט און ריינקייט פון איהר פאעטישע און ראמאנטישע נשמה.

ווען תמר איז נאך גאר יונג געווען פלעגט זי זיך תמיד געפינען אין דער געזעלשאפט פון איהרע ברידער, מיט וועמען זי פלעגט שטיפען לוסטיג און קינדיש... צוזאמען מיט זיי האט זי אויך געלערענט ביי דעם נביא, נתן, די תורה און אלע אידישע מנהגים און זיטען... ווען זי איז אונטערגעוואקסען און איז געווארען א פול ענטוויקעלטע, האט זי באמערקט אז די בליקען פון איהרע האלבע ברידער זיינען יעצט אין גאנצען אנדערע... זי האט זיך גענומען פיהלען זעהר נישט בעקוועם... איבערהויפט האט זי זיך געפיהלט שטארק בעליידיגט פון אמנון'ס בליקען.. און ווען זי האט שוין מעהר נישט געקענט דערליידען, האט זי דאס פערטרויט איהר ברודער אבשלום'ן...

נתן אליין האט שוין אויך לאנג בעמערקט ווי אמנון גיעט נישט זיין אויפמערקזאמקייט צו זיינע רייד, אנשטאט זיך איינצוהערען צו איהם, פערטראכט ער זיך, ער האט אויך באמערקט אז אמנון ווארפט דורכדרינגענדע בליקען אויף תמר'ן און האט דעריבער געזעהן אז אמנון זאל מעהר נישט לערנען אין דערזעלבער צייט מיט תמר'ן...

דער איינציגער צו וועמען תמר איז געבליבען צוגעבונדען איז געווען אבשלום, איהר ברודער פון איין פאטער און מוטער, איהם פלעגט זי פערטרויען אלע איהרע סודות און מיט איהם פלעגט זי זיך בעראטהען...

אבשלום האט זיין שוועסטער זעהר ליעב געהאט און מיט איהר שטארק שטאלצירט... ער האט געוואוסט אז זי איז אויך זעהר טייער ביי דעם קעניג, און ער האט געהאפט צו ווערען מעהר בעליעבט ביי דעם פאטער דורך זיין שוועסטער, דעם קעניג'ס בת יחידה... נישט איינמאל האט ער מיט תמר'ן גערעדט וועגען זיין שטרעבונג צו ווערען קעניג...

— קיינער האט אמנון'ען נישט ליעב, — האט איהר אבשלום געזאגט ווען זיי האבען ביידע אמאל געשפאצירט צוזאמען — אפילו נתן דער נביא האלט

אמנון האט זיך ארומגעקוקט און נאכהער זיך שטילערהייט אפגערופען:

— איך האב ליעב תמר'ן, אבשלום'ס שוועסטער, איך געה אויס פון ליעבע צו איהר... איך ווייס אבער אז איך טאר דערפון גארנישט טראכטען... און איך ווייס אויך אז קיינער וועט מיר אין דעם נישט קענען ארויסהעלפען... און דאס פערביטערט מיין לעבען און טרייבט מיר צו פערצווייפלונג...

יונדב האט זיך א ווײלע פערטראכט... א לייכטער שמייכעל האט זיך בעוויזען אויף זיינע ליפען... נאכהער האט ער זיך אפגערופען:

— איך זעה נישט איין פארוואס זאל דיין פערצווייפלונג זיין אזוי גרויס... דיין פערלאנג איז גארנישט אזוי אונערפילבאר ווי דו גלויבסט...

— פערגעס אבער נישט אז תמר איז מיין האלבע שוועסטער, פון איין פאטער און נישט פון איין מוטער, און ווי אזוי וועל איך גאר קענען קלערען פון אזא זאך — האט אמנון געזאגט מיט יאוש.

— האסטו דען נישט געלערענט אין דער תורה די געשיכטע פון אונזער עלטער זיידען אברהם... ווייסטו דען נישט אז זיין פרוי שרה איז געווען זיין שוועסטער פון איין פאטער אבער נישט פון איין מוטער... און ווען אימיצער וועט דיר וועלען אויפווארפען פארוואס דו זוכסט צונעמען תמר'ן פאר דיין פרוי, וועסטו דאך זיי גלייך קענען אנצייגען אויף אברהם'ן... קיינער וועט דאן נישט האבען וואס דיר צו ענטפערען...

אמנון'ס פנים האט גענומען שטראהלען מיט פרייד, ער האט גענומען דריקען יונדב'ס האנט און געזאגט:

— יעצט זעה איך אז צו דיין קלוגשאפט איז קיין גרעניץ ניטא... איך בין געווען זיכער אז עס איז ניטא קיין אויסוועג פאר מיר אין מיין יעצטיגער לאגע... געמיינט האב איך אז אפילו דו מיט דיינע קלוגע עצות וועסט מיר יעצט נישט קענען העלפען... יעצט האסטו מיט דיין חכמה געשטארקט אין מיר מיין האפנונג... מיר וואלט עס קיינמאל נישט איינגעפאלען אז אונזער ערשטער מוטער, שרה איז געווען א האלבע שוועסטער פון אברהם...

— יעצט זעהסטו — האט יונדב מיט שטאלץ געזאגט — אז איך וועל אלע מאל געפינען אן אויסוועג צו דיינע שוועריגקייטען און דו האסט נאך געצווייפעלט אויב איך וועל דיר קענען ארויסהעלפען אין דיין יעצטיגער לאגע.

— איך דאנק דיר זעהר, יונדב, איך וועל קיינמאל נישט פערגעסען דיינע טובות און די גוטע קלוגע עצות וואס דו גיעסט מיר, דאך אבער ווייס איך נישט ווי אזוי איך וועל קענען אמאל קריגען א געלעגענהייט צו זיין אליין מיט תמר'ן און איהר איבערגעבען מיינע געפיהלען... אבשלום איז שטענדיג מיט איהר און ווען זי איז אליין מיידט זי מיר אויך אויס... פאר די לעצטע עטליכע וואכען האב איך די מעגליכקייט נישט געהאט אויסצורעדען אווארט צו איהר... און עס איז שוין א היבשע צייט פאריבער און איך האב אפילו איהר פנים נישט אנגעזעהען . . .

— מיין עצה איז אז דו זאלסט זיך מאכען קראנק — האט יונדב איהם געזאגט — דו זאלסט ליגען אין בעט און אפילו נישט פערזוכען קיין עסען... געוועהנליך וועט מען באלד אנזאגען דעם קעניג, און ווען ער וועט קומען דיר מבקר חולה זיין און וועט דיר פרעגען פארוואס דו עסט נישט, זאלסטו איהם

— אבער דו מיין ברודער, דארפסט אויך זעהן נישט צו זיין צו שטאלץ מיט דיין שעהנעם פנים. דו דארפסט פריהער זעהן צו זיין ווערט די קרוין דורך אנדערע מעלות וואס דו דארפסט בעזיצען אחוץ דיין שעהנעם פנים און דיינע לאנגע פראכטפולע האר... דו דארפסט זעהן פריהער בעליעבט צו ווערען ביי דעם פאלק ווי אונזער פאטער, דוד. ערשט דאן וועסטו קענען טראכטען וועגען דער מלוכה...

— איך וועל זיכער פאלגען דיינע קלוגע רייד, מיין ליעבע שוועסטער האט אבשלום געזאגט צו תמר'ן — פון יעצט אן וועל איך זעהן אויסצובעסערען מיינע מדות און זיטען... איך וועל זעהן צו פערבויגען מיין שטאלץ און זיין פריינדליך צו יעדען איינעם וועמען איך וועל באגעגענען...

שטיל אין איהר הארצען האט תמר גענעהרט די האפענונג אז איהר ברודער אבשלום וועט ווערען קעניג נאך דוד'ן. זי האט איהם זעהר ליעב געהאט און איהם געוואלט זעהן אלס הערשער איבער אלע שבטים... זי האט גאנץ גוט געוואוסט אז ווען עס וועט זיך האנדלען צווישען אבשלום'ן און אמנון'ען, וועט אבשלום ארויס דער זיעגער... לעצטענס אבער, האט איהר מוטער מעכה אויס־געדריקט איהר מורא טאמער וועט דוד מאכען שלמה פאר זיין יורש... ער האט בת שבע'ן זעהר ליעב, און אלע זאגען אז שלמה איז זעהר געראטען, ער איז קלוג אוןש עהן... און וואס עלטער ער ווערט אלץ גרעסער ווערט זיין שאנס צו ווערען קעניג... יע, נישט פאר אמנון'ן דארף אבשלום יעצט מורא האבען אבער פאר בת שבע'ס זוהן, פאר שלמה'ן... ווען זי וואלט געקענט פרעגען דעם נביא וועגען דעם... זי וויים אבער אז קיינער טאר דערפון יעצט נישט ריידען... איהר פאטער איז נאך נישט אזוי אלט, און זי ווינשט דאס ער זאל נאך לאנג, זעהר לאנג לעבען... איין זאך אבער קען זי נישט פערטראגען, און דאס איז וואס אמנון בעריהמט זיך פאר יעדען דאס ער וועט ווערען קעניג... ווערט ער אויף אימיצען אין כעס, שרייט ער אויס! "ווארט ווען איך וועל קעניג ווערען וועל איך זיך מיט דיר אפרעכענען"... נישט איין מאל האט ער, זיך וועלענדיג אויס־פיינען פאר איהר, פערזיכערט אז די מלוכה וועט געהערען צו איהם... זי פלעגט דאן צו איהם א שמייכעל טהאן און זאגען: "איך האף אז דו וועסט זיין נישט קיין ערגערער קעניג פון אונזער פאטער, איך האף אויך אז עס וועט נאך דויערען פיעלע יאהרען, ביז וואנען דו וועסט קענען ארויפשטייגען דעם טראהן"...

גרוים איז געווען תמר'ס ליעבע און גינציגקייט צו איהר פאטער... זי האט ליעב געהאט צו הערען זיין שפיעלען און זינגען... זי האט איהר פאטער בע־טראכט אלס מוסטערמאן אין איהרע ראמאנטישע חלומות האט זי געזעהן איי־נעם וועלכער קען זיך פערגלייכען צו איהר פאטער, וועמען זי האט זעהר שטארק פערעהרליכט און פערגעטערט... איהר גרעסטער פערגעניגען איז געווען אריינצו־קומען צו איהר פאטער אין צימער ווען ער פלעגט שפיעלען אויף זיין הארפע, זינגענדיג דאביי זיינע וואונדערשעהנע פאעטישע מזמורים... תמר האט זיי במעט אלע געקענט אויסענווענדיג... ווען זי אליין איז געווען פלעגט זי שטילער־הייט פאר זיך מורמלען די מזמורים... און ווען זי פלעגט זיך בעגעגענען מיט איהרע פריינדינעם, פלעגט זי פאר זיי איבערזינגען דוד'ס מזמורים... זי האט

אויך נישט פון איהם... זיין איינציגער יחוס איז וואס ער איז דער בכור. מיט דעם נעהמט ער זיך איבער, און איז זיכער אז ער וועט זיין דעם פאטערס נאכפאלגער... ער פארגעסט אבער אז צו זיין דער בכור אליין איז נאך נישט גענוג צו פיהרען א מלוכה און מלחמה האלטען מיט די שונאים... ער ווייס נישט אז איהם פעהלט די הויפט מעלות וואס א קעניג מוז בעזיצען; דריי הויפט זאכען פעהלט אמנו׳ן: פערזענליכקייט, שכל און העלדענמוט...

— איך ווייס, מיין ברודער אז דו ביזט דער איינציגער וועלכער וועט זיין ווערט צו פערנעמען דעם פאטער׳ס פלאץ... דאך אבער שרעקט מיר דאס הארץ... מיר דוכט זיך אז דעם פאטער׳ס אלע בעאמטע וועלען האלטען מיט אמנון׳ען... עס וועט זיך לוינען בעסער פאר זיי ווען דער קעניג וועט זיין נישט אזוי איבערגעשפיצט...

— אבער איך האב אויך א סך פריינד — האט אבשלום געזאגט — און אחיתופל, דוד׳ס הויפט מיניסטער און ראטגעבער איז אויך מיין בעסטער פריינד... נישט איינמאהל האט ער מיר אנגעוואונקען אז איך בין מעהר פאסענד פאר דער מלוכה ווי אמנון און איך בין זיכער אז ווען עס וועט האלטען דערביי וועט מיר אחיתופל ארויסהעלפען...

— אבער פערגעס נישט, אבשלום אז אחיתופל איז בת שבע׳ס זיידע — האט תמר זיך אפגערופען — און יעצט אז בת שבע האט געבארען א זוהן צו דוד׳ן, וועט ער דאך גיכער העלפען בת שבע׳ס זוהן צו קריגען די מלוכה...

— ווענען דעם בין איך שוין גאר נישט בעזארגט — האט אבשלום געזאגט — אחיתופל איז זעהר אויפגעבראכט אויף דוד׳ן און אויף בת שבע׳ן צוליעב אוריה׳ן, און איך בין זיכער אז נישט נאר וועט ער נישט העלפען בת שבע׳ס זוהן צו ווערען קעניג, אבער ער וועט נאך איהם שטערען... מיט מיר אבער איז ער זעהר בעפריינדעט... ער האט מיר זעהר ליעב און לויט ווי מען האט מיר איבערגעגעבען האט אחיתופל נישט איינמאל מיר פערלויבט פאר׳ן קעניג...

— איז עס ריכטיג וואס איך האב געהערט — האט תמר געפרעגט אבשלום׳ן — אז דער קעניג האט אריינגענומען אליעם, בת שבע׳ס פאטער, אין דעם גדוד פון זיינע גבורים?

— עס איז ריכטיג! — האט אבשלום געענטפערט, אבער אחיתופל׳ן, אליעמ׳ס פאטער, איז עס אויך שטארק נישט געוועזען צום הארצען.. ער האט געוואלט אריינגעמען זיין זוהן צווישען די מיניסטארען אבער דוד האט זיין פערלאנג נישט ערפילט און אנשטאט דעם בעשטימט אין זיין גדוד... יא, אין איין זאך בין איך זיכער אז אחיתופל וועט נישט געהן געגען מיר, ווייל ער האט מיר זעהר ליעב, א סך מעהר ווי דעם זוהן פון זיין אייניקעל, בת שבע׳ן...

— ווער קען אזא שעהנעם און העלדישען יונג נישט ליעב האבען! — האט תמר געזאגט מיט א צופריעדענעם שמייכעל.

— עס איז טאקע א שעהנע פערגלייכענים צווישען מיר און אמנון — האט אבשלום מיט שטאלץ געזאגט, און גענומען דורכפיהרען זיינע הענט צווישען זיינע לאנגע לאקען — און אמנון האט נאך די חוצפה גאר צו טראכטען ווענען דער קרוין...

האט מיר געזאגט אז די קיכעלעך וואס דו מאכסט האט ער זעהר ליעב און גראדע האט עס איהם יעצט פארשמעקט. געה מיין טאכטער אריין צו אמנון און מאך די קיכעלעך פאר זיינע אויגען, כדי ער זאל צוריקקריגען זיין אפעטיט.
תמר האט געטהאן ווי איהר פאטער האט איהר געהייסען. זי האט געבראכט מעהל און כלים אין אמנון׳ס צימער און האט פערקנאטען די מעהל פאר אמנון׳ס אויגען.

ווען די קיכלעך זיינען פארטיג געווארען האט תמר צוגערופען דעם משרת און איהם געהייסען זיי צוטראגען צו אמנון.

דער משרת האט אמנון דערלאנגט די קיכלעך אבער ער האט נישט געוואלט עסען.

— מיר עקעלט צו עסען פון דיינע הענד! — האט ער זיך אפגערופען צום משרת מיט כעס — איהר געהט אלע ארויס פון מיין צימער, אייער אנוועזענהייט רעגט מיר בלויז אויף... זאל מיר תמר אליין דערלאנגען דאס עסען...

אלע משרתים זיינען צושראקענע ארויס פון זיין צימער און אמנון האט זיך אפגערופען צו תמר׳ן.

— ברייננ מיר, מיין שוועסטער די קיכלעך און איך וועל עסען פון דיינע הענד... איך קען מיינע קנעכט נישט ליידען זייער אנוועזענהייט שטערט מיין רוה...

תמר האט צוגעטראגען די קיכלעך צום בעט און איהם זיי דערלאנגט.

— זעץ זיך דא נעבען מיר, אויף׳ן בעט — האט אמנון געזאגט — מיר איז שווער זיך אויפצוהויבען.

ווען תמר האט זיך נאר אוועקגעזעצט נעבען איהם, אזוי האט זיך אמנון אויפגעהויבען פון זיין בעט, איהר ארומגענומען און איהר גענומען קושען און האלדזען...

— אמנון! אמנון! וואס טהוסטו?! — האט תמר א דערשראקענע זיך אפגערופען.

— א תמר, איך ליעב דיר, איך האב דיר ליעב מעהר פון אלעם אין דער וועלט...

— אבער וואס רעדסטו, אמנון, איך בין דאך דיין שוועסטער טו ווי אזוי קענסטו גאר טראכטען וועגען אזא זאך!

— אבער איך ליעב דיר, תמר ביז אונזין — האט איהר אמנון נאך פעסטער געדריקט צו זיך...

— אבער דו האסט קיין רעכט נישט מיט מיר זיך אזוי צו בעגעהן — האט זי זיך גענומען בעטען ביי איהם און זיך פרובירט ארויסרייסען פון זיינע הענד. אמנון האט איהר אבער געהאלטען שטארק איינגעקלאמערט אין זיינע ארעמס.

— שרה, אונזער מוטער האט אויך חתונה געהאט מיט אברהם׳ן כאטש זי איז געווען זיין שוועסטער פון איין פאטער אבער נישט פון איין מוטער, פונקט ווי מיר ביידע? איך האב אויך א רעכט צו פאדערען דיר פאר מיין פרוי... דו ווייסט דאך אז איך וועל זיין קעניג... דו מוזט צושטימען מיין פרוי צו ווערען...

— א איך בעט דיר אמנון לאז מיר אפ! אזעלכע זאכען ווערען נישט גע־

זיך אויך אויסגעלערענט שפּיעלען אויף דער האַרפע און נישט איינמאָל האָט זי איבערגעשפּיעלט דוד'ס שירים.

גלייך נאָכדעם ווי אמנון איז אוועקגעגאַנגען פון זיין חבר יונדב, האָט ער זיך אוועקגעלעגט אין זיין בעט... די דינער האָבען זיך גלייך דערשראָקען און איהם געפרעגט די אורזאַכע.

— איך בין קראַנק האָט אמנון זיי געענטפערט מיט א שוואַכע שטימע — איך מוז האָבען רוהע, און איך בעט אייך קיינעם וועגען דעם נישט דערצעהלען ווייל איך וויל אז קיינער זאָל מיר נישט קומען שטערען...

ווען אמנון איז נישט געקומען צום מאָלצייט, האָט דוד געפרעגט אמנון'ס דינער די אורזאַכע.

— אמנון איז קראַנק אין בעט! — האָט א דינער געזאָגט צו דוד'ן.

— פאַרוואָס האָסטו מיר באַלד נישט געזאָגט וועגען דעם? — האָט דוד געפרעגט מיט אויפרעגונג — האָסטו דען געדאַרפט וואַרטען ביז וואַנען איך וועל דיר פרעגען!

— אמנון האָט אונז געבעטען קיינעם וועגען דעם נישט דערצעהלען — האָט דער דינער געזאָגט — וואָהרשיינליך האָט ער נישט געוואָלט אז אונזער האַר קעניג זאָל זיך מצער זיין דערפון.

דוד, וועלכער איז געווען א הייסער און איבערגעבענער פאָטער האָט זיך שטאַרק דערשראָקען, ווען ער האָט דערהערט אז זיין בכור איז קראַנק... פאַר זיינע אויגען האָט נאָך געשוועבט דאָס קרענקליכע פּנים פון זיין נישט לאַנג פערשטאָרבענעם קינד... זאָל עס זיין אז גאָט זוכט מיר ווייטער צו שטראָפען? — האָט ער זיך א טראַכט געטהאָן און געאיילט צו אמנון'ס צימער.

— וואָס איז מיט דיר מיין זוהן? — האָט דוד איהם א פרעג געטהאָן — ביזטו דען קראַנק?

— איך פיהל עפּעס נישט אַזוי גוט — האָט אמנון געענטפערט.

— איך וועל גלייך שיקען רופען דעם רופא — האָט דוד געזאָגט און זיך אויפגעהויבען פון זיין פּלאַץ.

— אַ ניין, פאָטער, עס וועט איבערגעהן, איך פיהל זיך בלויז עטוואָס אָפּגעשוואַכט.

— דו האָסט דעם גאַנצען טאָג נישט געגעסען, אמנון, איך וועל הייסען עפּעס צוגרייטען פאַר דיר...

— די איינציגע זאַך וואָס איך וואָלט יעצט געגעסען — האָט אמנון געזאָגט איז אַפּאָר קיכעלעך ווי תמר מאַכט עס... קיין אַנדער זאַך שמעקט מיר יעצט נישט... אויב עכ וואָלט נישט געווען צו שווער פאַר תמר'ן וואָלט איך פאַרלאַנגט אז זי זאָל קומען און צוגרייטען די קיכעלעך פאַר מיינע אויגען און אז זי וועט זיי מיר דערלאַנגען וועל איך זיי עסען...

— דיין שוועסטער וועט זיין זעהר צופריעדען דאָס צו טהאָן פאַר דיר — האָט דוד געזאָגט — איך וועל איהר גלייך שיקען צו דיר.

דוד איז אַרויס פון אמנון'ס צימער און ער האָט געשיקט רופען תמר'ן און צו איהר געזאָגט:

— דיין ברודער אמנון איז קראַנק, ער האָט נאָך גאָרנישט געגעסען... ער

אמנון האט דאך געוואגט ארײנצורופען זײן דינער און אונטערװארפען איהר עפענטליך צו אזא שאנדע...

— וואס שטעהסטו, דו גולם! — האט אמנון א דונער געטהאן אויף זײן דינער — ווארף איהר ארויס, און וואס שנעלער!

דער דינער איז צוגעגאנגען צו תמר'ן, זײנע הענט און פיס האבען געציטערט, ער האט איהר לײכט אנגעריהרט...

מיט ארונטערגעבויגענעם קאפ איז תמר ארויס פון אמנון'ס צימער. דער דינער האט גלײך פערשלאסען די טיהר הינטער איהר...

ווי תמר איז נאר ארויס אין דרויסען — האט זי גענומען שרײען און װײנען, זי האט זיך געריסען די האר פון איהר קאפ...

באלד האט זיך דער גאנצער פאלאץ דערפון דערוואוסט... אבשלום איז צוגעלאפען צו זײן שוועסטער א בלאסער און א דערשראקענער:

— וואס האט פאסירט, מײן שוועסטער, האט ער איהר פרובירט בערוהיגען.

— אמנון האט מיר אומגליקליך געמאכט — האט זי געיאמערט... אבשלום האט איהר גלײך ארײנגעפיהרט צו זײער מוטער, מעכה, וועלכע האט אויך אויסגעבראכען אין א טרויעריגען געוויין איבער דעם אומגליק פון איהר טאכטער.

— נקמה וועל איך פון איהם נעהמען! מיט זײן בלוט וועט ער בעצאהלען פאר דעם כבוד פון מײן שוועסטער! — האט אבשלום אויפגעהויבען זײן רעכטע האנט — איך שווער בײ גאט אז נאר מיט אמנון'ס בלוט וועל איך אפוואשען דעם פלעק פון מײן שוועסטער.

— מײן זוהן, זײ זעהר פארזיכטיג — האט איהם מעכה געדריקט צו זיך, דו שטעלסט אײן דײן לעבען אין סכנה!

— דאס וועט איהם אבער נישט פערשוויגען ווערען, מוטער — האט אבשלום אויסגערופען.

זעהר נידערשלאגען און בעטריעבט האט זיך דוד געפיהלט ווען ער האט דערהערט וואס עס האט פאסירט צווישען אמנון און תמר...

— דאס איז א שטראף פון גאט! — האט ער טרויעריג געטראכט — מײנע זינד האט נאך גאט מיר נישט אין גאנצען מוחל געווען... — איך אלײן בין דער שליח געווען... איך האב געזאלט גלײך פערשטעהן דאס וואס אמנון פערלאנגט אז תמר זאל קומען צו איהם און מאכען עסען, איז ער עפעס אויסען דאמיט... ער האט זיך געמאכט קראנק, מײן אומווירדיגער זוהן, און מיר ארײנגענארט איך זאל איהם צושיקען תמר'ן... און יעצט וועט ער איהם דען קענען בעשטראפען פאר זײן זינד! ער וועט דאך איהם אויפוואכען אויף זײן אײגענע זינד...

דוד'ס כעס האט געברענט אויף אמנון, אבער ער האט איהם גארנישט געטהאן... ער האט בלויז אנגעזאגט דאס אמנון זאל זיך מעהר נישט בעווייזען פאר זײנע אויגען.

דאס האט אבשלום'ן נאך מעהר אויפגערעגט... און ער האט בעשלאסען אויפצוזוכען א גוטע געלעגענהייט און צו טויטען אמנון... דערווײלע אבער, האט ער מיט אמנון גארנישט גערעדט פון דער פאבירונג. און מיט אײניגע טעג שפּעטער האט ער זאגאר אנגעפאנגען מיט איהם צו רײדען, אזוי ווי גארנישט האט

טהאָן אין ישראל! — האָט זיך תמר גענומען ראנגלען...

אמנון האָט איהר אבער נישט אפּגעלאָזען; ער האָט איהר נאָך מעהר גענומען בעדעקען מיט ליידענשאפטליכע קושען.

— אַ אמנון, אז דו וועסט מיר גלייך נישט אפּלאָזען, וועל איך שרייען הויך און אלע וועלען זיך צונויפלויפען... און דאַן וועלען אלע וויסען ווי נידער־טרעכטיג דו ביזט.

אמנון האָט מיט זיין האנט איהר מויל פערשטאָפּט זי זאָל נישט קענען שרייען... תמר האָט זיך מיט אלע איהרע כוחות גראנגעלט — אבער זי איז געווען מאכטלאָז...

— — — — — — — — — — — — —

ווען תמר איז צו זיך געקומען, האָט אמנון מיט כעס איהר פון זיך א שלייָדער געטהאָן... ער האָט פּלוצלונג געקראָגען צו איהר אזא גרויסע שנאה, וואס איז געווען נאָך שטארקער און גרעסער פאר דער ליעבע וואס ער האָט נאָר וואס צו איהר געהאט.

— ארויס פון מיין צימער! — האָט אמנון געשטורעמט — איך קען מעהר אויף דיין פּנים נישט קוקען!

— אמנון, — האָט תמר געיאָמערט — וואוהין וועל איך יעצט געהן מיט מיין שאנדע...

— געה אוועק פון מיינע אויגען! — האָט אמנון א טופּע געטהאָן מיט די פיס — איך האס דיך! איך וויל דיך מעהר נישט אנקוקען! געה וואס שנעלער ארויס פון דאנען, אויב נישט וועל איך רופען מיינע דינער און זיי וועלען דיך פון דאנען ארויסשליידערען!...

— א איך בעט דיך אמנון — האָט תמר געוויינט — ווי אזוי וועל איך יעצט קענען ארויסגעהן אין אזא צושטאנד... מיינע האָר זיינען צעוואָרפען... דיין יעצטיגע גרויזאמע האנדלונג צו מיר איז נאָך ערגער און שרעקליכער פון דיין פריהערדיגע! דו האָסט מיר אומגליקליך געמאכט און יעצט ווילסטו מיך פון זיך פערטרייבען!...

— פאר דעם לעצטען מאָל זאָג איך דיר דו זאָלסט ארויס פון מיין צימער! — האָט אמנון אויסגעשריען מיט ביטערניס — דיין אנוועזענהייט עקעלט מיר!

— תמר האָט פערדעקט איהר פּנים מיט די הענט און געוויינט, אבער זי האָט זיך נישט גערירט פון איהר פּלאַץ.

אמנון'ס כעס איז געוואָרען נאָך שטארקער. ער האָט געדריקט מיט זיין פויסט און געקריצט מיט די ציינער, און ווען ער האָט געזעהן אז תמר פּאָלגט איהם נישט, האָט ער ארייגערופען זיין דיענער און אנצייגענדיג מיט דעם פינגער אויף תמר'ן, האָט ער באפוילען:

— טרייב איהר ארויס פון מיין צימער און פערשליס די טיהר הינטער איהר!

דער דיענער איז געבליבען שטעהן א צוטומעלטער און נישט געוואוסט וואס צו טהאָן...

תמר'ס יאמער'ן האָט זיך נאָך מעהר פערשטארקט. דער אומפערשעהמטער

וועלען נאך פיהלע יאהרען פאריבער. און ווער ווייס צו וועט זיין זינד נישט פערגעבען ווערען ביז יענער צייט, און ער אליין וועט נאך ווערען קעניג... וועל איך זיך דאן קענען מיט איהם אפרעכענען?... ווען איך גיעב בלויז א קוק אויף מיין ליעבע שוועסטער... ווען איך זעה איהר טרויעריגען פנים און די אויסגעלאשענע ליכט פון איהר אימער שטראהלענדע אויגען, ווען איך הער איהר זיפצען און יאמערען... קען איך דען דאן בעהערשען מיינע געפיהלען פון נקמה צו אמנון'ען?... מיין פרעהליכע לוסטיגע שוועסטער דארף נישט טרויערען און קלאגען אויף איהר כבוד וואס איז פערשוועכט געווארען אויף אזא ברוטאלישען און נידערטרעכטיגען אופן... ניין, מוטער, איך וועל דאס נישט פערשווייגען! ער האט דערפאר פערדיענט דעם טויט און ער וועט עס אין גיכען קריגען־...

— זיי פארזיכטיג מיין זוהן, זיי זעהר פארזיכטיג! זעה ברייננ נישט אויף זיך קיין גרעסערען אומגליק...

אבשלום האט זיין מוטער'ס ווארנונג נישט געהערט, ער האט זיין פלאן פון נקמה נישט אויפגעגעבען און געזוכט א געלעגענהייט ווי אזוי עס אויסצופיהרען...

אפגעזונדערט פון אלע ברידער האט זיך אמנון יעצט אויפגעהאלטען. אין א בעזונדערע הויז. נישט ווייט פון פאלאץ האט אמנון געוואהנט צוזאמען מיט זיין מוטער, זיין איינציגער פערבליבענער פריינד...

אחינועם, אמנון'ס מוטער האט פערדעכטיג אז אבשלום וועט זוכען נקמה צו נעהמען פאר זיין שוועסטער און האט דעריבער פערלאנגט פון דעם קעניג ער זאל בעשטימען עטליכע גבורים אלס וואך ארום איהר הויז... די ערשטע צייט האט זיך אמנון זעלטען בעוויזען אין דרויסען, ווען אבער איניגע וואכען זיינען פאריבער איז אמנון שוין דרייסטער געווארען און איז ארויס אין גאס... אבער ווייטער פון זיין הויז איז ער נישט אוועק... דאך האט ער מיט קיינעם נישט גערעדט... ער האט געהאסט יעדען איינעם און אפילו מיט זיין בעסטען פריינד, יונדב האט אמנון נישט גערעדט... ער איז אויף איהם זעהר בייז געוועזען פאר דער עצה וואס ער האט איהם געגעבען וועגען תמר'ן... ווען נישט יונדב — האט ער זיך געטראכט וואלט עס קיינמאל נישט געקומען צו אזא מיאוס'ן סקאנדאל...

יונדב'ס פריינדשאפט צו אמנון'ען איז אויך אפגעקיהלט געווארען, ער, דער דורכגעטריבענער יונדב האט גלייך געזעהן אז אמנון האט פערלארען זיין חן אין אלעמענס אויגען... ער האט פערשטאנען אז מיט זיין לעצטען שענדליכען טהאט האט אמנון פערשפיעלט די מלוכה... ער איז אויך געוועזען זיכער אז אבשלום וועט זיין דער יורש פון דוד'ס טראהן... און ער האט געזוכט בעפריינדעט צו ווערען מיט אבשלומ'ן, און ווען ער האט איהם איינמאל געטראפען נעבען פאלאץ האט ער זיך פאר איהם פערנויגט און געזאגט:

— איך בין אזוי ערשיטערט און אויפגערעגט פון דעם גרויזאמען טהאט פון אמנון אז איך האב בעשלאסען זיך מעהר נישט צו חבר'ן מיט איהם...

אבשלום האט אויף איהם א קוק געטהאן, ווי ער וואלט וועלען אויספארשען די ריכטיגקייט און ערנסטקייט פון זיינע רייד... דאך האט ער באשלאסען זיך

פאסירט... דאס האט אבשלום געטהאן כדי אמנון זאל זיך נישט אויסהיטען פון איהם... אבער ווען ער פלעגט זיין עלטערען ברודער דערזעהן, פלעגט זיין בלוט אין איהם אויפזידען... אבער ער פלעגט זיך בעהערשען און ערשיינען פאר אמנון אזוי ווי ער איז גלייכגילטיג צו דער גאנצער זאך...

דריי און דרייסיגסטער קאפיטעל

די נקמה

זינט דער סקאנדאל מיט תמר'ן, האט אמנון פערלארען זיין חן אין אלעמען'ס אויגען. קלאנגען זיינען ארומגעגאנגען אין פאלאץ אז דוד האט יעצט אוועקגע־נומען די מלוכה רעכט פון אמנו'ן און אבשלומ'ן געמאכט פאר זיין יורש... קיי־נער אבער האט די קלאנגען נישט געקענט בעשטעטיגען ווייל דער קעניג האט וועגען דעם גארנישט געוואלט ריידען.

מעכה די מוטער פון אבשלום'ן און תמר'ן, האט נאך מעהר געזוכט צו פארשפרייטען דיזע קלאנגען... זי האט געזעהן אז דוד איז שטארק אויפגעבראכט נעגען זיין בכור, און האט איהם ארויסגעשיקט פון פאלאץ... ער וויל מיט איהם נישט ריידען און אפילו זיין פנים נישט אנקוקען... יעצט אז איהר זוהן, אבשלום זאל וויסען ווי אזוי צו האנדלען, וועט דוד איהם זיכער איבערגעבען די מלוכה... דאס איז געווען איהר איינציגער טרייסט אין דעם גרויסען אומגליק פון איהר טאכטער... איהר כעס און אויפרעגונג וועגען אמנון'ען איז אבער אויך א האר נישט געמינערט געווארען... און ווען זי פלעגט ריידען מיט אבשלום'ן וועגען דעם האבען זיך אין איהרע אויגען אנגעצונדען א פייערל פון האס און נקמה... זי האט געקריצט מיט די צייהן און געפלוכט דעם קעניג'ס בכור, ביז וואנען אבשלום איז נאך מעהר אויפגערייצט געווארען און האט נאך אמאל געשווארען צו טויטען זיין ברודער.

— ניין, מיין זוהן דו דארפסט עס יעצט נישט טהאן — האט איהם מעכה געזאגט — ווען דו זאלסט יעצט טויטען אמנון'ען, וועסטו ווי גערעכט דו זאלסט נישט זיין, פערדעכטיגט ווערען פאר א מערדער, און דאס קען דיר נאך שאדען צו דער מלוכה... עס איז ביי מיר קיין צווייפעל נישט אז אמנון האט יעצט פערלארען יעדען שאנס צו ווערען קעניג...

— אבער מוטער, כל זמן איך וועל נישט אויספיהרען מיין נקמה פלאן וועט דער כבוד פון מיין שוועסטער נאך אלץ זיין פערשוועכט — איך האב געשווארען אז אמנון וועט פאר דעם מיט זיין לעבען בעצאהלען און איך וועל מיין שבועה האלטען.

— ווען דו וועסט אבער וויסען, מיין זוהן ווי איינצוהאלטען דיין כעס און זיין פארזיכטיג, וועסטו קענען דיין נקמה פלאן אלץ איינס אויספיהרען... עס איז דאך יעצט ביי קיינעם קיין צווייפעל נישט אז דו וועסט ווערען קעניג נאך דוד'ן, און אלס קעניג וועסטו זיך דאן קענען אפרעכענען מיט אמנון'ען און איהם טויטען...

— א, מיין ליעבע מוטער! — האט אבשלום אויסגערופען — ביז דאן

— מיין הארינטע האט זיך מסתמא צוגעהערט צו פאלשע און בייזע צינגער און דעריבער בעשולדיגט זי מיר אין אזא שענדליכע זאך...

— מיין זוהן'ס צונג אזוי נישט פאלש און נישט בייז! — האט אחינעם געענטפערט מיט כעס — ער האט מיר וועגן דיין פאלשקייט דערצעהלט.

— אבער מיין הארינטע, איך שווער אז איך בין אומשולדיג! איך האב אבשלום'ען גארנישט געזאגט, איך בין אהער געקומען איבערגעבען מיין פריינד, אמנון די ווערטער וואס איך האב געהערט פון אבשלום'ן.

— און דו וואגסט נאך צו רופען מיין זוהן, דיין פריינד! — האט אחינעם געזאגט — איך וויל נישט וויסען צוליעב וואס דו ביזט יעצט געקומען, אבער אז דו האסט געקענט צוריידען אמנון צו בענגעהן אזא נארישקייט מיט תמר'ן, דען ביזטו נישט זיין פריינד...

— האב איך איהם דען דערצו אנגערעדט! — האט יונדב אויסגערופען מיט ערשטוינונג — ער איז געווען אין גרוים פערלעגענהייט און פערצווייפלונג ער איז ארומגעגאנגען טרויעריג און נידערשלאגען און איך האב זיך דערשראקען דאס ער זאל נישט קראנק ווערען, האב איך איהם דאן געפרעגט ער זאל מיר זאגען וואס איז די אורזאכע פון זיין צער... ער האט מיר דערצעהלט אז ער ליעבט תמר'ן און דאס ער וויים נישט פון קיין אויסוועג... ער האט ביי מיר גע־פרעגט אן עצה... דאן האב איך איהם דערצעהלט וועגען אברהם און שרה, גלוי־בענדיג אז ער וועט וועלען הייראטען מיט תמר'ן, האב איך דען געזאלט וויסען אז ער וועט תמר'ן אזוי שנעל פיינט קריגען דאס ער וועט איהר אפילו נישט וועלען אנקוקען.

— איך האב דיר אבער פון תמיד אן געהאלטען פאר א קלוגען, דו האסט דאך געקענט פאראויסזעהן צו וואס דאס וועט פיהרען, און אויב דו ביזט געווען זיין ריכטיגער פריינד, האסטו דאך איהם געדארפט דערפון אפריידען, און אנ־אנשטאט דעם האסטו איהם נאך דערצו געהאלפען מיט דיינע עצות, — האט אחינעם געזאגט.

— ווען איך וואלט איהם דאן פרובירט אפריידען דערפון, וואלט ער מיר זיכער געטויטעט — האט יונדב זיך ענטשולדיגט — איך האב געמיינט אז ער וועט מיט תמר'ן פריהער זיך דורכריידען און וועט אויך קריגען די צושטימונג פון דעם קעניג... אבער לויט ווי איך האב געהערט פון אבשלום'ן וועט די זאך שנעל פערגעסען ווערען...

— וואס האט אבשלום מיט דיר גערעדט? — האט אחינעם געפערגט.

— איך האב היינט בעגעגענט אבשלום'ן און זיך מיט איהם דורכגערעדט... איך האב איהם געגעבען צו פערשטעהן אז אמנון האט קיין שלעכטעס נישט געמיינט, און עס טוט איהם זעהר לייד פאר אלעס וואס האט פאסירט...

— און וואס האט אבשלום דיר געזאגט? — איז אחינעם אומגעדולדיג געווארען.

— דאס וואס איך האב פון אבשלום'ן געהערט בין איך טאקע געקומען זאגען מיין חבר — האט יונדב געענטפערט — איך בין געווען זעהר צופריעדען מיט זיינע רייד און יעצט בין איך איבערצייגט אז עס וועט ווידער הערשען פריעדען צווישען אבשלום און אמנון...

נישט ארויסציינגען פאר יונדב׳ן ווי גרויס און שטארק איז זיין שנאה צו אמנון׳ען כדי ער זאל איהם נישט חושד זיין דאס ער טראגט זיך ארום מיט א נקמה פלאן...

— אויב אמנון האט געזינדיגט זאל איהם גאט דערפאר בעשטראפען — האט זיך אבשלום געלאסען געזאגט — איך האף אז די צייט וועט אלעס פערהיילען.

יונדב איז געווען איבערראשט צו הערען אזא ענטפער פון אבשלום... זאל עס זיין דאס ער טראגט נישט מעהר קיין שנאה צו זיין ברודער... עס איז נאך גאר מעגליך אז מיט דער צייט וועט אלעס פערגעסען ווערען און דער קעניג וועט אמנון׳ען מוחל זיין און איהם צוריק מאכען פאר דעם יורש פון זיין טראהן... יע, ער וועט מוזען אנהאלטען זיין פריינדשאפט צו איהם... ער וועט איהם יעצט איבערגעבען ווי אבשלום פיהלט וועגען איהם און דאס וועט אמנון׳ען זיכער ערפרעהען...

ער איז גלייך אוועק צו אמנון׳ען. די וועכטער וועלכע האבען געוואכט זיין הויז, האבען איהם נישט געוואלט אריינלאזען.

— געה זאג דיין האר אז זיין פריינד, יונדב וויל זיך זעהן מיט איהם — האט ער זיך אפגערופען צו איינעם פון די וועכטער.

— דער וועכטער איז אריין אין הויז און געמאלדען אמנון׳ען וועגען יונדב׳ן.

— איך וויל איהם נישט זעהן! — האט אמנון זיך אפגערופען צו זיין מוטער — איך האס איהם, ווייל ער האט מיר אנגערעדט צו האנדלען אזוי נאריש מיט תמר׳ן... ער האט מיר נאך פערזיכערט אז עס איז נישט געגען די געזעצען פון אונזער תורה צו טהאן אזא זאך, און אברהם האט אויך געהייראט מיט שרה׳ן וועלכע איז געווען זיין האלבע שוועסטער...

— וואס... — האט אחינעם אויסגערופען מיט צארן — ער, דיין בעסטער פריינד האט דיר צוגערעדט צו אזא זאך! איך וועל שוין זעהן אז ער זאל בע־קומען א שטראף אנשטאט דיר! איך וועל איהם הייסען אריינקומען און איך וועל זיך מיט איהם דורכריידען!...

— א מוטער, איך בעט דיר רוף איהם נישט אריין אהער איך קען אויף איהם נישט קוקען.

— דו געה אריין אין צווייטען צימער — האט אחינעם געזאגט און איז ארויס אין דרויסען.

— לאזט איהם אריין! — האט זי בעפוילען די וועכטער.

ווען יונדב איז אריין געקומען אין הויז, האט ער איהר גלייך געפרעגט וואו איז אמנון.

— זעץ זיך. — האט איהם אחינעם אנגעוויזען אויף א שטוהל יונדב האט זיך נעזעצט און האט א קוק געטהאן אויף אמנון׳ס מוטער מיט פערדאכט: עפעס איז איהם נישט געפעלען איהר שטימע...

— איך האב דיר איבערצו געהאלטען פאר מיין זוהן׳ס בעסטען פריינד — האט אחינעם זיך אפגערופען און צום סוף האסטו איהם פערראטען.

דאס בלוט האט יונדב׳ן א זעץ געטהאן אין פנים; ווי אזוי האט זי זיך אזוי שנעל דערוואוסט אז ער האט גערעדט מיט אבשלום — האט ער זיך גע־וואונדערט, און זיך גלייך אפגערופען:

זיך פון איהם נישט אויסהיטען... דעריבער איז ער זיי ענטקעגען געקומען און מיט א געצוואונגענעם שמייכעל זיך בעגריסט מיט זיין ברודער...

א ווײלע האבען זיי זיך אפגעשטעלט און גערעדט ווי עס וואלט גארנישט געשעהן, זיי האבען גערעדט וועגען זייערע פערד און וועגען אנדערע קלייניגקייטען.

אמנון האט זיך א צופריעדענער צוריקגעקעהרט אהיים, און נאך מעהר צופריעדען איז זיין מוטער געווען ווען זי האט זיך דערוואוסט אז אבשלום האט גערעדט מיט איהר זוהן, און אז זיין כעס האט זיך איינגעשטילט... אין עטליכע וואכען ארום וועט וואהרשיינליך אלעס פערגעסען ווערען — האט זי זיך געטראכט — ווי עס ווייזט אויס וועלען קיין שלעכטע פאלגען נישט זיין צו תמר'ן...

אבשלום אבער איז נאך זיין בעגעגניש מיט אמנון, געווען מעהר אויפגעבראכט און אויפגערעגט... ווי אומפערשעהמט ער האט זיך נאך מיט איהם בעגריסט און גערעדט ווי ער וואלט גארנישט געהאט געטהאן צו זיין שוועסטער... אמנון דענקט אודאי אז ער האט שוין פערגעסען די גרויסע בעליידיגונג פון תמר'ן... זיין כעס האט אין איהם נאך מעהר געברענט און דאס פייער פון נקמה האט זיך אין איהם נאך שטארקער צופלאקערט... יע, ער וועט ווארטען ביז א געלעגענהייט און דאן, ווען ער וועט זיך פון איהם מעהר נישט אויסהיטען, וועט ער איהם טויטען...

צוויי יאהר צייט זיינען פערלאפען זינט דאן און אבשלום האט זיך דיא גאנצע צייט געהאלטען אזוי אז אמנון האט שוין געהאט פולען צוטרויען צו איהם...

עס איז געווען פריהלינג צייט און אבשלום האט בעשטימט א יום טוב וואך פון שערען די וואל פון זיינע שאף. ער איז אוועק צו זיין פאטער און זיך פערנייגענדיג פאר איהם האט ער זיך אפגערופען:

— היינטיגע וואך שערט מען מיינע שאף אין בעל הצור און איך האב בעשטימט די וואך פאר א יום טוב וואך. איך וויל פייערען דיזען יום טוב מיט א גרויסען מאלצייט, דעריבער וואלט איך וועלען אויב עס איז נישט שווער פאר מיין הער קעניג אנוועזענד צו זיין אויף מיין מאלצייט, ווייל דאס וועט מיין שמחה פערגרעסערען.

— זיי געבענשט מיין ליעבער זוהן און זאל גאט געבען אז דו זאלסט פייערען דיינע שמחות יעדען יאהר, אבער צום בעדויערען וועל איך זיך נישט קענען בעטהייליגען אין דיין יעצטיגען יום טוב, ווייל פאר מיר איז שווער צו פערלאזען דעם פאלאץ צי דער יעצטיגער צייט.

— אויב אזוי זאלען אלע מיינע ברידער זיך קומען בעטהייליגען אין מיין שמחה, און אויך אמנון צווישען זיי...

— די ברידער וועלען מיטפאהרען מיט דיר אבער נישט אמנון...

— צווישען אונז חערשט שוין לאנג שלום! — האט אבשלום זיך אפגערופען — יעצט וועט פאר אונז אלעמען זיין א געלעגענהייט צו פערשטארקען אונזער שלום אויף מיין שמחה...

— גוט, ווארט דו א ווײַלע און איך װעל אריינרופען מיין זוהן און זאל ער אויך הערען פון דיין מויל די ווערטער פון זיין ברודער... ווייל, פארשטעהסטו, אמנון איז אין שרעק אבשלום זאל זיך אן איהם נישט נוקם זיין פאר זיין שוועסטער.

אחינעם האט ארויסגערופען איהר זוהן פון צווייטען צימער. אמנון איז ארוים מיט א צארנדען פנים און האט אפילו זיין פריינד נישט געוואלט בעגריסען...

— מיין זוהן, דיין פריינד האט נאר וואס גערעדט מיט אבשלום׳ן און ער גלויבט אז אלעס וועט זיך ענדיגען בשלום... הער זיך צו און ער וועט אונז דער־צעהלען וואס אבשלום האט מיט איהם גערעדט וועגען דיר...

— מיר ארט נישט וואס אבשלום האט וועגען מיר גערעדט האט אמנון ארויסגערופען מיט כעס — איך האב פאר איהם קיין מורא נישט...

— דאך, מיין זוהן, וועט זיין בעסער פאר דיר און פאר אונז אלעמען ווען די זאך וועט אויסגעגליכען ווערען מיט שלום... און ווי איך פערשטעה ברייננט יונדב יעצט צו דיר ווערטער פון שלום, וועסטו זיך דען צו איהם נישט צוהערען? אמנון האט אויפגעהויבען זיין קאפ און האט געזאגט:

— נו גוט זאג מיר וואס האט אבשלום מיט דיר גערעדט וועגען מיר?

— אבשלום האט מיר געזאגט דאס ער טראגט אויף דיר נישט קיין כעס און דאס ער האפט אז די צייט וועט אלעס פערהיילען.

— אזוי האט אבשלום מיט דיר גערעדט?! — האט אמנון מיט א פער־בארגענע פרייד געזאגט — אויב ער וועט מיט מיר אנפאנגען ריידען וועל איך וויסען אז ער האט עס געמיינט...

— ווי אזוי קען ער מיט דיר ריידען, ווען דו זיצסט טאג און נאכט אין הויז און געהסט נישט ארוים אין דרויסען! — האט אחינעם געזאגט — פרוביר ארויסגעהן היינט, מיט דיין פריינד, וועסטו זיך דאן קענען איבערצייגען...

אחינעם האט זעהר שטארק געוואלט אז שלום זאל הערשען צווישען איהר זוהן און אבשלום, ערשטענס האט זי פשוט מורא געהאט פאר אבשלום׳ס נקמה, און ווידער האט זי געוואוסט אז דוד איז זעהר אויפגעבראכט אויף אמנון, און צוליעב איהם איז ער אויך אויך איהר אין כעס, און אויב עס וועט באלד נישט ווערען קיין שלום וועט זיך די שנאה און האס מעהר צופלאקערען און פון דעם וועט קיין גוטעס נישט ארויסקומען... אמנון קען נאך דאן פערלירען יעדען אויסזיכט צו ירשנ׳ען די קרוין...

יענעם טאג איז אמנון ארויס פאר א שפאציר מיט יונדב׳ן אין דעם קעניג־ליכען גארטען... פון ווייטען האבען זיי דערזעהן אבשלומ׳ען.

— לאמיר איהם געהן ענטקעגען — האט זיך יונדב אפגערופען צו אמנון — מיר וועלען איהם בעגריסען און זעהן ווי ער וועט האנדלען געגען אונז...

ווען אבשלום האט בעמערקט אמנון, האט זיין בלוט אין איהם אנגעפאנגען זידען... א ווען ער קען איהם יעצט דא אויף אן ארט צו טויט דערשלאגען... באלד אבער האט ער זיך בערעכענט אז עס וועט זיין פאר איהם א סך גרינגער אויסצופיהרען זיין נקמה־פלאן, ווען אמנון וועט איהם נישט חושד זיין און וועט

צייט איז זי אין ערגיץ נישט געגאנגען, זי האט זיך נישט בעטהייליגט אין קיין שמחה, וועט זי זיכער יעצט אויך נישט געהן נאך בעל חצור...

— דאך וואלט איך דיר ראטען דו זאלסט מיטנעמען מיט דיר דיין פריינד יונדב, ווייל ער איז זעהר קלוג און איהם וועט זיין זעהר גרינג צו פערהיטען א צוזאמענשטויס צווישען דיר און אבשלום׳ן...

— איך האב אויך גערעכענט מיטצונעמען יונדב׳ן — האט אמנון געזאגט

— איך וועל איהם טאקע באלד שיקען רופען און מיר וועלען גלייך פאהרען קיין בעל חצור.

— זאל גאט זיין מיט דיר, מיין זוהן, און דיר אויסהיטען פון אלע אומגלי־קען — האט אחינעם געקושט אמנון.

אבשלום האט מיטגענומען אלע זיינע געטרייע און איבערגעבענע דינער און איז מיט זיי פריהער פון די איבעריגע געסט אוועקגעפאהרען נאך בעל חצור, זעהן איינארדנען די שמחה ווי געהעריג...

ווען ער איז אנגעקומען דארטען, האט ער צוגערופען עטליכע פון זיינע טרויענסווערטע דינער און האט זיך צו זיי אפגערופען:

— איך האב אייך צו פערטרויען זעהר א וויכטיגע זאך, גיט מיר אייער שבועה אז איהר וועט טהאן ווי איך וועל אייך הייסען, און אז קיינער פון אייך וועט מיר נישט פערראטען.

— די דינער האבען אויפגעהויבען זייערע רעכטע הענט און געשווארען.

דאן האט אבשלום מיט א נידעריגע שטימע געזאגט:

— איהר ווייסט דאך אלע ווי אזוי אמנון האט בעהאנדעלט מיין שוועס־טער תמר׳ן, ווי ער האט איהר אומגליקליך געמאכט...

איך האב געשווארען אפצואוואשען דעם פלעק פון מיין שוועסטער מיט אמנון׳ס בלוט... צוויי יאהר האב איך געטראגען א ביטערען האס און א געפיהל פון נקמה אין מיין הארצען... איך האב אלץ געווארט אויף א ריכטיגע געלעגענ־הייט ווי מיין פלאן דורכצופיהרען... די געלעגענהייט איז יעצט געקומען... אמנון, און מיינע איבעריגע ברידער דארפען באלד אנקומען אהער צו בעטהייליגען זיך אין מיין שמחה... ווען אלע וועלען טרינקען דעם וויין, זעהט אז איהר זאלט נישט פערזוכען קיין וויין, האלט פערבארגען אייערע שווערדען אונטער אייערע מאנטלען און ווען איך וועל אויפהויבען מיין בעכער וויין, וועט עס פאר אייך זיין א צייכען ארויפצופאלען אויף אמנון׳ען און טויטען איהם מיט אייערע שווערדען...

— וועט זיך דער קעניג מיט אונז נישט זוכען אפצורעכענען פאר דעם טויט פון זיין ערשט־געבארענעם זוהן — האט איינער פון די דינער געפרעגט.

— איהר האט דאך בלויז אויסגעפיהרט מיין בעפעהל — האט אבשלום געזאגט — די גאנצע שולד וועל איך דאך טראגען. דער קעניג וועט אייך גארנישט קענען בעשולדיגען... אהוץ דעם איז מיין פאטער אליין שטארק אויפ־געבראכט געגען אמנון פאר זיין פערברעכען מיט מיין שוועסטער... דאך אבער

— גוט ! — האט דוד געענטפערט איך וועל איהם הייסען אויך מיטפאח־רען מיט דיר.

אבשלום האט זיך פערנייגט, איהם בעדאנקט און איז א צופריעדענער ארויס פון פאלאץ... זיין פלאן ארבייט אויסגעצייכענט... ער האט בכיון איינגע־לאדען אויך זיין פאטער כדי ער זאל איהם אין קיין זאך נישט חושד זיין... און דערווייל איהם צו זאגען צו שיקען אמנון'ען מיט איהם אין בעל חצור... פון דארטען וועט איהם זיין גרינג צו אנטלויפען צו זיין זיידען תלמי דער קעניג פון גשור... און ער וועט דארטען פערבלייבען ביז וואנען דער כעס פון זיין פאטער וועט איינגעשטילט ווערען...

דוד האט געשיקט רופען אמנו'ן און צו איהם געזאגט:

— דיין ברודער אבשלום פייערט זיין יום טוב פון וואאל שערען אין בעל חצור געה בעטהייליג זיך אין זיין שמחה ווייל ער האט דיר איינגעלאדען צוזא־מען מיט די איבעריגע ברידער.

אמנון איז געווען גליקליך מיט דעם וואס אבשלום האט איהם איינגעלא־דען... יעצט איז ער זיכער, אז מען דאט שוין פערגעסען וועגען זיין זינד... אבשלום האט איהם שוין פון לאנג מוחל געווען און אפילו זיין פאטער האט צו איהם יעצט זעהר פריינדליך גערעדט...

— מוטער, — האט ער זיך אפגערופען צו אחינעם — איך האב א גוטע אורזאכע צו זייז יעצט זעהר צופריעדען... עס וועט שוין לאנג נישט נעמען און מיר וועלען שוין ווידער וואהנען אין פאלאץ ווי אין די פריהערדיגע יאהרען... דער פאטער האט מיט מיר נאר וואס גערעדט און מיר געזאגט אז אבשלום לאדעט מיר איין צו בעטהייליגען זיך אין זיין שמחה און צו פייערען מיט איהם צוזאמען דאס שערען פון זיינע שאף אין בעל חצור...

— מיין זוהן ! — האט אחינעם זיך אפגערופען — האסטו שוין פערשפרא־כען דיין פאטער צו פאהרען אהין ?

— געוויס, מוטער, דו האסט דאך מיר אליין געזאגט אז איך דארף זעהן צו לעבען בשלום מיט אלע מיינע ברידער און בפרט מיט אבשלום'ן...

— אבער מיין הארץ שרעקט מיר אזוי, מיין זוהן — האט אחינעם געזאגט מיט זארג — עס איז אזוי ווייט... דער קעניג וועט דארטען נישט זיין...

— א וועגען דעם דארפסטו נישט זארגען, מוטער — האט אמנון געלאכט — פארגעס נישט אז צוויי יאהר זיינען פאראיבער זינט יענער געשיכטע און דו האסט דאך אליין געזעהן ווי אבשלום האט זיך די גאנצע צייט רוהיג פער־האלטען צו מיר... מיט זיין יעצטיגען איינלאדען מיר צו זיין שמחה, צייגט ער אז ער רעכענט זיך מיט מיר ווי מיט די איבריגע ברידער...

— איך האב אבער מורא, אז תמר וועט זיך דארטען אויך געפינען ! — האט אחינעם זיך אפגערופען — און דאן קען זיכער קומען צו א צוזאמענשטויס צווישען דיר און אבשלום'ן ; תמר קען זיך פלוצלונג נעמען פאנאנדערוויינען, ווען זי וועט דיר דערזעהן, און דאס קען נאך אויפרייצען און אויפרעגען אבשלום'ן געגען דיר, און גאט ווייס וואס עס קען דארט פאסירען...

— איך בין זיכער אז תמר וועט אהין נישט געהן... דורך די צוויי יאהר

יובעל געשריי און שאלען פון די געסט... אויסגעליידינס זיינען נאך אמאל די בעכער געווארען...

פלוצלונג האט זיך אבשלום אויפגעהויבען פון זיין פלאץ, ער האט אנגעפילט זיין גרויסען בעכער מיט וויין ער האט מיט זיין רעכטע האנט אויפגעהויבען דעם בעכער גאנץ הויך און אויסגערופען:

— איך טרינק פאר מיין... פאר מיין... פאר מיין פעראומגליקטע שוועס־טער תמר!...

גלייך האבען זיך אבשלום'ס פיער דינער אווארף געטהאן אויף טויט מיט זייערע שווערדען...

עס איז געווארען א טומעל א געשריי... די איבעריגע זיהן פון דוד'ן האבען גענומען לויפען און שרייען... פרויען זיינען אין חלשות געפאלען..

אבשלום איז צוגעגאנגען צו אמנון וועלכער איז געלעגען אויף דער ערד א טויטער אין א טייך בלוט...

— א ווי זיס איז מיין נקמה אן דיר, מיין אומווירדיגער ברודער, מיט דיין בלוט האב איך ריינגעוואשען דעם כבוד פון מיין שוועסטער.

ער האט גלייך א וואונק געטהאן צו זיינע דינער וועלכע זיינען געשטאנען מיט זייערע פון בלוט בעפלעקטע שווערדען אין די הענט.

די דינער האבען אויפגעבונדען די אייזלען און נאכפאלגענדיג אבשלום'ן זייער האר, זיינען זיי שנעל פערשוואונדען געווארען פון בעל חצור...

אלע געסט וועלכע זיינען געווען אויף אבשלום'ס שמחה, זיינען זיך צולאפען געווארען אין גרויס שרעק. נאכדעם ווי זיי האבען צוגעזעהן דעם מארד.

יונדב, אמנון'ס פריינד, וועלכער איז געזעסען נעבען איהם בשעת מען האט איהם ערמארדעט, האט זיך שטארק געשראקען פאר זיין אייגענעם לעבען.. ער האט זיך שנעל, אומבעמערקבאר ארונטערגעלאזען אונטער'ן טיש און מיט צו־שראקענע אויגען נאכגעפאלגט אבישלום'ס יעדע בעוועגונג. ווען ער האט בע־מערקט אז אבשלום און זיינע דינער האבען זיך געזעצט אויף זייערע אייזלען און זיך געלאזען לויפען אין דער צפון ריכטונג, איז ער גלייך ארויס פון אונטער'ן טיש און גענומען לויפען נאך ירושלים...

דערווייל זיינען איינינע פון די געסט אנגעקומען אין ירושלים און האבען מיט גרויס שרעק און אויפרעגונג דערצעהלט דוד'ן אז אבשלום האט אויסגע־הרג'עט אלע זיהן פון קעניג, וועלכע האבען זיך געפונען אין בעל חצור.

א טויטע בלאסקייט האט בעדעקט דוד'ס פנים, ווען ער האט דערהערט דיזע שרעקליכע נייעס, ער איז געפאלען צו דער ערד און גענומען וויינען און שרייען:

גאט! אלע מיינע זיהן זיינען טויט! א ווי גרויס איז דיין שטראף צו מיר!...

ער האט צוריסען זיינע קליידער און גענומען קלאגען און יאמערען — אויב איך האב צו דיר געזינדיגט און בעגאנגען א פארברעכען נעגען דיר, פארוואס, א, גאט, שטראפסטו מיינע אונשולדיגע זיהן... טויט מיר! אבער מיינע אונשולדיגע קינדער, וואס זיינען זיי שולדיג?

דוד איז געלעגען אויף דער ערד, מיט שטויב אויף זיין קאפ און נישט

וועל איך זיך די ערשטע צייט מוזען אויסבעהאלטען פון דעם צאָרן פון דעם קעניג... איך וועל אנטלויפען פאר א קורצע צייט צו מיין זיידען, תלמי, דעם קעניג פון גשור. ער איז מיין מוטער'ס פאטער און וועט זיין העכסט צופריעדען מיר אויפצוהאלטען ביז וואנען מיין פאטער'ס כעס וועט פערשווינדען. און אויב איהר ווילט וועט איהר צוזאמען מיט מיר אנטלויפען אויף דערווייל אין גשור און נאכהער וועלען מיר זיך אלע צוריקקעהרען נאך ירושלים.

— מיר וועלען מיטגעהן מיט דיר, — האט די דיענער געזאגט.

— האלט צוגעגרייט די אייזלען און ווי נאר אמנון וועט זיין טויט וועלען מיר זיך אוועקזעצען אויף די אייזלען און אנטלויפען נאך גשור. געדענקט מיין צייכען וואס איך וועל אייך געבען, ווי נאר איך וועל אויפהויבען מיין בעכער מיט וויין, זאלט איהר זיך גלייך ארויפווארפען אויף איהם און איהם טויטען...

— מיר וועלען טהאן ווי אונזער האר האט אונז פערזאגט — האבען די דינער אויסגערופען.

יעדער פון זיי האט בעהאלטען זיין שווערד הינטער זיין מאנטעל. זיי האָבען אנגעזאטעלט די אייזלען וועלכע זיינען געשטאנען לייכט צוגעבונדען צו די בוימער...

די טישען אונטערן פרייען הימעל זיינען געווען געגרייט פון כל טוב, ארום די טישען זיינען געזעסען אלע געסט פון אבשלום'ן און האבען געטרונקען און געגעסען.

אמנון מיט זיין פריינד יונתן זיינען געזעסען ארום דעם זעלבען טיש וואו אבשלום און די איבריגע ברידער האבען זיך געפונען.

יעדער ווײלע איז אנגעקומען א וואגען פול מיט געשארענע וואל און איז בעגריסט געווארען מיט הילכיגע געשרייען און שאלען פון די געסט וועלכע האָבען געטרונקען דעם שטארקען וויין אהן אויפהער... אמנון און יונדב האבען אויך פיעל געטרונקען... אמנון האט זיך געפיהלט זעהר געהויבען אויף דיזער שמחה; ערשטענס זעהט ער דאך אז תמר, וועלכע וואלט איהם אלע ווײלע דערמאהנט אן יענער נארישקייט, איז נישט געקומען... און ווידער זעהט ער דאך אז אבשלום זוכט צו שליסען שלום מיט איהם און ער וועט שוין מעהר נישט דארפען ציטערען פאר איהם... און דאס וואס ער האט איהם געזעצט אויבען אן, איז אויך א סימן אז ער רעכענט זיך מיט איהם און גיט איהם אפ כבוד ווי עס פאסט פאר דעם קעניג'ס יורש... אט די אלע זאכען האבען זעהר ערמונטערט אמנון און ער האט אין זיך געגאסען איין בעכער וויין נאך דעם צווייטען...

אבשלום האט קיין וויין נישט געטרונקען, כאטש ער האט זיך געמאכט טרינקענדיג, ער האט אומבעמערקט געווארפען זיינע בליקען אין די ריכטונג וואו אמנון איז געזעסען... און ווען זייערע בליקען זיך האבען בעגעגענט, האט אבשלום ארויפגעצוואונגען א שמייכעל אויף זיינע בלאסע ליפען... ער איז געווען עטוואס צורודערט און צושראקען... זיינע בעוואפענטע דינער זיינען געשטאנען נישט ווייט פון אמנון'ען און האבען אנגעפילט די ליידיגע בעכער וויין פאר די געסט... אבשלום האט זיי נאכגעפאלגט מיט זיינע אויגען...

נאך א וואגען מיט געשארענע וואל האט זיך דערנעהנטערט. ווידער א

אבשלום׳ס שמחה... — וואו איז ער, אבשלום, דער רוצח, וואו געפינט ער זיך יעצט?

— ער איז אנטלאָפען מיט זיינע דינער אין דער צפון ריכטונג — האט יונדב זיך אפגערופען — און מיר דוכט זיך אז איך האב געהערט ווי ער האט געזאגט צו זיינע דינער: לאמיר לויפען נאך גשור...

— נאך גשור איז ער אנטלאָפען! — האט דוד אויסגערופען מיט כעס, — צו זיין זיידען תלמי איז ער ענטרונען צו זוכען שוץ, דער אומווירדיגער זוהן.

דוד, זיינע זיהן און דאס גאנצע פאָלק האבען זיך שטארק פארנאנדערגעוויינט... ווען אלע האבען זיך שוין אנגעפאנגען ביסלעכווייז צו בערוהיגען, האט זיך ערשט אויף דאס ניי פאנאנדערגעפלאקערט דער טומעל און געשריי: אחינעם, אמנון׳ס מוטער האט נאר וואס דערהערט פון דעם שוידערליכען טויט פון איהר איינאייציגען זוהן... מיט די גרעסטע יללות און מיט א שרעקליכער היסטעריקע האט זי געשריען... ווי א ווילדע צורייצטע טיגערין איז זי געלאפען... זי האט געריסען איהרע האר פון קאפ און אזוי הויך געליארעמט און געשטורעמט אז באטש זי איז נאך געווען גאנץ ווייט, האבען איהרע קולות דערגרייכט צו די אויערען פון דוד׳ן און פון די אלע וועלכע האבען זיך פערזאמעלט ארום איהם...

— מיין אמנון! מיין איינציגע טרייסט! — האט אחינעם געשריען מיט אלע איהרע כוחות — דיין אומשולדיגעס בלוט האט ער פערגאסען, דער רוצח, אבשלום!

— אה, מיין האר קעניג! — איז זי געפאלען צו דוד׳ס פיס — נעם נקמה פון דעם מערדער פון מיין אומשולדיגען אמנון! — ער האט איהם פערנארט צו זיך כדי ער זאל קענען פארגיסען דאס בלוט פון מיין איין־איינציגען קינד! א נקמה, מיין קעניג, נעהם נקמה פון דעם מערדער, וועלכער האט אפגעשניטען די יונגע בליהענדע יאהרען פון מיין איינציגען קינד!

— אמנון האט פערדיענט דעם טויט! — האט מעכה, אבשלום׳ס מוטער אויסגעשריען — דערנעהנטערענדיג זיך צו דוד׳ן ער האט פערראונגליקט מיין טאכטער, אבשלום׳ס שוועסטער און ער האט זיך מיט איהם דערפאר אפגערעכענט.

דוד איז געשטאנען מיט א געבויגענעם קאפ. זיין הארץ איז געווען אנגעצווייטגט... ער האט אמנון׳ען ליעב געהאט, אבער אויך אבשלום׳ן האט ער ליעב. ווען ער איהם דען קענען בעשטראפען!... אחינעם׳ס הארצרייסענדע ווערטער שטעכען איהם ווי שפיזען.. איהר איין איינציגען קינד האט אבשלום געטויטעט... ווי׳גרויס איז זיין צער... אבער שרעקליכער און צוויי מאל גרעסער איז דער צער פון דער אומגליקליכער מוטער... מיט אמנון׳ס טויט האט זי אלעס פערלארען...

די ווערטער פון מעכה׳ן האבען אויך א קלוגג געטהאן מיט טרויער אין זיינע אויערען: "אמנון האט פערדיענט דעם טויט!"

ביידע פרויען, אחינעם און מעכה האבען זיך נאך העכער צושריען... ביידע זיינען געווען פערביטערט און פערצווייפעלט זייערע ווערטער האבען ווי מיט שארפע מעסער׳ס געשטאכען דוד׳ן...

אויפגעהערט צו קלאגנען און וויינען אויף זיין גרויסען אומגליק...

— אלע מיינע זיהן זיינען טויט! און איך לעב נאך! א גאט צו וואס טויג מיר דאס לעבען. ווען מיינע ליעבסטע קינדער זיינען טויט!...

די שרעקליכע נייעס האט דוד'ן אזוי צוטומעלט און דערשלאגען אז ער האט אפילו נישט געפרעגט פארוואס און ווי אזוי אבשלום האט עס געטהאן... ער האט נישט אויפגעהערט צו יאמערען: אלע מיינע זיהן זיינען טויט.

יונדב איז דערווייל אנגעקומען אין ירושלים און אהן אן אטעם איז ער געלאפען צו דוד'ס פאלאץ... ער האט דערזעהן ווי דוד ליגט אויף דער ערד און ווי ער רייסט זיינע האר פון קאפ און שרייט: "אלע מיינע זיהן זיינען טויט!"

יונדב האט זיך דורכגעבראכען א וועג און איז צוגעלאפען צו דוד'ן און זיך שנעל אפגערופען:

— זאל דער קעניג נישט זאגען אז אבשלום האט אלע זיהן געטויטעט! ניין, בלויז אמנון האט ער געטויטעט אויס נקמה פאר זיין שוועסטער, תמר, אבער דעם קעניג'ס איבעריגע זיהן לעבען!... איך האב זיי אליין געזעהן ווי זיי זיינען אנטלאפען און זיי וועלען זיכער באלד אנקומען אין ירושלים!

דוד האט זיך לאנגזאם אויפגעהויבען פון דער ערד און האט געקוקט אויף יונדב'ן ווי ער וואלט וועלען דערקענען צו ער זאגט איהם דעם אמת, אדער קומט איהם בלויז טרייסטען...

— יע, מיין האר קעניג אלע דיינע זיהן לעבען און זיינען געזונט אחוץ דיין בכור אמנון, וועמען אבשלום האט געטויטעט.

ווי נאר יונדב האט דאס ארויסגערעדט, האט איינער פון המון אויסגערופען: דעם קעניג'ס זיהן קומען אן! רייטענדיג אויף זייערע מויל-עזלען קומען זיי אן!...

— מיינע קינדער קומען אן! — האט דוד אויסגערופען — און גענומען זוכען מיט זיינע אויגען — וואו זיינען זיי.

— אט קומען זיי! אט קומען זיי! — האבען זיך געהערט שטימען פון פאלק — יעדער האט אומגעדרעהט דעם קאפ און באלד האבען זיך באוויזען די צושראקענע קינדער פון דוד'ן. זייערע פנימ'ער זיינען געווען בלאס. די האר צושויבערט... שרעק און צוטומעלטקייט האט ארויסגעקוקט פון זייערע אויגען... מיעדע, מיט דעמש טויב פון וועג אויף זייערע קליידער, זיינען זיי קוים ארונטער פון זייערע אייזלען... דוד איז זיי אנטקעגען געקומען...

— מיינע קינדער! — האט ער אויסגעבראכען אין א געוויין און זיי אלע-מען ארומגענומען... דעם קעניג'ס זיהן האבען זיך געטוליעט צו זייער פאטער ווי זיי וואלטען נאך אלץ מורא געהאט פאר זייערע לעבענס און ווי זיי וואלטען געזוכט שוץ ביי איהם...

— מיינע קינדער, איהר לעבט! געלויבט איז גאט! אבער אמנון איז טויט! אמנון, מיין בכור, איז געפאלען טויט פון די הענט פון דיין ברודער! א דו אבשלום, דו מערדער פון דיין אייגענעם ברודער! ווי אזוי האסטו געקענט אויפהויבען א האנט געגען דיין אייגען פלייש און בלוט! א ווי אזוי איז דאס געשעהן! געמיינט האב איך אז שלום הערשט צווישען מיינע קינדער... איך בין שולדיג אין דיין טויט, אמנון! איך האב איהם צוגערעדט ער זאל זיך געהן בעטהייליגען אין

— אבער מיין האר — האט זיך דער דיענער אפגערופען צו אבשלום'ן — ווען דער קעניג וועט זיך דערוויסען פון יואב'ן אז איך געפין זיך אין ירושלים וועט ער דען מיר נישט טויטען?

— דו האסט זיך נישט וואס צו שרעקען! — האט איהם אבשלום געזאגט — יואב איז געווען מיינער א גוטער פריינד, און ער וועט שוין וויסען ווי אזוי צו ריידען צו דעם קעניג, אזוי אז ער וועט גארנישט חושד זיין דאס איך האב דיר געשיקט צו איהם.

מיט איינינגע טעג שפעטער אין אבענד, איז אבשלום'ס דינער געשטאנען ביי דער טיהר פון יואב'ס הויז. ווען מען האט איהם געפרעגט ווער ער איז און צוליעב וואס ער דארף אזוי נויטיג זעהן יואב'ן, האט ער געענטפערט אז דאס איז א סוד און קיינער אחוץ יואב טאר דערפון נישט וויסען...

איינינגע פון יואב'ס קנעכט האבען איהם חושד געווען... זיי האבען זיך געטראכט פיעלייכט איז ער יואב'ס א שונא און איז געקומען איהם טויטען. און דעריבער האבען זיי צו איהם געזאגט:

— אויב דו ווילסט זעהן אונזער האר, דארפסטו זיך פריהער לאזען אונטער־זוכען צו דו טראגסט ביי זיך קיין געוועהר.

— איך קום פון א ווייטע וועג און איך טראג מיט זיך א שווערד אום זיך צו בעשיצען פון אנפאלען — האט אבשלום'ס דינער געזאגט — אבער איך קען מיין שווערד אין אייערע הענט איבערגעבען ביז וואנען איך וועל זיך צו־ריקקעהרען פון אייער האר.

ער האט זיי איבערגעגעבען זיין שווערד און די יואב'ס מענשען האבען איהם נאך גוט בעזוכט און ווען זיי האבען געזעהן דאס ער האט נישט קיין וואפען מיט זיך, האבען זיי איהם אריינגעלאזען צו יואב'ן.

— ווער ביזטו און וואס איז דיין פערלאנג — האט איהם יואב גלייך א פרעג געטהאן.

— מיין האר — האט זיך דער דינער פערנייגט — איך האב זעהר וויכ־טיגעס מיט דיר צו ריידען.

יואב האט א וואונק געטהאן צו זיינע מענשען און זיי זיינען ארויס פון צימער.

ווען זיי זיינען געבליבען אליין, האט דער דינער אויסגערופען: — איך בין אבשלום'ס שליח. מיין האר האט מיר צו דיר געשיקט און געבעטען אז דו זאלסט איהם ארויסהעלפען פון דיזער שווערער לאגע, אין וואס ער געפינט זיך...

— אבשלום האט דיר צו מיר געשיקט! — האט יואב אויסגערופען מיט אי־בערראשונג — זאג דאך מיר וואס מאכט ער און וואו געפינט ער זיך יעצט?

— פרידען איז צו איהם און צו זיין פרוי און טאכטער תמר. און ער געפינט זיך נאך אלץ אין גשור ביי זיין זיידען דעם קעניג תלמי...

— ער האט א פרוי און טאכטער? — האט יואב זיך אפגערופען — איז שוין לאנג ווי ער האט חתונה געהאט?

— עס וועט ווערען באלד דריי יאהר... זיין פרוי האט איהם געבארען א צווילינג, צוויי זיהן דעם ערשטען יאהר און נאכהער נאך א זוהן. און דא נישט לאנג האט זי איהם געבארען א טאכטער וועמען ער האט א נאמען געגעבען תמר.

ווען אבשלום איז מיט זיינע דינער אנגעקומען אין גשור, האט איהם זיין זיידע, תלמי, דער קעניג פון גשור זעהר פיין אויפגענומען...

גשור איז געווען א קליינע לאנד וואס געפינט זיך צו מזרח־צפון זייט פון ארץ ישראל. אום צו פערשטארקען דעם שלום צווישען איהם און דוד'ן, האט תלמי דער קעניג פון גשור געגעבען דוד'ן זיין טאכטער מעכה'ן פאר א ווייב...

זעהר שטארק האט דר קניג יי,עא ,שלסיזורדאנסגיאתטשזורדאנסעיאתטש

זעהר שטארק האט דער קעניג שמאלצירט מיט דעם וואס דוד האט זיך מיט איהם משדך געווען, ווייל אחוץ דעם וואס דוד איז ביי אלעמען געווען פערדרעכענט פאר א גרויסען העלד, האט תלמי יעצט געפיהלט אז ער האט גע־ראטעוועט זיין לאנד, וואס איז נישט איינמאל געדראהט געווארען פון ארם און פון די איבעריגע שכנים'שע פעלקער, יעצט, ווען די ארומיגע פעלקער האבען זיך דערוואוסט אז דוד האט זיך פארבונדען מיט דעם קעניג פון גשור, האבען זיי מורא געקראגען זיך אנצופאנגען מיט איהם.

אבשלום האט דערצעהלט תלמי'ן אלעס וואס האט פאסירט, ווי אזוי ער האט געטויטעט זיין ברודער אוים נקמה פאר זיין שוועסטער תמר, און ער איז אהער געקומען מיט זיינע דיענער זיך אויפצוהאלטען ביז וואנען דער כעס פון זיין פאטער וועט איינגעשטילט ווערען...

— מיין לאנד איז פריי פאר דיר, מיין קינד האט אבשלום'ס זיידע זיך צו איהם אפגערופען — נישט נאר ביזטו ווילקאמען ביי מיר, אבער אויך ביי אלע מיינע שרים און ביי מיין גאנצען פאלק.

אבשלום'ס שעהנקייט האט אלעמען זעהר בעצויבערט ער איז געווען הויך און שלאנק, זיינע האר זיינען געווען לאנג, געדיכט און געקרייזעלט. דריי יאהר האט ער פערבראכט אין גשור, ער האט דארטען חתונה געהאט מיט א טאכטער פון תלמי'ס שרים און ער האט מיט איהר געהאט פיער קינדער; דריי זיהן און איין טאכטער, וועלכע ער האט א נאמען געגעבען תמר, ווי זיין שוועסטער האט זיך גערופען. זיינעביידע זיהן זיינען געשטארבען דורך דער צייט וואס ער איז געווען אין גשור. און ער האט נאך זיי פיעל געטרויערט... דאך האט ער געפונען זיין טרייסט אין זיין טאכטער תמר וועלכע איז געווען זעהר שעהן, עהנליך צו זיין שוועסטער, צוליעב וועמען ער האט געטויטעט אמנון...

זעהר שטארק האט אבשלום געבענקט אהיים, נאך ירושלים, ער האט גע־בענקט נאך זיין פאטער און מוטער און שוועסטער און נאך אלע זיינע פריינד... אבער ער האט געוואוסט אז כל זמן דער קעניג וועט נאך איהם נישט שיקען, איז די געפאהר זעהר גרויס פאר איהם זיך אומצוקעהרען נאך ירושלים.

איין מאל האט אבשלום זיך אפגערופען צו איינעם פון זיינע דינער:

— געה נאך ירושלים און ווי נאר עס וועט טונקעל ווערען, זאלסטו אומ־בעמערקטערהייט ארייגעהן אין די הויז פון יואב'ן, מיין פאטער'ס שר צבא, און איהם זאגען אז דו ביזט מיין שליח, און אז דיין האר אבשלום געפינט זיך אין גשור, איינזאם און אפגעזונדערט, און דאס זיין הארץ לעכצט זיך צו זעהן מיט דעם קעניג, מיט זיין מוטער און שוועסטער... און דעריבער בעטסטו איהם אין מיין נאמען ער זאל זעהן ווירקען אויף דעם קעניג ער זאל מיר מוחל זיין און צוריקרופען פון גשור... ווייל מיין לעבען איז מיר דארטען נמאס געווארען.

וואלט יעצט געווען פאר מיינע אויגען וואלט איך איהם דען נישט בעשטראפט פאר זיין מארד?...

— אבער דריי יאהר זיינען שוין פאריבער, מיין האר, און אבשלום איז שוין גענוג בעשטראפט געווארען... און יעצט איז שוין געקומען די צייט אז דער קעניג זאל איהם מוחל זיין פאר יענעם פערברעכען וואס ער האט געטהאן אויס נקמה פאר זיין שוועסטער...

— ווען מיין זוהן קען פערגיסען די בלוט פון זיין ברודער האט ער ביי מיר נישט פערדיענט איך זאל איהם מוחל זיין...

יואב האט געזעהן אז ער וועט יעצט ביי דעם קעניג גארנישט פועל'ן און האט דעריבער בעשלאסען צו ווירקען אויף דעם קעניג דורך אן אנדער וועג: די איינציגע וועלכע קען ווירקען אויף דעם קעניג איז א קלוגע פרוי, א מוטער פון קינדער, בלויז אזעלכע וואלט געקענט ערוועקען אין קעניג א געפיהל פון רחמנות פאר זיין פערטריבענעם זוהן... ער האט גענומען טראכטען פון אזא פרוי און ער האט זיך דערמאהנט אז אין דער שטאדט תקוע. וואס איז נישט ווייט פון ירושלים, וואהנט א קלוגע עלטערע פרוי, ביי וועמען ער פלעגט איינשטעהען ווען ער פלעגט זיך אפשטעלען אין תקוע און איהר נאמען איז געווען יוכבד. יואב האט גלייך געשיקט רופען די פרוי און ווען זי איז געקומען צו איהם האט ער איהר קלאר געמאכט די גאנצע לאגע און האט איהר געבעטען געהן צו דוד'ן און ווירקען אויף איהם ער זאל מוחל זיין אבשלום'ן און איהם צוריקרופען נאך ירושלים.

— איך וויים אז דו ביזט זעהר א קלוגע פרוי און דו ווייסט ווי אזוי צו ריידען מיט דעם קעניג און צו ערוועקען אין איהם זיינע פאטערליכע גע־פיהלען פאר זיין פארוואגעלטען זוהן, אבשלום'ן.

— איך בין זעהר צופריעדען דיר צו דינען, מיין האר — האט יוכבד גע־זאגט — און אויב מיר וועט געלינגען דורכצופיהרען דיין ווונש וועל איך זיך זעהר גליקליך שעצען.

יוכבד האט אנגעטהאן שווארצע טרויער קליידער. ווי די אלמנות פלעגען אנטהאן אין יענער צייט. און זי איז אוועקגעגאנגען צום קעניג.

— איך פערלאנג גערעכטיגקייט פון דעם קעניג, ווייל איך בין אן אומ־גליקליכע פרוי און איך בין געקומען אויסגיסען מיין ביטער הארץ פאר דעם קעניג וועלכער טוט משפט'ן מיט צדק זיין פאלק — האט יוכבד געזאגט צו דוד'ס לייבוועכטער — איך בעט אייך, זאגט אייער קעניג אז אן אומגליקליכע פרוי פון דער שטאדט תקוע וויל ריידען מיט דעם קעניג.

ווען די לייבוועכטער האבען דוד'ן איבערגעגעבען דעם פערלאנג פון דער אלטער פרוי, האט ער איהר געהייסען אריינקומען.

יוכבד איז אריינגעקומען צו דוד'ן און איז געפאלען מיט איהר פנים צו דער ערד און זיך פאנאנדערגעוויינט.

— וואס איז מיט דיר, דו אומגליקליכע? וואס האט פאסירט וואס האט דיר געמאכט אזוי צו טרויערען און קלאגען? — האט איהר דוד געפרעגט — שטעה אויף און דערצעהל מיר.

— א העלף מיר מיין האר קעניג! העלף דיין אומגליקליכע דיענסט...

— אבער זאג דאך מיר, וועך זוכט דיר עפעס שלעכטס צו טהאן! ? — האט

אבער דער צארן פון גאט האט זיך אויסגעגאסען אויף מיין האר און זיינע דריי זיהן זיינען געשטארבען. תמר איז ביי איהם זעהר טייער און ער וויל זיך אומ־קעהרען מיט איהר און זיין פרוי נאך ירושלים און האט מיר דעריבער געשיקט צו דיר, מיין האר, אז דו זאלסט זעהן ווירקען אויף דעם קעניג ער זאל איהם מוחל זיין און ער זאל איהם צוריקרופען פון גשור, ווייל זיין הארץ געהט אויס פון בענקשאפט נאך זיין פאטער, מוטער און שוועסטער.

— גוט — האט יואב געזאגט — איך וועל זיך דורכריידען מיט דעם קעניג און זעהן ווירקען אויף איהם ער זאל איהם צוריקרופען פון זיין גלות... די ווארט דא ביי מיר עטליכע טעג ביז וואנען איך וועל וויסען אויף זיכער ווי דער קעניג פיהלט צו זיין זוהן און דאן וועל איך דיר לאזען וויסען.

— אבער מיין האר — האט זיך אבשלום'ס דינער אפגערופען — ווען דער קעניג זאל זיך דערוויסען אז איך געפין זיך אין ירושלים וועט מיין לעבען זיין אין גרויס געפאהר.

— אויב אזוי — האט יואב געענטפערט — געה בעסער צוריק צו דיין האר אין גשור און זאג איהם אז ווען איך וועל פועל'ן ביי דעם קעניג, וועל איך אליין איהם קומען אפנעמען פון דארטען.

דער דינער האט יואב'ן בעדאנקט און איז גלייך ארויס פון זיין הויז, זיך געזעצט אויף זיין אייזעל און אין דער פינסטערנים פון דער נאכט איז ער פער־שוואונדען געווארען...

אין יואב'ס הארץ האט זיך ערוועקט א גרויס רחמנות אויף אבשלום'ן. אין זיינע אויגען איז אבשלום נישט געפאלען פאר דעם טויט פון זיין ברודער... ער ווייס ווי שטארק געקריינקט און בעליידיגט אבשלום האט זיך געמוזט פיהלען ווען אמנון האט אזוי ערניעריגט זיין שוועסטער... ווי א העלישער פייער האט די נקמה ביי איהם געברענט ביז וואנען ער האט זי איינגעלאשען מיט אמנון'ס בלוט... און וואלט אזא זאך פאסירט מיט זיין שוועסטער, וואלט ער זיכער אויך אזוי געהאנדעלט... האט ער דען נישט געטויטעט אבנר'ן אלס נקמה פאר די בלוט פון זיין ברודער, עשהאל... יע, אבשלום פערדיענט ער זאל איהם ארויס־העלפען אין דער צייט פון נויט... און נאך אלעמען, — האט זיך יואב ווידער גע־טראכט — וועט אבשלום זיין דוד'ס יורש... אמנון איז טויט... און אזוי ווי ער איז יעצט דער צווייטער פון אמנו'ן, וועט ער זיכער ירשנ'ען דוד'ס קרויז... און דאן וועט ער זיכער נישט פערגעסען די טובה וואס ער האט מיט איהם געטהאן...

אויף'ן צווייטען טאג איז יואב אוועק צו דוד'ן און האט מיט איהם געפרואווט ריידען וועגען אבשלום'ן.

— מיין האר קעניג שיינט צו זיין זעהר אומעטיג די לעצטע צייט — האט יואב זיך צו איהם אפגערופען — זאל עס זיין אז די בענקענים נאך דיין זוהן אבשלום, וועלכער געפינט זיך אין גלות האט אויף דיר ארויפגעלעגט א חותם פון טרויער?

— איך בעט דיר יואב, דערמאהן מיר נישט זיין נאמען! — האט דוד געזאגט — די בלוט פון מיין זוהן אמנון שרייט צו מיר פאר נקמה... און ווען ער

מיינע טרעהרען און געבעטען האט ווינציג געהאלפען... זיי האבען נישט נאכגעגעבען פון זייער פאדערונג אויף א האר.

— קומט מארגען אין דער פריה! — האב איך זיי געזאגט און איך וועל איהם איבערגעבען אין אייערע הענט.

ווען די קרובים זיינען אוועק פון מיין הויז, האב איך גלייך גענומען מיין זוהן און אנטלאפען פון שטאדט איך האב איהם ערגיץ בעהאלטען, און אליין בין איך יעצט געקומען בעטען דעם קעניג ער זאל מיר העלפען און נישט דערלא־זען מיינע קרובים צו טויטען מיין איין איינציגען פערבליבענעם זוהן... וויל כאטש איך וויים אז גרוים איז דער פערברעכען פון מיין זוהן, איז ער דאך פארט מיין אייגען קינד, פלייש פון מיין פלייש און בלוט פון מיין בלוט... און ווען זיי וועלען איהם אויך טויטען דאן וועט מיין איינציגער פונק האפנונג אויסגע־לאשען ווערען... וועל איך דאן קענען בלייבען לעבען ווען מיין לעצטער זוהן וועט אויך געטויטעט ווערען? איך בעט דיך, מיין האר קעניג, טו מיר א חסד און העלף מיר אין מיין טרויעריגער לאגע... דערלאז נישט אז מען זאל פון מיר אוועקרויבען מיין לעצטען קינד... ווארום וואס וועט מיר שוין ארויסקומען אז מען וועט דעם קינד אויך טויטען, וועט דען דער ערשטער דערפון לעבעדיג ווערען?

— זיי רוהיג, דו אומגליקליכע פרוי, — האט דוד איהר געענטפערט, — און געה אהיים, איך יועל די זאך גאניץ גוט אויספארשען, און איך וועל שוין זעהן אז קיין בייזעס זאל דיר און דיין זוהן נישט געשעהן.

— אבער, מיין האר קעניג, — האט יוכבד אויסגערופען, נישט זייענדיג צופרידען מיט דעם קעניג׳ס ענטפער, — אויב עס איז נישט ריכטיג ווי איך דערצעהל, דאן זאל מיר דער קעניג בעשטראפען... איך האב מורא אז איידער דער קעניג וועט מאכען די אויספארשונג, וועלען די קרובים טויטען מיין זוהן.

— גוט, איך וועל שיקען רופען דיינע קרובים און זיי פארזאגען נישט אנצוריהרען דיין זוהן! — האט דוד געזאגט.

— אבער ס׳איז דאך מעגליך, אז זיי וועלען זוכען איבערצוצייגען דעם קעניג אין מיין זוהן׳ס שולד, וויל — קענען זיי דען פיהלען ווי עס פיהלט א מוטער צו איהר קינד?... די סכנה איז זעהר גרוים, און איידער וואס ווען וועלען זיי איהם טויטען.

— ווי גאט לעבט! — האט דוד אויסגערופען, — אז א האר וועט נישט אנגעריהרט ווערען פון דיין זוהן.

יוכבד האט דעם קעניג בעדאנקט מיט טרעהרען אין די אויגען, זי האט זיך פארנויגט און גענומען אפטרעטען אויף צוריק. באלד אבער האט זי זיך אפ־געשטעלט און געזאגט:

— וועט מיין האר קעניג מיר ענטשולדיגען ווען איך וועל ריידען בלויז נאך עטליכע ווערטער.

— רייד! — האט דוד געזאגט — איך וועל הערען.

— מיר וואונדערט זעהר אויף מיין האר קעניג — האט זי אויסגערופען — דאס ער האט געקענט גלויבען אז קינדער פון אונזער געטליכען פאלק, זאלען זיין אזוי גרויזאם און וועלען פערניכטען דעם לעצטען מיטגליעד פון א פאמיליע... יעצט, אז דער קעניג זאגט, דאס ער וועט זעהן אז קיין שלעכטס זאל נישט גע־

דוד אויסגערופען — זעץ זיך אוו דערצעהל מיר אלעס, שרעק זיך נישט, סיין שלעכטס וועט דיר נישט געטהאן ווערען.

— "ביז נישט לאנג צוריק איז דיין דיענסט זעהר גליקליך געווען — האט יוכבד זיך אפגערופען און געווישט איהרע טרעהרען. מיין מאן האט געלעבט און מפרנס געווען מיר מיט מיינע צוויי זיהן... אבער לעצטען יאהר האט גאט אויסגעגאסען זיין צארן אויף מיר... מיין מאן און דער פאטער פון מיינע צוויי זיהן, איז פלוצלונג קראנק געווארען, און די רופאים האבען איהם גארנישט גע־קענט העלפען... ער איז געשטארבען... איך בין געבליבען אן אלמנה און מיינע קינדער יתומים. די איינציגע ירושה וואס מיין מאן האט איבערגעלאזען איז דאס פעלד, וועלכע מיינע זיהן האבען גענומען בעארבייטען כדי זיך צו דערנעהרען, און מיר זאלען אלע נישט אויסשטארבען פון הונגער.. מיינע צוויי זיהן זיינען מיר געווען טהייערער ווי מיין לעבען, זיי זיינען געווען די איינציג פער־בליבענע טרייסט נאך מיין גרויסען אומגליק... איך האב געדאנקט גאט פאר דעם חסד וואס ער האט מיט מיר געטהאן און מיר געגעבען די צוויי זיהן צו בעלייכטען די פינסטערניס פון מיין לעבען. אבער נישט אויף לאנג האט די פרייד געדויערט... איין פריה מארגען זיינען מיינעביידע זיהן ארוים אין פעלד ווי זייער שטייגער און צווישען זיי האט אויסגעבראכען א שארפער קריעג... זיי האבען זיך גענומען שלאגען ביז איינער האט אויף טויט דערשלאגען זיין ברודער...

"מיין האר קעניג קען זיך פארשטעלען ווי שטארק מיין ערשיטערונג איז געוועזען ווען מען האט מיר די טרויעריגע בשורה אנגעזאגט... עס איז געווען זעהר א שרעקליכער קלאפ פון גאט צו דיין פעראומגליקטע דיענסט... און ווי גרויס מיין שמערץ און פיין איז געווען ווען מען האט פאר מיינע אויגען געבראכט דעם טויטען קערפער פון מיין זוהן האט זיך עס נאך מעהר פערשטארקט, ווען מיין אינגערער זוהן איז אריינגעלאפען צו מיר אין הויז און איז מיט גרויס געוויין און מיט א צובראכענע הארץ געפאלען צו מיינע פיס און גענומען בעטען איך זאל איהם מוחל זיין, און דאס איך זאל איהם ראטעווען, ווייל די גאנצע משפחה זיינען געקומען און ווילען איהם טויטען פאר די בלוט וואס ער האט פערגאסען...

"אה, מוטער איך בעט דיר, בעשיץ מיר פון זייערע הענט... אין דער צייט פון כעס האב איך דעם פערברעכען בעגאנגען... איך האב יעצט שטארק חרטה אויף מיין זינד... זעה, מוטער דערלאז נישט אז אונזערע קרובים זאלען מיר טויטען, מיט דעם אויסרייד אז זיי זיינען די גואלי הדם פון מיין ברודער".

און אין מיין טיעפען צער האב איך מיין איינאיינציגען איבערגעבליבענעם זוהן געדריקט צו מיין פארוואונדעטע הארץ, איך האב איהם געקושט און געזאגט:

"מיין זוהן, מיט מיינע לעצטע כוחות וועל איך דיר בעשיצען... דו וועסט נישט שטארבען...

באלד איז די גאנצע משפחה צוגעקומען צו מיין הויז און זיי האבען פון מיר געפאדערט איך זאל זיי ארויסגעבען מיין זוהן:

— גיעב אונז ארוים דיין זוהן, דעם רוצח וועלכער האט ערמארדעט זיין ברודער — האבען זיי געשטורעמט — און מיר וועלען איהם טויטען, און נקמה נעהמען פאר די בלוט וואס ער האט פארגאסען...

מיר מיין פריינד, ווי אזוי האסטו געפועלט ביי מיין פאטער ער זאל מיר ערלויבען צוריקצוקומען נאך ירושלים?

יואב האט איהם אלעס דערצעהלט און אבשלום האט געדריקט זיין האנט מיט ליעבשאפט:

— איך וועל דיין חסד קיינמאל נישט פערגעסען, יואב, דו ביזט א גוטער און געטרייער פריינד צו מיין פאטער און איך האף אז צו מיר וועסטו אויך זיין דערזעלבער פריינד... זאג מיר, איך בעט דיר, ווי האט זיך דאס פאלק פערהאלטען צו אמנון'ס טויט?

— די ערשטע צייט זיינען אלע געווען פערביטערט געגען דיר, אבער ביסלעכווייז האבען זיך אלע ארומגעזעהן אז דו האסט עס געטהאן אויס נקמה פאר דער פערשוועכונג פון דיין שוועסטער'ס עהרע... און יעדער איינער האט אין זיין הארצען דיר גענעבען רעכט...

— וואס הערט זיך מיט מיין אינגסטען ברודער, שלמה, בת שבע'ס זוהן? — האט אבשלום זיך פלוצלונג אפגערופען — ער מוז שוין זיין גאנץ גרויס אויסגעוואקסען...

— יע, ער איז זעהר געראטען — האט יואב צוגעגעבען — ער איז שעהן און קלוג.

— און דער פאטער האט איהם וואהרשיינליך יעצט מעהר ליעב ווי דיא איבעריגע זיהן... יע, גלויבסטו אז ער איז דער איינציגער וועמען דער קעניג וועט אויסדערוועהלען צו פערנעמען זיין טראהן?... — האט אבשלום מיט גרויס זארג געזאגט.

— ניין, איך גלויב נישט אז ער זאל ווערען קעניג! — האט יואב געענטפערט — עס איז נאך נישט געהערט געוואָרען אז דער אינגסטער זוהן זאל ווערען קעניג אין דער צייט ווען עס זיינען נאך פאראן עלטערע ברידער... א חוץ דעם ווייס איך נישט אויב עס וועט נישט זיין געגען דעם ווילען פון פאלק, ארויפצוזעצען בת שבע'ס זוהן אויף דוד'ס טראהן...

— זאל דיר גאט דערפרעהען, מיין פריינד, יואב, ווי דו האסט מיר דערפרעהט מיט דיינע רייד! — האט אבשלום געזאגט — און ווי איז מיין פאטער, איז ער נאך אלץ בעליעבט און געעהרט ביים פאלק ווי פריהער.

ווער קען דען נישט ליעב האבען און אכטען אזא וואונדערבארען קעניג ווי דיין פאטער איז? האט ער דען ווייניג אויפגעטהאן פאר דעם פאלק און לאנד... אונזער לאנד איז נאך קיין מאל נישט געווען אזוי מעכטיג און זיכער ווי דורך דער הערשאפט פון דוד'ן... פון מיין טיעפסטען הארצען ווינש איך, און איך בין זיכער אז דאס איז אויך דער וואונש פון אונזער גאנצען פאלק, אז אונזער קעניג דוד זאל נאך לעבען פיעלע יאהרען און הערשען איבער אלע שבטים מיט גערעכטיגקייט, ווי ער האט ביז יעצט געטהאן... גליקליך איז דאס פאלק וואס האט זוכה געווען צו האבען אזא קעניג ווי דיין פאטער דוד איז...

יואב'ס לעצטע ווערטער האבען אבשלום'ן נישט איבעריג גליקליך געמאכט... ער האט זיך ארומגעטראגען מיט גאנץ אנדערע פלענער. די גאנצע צייט וואס ער איז געזעסען אין גשור ביי זיין זיידען, האט ער נישט אויפגעהערט צו פלאנעווען ווי אזוי צו ווערען קעניג גלייך און נישט ווארטען אויף דעם טאג פון זיין פא־

טהאן ווערען צו מיין זוהן, ווי אזוי וועט ער עס קענען דורכפיהרען אין דער צייט ווי ער אליין האט פון זיך פערטריבען זיין זוהן, און וויל איהם נישט מוחל זיין פאר דעם מארד פון זיין ברודער... אזוי ווי מיט דעם זוכען זיך נוקם צו זיין אן דעם לעבידיגען ברודער, וואלט מען געקענט דעם טויטען לעבעדיגען מאכען. יא, מיין קעניג מיר וועלען דאך אלע שטארבען. און אזוי ווי וואסער וואס ווערט איינגעזאפט אין דער ערד אזוי וועט אונז די ערד פערדעקען. גאט אליין וויל נישט טויטען דעם רשע פאר זיינע זינד... ער גיט איהם א געלעגענהייט תשובה צו טהאן... און מיין האר קעניג דארף דעריבער מוחל זיין אבשלום׳ן זיין זוהן און נישט פערשטויסען איהם פון זיך אויף עוויג...

— איז די געשיכטע מיט דיינע צוויי זיהן אז אויסגעטראכטע? — האט איהר דוד געפרעגט מיט ערשטוינונג.

— יע, מעכטיגער קעניג! — האט יוכבד זיך פערנויגט — מען האט מיר איינגעשראקען אז דער קעניג וועט אין כעס ווערען ווען איך זאל סתם קומען און זיך אריינמישען אין זיינע פאמיליען אנגעלעגענהייטען. אבער יעצט דארפסטו טאהן צו דיין זוהן אבשלום ווי דו האסט פערשפראכען צו טאהן צו מיין זוהן...

— אה, יעצט פערשטעה איך — האט דוד געזאגט מיט א שמייכעל — זאג מיר, אבער, איך בעט דיר, פערלייקען גאר נישט פון מיר, האט דען יואב נישט א האנט אין דער גאנצער זאך?

— ווי מיין האר קעניג לעבט! — האט יוכבד אויסגערופען אז אזוי ווי דו האסט יעצט געזאגט אזוי האט עס פאסירט! יואב האט מיר געבעטען איך זאל געהן צו דיר און דאמיט ארויסהעלפען דיין פערוואגעלטען זוהן, אבשלום... און מיין האר איז דאך אזוי קלוג ווי א מלאך פון הימעל, דאס צו טרעפען און צו וויסען אלעם וואס טוט זיך אין דער וועלט. איך האף, אז מיין האר וועט יעצט ענדערען זיין מיינונג ווענען זיין זוהן און איך וועל זיך פיהלען גליקליך אז איך האב אין דעם געהאט א האנד...

— זאל דיר גאט בעלוינען פאר דיין גוט הארץ — האט איהר דוד געזאגט— איך גלויב אז איך וועל זיך צו הערען צו דיין עצה... געה זאג יואב׳ן אז איך וויל איהם זעהן.

א דאנק דיר, מיין האר קעניג — האט יוכבד א גליקליכע געזאגט — און זי האט פערלאזען דעם פאלאץ.

ווען יואב איז געקומען אין פאלאץ האט צו איהם דוד געזאגט:

— איך זעה אז דו האסט פערשטאנען ווי אזוי צו ווירקען אויף מיר איך זאל שיקען נאך אבשלום׳ן, געה נאך גשור און ברייננ אבשלום׳ן צוריק נאך ירושלים.

— געבענשט זיי צו גאט, מיין האר — האט זיך יואב פערנויגט — איך האב געפונען גנאדע אין דיינע אויגען, זאן דו טהוסט ווי איך האב געוואונשען.

יואב איז דעמזעלביגען טאג אוועקגעריטען מיט איינינע קנעכט נאך גשור, וואו ער האט זיך געטראפען מיט אבשלום׳ן.

זעהר גליקליך און צופריעדען איז אבשלום געווען ווען ער האט יואב׳ן דערזעהן.

— וועט דער פאטער מיר מוחל זיין! — האט ער גלייך געפרעגט — זאג

ווייט פון דעם פּאַלאַץ. זיין מוטער און שוועסטער פּלעגען איהם קומען בעזוכען יעדען טאָג.

פון זיין מוטער האָט זיך אבשלום דערוואוסט אַלעס וואס קומט פאָר אין פּאַלאַץ... און צו איהר אַליין האָט ער דערצעהלט זיין סוד.

— ווי איך זעה, — האָט אבשלום געזאָגט צו זיין מוטער, — איז דער קעניג נאָר אַלץ אויף מיר אין כעס, ער האָט שוין וואהרשיינליך בעשטימט דיא מלוכה, אָדער פאַר אדוניה חגית׳עס זוהן אָדער פאַר בת שבע׳ס זוהן...

— לויט ווי איך האָב געהערט — האָט מעכה זיך אָפּגערופען — וועט דיין פאָטער איבערגעבען די מלוכה טאַקע צו בת שבע׳ס זוהן... אַזוי רעדט מען אין פּאַלאַץ... און ווען דו וואָלסט נאָר אַ קוק געטהאָן אויף בת שבע׳ס פּנים, וואָלסטו אויך גלייך פאַרשטאַנען אַז זי איז זיכער דאָס איהר זוהן שלמה וועט קעניגען נאָך דוד׳ן... זי איז אַזוי שטאָלץ מיט זיך, זי האָט שוין פערגעסען, ווי אַזוי זי האָט דעם קעניג נעקראַנען... אַז זי האָט פערראַטהען איהר מאַן, איהם געשיקט צום טויט.. די אומפערשעהמטע.. זי געהט אַרום מיט אַ גליקליכען שמייכעל אויף איהרע ליפּען... איהר זוהן איז שטענדיג נעבען איהר...

— מען דערצעהלט אַז שלמה איז זעהר קלוג, איז דאָס אמת ? — האָט אבשלום איהר געפרעגט.

— איך ווייס ?... אַלע לויבען איהם... אָבער איז עס דען אַ וואונדער ? ער געפינט זיך די גאַנצע צייט אונטער דעם נביא׳ס השגחה... איך קען נישט פערשטעהן דעם אַלטען נביא וואס ער האָט אַזויגס אין איהם געפונען... ער האָט איהם ליעבער מעהר פון דעם קעניג׳ס איבעריגע זיהן... און ווי עס ווייזט אויס האָט ער דעם קעניג שטאַרק בעאיינפלוסט אַז שלמה איז דער קליגסטער, דער בעסטער און דער שעהנסטער פון אַלע זיהן... יע, איך האָב מורא אַז ער שלמה, וועט טאַקע בלייבען דער יורש... ווען דו וואָלסט מיר דאַן געפאָלגט און צוגעוואַרט מיט דיין נקמה, אויף אמנון׳ען, דאַן, בין איך זיכער, וואָלסטו געוועזען דער יורש... אמנון האָט זיך פערמיאוסט אין די אויגען פון קעניג צוליעב דיין שוועסטער... און דער קעניג האָט דיר אַלע מאָל מעהר ליעב געהאַט ווי די איבעריגע זיהן. און ער איז אויך געוועזען זיכער אַז דו ביזט מעהר פּאַסענד פאַר דער מלוכה... אָבער דו האָסט מיר נישט געפאָלגט... דו האָסט דיין כעס און נקמה געפיהל נישט בעהערשט... האָסטו, האָב איך מורא, פערשפּיעלט די מלוכה...

— זאָרג נישט מוטער ! — האָט אבשלום אויסגערופען — איך פערזיכער דיר אַז דיין זוהן וועט ווערען קעניג...

— ווי אַזוי, מיין זוהן ? געהסטו דען נישט אַז דער קעניג האָט נאָך דיר נישט אין גאַנצען מוחל געווען ? דו ביזט אין גאַנצען אָפּגעפרעמדט געוואָרען פון איהם... ער ערלויבט דאָך דיר נישט אַפילו זיך צו בעווייזען אין פּאַלאַץ...

— מוטער ! — האָט אבשלום געזאָגט מיט אַ נידעריגע שטימע — איך וויל דיר עטוואס זאָגען, אָבער דו דאַרפסט זעהר פאָרזיכטיג זיין, און אַפילו עס נישט איבעררייידען פאַר מיין שוועסטער... איך פּלאַנעווע צו פערכאַפּען די מלוכה דורך מיין פאָטער׳ס לעבען... איך האָב ווענען דעם גערעדט מיט דיין פאָטער אין גשור, ער האָט מיר פערשפּראָכען צו העלפען...

טער׳ס טויט... דיזען סוד האט ער פערטרויט צו זיין זיידען, דעם קעניג פון גשור, און ער האט איהם פערשפראכען ארויסצוהעלפען אין דעם... ווען ער האט אויסגעדריקט זיין מורא צו תלמי׳ן, אז זיין פאטער דוד וועט, אלס שטראף מאכען אן אנדערען פון זיינע ברידער פאר קעניג אנשטאט איהם, האט ער איהם געראטען שלום צו מאכען מיט זיין פאטער און דערווייל זעהן געווינען די הערצער פון פאלק אויף זיין זייט...

—״דער איינציגער זיכערער וועג פאר דיר צו געווינען די מלוכה, איז אויפצושטעהען געגען דיין פאטער... — האט איהם תלמי פיעלע מאל געזאגט ווען דו וועסט זיין זיכער אז א טייל פון פאלק האלט מיט דיר, קענסטו זיך אויך פערלאזען אויף מיין הילף... איך וועל שיקען מיינע ארמיען דיר ארויסצוהעלפען... אבער נאר דאן ווען איך וועל וויסען אז דו וועסט זיין ערפאלגרייך... דו דארפסט עס מהאן מיט אויסגערעכענטקייט... פריהער דארפסטו ווערען זעהר באפריינדעט מיט דיין פאטערס הויכע בעאמטע. זעה צו פערדינען זייער צוטרויען און ווען זיי וועלען זיין מיט דיר, דאן וועסטו זיעגען״...

אבשלום איז דאריבער געווען זעהר צופריעדען וואס יואב איז נאך איהם געקומען... יעצט — האט ער זיך געטראכט — וועט ער האבען א גוטע געלעגנהייט אויסצוגיסען זיין הארץ פאר איהם און איהם זיכער געווינען אויף זיין זייט... ער האט געגלויבט אז דאס פאלק האט נאך דוד׳ן נישט פערגעבען פאר די זינד געגען אוריה... און איהם האט זיך אויך געדוכט אז יואב אליין איז פערביטערט געגען זיין פאטער צוליעב אוריה׳ן... איהם איז גארנישט איינגעפאלען אז יואב אליין זאל האבען געהאט א האנט אין דער גאנצער געשיכטע מיט אוריה׳ן און בת שבע׳ן...

ער האט דעריבער זיך גלייך גענומען אויסצוגעפינען יואב׳ס בעציהונגען צום קעניג און ווי אזוי ער פיהלט וועגען איהם... אבער צו זיין גרויס ענטוישונג האט ער געהערט אז יואב איז נאך דוד׳ן געטריי ווי אימער, און לויט ווי ער זאגט, האט דאס פאלק נאך אלץ דוד׳ן זעהר ליעב...

לאנג אבער האט אבשלום וועגען דעם נישט געזארגט, ער איז געווען זיכער אז נאכדעם ווי זיין פאטער וועט מיט איהם מאכען שלום וועט ער וויסען ווי צו האנדלען... ער האט זעהר פיעל גוטע פריינד און זיי וועלען איהם זיכער ארויסהעלפען אין זיינע פלענער...

ווען אבשלום איז אנגעקומען אין ירושלים, האט יואב גלייך געמאלדען דוד׳ן וועגען דעם.

— איך וויל זיין פנים נישט אנקוקען! — האט דוד געזאגט — ער קען זיין אין ירושלים, איך וועל איהם נישט זוכען צו בעשטראפען, אבער אין גאנצען מוחל זיין וועל איך איהם נישט. ער טאר זיך אין מיין פאלאץ נישט בעווייזען...

יואב האט פערשטאנען פון דוד׳ס שארפע ווערטער, אז ער וועט זיין בע־שלום נישט ענדערען און האט דעריבער אפילו נישט געפרואווט בעטען פאר אבשלום׳ן. ער איז גלייך אוועק צו אבשלום׳ן און איהם איבערגעגעבען דוד׳ס רייד.

אבשלום איז געווען שטארק אויפגערעגט און אין כעס אבער ער האט גארנישט ארויסגעוויזען פאר יואב׳ן. ער האט זיך בעזעצט אין ירושלים גאנץ

געבען די ריכטיגע עצה... איך ווייס אז ער איז זעהר קלוג.. און דוד האלט זעהר פיעל פון זיינע עצות..

— כל זמן איך האב נישט קיין צוטריט אין פאלאץ קען איך גארנישט טאהן... איך מוז זיך ווידער זעהן מיט יואב'ן איך וועל איהם בעטען ער זאל נאך אמאל פרובירען רײדען מיט מײן פאטער... אפשר וועט ער מיר מוחל זיין און ערלויבען צו וואהנען אין פאלאץ ווי אין די פריהערדיגע יאהרען...

אבשלום האט ארייגערופען איינעם פון זיינע יונגען און האט איהם גע־שיקט רופען יואב'ן.

דער יונג איז אוועק צו יואב'ן און געזאגט: — מיין האר אבשלום פער־לאנגט דו זאלסט נאך היינט קומען צו איהם...

יואב האט פערשטאנען אז אבשלום וויל איהם ווידער שיקען צו דוד'ן צו בעטען ער זאל איהם אין גאנצען מוחל זיין, ער האט אבער געוואוסט, ווי דער קעניג פיהלט זיך דעם און ער האט מעהר זיך נישט געוואלט מישען.

— זאג אבשלום'ן דיין האר אז איך קען נישט קומען — האט יואב אנגע־זאגט דורך אבשלום'ס יונג.

ווען אבשלום האט דערהערט אז יואב ענטזאגט זיך צו קומען, האט ער געשיקט א צווייטען שליח צו איהם.

יואב אבער האט נאך אלץ נישט געוואלט קומען. דאן האט אבשלום צוזא־מענגערופען זיינע דינער און צו זיי געזאגט:

— געהט אריבער אין יואב'ס פעלד און צינדט אונטער זיינע גאנצע תבואה... ווען זיין גאנצע פעלד תבואה וועט אפברענען וועט ער מיר שוין קומען זעהן.

די דינער האבען געטהאן ווי אבשלום האט זיי געהייסען:

ביינאכט זיינען זיי אוועקגעגאנגען צו יואב'ס פעלד און דאס אונטערגעצונ־דען... דאס פייער האט זיך גלייך פערשפרייט דער רויך און די פלאמען האבען זיך געזעהן פון גאנץ ווייט... יואב האט זיך באלד דערוואוסט אז זיין פעלד ברענט און ער איז גלייך געקומען און גענומען אויספארשען ווער עס האט עס געטהאן.

— מיר האבען געזעהן אבשלום'ס דינער אנטלויפענדיג — האבען אייניגע מענשען געזאגט צו יואב'ן.

יואב האט שוין יעצט פערשטאנען אז אבשלום האט אן איהם נקמה גענומען פארוואס ער איז צו איהם נישט געקומען לויט זיין פארלאנג. ער איז גלייך אוועק צו אבשלום'ן און זיך צו איהם אפגערופען מיט כעס!

— האב איך דען אזוי פערדיענט ביי דיר?... פארוואס האבען דיינע קנעכט אונטערגעצונדען מיין פעלד?...

— און האב איך דען ביי דיר פערדיענט דו זאלסט מיר אזוי באהאנדלען?

— האט אבשלום געזאגט. איך האב דיך צוויי מאל געשיקט רופען, און דו האסט צו מיר נישט געוואלט קומען... ווען איך וואלט געקענט געהן צו דיר וואלט איך עס זיכער געטהאן... דו ווייסט דאך אז דער קעניג האט מיר פערבאטען צו קו־מען נאהענט צום פאלאץ, בין איך געוועזען געצוואונגען דאס צו טהאן... און דו זעהסט דאך אליין אז דאס האט יע געהאלפען... יעצט ביזטו שוין געקומען צו מיר... איך וועל דיר דיין שאדען אומקערען, אבער דו מוזט איינמאל פאר אלע

— אבער מיין זוהן ! — האט מעכה אויסגערופען מיט שרעק — דו וועסט שטעלען דיין לעבען אין גרויס געפאהר.

— איך וועל זיין זעהר פארזיכטיג, מוטער... איך וועל מאכען דעם שריט נור דאן ווען איך וועל זיכער זיין אז איך האב אלעס ריכטיג צוגעגרייט... די ערש־טע זאך מוז איך צוריקקריעגען מיין צוטריט אין פאלאץ... מיין פאטער וועט מיר מוזען עפענטליך מוחל זיין... איך האב גענוג גוטע פריינד, וועלכע וועלען מיר בעהילפיג זיין...

— אבער דו האסט אויסגעקליבען זעהר נישט קיין גינסטיגע צייט דערצו, מיין זוהן, דאס פאלק איז נאך אלץ ברוגז אויף דיר צוליעב אמנון'ס טויט...

— נאך מעהר ברוגז איז אבער דאס פאלק אויף מיין פאטער, קיינער האט נאך נישט פערגעסען די געשיכטע מיט בת שבע'ן... און איך בין זיכער אז איך וועל קריגען זעהר פיעל אנהענגער...

— ווען דו קריעגסט נור יואב'ן אויף דיין זייט — האט מעכה געזאגט — דאן וואלסטו גאר קיין שווערינקייטען נישט געהאט, ער איז יעצט זעהר פערעהרט ביים פאלק צוליעב די גרויסע נצחנות וואס ער האט אפגעהאלטען איבער אונזערע שונאים...

— איך ווייס נישט אויב איך וועל איהם קענען אריינקריגען אויף מיין זייט, כאטש ער איז זעהר איבערגעגעבען צו מיר, דאך איז ער אבער צו געטריי צו דעם קעניג... איך האב אבער איינעם וועלכער איז מיין בעסטער פריינד און וואס איז כמעט אזוי גוט ווי יואב...

— ווער איז ער ?

— דאס איז אחיתפל פון גלוני, מיין פאטער'ס ראטהגעבער, ער איז אזוי אויפגערעגט אויף דעם קעניג, אז ער וואלט מיר צו יעדער צייט ארויסגעהאלפען...

— אחיתפל איז דאך בת שבע'ס זיידע ! — האט מעכה געזאגט, — וועט ער דאך זיכער זיין פעראינטערעסירט אין דעם דאס בת שבע'ס זוהן, שלמה, זאל זיין קעניג... טו ווי אזוי קענסטו דען האפען אויף זיין ראט און הילף...

— אחיתפל טראגט שוין פון לאנג א שנאה אויף דעם קעניג — האט אבשלום געענטפערט — ער האט עטליכע אורזאכען צו זיין אויף איהם אין כעס, די הויפט שנאה איז, אבער טאקע צוליעב בת שבע'ן... ער האט מיר נישט לאנג געזאגט: "ווען אפילו דאס גאנצע פאלק וואלט דוד'ן מוחל געווען פאר זיין פערברעכען מיט אוריה'ן, וועל איך איהם און בת שבע'ן מיין אייניקעל נישט מוחל זיין ביז ענדע מיין לעבען"... ער האט מיר אויך געזאגט אז ער האט זיין אור־אייניקעל שלמה'ן אויך נישט איבעריג ליעב און ער זוכט איהם אויסצו־מיידען... יע, אחיתפל טרויערט נאך עד היום איבער אוריה'ס טויט... ער האט איהם זעהר ליעב געהאט.. יעצט זעהסטו, מוטער ווי אזוי אחיתפל וועט מיר קענען בעהילפיג זיין..

— פון מיין טיעפסטען הארצען גיעב איך דיר, מיין ברכה, מיין זוהן — האט מעכה געזאגט — אבער איך בעט דיר נאך אמאל טהו נישט קיין איבער־איילטען שריט... אויב אחיתפל איז טאקע דיינער א ריכטיגער איבערגעבענער פריינד, בעראט זיך מיט איהם... זאג איהם אלע דיינע פלענער און ער וועט דיך

פייל אויסען בויגען איז ער געלאפען אנזאגען אבשלום׳ן די פערהליכע בשורה...
גרוים איז געווען אבשלום׳ס שמחה, ווען ער האט דערהערט אז יואב האט גע׳פועל׳ט ביי דעם קעניג ער זאל איהם אין גאנצען מוחל זיין... יעצט וועט ער פערווירקליכען אלע זיינע פלענער... ער וועט זיין א גאסט אין פאלאץ און וועט זיך נאך מעהר ווי אימער פיהלען פריי צו טהאן אלעס וואס ער וועט וועלען...

— יואב, קיינמאל וועל איך דיין הסד נישט פערגעסען — האט אבשלום צו איהם געזאגט ווען זיי זיינען ביידע געגאנגען צו דוד׳ס פאלאץ — דאס איז דער גליקליכסטער טאג אין מיין לעבען... און דיר דארף איך פאר אלעם דאנקען...

— און איך בין אויך זעהר גליקליך, דאס מיר האט זיך איינגעגעבען צו פועל׳ן ביי דעם קעניג ער זאל דיר אין גאנצען מוחל זיין...

* * *

דוד איז געזעסען אויף זיין טראהן, ווען מען האט איהם געמאלדען דאס אבשלום איז געקומען. זיין הארץ האט גענומען שטארק קלאפען ערווארטענדיג זיך צו זעהן מיט זיין זוהן וועמען ער האט אזוי שטארק ליעב געהאט... דאך אבער האט ער זיך נישט גערוהרט פון ארט, ווען אבשלום איז אריין אין זיין צימער... ווען אבער אבשלום איז געפאלען צו דער ערד און אויסגעבראכען איז געוויין, און געבעטען ער זאל איהם מוחל זיין, האט זיך דוד מעהר נישט גע־קענט בעהערשען; ער איז ארונטער פון טראהן און צוגעגאנגען צו זיין זוהן, איהם אויפגעהויבען פון דער ערד... ער האט איהם ארומגענומען, געהאלדזט און געקושט און אויך געוויינט פון גרוים שמחה...

— פאטער, דו ביזט מיר מוחל פאר מיין זינד — איז אבשלום גערוהרט גע־ווארען פון זיין פאטערס צערטליכקייט.

— יע, מיין זוהן איך בין דיר מוחל מיט מיין גאנצען הארצען.

א היבשע ווייל זיינען ביידע, פאטער און זוהן געשטאנען איינגעפלאכטען איינער אין דעם צווייטען...

פיער און דרייסיגסטער קאפיטעל

אבשלום׳ס אויפשטאנד

זינט אבשלום׳ס צוריקקעהר אין פאלאץ, האט מעכה זיין מוטער, ווידער אויפגעהויבען איהר קאפ... די גאנצע פינף יאהר, איז זי ארומגעגאנגען בעזארגט און טרויעריג... דוד האט איהר אין גאנצען פערנאכלעסיגט... זי פלעגט קוקען מיט אייפערזיכטיגע אויגען, ווי דוד קומט בעזוכען זיינע אנדערע פרויען, זי פלעגט מיט גרוים הארצווייטאג זיך צוהערען ווי דער קעניג זוכט צו טרייסטען אחינעם, אמנון׳ס מוטער, — ווי ער פארברייננגט מיט בת שבע׳ן, מיט מיכל׳ן אדער מיט אביגיל׳ן אבער צו איהר האט ער קיין ווארט נישט אויסגערעדט, אזוי ווי זי וואלט געווען שולדיג אין איהר זוהן׳ס פערברעכען!...

איינזאם און אפגעזונדערט פון דוד׳ס איבעריגע פרויען, האט מעכה דיא גאנצע צייט ווען אבשלום איז געווען אין גלות, פערבראכט מיט איהר אומגליק־

מאל אן ענדע מאכען צו מיין אונערטרעגליכע לאגע... פארוואס האסטו מיר גאר אפגענומען פון גשור... דארטען איז מיר שוין א סך בעסער געווען... דארטען בין איך געווען פריי איך האב געקענט געהן וואוהין איך האב נאר געוואלט און דא, אין ירושלים, בין איך אזוי ווי אין א געפענגניס... שוין צוויי יאהר זינט איך האב זיך צוריקגעקעהרט פון גשור און איך האב נאך מיין פאטער׳ס פנים נישט געזעהן... מיין הארץ געהט אויס פון בענקשאפט... איך וועל עס שוין מעהר נישט קענען אריבערטראגען.. אדער זאל מיר דער קעניג אין גאנצען מוחל זיין אז נישט זאל ער מיר טויטען.. ווייל פאר מיר איז שוין בעסער דער טויט איידער אזוי צו לעבען... יעצט בעט איך דיר, מיין פריינד געה צו דעם קעניג און גיעב איהם איבער מיינע ווערטער... אויב מיין זינד איז נאך גרויס בין איך וויליג צו שטארבען... איך ווייס אז דו ביזט זעהר קלוג און דו וועסט וויסען ווי אזוי צו ריידען צום קעניג...

יואב איז אוועק צו דוד׳ן און זיך אפגערופען:

— מיין האר קעניג, איך קום עם יעצט פון דיין זוהן׳ס הויז, אבשלום פיהלט זיך זעהר אומגליקליך. ער האט פאר מיר אויסגעגאסען זיין הארץ און מיט טרעהרען אין די אויגען האט ער מיך געבעטען איך זאל ריידען מיט דעם קעניג, ווייל זיין הארץ געהט אויס פון בענקשאפט נאך זיין פאטער. עס איז שוין באלד פינף יאהר ווי ער האט דעם פנים פון זיין פאטער ניט געזעהן... זיין ערגערניס איז נאך גרעסער דערפון, וואס כאטש עס איז שוין באלד צוויי יאהר ווי ער געפינט זיך אין ירושלים, און עס איז איהם נישט ערלויבט צוצוקומען צום פאלאץ און זיך זעהן מיט זיין פאטער... יע, ער זאגט אז עס איז פאר איהם בעסער געווען, ווען ער איז געווען אין גלות, דארטען האט ער זיך געקענט פריי באוועגען, און דא איז ער פעררעכענט ווי א געפאנגענער...

דוד׳ס אויגען זיינען אנגעפיהלט געווארען מיט טרעהרען... איהם אליין האט זיך שוין אויך שטארק געלוסט צו זעהן זיין זוהן, אבער ער האט נאך נישט געוואלט ארויסווייזען פאר יואב׳ן אז ער גיט זיך אזוי שנעל אונטער...

— איך קען אבער נאך אלץ ניט באשליסען ביי זיך איהם מוחל צו זיין פאר זיין גרויזאמען פערברעכען געגען זיין ברודער... פאר מיינע אויגען שטעהט תמיד מיין ערשט געבארענער זוהן... זיין בלוט שרייט צו מיר פון דער ערד... און זיין מוטער, אחינעם, אה, ווי גרויס איז איהר אומגליק און בראך! איהר קוואל טרעהרען איז שוין אויסגעטריקענט געווארען... זי האט שוין מעהר קיין כח נישט צו וויינען... זי וויל זיך אבער נישט טרייסטען...

— אבער אבשלום האט שוין אויך גענוג געליטען דורך די פינף יאהר... ער האט מיר געזאגט, אויב דער קעניג וועט איהם אין גאנצען נישט מוחל זיין, איז שוין פאר איהם גלייכער דער טויט...

דוד האט א ווייל געשוויגען... ער האט זיך פערטראכט וויא ער וואלט וועלען בעשליסען וואס צו טהאן... נאכהער האט ער זיך אפגערופען:

— גוט, אויב איך ביזש וין איהם אין גאנצען מוחל, געה אריבער צו איהם און ברייננ איהם צו מיר, ווייל איך אליין בייננ אויך זעהר שטארק נאך איהם.

— איך דאנק דיר, מיין האר קעניג — האט זיך יואב פערנויגט און ווי

לאָז... ער האָט מיר געזאָגט דאָס ער האָט זעהר שטאַרק געבענקט נאָך מיר און דאָס ער איז גליקליך ווידער צו קריעגען די געלעגענהייט מיט מיר צו פערברייגגען, נאָכהער האָט ער מיר נעגעבען אנצוהערען אז דער קעניג האָט זעהר שטאַרק ליעב בת שבע׳ס זוהן, און נישט איינמאָל האָבען זיך פערשפּרייט קלאַנגען אז שלמה וועט ווערען קעניג נאָך דוד׳ן. ״אָבער ניין, דאָס טאָר קיינמאָל נישט דערלאָזען ווערען״! — האָט ער אויסגערופען מיט כעס. ״דו ביזט דער איינציגער וועלכער די ביזט בערעכטיגט צום טראָהן און איך וועל קעמפּפען פאַר דעם מיט אַלע מיינע כוחות״.

ווען איך האָב דערהערט אַזעלכע ווערטער פון דעם קעניג׳ס בעל יועץ, האָב איך געקראָגען מוטה און איהם געפרעגט וואָס גלויבט ער, דאַרף איך טהאָן אום צו פערזיכערען אז די מלוכה וועט איבערגעהן צו מיר.

אחיתופל האָט זיך פערטראַכט אויף א ווײַלע, נאָכהער האָט ער זיך אָפּגערופען צו מיר: ״די ערשטע זאַך וואָס דו דאַרפסט טאָהן איז צו געווינען דעם פאָלק אויף דיין זייט... דו דאַרפסט זעהן בעליעבט צו ווערען ביי יעדען איינעם... דו זאָלסט זוכען טהאָן טובות צו יעדען וועלכער וועט זיך צו דיר ווענדען... אביעדהויפט ציינ אַרויס א פריינדשאַפט צום פּשוט׳ן המון, בעגרים זיי ווען דו בעגעגענסט זיי, פאַרברייננ מיט זיי, טרייסט זיי און פאַרשפּרעך דיין הילף ווען זיי קומען אויסגיסען דאָס האַרץ פאַר דיר״...

— א אחיתופל איז דאָך קלוג ווי א מלאך! — האָט מעכה אויסגערופען מיט שמחה — זיינע קלוגע עצות זיינען גאָר נישט אָפּצושאַצען... יעצט בין איך זיכער אז אחיתופל איז דיין פריינד און האָבענדיג אַזאַ וויכטיגען מאַן פאַר א פריינד, איז דיין טראָפאָלג געזיכערט...

— דאָס האָב איך אויך גלייך פאַראויסגעזעהן, מוטער און דעריבער האָב איך אויף א רגע נישט געצווייפעלט און איהם גלייך איבערגעגעבען מיינע פּלענער.

— און וואָס האָט ער דערצו געזאָגט? — איז מעכה אומגערולדיג געוואָרען.

— ער האָט מיר געזאָגט אויב איך וועל טהאָן ווי ער האָט מיר געראַטהען, דאַן וועט דער פּלאַן אַרבייטען אויסגעצייכענט און דו מיין ליעבע מוטער, איך בעט דיר רייד זיך פאַר קיינעם נישט אַרויס אַז אחיתופל איז ביי מיר געוועזען...

— דו וועסט דאָך מיר ערלויבען צו דערצעהלען דיין אומגליקליכע שוועסטער תמר, וועגען אַלעם... זי איז אַזוי איינזאַם און פערטרויערט און איך בין זיכער אַז זי וועט זיך זעהר פרעהען פון דעם...

— אָבער דעם פאַטער, האָט זי איהם דען נישט ליעב? און פיעלייכט וועט זי נישט איינשטימען מיט מיר, ווען זי וועט וויסען וואָס איך גייע טהאָן צום פאַטער.

— תמר האָט אויפגעהערט ליעב צו האָבען דעם פאַטער זינט אמנון האָט איהר בעליידיגט און דער קעניג האָט איהם נישט בעשטראָפט... זי קומט זעלטען אַריין צו איהם... זי זיצט שטענדיג אין איהר צימער און טרויערט...

— זי וועט שוין לאַנג נישט דאַרפען טרויערען! — האָט אבשלום געענטפערט, ווי נאָר איך וועל ווערען קעניג, וועל איך טהאָן א שדוך מיט איהר מיט א זוהן פון אונזערע שכנים׳שע מלכים... איך וועל נישט דערלאָזען אַז זי זאָל

ליבע טאכטער, תמר... ווען איהר זוהן איז צוריקגערופען געווארען נאך ירושלים, האט זי געפונען א טרייסט צו איהר טרויעריגען געמיטה, אבער אין איהר הארצען האט געברענט א כעס אויף דוד׳ן, פאר זיין גרינגשעצען איהר... סיעף בעליידיגט האט זי זיך געפיהלט אווס דוד האט אויפגעהערט איהר צו בעזוכען... זי האט געוואוסט אז דאס איז אלעס צוליעב אבשלום׳ן אבער דאך אין איהר הארצען האט זי געפיהלט, אז מעהר פון אלעס איז בת שבע שולדיג אין דוד׳ס קאלטקייט צו איהר... זינט זי האט איהם געבארען שלמה האט זיך שוין דוד געענדערט צו איהר.. א ווי זי וואלט זיך וועלען נוקם זיין אן בת שבע מיט איהר זוהן...

ווען אבשלום האט איהר ענטדעקט זיינע פלענער צו פערכאפען די מלוכה ביי דער ערשטער געלעגענהייט, האט זי זיך אפילו בעת מעשה געשראקען פאר דער סכנה וואס עס שטעקט אין דעם... באלד אבער האט זי גענומען טראכטען ווי אזוי זי וועט זיך נוקם זיין אן בת שבע׳ן... און ווי גליקליך זי וועט זיך פיהלען ווען איהר אבשלום וועט זיצען אויף׳ן טראהן... יעצט אז דוד האט שלום געמאכט מיט איהר זוהן און ער געפינט זיך אין פאלאץ, איז צו איהר גליק קיין גרעניץ נישט געווען... זי האט שטארק געשטאלצירט מיט אבשלום׳ן און ווען זיא פלעגט זיך בעגעגענען מיט בת שבע׳ן און אחינעם, האט זי אויף זיי געקוקט מיט שפאט און פעראכטונג... אין איהר הארצען האט זי זיך געטראכט: ״ווארט ביז מיין זוהן וועט ווערען קעניג, דאן וועט איהר אלע פאלען צו מיינע פיס...

יעדען אבענד פלעגט זי קומען בעזוכען איהר זוהן און זיך מיט איהם דורכגערעדט, און אויסגעפונען וואו עס האלט מיט זיינע פלענער.

— איך האב שוין גערעדט מיט אחיתפל׳ן וועגען מיינע פלענער — האט אבשלום געזאגט צו זיין מוטער ווען זי איז צו איהם אריינגעקומען אין אבענד.

— און דו האסט איהם אלעס ענטדעקט? — האט זי אויסגערופען מיט שרעק, — האסטו גארנישט מורא געהאט פיעלייכט וועט ער נישט איינשטימען און דערנאך דיר פערראטהען צו דיין פאטער?

— דו דארפסט נישט פארגעסען מוטער אז דיין זוהן איז נישט קיין נאר און אז ער ווייס ווי אזוי און ווען צו זיין פארזיכטיג... זעהסטו דען נישט אז דערווילע געהען מיינע פלענער ווי איך האב געוואונשען... דער פאטער ווייזט צו מיר ארויס מעהר צערטליכקייט און ליעבשאפט ווי ווען עס איז בעפאר און איהם וועט אפילו נישט איינפאלען מיר חושד צו זיין אז איך טראג זיך ארום מיט פלענער צו פערכאפען זיין קרוין... איך האב זיך פריהער איבערצייגט אז אחיתפל טראגט נאך אלץ זיין אלטע שנאה אויף מיין פאטער, נאכהער, האב איך ביסלעכוויז פארגעלעגט פאר איהם מיינע פלענער...

— און וואס איז זיין מיינונג? — האט מעכה געפרעגט.

— ער איז געווען זעהר שטארק בעגייסטערט פון מיין פלאן און האט מיר א סך ערמוטיגט... ער האט מיר פערשפראכען ארויסצוהעלפען אין דעם...

— זאג מיר, מיין זוהן, — האט מעכה געקושט אבשלום׳ן, פון וואנען ביזטו איבערצייגט אז אחיתופל טראגט נאך אין זיין הארץ די אלטע שנאה אויף דוד׳ן?

— ווען אחיתופל איז מיר געקומען בעזוכען האט ער גלייך אויסגעדריסט זיין גרויס צופריעדענהייט וואס דער קעניג האט מיר צוריקגעקעהרט אין פא־

אבשלום האט תמר'ן דערצעהלט אלע זיינע פלענער און איהר אנגעזאגט צו היטען זיך נישט ארויסצוזיידען קיין ווארט פאר קיינעם...

תמר איז געווארען שטארק ערשיטערט פון איהר ברודער'ס פלאן... זי האט געזעהן אז אבשלום געהט אויף זעהר א געפעהרליכען וועג אבער זי האט פערשטאנען, אז איהר ביידען וועט יעצט גארנישט אויפטהאן... זי איז דאריבער גלייך אוועק צו איהר מוטער און פרובירט ווירקען אויף איהר זי זאל אפהאלטען אבשלום'ן פון אזא געפעהרליכען שריט.

— מוטער — האט זיך תמר צו איהר אפגערופען — האסטו געגעבען דיין ערלויבניס צו אבשלום'ן צו צוגרייטען זאן אויפשטאנד געגען פאטער ?

יע, מיין טאכטער, דאס איז דער איינציגער וועג ווי אזוי דיין ברודער וועט קענען קריגען די מלוכה און נישט בת שבע'ס זוהן... איך האב די גאנצע צייט זינט אבשלום איז געווען אין גלות, געגוג געליטען... מיין שנאה צו בת שבע'ן האט אין מיר געברענט... און דא האבען זיך פערשפרייט קלאנגען אז שלמה בת שבע'ס זוהן וועט ווערען קעניג... יעצט אבער ווייס אבשלום וואס ער האט צו טאהן, דערצו האט ער געקראגען אויף זיין זייט דעם קעניג'ס ראטגעבער, דעם קלוגען אחיתופל און ער וועט פיהרען און געבען עצות ביז וואנען איהם וועט געלינגען צו געווינען די הערצער פון אלע איינוואהנער פון אונזער לאנד... פערגעס נישט אז דאס פאלק האט נאך דיין פאטער אין גאנצען נישט מוחל געווען פאר זיין פארברעכען געגען אוריה'ן דעם חתי און אין דער זעלבער צייט האט אבשלום געקראגען פיעלע פריינד און אנהענגער... ווארום ווער קען נישט ליעב האבען אזא שעהנעם העלדישען און קלוגען מאן ווי דיין ברודער איז... יעדער איינער האט איהם געגעבען רעכט ווען ער האט געטויטעט זיין ברודער אמנון, און יעצט ווען ער וועט פערכאפען די קרוין, ווער וועט איהם געבען אומגע־רעכט ?...

— אבער מוטער וועט אבשלום דען טהאן א גערעכטע זאך צו גאט און צו זיין אייגענעם פאטער ? דער פאטער האט איהם מוחל געווען און צייגט איהם ארויס אזוי פיעל ליעבע און צוטרוי... וועט ער דען זיין גערעכט אין פערראטען זיין פאטער ?...

— ווען ער זאל דורכפאלען, מיין טאכטער, דאן וואלט ער געווען אומגע־רעכט, אבער מיט זיין ערפאלג וועט ער אויך קריגען דאס רעכט... און אויב דו האסט דיין ברודער ליעב, דארפסטו גאט בעטען פאר זיין ערפאלג...

— איך האב אבער אויך ליעב מיין פאטער — האט תמר געזאגט מיט טרעהרען אין די אויגען...

— דו האסט ליעב דיין פאטער ? האט ער עפעס געטהאן צו פארגרינגערען דיינע שמערצען ?... האט ער דען בעשטראפט אמנון וועלכער האט דיר אזוי אומגליקליך געמאכט ? האט ער דען איינגעשטעלט זיין לעבען אין סכנה ריינצו־וואשען דיין כבוד, ווי דיין ברודער האט עס געטהאן ? ניין, תמר, דיין הארץ דארף זיין בלויז מיט דיין ברודער וועלכער האט דיר ליעב מעהר ווי זיין אייגענע לעבען.. און ווען ער וועט קעניג ווערען וועט ער זעהן אז דו זאלסט נישט דאר־פען זיצען און טרויערען דיין גאנצען לעבען... דו ביזט נאך יונג און שעהן און

אפפינסטערען איהר גאנצען לעבען... אויב זי איז נעפאלען אין די אויגען פון אונזער פאלק, איז זי נאך זעהר בעצויבערנד שעהן און איך בין זיכער אז פיעלע מלכים און שרים וועלען זוכען איהר האנט... אבער דאך, איידער דו דערצעהלסט איהר שיק איהר צו מיר איך וויל מיט איהר עפעס ריידען.

מעכה האט געשיקט תמר'ן צו אבשלום. און ווען זי איז געקומען האט אבשלום זיך צו איהר אפגערופען:

— מיין שוועסטער, געגוג האסטו געטרויערט און געוויינט... דיין שאנדע איז אפגעווישט געווארען מיט דיין בעטריגער'ס טויט... עס איז שוין צייט אז דו זאלסט מונטער ווערען...

— ווי אזוי קען איך אויפהערען טרויערן ווען אלע ווייסען אז מיין כבוד איז פערשוועכט נעווארען — האט תמר זיך פאנאנדערגעוויינט — ווער וועט זיך וועלען אויף מיר אומקוקען יעצט ?...

— מיין שוועסטער, עס איז דאך אבער א גרויסער אונטערשיעד צווישען איינער וועלכע האט פארשוועכט איהר כבוד מיט איהר גוטען ווילען, און צווי־שען איינער וועלכע איז פערגאומגליקט געווארען... אבער זארג נישט מיין שוועס־טער איך וועל אין גיכען ווערען קעניג און דאן וועסטו שוין נישט דארפען פער־זעסען ווערען ביז די ענדע פון דיין לעבען...

— תמר האט איהם אנגעקוקט פערוואונדערט... זי האט נישט פערשטאנען וואס ער ציעלט מיט זיינע רייד...

— איך זעה, תמר, אז דיר וואונדערט צו הערען פון מיר אזעלכע רייד, אבער דו, מיין געטרייע שוועסטער, מעגסט אלעם וויסען: איך האב בעשלאסען צו ווערען קעניג נאך איידער דער פאטער וועט שטארבען ?...

— אבער דער פאטער ? ! — האט תמר אנגעקוקט איהר ברודער מיט צו־שראקענע אויגען...

— יע, מיין שוועסטער, אויב ער וועט זיך שטארק געגענשטעלען וועט ער געהן צו אמנו'ן... — האט אבשלום שטייף געזאגט. איך ווייס תמר אז דיר איז שווער צו פערשטעהן אזא זאך... אבער איך בין געצוואונגען דאס צו טהאן... איך האב אויסגעפונען אז אונזער פאטער האלט זעהר שטארק פון בת שבע'ס זוהן... און קלאנגען האבען זיך פערשפרייט אז דער קעניג קלייבט זיך איהם צו בע־שטימען פאר דעם יורש פון זיין קרוין... אויב איך זאל יעצט שווייגען, וועט נאכהער זיין צו שפעט, שלמה וועט ווערען קעניג, און איך וועל מוזען ווערען זיין קנעכט... דאריבער האב איך בעשלאסען צו פערכאפען די מלוכה איבער־געוואלט...

— אבער אבשלום, בעגרייפסטו דען נישט די גרויסע סכנה וואס שטעקט אין דעם... ווען דער פאטער זאל אויסגעפינען וואס דו ווילסט טהאן, וועט ער דיך זיכער טויטען.

— ווען דער קעניג וועט אויסגעפינען וועט שוין זיין צו שפעט פאר איהם מיר צו טויטען, מיין שוועסטער... איך וועל שוין דאן האבען דעם גאנצען פאלק אויף מיין זייט... דאן וועט ער שוין זיין אין מיינע הענט... דו דארפסט גאר נישט מורא האבען, תמר, איך ווייס ווי צו האנדלען און ווי פארזיכטיג צו זיין. פערגעסט נישט אז אחיתופל איז מיין בעל יועץ, אויף איהם קען איך זיך פערלאזען.

ווען דער בעל דין האט געענדיגט ריידען האט זיך אבשלום אפגערופען:

— דיינע ווערטער זיינען ריכטיגע און גערעכטע אבער צום בעדויערען וועסטו אויך קיין גערעכטיגקייט נישט קריגען אין דעם טויער פון קעניג'ס פא־לאץ... א ווען איך זאל נאר האבען די מאכט פון א שופט וואלסטו זיכער ארוים א גערעכטער...

דער מאן האט איהם בעדאנקט פאר זיינע וויכע און ערמוטיגענדע ווער־טער, ער האט זיך פארנייגט פאר איהם און געזאגט:

— איך בין גליקליך אז דעם קעניג'ס זוהן רעדט צו מיר אזוינע פריינדליכע ווערטער.

— ווען איך וועל האבען די מאכט, מיין פריינד, פערגעס נישט צו קומען מיר זעהן, איך וועל דיר זעהר פיין אויפנעהמען — האט אבשלום געזאגט און אויסגעשטרעקט זיין האנט צו איהם.

דער מאן האט אנגענומען אבשלום'ס האנט און זי א קוש געטהאן.

גליקליך איז יענער אוועק צו זיך אהיים און האט דערצעהלט פאר אלע זיינע גוטע פריינד די גוטסקייט און צערטליכקייט פון דעם קעניג'ס זוהן, אבשלום...

אזוי האט אבשלום גענומען זיך אויפפיהרען די לעצטע צייט, יעדען איינעם פון פאלק וועלכען ער האט בעגעגענט, האט ער איהם צוגעצויגען מיט זיין וויכ־קייט און צערטליכקייט, מיט זיין חניפה און איינפאכקייט און דערמיט האט ער געוואונען די הערצער פון פיעלע מענשען.

אחיתופל האט אבשלום'ן אויך אין דעם זעהר פיעל ארויסגעהאלפען, ער האט איהם פערלויבט פאר יעדען איינעם, ער האט אלעמען איבערצייגט, וואס פאר א גוטע הארץ אבשלום בעזיצט און ווי בראוו און פעהיג ער איז. אזוי האט אחיתופל געהאלפען פארזעען די קערענרלעך פון אויפשטאנד צווישען דעם פשוט'ן המון...

נאכדעם ווי דוד האט שלום געמאכט מיט זיין זוהן אבשלום'ן, האט ער זיך ווידער גענומען פיהלען גליקליך. די שטורמישע צייטען פון בת שבע'ן מיט די אומאנגענעמע נאכפאלגונגען זיינען שוין כמעט אין גאנצען פערגעסען געווא־רען: שלום און רוהיגקייט האט געהערשט אין פאלאץ און אפילו די אומטרייסט־בארע אחינעם, אמנון'ס מוטער, האט זיך שוין אויך געהאט בערוהיגט... דוד האט איהר בעוויזען בעזונדערע אויפמערקזאמקייט און דאס איז געווען ווי א באלזאם צו איהרע וואונדען. איהרע בעגעגנישען מיט מעכה'ן אבשלום'ס מוטער האבען אויפגעהערט צו זיין קריגעריש... זי האט זיך צוגעוואהנט צו דעם געדאנק אז אבשלום געפינט זיך אין פאלאץ און אז דוד האט איהם מוחל געווען... איהר איינציגע טרייסט איז געווען דוד'ס פערזיכערונג אז אבשלום וועט נישט ירשנ'ען די מלוכה... דאס איז געווען א בעפרידיגונג צו איהר נקמה געפיהל... זי האט זעהר שטארק מורא געהאט אז אבשלום וועט ווערען קעניג, און ווען זי האט געהערט אז דוד האלט זיך ביים איבערבעטען מיט אבשלום'ן האט עס איהר שטארק אויפגערעגט... די מעגליכקייט אז אבשלום קען נאך ווערען קעניג האט איהר נאך מעהר פערביטערט איהר לעבען... נישט נאר זיינען איהרע חלומות צו

אבשלום וועט שוין קריגען א מאן פאר דיר פון די מלכים מיט וועמען ער וועט זיך פערבינדען...

תמר האט זיך שטארק פאנאנדערגעוויינט, זי האט זעהר ליעב געהאט אבשלום'ן און נישט שוואכער איז איהר ליעבע צו איהר פאטער, און ווער עס זאל נישט ליידען איז אבשלום'ס געפלאנטען אויפשטאנד, וועט איהר וועה טאהן דאס הארץ... זי זעהט אבער אז נישט אבשלום און נישט איהר מוטער פיהלען דאס זעלבע ווי זי... זי זעהט אז זי איז הילפלאז און אלע איהרע טענות זיינען אומזיסטע... זי האט זיך דעריבער צוריקגעצויגען אין איהר צימער נאך מעהר טרויעריג ווי פריהער און שטילערהייט מתפלל געווען צו גאט ער זאל עפענען איהר ברודער'ס אויגען און זאל ער זעהן זיין אומרעכט איידער עס וועט צו שפעט זיין...

ווען אבשלום האט בעמערקט אז זיין פאטער'ס ליעבשאפט האט זיך צו איהם אין גאנצען אומגעקעהרט, האט ער ביסלעכווייז גענומען אויפפיהרען זיך ווי עס פאסט פאר א קעניג'ס זוהן, וועלכער איז בעשטימט צו ווערען דער יורש פון די מלוכה. ער האט זיך פערשאפט א גרויסארטיגע קארעטע און פיעלע רייטער אויף פערד וועלכע רייטען פון הינטען און פופציג גבורים וואס פלעגען לויפען בעפאר איהם. ער פלעגט ארומפאהרען איבער דער גאנצער שטאדט ירושלים און ליעב־ליך בעגריסען יעדען איינעם וועמען ער פלעגט בעגעגענען...

גאנץ פריה פלעגט אבשלום אויפשטעהן זיך שטעלען אין דעם טויער פון שטאדט... דארטען פלעגען קומען אידען פון פערשיעדענע שטעדט און דער־פער צו קריגען גערעכטיגקייט... די שופטים פלעגען זיצען און משפט'ן. די העכערע געריכטען זיינען געווען אין דעם טויער פון קעניג'ס פאלאץ, און אויב איינער האט געהאט עפעס אויסצוזעצען געגען די ריכטער פון טויער פון שטאדט, פלעגט דער בעל דין פארברייגגען זיינע טענות פאר'ן העכערען געריכט, וואו דעם קעניג'ס מיניסטארען זיינען געזעסען און זעהר אפט דער קעניג אליין.

אבשלום פלעגט יעדען פריהמארגען קומען אין טויער פון שטאדט און בעאבאכטען די פערשיעדענע משפטים וואס דארטען קומען פאר און ווען ער פלעגט באמערקען ווי איינער געהט אוועק אומצופריעדען, פלעגט ער יענעם צו־רופען צו זיך און איהם פרעגען:

— פון וואס פאר א שבט און פון וועלכער שטאדט ביזטו, מיין פריינד?

און ווען יענער האט איהם געזאגט דעם שבט און די שטאדט, האט אבשלום מיט א שמייכעל געזאגט, פון אזא שבט ווי דו שטאמסט און פון אזא שטאדט פון וואנען דו קומסט, דארפסטו זיכער נישט ארויסקומען קיין אומגערעכטער אין דיין משפט... דער דערשלאגענער בעל דין האט געקראגען מעהר מוט ווען ער האט דערזעהן אז דעם קעניג'ס זוהן רעדט צו איהם אזעלכע ווערטער.

— וואס וועסטו יעצט טהאן, מיין פריינד? — האט אבשלום איהם ווידער געפרעגט...

— איך וועל מיין משפט פארברייגגען פאר'ן העכערען געריכט. — האט איהם יענער געענטפערט.

— זאג מיר דיינע טענות און לאמיר הערען — האט אבשלום געזאגט.

— דו גלויבסט אזוי ? — האט חגית׳עס פנים אויפגעלויכטעז און זי האט איהר פריינדליך ארומגענומען... איך האב אימערצו געוואוסט אז דו ביזט מיר א גוטע פריינדין... איך קען מעכה׳ן נישט אנקוקען איבערהויפט לעצטענס ווען זי האט ווידער גענומען ארויסווייזען איהר חוצפה׳דיגען פנים... זי דיינקט אז וויבאלד דער קעניג האט אבשלום מוחל געווען וועט ער איהם מסתמא אויך בעשטימען אלס זיין יורש...

— אה, ניין דאס וועט קיינמאל נישט געשעהן ! — האט אחינעם געזאגט מיט בעשלאסענהייט — דער קעניג האט מיר צוויי מאל פערזיכערט אז אבשלום האט קיין שאנס נישט...

— מיר ווילט זיך שטארק אז מעכה זאל דערפון וויסען ! — האט חגית אויסגערופען — דאס וואלט איין גאנצען אפגעהאקט איהרע פליגלען... דו האסט געדארפט הערען מיט וואס פאר א שטאלץ און בעגייסטערונג זי רעדט וועגען אבשלום׳ן, אזוי ווי ער וואלט גאר קיינמאל נישט בעגאנגען קיין מארד... ״אין גאנץ ארץ ישראל — האב איך איהר געהערט איינמאל זאגענדיג איז ניטא אזא שעהנער העלדישער יונג ווי מיין אבשלום״... האסטו געהערט ? א העלדישער יונג !... אזוי ווי מיט בעפאלען אונגעריכטערהייט א שוצלאזען ברודער און איהם ערמארדען און דערנאך אנטלויפען קיין גשור, איז א גרויסע העלדענטהאט ?!...

אחינעם האט גענומען ווישען איהרע אויגען און חגית האט פארטגעזעצט:

— אביגיל און מיכל האבען מיר דערצעהלט אז מעכה האט זיך פאר זיי דא נישט לאנג בעריהמט דאס איהר אבשלום וועט ווערען קעניג און אז דוד האט איהם נאך יעצט מעהר ליעב ווי פריהער.

— יע, ער וועט ווערען קעניג אזוי ווי מיין אמנון וועט ווערען קעניג... — האט אחינעם געזאגט — דוד וועט מיר נישט אפנארען... זאל זי דערווייל האפען און גלויבען דערנאך וועט איהר ענטטוישונג שטארקער זיין...

— אבער דערווייל פיהרט ער זיך אויף טאקע ווי א קרוינפרינץ — האט חגית געזאגט — האסטו געזעהן זיין קארעטע און די פופציג רייטער וואס ער האט. ער פאהרט יעדען טאג דורך די שטאדט און די רייטער לויפען פאר איהם. מיר וואונדערט זעהר וואס דער קעניג דערלאזט איהם טהאן אזא זאך. עס סען נאך פיהרען, גאט ווייס וואוהין...

זעהסטו דאס שרעקט מיר גראדע נישט, אזוי לאנג ווי איך האב דוד׳ס ווארט אז אבשלום וועט נישט זיין דער יורש פון דער מלוכה.

— פונדעסטוועגען גלויב איך — האט זיך חגית אפגערופען — אז דו האסט געדארפט אויפמערקזאם מאכען דעם קעניג דאס אבשלום פיהרט זיך אויף ווי א קרוינפרינץ... איך בין זיכער אז ווען דו וועסט איהם דאס זאגען, וועט ער פערבאטען אבשלום׳ן דאס צו טהאן.

— איך וויל דעם קעניג נישט פאלען צופיעל צו לאסט, — איך האב מיט איהם נאר וואס גערעדט וועגען אבשלום׳ן — און איך קען נישט ווידער צו איהם קומען. צו רעדען וועגען דער זעלבער זאך.

— איך מוז זיך מודה זיין, אחינעם אז ווען איך דערזעה אבשלום׳ן ארומפאהרענדיג אין א קארעטע איבער׳ן שטאדט און ווארפען צו יעדען דורכגעהער א

זעהן איהר זוהן קעניג איבער גאנץ ישראל צורונעז געווארעז מיט אמנונ׳ס טויט, אבער עס קען נאך מעגליך זיין אז דער מערדער פון איהר זוהן זאל זיצען אויף׳ן טראהן...

זי איז דעריבער איינמאל, ווען זי איז געקומען בעזוכען דוד׳ן, געפאלען צו זיינע פיס און זיך פאנאנדערגעוויינט...

— אחינעם! — האט זיך דוד צו איהר אפגערופען איך האב שוין געגלויבט אז דו האסט זיך בערוהיגט... דו ביזט דאך א קלוגע, פערנינפטיגע פרוי... ווייסטו דען נישט אז אמנון וועט שוין צוריק לעבעדיג נישט ווערען... עס איז שוין צייט אז דו זאלסט אויפהערען צו טרויערן און זיך צו פייניגען...

— א ניין, מיין האר — האט זי וויינענדיג געזאגט — ביז דעם לעצטען טאג פון מיין לעבען וועל איך נישט אויפהערען צו טרויערען איבער מיין זוהן... אבער נאך שטארקער און פיינליכער איז מיין וואונד, ווען איך שטעל זיך פאר אז דער מערדער פון מיין זוהן וועט נאך מעגליך ווערען קעניג... ווען דאס זאל געשעהן, וועל איך דאס זיכער נישט אריבערטראגען... איך וועל שוין גלייכער געהן צו מיין זוהן איידער דאס צו צוזעהן...

— ווענען דעם מעגסטו רוהיג זיין, אחינעם — האט דוד געזאגט — אויב אבשלום האט ווען עס איז געהאט אן איינזיכט אויף דער מלוכה, האט ער דאס פערלארען דורך זיין פערברעכען וואס ער איז בעגאנגען... אבער זאג מיר וואס מאכט דיר צו טראכטען גאר וועגען דעם, און ווער האט דיר געזגאט אז אבשלום וועט ווערען קעניג?

— קיינער האט מיר נישט געזאגט — האט אחינעם געענטפערט, אבער איך בעמערק אין מעכה׳ס האלטונג... זי האט ווידער אויפגעהויבען איהר קאפ און פון איהר פנים דערקען איך דאס איהר האפענונג אז אבשלום וועט קעניגען האט זיך פערשטארקט, גלייך ווי מיין האר האט איהם מוחל געווען...

— איך פערזיכער דיר נאך אמאל, אחינעם אז איך האב שוין בעשטימט מיין יורש און טראהנפאלגער און אבשלום איז נישט דער יעניגער וועמען איך האב בעשטימט...

— איך דאנק דיר, מיין האר קעניג! — האט אחינעם לייכטער אפגעאטעמט... איך ווייס אז דו טהוסט גערעכטיגקייט און דו וועסט דיין דיענסט נישט וועלען פערשאפען נאך מעהר שמערצען צו איהרע אונהיילבארע וואונדען.

אחינעם איז אוועק פון דוד׳ן מיט א גרינגערען געמיטה, און דעם זעלבען טאג האט זי פערטרויט חגית׳ן דוד׳ס אנדערע פרוי, און די מוטער פון אדוניה׳ן וועגען דעם.

— און ווער וועט זיין דעם קעניג׳ס יורש? — האט איהר חגית געפרעגט — זאג מיר איך בעט דיר, אחינעם?

— דאס האט דער קעניג מיר נישט געזאגט — ער האט מיר בלויז פערזיכערט אז אבשלום איז עס געווים נישט...

— האט ער מיט דיר גערעדט וועגען אדוניה׳ן, מיין זוהן?

— ער האט מיר קיין נאמען נישט דערמאהנט — האט אחינעם זיך אפגערופען — אבער עס פערשטעהט זיך אז אויב נישט אבשלום, וועט עס זיכער זיין דיין זוהן אדוניה...

צו טהאָן מיט דעם... איין זאַך איז קלאָר אַז יונדב וועט אונז שטאַרק צוניץ קומען...

— גלויבסטו אַז איך זאָל יונדב'ן בעשטימען פאַר דעם הויפּט איבער אונ־זער אַרמעע ? — האָט איהם אבשלום געזאָגט.

— ניין, דאָס נישט, ער איז נישט פעהיג צו פיהרען אַן אַרמעע, אָבער ער קען זיין אַ הילף אין אַנדערע זאַכען. איך האָב אין זינען אימיצען וועלכער זאָל זיך פּאַסען צו זיין דער הויפּט קאָמאַנדיר איבער אונזערע אַרמעען און דאָס איז עמשא, דער זוהן פון יתר... איך ווייס אַז אויך ער איז שטאַרק אומצופרידען פאַר וואָס דוד האָט יהם ניט איבערגעגעבען אוריה דעם חתי'ס מיליטערישען אַמט.

— אַה, יע ווער פערנעמט יעצט אוריה'ס פּלאַץ ? — האָט אבשלום אַ פרעג געטהאָן.

— גלייך נאָך דעם ווי ער האָט געלאָזט טויטען אוריה'ן האָט דוד בעשטימט מיין זוהן אליעם אויף זיין פּלאַץ. און כאָטש אוריה איז מיין זוהן, איז ער אָבער דער פאַטער פון בת שבע'ן וועמען איך האָס און וועל קיינמאָל נישט מוחל זיין... יעדער איינער ווייס אַז אליעב האָט נישט אַ צעהנט חלק פון עמשא'ס פעהיג־קייטען...

— און איך האָב געגלויבט אַז אבישי, יואב'ס ברודער וועט פערנעמען אוריה'ס פּלאַץ...

— אבישי האָט זיך אויך נישט גענאַרט — ער איז יעצט אויך דער הויפּט פון אַ גרויסער אַרמעע... אָבער יעצט, אַז אליעם איז קראַנק געוואָרען, האָט דוד נאָך אַלץ אויסגעלאָזען עמשא דעם זוהן פון יתר און נאָר בעשטימט אתי דעם גתי... איך קען זיך פאָרשטעלען ווי שטאַרק עמשא פיהלט זיך געקריוודעט און ווען איך זאָל זיך מיט איהם דורכריידען וועל איך איהם אָהן שוועריגקייטען צו־ציהען אויף אונזער זייט... און דאַן וועסטו זיין בעזאָרגט מיט אַ גוטען גענעראַל וועלכער קען זיך פאַרמעסטען אין כוחות אפילו מיט יואב'ן...

עמשא, דער זוהן פון יתר, איז געווען אויך דער זוהן פון אביגיל, דוד'ס צווייטע שוועסטער... ער האָט זיך אויסגעצייכענט אין פיעלע מלחמות און איז געווען איינער פון דוד'ס גבורים... צרויה, יואב'ס מוטער, האָט געהאַט אַן אַלטע שנאה אויף איהר שוועסטער אביגיל און די שנאה איז אויך איבערגעטראָגען גע־וואָרען צו די קינדער, אַזוי אַז יואב האָט עמשא'ן זעהר געהאַסט, און ער האָט גע־זעהן אַז דער קעניג זאָל עמשא'ן נישט דערהויבען צו קיין מיליטערישען אַמט... יואב האָט געהאַט זעהר אַ גרויסען איינפלוס אויף דוד'ן און דעריבער האָט ער טאַקע אויסגעפיהרט : דוד האָט זיך "פערגעסען" אַן עמשא'ן, ער האָט "פערזעהן" זיינע גרויסע פעהיגקייטען און עמשא איז פערבליבען אַ איינפאַכער סאָלדאַט פון דוד'ס גדוד פון גבורים.

נאָך אוריה'ס טויט... האָט זיך עמשא אין גאַנצען צוריקגעצויגען פון דעם גדוד און ער איז פערבליבען אין דער היים... אחיתופל האָט פון אַלעם געוואוסט, און יעצט, ווען ער האָט געפּלאַנעוועט אַן אויפשטאַנד מיט אבשלום'ן געגען דוד'ן, האָט ער בעשלאָסען אויסצונוצען עמשא'ס כעס און איהם אריינציהען אין דעם אויפשטאַנד.

פאלשען שמייכען און חנפ'ען יעדען איינעם וועלכער קומט צו צו איהם, דאן הויבט מיין הארץ אן צו ציטערען... און איך פרעג זיך זעלבסט, איז דאס נישט דער אנפאנג פון אבשלום'ס הערשען... איך האב מורא דאס ער זאל נישט געווי־נען די הערצער פון פאלק און דאן וועט שוין זיין צו שפעט, און דער קעניג אליין וועט נישט קענען העלפען...

— קיינמאל נישט וועט אבשלום האבען די מעגליכקייט צוריקצוקריגען די ליעבשאפט פון פאלק. דאס פאלק האט ביינט א מערדער און בפרט דעם מערדער פון אן איינענעם ברודער.

אחיתופל, דוד'ס ראטגעבער און מיניסטער האט זיך יעדען אבענד בעגעגענט מיט אבשלום'ן אין גארטען, וואו ביידע האבען בעטראכט פערשיעדענע פלענער ווי אזוי צוצוגרייטען דעם אויפשטאנד.

— איך האב בעמערקט די לעצטע עטליכע וואכען — האט ער זיך אפגערו־פען צו אבשלום'ן — דאס פיעלע מענשען זיינען דיר איבערגעגעבען מיט'ן לייב און לעבען און ווען דו זאלסט נאר א וואונק טהאן, וועלען זיי קומען און טהאן דיין ווילען...

— האסטו פרובירט אויסגעפינען וואו עס האלט מיט יואב'ן ?—האט איהם אבשלום געפרעגט.

— מיר טארען קיינע האפענונגען נישט לייגען אויף יואב'ן — האט אחיתופל געענטפערט — יואב וועט זיין קעניג קיינמאל נישט פערראטען — און ער טאר אונז גארנישט חושד זיין אז מיר טראגען זיך ארום מיט אזעלכע פלע־נער... אבער איך האב ארייגעקראגען איינעם וועלכער וועט אויך זיין זעהר וויכ־טיג פאר אונזער צוועק...

— ווער איז דאס ?

— דיין פאטער'ס פלימעניק, יונדב דער זוהן פון שמעה.

— אבער ער איז דאך געווען אמונן'ס בעסטער פריינד! טו ווי אזוי וועלען מיר איהם קענען אונזער סוד אנפערטרויען וועט ער דען מיר נישט פארראטען ? — האט אבשלום געזאגט.

— דו קענסט זיך אויף מיר פערלאזען, איך בין זעהר פארזיכטיג, און ווען איך האב ארייגענומען יונדב'ן אין אונזער סוד, בין איך פעסט איבערצייגט אז יונדב וועט אונז בלייבען געטריי... -

— איך בין זעהר נייגעריג צו וויסען פארוואס יונדב האט פארדיענט דו זאלסט איהם ארויסצייגען אזוי פיעל צוטרויען...

— איך וויים אז ער איז זעהר אויפגעבראכט אויף דוד'ן צוליעב דעם וואס ער האט איהם קיין אמט ניט געגעבען. ער האט אלץ געהאפט אז דוד וועט איהם מאכען פאר א מיניסטער, ווייל דו ווייסט דאך דאס ער האלט זיך פאר זעהר א קלוגען, אבער דוד האט איהם נישט נאר געמאכט פאר א מיניסטער, ער האט איהם נאך אין גאנצען ערוויטערט פון פאלאץ...

— אבער איך האב יונדב'ן אויך נישט איבריג ליעב, — האט אבשלום געזאגט — איך האב אויסגעפונען אז ער האט געגעבען אמנו'ן די עצה ווי אזוי ארייגצונארען מיין שוועסטער אין זיין צימער...

— וועגען דעם דארפסטו יעצט אין גאנצען פערגעסען... דאס האט גארנישט

עמשא'ן אויף אבשלום'ס זייט. די שטארקע ענטטוישונג, פערצווייפלונג און כעס וואס עמשא'ס פנים האט אויסגעדריקט, האט אחיתופל'ן איבערצייגט אז ער וועט גארנישט ריזיקירען ווען ער וועט ארויסקומען מיט זיין פארשלאג גלייך אהן קיין צערעמאניעס.

— זיי נישט פערצווייפעלט עמשא און פערגעס נישט אז איך בין דיין בעסטער איבערגעבענער פריינד.

עמשא האט איהם אנגעקוקט מיט דאנקבארע אויגען.

— איך בין נישט ווערט דיין גנעדיגקייט מיין האר, איך האב נישט קיין ווערטער דיר אפצודאנקען פאר דיין גוטסקייט צו מיר.

— נישט קיין ווערטער זיינען יעצט נויטיג, מיין פריינד, נאר טהאטען — האט אחיתופל אויסגערופען.

— טהאטען?! וואס מיינסטו, אחיתפל? — האט עמשא איהם אנגעקוקט מיט ערשטוינונג.

— ווען דוד טהוט נישט קיין גערעכטיגקייט, האט ער נישט פארדיענט צו פארבלייבען קעניג! — האט אחיתפל אויסגערופען, —דוד האט די מלוכה גע־וואונען דורך גערעכטיגקייט און וועט זי פארלירען דורך אומגערעכטיגקייט!

— איך פארשטעה ניט... וואס באדייטען דיינע ווערטער? — האט עמשא נאך אלץ נישט באגריפען וואס אחיתפל מיינט.

— עמשא, איך בין צו דיר געקומען וועגען זעהר א וויכטיגע זאך, — האט אחיתפל געזאגט מיט א שטילער שטימע, — איך ווייס אז איך קען דיר אנפער־טרויען זעהר א וויכטיגען סוד... גלויבסטו אז דו וועסט האבען דיין פולען צו־טרויען צו מיר און געהן מיט מיר האנד אין האנד?

— דיין פריינדשאפט וואס דו ציגסט צו מיר ארויס, איז גענוג איך זאל דיר דיענען מיט מיין גאנצען לייב און נשמה, — האט עמשא געזאגט.

— דו האסט מסתמא באמערקט לעצטענס אז אבשלום, דוד'ס זוהן האט שטארק אויסגענומען ביים פאלק... א חוץ זיין שעהנע און ערהאבענע פערזענליכ־קייט איז ער מיט זיינע גוטע מידות, מיט זיין בעשיידענקייט און מיט זיין גוט־הערציגקייט בעליעבט געווארען ביי יעדען איינעם פון פאלק... דוד אבער, ווי דו אליין וועסט צוגעבען, האט שוין פון לאנג פארלארען דעם חן ביים פאלק... זיין העלדענטהאט וואס ער האט ארויסגעצייגט אין קאמפף מיט גלית דעם פלשתי איז שוין לאנג פארגעסען געווארען, אבער זיין זינד געגען אוריה'ן איז נאך פריש און קיינער האט איהם נישט מוחל געווען... דערצו האבען זיך לעצטענס פאר־שפרייט קלאנגען אז דוד זוכט צו בעשטימען בת שבע'ס זוהן אלס זיין נאכפאל־גער... און דאס אבער וועל איך נישט דערלאזען... כאטש בת שבע איז מיין איי־ניקעל, דאך קען איך איהר קיינמאל נישט פארגעבען פאר וואס זי האט אזוי פערראטהען אוריה'ן, ווען איך האב זעהר ליעב געהאט. יעצט, מיין פריינד, קענסטו זעהן ווי נויטיג עס איז אז אבשלום זאל יעצט ווערען קעניג, איידער דוד וועט שטארבען, ווייל שפעטער וועט שוין צו שפעט זיין... אבשלום גרייט צו אן אויפשטאנד געגען זיין פאטער... איך העלף איהם דערצו און יעצט איז דער וואונש פון אבשלום'ן און מיר, דאס דו זאלסט זיך אויך אנשליסען מיט אונז... דאס פאלק האט ליעב אבשלום'ן... די ארמעען זיינען געגרייט, און יעצט דארפען מיר האבען א גענעראל, א הויפט קאמאנדיר איבער די ארמייען, און קיין מעהר

אחיתופל איז פארנאכט אוועק צו עמשא'ן און איהם געזאגט אז ער האט זעהר וויכטינעס מיט איהם צו ריידען.

עמשא האט זיך שטארק דערפרעהט מיט אחיתופל'ס בעזוך, ער האט גע־מיינט אז ענדליך האט זיך דוד אן איהם דערמאנט און ער וועט איהם דער־הויבען צו דעם אמט צו וועלכען ער האט אזוי פיעל יאהרען געשטרעבט.

— איך ווייס אז דו ברייננסט מיר א פרעהליכע בשורה, אחיתופל, — האט עמשא איהם הארציג בעגריסט — דער קעניג האט זיך ארומגעזעהן אז ער איז בעגאנגען אן עולה געגען מיר און דיר יעצט געשיקט עס צו פעררינכטען...

— יע, מיין פריינד, נישט איינמאל האב איך מיט דעם קעניג גערעדט וועגען דיר, איך האב איהם אנגעוויזען וואס פאר א גרויסע פעהיגקייטען דו בעזיצסט און איהם געראטען ער זאל זעהן אויסצונוצען דיינע מיליטערישע אייגענשאפ־טען פאר דעם נוץ פון אונזער לאנד... דוד אבער האט זיך צו מיר נישט צו־געהערט... איך האב גענומען אויספארשען די אורזאכע, און איך האב אויסגע־פונען אז יואב דערלאזט נישט... איך האב זיך שטארק געוואונדערט, ווייל איז יואב נישט דיין קוזין ? איז ער נישט דיין אייגען פלייש און בלוט... קענסטו מיר, עמשא פיעלייכט ערקלערען די אורזאכע פון יואב'ס שנאה צו דיר ?

— די שנאה איז אן אלטע, אן איינגעווארצעלטע נאך פון צרויה, יואב'ס מוטער... זי האט מיין מוטער, איהר שוועסטער אימער צו פיינט געהאט... איך אליין ווייס אויך נישט די הויפט אורזאכע, נור איך גלויב אז דאס איז צוליעב אייפערזיכטיגקייט... מיין מוטער איז אלע מאל געווען שעהנער פאר צרויה'ן און דערצו האט זי זיך געלעבט א סך גליקליכער פאר איהר מיט מיין פאטער, יתר... צרויה'ס מאן איז געשטארבען זעהר יונג... אבער דאך פערשטעה איך נישט פארוואס יואב זאל אויף מיר נאך אלץ טראגען אזא שנאה... איך האב איהם קיינמאל נישט בעליידיגט, און קיינמאל קיין שלעכטס נישט געטהאן...

— מיין מיינונג איז אז יואב האט פשוט מורא דאס אויב דוד וועט דיר געבען א געלעגענהייט ארויסצוצייגען דיינע פעהינקייטען אלס א גענעראל, וועסטו איהם אריבערשטייגען און דאן קענסטו נאך פערנעמען זיין פלאץ... אבער, איך מוז דיר זאגען מיין פריינד אז איך האב צו דעם קעניג אויסגעדריקט מיין אומצופריעדענהייט, פאר וואס ער פאלגט נישט מיין עצה און בעשטימט דיר פאר א הויפט פון זיין ארמעע.

— אבער ענדליך האט דער קעניג אנגענומען דיין עצה ! — האט עמשא אויסגערופען מיט פרייד — און דו ביזט מיר געקומען אנזאגען די שמחה, פון די טיפענים פון מיין הארצען דאנק איך דיר אחיתופל...

— צום בעדויערען מיין פריינד איז עס נישט אזוי. דוד האט זיך איינגע־עקשנ'ט און האט מיין עצה נישט אנגענומען... "איך וויל פון עמשא'ן נישט וויסען" — האט ער צו מיר אויסגערופען מיט כעס — כל זמן איך בין קעניג, וועל איך איהם פאר קיין אמט נישט בעשטימען !

— איך האב דוד'ן פארלאזען מיט גרויס כעס... ווייל פארשטעהסטו, איך קען נישט ליידען קיין אומגערעכטיגקייט...

עמשא האט ארונטערגעלאזען זיין קאפ מיט טרויער.

אחיתופל האט געזעהן אז יעצט איז געקומען זיין געלעגענהייט צו געווינען

זיין אזוי גרויזאם צו איהם און אנהאלטען אזוי לאנג זיין כעס, נישט וועלענדיג איהם זעהן גלייך ווי ער איז געקומען אין ירושלים.

— נו, מיין זוהן, יעצט האף איך אז דו ביזט גליקליך און צופרידען, — האט דוד צו איהם געזאגט מיט א פאטערליכער צערטליכקייט — איך האב דיר פארגעבען דיין זינד, און דאס פאלק, גלויב איך, האט דיר שוין אויך לאנג מוחל געווען... יעצט לאמיר האפען אז גאט וועט דיר מוחל זיין און וועט דיר מעהר נישט שטראפען... יא, דו ביזט שוין זיכער אפגעקומען דיין שטראף. ווען גאט האט פון דיר אוועקגענומען דיינע דריי זיהן ווען זיי זיינען נאך גאר יונג געווען... זאל דיין איינציגע טאכטער, תמר, וועלכע טראגט דיין שוועסטער'ס נאמען, און וועלכע איז אויך עהנליך צו איהר אין שעהנקייט, זיין דיין טרייסט און זאל זי וואקסען און בליהען ווי א שעהנע צערטליכע בלום.

— איך דאנק דיר, ליעבער פאטער, — האט אבשלום זיך אויפגעהויבען און נאך אמאל א קוש געטהאן דוד'ן אין באק — דיין גנאדע צו מיר איז גרויס. איך האף אויך אז גאט וועט מיר אויך פארגעבען מיינע זינד... און טאקע צוליעב דעם בין איך צו דיר געקומען.

— וואס איז דיין פערלאנג, מיין זוהן?

— ווען איך בין פארוואגעלט געווארען אין גשור, אין א פרעמדע לאנד, צווישען פרעמדע מענשען, האב איך נישט אויפגעהערט מתפלל צו זיין צו גאט, ער זאל זיך איבער מיר מרחם זיין און ארויסנעהמען מיר פון גלות. און דאן האב איך זיך א נדר געטהאן דאס אויב גאט וועט מיר העלפען און מיר בשלום צוריקקעהרען קיין ירושלים, איך זאל ווידער האבען די מעגליכקייט אנצוקוקען דיין פנים, און ווען דו וועסט מיר מוחל זיין, דאן וועל איך מאכען א גרויסען יום טוב און זיך פרעהען מיט אלע מיינע גוטע פריינד... איך וועל מקריב זיין קרבנות און דאנקען און לויבען דעם באשעפער פון דער וועלט פאר אל־דאס־גוטס וואס ער האט מיט מיר געטהאן ביז יעצט... איך וויל, אז דו וועסט מיר ערלויבען, פייערען דעם יום טוב אין חברון.

— פאר וואס זאלסטו עס ניט טהאן אין ירושלים? — האט איהם דוד געפרעגט, — דא געפינט זיך דער ארון פון גאט און פיעלע בריינגען זיינע קרבנות אין ירושלים.

אבשלום האט ארונטערגעלאזען זיין קאפ, ער האט געמאכט אן אומעטיגען פנים און א זיפץ געטהאן.

— אה, איך פארשטעה דיר מיין זוהן, — איז דוד געריהרט געווארען ביז טרעהרען, — דו ווילסט נישט פייערען דיין יום טוב אין ירושלים... צוליעב... יא, דו האסט רעכט, אחינעם וועט זיך דאס שטארק נעהמען צום הארצען... עס וועט טאקע זיין גלייכער דאס צו טהאן אין א צווייטער שטאדט... דו ביזט זעהר קלוג און אויסגערעכענט, מיין זוהן, איך בין צופרידען דיר עס צו ערלויבען.

א גליקליכער שמייכעל האט זיך באוויזען אויף אבשלום'ס ליפען. זיין פאטער האט איהם נאר וואס געשטעלט אין אזא גרויסע פארלעגענהייט און ער אליין האט איהם דערפון ארויסגענומען... איהם וואלט עס גאר נישט איינגעפאלען אנצוגעבען אזא תירוץ פאר וואס ער וויל נישט מקיים זיין דעם נדר, וואס ער האט געגעבען אין ירושלים, נאר אין חברון.

ווי אבשלום האט געקראגען דוד'ס ערלויבניס צו גיהן נאך חברון איז ער

פאסינגען מאן ווי דו ביזט האבען מיר נישט געקענט געפינען... דאריבער בעט איך דיר אין נאמען פון אבשלום, דעם צוקונפטיגען קעניג פון ישראל, דו זאלסט אנ־נעהמען די פיהרערשאפט פון זיינע ארמייען, וועלכע דו וועסט פיהרען אין קאמפף געגען די ארמייען פון דוד'ן און יואב'ן...

— אבער ווי אזוי וועלען מיר קענען געהן געגען דעם געזאלבטען פון גאט?

— האט עמשא זיך אפגערופען, — גאט האט דוד'ן געזאלבט פאר א קעניג דורך זיין נביא שמואל, וועלען מיר דען נישט זינדיגען נעגען גאט, ווען מיר וועלען מאכען א פארזוך צו שטירצען דוד'ס מלוכה?

— האט דען דערזעלבער נביא נישט געזאלבט אויך שאול'ן פאר קעניג... און אין דער צייט ווען שאול האט נאך געלעבט, האט שמואל דאן געזאלבט דוד'ן פאר קעניג, ווייל שאול האט געזינדיגט געגען גאט... און יעצט אז דוד האט אויך געזינדיגט, האט ער שוין במילא פארשווערכט די זאלבונג פון גאט... און פארגעס נישט, אז אבשלום איז נישט קיין פרעמדער, איז דוד'ס אייגענער זוהן, וועלכער פארדיענט די מלוכה ביי די רעכט פון זיין געבורט...

— איך בין מיט אבשלום'ן און מיט דיר! — האט עמשא אויסגערופען, — איך וועל זיין געגרייט צו יעדער צייט ווען דו וועסט מיך רופען.

— איך האב געוואוסט אז איך קען זיך אויף דיר פארלאזען, מיין פריינד, — האט אחיתפל געדריקט זיין האנד.

עמשא האט געבראכט וויין און ביידע האבען געטרונקען פאר דעם געזונט פון זייער נייעם צוקינפטיגען קעניג אבשלום...

* * *

די גאנצע צייט האט אבשלום געזוכט צו קריגען וואס מעהר גוטע פריינד... זיין גוטסקייט און פריינדליכקייט צום פאלק האט יעדען בעצויבערט... זיין נאמען איז געווארען בעליעבט ביי אלעמען.

ווען אחיתפל האט געזעהן אז אבשלום האט צו זיך צוגעצויגען די הערצער פון פאלק, האט ער צו איהם געזאגט:

— יעצט, אבשלום, איז געקומען די צייט אנצופאנגען דעם אויפשטאנד. מארגען ווערט פיער יאהר זינט דו האסט זיך צוריקגעקעהרט פון גשור, געה אריבער צו דיין פאטער און זאג איהם, אז זייענדיג אין גלות אין דעם לאנד גשור ביי דיין זיידען האסטו געטהאן א נדר צו גאט, אז ווען גאט וועט דיר צוריקקעה־רען אין ירושלים, וועסטו מקריב זיין קרבנות פאר גאט... און אזוי ווי עס ווערט פיער יאהר און דו האסט נאך קיין געלעגענהייט געהאט מקיים צו זיין דיין נדר, ווילסטו עס יעצט טהאן מיט גרויס פאראד... און ווען ער וועט איינשטימען, וועסטו פרעגען אויב ער האט נישט דאגעגען ווען דו וועסט דיינע קרבנות פאר גאט מקריב זיין אויף דער בימה אין חברון...

אבשלום האט געפאלגט אחיתפל'ן און איז אוועק אויף מארגען צו דוד'ן. ער האט זיך פאר איהם פארנייגט און נאכהער איז ער צוגעגאנגען און געקושט זיין פאטער'ס הענט.

דוד האט איהם געגלעט איבער'ן קאפ און נאכהער א קוש געטהאן אין שטערען. ער האט געפיהלט אזוי פיעל ליעבשאפט און צוגעבונדענקייט צו זיין שעהנעם זוהן אבשלום, אז ער האט זיך יעצט געוואונדערט ווי ער האט געקענט

האבען די רייטער אויף די פערד אויסגערופען צו יעדען פערזאמעלטען המון.
הונדערטע מענשען פון שטעדט און דערפער האבען גענומען שטראמען נאך חברון. ווען א גרויסער און מעכטיגער עולם האט זיך פערזאמעלט ארום דער בימה האט זיך אחיתפל אויפגעשטעלט און האט פאר די פערזאמעלטע געהאל־טען א רעדע.
— ווער פון אייך פיהלט נישט קיין צוגעבונדענקייט צו אבשלום׳ן, דוד׳ס זוהן! — האט ער אויסגערופען, — זיין גוטסקייט און פריינדשאפט צום פאלק איז בעוואוסט איבער׳ן גאנצען לאנד. ער איז דער איינציגער יורש פון דער מלוכה וועלכע האט פערדיענט צו קעניגען איבער אונזער מעכטיג פאלק ישראל. אבשלום הייסט ער, און אין זיינע צייטען וועט הערשען שלום אין אונזער לאנד, ווייל אונזערע שונאים וועלען ציטערען פאר זיין מאכט און וועלען נישט וואגען צו בעאומרוהיגען אונזערע שטעדט... דוד איז שוין נישט מעהר דאס וואס ער איז געווען פריהער... ער האט געגען גאט געזינדיגט און אזוי ווי אונזער ערשטער קעניג שאול, האט ער צוליעב זיינע זינד פארלארען די מלוכה... גאט האט אויסער־וועהלט אן אנדער קעניג אנשטאט דוד׳ן און דאס איז זיין זוהן אבשלום!...
— לאנג לעבען זאל דער קעניג אבשלום! — האבען טויזענדער שטימען פון המון געדונערט.
— ווער פון אייך, וועלכער וויל זיך פרייוויליג אנשליסען אין דער ארמיי פון אבשלום, — האט אחיתפל אויסגערופען, — וועט זיך קענען מעלדען אין מחנה. עמשא, דער זוהן פון יתר, איז דער הויפט־קאמאנדיר איבער די ארמייען.
באלד האט זיך דער המון א לאז געטהאן צום מחנה און טויזענדער פון זיי האבען זיך אנגעשלאסען אין אבשלום׳ס ארמייען.

פינף און דרייסיגסטער קאפיטעל

דוד אין גלות

דוד איז געזעסען אין זיין פאלאץ אין ירושלים, רוהיג, נישט האבענדיג קיין אהנונג וועגען דער שווארצער כמארע וואס האט זיך אזוי פלוצלינג א רוק געטהאן אויף זיינע לויטערע הימלען. איהם האט גאר קיינמאל נישט געקענט איינפאלען אז זיין אייגענער זוהן, אבשלום, וועמען ער האט אין גאנצען מוחל געווען זיין גרויזאמען פארברעכען און צו וועמען ער האט ארויסגעוויזען אזוי פיעל צערט־ליכקייט און ליעבשאפט אין דער לעצטער צייט, זאל מאכען אן אויפשטאנד גע־גען איהם און זוכען מיט געוואלד אוועקצונעהמען די מלוכה פון איהם... ער האט אבשלום׳ן ווידער ליעב בעקומען און מיט זיינע זיסע ווערטער האט ער נאך מעהר זיין הארץ געוואונען. איהם איז געפעלען געווארען דאס וואס אבשלום האט זיך צוריקגעקעהרט צו גאט און וויל איהם ברענגען קרבנות... און דאס וואס אבשלום וויל נישט פייערען זיין יום טוב אין ירושלים, האט ער אנגענומען פאר א סימן פון אבשלום׳ס גוטסקייט און איידעלקייט. ער וויל נישט פארשאפען אומזיסטע עגמת נפש צו דער מוטער וועמענס זוהן ער האט געטויטעט... ער וויל נישט אויפרייצען איהרע וואונדען.
לאנג נאכדעם ווי אבשלום איז אוועק מיט אחיתפל׳ן נאך חברון, האט דוד געטראכט פון איהם. ער האט געפיהלט אז מיט יעדען טאג געווינט אבשלום מעהר.

גלייך אוועק צו אחיתפל'ן און מיט פרייד איהם איבערגעגעבן אלעם וואס דוד האט צו איהם גערעדט.

— יעצט בין איך איבערצייגט נאך מעהר ווי פריהער, אז דיין פאטער וועט דיר גארנישט חושד זיין, — האט אחיתפל אויסגערופען, — דער וועג איז פאר דיר פריי און אפען. צוויי הונדערט מענשען פון ירושלים וועלען מיט אונז מיטגעהן... זיי דארפען דערווייל גארנישט וויסען פון דיינע פלענער... איך וועל דערווייל ארויסשיקען לייטע וועלכע מען קען אנפערטרויען דעם סוד, צו זיין נעגרייט מיט דעם שופר אין האנד. זיי וועלען שטעהן אויף די בערג און ווארטען, און ווען אונזערע שלוחים וועלען זיי געבען דעם סיגנאל, דאן וועלען זיי אנפאנגען בלאזען מיט די שופרות און אויסשרייען אז אבשלום איז געקרוינט אין חברון... דאס פאלק וועט דאן נעהמען שטראמען נאך חברון, און עמשא וועט אויסקלייבען די העלדען פון פאלק און צוזאמענשטעלען אן ארמיי, דאן וועסטו באפעסטיגען דיין מלוכה און דיין ערפאלג וועט זיין געזיכערט...

* * *

אבשלום האט מיטגענומען שאף און רינדער וואס האבען געזאלט זיין פאר די קרבנות. ער האט זיך אריינגעזעצט אין זיין קארעטע, געשפאנט צו אכט פערד, און פופציג פון זיינע געטרייע קנעכט האבען געריטען פאראוים. צוזאמען מיט איהם זיינען געזעסען אחיתפל, און עמשא דער זוהן פון יתר. הינטער זיי זיינען געגאנגען צוויי הונדערט באוואפענטע מענשען וועלכע האבען נאך דערווייל גאר קיין אהנונג נישט געהאט וועגען אבשלום'ס פלענער.

ווען זיי זיינען געווען אויפ'ן וועג נאך חברון, האבען די מענשען וועלכע האבען בעגלייט אבשלום'ן געשפיעלט און געטרומייטערט צוזיהענדיג פיעלע מענשען פון פערשידענע שטעדט, און ווען זיי זיינען אנגעקומען אין חברון איז שוין אויף דעם פלאץ וואו די בימה איז געשטאנען געווען פארזאמעלט א גרויסער המון.

אבשלום איז ארויפגעגאנגען אויף דער בימה, נאך איהם זיינען ארויף אחיתפל, עמשא און נאך עטליכע פריינד פון אבשלום.

אחיתפל האט פון אונטער זיין מאנטעל ארויסגענומען א קריגעלע בוימאייל און עס נענומען גיסען אויף אבשלום'ס קאפ.

— גאט און דאס פאלק זאלבט דיר פאר א קעניג אנשטאט דיין פאטער דוד! — האט אחיתפל אויסגערופען.

— לאנג לעבען זאל אבשלום דער קעניג!

— לאנג לעבען זאל אונזער נייער קעניג אבשלום! — האבען זיך געהערט דונערנדע שטימען פון פאלק.

גלייך האבען זיך אבשלום'ס שלוחים געזעצט אויף פערד, און פייל אויסען בוינען זיינען זיי געפלויגען אין פערשידענע ריכטונגען אפגעבענדיג דעם אפגעמאכטען סיגנאל.

די מענשען וועלכע זיינען געשטאנען אויף די בערג האבען גענומען בלאזען מיט זייערע שופרות און אויסשרייען אין דער הויך:

— אבשלום איז געקרוינט געווארען פאר קעניג!

— א נייער קעניג איז געזאלבט געווארען אין חברון!

— קוֹמט אין חֶבְרוֹן אוּן לאָמִיר זיך פְרעהען מִיט אוּנזער נייעם קעניג! —

— מיין קעניג! — האָט זיך יואב אָפּגערופן צו דוד׳ן, — יעצט איז נישט די צייט פון קלאָגן און טרויערן. דיין זוהן האָט דיר פּערראָטהען, און ווען ער וועט נאָר קענען וועט ער דיר טויטען ווי ער האָט געטויטעט זיין ברודער... לאָמיר פאַרזאַמלען אונזערע גבורים און די אַלע וועלכע זיינען פאַרבליבען טריי צום קעניג דוד און מלחמה האַלטען געגען דיין זוהן און בעשטראָפען אַלע בונ־טאָווששיקעס...

— ניין, יואב! — האָט דוד מיט טרעהרען געזאָגט, — מיר דאַרפען זעהן אויסמיידען יעדע בלוט־פאַרגיסונג. און א חוץ דעם, וועלען אבשלום׳ס מחנות זיין פיעל גרעסער פון אונזערע... מיר מוזען גלייך אַנטלויפען פון ירושלים, איידער אבשלום וועט אָנקומען אַהער מיט זיינע מחנות... יאָ, אויב אחיתפל איז זיין בעל יועץ דאַן איז די געפאַהר זעהר גרויס און מיר טאָרען קיין צייט נישט פאַרלירען.

יואב האָט פאַרשטאַנען פון דוד׳ס ווערטער אַז ער וועט זיין בעשלוס נישט ענדערען. ער האָט זיך דאַריבער געווענדעט צו די פּרעזאַמעלטע:

— מיר וועלען אונזער בעליעבטען קעניג נישט פאַרלאָזען; מיר וועלען מיט איהם מיטגעהן וואוהין ער וועט געהן! ווער עס איז געטריי דעם קעניג און קען זיך בענוצען מיט געוועהר, זאָל מיטנעהמען זיין געוועהר און אונז נאָכ־פאָלגען.

א טרויער איז געפאַלען אויפ׳ן פאָלק... קיינער האָט נישט אַרונטערגענומען די אויגען פון דעם אונגליקליכען קעניג.

— מיר שווערען צו בלייבען געטריי אונזער בעליעבטען קעניג דוד! — האָט איינער פון המון אויסגעשריען, אויפהויבענדיג זיין שווערד.

— מיר שווערען! מיר שווערען! — האָבען אַלע אויפגעהויבען זייערע רעכטע הענט.

— יעדער וועלכער האָט געוועהר זאָל גלייך ברייגנען, ווייל מיר מוזען שנעל פאַרלאָזען די שטאָדט! — האָט יואב אויסגערופען.

דער טומעל און יללה האָט אויך דערגרייכט צו דוד׳ס פרויען, און מיכל, אביגיל, אחינעם, חגית און בת שבע זיינען גלייך צוגעקומען צו דוד׳ן.

— מיינע טייערע פרויען, — האָט דוד צו זיי געזאָגט, — נאָט האָט מיר געשטראָפט, מיין אייגענער זוהן, אבשלום, האָט זיך געגען מיר געשטעלט, און יעצט בין איך געצוואונגען צו געהן אין גלות... קען איך דען פערלאַנגען איהר זאָלט מיט מיר מיטגעהן? פאַרבלייבט אין שטאָדט, איך בין זיכער, אַז אבשלום וועט אייך קיין בייז נישט טהאָן, און אויב עס איז דער ווילען פון גאָט אַז אבשלום זאָל קעניגען אַנשטאָט מיר, דאַן פאַרוואָס זאָלט איהר פאַרוואָגעלט ווערען אין גלות ווי איך...

— ניין, מיר ווילען מיטגעהן מיט דיר, — האָט בת שבע אויסגערופען, — מיר וועלען דיר נישט פאַרלאָזען אין דער צייט פון דיין נויט.

— דו האָסט מיט אונז געטיילט דיין גרויסקייט און דיין מלוכה, מיר האָבען גענאָסען פון דיין גדולה און יעצט וועלען מיר זיך מיט דיר טהיילען דיין פּיין און צער, — האָט אביגיל געזאָגט.

— מיר וועלען דיר נישט פאַרלאָזען! מיר וועלען מיטגעהן מיט דיר, — האָ־בען מיכל, אחינעם און חגית אויסגערופען.

דוד איז זעהר שטאַרק גערירט געוואָרען פון דער טרייהייט און איבער־

ליעבשאפט אין זיין הארץ... טרעהרען האבען זיך באוויזען אין זיינע איגען וועז ער האט זיך דערמאהנט פון אבשלום׳ס ליידען, וואס ער האט דורכגעמאכט אין די עטליכע יאהר וואס ער איז געוועזן אין גלות.

פלוצלינג האט צו דוד׳ס אויערען דערגרייכט א טומעל און א גערויש וואס איז געקומען פון גאס. ער האט גלייך געעפענט זיין פענסטער און ער האט פאר־שטאנען אז עפעס איז געשעהן. ער איז גלייך ארויס אין דרויסען. פון ווייטען האט ער געזעהן ווי צוויי מענשען לויפען צום פאלאץ... אלע וועלכע זיינען גע־שטאנען ארום פאלאץ און געטומעלט זיינען פלוצלינג שטיל געווארען.

די צוויי מענשען זיינען צוגעלאפען צום פאלאץ און האבען אויסגעשריען אהן אן אטהעם:

— אן אויפשטאנד! א בונד! אבשלום איז געזאלבט געווארען קעניג אין חברון...

— עס איז אמת וואס מיר האבען געהערט. די קלאנגען ווערען בעשטעטיגט אז אבשלום האט געמאכט אן אויפשטאנד געגען זיין פאטער, אונזער בעליעבטער קעניג! — האבען די פערזאמעלטע ארום פאלאץ געיאמערט.

דוד איז געבליבען שטעהן טויט בלאס... עפעס האט ער בעת מעשה ניט בעג־ריפען וואס דא האט פאסירט.

— וואס איז געשעהן? — האט ער געפרעגט גלייך ווי ער איז צו זיך גע־קומען.

— מיר קומען יעצט פון חברון! — האט זיך איינער פון די צוויי מענשען אפגערופען, און זיך פארנייגט פאר דוד׳ן, — זעהר א שרעקליכע זאך האט פא־סירט. ווען אבשלום האט אונז מיטגענומען קיין חברון, האבען מיר זיך נישט געקענט פארשטעלען אז אזא זאך וועט פאסירען.

— אבער זאג מיר שוין וואס איז דארטען פאהגעקומען אין חברון? — איז דוד אומגעדולדיג געווארען.

—ווען מיר זיינען אנגעקומען אין חברון, האבען מיר גלייך באמערקט א גרויסען פערזאמעלטע עולם. מיר האבען געמיינט אז דאס זיינען זיי אויך געקומען העלפען פייערען אבשלום׳ן זיין יום טוב. אבער ווי איבערראשט זיינען מיר גע־ווארען ווען מיר האבען דערזעהען ווי אחיתפל האט געזאלבט אבשלום׳ן פאר קעניג... ער האט געהייסען אלעמען ווידערשפעניגען אין אונזער האר קעניג דוד. און דאס גאנצע פאלק האט געשטורעמט און געשאלט: "לאנג לעבען זאל דער נייער קעניג אבשלום". מיר ביידע זיינען אבער אנטלאפען פון חברון און געקומען אנזאגען אונזער האר ווענען דעם גרויסען געפאהר וואס דראהט איבער אונזער קעניג׳ס קאפ. ווייל אבשלום האט מיט זיך זעהר א מעכטיגע און גרויסע ארמיי און ער וועט זיכער גלייך געהן אויף ירושלים... און אונזער קעניג׳ס לעבען איז אין גרויס געפאהר.

— מיין זוהן אבשלום זאל צו מיר אזוי טהאן! — האט דוד אויסגערופען מיט געוויין, — אה, גאט, ווי שטארק איז דיין שטראף צו מיר. מיין זוהן זוכט מיין קרוין און מיין לעבען. דער וועמען איך האב אזוי פיעל געצערטעלט, און וועמען איך האב געטרויט האט מיר בעטראגען און פערראטהען... און אחיתפל מיין בעל יועץ איז מיט איהם! ער האט איהם געהאלפען פלאנעווען דעם גאנ־צען מרד!...

מעהר אויפטהאן פאר מיר ווען ער וועט פארבלייבען אין שטאדט, און מיר לאזען וויסען פון יעדער וויכטיגער פאסירונג.

— מיר וועלען בלייבען געטריי דעם קעניג ביז די ענדע פון אונזערע טעג. — האבען אחימעץ און יהונתן אויסגערופען פארנייגענדיג זיך פאר׳ן קעניג. — מיר וועלען פארבלייבען אין שטאדט און ארויסצייגען געטרייהייט צו אבשלום׳ן און מיר וועלען האבען א בעסערע געלעגענהייט צו צושטערען זיינע פלענער.

צדוק, אביתר און זייערע זיהן אחימעץ און יהונתן, צוזאמען מיט די איבריגע לויים האבען זיך אומגעקעהרט נאך ירושלים און צוריקגעשטעלט דעם ארון אויף זיין פלאץ.

דוד מיט זיינע מענשען איז ארויף אויף דעם בארג זיתים... מיט א געבויגען קאפ און מיט טרעהרען אין די אויגען איז ער לאנגזאם ארויף דעם בארג. דאר־טען איז ער געבליבען שטעהען א ווײלע. דערנאך האט ער אויפגעהויבען זיינע אויגען און בעטראכט די שטאדט ירושלים, זיין הויפט שטאדט, וואס ער חאט איינגענומען מיט גבורה... ער האט אויך געזעהן זיין פאלאץ וואס איז געשטאנען אין [illegible] בעציערט די שטאדט...

— זעה איך דו וואונדער־שעהנע און פראכטפולע שטאדט, ירושלים, צום לעצטען [illegible]... האט דוד געזאגט מיט טרויער — א, ווי ליעב און זיס ביזטו מיר געוועזען דו הייליגע ירושלים... איז דאס אלעס בלויז א חלום געוועזען?...

א טרויעריגע שטילקייט האט געהערשט. יואב און די איבעריגע מענשען האבען קוים איינגעהאלטען זייער געוויין... דעם קעניג׳ס בלאסע פנים האט אויס־געדריקט אזוי פיעל פיין און לײדען, אזוי פיעל יאוש, מוטהלאזיגקייט און נידער־שלאגענהייט, אז קיינער האט אפילו נישט געוואגט איהם א טרייסט ווארט צו זאגען...

— א היבשע ווײלע איז דוד געשטאנען בעוועגלאז... דערנאך האט ער אויפגעהויבען זיינע אויגען צום הימעל און אויסגעשפרייט זיינע הענט און האט דעם פאלגענדען מזמור פערפאסט:

„אָה, גאָט, זעהר פיעל זיינען מיינע פיינט;
מיינע געגנער — געוועזענע פריינט!

פיעל שונאים זאָגען אויף מיר מיט שפאָט:
„ער האָט קיין הילף פון דעם אייביגען גאָט!

אבער דו, גאָט, ביזט מיין בעשיצער,
דו ביזט מיין דערהויבער, מיין אונטערשטיצער!

פון דיין הייליגען בארג, גאָט, ענטפער מיר,
הער צו מיין שטימע, וואָס רופט צו דיר.

כ׳לעג זיך, כ׳שלאָף איין, ס׳דוכט זיך מיר ס׳איז דער סוף...
איך דערוואך, ווייל דו גאָט הויבסט מיר ארויף!

געבענהייט פון זיינע פרויען. ער האט באלד באמערקט אז מעכה, אבשלום׳ס מוטער, איז צו איהם נישט געקומען.

— וואו איז מעכה? — האט ער א פרעג געטהאן.

— מעכה איז נישט בעסער פאר איהר זוהן! — האט חגית אויסגערופען מיט צארען, זי און איהר טאכטער זיינען צוזאמען אוועק מיט אבשלום׳ן נאך חברון. יא, די מרשעת האט אבשלום׳ן געהאלפען צו פארכאפען די מלוכה.

— אה, גאט, שיק דיין שטראף צו איהר, די פאלשע בעטריגעריז, — האט אחינעם געזאגט מיט גאל.

דוד האט געשוויגען. די טרעהרען האבען איהם געשטיקט. בת שבע און די איבריגע פרויען האבען מיטגענומען זייערע קינדער און עטוואס שפייז, און גע־ווארט ביז וואנען דער מארש וועט זיך אנפאנגען.

דוד האט איבערגעלאזען אין זיין פאלאץ די צעהן פלגשים וועלכע האבען גע־זאלט אכטונג געבען אויף דעם פאלאץ, און ער האט מיט זיין פאמיליע און זיינע זעקס הונדערט גבורים וועלכע זיינען נאך מיט איהם געוועזען אין דער צייט ווען ער איז אנטלאפען פון שאול׳ן, און נאך פיעלע פון פאלק וואס האבען זיך אנגע־שלאסען צו יואב׳ן, האבען גענומען פארלאזען די שטאדט ירושלים.

די כהנים צדוק און אביתר מיט די לויים האבען מיטגענומען דעם הייליגען ארון און געגאנגען הינטער דוד׳ן און דעם פאלק.

אין זיין גרויסען טרויער און צוטומעלטקייט, האט דוד בעת מעשה נישט באמערקט אז די כהנים און די לויים געהען איהם נאך מיט דעם ארון, און ער האט זיך אפגעשטעלט נעבען הר הזיתים און געזעהן די כהנים מיט דעם ארון איז ער צו זיי צוגעגאנגען און געזאגט:

— מיינע טרייע פריינד, איך וויל נישט אוועקנעהמען דעם ארון פון גאט פון זיין הייליגען פלאץ אין ירושלים. אויב איך האב געגען גאט געזינדיגט און דאס איז זיין וואונש אז איך זאל אויף מיינע עלטערע יאהרען פארוואגעלט ווע־רען אין דער פרעמד, און ווערען גע׳רודפ׳ט און פארפאלגט פון מיין אייגען פלייש און בלוט, דאן וועט דאס מיטנעהמען דעם ארון, מיר זיכער נישט העלפען... אבער ווען איך וועל געפינען גנאדע אין גאט׳ס אויגען און ער וועט רחמנות הא־בען אויף מיר און מיר צוריקקעהרען בשלום אין ירושלים, וועל איך דאן דעם ארון זעהן אויף זיין פלאץ, און דארטען וועל איך קענען אויסגיסען מיין הארץ אין תפלה צום אלמעכטיגען... יא, מיינע פריינד, קעהרט זיך אום אין שטאדט און זייט מתפלל צו גאט ער זאל עפענען די אויגען פון מיין זוהן, ער זאל זעהן דעם גרויסען טעות וואס ער מאכט, און ער זאל חרטה האבען אויף זיין טהאט...

— קליינע האפנונגען זיינען פאראן אז אבשלום זאל זיך אומקעהרען פון זיין שלעכטען וועג — האט איהם צדוק געענטפערט — כל זמן אחיתפל איז מיט איהם וועט אבשלום נישט אויפגעבען זיין מרידה געגען מיין הער קעניג... און דאריבער וואלט געווען גלייכער פאר אונז מיטצוגעהן מיט דיר און מיט יואב׳ן.

— ווען דו און אביתר וועלען זיך געפינען אין שטאדט, וועט איהר מיר קע־נען ברייננגען מעהר נוצען, — האט דוד געזאגט צו צדוק׳ן, — דיין זוהן אחימעץ וועט מיר קענען איבערגעבען בסוד אלע אויסקינפטע וועגען אחיתפל׳ס פלענער, און אויך אביתר׳ס זוהן יהונתן, וועלכער איז זעהר פלינק און געשיקט וועט א סך

איז מיין אייגענער זוהן, מיין אייגען פלייש און בלוט, און וואו מען זאָל נישט שניידען, וועט מיר וועה טהאָן!...

— דיינע פריינד און דיינע גבורים זיינען מיט דיר, און איך גלויב אַז זיי זיינען געגנוג שטאַרק זיך ווידערצושטעלען דיין זוהן'ס אנגריף אויף ירושלים — האָט חושי געזאָגט — מיין עצה איז מיר זאָלען זיך אומקעהרען אין ירושלים און זיך בעפעסטיגען און ווען אבשלום וועט אנקומען מיט זיינע מחנות וועלען מיר זיי צוריקשטויסען מיט גרויסע פערלוסטען.

— כל זמן עס וועט פאַר מיר מעגליך זיין צו פערמיידען בלוט פערגיסונג וועל איך דאָס טהאָן! — האָט דוד געזאָגט צו חושי'ן, ניין, איך וועל זיך אין ירושלים נישט אומקעהרען... אבער דו חושי, קעהר זיך אום אין שטאָדט, דו ביזט שוין אַלט און שוואַך צו וואָס זאָלסטו מיט מיר מיטגעהן?...

— אָה ניין, מיין קעניג! — האָט חושי געענטפערט — איך וועל געהן מיט דיר וואוהין דו וועסט געהן... איך וועל דיר אין דער צייט פון דיין אומגליק נישט פערלאָזען...

— מיט דיין מיטגעהן וועסטו מיר ווייניג וואָס העלפען! — האָט דוד געזאָגט — אבער ווען דו וועסט בלייבען אין ירושלים, וועסטו קענען אַ סך אויפטהאָן פאַר מיר... דו וועסט זיך אַנגעבען צו אבשלום'ן אַלס זיין פריינד און דערוועיל אויסגעפינען אַלע זיינע סודות און פּלענער, דו וועסט הערען אחיתופל'ס עצות, און אפשר וועסטו זיי קענען צושטערען... ווייל מעהר פון אַלעם קימערט מיר אחיתופל'ס עצות. דו ווייסט דאָך ווי קלוג ער איז און ווען אבשלום זאָל זיך צו איהם צוהערען און טהאָן אַלעס וואָס ער וועט איהם ראַטען, דאַן זיינען מיר זיכער פערלאָרענע... אין ירושלים זיינען אויך פערבליבען צדוק און אביתר די כהנים, מיינע געטרייע פריינד, און ווען דו וועסט האָבען עפּעס וויכטיגעס מיר צו מעלדען, זאָלסטו עס זאָגען צו צדוק'ן און אביתר'ן און זיי וועלען מיר דאָס לאָזען וויסען דורך זייערע קינדער אחימעץ און יהונתן.

— דו ביזט גערעכט מיין קעניג! — האָט חושי געזאָגט — איך גלויב אויך אַז זייענדיג אין ירושלים וועל איך דיר קענען ברייינגען מעהר נוצען... געה בשלום און זאָל גאָט זיין מיט דיר... און דיר צוריקקעהרען בשלום אין ירושלים!

חושי האָט זיך צוקושט מיט דוד'ן און איז אַרויף געגאַנגען דעם הר הזיתים און אַריין אין שטאָדט.

מיט אַ גרויסע אַרמעע אונטער דער פיהרונג פון זיין שר צבא עמשא, איז אבשלום אַנגעקומען אין ירושלים, אויף דעם גאַנצען וועג האָט ער נישט בעגעגנט קיין ווידערשטאַנד און ער האָט דעריבער אריינגעמאַרשירט אין ירושלים מיט גרויס פּאַראַד און שמחה.

פיעלע פון די איינוואוהנער פון ירושלים זיינען איהם אַרויס ענטקעגען און האָבען געגנומען שאַלען:

— לאַנג לעבען זאָל אבשלום, אונזער נייער קעניג... די גאַנצע שטאָדט האָט געיובעלט און געשטורעמט פון פרייד יעדער איינער איז געגאַנגען אַנקוקען דעם יונגען קעניג אבשלום, דעם זוהן פון דוד'ן.

אבשלום איז געזעסען אין אַ קאַרעטע מיט אַ קרוין אויף זיין קאָפּ, נעבען זיין

טויזענדע פון פאָלק רינגלען מיר ארום,
כ'שרעק זיך נישט, ווייל דו שטיצסט מיר אומעטום!

מיינע פיינד האָסטו אימער געשלאָגן,
און אלע רשעים טוסטו פלאָגן...

שטעה אויף, אָ, גאָט, מיט דיין חסד העלף מיר,
ווייל די הילף און די ברכה קומט פון דיר".

דוד האָט געענדיגט זיין תפלה און האָט א וואונק געטהאַן צו יואב'ן דאס ער איז געגרייט ווייטער צו געהן...

ווען זיי האָבען אראפגענידערט פון בארג, איז צו דוד'ן ענטקעגען געקומען זיין בעסטער פריינד חושי דער ארכי; זיינע קליידער זיינען געווען צוריסען און שטויב איז געווען אויף זיין קאָפּ...

חושי איז געווען איינער פון דוד'ס יועצים; ער איז געווען דוד'ס געטרייעסטער און איבערגעבענסטער פריינד. ער איז שוין גאנץ אלט געווען, דאַך איז ער געווען אימער מיט דוד'ן, צו זיינע עצות האָט זיך דוד שטענדיג צוגעהערט.

די לעצטע פּאר טעג איז חושי נישט געווען אין ירושלים... ער איז אוועקגעפאָהרען אויף א בעזוך אין זיין געבורטסשטאדט, און ווען ער האָט דערהערט פון אבשלום'ס מרידה, האָט ער זיך געאיילט צוריקצוקומען אין ירושלים, אבער דאָ האָט ער דוד'ן בעגעגענט. ווען ער האָט אראפגענידערט פון דעם הר הזיתים.

חושי איז געפאלען צו דוד'ס פיס און מיט א וויינענדיגע שטימע האָט ער אויסגערופען:

— מיין האר, קעניג! איך בין ערשיטערט פון דיין גרויסען אומגליק... ביזטו דען נאך נישט גענוג געשטראָפט געווארען!

— מיין פריינד! — האָט דוד איהם געדריקט די האנט — דו ביזט מיר אלעמאל געווען זעהר ליעב און טייער און איצט אין מיין נידערלאגע פערלאָזטו מיר נישט... יע, מיין פריינד, א שרעקליכען קלאַפּ — האָט מיר גאָט יעצט געגעבען... מיין אייגענער זוהן, האָט זיך אויפגעשטעלט געגען מיר, און זוכט מיר צו טויטען און פערנעמען מיין מלוכה, מיין זוהן, צו וועמען איך בין אזוי בארמהערציג געווען... איך האָב איהם אלעס מוחל געווען... און ער איז מיר ווידער געווארען אזוי איינגעבאקען אין מיין הארצען... איך האָב צו איהם אזוי פיעל צוטרויען געהאט, איז ער יעצט געווארען מיין ערגסטער שונא!... און אחיתופל, מיין בעל יועץ, מיט וועמען איך פלעג זיך בעראטען אין אלע מלוכה אנגעלעגענהייטען וועמען איך האָב אנפערטרויט אלע מיינע סודות, האָט מיר אזוי פערראטען:... ער העלפט אבשלום'ן אין זיין אויפשטאנד געגען מיר... יע, גרויס איז מיין אומגליק און עס איז ניטא קיין טרייסט צו מיין בראָך...

— אבער מיין קעניג! — האָט חושי זיך אפּגערופען — גאָט האָט דיר ביז יעצט ארויסגעהאָלפען פון דיינע שונאים און ער וועט דיר אויף ווייטער נישט פערלאָזען...

— מיין יעצטיגע לאגע איז פיעל ערגער און שווערער... — ווי עס זאָל מיר נישט אויסלאָזען, וועל איך זיין דער ליידענדער! ווייל מיין יעצטיגער שונא

אבשלום האט איהם אנגעקוקט פערוואונדערט, און זיך צו איהם אפגערופען מיט א שמייכעל:

— ווי אזוי קומט עס, אז דו, דער בעסטער פריינד פון מיין פאטער, וועלכער איז געווען אזוי נאהענט און ענג בעפריינדעט מיט איהם, זאלסט איהם, יעצט פערראטען? דו ביזט דאך אימער געווען געטריי צו איהם, און יעצט האסטו איהם פערלאזען און געקומען צו מיר? אט אזוי בעצאהלסטו עס דיין פריינד.

— מיין האר קעניג! — האט חושי זיך אפגערופען — דיר האט גאט און דאס פאלק אויסגעקליבען פאר קעניג אנשטאדט דיין פאטער... און דער וועלכער האט געפונען חן און גנאדע אין די אויגען פון גאט און זיין פאלק, דער האט אויך געפונען גנאדע אין מיינע אויגען. דו ביזט געזאלבט געווארען קעניג, און יעצט וועל איך דיר דינען און זיין געטריי אזוי ווי איך בין געווען געטריי צו דיין פאטער... און א חוץ דעם, צו וועמען דען דארף די קעניגרייך אנקומען אויב נישט צו דיר, דער בערעכטיגטער זוהן... די מלוכה געהט דאך נישט אריבער אין פרעמדע הענט; זי בלייבט דאך אין די זעלבע משפחה, און מיין פריינדשאפט ווערט דאך אויך נישט איבערגעטראגען צו א פרעמדען... דעריבער זאג איך נאך אמאל מיט מיין לייב און זעעלע: "לאנג לעבען זאל דער נייער קעניג אבשלום!

אבשלום איז געווען זעהר געריהרט פון חושי'ס ווערטער ער האט אויסגעשטרעקט זיין האנט צו איהם, און ווען חושי האט איהר גענומען, האט אבשלום צו איהם געזאגט:

— איך צווייפעל נישט אין דיין עהרליכקייט און איך בין זיכער אז דו וועסט זיין צו מיר נאך טייערער ווי דו ביזט געווען ביי מיין פאטער... ווייל איך בין נאך יונג און נאר וואס געזאלבט געווארען קעניג, און איך נויטיג זיך אין קלוגע מענשען ווי דו ביזט... דעריבער וועל איך דיר אויך מאכען פאר מיין בעל יועץ.

אחיתפל האט די גאנצע צייט וואס חושי האט גערעדט האט ער פון איהם די אויגען נישט ארונטערגענומען... און כאטש ער האט אויך נישט געצווייפעלט אין די ערנסטקייט פון חושי'ס ווערטער, איז ער דאך נישט געווען צופריעדען וואס אבשלום האט אויך חושי'ן געמאכט פאר זיין ראטגעבער, ער האט אבער גארנישט געזאגט צו אבשלום'ן...

ווען חושי איז אוועקגעגאנגען האט זיך אחיתפל צו איהם אפגערופען:

דיין מלוכה איז בעפעסטיגט, און דאס פאלק איז מיט דיר. אבער פיעלע פון פאלק קענען זיך נישט בעשליסען צו נאכפאלגען דיר אדער נישט; זיי גלויבען אז דו וועסט נאך שלום מאכען מיט דיין פאטער, און דאן, ווען דוד וועט זיך דערוויסען אז זיי זיינען צוגעשטאנען צו דיר, וועט ער זיי מעגליך בעשטראפען, דעריבער האלטען זיי זיך אפ פון ארויסצוייגען זייער עפענטליכע פיינטשאפט צו דוד'ן און זיי שטעהען נישט צו צו דיר...

— וואס זאל איך טהאן? — האט איהם אבשלום געפרעגט — ווי אזוי קען איך איבערציייגען דעם גאנצען פאלק אז איך וועל מיט מיין פאטער קיינמאל נישט שלום מאכען...

— מיין עצה דעריבער איז, אזוי ווי דיין פאטער האט איבערגעלאזען אין

רעכטער האנט איז געזעסען זיין פרוי און טאכטער און ביי זיין לינקער האנט — זיין מוטער מעכה, און זייז שוועסטער תמר... מעכה׳ס פנים האט געשטראהלט פון גליק... זי האט בעטראכט דעם גרויסען המון און יעדע וויילע האט זי איהרע בליקען געווארפען אויף איהר זוהן און א זיסע פרייד האט איהר דורכגענומען; זי האט זיך גענומען פארשטעלען ווי דוד׳ס איבעריגע ווייבער וועלען איהר אויפ־נעהמען... וואס פאר א נקמה זי וועט זעהן אן בת שבע׳ן און אן חגית׳ן... זי וועט זיי פערטרייבען פון פאלאץ... ניין, זי וועט זיי פאר איהרע דיענסטען מאכען... זי וועט איבער זיי הערשען און זיי לאזען פיהלען איהר מאכט...

די איינציגע וועלכע איז געווען שטארק בעזארגט און אומעטיג איז געווען תמר, אבשלום׳ס שוועסטער... איהר לאגע איז געווען זעהר אן אונאנגענעהמע... זי האט זעהר ליעב געהאט איהר ברודער, אבשלום, וועלכער האט ריזיקירט מיט זיין לעבען פאר איהר עהרע... זי איז געווען שטארק צוגעבונדען צו איהר מוטער און איהר ליעב געהאט... אבער אויך טייער און ליעב איז צו איהר געווען איהר פאטער... און זיינע לײדען האבען איהר שווער געמאכט אויף׳ן הארצען... וואס נעהענטער זיי זיינען צוגעקומען צום פאלאץ אלץ טרויעריגער און שווערער איז געווען איהר געמיטה... און אין איהר הארצען האט תמר די גאנצע צייט מתפלל געווען, גאט זאל בעשיצען פון אל דאס בייז און שלעכטס איהר פאטער און איהר ברודער...

ווען זיי זיינען אנגעקומען אין פאלאץ, האט אבשלום געזעהן אז דוד׳ס אלע ווייבער זיינען ניטא... ער האט דארטען בלויז געטראפען די צעהן קעבס־ווייבער וועמען דוד האט איבערגעלאזען צו היטען דעם פאלאץ...

— וואו זיינען די ווייבער פון דעם פריהערדיגען קעניג — האט מעכה גע־פרעגט די קעבסווייבער...

— זיי זיינען מיטגעגאנגען מיט דעם קעניג! — האט איינע פון זיי איהר געענטפערט...

— מיט דעם קעניג!! — האט מעכה אויסגערופען מיט כעס — דוד איז שוין מעהר נישט קעניג, מיין זוהן, ער איז יעצט דער קעניג פון גאנץ ארץ ישראל!...

זעהר שטארק איז געווען מעכה׳ס ענטטוישונג ווען זי האט נישט געטראפען דוד׳ס ווייבער אין פאלאץ איבערהויפט בת שבע׳ן און חגית׳ן... יעצט וועט זי נישט האבען אן וועמען זיך נוקם צו זיין... און א ווי שטארק איז געווען איהר פערלאנג דאס זיי זאלען זעהן מיט זייערע אויגען ווי איהר זוהן זיצט אויפ׳ן טראהן...

מיט גרויס פערנעמען, פראכט און גלאנץ האט זיך אבשלום געזעצט אויף דוד׳ס טראהן... אחיתפל האט פון איהם די גאנצע צייט נישט אפגעטראטען... ער האט איהם געראטען ווי ער זאל זיך בעגעהן און וואס ער זאל ווייטער טהאן...

דערווייל האט מען מודיע געווען אבשלום׳ן אז חושי דער ארכי, דוד׳ס בעס־טער פריינד איז געקומען אין פאלאץ.

אבשלום האט איהם געהייסען אריינקומען; און ווען חושי איז צוגעקומען צו אבשלום׳ן האט ער זיך פערנייגט און אויסגערופען:

— לאנג לעבען זאל אבשלום, דער זוהן פון דוד׳ן און זאל דיין קעניגרייך דויערען אויף עווינ!

עפעס אפצודיענעז מיין קעניג פאר זיין גרויס גענאדע וואס ער האט געטהאן מיט זיין קנעכט...

— מיר קען זיך אבער נאך אלץ נישט גלויבען. — האט דוד געקוועטשט מיט די פלייצעס אז מפיבושת זאל מיר אזוי בעצאהלען פאר אלע טובות וואס איך האב מיט איהם געטהאן.

— אז דיין אייגענער זוהן האט צו דיר געקענט אזוי טהאן, פארוואס זאל נישט מעגליך זיין אז דער זיהן פון דיין פריינד זאל דיר נישט טהאן דאסזעלבע? — האט זיך יואב אפגערופען.

— דו ביזט גערעכט, יואב! — האט דוד טרויעריג געזאגט, — אויב מיין אייגען פלייש און בלוט זוכט יעצט מיין לעבען און מיין קרוין, קען מען דאך זיכער גלויבען אויף א פרעמדען...

דוד'ס קנעכט האבען אויסגעלאדען די עזלען און דוד האט זיך אפגערופען צו ציבא'ן.

— דערפאר, ווייל דו ביזט מיר געבליבען געטריי, גיעב איך דיר אוועק מפיבושת'עס גאנצען פערמעגען, וואס איך האב איהם געהאט געגעבען מיט א צייט צוריק.

— איך דאנק דיר זעהר, מיין האר קעניג — האט זיך ציבא פערנייגט און ער האט זיך אומגעקעהרט מיט די צוויי אויסגעלאדענע עזלען נאך ירושלים.

די נאכט איז אנגעפאלען. און דוד מיט זיין מחנה האבען זיך דערנעהענטערט צו דער שטאדט בחורים.

— מיר וועלען פערבלייבען די נאכט דא הינטערן שטאדט — האט דוד געזאגט — דא גרעניצט זיך דער שבט יהודה מיט דעם שבט בנימין, און איך ציווייפעל צו מיר וועלען געפינען א סך פריינד אין דער שטאדט בחורים, וואס געהערען צום שבט בנימין... ווען מיין אייגענער שבט איז געגען מיר, וואס האב איך דען צו ערווארטען פון די מענשען פון דעם שבט בנימין... זיי זיינען קיינמאל נישט געווען צו פריינדליך מיט מיר... און דעריבער קענען מיר נישט ערווארטען צו בעקומען א פריינדליכע אויפנאהמע ביי זיי, און עס וועט זיין א סך גלייכער פאר אונז, ווען מיר וועלען איבערקומען די נאכט, דא אויף די פעלדער, הינטערן שטאדט... און מארגען, גאנץ פריה וועלען מיר דורכגעהן די שטאדט בחורים אויף אונזער וועג צו יריחו...

דוד'ס קנעכט האבען צוזאמענגעשטעלט א געצעלט פאר דוד'ן און זיין פאמיליע און יואב האט איינגעטהיילט זיין ארמעע אין דריי טייל; איין טהייל האט געדארפט זיין וואך די ערשטע דריטעל נאכט און היטען דאס מען זאל אויף זיי נישט מאכען קיין איבערפאל, נאכהער וועלען זיי געהן שלאפען און די אנדערע טיילען וועלען זיין וואך.

די גאנצע צייט וואס דוד'ס פרויען זיינען מיטגעגאנגען האבען זיי געשוויגען... דער טרויער האט יעדען איינעם געדריקט. אבער זיי האבען עס נישט געוואלט ארויסצייגען פאר דוד'ן כדי נישט גרעסער צו מאכען זיין צער. אבער ווען זיי האבען זיך אלע געלעגט אפרוהען אויף דעם פייכטען גראז האט זיך נישט ווילענדיג ביי איינער פון זיי ארויסגעבאפט א זיפץ, באלד האט א צווייטע געענטפערט מיט א זיפץ און פלוצלונג האט זיך איבער'ן גאנצען געצעלט צוטראגען

פאלאץ זיינע צעהן קעבס־ווייבער, זאלסטו פאר די אויגען פון פאלק זיי צונעמען פאר זיך, דאן וועלען זיך אלע איבערצייגען אז עס איז מעהר קיין מעגליכקייט נישטא, דאס די וועסט שלום מאכען מיט דיין פאטער, און זיי וועלען נישט מורא האבען פאר דוד'ס שטראף, דאן וועט דאס גאנצע פאלק ווי איין מענש צושטעהן צו דיר און וועט קעמפפען העלדיש געגען דיין פאטער ביז וואנען מיר וועלען איהם און זיינע געצעהלטע גבורים פערניכטען... און דו וועסט רעגירען מיט זיכערהייט...

אבשלום האט בעפוילען זיינע קנעכט און זיי האבען צוזאמענגעשטעלט א גרויסען געצעלט אויף דעם דאך פון פאלאץ, דארטען, פאר די אויגען פון גאנצען פאלק, האט אבשלום פערבראכט מיט זיין פאטער'ס צעהן פלגשים...

ווען דוד מיט זיינע מענשען האבען זיך עטוואס דערווייטערט פון דעם הר הזיתים, איז זיי ענטקעגען געקומען ציבא, מפיבושת'ס קנעכט, מיט צוויי עזלען אויף וועמען עס זיינען געווען אנגעלאדען צוויי הונדערט לאבען ברויט, הונדערט בינטלעך ראזינקעס, הונדערט בינטלעך פערטריקענטע פייגען און א לאגעל וויין.

ציבא האט זיך דערנעהענטערט צו דוד'ן און זיך פערנייגט ביז דער ערד:

— פרידען צו מיין האר קעניג און פרידען צו זיינע מענשען — האט ער אויסגערופען — איך האב געבראכט עפעס פאר דעם קעניג'ס מענשען צו עסען.

— און וואו איז דיין האר מפיבושת, דער זוהן פון מיין בעסטען פריינד, יונתן? — האט איהם דוד געפרעגט — ווי אזוי האסטו איהם איבערגעלאזען אליין? ער הינקט דאך אויףביידע פיס און איהם וועט זיין זעהר שווער אויס־צוקומען אהן דיר.

— איך האב איהם גערופען, ער זאל מיט מיר מיטגעהן — האט ציבא געענטפערט — אבער ער האט פון דעם נישט געוואלט הערען... "יעצט האב איך א גוטע געלעגענהייט צו ווערען קעניג — האט ער געזאגט — יעצט איז דעם גרויסען טומעל און שטרייט צווישען דוד'ן און זיין זוהן, וועט זיך דאס פאלק דערמאהנען אז מיין זיידען שאול און מיין פאטער יונתן, און די פיעלע גוטעס וואס זיי האבען אויפגעטהאן פאר'ן פאלק, און זיי וועלען אומקעהרען די מלוכה צו מיר"...

— אזוי האט גערעדט מפיבושת? ! האט דוד אויסגערופען מיט כעס — מפיבושת מיט וועמען איך האב אזוי פיעל טובות געטהאן, איך האב איהם אפ־געגעבען אלעס וואס האט אמאל בעלאנגט צו שאול'ן, איך האב איהם בע־האנדעלט ווי אן אייגען קינד, ער האט ביי מיין טיש געגעסען... און דיר האב איך בעשטימט דו זאלסט מיט דיינע זיהן בעארבייטען זיינע פעלדער און איהם אפ־געבען דאס געלט פון דער תבואה... און יעצט, אין דער צייט פון מיין אומגליק, איז ער אויך געגען מיר!...

— איך האב דאס איהם אלעס געזאגט, מיין האר קעניג — האט ציבא זיך אפגערופען — אבער ער האט מיר נישט געוואלט הערען... "היינט וועט דאס פאלק מיר אומקעהרען די מלוכה. דאס זיינען געווען זיינע ווערטער... און ווען איך האב געזעהן אז ער וויל מיט מיר נישט מיטגעהן האב איך גענומען די צוויי עזלען און זיי אנגעלאדען מיט עסענוואארג און איך בין אליין ארויס בעגעגענען דעם קעניג... און איך דאנק גאט אז ער האט מיר די געלעגענהייט געגעבען מיט

— אין מלחמה טאָר מען זיך נישט רעכענען מיט אזעלכע געפיהלען, מיין קעניג, אויב דו וועסט נישט טוידטען דיין שונא וועט ער דיר בעפאלען און טוידטען...

— איך גלויב אבער, אז אין גאנצען איז אבשלום אין דעם נישט שולדיג... ער איז דאָך אזוי יונג און אחיתפל האָט איהם דערצו איינגערעדט... עס וועט נישט לאנג נעהמען און ער וועט זיך ארומזעהן אז ער האָט זיך בענארישט, דאַן וועט ער קומען און בעטען ביי מיר מחילה...

— און דו וועסט איהם מוחל זיין, ווי דו האָסט געטהאָן פריהער ?! — האָט יואב מיט אויפרעגונג געזאגט.

— יע, יואב, איך וואלט איהם זיכער מוחל געווען... ער איז מיין קינד און אפילו ווען ער האָט זיך בענארישט איז ער דאָך אלץ מיינער...

— אבער ווי אזוי קענסטו מוחל זיין איינעם וועלכער זוכט דיין לעבען: און וועלכער האָט געגען דיר אזוי געזינדיגט ?

— מיר זיינען אלע זינדיגע מענשען און דאָך איז אונז גאָט מוחל... אויב מיר קענען זיך נוקם זיין אין אונזערע שונאים, דארפען מיר אבער זיי אויך קענען מוחל זיין, ווען זיי האָבען חרטה אויף זייערע שלעכטע מעשים... מחילה איז א געטליכע אייגענשאַפט און מיר דארפען ווערט זיין אום צו קענען זיך ערווערבען אזא אייגענשאַפט...

— אבשלום וועט אבער קיין מאָל נישט חרטה האָבען אויף זיינע שרעק־ליכע מעשים, און כל זמן דאָס שווערד וועט נישט ליגען אויף זיין האלדז, וועט ער זיך נישט אונטערגעבען...

— איך האָף צו גאָט אז ער וועט איהם צוריקקעהרען אויף'ן ריכטיגען וועג... אבער אזוי לאנג ווי עס איז מעגליך וועל איך זעהן צו פערמיידען בלוטפערגיסונג...

עס איז געוואָר'ען גרויסער טאָג, די זון האָט זיך פון מזרח א רוק געטהאָן און דוד מיט זיינע מענשען האָבען גענומען ווייטער גערן. זיי זיינען ארונטער פון בארג און זיך גענומען דערנעהענטער'ען צום שטאָדט בחורים. פלוצלונג האָט זיך צו דוד'ן דערטראָגען א שטימע פון בארג: "געה, געה, דו בלוט־דורשטיגער מאַן... דו אומווירדיגער רשע !

דוד האָט אויפגעהויבען זיינע אויגען און האָט א קוק געטהאָן אויף דער ריכטונג פון וואנען די שטימע האָט זיך דערטראָגען, און גלייך האָט ער איהם דערקענט: דאָס איז געוועזן שמעי דער זוהן פון גרה, פון שאול'ס משפחה...

— דו דערקענסט מיר שוין, יע ? — האָט שמעי אויסגערופען — א ווי שטאַרק מיין הארץ פרעהט זיך צו זעהן דיין מפלה ! יעצט וועט גאָט אומקעהרען אויף דיר אלעס וואס דו האָסט געטהאָן צו די הויז פון שאול, דו האָסט זייער בלוט פערגאָסען דו האָסט געטויטעט שאול'ס זוהן, און נאָכהער האָסטו אויך געטויטעט אבנר'ן... דו האָסט געוואָלט אויסראָטען שאול'ס גאנצע משפחה... יעצט רעכענט זיך גאָט אָפּ מיט דיר... ער האָט אוועקגענומען די מלוכה פון דיר און זי אָפּגעגעבען צו דיין זוהן, וועלכער איז א סך בעסער פון דיר. און אָט איז אויף דיר געקומען שלעכטעס פון א פּלאַץ וואס דו האָסט זיך נישט געקענט ריכטען... דו האָסט ביי מיר צוגענומען מיכל'ן, וועלכע וואָלט זיכער מיין כלה

א כליפּען און געוויין... יעדע פון זיי האָט געזוכט מיט אַלע מעגליכקייט איינ־צוהאַלטען דעם געוויין, אָבער דאָס איז געווען אוממעגליך... די טרערען האָבען נישט ווילענדיג געפאַלען און די זיפצען האָבען זיך געריסען נישט ווילענדיג פון האַרצען...

דוד האָט זיך אפילו נישט געפּרואווט צו לייגען. ער איז געזעסען און די גאַנצע צייט מתפּלל געווען, אויסגיסענדיג זיין ביטער האַרץ פאַר גאָט. און ווען דאָס וויינען פון זיינע פרויען האָבען דערגרייכט זיינע אויערען, האָט ער זיך אויך מעהר נישט געקענט בעהערשען און האָט מיטגעוויינט...

א טויטע שטילקייט האָט געהערשט אַרום דוד'ס געצעלט. ווען דאָס געוויין האָט פּלוצלונג אויסגעבראָכען, דאָס האָט אויף אַלעמען אַרויפגעיאָגט א טרויערי־גע מרה שחורה... די פינסטערנים פון דער נאַכט, דאָס וואַנדערען און די אומ־זיכערקייט אַרום, האָט קיינעם נישט געלאָזט רוהען... יענע נאַכט, די ערשטע נאַכט פון דוד'ס גלות, האָט קיינער פון זיינע מענשען נישט צוגעמאַכט מיט אן אויג...

אויך דער בראַוועד יואב האָט זיך געפיהלט נידערשלאַגען. איהם האָט שטאַרק פערדראָסען פאַר וואָס מען האָט זיך אין דעם קעניג'ס געצעלט נישט געקענט בעהערשען... ער האָט געזוכט מיט אַלע מעגליכקייט צו ערמוטהיגען זיין אַרמיי און דאָ הערען זיי אַזעלכע פאַרצווייפעלטע געוויינען פון קעניג'ס געצעלט.

אויף מאָרגען, ווען דוד איז אַרויס פון געצעלט האָט איהם יואב אויסגערעדט:

— איך טהו אַלעס מעגליכעס צו ערמוטהיגען און צו שטאַרקען די הענט פון מיינע מענשען און יעצט ווען זיי הערען די געוויינען פון דעם קעניגליכען גע־צעלט וועלען זיי דען נישט ענטמוטהיגט ווערען...

— איך וויים אַז דו ביזט גערעכט, יואב — האָט דוד צוגעגעבען אָבער וואָס האָב איך געקענט טהאָן? די ביטערנים און קוועלונג האָט זיך אָנגעקליבען אין אונזערע הערצער און מיר האָבען עס געמוזט אַרויסברייגגען דורך אונזערע טרערען... די פרויען קענסטו דאָך זיכער נישט בעשולדיגען. זיי האָבען זיך די גאַנצע צייט געהאַלטען בראַוו, אָבער ווען עס איז געקומען די נאַכט און זיי האָ־בען זיך געלעגט אָפּרוהען אויף'ן פייכטען גראָז, דאַן האָבען זיי ערשט דערפיהלט זייער שרעקליכע לאַגע און זיי האָבען אויסגעבראָכען אין א געוויין...

— אָבער דאָך מיין האַר קעניג, דאַרפען מיר קיינער נישט זיין פערצווייי־פעלט... מיר דאַרפען נישט פערגעסען אַז דאָס איז נישט דאָס ערשטע מאָל וואָס מיר ווערען געיאָגט... דער קעניג שאול האָט דיר אויך געדרודפּט און דאַן האָבען מיר נישט געהאָט אַזוי פיעל איבערגעגעבענע און געטרייע גבורים ווי יעצט... ווען דו וואָלסט נאָר אונז דערלאָזען וואָלט מיר אין איין טאָג, נישט איבערגעלאָזען פון אבשלום'ן און זיינע מחנות א שריד ופליט... דו האָסט איינזעהעניש מיט דיין זוהן, אָבער רעכענט ער זיך מיט דיר און דיין פאַמיליע?... ווי גאָט לעבט, ווען דו וואָלסט יעצט אַריינגעפאַלען אין זיינע הענט, וואָלט ער דיר געטויטעט און וואָלט פון דיין גאַנצע פאַמיליע נישט איבערגעלאָזט איינעם א לעבעדיגען...

— איך וויים דאָס — האָט דוד געענטפערט מיט טרויער — אָבער ער איז דאָך פאָרט מיין פלייש און בלוט. איך האָב דאָך איהם אַזוי ליעב געהאָט, און ווי אַזוי קען איך דאָס גאָר דערלאָזען צו מיין געדאַנק אַז אבשלום זאָל געטויטעט ווערען.

— איך בעט דיר מיין האר קעניג, — האט אבישי ווידער געצויגען זיין שווערד, — לאז מיר, און איך וועל טהאן צו איהם ווי ער האט פערדיענט! איך וועל איבערלאזען זיין קערפער פאר די פויגלען פון הימעל און פאר די חיות פון פעלד!...

— אז מיין זוהן, וועלכער קומט ארויס פון מיר, וועלכער איז פלייש פון מיין פלייש, און בלוט פון מיין בלוט, זוכט צו רויבען מיין לעבען, און וועט זיך פאר קיין זאך נישט אפשטעלען מיר צו ערנידריגען און פארשעהמען, טא וואס קען איך ערווארטען פון שמעי'ן, וועלכער איז א זוהן פון שבט בנימין... ער האט דאך געוויס א סיבה מיר פיינט צו האבען... ניין, ריהרט איהם נישט אן, לאזט איהם, זאל ער שילטען... פיעלייכט וועט גאט צוזעהן מיין גרויס פיין און שמערצען, ער וועט זעהן אז איך קום אפ פאר מיינע זינד, וועט ער איבער מיר זיך ערבארעמען און מיר שיקען זיין ברכה אנשטאט שמעי'ס קללה...

שמעי האט די גאנצע צייט נישט אויפגעהערט צו שילטען און פלוכען. און ווען ער האט דערזעהן אז דוד דערלאזט נישט אז אבישי זאל זיך געהן מיט איהם אפרעכענען, האט ער דאס אנגענומען פאר א סימן אז דוד האט פאר איהם שטארק מורא... ער האט דאריבער נאך העכער געהויבען זיין שטימע און אויסגערופען דוד'ן די נידריגסטע נעמען. ווען אבער ער האט געזעהן אז דוד מיט זיינע מענשען געהן ווייטער און גיבען מעהר נישט קיין אויפמערקזאמקייט, האט דאס איהם נאך מעהר צורייצט... ער האט גענומען ווארפען שטיינער און בלאטע אין דוד'ס לאגער...

— דא האט זיך שוין אבישי מעהר ניט געקענט באהערשען. ער האט ווידער געצויגען זיין שווערד און שנעל גענומען לויפען צו שמעי'ן אויפ'ן זייט פון בארג.

ווען שמעי האט דערזעהן אז אבישי יאגט זיך נאך איהם, האט ער זיך שטארק דערשראקען און גענומען לויפען זעהר שנעל. ער האט זיך פארטשעפעט אין די הויכע גראזען און איז אנידערגעפאלען. זיין שרעק איז נאך גרע־סער געווארען. ער האט מורא געהאט טאמער וועט ער איהם יעצט דעריאגען. ער האט זיך באלד אויפגעשטעלט און גענומען לויפען מיט מעהר האסט... ער האט אפילו נישט געוואגט א'קוק צו טהאן אויב אבישי יאגט איהם ווירקליך נאך.

ווען אבישי האט דערזעהן אז שמעי לויפט אוועק, האט ער זיך אומגעקעהרט צוריק אין לאגער מיט א שמייכעל...

— דו האסט מיך נישט געפאלגט און פארט געגאנגען, — האט דוד פאר־געווארפען אבישי'ן.

— ער האט דאך געקענט אימיצען פון אונז פארוואונדען מיט זיין ווארפען די שטיינער, — האט אבישי זיך אפגערופען, — און א חוץ דעם האב איך גע־וואוסט אז איך וועל נישט זיין געצוואונגען צו פארגיסען זיין אומריינע בלוט, ווייל ווי נאר דער פייגלינג, דער שרעקעדיגער האז, וועט באמערקען אז איך מאך א פארזוך איהם צו כאפען, וועט ער אנטלויפען אזוי שנעל ווי ער קען.

— ער לויפט נאך אלץ! — האט יואב אויסגערופען לאבענדיג, — ער לויפט אזוי שנעל און איהם דוכט זיך מסתמא אז אבישי יאגט איהם נאך אלץ נאך... אט איז ער אנידערגעפאלען... ער הויבט זיך אויף און לויפט ווייטער.

דוד, זיינע פרויען און די איבריגע האבען נאכגעקוקט ווי שמעי לויפט,

געוואָרען ווען דו וואָלסט דאָן נישט אנגעקומען אין פּאַלאַץ... אַ ווי זיס איז מיין נקמה אַן דיר, דו בלוט־זויגער און פאַלשער מאַן! יעצט זאָל זיך מיכל מיט דיר פרעהען זאָל זי וואנדערען מיט דיר... און פיהלען דעם טעם פון ביטערקייט, ווי איך האָב געפיהלט ווען זי האָט מיט דיר חתונה געהאט אנשטאָדט מיר... פער־שאָלטען אַזלסטו זיין, דו זוהן פון ישי, און זאָלען אַלע מיינע קללות אויף דיר מקויים ווערען...

אין דוד'ס לאַגער האָט געהערשט אַן אנגעצויגענע שטילקייט... שמעי'ס ווערטער האָבען זיך דייטליך געהערט און ווי דערנער האָבען זיי געשטאָכען אַלעמען וועלכע האָבען זי געהערט...

פּלוצלונג איז אבישי, יואב'ס ברודער אויפגעשפּרונגען פון זיין פּלאַץ, ער האָט ארויסגעצויגען זיין שווערד און אויסגערופען:

— פאַרוואָס זאָל דאַרטען דער גע'פּגר'טער הונט בילען און שילטען, אונ־זער האַר קעניג! אָט וועל איך צוגעהן און אַרונטערהאַקען זיין קאָפּ מיט מיין שווערד און פערשטומען זיין מויל אויף עוויג...

— ניין! — האָט דוד צוריקגעהאַלטען אבישי'ן — זאָל ער שילטען, עס איז מסתמא אַזוי דער ווילען פון גאָט... זאָל ער שילטען וויפיעל ער וויל...

— אָבער מיר טאָרען נישט דערלאָזען, דאָס דער אומווירדיגער שמעי זאָל אַזוי פאַרשוועכען דעם כבוד פון אונזער קעניג פאַר די אויגען פון אונזער ארמיי, און איהם דערפאַר נישט בעשטראָפען?!

— וואָס האָט איהר צו מיר, איהר זיהן פון צרויה! — האָט דוד זיך אָפּ־גערופען צו יואב'ן און צו אבישי'ן — גאָט האָט איהם געזאָגט: "שילט דוד'ן", נו, ווער קען געהן געגען דעם ווילען פון גאָט. זאָל ער שילטען וויפיעל זיין האַרץ גלוסט!

— אָבער אויב מיר וועלען איהם נישט בעשטראָפען, וועט שמעי עס אָנ־נעהמען פאַר אַ סימן פון שוואַכקייט פון אונזער זייט, דאָס וועט איהם ערמוטיגען צו טהאָן נאָך ערגערע זאַכען געגען מיין האַר, — האָט אבישי אויסגערופען.

מיכל, דוד'ס ערשטע פרוי, איז די גאַנצע צייט געשטאַנען נעבען קעניג... איהר בלוט האָט אין איהר געקאָכט... פון איהרע אויגען האָבען פונקען פייער געשפּריצט. איהר האַס און ביטערנים געגען שמעי'ן האָט געוואַקסען פון יעדער רגע... און ווען זי האָט געזעהן אַז דוד דערלאָזט נישט אבישי'ן צו געהן בע־שטראָפען שמעי'ן, האָט זי זיך שוין מעהר נישט געקענט באַהערשען און האָט אויסגערופען מיט צאָרן און ענטריסטונג:

— די חוצפּה פון דיזער אומפאַרשעהמטער און נידערזיגער באַשעפעניש איז שוין אַריבער אַלע גרעניצען. ער האָט פערדיענט דעם טויט! זיין בלוט וועט פאַלען אויף זיין אייגענעם קאָפּ, און דער קעניג און זיינע מענשען וועלען זיין ריין און אומשולדיג אין דעם...

— געוויס, ער טאָר נישט אַוועקגעהן אומבעשטראָפט! — האָט בת שבע זיך אויך אַריינגעמישט, — אַזוי צו באַליידיגען דעם קעניג!

— ווער איז ער דאָס, דער שמעי! — האָט אביגיל זיך אָפּגערופען, — ער איז דאָך נישט ווערטה די שטויב וואָס איז אונטער די פיס פון מיין האַר'ס קנעכט... ווי אַזוי וואַגט ער גאָר אַזוי צו עפענען זיין אומריינע מויל געגען דעם געזאַלבטען פון גאָט...

פארניכטעז דוד'ן מיט זיין שר צבא יואב'ן... דאן וועל איך הערשען איבער אלע שבטים.

— אבער, שמעי, דו ווייסט דאך אויך דארפען קעמפפען מיט אבשלום'ן, ווייל אלע ווייסען אז אבשלום איז געווארען קעניג אין ירושלים, — האט שמעי'ס פרוי צו איהם געזאגט.

— ווען איך זאל נאר פארטיג ווערען מיט דוד'ן, דאן האב איך פאר קיינעם נישט וואס מורא צו האבען, דאס פאלק וועט זיך ארומזעהן ווער עס איז דער ריכטיגער העלד... זיי וועלען זיך אלע דערמאהנען וואס שאול האט פאר זיי אויפגעטהאן און וועלען זיך אומקעהרען צו מיר...

שמעי האט פאררופען אלע זיינע פריינד און בעקאנטע און האט זיך צו זיי אפגערופען:

— די צייט איז געקומען דאס אונזער שבט זאל צוריקקריגען די מלוכה! גבעה, און נישט ירושלים דארף זיין די הויפטשטאדט! ווער פון אייך וועט צושטעהן צו מיר, וועל איך איהם נאכהער פיעל באלוינען, און ווען איך וועל האבען באפעסטיגט די מלוכה, וועל איך יעדען פון אייך מאכען פאר א הויפט... איך וועל יעדען פון אייך רייך מאכען און יעדער וועט זיין ביי מיין טיש.

עטליכע פון שמעי'ס פריינד און קרובים זיינען באלד צוגעשטאנען צו איהם... און אין עטליכע טעג ארום האט ער שוין געהאט ארום זיך טויזענד מענשען.

— לאמיר זיך נאכיאגען נאך דוד'ן און מאכען פון איהם און פון זיין מחנה א תל, — האט זיך איינער פון שמעי'ס מענשען אפגערופען, — וויבאלד אז דו איינער האסט אויף זיי אנגעווארפען אזא שרעק, בפרט ווען טויזענד פון אונז וועלען זיי באפאלען, וועלען זיי דאך פאלען טויטע בלויז פון שרעק.

— ניין! — האט שמעי געזאגט, — די צייט איז נאך נישט געקומען מיר זאלען דוד'ן באפאלען... עס וועט זיין בעסער פאר אונז, ווען אבשלום וועט דארפען קעמפפען געגען זיין פאטער... זאלען זיי ביידע ליידען גרויסע פערלוס־טען... און דאן, אין גרויס טומעל, וועט פאר מיר זיין נישט שווער צו פערכאפען די מלוכה...

אזוי איז שמעי פארבליבען מיט זיינע טויזענד מענשען אין בחורים און געווארט אז א שלאכט זאל אויסברעכען צווישען אבשלום'ן און דוד'ן.

אין דער צייט וואס שמעי האט צוזאמענגעשטעלט זיין מחנה פון טויזענד, האבען זיך דוד און זיינע מענשען גוט אויסגערוהט אין בחורים. זיי האבען אנ־געשעפט געננג וואסער פון די ברונימער פון שטאדט און אנגעקויפט פיעל שפייז פאר דער ארמיי, און זיינען אוועקגעגאנגען נאך יריחו. זייער לאגער האבען זיי געמאכט אויף דעם לאנד וואס געפינט זיך צווישען דער שטאדט יריחו און דעם טייך ירדן.

פאלם, הויבט זיך אויף און לויפט ווייטער... און באטש זייערע הערצער זיינען געווען פארביטערט, האבען זיי זיך דאך נישט געקענט איינהאלטען פון לאבען.

ווען די זון איז שוין געווען אין מיטען הימעל, איז דוד מיט זיין גאנצע מחנה אנגעקומען אין בחורים, און זיי האבען זיך דארט אפגעשטעלט זיך אויס־רוהען.

* * *

א היבשע ווייל איז שמעי בן גרא געלאפען אהן און אטהעם, ביז ער איז אזוי אריינגעלאפען אין בחורים.

— וואוהין לויפסטו אזוי, שמעי? ! — האבען איהם אייניגע פון זיינע בעקאנטע געפרעגט מיט פערוואונדערונג.

ערשט דאן האט זיך שמעי אפגעשטעלט, אומגעדרעהט זיין קאפ, און ווען ער האט דערזעהן אז קיינער לויפט איהם נישט נאך, האט ער זיך אפגערופען:

— איך... איך האב יעצט באגעגענט דוד'ן מיט זיין קליינע ארמיי... ער אנטלויפט עס פון זיין זוהן אבשלום'ן. און ווען דוד און זיינע מענשען האבען נור דערהערט מיין שטימע, האבען זיי זיך אזוי דערשראקען, אז זיי האבען גע־נומען לויפען אין גרויס אונארדנונג...

— דערווייל שיינט עס, אז דו ביזט געלאפען אין גרויס אונארדנונג !... — האט זיך איינער, וועלכער האט גוט געקענט שמעי'ן, אפגערופען מיט א שמייכעל, — דו קענסט דאך קוים אפכאפען דיין אטהעם, דו קוקסט אויס אזוי צו־שראקען און ערשיטערט, ווי אזוי האסטו געקענט אנווארפען א מורא אויף דוד'ן און זיינע מענשען ? !...

— המ... איין שטיין האב איך אויף זיי געווארפען און א טויט־שרעק איז זיי אלעמען בעפאלען, — האט שמעי זיך אפגערופען, און ווידער א דרעה גע־טהאן זיין קאפ אויף הינטען צו זעהן אויב קיינער יאגט איהם נישט נאך, — יא, זיי האבען זיך גוט דערשראקען, און ווען איך האב געזעהן ווי זיי ציטערען פאר מיר, בין איך האסטיג געלאפען אין שטאדט אנצוזאגען וועגען דעם מיינע פריינדע און בעקאנטע אז יעצט איז געקומען די צייט אומצוקעהרען די מלוכה צו איינעם פון שאול'ס משפחה...

— און ווער איז דער נעהנסטער פון שאול'ס משפחה אויב נישט דו ! — האט זיך אימיצער אפגערופען.

— דער איינציגער וועלכער איז נעהענטער פון מיר, איז מפיבושת, יונתן'ס זוהן, אבער ער איז דאך א קאליקע, א בעל מום און איז דאך געוויס נישט פעהיג צו דער מלוכה.

— בלייבט טאקע אז דו ביזט דער איינציגער פון שאול'ס משפחה, וועלכער פאסט זיך פאר דער מלוכה אנשטאט דוד'ן... — האט דערזעלבער געזאגט מיט סארקאזם.

— געוויס בין איך דער איינציגער ! — האט איהם שמעי גענומען ערנסט, — ווען נישט דוד, וואלט איך דאך געווען שאול'ס איידעם און וואלט זיכער גע'ירשנ'ט זיין טראהן.

שמעי איז גלייך אוועק צו זיין הויז און האט זיך אויף פאר זיי באריהמט וואס פאר א פחד ער האט אנגעווארפען אויף דוד'ן און זיין מחנה.

— איך וועל אויפשטעלען אן ארמיי פון אונזער שבט און איך וועל געהן

פאמיליע. נאך אבשלום׳ן איז געפאהרען אחיתפל, און נאך אחיתפל׳ן חושי דער ארכי.

דער המון איז מיט יעדער רגע גרעסער געווארען. די געשרייען און שאלען האבען זיך געהערט פאר מיילען ווייט...

אבשלום׳ס פנים איז געווען באדעקט מיט א רויטקייט, זיינע אויגען האבען געשיינט און געגלאנצט פון שמחה און גליק. דאס פאלק איז מיט איהם! זיין מלוכה איז באפעסטיגט!

פארנאכט האט אבשלום געמאכט א מאלצייט אין פאלאץ, און האט איינגעלאדען אלע זיינע שרים און הויפטען.

צווישען די געהויבענע געסט אויבען־אן זיינען געזעסען אבשלום׳ס צוויי מיניסטארען, אחיתפל און חושי.

אחיתפל האט זיך געזעצט נעבען אבשלום׳ס רעכטע האנט... ער איז געווען אביסעל בערוישט פון דעם ווין וואס ער האט געטרונקען... ער האט זיך איבערגעצויגען צו אבשלום׳ן און איהם שטילערהייט אריינגערוימט אין אויער:

— נו, אבשלום, וועמען האסטו צו דאנקען פאר דער מלוכה און פאר דיין גרויסען גליק וואס איז צו דיר געקומען אונערווארטעט?...

— נו, געוויס דיר! — האט אבשלום איהם געענטפערט מיט א שמייכעל, אבער אין הארצען האט איהם שטארק פארדראסען פארוואס אחיתפל דערמאנט איהם דאס יעצט ביי דעם מאלצייט.

— יעצט זעהסטו אז דו דארפסט זיך צוהערען בלויז צו מיינע עצות... קיינער פון דיינע יועצים וועט דיר אזעלכע גוטע עצות, ווי איך, נישט געבען.

אבשלום האט געווארפען זיינע בליקען אויף דער זייט וואו חושי איז געזעסען.

— אפילו נישט ער! — האט אחיתפל שטילערהייט געזאגט, ווען ער האט באמערקט דאס אבשלום האט א קוק געטהאן אויף חושי׳ן, — דו טהו אלעס וואס איך וועל דיר הייסען און דו וועסט זיין ערפאלגרייך וואוהין דו וועסט זיך קעהרען.

נאך דעם מאלצייט האט זיך אבשלום צוגעלייגט אפרוהען... זיין גליק האט דערגרייכט די העכסטע שטופע.... אז דאס פאלק זאל איהם ווייזען אזא ליעבשאפט און געטרייהייט, פון דעם האט ער אפילו נישט גע׳חלום׳ט... דאס איבערצייגט איהם, אז זיין שעהנע ערהאבענע פערזענליכקייט און זיינע קלוגע ווערטער האבען בעצויבערט דאס גאנצע פאלק... ער איז געלעגען אויף זיין בעט מיט זיינע אויגען האלב פערמאכט און אין זיינע געדאנקען זיינען פארביי־געגאנגען די פאסירונגען און די ענטוויקלונגען פון די לעצטע עטליכע טעג... אין זיינע אויערען האבען נאך יעצט געקלונגען די געשרייען און שאלען פון פאלק: "לאנג לעבען זאל אבשלום אונזער נייער קעניג!" די שטורמישע און ווארימע אויפנאהמע וואס ער האט געקראגען אין יעדער שטאדט וואו ער איז דורכגעפאהרען... דאס יובלען און די פרעהליכע שטימונג פון פאלק מאכט זיין מלוכה פעסט און זיכער... יא, ער האט געוואונען די הערצער פון אלע אידען, און נישט דורך זיין העלדישקייט אויף׳ן שלאכטפעלד, נאר דורך זיין קלוגשאפט און זיין פערזענליכקייט... דא האט זיך אבשלום דערמאנט וואס אחיתפל האט איהם געזאגט ביים מאלצייט, דאס ער האט איהם, אחיתפל׳ן, צו פערדאנקען

זעקס-און-דרייסיגסטער קאפּיטעל

אחיתפל באַגעהט זעלבסטמאָרד

אין ירושלים איז געװען זעהר לעבעדיג און פרעהליך. אבשלום האט ארויס־געשיקט זיינע סאָלדאטען איבער די גאסען פון שטאדט, וועלכע האבען געזונגען ליעדער פאר דעם נייעם קעניג. מוזיקער האבען געשפּיעלט אויף טרומייטען, הארפען און צימבאלען. פּיעלע פרויען זיינען זיי נאכגעגאנגען, און האבען גע־טאנצט און מיטגעהאלפען זינגען. פון די ארומיגע שטעטלעך און דערפער, הא־בען די אכרים געבראכט מתנות פאר דעם נייעם קעניג. אלע, יונג און אלט, קליין און גרויס האבען זיך משמח געווען און געיובעלט... און אפילו די, וועלכע האבען דוד'ן זעהר ליעב געהאט און האבען זיך פריהער שטארק גענומען צום הארצען, ווען זיי האבען געזעהן אז זייער קעניג דוד איז געצוואונגען צו אנט־לויפען פון ירושלים, זיינען יעצט אויך מיטגעצויגען געווארען מיט דעם פער־שכור'טען המון... זייערע פיס האבען זיך אויך געהויבען צום טאנצען, די ליעדער און געזאנגען האבען זיך געריסען פון זייערע העלזער.

— זאָלען די כהנים צוקומען צו מיר, — האט אבשלום באפוילען, — ווען ער האט זיך אריינגעזעצט אין זיין קארעטע, מיט זיין משפחה, צו בעטײ־ליגען זיך אין פאראַד.

צדוק און אביתר, די כהנים זיינען גלייך צוגעקומען צו אבשלום'ן און זיך פאר איהם פארנייגט.

— איך וויל דאָס איהר זאָלט נעהמען דעם הייליגען ארון און טראגען איהם פאראויס! — האט אבשלום צו זיי געזאגט.

— אָבער מיין האר, קעניג! — האט צדוק זיך אָפּגערופען און זיין פּנים איז בלאס געווארען.

— איך וויל פון קיין זאך נישט וויסען, אזוי איז מיין באפעהל! — האט אבשלום אויסגערופען.

חושי דער ארכי, וועלכער איז געווען אין א צווייטער קארעטע, האט א וואונק געטהאן צו צדוק'ן אז ער זאל טהאן ווי אבשלום הייסט איהם.

— דיין פערלאנג וועט גלייך געטהאן ווערען, — האבען זיך צדוק און אביתר אפּגערופען, — און זיך ווידער פארנייגט פאר'ן קעניג.

דאָס מארשירען האט זיך אָפּגעשטעלט. אלע האבען געווארט ביז וואנען די כהנים וועלען צוקומען מיט דעם הייליגען ארון.

די מוזיקער אָבער האבען נישט אויפגעהערט צו שפּיעלען און די פרויען־טענצערינס האבען יעצט ארומגערינגעלט אבשלום'ן און זיי האבען אין א צירקעל געטאנצט און געזונגען.

ווי נאָר די כהנים האבען זיך באוויזען מיט דעם ארון אזוי האט אויסגע־בראכען א שטורמישער געשריי און שאלען:

— לאנג לעבען זאל אונזער קעניג אבשלום!...

צדוק, אביתר און די איבעריגע כהנים וועלכע האבען געטראגען דעם היי־ליגען ארון ביי די שטאנגען, זיינען געגאנגען פאראויס... גלייך נאך זיי איז לאנגזאם געפאהרען אבשלום אין זיין קארעטע אין בעגלייטונג פון זיין גאנצע

אבשלום'ן איז בעת מעשה זעהר געפעלען געוואָרען אחיתפל'ס עצה, און ווען ער האָט עס איבערדערצעהלט פאר זיינע פריינד, די זקנים, איז זיי אויך דאָס געפעלען געוואָרען.

אָבער א ווײלע שפעטער ווען אבשלום האָט נאָך אמאָל איבערטראַכט אחיתפל'ס עצה, האָט ער אָנגעהויבען צו זוכען חסרונות... איהם איז נישט געפעלען געוואָרען דאָס וואָס אחיתפל וויל פיהרען די ארמיי צוזאמען מיט עמשא, און ער, דער נייער קעניג, וועט בלייבען זיצען אין ירושלים... דאָס צייגט אז אחיתפל טראַכט טאַקע פון מאַכט און הערשאַפט... ניין, איידער ער וועט אָננעהמען זיין עצה, וועט ער זיך פריהער אויך בעראַטהען מיט חושי'ן... זאָל אחיתפל נישט מיינען אז ער איז דער איינציגער און זיינע עצות זיינען די בעסטע...

גלייך ווי אחיתפל איז אוועקגעגאַנגען, האָט אבשלום געשיקט רופען חושי'ן דעם ארכי און ער האָט איהם דערצעהלט אחיתפל'ס עצה.

— וואָס איז דיין מיינונג, — האָט אבשלום איהם געפרעגט, — זאָל איך פאָלגען אחיתפל'ן אָדער ניט?

— עס איז ביי מיר קיין צווייפעל נישט אז אחיתפל איז קלוג און זיינע עצות זיינען גוטע און לאָגישע, אָבער דיזען מאָל געפעלט מיר גאָרנישט זיין עצה, — האָט חושי זיך אָפּגערופען, — פארגעס נישט אז דיין פאָטער איז גוט געאיבט אין מלחמה. זיינע מענשען זיינען אויך אויסערגעוועהנליכע גבורים... בפרט נאָך יעצט, ווען זיי זיינען אזוי פארביטערט, אזוי ווי א בער וועמענס קינדער מען האָט אויסגע'הרג'עט. וואָס דאָן צוליעב פארביטערטקייט און אויפרעגונג ווערט נאָך זיין כח פיעל מאָל פארגרעסערט, אזוי איז איצט דיין פאָטער מיט זיינע מענשען. זיי וועלען קעמפפען מיט דער גרעסטער פארצווייפלונג... אחיתפל מיינט, אז ער וועט מאַכען אן איבערפאַל ביינאַכט און וועט איבערשרעקען דוד'ס מענשען און זיי וועלען זיך צולויפען. ער פארגעסט, מסתמא אז דוד און זיין שר צבא יואב האָבען דורכגעמאַכט פיעלע מלחמות, און זייערע ערפאהרונג וואָס זיי האָבען געהאַט, ווען שאול האָט געזוכט צו טויטען דוד'ן. ער האָט צונישט געמאַכט אלע זיינע פּלענער און כאָטש שאול פלעגט קומען מיט גרויסע ארמייען, האָט ער איהם גאָרנישט געקענט טהאָן... דוד וועט נישט נעכטיגען מיט'ן פאָלק אין פעלד, ער וועט זיין געוויס ערגעץ וואו בעהאַלטען. זיינע מענשען וועלען איהם שטאַרק היטען און ווען זיי וועלען באַמערקען דיין ארמיי וועלען זיי זיין גרייט ארויסצוקומען אין אן אָפענעם קאַמפּף... און ווען דוד'ס גבורים וועלען, אין אָנפאַנג פון מלחמה, האָבען א קליינעם זיעג און טויטען איניגע פון דיינע מענשען, וועט עס אָפּשרעקען דיינע מענשען און זיי וועלען נאָך פארשפרייטען קלאַנגען אז דיין ארמיי איז צושלאָגען געוואָרען פון דוד'ס גבורים... דאָס וועט אַלעמען ענטמוטיגען און אנשטאָט צו קריגען מעהר מענשען צו פערשטאַרקען דיין ארמיי וועלען דיינע סאָלדאַטען גופא ווערען אָפּגעשוואַכט און מוטהלאָז... אין דאָס קען נאָך צושטערען אלע דיינע פּלענער, און אויך דיר, מיין קעניג, קען עס ברייגגען א גרויס געפאַהר.

— און וואָס איז דיין עצה? — האָט אבשלום געפרעגט צושראָקען.

— מיין עצה איז, אז מיין האר קעניג זאָל זיך נישט צואיילען אָנצופאַנגען א שלאַכט מיט דוד'ן, ביז וואַנען דו וועסט צוזאמענשטעלען א גרויסע ארמיי

פאר זיין גרויסען ערפאָלג... דער אַלטער אחיתפל גלויבט אז אַהן איהם וואָלט ער זיך נישט געקענט באגעהן... אמת, ער האָט איהם א סך געהאָלפען... אבער ווען דאָס פאָלק וואָלט איהם נישט ליעב געהאַט, וואָלט אחיתפל גאָרנישט געקענט אויפטהאָן.

אין זיין הארצען איז אבשלום אין כעס געוואָרען אויף אחיתפל'ן פאר וואָס ער האָט צו איהם אזוי גערעדט ביים מאָלצייט. ער פארשטעהט אז דער אלטער וועט וועלען האָבען א גרויסען חלק אין זיין מלוכה... ער וועט הערשען איבער'ן גאנצען פאָלק און ער, אבשלום, וועט בלויז זיין קעניג אין נאָמען... אבער ניין, דאָס וועט ער קיינמאָל נישט דערלאָזען... זאָל אחיתפל נישט דענקען אז אָהן איהם קען ער נישט אויסקומען... חושי דער ארכי, וועלכער האָט פארלאָזען זיין פאָטער און געקומען צו איהם, איז אויך קלוג און זיינע עצות זיינען לאָגיש... און אפילו זיין פאָטער האָט זיך פיעל מאָל גערעכענט מעהר מיט חושי'ס עצות, ווי מיט אחיתפל'ס... ער מוז איהם ציינען אז איהם קומט נישט אזא גרויסען דאנק פאר זיין ערפאָלג, און אז נישט אלע זיינע עצות געפעלען איהם.

אויף מאָרגען האָט אבשלום צו זיך גערופען אחיתפל'ן און זיך צו איהם אפּגערופען:

— יעצט וואָלט איך וועלען הערען פון דיר וואָס מיר האָבען ווייטער צו טהאָן. וואָס פאר א שריט זאָל איך נעהמען געגען מיין פאָטער.

— כל זמן דיין פאָטער לעבט, — האָט אחיתפל געזאָגט, — איז דיין קע־ניגרייך נישט באפעסטיגט... דו מוזט איינמאָל פאר אלע מאָל מאכען אן ענדע צו דיין פאָטער...

— נו, איז וואָס איז דיין עצה? — האָט אבשלום מיט אומגעדולד איהם געפרעגט.

— מיין עצה איז — האָט אחיתפל געענטפערט מיט פעסטקייט — דאָס דיין שר צבא עמשא און איך זאָלען גלייך אויסקלייבען צוועלף טויזענד מאַן און זיך נעהמען נאָכיאָגען היינט ביינאכט נאָך דוד'ן און זיינע מענשען... פון די עמליכע טעג וואָס ער האָט ארומגעוואַנדערט איז דוד זעהר מיעד און מוטלאָז, זיינע מענשען זיינען אויך אפּגעשוואַכט געוואָרען און ווען זיי וועלען דערזעהן אונזער גרויסע מחנה, וועלען זיי זיך צולויפען און איבערלאָזען דוד'ן... דאַן וועל איך טויטען דוד'ן אליין.

— פאר וואָס נישט טויטען אויך זיינע געטרייע קנעכט? — האָט איהם אבשלום געפרעגט.

— ווייל אויב מיר זאָלען דאָס טהאָן וועלען די קרובים פון די געטויטעטע זיין פארביטערט און אין כעס אויף דיר, און וועלען זוכען דיר צו פּעראורזאכען פיעל צרות. אבער ווען דוד אליין וועט געטויטעט ווערען, דאַן וועלען זיך אויך אלע זיינע מענשען אומקעהרען צו דיר... זיי וועלען זיך דאַך איבערצייגען אז דו וועסט שוין פארבלייבען קעניג... דערצו וועסטו ארויסלאָזען אן אויסרוף אז יעדער איינער פון דוד'ס מענשען וועלכער וועט זיך אומקעהרען צו דיר, וועסטו מוחל זיין און איהם נאָך דערצו געבען צוריק דעם זעלביגען אמט וואָס ער האָט פארנומען אונטער דוד'ן... און ווען דו וועסט אזוי טהאָן, איז ביי מיר קיין צווייפעל נישט, אז אלע גבורים פון דוד'ן וועלען אויך צושטעהן צו דיר... און דאַן איז דיין ערפאָלג געזיכערט.

אחיתפל׳ס פלאן. ער האט גאנץ גוט געוואוסט, אז דוד און זיינע מענשען זיינען יעצט צוטומעלט און צושראקען, אהן מוטה און אהן שפייז, און ווען אבשלום וואלט געפאלגט אחיתפל׳ן, וואלט ער און עמשא מיט זייערע צוועלף טויזענד סאלדאטען זעהר גרינג געקענט בייקומען דוד׳ן מיט זיינע מיעדע און אפגעשוואכטע מענשען... יעצט אבער אז אבשלום נעהמט אן זיין עצה, וועט ער ערשטענס דערווייל געווינען צייט, ער וועט אויך האבען א מעגליכקייט צו זיין אין פארבינדונג מיט דוד׳ן און איהם איבערגעבען אלע אבשלום׳ס פלענער, כדי ער זאל זיך קענען אויסהיטען פון די געפאהרען... יא, — האט ער בעשלאסען, — דוד איז געראטעוועט... אבשלום זאל נאר נישט קיין חרטה האבען און צוריקגעהן צו אחיתפל׳ן און אננעהמען זיין עצה.

חושי האט זיך גלייך געזעהן מיט צדוק און אביתר׳ן, די כהנים און זיי איבערגעגעבען וואס אחיתפל האט געראטען אבשלום׳ן און זיין אייגענע עצה...

— ווי עס ווייזט אויס געפעלט אבשלום׳ן מיין עצה בעסער ווי אחיתופל׳ס... יע, ווען ער זאל זיך האלטען מיט מיין עצה, דראהט דוד׳ן נישט קיין באלדיגע געפאהר... אבער ווער ווייס, דער לייכטזיניגער אבשלום קען נאך ענדערען זיין מיינונג הונדערט מאל... און זאל ער פאלגען אחיתופל׳ן דאן איז דוד א פערלארענער... אחיתופל׳ס קאפ איז נישט אויסגעדארט... ער ווייס אז דוד מיט זיין קליינע ארמעע וועט יעצט נישט זיין בכח זיך געגענשטעלען די צוועלף טויזענד מאן, און ער וועט מוזען ארייננפאלען אין זייערע הענט. איך זעה אז גאט פיהרט מיר אויף דעם ריכטיגען וועג און איך וועל האבען א מעגליכקייט צו רעטען דעם לעבען פון אונזער בעליעבטען קעניג דוד... און פיעלייכט צוריקקעהרען איהם אויף דעם טראהן... אבשלום האט דערווייל פיעל צוטרויען אין מיר, ער האט מיר געמאכט פאר זיין הויפט בעל־יועץ אנשטאט אחיתפל׳ן... אבער איך ווייס אז אחיתופל וועט אין דעם נישט שווייגען... און מעגליך עס וועט איהם נאך געלינגען איבערצוריידען אבשלום׳; ער זאל אננעהמען זיין עצה, דאריבער מוז מען זעהן ווארנען דוד׳ן זעהר פארזיכטיג צו זיין.

— וואס זאלען מיר יעצט טהאן ? — האט צדוק דער כהן געפרעגט חושי׳ן.

— אחיתופל האט אויף אונז א שטיקעל חשד — האט אביתר דער כהן געזאגט — און מיר מוזען זעהר פארזיכטיג זיין, ווי צו האנדלען.

— אייערע קינדער אחימעץ און יהונתן, מוזען דערגרייכען דוד׳ן און איהם איבערגעבען די גאנצע לאגע.

— אונזערע זיהן זיינען יעצט בעהאלטען ארום עין רוגל, נעבען דעם קוואל וואס איז פון דרום צו ירושלים — האט צדוק געענטפערט — מיין דינסט וועט כלומרש׳ט געהן אנשעפען וואסער ביי יענעם קוואל און דערווייל וועט זי זיי איבערגעבען די שליחות.

— קען מען אנפערטרויען אזא וויכטיגען סוד צו דיין דינסט ? — האט איהם חושי געפרעגט...

— זיכער ! — האט צדוק געזאגט — זי וועט אונז נישט פערראטען אפילו ווען מען זאל איהר אנטהאן די שרעקליכסטע יסורים... זי שטאמט פון זעהר א פיינע משפחה אין בהורים, און זי איז שוין דארטען געווען און אפגעמאכט מיט איהרע עלטערען זיי זאלען ארויסהעלפען אחימעץ און יהונתן אויב זיי וועלען זיין געצוואונגען זיך אפצושטעלען אין בחורים...

פון אלע שבטים, פון דן ביז באר שבע. די סאָלדאַטען מוזען זיין זעהר פיעל, אַזוי ווי די זאַמד ביים ברעג ים... דערצו דאַרפסטו אַליין אויך מיטגעהן אין מלחמה, דאָס וועט געבען דיינע מחנות מעהר מוטה און קאַמפּף־לוסט... דאַן וועלען מיר קענען אַרויסגעהן אין אָפענעם קאַמפּף מיט דוד׳ן און זיינע גבורים... און אפילו ווען מיר וועלען צום ערשטען פאַרלירען אַביסעל, וועט דער מוטה פון אונזערע מענשען דאָמיט אויך ניט אָפּגעשוואַכט ווערען, ווייל מיר וועלען האָבען די גרעסטע אַרמיי... מיר וועלען באַלאַגערען דוד׳ן מיט אַלע זיינע גבורים און מיר וועלען פון זיי נישט איבערלאָזען קיין געדעכנים.

— אָבער, לויט ווי אחיתפל׳ס מיינונג, ווען מיר זאָלען אויס׳הרג׳ענען דוד׳ס מענשען וועט דאָס אַרויסרופען פאַרביטערונג געגען מיר מצד די קרובים פון די טויטע! — האָט אבשלום געזאָגט.

— דער זיעגער האָט גאַרנישט וואָס מורא צו האָבען. די עטליכע קרובים פון דוד׳ס טויטע מענשען וועלען מורא האָבען אפילו צו זאָגען אַז זיי זיינען קרובים פון יענע בעזיעגטע און אפילו ווען זיי זאָלען יאָ זיין פאַרביטערט, איז דאָך אַלץ בעסער צו טויטען אַלע דיינע שונאים... וואָרום אויב דו וועסט בלויז טויטען דוד׳ן, און זיינע גבורים לאָזען לעבען, וועלען זיי דיר פּעראַוואָרזאַכען צרות ביי יעדער געלעגענהייט. יאָ, אַזוי איז מיין עצה. אַלע אידען פון גאַנצען לאַנד מוזען קומען קעמפּפען פאַר זייער נייעם קעניג, און דאַן איז אונזער זיעג אַ געזיכערטער, ווייל אפילו דוד און זיינע גבורים זאָלען זיך באַפעסטיגען אין אַ שטאָדט מיט אַ שטאַרקע פעסטונג, וועלען אונזערע סאָלדאַטען אַרויפוואַרפען אויף דער שטאָדט דיקע שטריק מיט קרוקעס און וועלען אַוועקשלעפּען די שטאָדט מיט אַלעס וואָס דאָרטען געפינט זיך, צום טייך און קיין שפּענדעל נישט איבערלאָזען.

— דיין עצה געפעלט מיר אַ סך בעסער ווי אחיתפל׳ס — האָט אבשלום אויסגערופען מיט שמחה. — איך וועל טהאָן אַזוי ווי דו הייסט מיר.

אבשלום האָט נאָך אַמאָל צוזאַמענגערופען זיינע פריינד, די זקנים, און זיי איבערדערצעהלט חושי׳ס עצה.

— גלויבט איהר נישט, אַז חושי׳ס עצה איז אַ בעסערע פון אחיתפל׳ס... ער וויל גאָר אַז איך זאָל פאַרבלייבען אין ירושלים און עמשא מיט איהם וועלען געהן קעמפּפען געגען מיין פאָטער און געגען יואב׳ן.

— געוויס געפעלט אונז דיזען מאָל חושי׳ס עצה מעהר ווי אחיתפל׳ס, — האָבען די זקנים געענטפערט, — ער זעהט אַ סך ווייטער פון אחיתפל און איז מעהר פאַרזיכטיג ווי ער.

— איך וועל דאַריבער טאַקע מאַכען חושי׳ן פאַר מיין הויפּט בעל יועץ, — האָט אבשלום געזאָגט, — אחיתפל מיינט אַז איך וועל אַלע מאָל זיך מוזען צוהערען צו זיינע עצות... איך זעה אַז חושי איז קליגער און געזעצטער פון איהם.

אבשלום האָט זיך אומגעקעהרט צו חושי׳ן און איהם געזאָגט.

— דיין עצה געפעלט אויך מיינע פריינד בעסער ווי אחיתפל׳ס... איך וועל זיך צוהערען צו דיר און טהאָן ווי דו הייסט מיר... איך האָב אויך בע־שלאָסען צו מאַכען דיר פאַר מיין הויפּט מיניסטער, אַנשטאָט אחיתפל׳ן...

חושי איז געווען זעהר צופרידען וואָס איהם איז געלונגען צוצושטערען

זאגט — מיין עצה איז מיר זאלען זיך אפשטעלען אין בחורים און זיך אויסבע־האלטען אין הויז פון די עלטערען פון מיין פאטער׳ס דינסט, ביז וואנען מיר וועלען זיכער זיין אז די קנעכט פון אבשלום׳ן האבען זיך צוריקגעקעהרט.

אחימעץ און יהונתן זיינען אנגעקומען אין בחורים, און גלייך אוועק צו די הויז פון די עלטערען פון צדוק׳ס דינסט.

— שנעלער בעהאלט אונז ! — האט אחימעץ אויסגערופען — אבשלום׳ס קנעכט יאגען זיך נאך אונז און ווען מיר זאלען געכאפט ווערען, וועט דאס ברייגנען א גרויסען אומגליק אויף דוד׳ן און זיינע מענשען.

— אין מיין הויף געפינט זיך א ברייטע גרוב, וואו עס טריקענט זיך די גערשטען. דארטען וועל איך אייך בעהאלטען... קיינעם וועט נישט איינפאלען אייך דארטען צו זוכען.

דער מאן איז מיט זיי אריין אין הויף און אחימעץ און יהונתן זיינען ארונ־טער אין גרוב. די מוטער פון דער דינסט האט זיי פערדעקט מיט א ליילעך און אויף׳ן ליילעך האט זי פערשפרייט די גערשטען צו טריקענען.

— איהר מוזט דא זעהר רוהיג ליגען — האט זי זיי אנגעזאגט — ווייל ווען איהר וועט נור געבען איין קליינע בעוועגונג, וועט דאס אייך פערראטען...

אין א ווייל ארום זיינען אין בחורים אנגעקומען צו רייטען אויף פערד אבשלום׳ס קנעכט... און ווען זיי האבען זיך געגומען גוט נאכפרעגען, אויב אימיצער האט געזעהן צוויי יונגען, האט איינער זיי אנגעוויזען אויף דעם הויז פון די עלטערען פון צדוק׳ס דינסט.

— איך האב בעמערקט ווי צוויי יונגען זיינען האסטיג געלאפען — האט ער זיך אפגערופען — איך האב זיי נאכגעקוקט און בעמערקט אז זיי זיינען פער־לאפען אין יענע הויז.

אבשלום׳ס קנעכט זיינען באלד דארטען צוגעקומען און געפרעגט :

— וואו זיינען דאס, אחימעץ און יהונתן ? מען האט אונז איבער׳געגעבען אז זיי געפינען זיך אין אייער הויז.

— מיר ווייסען נישט ! — האט דער מאן געענטפערט.

— איך האב יע געזעהן צוויי יונגען פערביילויפענדיג אונזער הויז, אבער זיי האבען זיך נישט אפגעשטעלט ביי אונז — האט די פרוי געזאגט — איך האב בעמערקט ווי זיי זיינען אריבערגעגאנגען דעם טייכעל און זיי האבען זיך פערנו־מען צו צפון זייט.

— ניין, מיר גלויבען דיר נישט ! האט זיך דער עלטסטער פון די קנעכט אפגערופען — דו האסט זיי זיכער געמוזט בעהאלטען אין דיין הויז... זיי וויסען אז זיי זיינען שפיאָנען און ווען דו וועסט זיי נישט ארויסגעבען, וועסטו אויך ווערען בעשולדיגט אין פערראט צו אונזער נייעם קעניג, אבשלום...

— איך ווייס אז מיר זיינען אומשולדיג — האט די פרוי געזאגט מיט פעסטקייט — און אויב איהר גלויבט מיר נישט קענט איהר זוכען אין מיין הויז.

אבשלום׳ס קנעכט זיינען אריין אין הויז און האבען געזוכט און געגישטערט אין יעדען ווינקעל און גארנישט געפונען. דערנאך זיינען ארויס אין הויף און האבען דארטען אויך געזוכט.

— איך גלויב אז דאס איז דער איינציגער וועג — האט אביתר צוגעגעבען — אונזערע זיהן טארען אין ירושלים נישט זיין, ווייל מען וועט זיי בעמערקען ארויסגעהענדיג און קומענדיג צוריק נאך ירושלים... דאן וואלט מען זיי גלייך פערדעכטיגט אז זיי שפיאנירען פאר דוד׳ן — איך ווייס אז צדוק׳ס דינסט איז זעהר עהרליך... זי האט פיעל טרעהרען פערגאסען ווען זי האט דערהערט וואס אבשלום וויל טהאן צו דוד׳ן — יע, מען קען זיך אויף איהר פערלאזען...

— אויב אזוי — האט חושי געזאגט דארף מען איהר גלייך שיקען אין עין רוגל צו דיינע זיהן, מען טאר קיין רגע נישט פערליערען.

צדוק איז געקומען אהיים און האט צוגערופען זיין דינסט און איהר איבערגעגעבען אלעס וואס חושי האט געזאגט...

— געבענשט זאל זיין חושי! — האט זי אויסגערופען מיט צופריעדענהייט. יעצט אז ער איז אבשלום׳ס הויפט ראטגעבער, איז דא א האפנונג אז אונזער ליעבער קעניג וועט געראטעוועט ווערען פון די הענט פון זיין אונווירדיגען זוהן...

די דינסט האט גלייך גענומען א קרוג אויף איהר שולטער און איז ארויס הינטערן שטאדט צו שעפען וואסער. ווען זי איז צוגעקומען צו דעם קוואל עין רוגל, האט זי בעמערקט אחימעין און יהונתן, זי האט צו זיי א וואונק געטהאן און זיי האבען זיך פערבארגען צווישען די ביימער. ווען די דינסט האט זיך ארומגעקוקט און געזעהן אז קיינער איז נישטא, איז זי צו זיי צוגעגאנגען און געזאגט:

איהר מוזט שנעל לויפען צו דוד׳ן, ער געפינט זיך נעבען דער שטאדט יריחו נישט ווייט פון ירדן, און גיעט איהם איבער די גאנצע לאגע, און זאגט איהם אז חושי דער ארכי, האט געראטען אז דער קעניג מיט זיינע מענשען זאלען גלייך אריבער דעם ירדן... ווייל אויב ער וועט פאלגען אחיתפל׳ס עצה וועט די סכנה זיין גרויס...

די דינסט האט אנגעפילט איהר קרוג מיט וואסער און זי האט זיך צוריקגעקעהרט אין ירושלים.

אחימעץ און יהונתן האבען זיך געלאזט שנעל לויפען אין דער ריכטונג פון בחורים... גלייך האבען זיי בעמערקט אז איינער פון אבשלום׳ס יונגען קוקט זיי נאך... זיי האבען אויך געזעהן אז דער זעלבער יונג האט זיך פערקערעוועט נאך ירושלים...

— דער יונג האט אונז בעמערקט, און דאס לויפט ער אנזאגען אבשלום׳ן אויף אונז — האט אחימעץ געזאגט צו יהונתן.

— לאמיר לויפען וואס שנעלער! — האט יהונתן זיך אפגערופען ווייל׳ע זיי וועלען נאך אונז דעריאגען; דאן האבען מיר אונזערע לעבענס פערשפיעלט.

— נישט פאר אונזערע לעבענס בין איך בעקימערט! — האט איהם אחימעץ געענטפערט — נאר ווען זיי כאפען אונז, דאן וועלען די לעבענס פון דוד׳ן און זיינע מענשען זיין אין גרעסטען געפאהר...

— אויב אזוי לאמיר לויפען שנעל מיט אלע אונזערע כוחות צו דעם לאגער פון דוד׳ן און איהם אנזאגען וועגען דעם דראהענדען געפאהר — האט יהונתן געזאגט.

— אבשלום׳ס קנעכט וועלען אונז זיכער דעריאגען! — האט אחימעץ גע־

ראס האט ער ארויסגעשיקט זיינע שפיאנען אויסצוגעפינען וואו מיר זיינען, כדי נאכהער אונז צו בעפאלען!

זייט געגרייט! — האט יואב אויסגערופען און אלע מענשען האבען זיך שנעל א הויב געטהאן און צושראקענע זיך ארומגעקוקט און געווארט אויף א ווייטערען בעפעהל.

עטליכע בעוואפענטע וועכטער זיינען ענטקעגען געלאפען די צוויי יונגע לייט און זיי געכאפט...

— ברייננט אונז שנעלער צום קעניג! האבען אחימעץ און יהונתן אויס־געשריגען.

— מיר וועלען אייך שוין ברענגען! — האט איינער פון די וועכטער גע־זאגט — איהר וועט זיך שוין פון אונזערע הענט נישט אויסדרעהען.

די וועכטער האבען אחימעץ'ן און יהונתן גלייך געבונדען די הענט און פיס מיט זייערע גארטלען און זיי גענומען שלעפען אין לאגער...

— מיר האבען זיי געכאפט! — האט א וועכטער אויסגערופען צו יואב'ן אבשלום'ס שפיאנען האבען מיר געפאנגען...

— ברייננט אונז צום קעניג! ברענגט אונז צום קעניג וואס שנעלער! — האבען די צוויי געבונדענע נישט אויפגעהערט צו שרייען...

דוד איז גלייך צוגעקומען צום פלאץ און ער האט אויסגערופען: "וואס האט פאסירט!"

— אבשלום האט געשיקט אהער צוויי שפיאנען! — האט זיך דער וועכ־טער פערנייגט — און מיר האבען זיי געכאפט און געבראכט פאר'ן קעניג...

דוד איז צוגעגאנגען צו זיי נעהענטער און פאר דער שיין פון דער לבנה האט ער זיי דערקענט:

— מאכט זיי פריי!! — האט דוד בעפוילען — זיי זיינען דאך אחימעץ און יהונתן, די זיהן פון צדוק און אביתר די כהנים!

די וועכטער האבען זיי גלייך אפגעבונדען און פערשעהמטערהייט ארונטער־געלאזען די קעפ...

— אונזער האר קעניג! — האבען זיך אחימעץ און יהונתן אפגערופען — חושי דער ארכי האט אונז צו דיר געשיקט!

— חושי מיין פריינד! — האט דוד א פרעהליכער אויסגערופען — דער־צעהלט מיר שנעלער וואס ער מאכט און וואס הערט זיך אין ירושלים.

אחימעץ האט איבערגעגעבען דוד'ן אלעס וואס חושי האט אנגעזאגט...

— געלויבט איז גאט! — האט דוד אויסגערופען מיט פרייד — יעצט אז חושי איז געווארען מיין זוהן'ס הויפט ראטגעבער, איז א סימן אז גאט וועט אונז נישט פערלאזען...

— דאך — האט יהונתן זיך אפגערופען — האט חושי אונז געהייסען ווארענען דעם קעניג דא נישט צו פארבלייבען אן איבעריגע רגע, ווייל טאמער וועט אבשלום הרטה האבען און זיך פארט צוהערען צו אחיתופל'ן...

דוד האט גלייך געהייסען זיין געגרייט אריבערצוגעהן דעם ירדן...

— מיר וועלען מוזען מיט אייך מיטגעהן — האט אחימעץ געזאגט צו דוד'ן און צו יואב'ן — ווייל אבשלום האט זיך דערוואוסט אז מיר זיינען גע־

— וואס איז פאראן אין יענער גרוב — האט איינער פון די קנעכט א פרעג געטהאן די פרוי.

— דארטען טריקענט זיך די גערשטען — האט די פרוי געלאסען געענטפערט.

דער קנעכט איז צוגעגאנגען צום גרוב און האט זיך איינגעבויגען און אנ־גענומען א הויפען גערשטען... א היבשע ווייל׳ע האבען זיי געזוכט אין הויף און ווען זיי האבען דארטען אויך נישט געפונען, האבען זיי ווידער אמאל געבעטען די פרוי זאל זיי אנווייזען אין וועלכער ריכטונג די צוויי יונגען זיינען אוועק.

די פרוי האט זיי אנגעוויזען און אבשלום׳ס קנעכט, זיינען אריבער דעם טייכעל מיט זייערע פערד און געזוכט אין דעם גאנצען געגענד און נישט געפונען. דער מאן און זיין פרוי האבען דורד׳ן פענסטער געקוקט און געווארט ביז וואנען אבשלום׳ס מענשען וועלען זיך אומקעהרען.

פארנאכט האבען זיי בעמערקט ווי זיי קעהרען זיך צוריק מיט ליידיגען. די פרוי האט אפגעווארט א קליינע ווייל׳ע און ווען זיי האבען זיך ערווייטערט פון שטאדט, איז זי צוגעקומען צום גרוב און אוועקגענומען די גערשטען, אויפ־געהויבען דעם ליילעך און זיך צו זיי אפגערופען!

— געלויבט איז גאט, איהר זייט גערעטעט! די סכנה איז פאריבער, יעצט איז טונקעל קיינער וועט אייך נישט בעמערקען, לויפט שנעל אריבער צו דוד׳ן.

זי האט מיטגענומען עטוואס שפייז, און אחימעץ און יהונתן האבען זיך שנעל געלאזט צו דער ריכטונג פון ירדן.

שפעט אין דער נאכט זיינען זיי אנגעקומען אין דעם לאגער פון דוד׳ן.

מיט גרויס אומגעדולד האבען דוד און יואב געווארט צו הערען עפעס נייעס פון ירושלים... איינינע טעג זיינען אריבער, נאכדעם ווי שמעי דער זוהן פון גרה, האט דוד׳ן אזוי שטארק בעליידיגט און געזידעלט... דוד האט זיך געפיהלט נאך מעהר דערשלאגען און מוטהלאז, ער ווייס אז וואס א טאג ווייטער, ווערט אבשלום׳ס ארמעע שטארקער און זיין מלוכה פעסטער... ער אבער און זיינע מענ־שען ווערען וואס ווייטער אויסגעמאטערט און אפגעשוואכט, פון נישט דערעסען און נישט דערשלאפען... אלעמענס נערוועז זיינען אנגעשטרענגט... אלע ווייסען אז אבשלום קלייבט זיך זיי צו אטאקירען און דאס ער האט צונויפגעזאמעלט א גרויסע ארמיי... ביינאכט ווערט נאך די לאגע מעהר פארשארפט... כאטש די וועכטער שטעהען אויפ׳ן וואך און קוקען ארום מיט אפענע אויגען פון אלע זיי־טען, קען דאך קיינער ניט רוהיג שלאפען... מען האט מורא צוצומאכען אן אויג.

אין זיין צונויפגעשטעלטען געצעלט זיצט דוד אויף א קלאץ און איז מתפלל צו גאט... אין א צווייטען געצעלט געפינען זיך זיינע פרויען און קינדער... זיי שושקען זיך... שטילע זיפצען דערטראגען זיך צו זיינע אויערען.. עס איז שוין אין מיטען נאכט... אלעס ארום ווערט איינגעשטילט... צייטענווייז דערהערט זיך א הוסט אדער א נאס און באלד ווערט ווייטער שטיל...

פלוצלונג ווערט א טומעל און א גערודער. דער גאנצער לאגער שטעלט זיך אויף... מען כאפט זיך צו די געוועהר...

— צוויי פרעמדע מענשען לויפען אין דער ריכטונג פון אונזער לאגער... — האט איין וועכטער אויסגערופען — אבשלום׳ס ארמעע מוז זעהר נאהענט זיין...

זאלען קומען און איבערגעבען דוד׳ן און זיינע מענשען אלעס וואס עס פאסירט אין ירושלים, וועט דאס זיי נאך מעהר אנשרעקען און אפשוואכען און ענטמוטי־גען זיי... דו האסט געוואונען דעם צוטרויען פון גאנצען פאלק דורך דיין גוט־הערציגקייט און דורך דיין ליעבע פאר גערעכטיגקייט, און ביז וואנען אלע דיינע שונאים וועלען פערניכטעט ווערען, דארפסטו אנהאלטען דיין גוטען נא־מען... דו דארפסט אויך וויסען זיין אז די צוויי כהנים זיינען שטארק בעליעבט און געאכטעט ביים פאלק, און אז דו האסט זיי יעצט פערשפארט אין געפענגנים איידער דו האסט געקענט פעסטשטעלען זייער שולד, וועט זיך דאס רען נישט אפרופען שלעכט אויף דיין נאמען ?... דעריבער איז מיין עצה דו זאלסט זיי גלייך בעפרייען פון געפענגנים, איידער די נייעס פון זייער ארעסט וועט זיך פער־שפרייטען צווישען פאלק... זאלען אלע זעהן אז דו ביזט א קעניג פון גערעכטיג־קייט און דו טהוסט חסד מיט יעדען איינעם...

— דו ביזט גערעכט, חושי! — האט אבשלום איהם געענטפערט, — איך זעה יעצט איין דאס איך האב געטהאן אן איבערגעאיילטען שריט — אבער געלויבט איז גאט — אז ער האט מיר איינגעגעבען א געדאנק צו מאכען דיר פאר מיין הויפט ראטגעבער... דו ביזט צו מיר ווי א פאטער... דו זוכסט נור מיין טובה... איך וויים אז מיט דיר ביי מיין זייט, וועל איך געהן אויף׳ן ריכטיגען וועג... איך האב בעת מעשה נישט געקלערט וועגען דעם אז עס קען מיר שאדען, אבער דו מיט דיין קלוגשאפט קענסטו זעהן א סך ווייטער פון מיר... אויב די כהנים זיינען שולדיג אין פערראט וועלען זיי זיך שוין פון מיינע הענט נישט ארויסדרעהען... יע, איך וועל דיר פאלגען און איך וועל זיי הייסען גלייך בעפרייען.

אין א ווייל׳ע ארום זיינען צדוק און אביתר בעפרייט געווארען פון גע־פענגנים און זיי זיינען געגאנגען אהיים מיט פרעהליכע געמיטהער און מיט גרוי־סע האפענונג אז זייער בעליעבטער קעניג, דוד, וועט נאך צוריק קריגען זיין טראהן און הערשען איבער גאנץ ישראל ווי פריהער...

ווען אחיתפל האט זיך דערוואוסט אז אבשלום האט צוריקגעווארפען זיין עצה און אנגענומען די עצה פון חושי דעם ארכי, איז ער געווארען אויפגערעגט פון כעס... זיין בלוט האט אין איהם געקאכט: אט אזוי בעצאהלט איהם אבשלום פאר אלעס וואס ער האט פאר איהם געטהאן... ער איז גלייך אוועק צו אבשלום׳ן און קוים איינהאלטענדיג זיין כעס האט ער זיך צו איהם אפגערופען:

— אזוי טוסטו צו דעם וועלכער האט מעגליך געמאכט פאר דיר צו ווערען קעניג אנשטאט דיין פאטער!...

— אבער איך זעה דאך אז חושי׳ס ראטה איז פארט א בעסערער פון דיינעם — האט אבשלום אויסגערופען — נישט נאר געפעלט מיר זיין עצה בעסער ווי דיינע, אבער אויך אלע מיינע פריינד און די זקנים גלויבען אז איך זאל אננעהמען חושי׳ס עצה אנשטאט דיינע.

— און פארוואס זיינען מיינע עצות געווען גוט פאר דיר, איידער חושי איז צו דיר געקומען ? ! — האט אחיתפל געזאגט צו איהם מיט ביטערקייט — דו ווייסט גאנץ גוט אז נאר מיר האסטו צו פערדאנקען פאר די קרוין וואס דו

לאַפֿן צו אײַך אין לאַגער, און ער האָט געשיקט מענטשן אונז נאָכצוזאָגן.
דוד און דאָס גאַנצע פֿאָלק האָבן זיך אַוועקגעלאָזן גײן צום ירדן און פֿאַרטאָג, ווי נאָר עס האָט גענומען ליכטיק ווערן זײַנען שוין אַלע אַריבערגעגאַנגען דעם ירדן...
מיט די וויכטיקע נײַעס וואָס אחימעץ און יהונתן האָבן זיי געבראַכט, האָט זיך בײַ אַלעמען פֿאַרשטאַרקט די האָפֿענונג אַז גאָט פֿירט זיי אויף'ן ריכטיקן וועג...
— אָ, גאָט, צושטער די עצה פֿון אחיתפֿל'ן! — האָט דוד נאָך אַמאָל מתפּלל געווען — און שטאַרק די הענט פֿון מײַן פֿרײַנד חושי!...

אבשלום'ס שלוחים האָבן זיך צוריקגעקערט אין ירושלים מיט ליידיקע, און ווען זיי זײַנען געקומען און דערציילט אבשלום'ן אַז אחימעץ און יהונתן זײַנען פֿאַרשוווּנדן געוואָרן און זיי האָבן נישט איבערגעלאָזן פֿון זיך קיין שפּור, האָט אבשלום גלײַך געשיקט רופֿן בײדע כהנים, צדוק און אביתר און זיי גענומען אויספֿרעגן, וואוהין זײַנען דאָס זייערע זיהן געלאָפֿן.
— מײַן האַר קעניג! — האָט צדוק זיך פֿאַרנײַגט שוין אײניקע טעג ווי מײַן זוהן איז אַוועק פֿון מײַן הויז און איך האָב פֿון איהם נישט געהערט... און יעצט אַז איך האָב זיך דערוואוסט דאָס ער איז געזעהן געוואָרן מיט אביתר'ס זוהן האָב איך זיך בערוהיגט.
— דו האָסט זיך בערוהיגט! — האָט אבשלום אויסגערופֿן אָבער איך בין בעאומרוהיגט געוואָרן... וואָס האָבן זיי געהאַט צו לויפֿן אין דער ריכטונג וואו מײַן פֿאָטער איז מיט זײַן מחנה... זיי זײַנען איהם זיכער געגאַנגען אַנזאָגן וועגן מײַן לאַגע... איך וועל אײַך בײדע פֿערהאַלטען אין געפֿענגנים ביז וואַנען אײַערע זיהן וועלען זיך צוריקקעהרען!...
אבשלום האָט גלײַך בעפֿוילען און זײַנע לײַבוועכטער האָבן אַוועקגעפֿיהרט צדוק'ן און אביתר'ן אין געפֿענגנים וואָס איז געווען אין דעם הויף פֿון פּאַלאַץ.
די גאַנצע צייט ווען אבשלום האָט גענומען די צוויי כהנים אויפֿ'ן פֿאַרהער וועגן זייערע זיהן איז חושי געזעסען בײַ דער רעכטער האַנט פֿון קעניג און האָט געשוויגן... ווען זײַנע בליקען האָבן זיך בעגעגנט מיט די בליקען פֿון צדוק'ן און אביתר'ן האָט ער צו זיי אַ וואונק געטהאָן אַז זיי האָבן זיך נישט וואָס צו שרעקען.
ווי נאָר מען האָט זיי בײדען אַוועקגעפֿיהרט אין געפֿענגנים האָט חושי זיך אָפּגערופֿען צו אבשלום'ן:
— מײַן האַר קעניג, דײַן מלוכה ווערט שטאַרקער און פֿעסטער פֿון טאָג צו טאָג... דאָס פֿאָלק ליעבט און עהרט דיר... און דו מוזט זעהן בײַ יעצטיגער צייט צו געווינען וואָס מעהר ליעבשאַפֿט און צוטרויען פֿון פֿאָלק. דאַריבער גלויב איך אַז דו האָסט געהאַנדעלט צו האַסטיג געגען די צוויי כהנים... איך, פֿערזענליך גלויב נישט דאָס אחימעץ און יהונתן זײַנען אַוועק צו דוד'ן... זיי זײַנען יונגע קינדער, און מסתּמא האָט זיך זיי פֿאַרוואָלט צו טרײַבען עטוואָס שפּאַס... און אפֿילו מיר זאָלען אָננעהמען דאָס זיי זײַנען אַוועק צו דוד'ן... וואָס קען דאָס אונז שאַדען?... אונזער אַרמעע ווערט גרעסער מיט יעדען טאָג און ווען זיי

געטהאָן — חושי איז געוואָרען מיין הויפּט ראַטהגעבער אַנשטאַט דיר, און דו דאַרפסט איהם עהרען!...

אחיתפל'ן האָט גלייך אָנגעהויבען צו שווינדלען אין די אויגען ווען ער האָט דערהערט אבשלום'ס לעצטע ווערטער... יעצט זעהט ער איז שוין אַלעס פערפאַלען... אַ טרויעריגער יאוש האָט איהם אַרומגענומען און איז מיט וואַקלענדע פיס געגאַנגען צו זיך אַהיים...

אחיתפל האָט גלייך געשיקט רופען זיין זוהן אליעם, בת שבע'ס פאָטער, וועלכער איז געווען זעהר צובראָכען און דערשלאָגען פון דעם דאָס זיין אייגענער פאָטער האָט געבראַכט אַזאַ גרויסען אומגליק אויף זיין טאָכטער...

אליעם האָט נישט געוואָלט געהן צו אחיתופל'ן, ווייל כאָטש ער איז געווען זיין פאָטער, האָט ער איהם נישט געקענט מוחל זיין פאַר די צרות וואָס ער האָט איהם פערשאַפט... צוליעב איהם דאַרף יעצט בת שבע און זיין אייניקעל שלמה זיין פערוואָגעלט... און דער טויט דראָהט זיי יעדער רגע...

ווען אחיתפל האָט געזעהן אַז זיין זוהן אליעם וויל צו איהם נישט קומען, האָט ער אָנגעזאָטעלט זיין אייזעל און מיט זיינע לעצטע כוחות אַוועקגעריטען צו איהם אין הויז...

— מיין זוהן — האָט זיך אחיתפל אָפּגערופען צו אליעם'ן — זיי מיר מוחל, איך האָב שטאַרק געזינדיגט געגען דיר און געגען מיין אייניקעל בת שבע... איך האָב אַ גרויסען טעות געמאַכט... איך האָב יעצט שטאַרק חרטה אויף דעם, אָבער דו דאַרפסט נישט מורא האָבען: קיין שלעכטעס וועט נישט געטהאָן ווערען נישט צו בת שבע'ן און נישט צום קעניג דוד'ן... אבשלום וועט דורכפאַלען, און דוד וועט ווידער רעגירען ווי פריהער... אָבער דאַן וועל איך שוין מעהר נישט זיין צווישען די לעבעדיגע... דו מיין זוהן גיעב איבער מיינע לעצטע ווערטער צו דוד'ן און זאָג איהם ווי שטאַרק מיין חרטה איז געווען... איך לאָז איבער מיין גאַנצען פערמעגען, מיינע פעלדער, גאָלד און זילבער און מיינע קנעכט און דיענסטען דו זאָלסט עס צוטהיילען אויף גלייכע חלקים פאַר דיר און מיינע איבעריגע קינדער.

— פאָטער! וואָס רעדסטו? — איז אליעם אויפגעשפּרונגען פון זיין פּלאַץ, — דו פיהלסט נישט גוט... אָט וועל איך גלייך געהן ברייננגען אַ רופא.

— ניין, מיין זוהן, דער קבר וועט זיין מיין איינציגע רפואה...

— אַה, פאָטער, דו ביזט נישט געזונט, איך בעט דיר בערוהיג דיך ביז איך וועל ברייננגען דעם רופא.

אליעם איז שנעל אַרויס פון הויז און געגאַנגען רופען אַ רופא פאַר זיין פאָטער.

ווי נאָר אליעם איז אַוועק, האָט זיך אחיתפל געזעצט אויף זיין אייזעל און אַוועקגעריטען צו זיך אַהיים...

אין אַ קורצער ווייל שפּעטער ווען אליעם איז אָנגעקומען מיט'ן רופא האָט ער שוין זיין פאָטער נישט געטראָפען אין הויז. ער האָט שנעל אָנגעזאָטעלט זיינע אייזלען און מיט דעם רופא אַוועקגעריטען צו די הויז פון אחיתפל'ן.

ווען זיי האָבען געעפענט די טיהר האָבען זיי געפונען אחיתפל'ן הענגענדיג

טראגסט יעצט אויף דיין קאפ... און יעצט ווען דו וועסט זיך צו מיר נישט צו־הערען וועסטו נישט נאר פערלירען דיין קרוין, אבער אויך דיין קאפ!

אחיתופל׳ס לעצטע ווערטער האבען אבשלום׳ן אויפגערעגט.

— דו גלויבסט אז איך האב געקראגען די מלוכה נאר צוליעב דיינע קלוגע עצות — האט אבשלום אויסגערופען מיט פערביטערונג — ניין, דו מאכסט א טעות... דאס פאלק האט מיר ליעב... איך ווייס ווי זיך צו בעגעהן מיט זיי... אלע ליעבען און אכטען מיין פערזענליכקייט. און דו דיינקסט אז איך האב דיר אלעס צו פערדאנקען!..

— איך ווייס אבער איין זאך! — האט אחיתופל אויסגערופען ווען דו וועסט נישט אננעמען מיין עצה וועסטו נאכהער חרטה האבען...

— אבער איך וועל קיינמאל נישט חרטה האבען ווען איך וועל זיך צוהערען צו חושי׳ס ראטה! — האט איהם אבשלום געענטפערט — דו אליין ווייסט אויך אז חושי׳ס עצה איז א בעסערע פאר דיינע, אבער דו ווילסט עס נישט צוגעבען... דאס צייגט מיר אז דו ביזט אויסען בלויז דיין אייגענעם כבוד, און דיר קימערט נישט, וואס איך וועל דערפון ליידען...

— דו זאלסט אזוי ריידען צו מיר! — האט אחיתפל אויסגעשריען מיט פערביטערונג — ווער האט דיר געזאלבט פאר א קעניג אויב נישט איך? האב איך דען מיין לעבען פאר דיר נישט אין סכנה געשטעלט?... ווען דיין אויפ־שטאנד וואלט געווען א דורכפאל, וואלט איך דען מיין לעבען נישט פארלארען? און יעצט בעצאהלסטו מיר אזוי פאר אלע מיינע טובות וואס איך האב מיט דיר געטהאן!

— דו האסט מיר קיינע טובות נישט געטהאן! — האט אבשלום אויסגערו־פען — אהן דיר וואלט איך אויך אלעס דערגרייכט... איך חיים אז דו האסט גע־זוכט ארויפצווינגען אויף מיר דיין מאכט... דו ווילסט ווערען דער הערשער אי־בער אלע שבטים, און איך זאל זיין קעניג בלויז אין נאמען... דו ווילסט זיין צו מיר ווי אבנר איז געווען צו איש בושת׳ן... אבער ניין, איך בין נישט אזא שוואכלינג ווי איש בושת...

— אבער מיין האר — איז אחיתפל געווארען עטוואס דערשראקען — ווער האט עס דיר אזוי אנגערעדט אויף מיר? געווים איז עס דער אלטער פוקס, חושי!

— ניין נישט ער האט מיר וועגען דעם געזאגט — אבער איך האב עס אליין געדרונגען פון דיין לעצטער עצה וואס דו האסט מיר געגעבען... דו ראטסט מיר, דאס אז דו און מיין שר צבא עמשא זאלען אויסקלייבען צוועלף טויזענד מאן און איהר וועט געהן מלחמה האלטען מיט דוד׳ן... און איך זאל בלייבען זיצען אין ירושלים... נו, איז דאס נישט זעלבסטפערשטענדליך וואס דיינע כונות זיינען... דו וועסט ווערען דער העלד, און איך וועל בלויז טראגען די קרוין!...

— אה, ווי פאלש דו האסט מיר פערשטאנען! — האט אחיתפל געזאגט — איך האב געמיינט אז עס איז גלייכער פאר דיר צו פארבלייבען אין ירושלים, ווייל דאן וואלסטו צוגעצויגען וואס מעהר סאלדאטען פאר דיינע ארמעען... ניין, דו קענסט מיר נישט פערלייקענען, ־ער פאלשער חושי, דער בעטריגער האט עס דיר איינגערעדט!

— דו טארסט אזוי נישט ריידען וועגען חושי׳ן! — האט אבשלום א געשריי

אין איינציגע טעג ארום האט דוד׳ס ארמעע דערגרייכט די צאהל פון צעהן טויזענד מאן.
דוד האט איינגעטיילט זיינע מענשען אין דריי טייל: איין דריטעל האט ער איבערגעגעבען אין יואב׳ס הענט. און איין דריטעל אין די הענט פון אבישי, יואב׳ס ברודער און איין דריטעל — צו אתי דעם גתי.

אבשלום האט פערזאמעלט א גרויסע ארמעע און ער, צוזאמען מיט עמשא דעם זוהן פון יתר, האט אנגעפיהרט די מחנות געגען דוד׳ן. זיי זיינען אריבער דעם ירדן און האבען געלאגערט אין דעם "וואלד פון אפרים" וואס איז געווען נישט ווייט פון מחנים.
אבשלום האט איבערגעלאזען חושי דעם ארכי אין ירושלים, ער זאל אכטונג געבען אויף דער מלוכה, און זאל זעהן צו שיקען פערשטארקונג צום שלאכטפעלד, ווען עס וועט נויטיג זיין...
אבשלום אליין האט געריטען אויף א מויל־אייזעל, מיט זיין בלויזען שווערד אין האנט צו ערמוטהיגען זיינע סאלדאטען צום קאמף.
— צעהן טויזענד שטיקער זילבער וועל איך געבען צו יענעם וועלכער וועט מיר ברייננגען דעם קאפ פון מיין פאטער!... האט אבשלום אויסגערופען — יענער וועט אויך קריגען מיין שוועסטער תמר פאר א פרוי!...
דער קאמפף האט זיך אנגעפאנגען מיט א הילכיגען געשריי און שאלען: "לאנג לעבען זאל אונזער קעניג אבשלום" — האבען זיך זיינע סאלדאטען געווארפען אין קאמף.

דוד האט אנגעזאגט זיינע מחנות איידער זיי זיינען ארויס אין קאמף צו זיין זעהר פארזיכטיג מיט אבשלום׳ן.
— אויב גאט וועט איהם איבערגעבען אין אייערע הענט, זאלט איהר איהם נישט טויטען, איך בעט אייך נאך אמאל איהר זאלט אויף איהם רחמנות האבען און נישט טויטען. זיין דורכפאל, דאס אליין וועט זיין די גרעסטע שטראף פאר איהם...
יואב און זיין אפטהיילונג, זיינען געווען די ערשטע צו בעגעגענען די מחנות פון אבשלום... א שרעקליכער קאמף האט זיך צופלאקערט. דער העלדישער יואב מיט זיינע גבורים האבען געקעמפפט מיט פערביטערונג געגען די מחנות פון אבשלום. און אין דעם ערשטען טאג פון קאמפף האבען זיי פארניכטעט די ערשטע אפטהיילונג פון עמשא׳ס ארמעע. אויף מארגען האט זיך דער קאמפף בעניט, און גלייך אין אנפאנג פון שלאכט, האבען פיעלע סאלדאטען פון אבשלום׳ס לאגער, זעהענדיג דעם גרויסען פערלוסט וואס זיי האבען ערליטען, פערלארען זייער מוטה און גענומען אנטלויפען טיעפער אין וואלד...
אין וואלד זיינען געווען גרויסע זומפען און פיעלע פון זיי זיינען אריינגעפאלען אין די זומפען, אנדערע זיינען צוריסען געווארען פון דיווילדע חיות פון וואלד. דאס האט נאך די מהומה פערגרעסערט צווישען אבשלום׳ס מענשען, און אויף דעם צווייטען טאג איז זייער מפלה געווען נאך א גרעסערע... די סאל־

פון באַלקען פון הויז מיט א שטריק אויף זיין האַלז. זיין פּנים איז געווען ווייס און זיין קערפּער קאַלט.

אבשלום׳ס טויט

זיעבען אונדרייסיגסטער קאַפּיטעל

נאכדעם ווי דוד און זיין אַרמעע זיינען אריבערגעגאַנגען דעם ירדן, זיינען זיי אנגעקומען אין מַחנים און דאָרטען האָבען זיי געלאַגערט.

באַלד זיינען צו דוד׳ן געקומען פיעלע מענשען פון די אַרומיגע שטעדט, און האָבען מיטגעבראַכט עסענוואַרג און נויטיגע זאַכען פאַר זייער בעליעבטען קעניג און זיינע מענשען. צווישען זיי איז געווען דוד׳ס בעסטער פריינד ברזילי פון גלעד פון אביגיל׳ס משפחה. זעהר רייך איז ברזילי יעצט געווען, ער האָט פערמאָגט פיעלע פעלדער אין גלעד, און אָהן א צאָהל זיינען געווען זיינע שאָף און רינדער.

גלייך ווי ער האָט דערהערט אז דוד איז אריבער דעם ירדן אַנטלויפענדיג פון זיין זוהן אבשלום, האָט ער בעפוילען זיינע קנעכט אנצולאָדען זיינע אייזלען און קעמלען מיט תבואה און מיטנעהמען הונדערטע בהמות און אַלעם אוועק־פיהרען צו דוד׳ן אין מחנים...

דוד האָט זיך שטאַרק דערפרעהט מיט ברזילי׳ן און האָט איהם הערצליך געדאַנקט פאַר זיין גרויסע מתנה; וואָס וועט איהם יעצט זעהר צונייץ קומען...

— מיין זוהן, כמהם, וועט באַלד אנקומען מיט עטליכע הונדערט מענשען פון אונזער שטאָדט רוגלים — האָט איהם ברזילי געזאָגט — דאָס פאָלק פון דעם לאַנד גלעד איז געבליבען געטריי צו דיר, מיין האַר קעניג, און איך בין זיכער אז אין א קורצע צייט וועט דיין אַרמעע זיין פערגרעסערט צעהן מאָל...

— ווי אַזוי קען איך דיר דאַנקען פאַר דיין חסד, מיין געטרייער פריינד — איז דוד געריהרט געוואָרען ביז טרעהרען — אמת׳ע פריינדשאַפט צייגט זיך אַממעהרסטען אַרוים אין א צייט פון נויט...

— גאָט וועט מיין קעניג בעשיצען פון אַן אומגליק. — האָט ברזילי גע־זאָגט — דאָס פאָלק וועט זיך בעזינען און אַלע וועלען זיך צוריקקעהרען צו דיר.

— גרויס גענוג איז דער אומגליק, אז דער אויפשטאַנד געגען מיר קומט פון מיין אייגענעם זוהן — האָט דוד געזאָגט — און אפילו ווען אַלעס זאָל צוריק ווערען ווי פריהער וועט זיך דען מיין וואונד אַזוי שנעל פערהיילען? וועט מיר מיין האַרץ נישט בלוטיגען ווען עפּעס זאָל מיט איהם פּאַסירען?...

— ניין, מיין האַר, אבשלום איז נישט ווערטה אז דער קעניג זאָל וועגען איהם זאָרגען — האָט ברזילי זיך אפּגערופען — און ווי גרויס זיין שטראָף זאָל נישט זיין, וועט זי נאָך אַלץ צו קליין זיין פאַר איהם!

— זאָג דאָס נישט מיין פריינד — האָט דוד א זיפץ געטהאָן — איך האָב איינינע פון מיינע קינדער פערלאָרען און מיט דעם טויט פון יעדען פון זיי איז א שטיק לעבען פון מיר אפּגעשטאָרבען...

כמהם ברזילי׳ס זוהן איז דערווייל אנגעקימען און מיט איהם עטליכע הונ־דערט מאַן פון רוגלים און פון אַנדערע שטעדט פון דעם לאַנד גלעד...

שפּיזען... נאָכהער האָבען זיי איהם אריינגעוואָרפען אין א גרוב און האָבען אוועקגעשטעלט איבער איהם א קופּע שטיינער.

יואב האָט גלייך געגומען בלאָזען מיט'ן שופר, און האָט געגעבען א צייכען אָפּצושטעלען די מלחמה.

אבישי און אתי האָבען גלייך אָבגעהאַלטען דאָס פאָלק פון נאָכצויאָגען די אנטלויפענדע ארמעען פון אבשלום'ן.

דוד'ס גבורים האָבען זיך גענומען פערזאַמלען ארום יואב'ן צו הערען די נייעס וועגען אבשלום'ס טויט.

— איך וועל לויפען אָנזאָגען דעם קעניג די פרעהליכע בשורה! — האָט זיך אחימעץ, דער זוהן פון צדוק, אָפּגערופען צו יואב'ן — איך וועל איהם זאָגען אז גאָט האָט זיך שוין אָפּגערעכענט מיט זיינע שונאים.

— נישט דו, מיין קינד, ביזט דער מענש אנצוזאָגען דעם קעניג אזא בשורה, — האָט זיך יואב צו איהם אָפּגערופען, — א גוטער מענש ווי דו דאַרף בלויז אָנזאָגען גוטע און פרעהליכע בשורות... ווען דו וועסט האָבען א בעסערע בשורה וועסטו אָנזאָגען דעם קעניג, אָבער נישט די בשורה אז זיין זוהן איז געשטאָרבען.

— דו געה און זאָג אָן דעם קעניג וואָס דו האָסט געזעהן, — האָט זיך יואב געווענדעט צום כושי (ניגער) וועלכער איז נעבען איהם געשטאַנען.

— איך געה, מיין האר! — האָט זיך דער כושי פאַרנייגט, און איז געלאָפען אָנזאָגען דוד'ן.

— דאָך וועל איך אויך לויפען אָנזאָגען דעם קעניג, — האָט אחימעץ זיך אָפּגערופען נאָך אַמאָל צו יואב'ן.

— איך וועל דיר נישט ראַטהען דאָס צו טהאָן, אחימעץ, פאַר אזא בשורה קענסטו נישט ערוואַרטען קיין דאַנק פון דעם קעניג.

— זאָל זיין וואָס עס איז, איך מוז לויפען!

— אויב דו ביזט אזוי איינגעשפּאַרט, — האָט יואב צו איהם געזאָגט, — טו לויף.

ווי פייל אויסען בויגען איז אחימעץ געלאָפען, און האָט מיט זיין פלינקייט אריבערגעיאָגט דעם כושי...

* * *

דוד איז געזעסען אין טויער פון דער שטאָדט מחנים. ער האָט דיזען מאָל נישט געוואָלט נעהמען קיין אנטייל אין דער מלחמה... ער האָט נישט געוואָלט קעמפּפען געגען זיין אייגענעם זוהן... ער איז דאריבער געבליבען מיט עטליכע פון זיינע דיענער אין טויער פון שטאָדט און געוואַרט אויף נייעס.

איבער'ן טויער איז געווען א טורעם, און א וועכטער איז דאָרטען געשטאַנען און נאָכגעקוקט אויב אימיצער קומט אָן פון וויטען.

דוד האָט יעדער רגע ארויפגעקוקט צום וועכטער אויסצוגעפינען אויב אימיצער קומט אָן.

— מיין האר קעניג! — האָט דער וועכטער ארונטערגעשריען פון טורעם — איך זעה א מאַן לויפענדיג אהער!

דאטען האָבען בּיסלעכווייז גענומען פאַרלירען זייער קאַמפּף־לוסט, און האָבען גענומען צוריקטרעטען. יואב, אבישי און אתי האָבען זיי גענומען נאָכיאָגען... מיט אַלע זיינע קרעפטען האָט אבשלום געזוכט צו בערוהיגען זיינע צושראָקענע סאָלדאַטען, ער האָט אויך בּעפעהלען די אַרמעע וואָס איז געווען פון הינטען צו קומען צו זייער הילף, און ער אַליין איז געגאַנגען פאָראויס צו געבען מעהר מוטה זיינע סאָלדאַטען... אָבער אויף'ן דריטען טאָג איז זייער נידערלאַגע געווען ענדגילטיג. — די מחנות זיינען צולאָפען אין אומאָרדנונג...

אבשלום אַליין דערזעהענדיג ווי זיינע אַרמעען צופאַלען, האָט גענומען שנעל טרייבען זיין מויל אייזעל דורך דעם געדיכטען וואַלד... מיט גרויס אימפּעט און שרעק האָט דער מויל עזעל גענומען לויפען און שפּרינגען... און ווען ער איז פאַרבּייגעפלויגען אַ בוים מיט געדיכטע צווייגען, האָבען זיך די לאַנגע געקרייזעל־טע האָר פון אבשלום'ן איינגעפלאָכטען צווישען די צווייגען און ער איז געבּליבען הענגען אויף זיינע האָר אין דער לופטען... און דער מויל אייזעל וואָס איז געווען אונטער איהם איז אַנטלאָפען...

איינער פון יואב'ס גבורים האָט פון וויטען דערזעהן ווי אבשלום הענגט אויף דעם בוים... ער איז שנעל געלאָפען אַנזאָגען יואב'ן וועגען דעם.

— מיין האר! — האָט ער אויסגערופען — איך האָב געזעהן אבשלום הענגענדיג אויף אַ בוים, איינגעפלאָכטען צווישען די צווייגען מיט זיינע געדיכטע האָר...

— איז ער געווען נאָך לעבעדיג? — האָט איהם יואב געפרעגט.

— יאָ, מיין האר! איך האָב געזעהן ווי ער האָט זיך געזוכט צו בעפרייען פון די צווייגען.

— און אז דו האָסט איהם געזעהען הענגענדיג אַ לעבעדיגען פאַר וואָס האָסטו איהם נישט געטויטעט? איך וואָלט דאָך דיר דערפאַר בעלוינט מיט צעהן שטיקער זילבּער און אַ גאַרטעל פון אויסצייכנונג...

— און ווען דו וואָלסט מיר געגעבען טויזענד שטיקער זילבער וואָלט איך דאָס אויך נישט געטהאָן, ווייל איך האָב אַליין געהערט ווי דער קעניג האָט פאַרזאָגט צו זיין זעהר פאָרזיכטיג מיט אבשלום'ן.

— דער קעניג וועט קיינמאָל נישט וויסען ווער עס האָט איהם געטויטעט... געה און טויט איהם!

— אפילו ווען איך זאָל יעצט פאַרלייקענען פאַר'ן קעניג, וועט ער סוף כל סוף זיך דערוויסען ווער עס האָט זיין זוהן געטויטעט... ניין, איך וועל מיין האַנט נישט אויפהויבען אויף דעם קעניג'ס זוהן.

— איך וועל זיך ביי דיר לאַנג נישט בעטען, — האָט יואב אויסגערופען, — צייג מיר בלויז דעם פּלאַץ וואו אבשלום געפינט זיך.

דער מאַן האָט איהם געצייגט דעם פּלאַץ, און יואב האָט מיט זיך מיטגע־נומען דריי קליינע שפּיזען. ער איז צוגעגאַנגען נאָהענט צום בוים און האָט דערזעהן אבשלום'ן הענגענדיג.

יואב האָט די שפּיזען אריינגעשטאָכען אין אבשלום'ס האַרץ. באַלד זיינען געקומען צולויפען יואב'ס צעהן יונגען, זיינע נושא כלים, און האָבען אַרונ־טערגעשלעפּט אבשלום'ן פון בוים. ער איז געווען שטערבּליך פערוואונדעט, אָבער ער האָט נאָך געלעבּט. און די יונגען האָבען איהם געטויטעט מיט זייערע

געבליבען און געשטאנען מיט געבויגענע קעפּ, פארשעהמטע און טרויעריגע אריינגעמארשירט אין שטאָדט.

דוד האָט פארדעקט זיין פּנים און נישט אויפגעהערט צו וויינען און קלאָ־גען איבער זיין זוהן אבשלום.

יואב איז יעצט געבליבען אליין מיט דוד'ן... ער איז צו איהם צוגעגאנגען נאָהענט און מיט אן איינגעהאלטענעם כעס זיך אפּגערופען:

— דו האָסט יעצט פארשעהמט און בעליידיגט דיינע מענשען וועלכע זיי־נען געגאנגען אָפּגעבען זייערע לעבענס פאר דיר... די, וועלכע האבען געראַטע־וועט דיין לעבען און דעם לעבען פון דיינע פרויען און קינדער. ווילסטו פון זיך פארשטויסען... וואו וואָלטען מיר יעצט אלע געווען ווען אבשלום וואָלט גע־לעבט און ער וואָלט זיין דער זיעגער?... ער וואָלט דאָך אונז אלעמען געטויטעט. ווי עס ווייזט אויס, מיין קעניג, וואָלט דאָס דיר מעהר צופרידענגעשטעלט, אז דו האָסט ליעב דיינע שונאים און צו דיינע גוטע פריינד ווייזטו ארויס דיין פיינדשאפט... יעצט מיין האר, געה ארויס און רייד צום פאָלק, אויב נישט, שווער איך ביי גאָט, אז קיינער פון פאָלק וועט מיט דיר נישט איבערבלייבען דיזע נאכט... און דאָס וועט נאָך זיין א גרעסערער אומגליק ווי אלעס וואָס האָט פאסירט מיט דיר זינט דיין יוגענד ביז היינטיגען טאָג. געה, מיין קעניג, און דאנק דעם פאָלק פאר זייער גלענצענדען זיעג איבער דיינע שונאים און מאַך זיי נישט פיהלען ווי מענשען וועלכע האבען בעגאנגען א פארברעכען.

דוד האָט זיך ארומגעזעהן אז יואב האָט רעכט. דאָס פאָלק איז דאָך געווים נישט שולדיג.

— גוט, איך קום באלד ארויס צום פאָלק — האָט ער זיך אפּגערופען צו יואב'ן. און ער איז אריין אין הויז זיך ארומוואשען.

יואב האָט צוזאמענגערופען זיינע מענשען און דוד איז ארויסגעקומען און ארויפצווינגענדיג א שמייכעל אויף זיין טרויעריגען פּנים, האָט ער אויסגערופען:

— איך וויל אייך בעדאנקען מיינע בראַווע גבורים פאר אייער געטרייהייט און העלדישקייט וואָס איהר האָט ארויסגעוויזען אלע מאָל און איבערהויפּט יעצט, אין דער צייט פון מיין גרעסטען אומגליק. זאָל גאָט שטארקען אייערע הענט!

א הילכיגער געשריי און שאלען האָט אויסגעבראָכען אין לאגער:

— לאנג לעבען זאָל אונזער בעליעבטער קעניג דוד!

מיט יעדער רגע האָט זיך די פרייד ביים פאָלק פארגרעסערט... די סאָל־דאטען האָבען גענומען טאנצען און זינגען פון פרייד.

ווען דאָס פאָלק האָט זיך ביסלעכווייז איינגעשטילט און יעדער איז געגאנ־גען צו זיין לאגער, האָט דוד געשיקט רופען אחימעץ'ן און יהונתן, און צו זיי געזאָגט:

— געהט נאָך ירושלים און זאָגט צו צדוק'ן און אביתר'ן, אייערע פאטער'ס, און צו די איבריגע זקנים, אז דער קעניג דוד איז אלעמען מוחל... ער טראָגט אויף קיינעם נישט קיין שנאה... און אויך צו עמשא, דעם זוהן פון יתר זאָלט איהר איבערגעבען אין מיין נאָמען: "ער איז דאָך פון מיין משפחה, אויב איך האָב איהם געהאט פארזעהן פריהער, איז דאָס ווייל איך האָב נישט געוואוסט אז ער בעזיצט מיליטערישע פעהיגקייטען צו פיהרען אן ארמעע, נישט נאָר ביז

— אויב ער לויפט אליין איז א סימן אז ער קומט אונז אנזאגען א פרעה־ליכע בשורה, א בשורה פון זיעג... ווען מיינע ארמעען וואלטען געהאט א נידער־לאגע וואלטען מעהרערע געקומען צולויפען אהער...

— נאך זיין לויפען דערקען איך, אז דאס איז אחימעץ, דער זוהן פון צדוק, — האט דער וועכטער אויסגעשריען.

— יעצט בין איך זיכער, אז ער קומט מיט א גוטער בשורה... ווייל אזא גוטער מאן ווי ער וועט אויך ברייננגען א גוטע בשורה...

באלד איז אנגעקומען אחימעץ און האט זיך פארנייגט פאר׳ן קעניג.

— געלויבט איז גאט וואס ער האט איבערגעגעבען דיינע שונאים אין דיינע הענט.

— איז פריעדען צו אבשלום׳ן ? ! — האט דוד איהם געפרעגט מיט שרעק אין זיין פנים... — קיין שלעכטס איז צו איהם נישט געטהאן געווארען ? זאג מיר שנעלער, וואס מאכט אבשלום ?

— איך ווייס נישט ! — האט אחימעץ געענטפערט, זעהענדיג ווי צו־שראקען און בעזארגט דער קעניג איז פאר זיין זוהן, — איך האב געזעהן די שמחה אין לאגער, און אלע מענשען האבען געשאלט און געיובעלט... און יואב האט געשיקט מיר און דעם כושי אנזאגען דעם האר קעניג פון דעם גרויסען נצחון.

— אט קומט דער כושי ! — האט דוד אויסגערופען, — אפשר ווייס ער וואס האט פאסירט ?

דער כושי האט זיך פאר דעם קעניג פארנייגט און אויסגערופען:

— זאל דער האר קעניג אננעהמען מיין גוטע בשורה. גאט האט נקמה גענעהמען פון דעם קעניג׳ס שונאים.

— איז פריעדען צו מיין קינד אבשלום ? ! — האט דוד איהם מיט גרויס אומגעדולד געפרעגט.

— אזא סוף זאלען האבען אלע דיינע שונאים, מיין האר קעניג...

— האט עפעס פאסירט מיט מיין זוהן אבשלום ? — האט איהם דוד גע־פרעגט מיט שרעק.

— ער איז טויט ! ! מיין האר יואב האט איהם דערשטאכען ! יא, ער האט זיין שטראף באקומען !

— מיין זוהן אבשלום איז טויט ! ! — האט דוד אויסגעשריען, ער האט געריסען קריעה און גענומען וויינען הויך אויפ׳ן קול.

— אה, מיין ליעבער זוהן, אבשלום ! הלואי וואלט איך בעסער געווען טויט אנשטאט דיר, מיין זוהן אבשלום.

מיכל, בת שבע, חגית און אביגיל, דוד׳ס פרויען, זיינען באלד צו איהם צוגעלאפען און געוואלט איהם טרייסטען. אבער ער האט זיך נישט געוואלט טרייסטען.

— מיין זוהן אבשלום איז טויט ! — האט ער ביטער געיאמערט, — אה, גאט, ווי שטארק דו שטראפסט מיר ! מיין זוהן אבשלום איז מעהר ניטא...

יואב, אבישי און אתי, און זייערע מחנות האבען זיך אומגעקעהרט מיט שאלען און מיט געשרייען פון פרייד... אבער באלד איז זייער שמחה פערוואנ־דעלט געווארען אין טרויער, ווען זיי האבען געהערט דעם יאמערליכען געוויין פון זייער קעניג, קלאגענדיג אויף דעם טויט פון אבשלום׳ן... אלע זיינען שטיל

— מיר האבען גארנישט צו פארלירען! — האט שמעי זיך אפגערופען, און האט זיך געטרייסעלט און געציטערט פאר שרעק... — אויב מיר וועלען יעצט געהן און וויינען פאר איהם, וועט ער פיעלייכט רחמנות האבען אויף אונז און וועט אונז לאזען לעבען... אבער, אויב מיר וועלען נישט געהן יעצט, זיינען מיר אלע פארלארען...

— ווען מיר וואלטען דעם קעניג געבראכט דיין פוסטען און נארישען קאפ, וואלט ער אונז אפשר דאן מוחל געווען, — האט זיך איינער פון המון גע־ווארפען אויף שמעי'ן מיט זיינע פויסטען.

שמעי איז געשטאנען טויט בלאס און האט געציטערט ווי א בלאט...

— לאמיר מיטענהמען אונזערע קליינע קינדער! — האט שמעי קוים ארויסגערעדט, — פיעלייכט ווען דער קעניג וועט דערזעהען אונזערע אומ־שולדיגע קינדער, וועט ער צוליעב זיי אויך אויף אונז רחמנות האבען.

מיט געבויגענע קעפ, פול מיט חרטה און שרעק איז שמעי מיט זיינע טויזענט מענשען געגאנגען בעגעגנען דעם קעניג דוד. פיעלע פון זיי האבען מיט זיך גענומען זייערע קליינע קינדער, כדי צו ערוועקען רחמנות ביי דעם קעניג. זיי זיינען אריבער דעם ירדן און שמעי איז שנעל צוגעגאנגען צום קעניג און איז געפאלען צו זיינע פיס...

— מיין האר קעניג! — האט ער אויסגערופען מיט א געוויין — פערגיב מיר, איך האב געגען דיר געזינדיגט, איך ווייס אז איך בין נישט ווערטה די שטויב וואס איז אונטער דיינע פיס... פערעכען דאס מיר נישט פאר א זינד... איך האב דאן נישט געוואוסט וואס איך רייד...

— שטעה אויף שמעי! — האט דוד צו איהם געזאגט. איך וועל דיר קיין שלעכטעס נישט טהאן!

— זאל שמעי צוליעב זיינע פאלשע רייד נישט בעשטראפט ווערען מיט'ן טויט?! — האט אבישי, דער זוהן פון צרויה יואב'ס ברודער, אויסגערופען — ער האט געשאלטען דעם געזאלבטען פון גאט און ער האט דערפאר פערדיענט דעם טויט!

— מיין האר קעניג האב רחמנות אויף מיר און אויף מיין משפחה! — האט שמעי גענומען יאמערען, ווען ער האט דערהערט וואס אבישי האט געזאגט.

— וואס ווילט איהר האבען פון מיר, איהר קינדער פון צרויה! — האט דוד זיך אפגערופען צו אבישי'ן — גאט האט מיר דיזען טאג געהאלפען און איך בין צוריק קעניג איבער ישראל, זאל איך דעם טאג פון מיין שמחה פערשוועכען מיט בלוט פערגיסונג! ניין, שמעי, דו וועסט נישט שטארבען!

— אבער, גנעדיגער קעניג!... — האט שמעי געזאגט און האט א קוק געטהאן אויף אבישי'ן.

— דו האסט פאר קיינעם נישט מורא צו האבען, איך שווער דיר אז כל זמן איך לעב וועט דיר קיינער קיין שלעכטעס נישט טהאן...

— געבענשט זיי צו גאט, דו גוטער קעניג! — האט שמעי אויסגערופען מיט א לייכטען געמיטה... איך דאנק דיר, איך דאנק דיר.

שמעי מיט זיינע מענשען האבען אפגעטראטען אויף צוריק און מיט יעדען טריט וואס זיי האבען געטהאן, האבען זיי זיך פערנייגט...

איך איהם מוחל, נאר עס וועט נאך קומען א צייט אז איך וועל איהם מאכען פאר דעם הויפט פון מיינע ארמעען. זאל גאט אזוי טהאן צו מיר גוטעס".

אחימעץ און יהונתן זיינען אנגעקומען אין ירושלים און האבען איבערגעגעבען די ווערטער פון דוד'ן צו צדוק'ן און אביתר די כהנים.

באלד האבען זיי געלאזט וויסען חושי'ן דעם ארכי און ער האט צוזאמענגערופען אלע זקנים און עמשא'ן און איבערגעגעבען אלעס וואס דער קעניג האט געזאגט.

ווען די זקנים האבען דאס דערהערט, האבען זיי אלע געוויינט פאר שמחה. זיי האבען זיך אלע געשראקען, אז יעצט נאכדעם ווי דוד'ס ארמעען האבען בעזיעגט אבשלום'ן, וועט דער קעניג זיך יעצט קומען אפרעכענען מיט זיי פאר זייער צושטעהען צו אבשלום'ן.

עמשא איז צוגעגאנגען צו די כהנים און האט זיי איבערגעגעבען זיין שווערד און ער האט אויסגערופען: איך וייס, אז איך בין בעגאנגען א זינד געגען מיין מוטער'ס ברודער, אבער דאס איז געווען אחיתפל'ס שולד; ער האט פאר מיר זעהר פיעל אנגערעדט אויף'ן קעניג און מיר געמאכט צו פיהלען אז דער קעניג האסט מיר, יעצט וועל איך דיענען מיין קעניג דוד'ן מיט מיין גאנצען הארצען.

— יעצט לאמיר שיקען רופען דעם קעניג ער זאל זיך אומקעהרען אין ירושלים — האט חושי געזאגט, — ער איז דאך אונזער בעליעבטער קעניג פון אלע יאהרען, ער איז גוטהערציג און וועט אונז פארגעבען ווי א פאטער פערצייהעט זיינע קינדער.

צדוק און אביתר די כהנים מיט די זקנים פון ירושלים זיינען אוועק צו דוד'ן איהם בעטען ער זאל זיך אומקעהרען אין ירושלים.

* * *

ווען שמעי, דער זוהן פון גרא, פון דער שטאדט בחורים, האט דערהערט פון דוד'ס זיעג, איז איהם איינגעפאלען דאס הארץ פון שרעק.

ער האט געהאט ארום זיך טויזענד מענשען, זיינע נאכפאלגער, וועמען ער האט איינגערעדט, אז ער וועט מאכען יעדען פאר הויכע בעאמטע, זאל די מלוכה זיך אומקעהרען צוריק צו די משפחה פון שאול.

— מיר זיינען פארלארען! מיר זיינען פארלארען! — האט שמעי גענומען יאמערען פאר זיינע מענשען. — יעצט וועט זיך דוד מיט אונז אלעמען אפרעכענען!

— דו האסט אונז פארפיהרט! דו אומווירדיגער שמעי, מיין דיין גלאטען צונג האסטו אונז איינגערעדט אז דוד וועט קיינמאל נישט צוריקקריגען די מלוכה, און יעצט זיינען מיר אלע פארלארען מיט אונזערע פרויען און קינדער — האבען זיינע מענשען געשטורעמט.

— וואס וועט העלפען יעצט דאס שרייען און ליארמען, — האט שמעי זיך צו זיי אפגערופען, — פאר אונז איז יעצט געבליבען איין וועג, און דאס איז צו געהן צו דוד'ן און פאלען צו זיינע פיס און בעטען איהם ער זאל אונז מוחל זיין.

— ווי אזוי וועט דיר דער קעניג מוחל זיין, נאכדעם ווי דו האסט איהם אזוי בעליידיגט און געשאלטען, ווען ער האט זיך דערנעהנטערט צו אונזער שטאדט, — האבען איניגע מענשען געזאגט צו שמעי'ן.

— אויב דיר וועט זיך איינגעבען צו בעשטראפען בלויז שבע בן בכרי, און קיין איבעריג בלוט וועסטו נישט פערגיסען, איז מעגליך אז איך וועל דיר מאכען פאר א שר צבא אנשטאדט יואב'ן — האט איהם דוד געזאגט — אין דריי טעג אבער מוזטו האבען צוגעגרייט די ארמעע.

א גליקליכער און צופריעדענער איז עמשא געגאנגען צוגרייטען די ארמעע, אבער ער האט בעגעגענט פיעלע שוועריגקייטען אויף זיין וועג, פיעלע סאלדאטען האבען צו איהם קיין צוטרויען נישט געהאט... זיי האבען געוואוסט אז נישט לאנג צוריק איז ער געווען דער שונא פון זייער בעליעבטען קעניג. עס האט איהם דעריבער געדויערט א סך לענגער ווי די בעשטימטע צייט וואס דער קעניג האט איהם געגעבען...

דערווייל האט דוד דערהאלטען ידיעות אז דער מרד פערשפרייט זיך. ער האט זיך דעריבער גלייך געווענדעט צו אבישי'ן דעם ברודער פון יואב:

— דו נעהם, דיין ברודער'ס גבורים און יאג זיך נאך שבע'ן בן בכרי, ווייל ער קען נאך אונז מעהר שלעכטס טאהן ווי אבשלום.

אבישי האט גלייך דערצעהלט יואב'ן וואס דער קעניג האט בעפוילען און יואב האט גלייך גענומען פערזאמלען זיינע גבורים, ווען ער האט זיך דערוואוסט, אז דער קעניג האט עמשא'ן איבערגעגעבען זיין שפיעז, איז ער זעהר אויפגעבראכט געווארען געגען עמשא'ן.

עמשא האט פערדיענט דעם טויט!... איך וועל זיך מיט איהם אפרעכענען. ארויסגעהענדיג פון ירושלים מיט זיינע גבורים, האט יואב בעגעגענט עמשא'ן...

— שלום צו דיר מיין פריינר! — האט יואב איהם דערלאנגט די האנט — איך האב א וויכטיגע זאך דיר איבערצוגעבען פון קעניג.

עמשא איז נעווען גערירט פון יואב'ס ווארימע בעגריסונג, אז ער האט איהם גארנישט געקענט חושד זיין דאס ער האט א שלעכטע כונה.

— איך האב א בריעף פון דעם קעניג צו דיר — האט יואב זיך געמאכט זוכענדיג... דערווייל איז יוי ביי א צופאל ארויסגעפאלען יואב'ס שווערדעל פון דער שייד.

יואב האט זיך איינגעבויגען און אויפגעהויבען זיין שווערדעל פון דער ערד, און איידער עמשא האט זיך צייט געהאט ארומצוקוקען, האט יואב איהם אריינגעשטאכען מיט זיין שווערד אין בויך. און עמשא איז גלייך געפאלען אין א טייך בלוט...

איבערלאזענדיג עמשא'ן וועלכער האט נאך א ווײלע געלעבט... איז יואב און אבישי מיט זייערע גבורים געלאפען נאכיאגען שבע'ן, וועלכער איז דורכגעגאנגען פיעלע שטעדט צו ערוועקען די מענשען צו א נייעם אויפשטאנד געגען דוד'ן.

יואב האט זיך דערוואוסט אז שבע געפינט זיך אין דער שטאדט אבל, וואס איז נישט ווייט פון ים כנרת, ער איז גלייך אהין צוגעקומען און ארומגערינגעלט די שטאדט.

אכט-און-דרייסיגסטער קאפיטעל

שבע בן בכרי

ווען דוד האט זיך צוריקגעקערט אין ירושלים, זיינען איהם ארוים מקבל פנים זיין די פארשטעהער פון שבט יהודה. זיי האבען איהם מיט גרויס פאראד בעגלייט צום פאלאץ. די כהנים, די זקנים און דוד'ס פרויען און קינדער האבען געוויינט פון גרויס שמחה.

עמשא, דער זוהן פון יתר, דוד'ס פלימעניק, איז געווען דער ערשטער צו קומען אין קעניג'ס פאלאץ און בעטען דוד זאל איהם מוחל זיין.

— איך וויים — האט דוד איהם געזאגט — אז דו ביזט נישט שולדיג אין דעם אויפשטאנד, אבער דאס האט מיר איבערגעצייגט אז דו ביזט א פעהיגער ארמעע פיהרער... און ביי די ערשטע געלעגענהייט וועל איך דיר פאר א שר צבא מאכען.

מיט טרעהרען אין די אויגען האט עמשא בעדאנקט דוד'ן, און האט זיך צוריקגעצויגען פון פאלאץ.

דערווייל זיינען אנגעקומען אין ירושלים פיעלע מענשען פון די איבעריגע שבטים און האבען זיך גענומען קריגען מיט די פארשטעהער פון שבט יהודה.

— פארוואס האט איהר אונז נישט געלאזט וויסען אז איהר געהט מקבל פנים זיין אונזער קעניג. מיר וואלטען זיך דאך אויך בעטהייליגט אין דער גרויסער שמחה. נאך אלעמען זיינען מיר דאך פארט די מעהרהייט...

— אבער דער קעניג איז דאך פון אונזער שבט! — האבען די פארשטעהער פון יהודה געענטפערט — מיר זיינען געווען די ערשטע צו קרוינען איהם פאר קעניג אין חברון איבער אונזער שבט, און יעצט זיינען מיר די ערשטע איהם צוריקצוקערען אין ירושלים...

— אויב אזוי — האט אויסגערופען שבע דער זוהן פון בכרי פון שבט בנימין — האבען מיר קיין חלק נישט אין דוד'ן, און מיר דארפען גארנישט האבען צו טהאן מיט דעם זוהן פון ישי'ן, יעדער זאל געהן צו זיין געצעלט...

פיעלע וועלכע זיינען געווען אויפגערעגט פון דעם ענטפער וואס די פארשטעהער פון יהודה האבען זיי געגעבען — האבען גענומען נאכפאלגען שבע דעם זוהן בכרי.

באלד איז עמשא געקומען אנזאגען דוד'ן דאס שבע בן בכרי האט פארורזאכט א נייעם אויפשטאנד... און אז דאס פאלק וואס פאלגט איהם נאך, פערמעהרט זיך.

— נא דיר מיין שפיעז! — האט דער קעניג געזאגט צו עמשא'ן, דאס וועט אלעמען איבערצייגען אז איך האב דיר בעפאלמעכטיגט צו פערזאמלען אן ארמעע. איך וויל זיך צו יואב'ן יעצט נישט ווענדען, ווייל זינט ער האט מיין זוהן אבשלום'ען געטויטעט, האט ער ביי מיר פערלארען זיין חן... איך וויים דאס ער האט געהאט די מעגליכקייט, צו ברייננגען אבשלום'ן א לעבעדיגען... ער האט אבער נישט אויסגעפאלגט מיין פערזאג און איהם געטויטעט.

— איך דאנק דיר, מיין קעניג! — האט זיך עמשא פערנייגט און גענומען דעם שפיעז — איך וועל טהאן דיין בעפעהל.

אן עלטערע קלוגע פרוי פון שטאדט איז ארויסגעקומען צו יואב'ן און זיך צו איהם אפגערופען:

— איידער דו געהסט שלעכטס טאהן צו די איינוואהנער פון דער שטאדט אבל, טו הער זיך צו צו די ווערטער פון דיין דיענסט. די איינוואהנער פון אונזער שטאדט זיינען פרידליכע בירגער און מיר האבען נישט בדעה ווידערצושפעניגען אין קעניג... שבע בן בכרי איז אהער געקומען ביי א צופאל אבער קיינער הערט זיך צו איהם ניט צו... פארוואס זאלען מיר אלע ליידען צוליעב איהם.

— חלילה! — האט יואב געענטפערט — מיר ווילען קיינעם קיין שלעכטס נישט טהאן — מיר זיינען נאר געקומען צו קריגען שבע'ן און ווי נאר מיר וועלען איהם קריגען אין אונזערע הענט אזוי וועלען מיר אפטרעטען פון דער שטאדט...

די אלטע פרוי האט זיך אומגעקעהרט אין שטאדט און איבערגעגעבען צו די בעאמטע וואס זי האט גערעדט מיט יואב'ן. און אווילע שפעטער האט מען ארונטערגעווארפען שבע בן בכרי'ס קאפ פון דעם מויער...

דער אויפשטאנד איז גלייך איינגעשטילט געווארען. שבע'ס נאכפאלגער זיינען זיך צולאפען אין גרוים שרעק.

יואב האט זיך צוריקגעקעהרט אין ירושלים מיט שבע'ס קאפ, און כאטש דוד איז נאך אויף יואב'ן געווען נאך מעהר אין כעס, און זיין שנאה צו איהם האט זיך פארגרעסערט פאר דעם מארד פון עמשא'ן, האט ער איהם אבער גאר־נישט געזאגט... יואב איז געבליבען שר צבא איבער דוד'ס מחנה.

רוהיג און שטיל איז געווארען אין לאנד. דוד האט זיך שוין בערוהיגט... זיין מלוכה איז געווען בעפעסטיגט.

אין זיין פאלאץ פלעגען זיך ווידער פערזאמלען אלע זיינע גוטע פריינט: נתן דער נביא, חושי דער ארכי און די כהנים. זיי האבען געזוכט צו פערטרייבען דעם קעניג'ס אומעטיגע געדאנקען וועגען דער פערגאנגענהייט... אבער נישט אלע מאל האט זיי דאס געלונגען.

דעם איינציגען טרייסט צו זיין טרויעריגען געמיטה, האט דוד געפונען אין זיין הארפע, וואס איז אזוי לאנג געשטאנען שטום...

ביינאכט, ווען אלע אין פאלאץ זיינען געווען פערזונקען אין טיפען שלאף, פלעגט דוד נעמען זיין הארפע און אויסגיסענדיג זיין הארץ פאר גאט, פלעגען זיינע פינגער אנריהרען די סטרונעס... אין וואונדער־שעהנע קלאנגען פון דער הארפע, האבען זיך צוטראגען אין דער שטילקייט פון דער נאכט...

ע נ ד ע

[illegible]

שאול ספיר
דוד המלך
Saul Saphire
King David

Fiction

King David
Saul Saphire